

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR 37

JULES VERNE

KAPTAN HATTERAS'IN
YOLCULUKLARI VE MACERALARI

ALFA

JV 37 KAPTAN HATTERAS'IN YOLCULUKLARI VE MACERALARI

İngilizler Kuzey Kutbunda – Buz Çölü

JULES VERNE (1828-1905)

Fransa'nın Nantes kentinde doğdu. Ailesinin isteğine uyarak hukuk eğitimi aldı. Şahsen tanıştığı Victor Hugo, (Oğul) Alexandre Dumas gibi yazarların etkisiyle tiyatro metinleri, şiirler yazdı. Bohem yaşam tarzına kızan babası maddi desteğini çekince geçimini yazarak sağlamaya karar verdi. Çağının bilimsel ve teknolojik gelişmelerinden hareketle Jules Verne'in gelecekteki yenilikleri tahmin etmede eşsiz olduğu eserlerine bakıldığında görülebilir. Verne, “Olağanüstü Yolculuklar” başlığında topladığı seride okuyucuyu Avrupa'dan Asya'ya, Afrika'dan Avustralya'ya, okyanuslardaki takımadalardan Ay'a götürür. Yaşama veda ettiğinde, aralarında *Seksen Günde Devriâlem*, *İki Yıl Okul Tatili*, *Denizler Altında 20.000 Fersah* gibi dünyanın en çok okunan kitaplarının da bulunduğu, bir kısmı ölümünden sonra basılacak çok sayıda eser bırakır. 1863'te kaleme aldığı *Yirminci Yüzyılda Paris*'i yayıncısı Hetzel abartılı bulup yayımlamadı. Bir köşeye atılan bu müsveddeler ancak 1994'te bulunup yayımlandı. Eserlerinin tam sayısını vermek zordur ama bilinen 54 romanı, 22 öykü kitabı ve inceleme kitapları bulunmaktadır.

SERVET UGAN

1961 yılında Adana'da doğdu. Ege Üniversitesi Gazetecilik Bölümünü bitirdi. Uzun yıllar Paris'te yaşadı ve orada basın alanında çeşitli mecralarda çalıştı. Türkiye'ye döndükten sonra Antalya'ya yerleşti. Edebi ve akademik çeviriler yapıyor.

Kaptan Hatteras'ın Yolculukları ve Maceraları -
İngilizler Kuzey Kutbunda – Buz çölü
Voyages et aventures du capitaine Hatteras
- Les Anglais au Pôle Nord (1866)

© 2022, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu
Çeviren Servet Ugan
Editör Helin Çakır
İllüstrasyonlar Édouard Riou, Henri de Montaut
Kapak Tasarımı Elif Çepikkurt
Sayfa Tasarımı Yavuz Karakaş

ISBN 978-625-449-685-1

1. Basım: Kasım 2022

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftehavuzlar Yolu, Acar Sanayi Sitesi, No: 8, Bayrampaşa-İstanbul

Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Sertifika no: 45099

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi, Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu İstanbul

Tel: (0212) 511 53 03 Faks: (0212) 519 33 00

www.alfakitap.com - info@alfakitap.com

Sertifika no: 43949

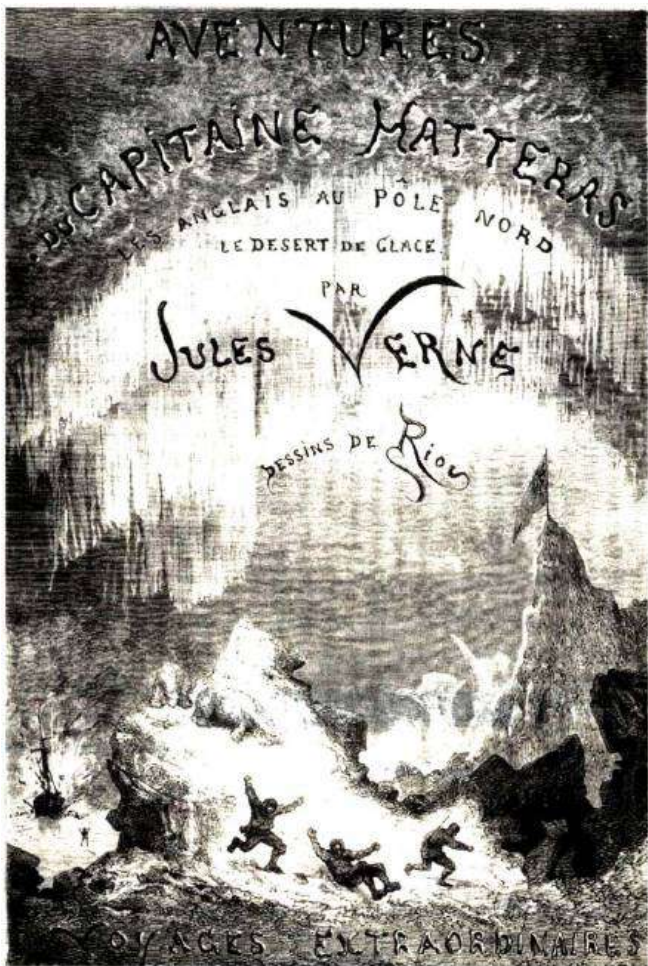
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Çeviren

SERVET UGAN

ALFA

BİRİNCİ BÖLÜM

İNGİLİZLER KUZEY KUTBUNDA

“Forward”

“Kaptan K.Z. ve İkinci Kaptan Richard Shandon komutasındaki *Forward* isimli gemi, yarın deniz alçalmaya başladığında New Prince rıhtımlarından bilinmeyen bir istikamete doğru yola çıkacaktır.”

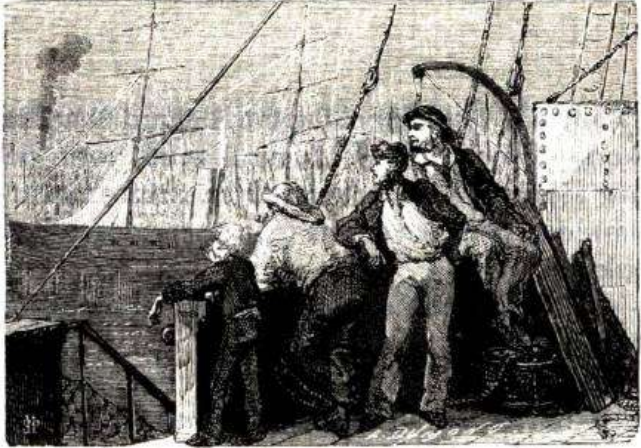
Liverpool Herald’da 5 Nisan 1860 tarihinde yayımlanan haber işte böyleydi.

İngiltere’nin bu en büyük ticaret limanı için bir geminin denize açılması çok önemli bir olay değildi. İki fersahlık havuza zar zor sığan her çeşit tonajdan ve ulustan gemilerin arasında onu kim fark edebilirdi ki?

Buna rağmen 6 nisan sabahından itibaren çok kalabalık bir topluluk New Prince rıhtımlarını doldurmuştu; şehirdeki sayısız denizci sendikaları sanki burada randevulaşmış gibiydi. Civardaki iskelelerde çalışan işçiler işlerini, komisyoncular loş tezgâhlarını, esnaflar ıssız dükkânlarını terk edip gelmişlerdi. Limanı çevreleyen duvarın dışından geçen rengârenk posta trenleri her dakika meraklı kalabalıklardan oluşan yükünü boşaltıyordu; sanki tüm şehrin tek bir meşgalesi vardı: *Forward*’ın yola çıkışını izlemek.

Forward yüz yetmiş tonilatoluk bir gemiydi, bir pervanesi ve yüz yirmi beygir gücünde buharlı makinesi vardı. Limandaki diğer gemilerden ayırt

edilebilmesi çok zordu. Sıradan insan gözleri için gemi olağandışı hiçbir özellik göstermezdi ancak bir denizcinin gözünden onun bazı özel nitelikleri kaçmazdı.

Nautilus'un güvertesindeki tayfalar.

Oraya yakın bir yerde demir atan *Nautilus*'un güvertesindeki tayfalar, *Forward*'ın istikameti hakkında binbir türlü tahmin yürütüyordu.

İçlerinden biri, “Şu direk takımı hakkında ne düşünüyorsunuz? Buharlı bir geminin bu kadar çok yelkenle donatılmış olması tuhaf görünüyor,” dedi.

Geniş ve kırmızı yüzlü bir astsubay, “Gemi, makinelerinden ziyade yelkenlerine güveniyor olmalı ve yüksek yelkenlerini geliştirmeye bu kadar önem vermişse bunun nedeni gideceği yerdeki dip sığlığı her zaman görünemeyecek demektir. Bu yüzden bana göre her şey apaçık ortada, *Forward* ya kuzey ya da güney kutbu denizlerine yolculuk yapacak, oralarındaki buzdağları rüzgârı kestiğinden sağlam bir gemi için bile uygun değil,” diye yanıtladı.

Üçüncü bir tayfa da, “Haklısınız Cornhill Usta. Bir de denize dimdik inen şu pruva bodoslamasını fark ettiniz mi?” diye sordu.

“Üstelik,” dedi Cornhill Usta, “geminin ucu bıçak gibi keskin dökme çelikle kaplanmış, *Forward* son hızla giderken üç güverteli bir gemiye yandan vurursa gemiyi ikiye ayırabilir.”

“Şüphesiz,” diye yanıtladı Merseyli bir kılavuz, “çünkü bu gemi pervanesi sayesinde rahatlıkla on dört mil yapabilir. Onun test sürüşlerinde dalgaları yararak ilerleyişini görmek harika bir şeydi. İnanın bana, o gemi epey sağlam bir yüzücü.”

“Aynen öyle, hele o yelkenlerden bahsetmeye gerek bile yok!” diye söz aldı Cornhill Usta. “Yalnızca onlar bile iş görür, rüzgârı doğrudan alacağı için elle bile idare edilebilir. Siz de göreceksiniz, ben bu geminin kutup denizlerine gideceğinden adım kadar eminim. Bakın başka bir detay daha! Dümenin başının geçtiği geniş dümen kovanını fark ettiniz mi?”

Cornhill Usta'nın muhatabı, “Evet, doğru ama bu neyi ispatlar ki?” dedi.

Cornhill Usta küçümseyici bir tatminle, “Sevgili çocuklarım, bu sizin ne görmeyi ne de düşünmeyi bildiğinizi ispatlar; bunun anlamı dümenin başının yerini rahatlıkla değiştirmek için ona bir genişlik vermektir. Yoksa buzlar içinde giderken bu manevranın sıklıkla yapıldığını unuttunuz mu?”

Nautilus'un tayfaları, “Mükemmel bir mantık yürütme,” diye yanıtladı.

İçlerinden biri, “Zaten bu geminin yükü Cornhill Usta'nın görüşlerini doğruluyor. Cesaret edip

bu gemiye tayfa olarak yazılan Clifton'dan duydum. *Forward*'a beş altı yıl yetecek kadar erzak ve kömür yüklenmiş. Geminin bütün yükü, erzak, kömür ve bir miktar da yün ve fok derisinden yapılmış giysilerden ibaretmiş," dedi.

Cornhill Usta, "Artık kuşkuya yer yok, ama madem Clifton'ı tanıyorsun o sana gideceği yer hakkında bir şey söylemedi mi?" dedi.

"Hiçbir şey söylemedi, o da bilmiyor, bütün mürettebat da aynı onun gibi. Nereye gittiklerini ancak oraya varınca anlayacaklar."

Kuşkucu biri, "Hatta cehenneme dahi gitseler, oraya vardıklarında bile anlayamayacaklar gibi görünüyor," diye yanıtladı.

Clifton'ın arkadaşı tekrar söz alarak, "Bir de maaşlar var," dedi. "O nasıl yüksek maaştır öyle, normalinden beş kat daha fazla! Eğer böyle olmasaydı Richard Shandon bu şartlar altında gemisinde çalışacak kimseyi bulamazdı. Nereye gittiği bilinmeyen ve geri dönmekte pek de istekli görünmeyen tuhaf görünümlü bir gemi... Bu iş bana göre değil."

Cornhill Usta, "Dostum, sana uysa da uymasa da asla *Forward*'ın mürettebatına katılamazdın."

"Nedenmiş o?"

"Çünkü sen gerekli niteliklere sahip değilsin, duyduğuma göre evli olanları kabul etmiyorlarmış. Sen de o büyük kategori içindesin. Bu yüzden bu işe dudak büzüyormuş gibi yapma, gerçi bu senin açından müthiş bir başarı olurdu."

Cornhill Usta'nın şakası tam yerini bulmuştu ve ustanın takıldığı tayfa da diğer arkadaşlarının gülüşmelerine katılmıştı.

Cornhill Usta kendinden gayet memnun bir halde, "İsmi de dâhil olmak üzere bu gemideki her şey müthiş cüretkâr! *Forward*,^{*} nereye kadar *Forward*? Ve bu geminin kaptanının kim olduğu da hâlâ bilinmiyor."

Nahif yüzlü genç bir tayfa, "Hayır, kim olduğunu biliyoruz," dedi.

"Nasıl? Kim olduğu biliniyor mu?"

"Kesinlikle."

"Ufaklık," dedi Cornhill, "sen *Forward*'ın kaptanının Shandon olduğunu mu sanıyorsun?"

"Ama..." diye karşılık verdi genç denizci.

"Şunu bil ki Shandon sadece ikinci kaptan olabilir; her ne kadar balina gemilerinde kendini ispatlamış, kaptan olmaya layık cesur ve sert bir denizci olsa da sonuçta bu gemiyi o kumanda etmiyor; saygısızlık etmek istemem ama sen ve ben ne kadar kaptansak o da o kadar kaptan! Tanrı'dan başka kimse bu geminin efendisinin kim olacağını bilmiyor. Zamanı geldiğinde gerçek kaptan ortaya çıkacaktır ve ben onun iki dünyanın hangi kıyısından olacağını bilmiyorum çünkü Richard Shandon gemisinin yerkürenin neresine doğru gideceğini söylemedi ve bunu söylemeye de yetkisi yok."

"Ama Cornhill Usta," diye söz aldı genç denizci, "sizi temin ederim ki geminin güvertesinde biri var, ikinci kaptanlık görevinin Shandon'a verildiğini gösteren mektubu taşıyan biri!"

Cornhill kaşlarını çatarak, "Nasıl yani? Sen *Forward*'ın güvertesinde bir kaptanın bulunduğunu mu iddia ediyorsun?" diye yanıtladı.

* (İng.) İleri demektir, kelime oyunu yapılmıştır -çn.
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

“Ama Cornhill Usta,” diye
söz aldı genç denizci.

“Evet, Cornhill Usta.”

“Bunu bana mı anlatıyorsun?”

“Evet çünkü ben bunu lostromo Johnson’dan
öğrendim.”

“Johnson Usta’dan mı?”

“Evet, hiç şüphem yok, bana bizzat o söyledi.”

“Johnson sana bunu söyledi?”

“Sadece söylemekle kalmadı bana kaptanı da
gösterdi.”

Şaşkınlık içindeki Cornhill, “Sana onu göster-
di!” diye yanıtladı.

“Evet gösterdi.”

“Sen de onu gördün?”

“Kendi gözlerimle gördüm.”

“Peki kim o?”

“O bir köpek.”

“Bir köpek!”

“Dört ayaklı bir köpek.”

“Evet.”

Nautilus'un gemicileri büyük bir şaşkınlık içindeydi. Eğer şartlar farklı olsaydı gülmekten kırılırlardı. Yüz yetmiş tonajlı geminin kaptanı bir köpek ha! Bu gülmekten boğulmak için yeterli bir sebepti. Ancak *Forward* öyle olağanüstü bir gemiydi ki gülmeden ve şüphe etmeden önce iki kez düşünmek gerekiyordu. Zaten Cornhill Usta bile gülmüyordu.

Nautilus'un gemicileri büyük bir şaşkınlık içindeydi.

“Ve yepyeni bir kaptan türü olan bu köpeği sana Johnson gösterdi öyle mi?” diye sordu genç tayfaya, “ve sen de onu gördün...”

“Saygısızlık etmek istemem ama şu an sizi gördüğüm gibi gördüm.”

Tayfalar Cornhill Usta’ya, “Peki siz ne düşünüyorsunuz?” diye sordu.

O da sertçe, “Hiçbir şey düşünmüyorum, ya *Forward* şeytanın gemisi ya da hepsi tımarhanelik deli!”

Tayfalar sessizce hazırlıklarının sonuna gelen *Forward*’a bakmaya devam etti ve içlerinden hiçbirini *lostromo* Johnson’ın genç denizciyle dalga geçtiğini iddia edemedi.

Bu köpek hikâyesi çoktan şehirde yayılmıştı ve kalabalıklar içindeki meraklı gözler bu köpek-kaptan’ı arıyordu ve doğaüstü bir hayvanın varlığına inanmaya çok yakındılar.

Zaten birkaç aydan beri halkın ilgisi *Forward* üzerine yoğunlaşmıştı; yapısındaki olağanüstülük, onu saran gizem, kaptanın kim olduğunun bilinmemesi, Richard Shandon’ın geminin donanımını yönetme teklifini alma biçimi, mürettebatın seçimi, ancak birkaç kişinin birazcık sezebildiği istikameti bu gemiye çok tuhaf bir hava vermişti.

Bir düşünür, bir hayalperest ve bir filozof için denize açılan bir gemiden daha duygulu bir şey yoktur. Hayal gücü, denizle mücadelesinde, rüzgârlara karşı verdiği savaşta, her zaman bir limanda sonlanmayan maceralı yolculuğu boyunca ona hevesle eşlik ederdi ve bir de olağandışı bir olay ortaya çıkmışsa, gemi fanteziye

meyilli olmayanların gözünde bile fantastik bir görünüm kazanırdı.

Forward'ın durumu da işte böyleydi. Normal seyirciler, Cornhill Usta'nın bilgece gözlemlerini yapamamaları bile üç aydan beri biriken söylentiler Liverpoolluların sohbet konusu olmaya yetmişti.

Bu gemi, Mersey Nehrinin sol kıyısındaki Birkenhead'de yapılmaya başlamıştı, şehrin bu varoş kısmının limanla bağlantısı, nehrin üzerindeki yoğun buharlı vapur trafiğiyle sağlanıyordu.

İngiltere'nin en yetenekli yapımcılarından olan Scott ve Co., Richard Shandon'dan detaylı bir plan almıştı; bu planda geminin tonajı, boyutları ve cüssesi hassasiyetle belirtilmişti. Bu projede usta bir denizcinin ince dokunuşları seziliyordu. Projenin bilinmeyen sahibinin talimatları doğrultusunda ve Shandon'ın emrine verdiği büyük kaynaklar sayesinde çalışmalar başlamış ve hızla devam etmişti.

Gemi her tür güçlüğü dayanacak sağlamlıkta yapılmış, çok büyük bir basınca dayanmak üzere tasarlanmıştı çünkü ıskarmozları olağanüstü sertliğiyle bilinen bir tür hint meşesi olan tek ağacından yapılmıştı ve aynı zamanda da sağlam demir iskeletlerle birbirine bağlanmıştı. Dayanıklı olması beklenen bir geminin gövdesinin niçin diğer buharlı gemiler gibi sacdan yapılmadığı denizciler arasında merak konusu olmuştu. Buna cevaben, gizemli mühendisin kendine göre bazı gerekçeleri olduğu söyleniyordu.

Gemi yavaş yavaş kızığın üzerinde şekillenmeye başlamış, gücünün kalitesi ve inceliği bu

işten anlayanların dikkatini çekmişti. *Nautilus*'un tayfalarının da fark ettiği gibi pruva bodoslaması geminin omurgasına dik bir açıyla iniyordu ve bir mahmuzla değil de Newcastle'daki R. Hawthorn atölyelerinde eritilen keskin çelikle kaplanmıştı. Güneşte parıldayan bu çelik pruva, geminin herhangi bir askeri tarafının bulunmamasına rağmen ona farklı bir hava veriyordu. Bununla birlikte ön kasaraya, kolayca her tarafa çevrilebilecek döner bir kaideye monte edilen 16 kalibrelik bir top yerleştirilmişti; pruva bodoslamasına ve topa rağmen geminin herhangi bir şekilde bir savaş gemisiyle benzerliği yoktu.

Ama bu gemi ne bir savaş gemisiydi, ne bir yat ne de ticaret gemisiydi çünkü ambarlarda altı yıllık erzakla gezintiye çıkılmazdı, o halde neydi bu gemi?

Amacı *Erebus* ve *Terror*'ı ve aynı zamanda da Sör John Franklin'i aramak mıydı? Bu da değil, çünkü bir yıl önce yani 1859'da Binbaşı Mac Clintock Arktik Denizlerinden, bu talihsiz seferin uğradığı felaketin kanıtlarıyla dönmüştü.

Forward tekrardan ünlü kuzeybatı geçidinden geçmeyi mi deneyecekti? Ne için? Kaptan Mac Clure, bu geçidi 1853'te bulmuştu ve yardımcısı Creswell Amerika kıtasını Bering Boğazından Davis Boğazına kadar dolaşan ilk kişi olma onurunu kazanmıştı.

Bununla birlikte uzman kişilerin gözünde *Forward*'ın buzlu bölgelere gitmek için hazırlan-

* James Clark Ross'un Antarktika seferi sırasında kaybolan efsanevi gemileri - ed.n.
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

dığı gün gibi aşikârdı. Güney kutbuna doğru mu gidecekti? Balina gemisi Wedell'den daha ileriye, Kaptan James Ross'dan daha uzağa mı gidecekti? Ama bunun ne yararı vardı? Amaç neydi?

Görülen o ki tahminlerin sınırları epey dardı, hayal gücü yolunu bulamıyordu.

Geminin Newcastle'daki R. Hawthorn atölyelerinden yola çıkan makinesi, denize indirilmesinin ertesi günü yerine ulaştı.

Yüz yirmi beygir gücündeki devirli olarak yön değiştiren silindirleri olan bu makine çok az yer kaplıyordu. Zaten yelkenle donatılmış, oldukça hızlı ve yüz yetmiş tonilatolu bu gemi için makinenin gücü çok fazlaydı. Test sürüşleri bu konuda hiçbir kuşkuya yer bırakmamıştı ve hatta lostromo Johnson düşüncelerini Clifton'ın arkadaşına ifade etme gereğini duymuştu:

“Forward pervanesi ve yelkenleri aynı anda kullandığında yelkeni varış yerine daha çabuk ulaşıyor.”

Clifton'ın arkadaşı bu sözlerden hiçbir şey anlamamıştı ama bir köpeğin komutasındaki bir gemiden her şeyin beklenebileceğine inanıyordu.

Makine gemiye yerleştirildikten sonra erzaklar gelmeye başladı ve bu da az buz bir iş değildi zira gemi altı yıllık erzak taşıyacaktı. Bu yiyecekler tuzlanmış ve kurutulmuş etler, tütsülenmiş balıklar, peksimet ve undan oluşuyordu; ambarlara dağ gibi kahve ve çay yığılmıştı. Richard Shandon bu işleri iyi bilen biri olarak değerli yükün taşınmasını denetliyordu; her şey büyük bir düzen içinde yerleştiriliyor, etiketleniyor, numara-

landırılıyordu; ayrıca pemmican* denilen ve küçük bir parçası bile çok fazla besleyici Kızılderili yiyeceğinden de büyük miktarda yüklendi.

Bu erzakın niteliği yolculuğun uzun süreceği konusunda hiçbir kuşku bırakmıyordu ama iyi gözlemciler bunların yanında gemiye yüklenen limon suyu varillerini, kireç pastillerini, hardal paketlerini, kuzu kulağı ve kaşık otu tohumlarını, kısacası güney ve kuzey denizlerinde yolculuk yapanlar için hayati öneme sahip bu güçlü anti-iskorbütleri görünce kutup denizlerine gidileceğini anlamışlardı. Shandon'ın yükün bu bölümüne özel bir önem göstermesi talimatı aldığına şüphe yoktu. Çünkü bununla ve yolculuk için yüklenen ilaçlarla çok dikkatli ilgileniyordu.

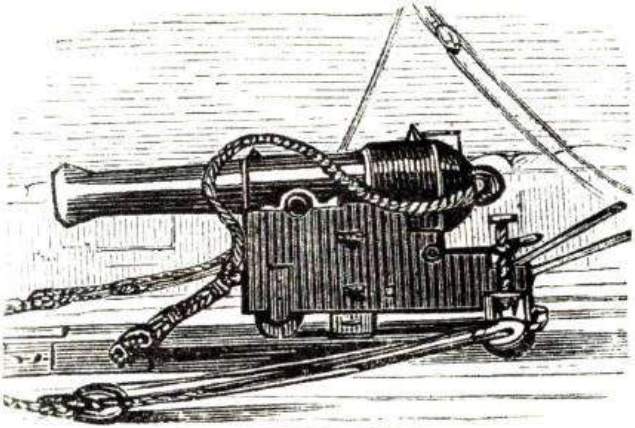
Gemide çok fazla silah olmaması korkak tipleri rahatlatmıştı ama ambarlarda dolup taşan barut miktarı korkutucu bir detaydı. Ön kasadaki tek topun bu kadar barutu tüketebilmesi mümkün değildi. Aynı zamanda burada devasa bıçkılar ve levyeler, kurşun yığınları, el testere-leri, büyük baltalar vs gibi güçlü aletler bulunuyordu, ayrıca patlaması Liverpool gümrüğünü havaya uçurmaya yetecek *blastingcylinders*** da hesaba katılmıyordu. Tüm bunlar tuhaf hatta korkutucuydu; ayrıca füzeler, işaretler, fişekler ve bin çeşit fener vardı.

New Prince rıhtımlarındaki kalabalık seyirci, akajudan yapılmış bir balina gemisini, beyaz demirden yapılmış ve güteperkayla kaplanmış

* Kurutulmuş ve dövülmüş ete, eritilmiş yağ ve kurutulmuş meyve katarak yapılan bir çeşit pastırma -çn.

** Bir çeşit patlayıcı -çn.

oyma kayığı, bir tür kauçuktan manto olan ve as-tarlarına üflendiğinde kayığa dönüşen bir sürü Halkett teknelerini hayranlıkla seyretmekteydi. Herkes merakının ve hatta duygularının gittikçe yoğunlaştığını hissediyordu çünkü biraz sonra deniz alçalmaya başladığında *Forward* gizemli istikametine doğru yola çıkacaktı.

Blastingcylinders.

Beklenmedik bir mektup

Sekiz ay önce Richard Shandon şöyle bir mektup aldı:

Richard Shandon'ın aldığı mektup.

Aberdeen 2 Ağustos 1859

Bay Richard Shandon'a

Liverpool

Beyefendi,

Bu mektup, Liverpoollu banker MM. Marcuart ve Co.,'nun emrinize on altı bin sterlin* verildiğini size bildirmek için yazılmıştır. Ekte bulunan ve tarafımdan imzalanmış bir dizi vekâletnameyle

* 400 bin Frank -çn.

tarafınıza MM. Marcuart'ta bulunan ve yukarıda söz edilen on altı bin sterlinin tamamını kullanma yetkisi verilmektedir.

Beni tanımıyorsunuz. Bunun önemi de yok. Ben sizi tanıyorum. Önemli olan da bu.

Size uzun ve tehlikeli olabilecek bir sefer için Forward adlı gemide ikinci kaptanlık öneriyorum.

Eğer hayır derseniz yapacak bir şey yok. Ama eğer evet derseniz size maaş olarak beş yüz İngiliz Lirası* bağlanacak ve sefer süresince her yıl sonunda ücretiniz onda bir oranında artırılabacaktır.

Şu an Forward isimli bir gemi mevcut değil. Sizin onu, 1860 yılının nisan ayının ilk günlerinde yola çıkmaya hazır olacak şekilde inşa etmeniz gerekmektedir. Ekte geminin planlarının detaylarını ve yapım giderlerinin ayrıntılarını bulacaksınız. Tüm bunlara harfiyen uymanız gerekmektedir. Gemi MM. Scott ve Co., şantiyelerinde inşa edilecektir ve onlar bu konuda sizinle beraber çalışacaktır.

Forward'ın mürettebatının oluşturulması hakkındaki özel talimatlarıma gelecek olursak; gemide kaptan olarak ben, ikinci kaptan olarak siz, bir üçüncü zabıt, bir lostromo, iki makinist, bir buz kılavuzu, sekiz tayfa, iki ocakçı ve bu şehirde doktorluk yapan Clawbonny de dahil olmak üzere, toplam on sekiz kişi bulunacaktır, ayrıca Doktor Clawbonny zamanı geldiğinde kendini size takdim edecektir.

Mektubu okuyan Richard Shandon.

Forward'ın seferine katılacak kişilerin özgür, ailesi olmayan, bekâr İngilizlerden oluşması gerekmektedir, ayrıca sade ve ölçülü kişiler olmalıdırlar, zira gemide alkollü içeceklere ve hatta biraya bile izin verilmeyecektir, herkesin her şeyi yapmaya ve her tür güçlüğe katlanmaya hazır olması gerekmektedir. Tercihen ekibi dirençli, sıcak kalpli kişiler arasından seçiniz.

Onlara normal maaşlarının beş katını teklif edin ve her hizmet yılı sonunda maaşlarını onda bir oranında arttırın. Seferin sonunda her birinin beş yüz İngiliz lirası ve sizin de iki bin İngiliz lirası' kazanmanız garanti edilecektir. Bu meblağ daha önce sözü edilen MM. Marcuart ve Co.,'ya aktarılacaktır.

Bay Shandon, uzun, zorlu ama şerefli bir sefer sizi bekliyor. Tereddüt etmenize gerek yok.

Cevap için; baş harfleri K.Z. olan Gotteborg (İsveç) posta kutusu.

Not: Önümüzdeki şubat ayının 15'inde dudakları sarkan, enine siyah çizgileri bulunan, siyaha yakın renkte büyük danua türü bir köpek elinize ulaşacak. Onu gemiye yerleştirin ve kaynatılmış iç yağıyla, karıştırılmış arpa ekmeğiyle besleyin. Sözü edilen köpeğin teslim belgesi Livourne'den (İtalya) yukarıdaki aynı baş harflerle gönderilecektir.

Forward'ın kaptanı gerekli gördüğü anda kendini size tanıtacaktır. Yola çıkmadan önce yeni talimatlar alacaksınız.

Forward'ın kaptanı
K.Z.

Doktor Clawbonny

Richard Shandon iyi bir denizciydi; uzun zaman arktik denizlerinde balina gemilerini komuta etmiş ve Lancastre'nin her yerinde sağlam bir ün kazanmıştı. Böylesi bir mektup karşısında şaşırmakta haklıydı tabii ama görmüş geçirmiş bir adamın soğukkanlılığına sahip olmasına rağmen, şaşırmıştı.

İstenilen şartlara da uyuyordu; karısı ve çocuğu yoktu, anne babası yoktu, özgür bir adamdı. Danışacağı hiç kimse olmadığı için doğruca banker MM. Marcuart ve Co., bürosuna gitti.

“Eğer ortada para varsa gerisi kendiliğinden gelir,” dedi kendi kendine.

Bankada, kasasında on altı bin İngiliz lirası olan bir adama yakışır bir ilgiyle karşılandı; bu nokta aydınlandıktan sonra Shandon kendine verilen beyaz kağıdın üzerine kaba saba denizci yazısıyla görevi kabul ettiğini belirten yazıyı yazarak istenen adrese gönderdi.

Aynı gün Birkenhead'deki yapımcılarla iletişime geçti ve yirmi dört saat sonra *Forward*'ın omurgası şantiyenin payandaları üzerinde uzanmaya başlamıştı bile.

Richard Shandon kırk yaşlarında güçlü, enerjik ve cesur biriydi, bu üç nitelik bir denizci için çok önemliydi zira güven, dayanıklılık ve soğuk-

kanlılık telkin ediyordu. Zor ve kıskanç karakterli biri olarak tanınıyordu; bu yüzden tayfaları tarafından pek sevilmezdi ama ondan korkarlardı da. Bu ünü mürettebatı seçmekte güçlüklerle karşılaşmasına yol açmamıştı.

Shandon bu girişimin gizemli tarafının kendi hareketlerini sınırlandırmasından çekiniyordu.

Kendi kendine, "Bunu dillendirmemek lazım, buradaki deniz köpekleri bu işin nedenini ve nasıldığını öğrenmek isteyecekler, ben de hiçbir şey bilmediğim için onlara yanıt vermekte zorlanacağım. Şu K.Z.'nin tuhaf biri olduğu kesin, ancak sonuçta beni tanıyor ve bana güveniyor, bu kadarı yeter. Gemisine gelince, çok güzel olacak, bu geminin hedefinin buz denizlerine gitmek olduğuna adım gibi eminim. Ama bunu kendime ve mürettebatıma saklamalıyım."

Daha sonra Shandon kaptanın koyduğu ailevi ve sağlık kriterlerine uyacak mürettebat bulma işine girişti.

James Wall adında sadık, cesur ve aynı zamanda çok iyi denizci olan bir genç tanıyordu. Wall otuz yaşlarındaydı ve bu onun kuzey denizlerine yapacağı ilk yolculuk sayılmazdı. Shandon ona üçüncü zabıtlık görevini teklif etti ve James Wall gözünü kırpmadan kabul etti, nereye gittiklerini sormadı ama ülkesini çok seviyordu. Shandon ona ve lostromo olarak işe aldığı Johnson adlı birine her şeyi bütün detaylarıyla anlattı.

"Benim için hava hoş," diye yanıtladı James Wall, "bu ya da başka bir iş fark etmez. Hedefimiz kuzeybatı geçidini aramak bile olsa nihayetinde bu seferlerden geri dönenler de oldu."

“Her zaman değil,” diye yanıtladı Johnson Usta, “ama yine de bu oraya gitmemek için mazeret sayılmaz.”

“Vaziyetimiz konusunda yanılmıyorsak, itiraf edelim ki bu sefere çok iyi şartlar altında çıkacağız,” diye söz aldı Shandon, “*Forward* çok iyi bir gemi olacak ve ayrıca iyi bir makineye de sahip olacak, böylece mükemmel iş görecektir... Tek ihtiyacımız on sekiz kişilik bir mürettebat.”

Johnson Usta, “On sekiz kişi,” diye tekrarladı, “Amerikalı Kane meşhur kutup yolculuğunu yaptığında onun da bu kadar mürettebatı vardı.”

“Bir kişinin hâlâ Bering Boğazından Davis Boğazına kadar denizi geçmeye çalışması çok tuhaf,” dedi Wall. “Amiral Franklin’i aramak için yapılan sefer İngiltere’ye yedi yüz altmış bin liraya mal oldu ve bir sonuç alınamadı! Bir daha hangi deli böyle bir işe girişip servetini tehlikeye atar ki?”

“Öncelikle,” diye yanıtladı Shandon, “sadece bir hipotez üzerinde akıl yürütüyoruz. Gerçekten kuzey denizlerine mi yoksa güney denizlerine mi gittiğimizi bilmiyorum, belki de söz konusu olan yeni bir keşif yapmaya çalışmaktır. Bu arada, önümüzdeki günlerde Clawbonny adında bir doktor gelip bize katılacak, muhtemelen o daha fazlasını biliyordur, belki de bizi aydınlatma işini üstlenmiştir. Göreceğiz.”

“O halde bekleyelim,” dedi Johnson Usta. “Kumandan, ben sağlam denizciler aramaya başlayacağım, kaptanın sıcak kalpli prensibine gelince, bu konuda bana güvenebilirsiniz.”

Johnson çok kıymetli bir adamdı, soğuk denizlerde yelken acmayı iyi biliyordu, 1853’te Franklin’i

aramaya giden seferde Phénix gemisinde başlay-
fa olarak bulunmuştu. Hatta bu cesur denizci bu
sefer sırasında buzlar arasındaki bir araştırmaya
eşlik eden Fransız Teğmen Bellot'nun ölümüne de
şahit olmuştu. Johnson, Liverpool'daki tüm deniz-
cileri tanıyordu ve mürettebatı tamamlamak için
hemen işe koyuldu.

Shandon, Wall ve Johnson o kadar iyi çalıştı-
lar ki aralık ayının ilk günlerinde tüm mürettebat
tamamlanmıştı ama bu kolay olmamıştı; çoğu
yüksek maaşın cazibesine kapılıyor ama seferin
akıbetinden korkuyordu ve bir kısmı da kararlı bir
şekilde angaje olduktan kısa süre sonra arkadaş-
ları tarafından vazgeçirilip aldıkları avansı iade
ediyordu. Bu arada hepsi seferin gizemini çözme-
ye uğraşüyor ve ikinci kaptan Richard'ı sorularıyla
bunaltıyorlardı. O da onları Johnson Usta'ya yön-
lendiriyordu.

Johnson'ın yanıtı hiç değişmiyordu, “Ne söyle-
memi istiyorsun ki dostum? Ben de senden faz-
lasını bilmiyorum. Her ne olursa olsun gözünü
budaktan sakınmayan sağlam adamlarla beraber
çalışacaksın, en önemlisi de bu, o halde fazla dü-
şünmeye gerek yok. Ya kabul et ya da vazgeç!”

Ve çoğu kabul ediyordu.

Lostromo bazen, “Şunu iyi anla, bu işi kabul
edecek çok adam var. Böylesine yüksek bir maaş
denizcilik tarihinde görülmemiştir, üstelik dö-
nüşte de sizi bekleyen yüklü bir miktar para ola-
cak. Herkesin ağzının sulanmasına yeter,” diye
ekliyordu.

Tayfalar, “Gerçekten çok cazip! Ömrünün so-
nuna kadar rahat edersin.” diye yanıtlıyordu.

Richard Shandon.

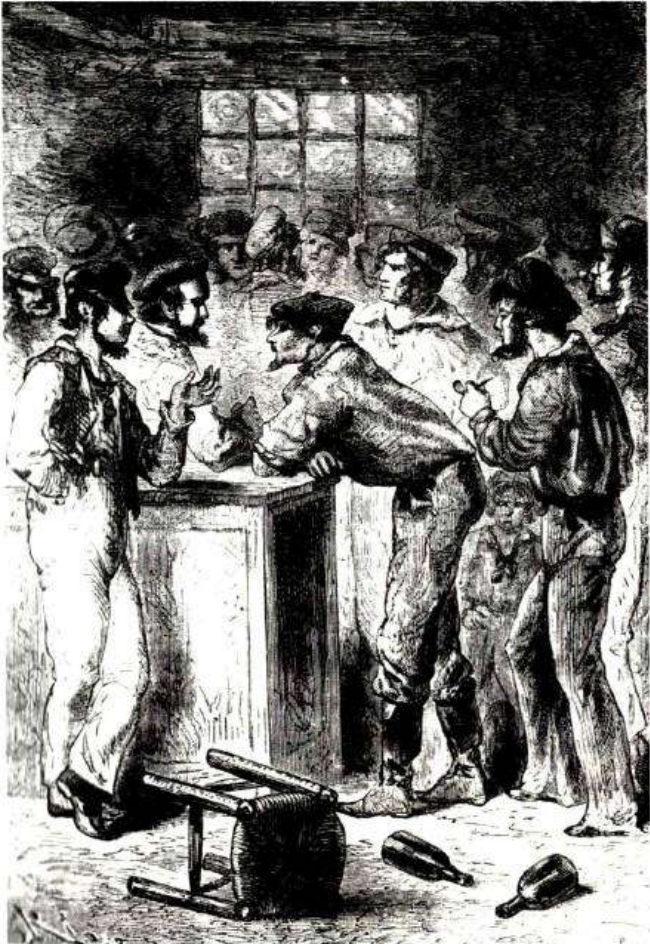
Johnson, "Senden bir şey gizlemeyeceğim," diye devam ediyordu, "sefer uzun, zor ve tehlikeli olacak, bize verilen talimatlarda bunlar açıkça belirtildi, ne yapacağını çok iyi bilmen lazım, bir insan için katlanması mümkün olan her şeye, belki de daha fazlasına katlanman gerekecek! Cesur bir kalbin yoksa, her tür güçlüğü dayanacak bir karaktere sahip değilsen, gözü kara biri değilsen, hayatını kaybetme şansının yirmi de bir olduğunu düşünmüyorsan, nerede öleceğinin senin için bir önemi varsa arkanı dön ve git, sıranı senden daha cesur birine bırak."

Köşeye sıkışan tayfa, "Ama Johnson Usta en azından kaptanın kim olduğunu biliyor musunuz?" diye soruyordu.

"Dostum, yeni biri gelene kadar kaptan Richard Shandon'dır."

Aslını söylemek gerekirse ikinci kaptan da böyle düşünüyordu; aklında, seferin amacını bil-

diren talimatlar eline geçtiğinde *Forward*'ın kapitanlığının da onda kalacağı fikri yatıyordu. Subaylarıyla konuşurken ya da Birkenhead şantiyelerinde ters dönmüş bir balinanın kaburgalarını andıran *Forward*'ın inşasını izlerken bu düşüncayı diğerlerine de söylemekten hoşlanıyordu.

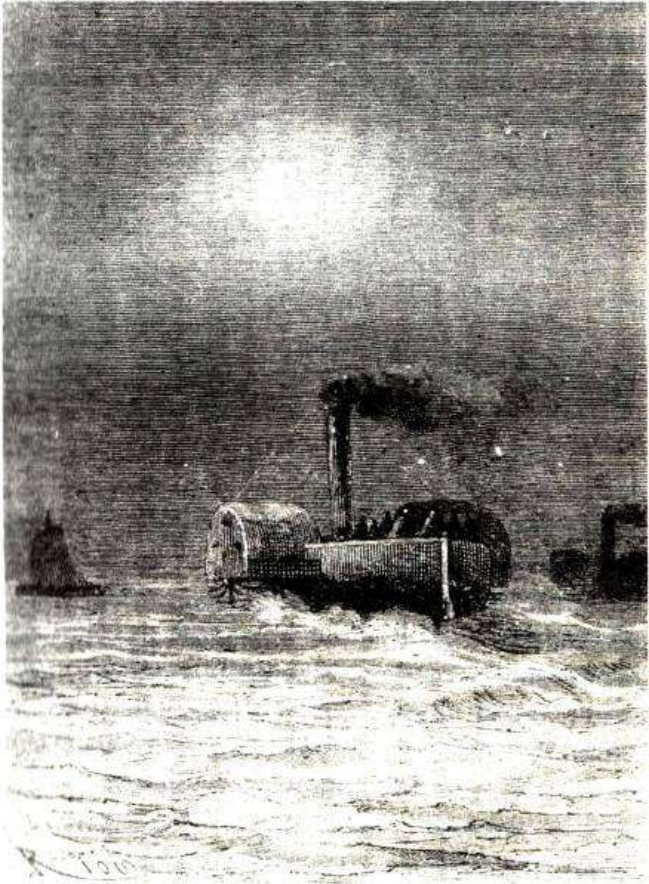
Shandon ve Johnson mürettebatın sağlık durumuna dair talimatlara harfiyen uyuyordu. Adamların yüzünden kan damlıyordu ve sahip oldukları sıcaklık prensibi *Forward*'ın makinesini ısıtabilirdi, elastiki uzuvları taze ve sıhhatli tenleriyle sert soğuklara dayanmaya hazırdılar. Özgüvenli, kararlı, enerjik ve sağlam yapılı adamlardı. Hepsi birbirine eşit güçte değildi, Shandon da içlerinden bir kaçını işe almakta aynı tereddütü yaşamıştı; tayfalar Gripper ve Garry ile Zıpkıncı Simpson ona biraz zayıf gelmişti ama buna rağmen yapıları iyi, kalpleri sıcaktı. Kabul edilme belgeleri imzalandı.

Tüm mürettebat aynı Protestan tarikatına mensuptu, bu uzun seferlerde ortaklaşa dua etmek, kutsal kitabı okumak birbirinden farklı karakterleri birleştirici bir rol oynar ve umutsuzluk anlarında onlara cesaret verirdi, bir baş kaldırının oluşmaması önemliydi. Shandon bu inançların faydasını ve mürettebatın morali üzerindeki etkisini tecrübeleri sayesinde biliyordu, bu tür pratikler kutup denizlerinde bir kış geçirecek gemilerde hep kullanılırdı.

Mürettebat oluşturulduktan sonra Shandon ve iki zabiti erzaklarla ilgilendi; kaptanın kesin, net ve detaylı talimatlarında her şey en küçük ürüne kadar miktar ve kalite olarak belirtilmişti. İkinci kaptan emrine verilen kaynak sayesinde tüm ürünleri peşin parayla ödemiş ve elde ettiği yüzde sekizlik indirimi K.Z.'nin hesabına özenle aktarmıştı.

Ocak 1860'ta mürettebat, erzaklar ve yükler hazırdı; *Forward* iyice şekil almaya başlamıştı, Shandon Birkenhead şantiyesine uğramadan tek bir gün gecirmiyordu.

23 ocak sabahı da her zamanki gibi Mersey'in iki kıyısı arasında sürekli sefer yapan ve yana dönmeyi engellemek için her ucunda da dümeni bulunan bu geniş buharlı teknelerden birine binmişti, her zamanki gibi çok yoğun bir sis vardı ve yolculuk on dakika kadar sürmesine rağmen nehirdeki gemicileri yönlerini bulmak için pusula kullanmak zorunda bırakıyordu.

Her zamanki gibi çok yoğun bir sis vardı.

Sis her ne kadar yoğun olsa da Shandon'ın, kısa boylu, şişman, ince ve neşeli bir yüze sahip sevimli birinin ona yaklaştığını görmesine engel olamadı; adam onun ellerini tutup öyle ateşli ve taşkın bir samimiyetle salladı ki bir Fransız buna “tam bir Akdenizli” derdi.

Eğer bu kişi Fransa'nın güneyinden değilse çok ucuz kurtulmuş demektir; el kol hareketleri yaparak öylesine iştahla konuşuyordu ki düşüncelerini ifade edemese sanki çatlayabilirdi. Bir din adamının gibi küçük gözleri vardı, büyük ve hareketli ağzı içindeki coşkuyu çok fazla dışa vurmaması için emniyet supabı görevi de görüyordu. Öyle kendinden geçmiş bir halde konuşuyordu ki itiraf etmek gerek, Shandon hiçbir şey anlayamıyordu.

Ama *Forward*'ın ikinci kaptanı daha önce hiç görmediği bu küçük adamı tanımakta gecikmedi, muhatabının nefes almak için bir an susmasından istifade ederek çabucak şu sözleri söyledi:

“Doktor Clawbonny?”

“Ta kendisi kumandan! Yaklaşık on dakikadan beri sizi arıyordum ve herkese sordum! Sabırsızlığımı tahmin edemezsiniz! Eğer beş dakika daha geçseydi kafayı yiyecektim! Demek ikinci kaptan Richard sizsiniz? Siz gerçekten var mısınız? Bir mit değil misiniz? Ellerinizi, ellerinizi, onları bir kez daha elime alayım! Evet, bunlar gerçekten ikinci kaptan Richard Shandon'ın elleri! O halde bir ikinci kaptan Richard varsa onun komuta ettiği *Forward* isimli bir gemi de vardır ve o komuta ediyorsa gemi yola çıkacak demektir ve o yola çıkarsa Doktor Clawbonny'yi de yanında götürecektir.”

Doktor Clawbonny ve Richard Shandon.

“Evet, doktor, evet ben Richard Shandon’ım, *Forward* isimli bir gemi var ve yola çıkacak.”

Doktor derin bir nefes alıp içine epey bir hava stokladıktan sonra, “Çok mantıklı. Gördüğünüz gibi mutluluğun doruklarındayım! Uzun zamandır böyle bir fırsatı bekliyor, bunun gibi bir yolculuğa çıkmayı istiyordum. Bu yüzden sizinle...”

“İzin verirsiniz...” dedi Shandon.

Clawbonny beklemeden tekrar söz alarak, “Sizinle hiç geri adım atmadan çok uzaklara gideceğimize eminim.”

“Ama...” diye araya girmeye çalıştı Shandon.

“Çünkü siz kendini kanıtlamış büyük bir denizcisiniz, yaptığınız hizmetleri biliyorum. Ah, ne cesur denizcisiniz siz!”

“Eğer isterseniz...”

“Hayır, cüretinizden, cesaretinizden ve ustalığınızdan hiç kimsenin hatta sizin bile şüphe etmenizi istemem! Sizi ikinci kaptan olarak seçen kaptanın işini çok iyi bildiğinden adım gibi eminim!”

Sabırsızlanan Shandon, “Ama söz konusu olan bu değil,” dedi.

“Nedir o zaman? Lütfen beni sabırsızlıktan çatlatmayın!”

“Ama izin vermiyorsunuz ki konuşayım canım! Lütfen söyleyin bana doktor, *Forward*’ın seferine katılabilmek için neler yaptınız?”

“Bir mektup aldım, işte bakın saygıdeğer bir mektup, cesur bir kaptandan gelen kısa ve öz, ama yeterince açıklayıcı bir mektup.”

Bunları söylerken doktor kendine gelen mektubu Shandon’a uzattı.

Inverness, 22 Ocak 1860

Doktor Clawbonny’ye

Liverpool

Eğer Doktor Clawbonny uzun bir sefer için yola çıkacak *Forward*’a katılmak istiyorsa bu konuda kendine daha önceden talimat verilmiş Richard Shadon’a başvurmalıdır.

Forward’ın kaptanı

"Mektup bu sabah geldi ve gördüğünüz gibi *Forward*'ın güvertesine adım atmaya hazırım."

"Ama doktor," diye söz aldı Shandon, "en azından bu yolculuğun amacını biliyor musunuz?"

"En ufak bir fikrim yok ama umurumda değil, benim için önemli olan bir yerlere gitmek! Benim bir bilgin olduğumu söylüyorlar ama yanılıyorlar, ikinci kaptan, hiçbir şey bilmiyorum, iyi satış yapan birkaç kitap yazsam da yanılıyordum, insanlar bunları iyi niyetlerinden ötürü satın aldı! Size hiçbir şey bilmediğimi söylüyorum, bildiğim tek şey cahil olduğumdur. Bu yolculuk sayesinde bana tıp, cerrahlık, tarih, coğrafya, botanik, mineraloji, deniz anası bilimi, yer ölçüm bilim, kimya, fizik, mekanik, su bilgisi konusundaki bilgilerimi tamamlamak, daha doğrusu yeniden oluşturmak fırsatı veriliyor, tabii ki kabul ederim ve emin olun hiç de nazlanmam."

Hayal kırıklığına uğrayan Shandon, "O halde *Forward*'ın nereye gideceğini bilmiyorsunuz?" dedi.

"Evet, biliyorum kumandan, *Forward* öğrenilecek, keşfedilecek, kendini eğitmeye yarayacak, mukayese edilecek, başka ülkelerde başka yaşam tarzlarıyla karşılaşarak oradaki insanların iş görme biçimlerinin inceleneceği, yani kısaca söylemek gerekirse benim hiçbir zaman gitmediğim yere gidiyor."

"Yani daha açık söylemek gerekirse?" diye haykırdı Shandon.

"Daha açık olarak," diye yanıtladı doktor, "*Forward*'ın kuzey denizlerine yelken açacağını duydum; güzel, o halde kuzeye gidelim!"

“En azından geminin kaptanını tanıyor musunuz?” diye sordu Shandon.

“Kesinlikle hayır! Ama inanın bana o çok cesur biri.”

İkinci kaptan ve doktor, Birkenhead’de vapurdan indikten sonra Shandon doktora durum hakkında bilgi verdi ve buradaki gizem doktorun hayal gücünü coşturdu. Geminin görüntüsü karşısında taşkın bir mutluluğa kapıldı. Bu duygu Shandon’ı hiç terk etmedi ve her sabah gelip *Forward*’ın gövdesini ziyaret etti.

Zaten gemiye ilaçların yerleştirilmesi işi de özellikle ona verilmişti.

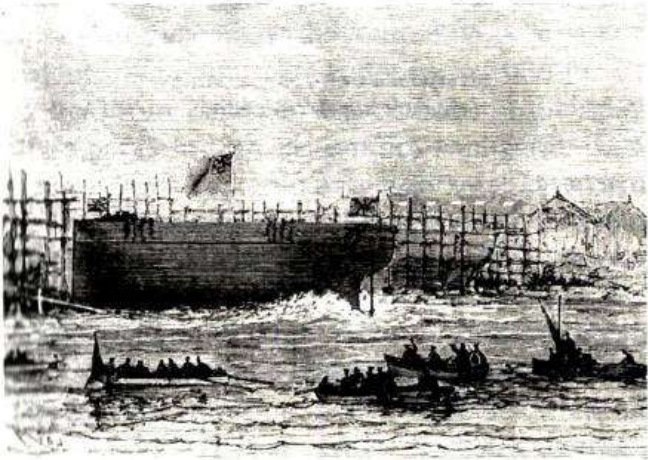
Çünkü Clawbonny doktordu, hem de iyi bir doktordu ama mesleğini pek icra etmiyordu. Herkes gibi yirmi beş yaşında doktor olmuştu. Kırk yaşında da artık gerçek bir bilgindi; tüm şehir tarafından tanınıyordu; Liverpool şehrinin felsefe ve edebiyat toplumunun sözü geçen bir üyesi olmuştu. Küçük serveti sayesinde para almadan insanlara tedavi yöntemleri öneriyordu; çok sevimli bir adam olduğu için herkes tarafından seviliyordu, kendi de dahil olmak üzere hiç kimseye en ufak bir kötülük yapmamıştı; evet, belki tez canlı ve gevezeydi ama herkesi içine alacak kadar büyük bir kalbi vardı.

Forward’ın seferine doktorun da katılacağı söylentisi şehirde yayıldığında dostları onu vazgeçirmek için her şeyi yaptı, bu onu çok derinlere kök salmış fikirlerinden ayırmaya çalışmak demekti ancak doktor bir yere kök saldığında onu oradan koparmak mümkün değildi.

O günden itibaren söylentiler, tahminler, fikir yürütmeler artarak devam etti. Ancak bunlar

5 Şubat 1860'ta *Forward*'ın denize indirilmesine engel olmadı. İki ay sonra da gemi artık denize açılmaya hazırды.

Kaptanın mektubunda da belirtildiği gibi 15 martta Richard Shandon adresine Edinbourg'dan Liverpool'a tren yoluyla danua cinsi bir köpek sevk edildi. Hayvan hırçın ve kaçmaya meyilli gibi görünüyordu, biraz korkutucu ve tuhaf bir bakışı vardı. Bakır kolyesinde *Forward* ismi okunuyordu. İkinci kaptan aynı gün onu gemiye yerleştirdi ve köpeği aldığına dair belgeyi, belirtilen baş harflerle Livourne'ye gönderdi.

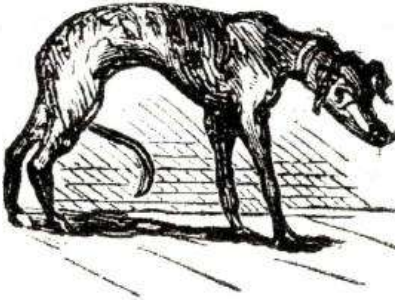

Forward 5 Şubat 1860'ta denize indirildi.

Böylelikle kaptan hariç *Forward*'ın tüm mürettebatı tamamlanmıştı. Mürettebat şöyle oluşuyordu:

1- K.Z., kaptan; 2- Richard Shandon, ikinci kaptan; 3- James Wall, üçüncü zabıt; 4- Doktor Clawbonny; 5- Johnson, lostromo; 6- Simpson, zıpkıncı; 7- Bell, marangoz; 8- Brunton, birinci

makinist; 9- Plower, ikinci makinist; 10- (zenci) Strong, aşçı; 11- Foker, buz kılavuzu; 12- Wols-ten, silahçı; 13- Bolton, tayfa; 14- Garry, tayfa; 15-Clifton, tayfa; 16- Gripper, tayfa; 17- Pen, tayfa; 18- Warren, ateşçi.

Liverpool'a tren yoluyla danua
cinsi bir köpek sevk edildi.

Köpek-Kaptan

Nihayet 5 nisanda yola çıkma vakti gelmişti. Doktorun gemideki varlığı insanları biraz sakinleştiriyordu. Saygıdeğer bir bilginin işaret ettiği her yere gidilebilirdi. Bununla birlikte tayfaların çoğu endişeliydi, Shandon birkaçının kaçıp mürettebatı eksik bırakmasından çekiniyor, bu yüzden bir an önce denize açılmayı diliyordu. Kıyı gözden kaybolduğunda mürettebat kaderine razı olurdu.

Doktorun kamarası kış güvertenin dibindeydi ve geminin tüm kış tarafını kaplıyordu. Kaptan ve ikinci kaptanın kabinleri karşı karşıyaydı ve köprüye bakıyorlardı. Kaptan kamarası çeşitli aletler, mobilyalar, seyahat elbiseleri, kitaplar, yedek giysiler ve notta detaylarıyla belirtilen öteberiler yerleştirildikten sonra sıkıca kapatılmıştı. Bu kabinin anahtarı gizemli yabancının talimatları doğrultusunda onun belirttiği Lubeck'teki adrese gönderilmişti; böylelikle istediği zaman tek başına kabinine girebilirdi.

Bu detay Shandon'ın canını sıkıyor, gemiye komuta etme şansını büyük ölçüde ortadan kaldırıyordu. Kendi kabinine gelince, kutuplara yapılacak bir seyahatin gerekliliklerini bildiğinden buna uygun mükemmelce hazırlamıştı.

Üçüncü zabitin odası tayfalar için geniş bir yatakhane görevi gören sintine güvertesindeydi; adam-

lar çok rahat ediyordu, böyle bir rahatlığı başka bir gemide bulamazlardı. Mürettebata sanki pahalı bir yükmiş gibi özen gösteriliyordu, müşterek salonun ortasında büyük bir soba vardı.

Doktor Clawbonny de kendini çok rahat hissediyordu; 6 şubattan, yani *Forward*'ın denize indirilişinin ertesi gününden itibaren kamarasına yerleşmişti.

“En mutlu hayvanlar,” demişti, “kabuklarını istedikleri gibi yapan salyangozlar olmalı, ben de akıllı bir salyangoz olmaya çalışacağım.”

Uzun süre terk edilmeyecek bir kabuk için doktorun kamarası buna çok uygun bir hal almaya başlamıştı; doktor bir bilginin ya da çocuğun zevkiyle bilimsel eşyalarını düzene koyuyordu. Kitaplar, kurutulmuş ot demetleri, kabuklu hayvanları koymaya yarayan sepetleri, ölçüm aletleri, fizik aletleri, termometre koleksiyonu, barometreler, nem ölçerleri, yağmur ölçerler, dürbünler, pusulalar, sekstantlar, haritalar, planlar, küçük şişeler, tozlar, tam takım yolculuk ecza şişeleri o kadar düzenli yerleştirilmişti ki British Museum'u utandırabilirdi. Dört metre karelik bu alan hesap edilemeyecek bir zenginliği barındırıyordu, doktorun anında bir doktora, bir matematikçiye, bir astronoma, bir coğrafyacıya, bir botanikçiye veya bir kabuklu bilimcisine dönüşebilmesi için kendini hiç yormadan elini uzatması yeterdi.

İtiraf etmek gerekiyor ki yaptığı düzenlemelerden gurur duyuyordu ve en zayıf üç arkadaşının doldurmaya yeteceği bu yüzen tapınağında çok mutluydu. Zaten kısa süre sonra bu arkadaşlar da sıkça onu ziyarete geliyordu, öyle ki bir süre sonra

bu durum yaşaması çok kolay biri olan doktor için bile rahatsız edici hale gelmişti ve sonunda doktor Sokrates'in aksine şöyle demeye başlamıştı:

“Evim çok küçük ama umarım dostlarla dolu olmaz!”

Dört metre karelik bu alan hesap edilemeyecek

bir zenginliği barındırıyordu.

Forward'ı betimlemeyi tamamlamak için da-nua cinsi büyük köpeğin yuvasının, gizemli ka-binin penceresinin altına yapıldığını belirtmek gerekir; ama bu yuvanın vahşi sakini geminin ambarında ve iki güverte arasında dolaşmayı tercih ediyordu, evcilleştirilmesi mümkün görün-müyordu ve kimse onun bu tuhaf karakteriyle başa çıkamamıştı, özellikle geceleri içler acısı bir şekilde uluyordu ve onun ulumaları geminin boş-luklarında uğursuzca yankılanıyordu.

Sahibinin yokluğuna mı üzülüyordu? Yoksa içgüdüleri yaklaşan riskli yolculuğa mı tepki ve-riyordu? Ya da yaklaşan tehlikeleri mi seziyordu? Tayfalar sonuncu ihtimale inanıyordu ve birçoğu şakalar yapıyor, hayvanın şeytani bir tür olduğuna cidden inanıyorlardı.

Bir gün çok hoyrat bir adam olan Pen ona vur-mak için hamle yaptığında öylesine talihsiz bir şekilde düştü ki kafasını bocurgatın köşesine vur-du ve kafatası kötü bir şekilde yaralandı. Tahmin edileceği üzere bu kaza hayvanın fantastik güçle-rine yoruldu.

Mürettebatın en batıl inançlısı Clifton tuhaf bir şey fark etmişti, hayvan kış güvertede-yken sürekli rüzgâr yönünde dolaşıyordu, daha son-ra gemi denize açıldığında ve tam yol ilerlerken geminin her dönüşünde yerini değiştirip rüzgâr yönüne gidiyordu, tıpkı Forward'ın kaptanının ya-pacağı gibi.

Yumuşaklığı ve okşayışlarıyla bir kaplanı bile uysallaştıracak biri olan Doktor Clawbonny bu köpeği evcilleştirmek ve güvenini kazanmak için boş yere zaman kaybetti.

Pen.

Ayrıca bu hayvanın ismine avcılık tablosunda rastlanmamıştı. Bu yüzden gemidekiler ona kaptan demeye başladı, zira gemi âdetlerini çok iyi biliyor gibiydi. Bu köpek muhakkak deniz seferlerine çıkmış olmalıydı.

Böylelikle lostromonun Clifton'ın arkadaşına yaptığı şaka anlaşılır olmuştu ve bu şakaya inanan çok fazla saf kişi bulunamayacağından herkes tekrarlayıp gülüyordu, o da bir gün köpeğin insan şekline bürünüp davudi bir sesle gemiyi idare etmesini bekliyordu.

Richard Shandon'ın böyle korkuları olmasa da başka endişeleri vardı ve hareket tarihinden bir gün önce, 5 nisan akşamı kış güvertedeki masada doktor, Wall ve Johnson Usta'yla bu konuda konuşmuştu.

Bu dört kişi onuncu groglarını* yudumluyordu, şüphesiz bunu son kez yapıyorlardı çünkü Aberdeen'den gönderilen mektupta da belirtildiği gibi kaptandan başlayarak ateşçiye kadar tüm mürettebatın alkol içmesi yasaktı, yani gemide ne şarap, ne bira ne de herhangi alkollü bir içecek bulunamazdı; tek istisnası hastalık durumunda doktorun yazacağı reçeteydi.

Bir saattir geminin yola çıkışı üzerine konuşuyorlardı. Eğer kaptanın talimatları harfiyen gerçekleşecekse Shandon'ın ertesi gün son emirleri bildiren bir mektup alması gerekiyordu.

İkinci kaptan, "Bu son mektupta kaptanın ismi yazmasa bile en azından geminin gideceği yer belirtiliyordur. Yoksa nereye gideceğimizi nasıl bileceğiz," diyordu.

Çok sabırsız biri olan doktor, "Shandon, sizin yerinizde olsam mektup olmadan bile yola çıkarırdım, emin olun o da arkamızdan gelmeyi becerirdi," dedi.

"Hiçbir şeyden şüphe etmiyorsunuz doktor! Söyleyin lütfen, yerkürenin hangi noktasına yelken açardınız?"

"Tabii ki kuzey kutbuna! Bu konuda en küçük bir kuşku bile yok."

"Kuşkunuz yok mu?" diye yanıtladı Wall. "Peki güney kutbu niçin olmasın?"

* Kaynatılmış sekerli su ve rom veya şarap karışımı içki -çn.
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

**Bir saattir geminin yola çıkışı
üzerine konuşuyorlardı.**

“Güney kutbu mu?” diye bağırdı doktor. “Asla! Kaptanın gemiyle tüm Atlantik’i geçme riskine atılacağını sanmıyorum! Biraz oturup düşünün sevgili Wall.”

“Doktorun her şeye bir cevabı var,” diye yanıtladı Wall.

“Peki kuzey olsun. Fakat söyleyin doktor Spitzberg mi? Grönland mı? Labrador mu? Hudson Körfezi mi? Tüm bu yollar aynı hedefe, yani aşılmaz bankizlere gitse de sayıları çok fazla ve benim içlerinden birine karar vermem çok zor. Bu konu da bana verebileceğiniz kesin bir cevabınız var mı doktor?” dedi Shandon.

Söyleyecek bir şey bulamadığı için mahcup olan doktor, “Hayır, ama nihayetinde mektup elinize geçmezse ne yapacaksınız?” dedi.

“Hiçbir şey yapmayacağım, bekleyeceğim.”

Umutsuzlukla elindeki bardağı sallayan Clawbonny, “Yola çıkmayacak mısınız?” diye bağırdı.

“Kesinlikle hayır.”

Yerinde duramayan doktor masanın etrafında dönüp dururken Johnson Usta söz alarak sakince, “En mantıklısı bu,” dedi. “Evet, en mantıklısı, ancak uzun bir bekleyiş kötü sonuçlar doğurabilir, mevsim çok uygun ve eğer kuzeye gideceksek Davis Boğazını geçmek için buzların çözülmesinden faydalanmalıyız. Öte yandan mürettebat git-tikçe endişeleniyor, dostları ve arkadaşları onları Forward’ı terk etmeye kışkırtıyor ve bunun sonuçları bizim için kötü olabilir.”

James Wall söz alarak, “Şunu da eklemek gerek; eğer tayfalarımız paniğe kapılmaya başlarsa hepsi firar eder ve mürettebatı tekrardan oluşturup oluşturamayacağınızı bilmiyorum kumandan,” dedi.

“O halde ne yapmalı?” diye bağırdı Shandon.

“Biraz evvel söylediğinizi,” diye yanıtladı doktor. “Umutsuzluğa kapılmadan önce yarına kadar bekleyin. Kaptan şimdiye kadar tüm vaatlerini eksiksiz yerine getirdi, bu iyiye işaret, o halde zamanı geldiğinde bizim gideceğimiz yer hakkında bilgilendirileceğimizden kuşku duymamıza gerek yok, yarın İrlanda’nın açık denizlerinde yol alacağımızdan bir an bile şüphe etmiyorum. O halde dostlar yolculuğumuz için son bir kez daha kadeh kaldırmayı teklif ediyorum, her ne kadar tuhaf başlamış olsa da sizin gibi denizciler sayesinde başarıya ulaşma şansının çok büyük olduğundan eminim.”

Ve dördü birden kadehlerini son kez tokuşturdu.

Johnson Usta söz alarak, "Kumandan, benim tavsiyem yola çıkmak için tüm hazırlıkların yapılmasıdır, mürettebatın sizin kendinizden emin olduğunuza inanması gerekir. Yarın mektup gelsin ya da gelmesin demir alın, buhar kazanlarını çalıştırmayın çünkü rüzgâr çok iyi, açık denizlere inmek kolay olacak. Kılavuz kaptan gemiye binsin, deniz alçalmaya başladığında rıhtımlardan çıkın, Birkenhead'in ucunda demir atın, böylelikle adamlarımızın karayla ilişkisi kesilir, eğer bu lanet mektup nihayet gelirse bizi orada da bulur," dedi.

Doktor yaşlı denizciye elini uzatarak, "Çok doğru söyledin sevgili Johnson," dedi.

"O halde dediği gibi olsun!" diye yanıtladı Shandon.

Bunun üzerine kamaralarına çekilip gün doğana kadar huzursuzca uyudular.

Ertesi gün şehirde dağıtılan sabah postasında ikinci kaptan Richard Shandon adına gönderilmiş bir mektup yoktu.

Ama buna rağmen o hazırlıklarını yaptı, Forward'ın yola çıkacağı haberi derhal tüm Liverpool'a yayıldı ve daha önce gördüğümüz gibi olağanüstü kalabalık bir seyirci kitlesi New Prince rıhtımlarını doldurdu.

Bir arkadaşına son kez sarılmak, bir dostunu vazgeçirmek, bu tuhaf gemiye bir göz atmak veya yolculuğun amacını öğrenmek isteyen birçok kişi güverteye çıktı ve ikinci kaptanın hiç olmadığı kadar asık suratlı ve suskun olduğunu görüp onun hakkında aralarında fısıldastılar.

Olağanüstü kalabalık bir seyirci kitlesi
New Prince nhtımlarını doldurdu.

Onun böyle olmasının nedenleri vardı.

Saat on oldu. Ve hatta on bir. Öğleden sonra saat bir gibi deniz alçalmaya başlayacaktı. Shandon kalabalığının arasında kendisini gideceği yerin gizemi konusunda aydınlatacak bir yüz görebilme umuduyla kış güvertinin üzerinden endişeli bakışlarla kalabalığı süzüyordu. Ama boşuna.

Forward'ın tayfaları onun komutlarına sessizce uyuyordu ve bir iletişim kurabilme beklentisiyle gözlerini ondan ayırmıyorlardı.

Johnson Usta demir alma hazırlıklarını tamamlıyordu, hava kapalıydı ve limanın dışındaki deniz çok çalkantılıydı, güneyden sert bir rüzgâr esiyordu ama Mersey'den kolaylıkla çıkabilirlerdi.

Saat on ikide hâlâ bir haber gelmemişti. Doktor Clawbonny el kol hareketleriyle sağa sola bakarak telaşla dolaşıyordu ve bu durumunu bir tür Latin zarafetiyle *deniz sabırsızlığı* diye açıklıyordu. Ne yaparsa yapsın duygulanmaktan kendini alamıyordu. Shandon ise dudaklarını kanayana dek ısırıyordu.

Bu sırada Johnson Usta yanına gelerek şunu dedi:

“Kumandan, akıntıdan yaralanmak istiyorsak zaman kaybetmemeliyiz, bir saatten önce rıhtımlardan uzaklaşamayız.”

Shandon etrafına son bir kez göz gezdirerek saatine baktı. On ikiyi geçiyordu.

Lostromoya, “Gidelim,” dedi.

O da seyircilere dönerek, “Güverteyi boşaltın, yola çıkıyoruz,” diye bağırdı.

Kalabalıklarda bir hareketlenme oldu ve herkes rıhtıma inmek için iskele kapısına yöneldi, bu sırada tayfalar son palamarları çözmeye koyuldu.

Köpeğin havlamaları tayfaların meraklı kalabalığı gemiden dışarı çıkartması esnasında oluşan bu kaçınılmaz kargaşayı daha da arttırdı. Hayvan güçlü yapısıyla aniden kalabalık seyircilerin arasına atıldı. Boğuk bir sesle havlıyordu.

Herkes ona yol açıyordu, kış güverteye sıçradı ve binlerce kişinin şahit olduğu inanılmaz bir şey gerçekleşti, bu köpek-kaptan dişleri arasında bir mektup taşıyordu.

“Bir mektup!” diye bağırdı Shandon, “acaba o gemide mi?”

“Onun gemiye geldiği kesin,” dedi Johnson, sonra gürültücü kalabalığın tamamen boşalttığı güverteyi göstererek, “ama artık burada değil,” diye ekledi.

Doktor, “Kaptan! Kaptan buraya!” diye bağırarak köpeğin ağzındaki mektubu almaya çalıştı ama hayvan sert bir sıçrayışla ondan uzaklaştı.

Mesajını yalnızca Shandon’a vermek istediği anlaşılıyordu.

Shandon, “Kaptan! Buraya gel,” dedi.

Köpek ona yaklaştı, Shandon mektubu onun ağzından kolayca aldı ve kaptan üç kez havladı, bu havlamalar güvertede ve rıhtımlarda süren derin sessizliğin içinde yankılandı.

Shandon mektubu açmadan elinde tutuyordu.

“Hadi okuyun! Hadi okuyun!” diye bağırdı doktor.

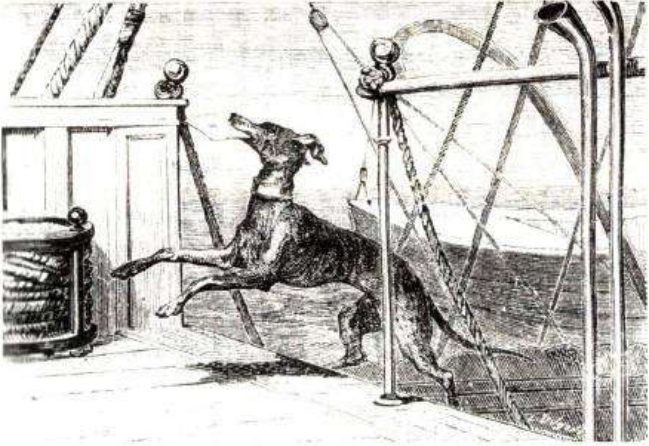
Shandon mektuba baktı. Üzerinde adres ve tarih belirtilmemişti, sadece şunlar yazıyordu:

Forward’ın ikinci kaptanı Richard Shandon’a.

Shandon mektubu açıp okudu:

Farewell Burnuna doğru yol alın. 20 nisana kadar bekleyin. Eğer kaptan gemide belirmese Davis Boğazını geçin ve Baffin Denizini aşarak Melville Körfezine ulaşın.

Forward’ın kaptanı

Köpek-kaptan dişleri arasında bir mektup taşıyordu.

Shandon bu kısa mektubu özenle katlayarak cebine koydu ve yola çıkış emrini verdi. Doğudan esen rüzgârın uğultusu arasında çınlayan sesinde törensel bir hava vardı.

Kısa bir süre sonra *Forward*, Liverpoollu bir kılavuz kaptanın idaresinde havuzlardan çıktı, kılavuzun küçük kotrası belli bir mesafeden onları izliyordu ve böylece Mersey'in akıntısına ulaştılar. Kalabalık topluluk bu tuhaf geminin gidişini son kez görebilmek için sahile koşup Victoria rıhtımları boyunca dizildi. İki gabya yelkeni, mizana ve randa yelkenleri çabucak çekildi ve bu yelkenler sayesinde *Forward* adına yakışır bir şekilde Birkenhead burnunu dolaştıktan sonra İrlanda denizinde tam yol ilerlemeye başladı.

5

Açık Deniz

Güçlü nisan rüzgârları düzensiz ama elverişliydi. *Forward* dalgaları hızla yanyordu ve pervanesi ilerlemesinde hiçbir engel oluşturmuyordu. Saat üç gibi Liverpool ile Man Adası arasında sefer yapan ve çarklarında Sicilya'nın birbirinden ayrılmış üç bacağı* bulunan buharlı bir gemiyle karşılaştı. Kaptanı güverteden elindeki megafonla onlara selam gönderdi ve bu *Forward*'ın mürettebatının duyduğu son vedalaşmaydı.

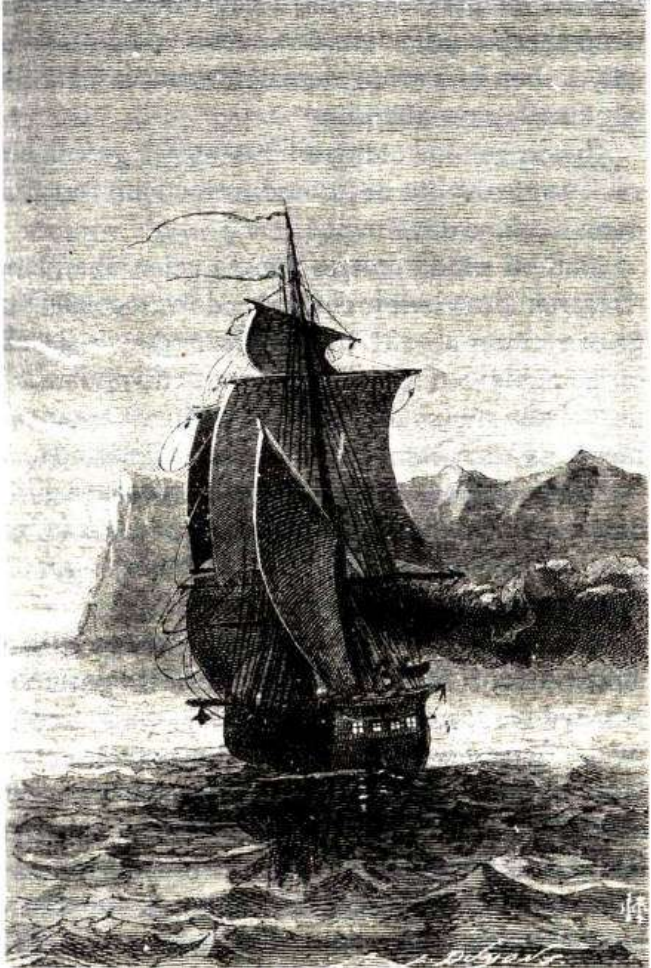
Saat beşte kılavuz kaptan geminin kumandasını Richard Shandon'a bırakıp kendilerini takip eden kotrasına bindi ve geri dönüp güneybatı yönüne ilerleyerek gözden kayboldu.

Gemi, akşama doğru Man Adasının en güneyinde bulunan ve Man'ın buzağısı diye adlandırılan küçük adacığı geçti. Gece deniz çok dalgalıydı ama *Forward* buna çok iyi dayanıyordu, Ayr Burununu kuzeybatısında bırakarak kuzey kanalına doğru ilerlemeye devam etti.

Johnson haklıydı, denize açıldıklarında tayfaların denizci içgüdüleri onlara hâkim oluyordu. Geminin ne kadar iyi olduğunu gördükten sonra durumun tuhaflığını unutmışlardı. Ge-

* Merkezine bir gorgon medusa başı bulunan üç bacak figürü, Sicilya'nın amblemi -çn.

middeki yaşam düzeni yavaş yavaş oturuyordu. Doktor deniz rüzgârlarını sarhoş olurcasına içine çekiyor, sert esintilerin ortasında sağlamca geziniyordu ve bir bilgine göre oldukça iyi bir denizci ruhuna sahipti.

Gemi akşama doğru Man Adasının en güneyinde bulunan küçük adacığı geçti.

Yemekten sonra köprüye çıkarak Johnson Usta'nın yanına geldi ve ona, "Deniz çok güzel bir şey. Onunla biraz geç tanıştım ama arayı kapatacağım," dedi.

"Haklısınız, Bay Clawbony, dünyanın tüm kıtalarına bir parça okyanusu değişmem. İnsanlar denizcilerin mesleklerinden çabuk yıldığını iddia ediyor, ben kırk yıldır denizlerdeyim ve hâlâ ilk günkü gibi zevk alıyorum."

"İyi bir gemide olduğunu hissetmek gerçek bir zevk ve eğer yanlış değerlendirmiyorsam *Forward* denize çok iyi dayanıyor."

Tam bu sırada onların yanına gelen Shandon, "Değerlendirmeleriniz çok doğru doktor, çok iyi bir gemi ve itiraf edeyim buzlu denizlerde yol alacak bir gemi bundan daha iyi tasarlanıp donatılamazdı. Bu bana şunu hatırlattı: Otuz yıl önce Kaptan James Ross kuzeybatı geçidini aramaya gittiğinde..."

"Victoire adlı gemiyle," diye çabucak araya girdi doktor, "bizimkiyle aşağı yukarı aynı tonaıda bir gemiydi ve onun da buharlı bir makinesi vardı..."

"Hayret! Siz bunu biliyor musunuz?"

Doktor, "Siz karar verin," diyerek devam etti, "o sıralar buharlı makineler daha emekleme aşamasındaydı ve Victoire'nin makinesi de olumsuz sonuçlar getirecek gecikmelere yol açmıştı. Kaptan James Ross boş yere onun parçalarını tek tek tamir etmeye uğraşmış ve nihayet tamamen parçalarına ayırarak ilk kışını geçirmeye terk etmişti."

"Vay canına! Gördüğüm kadarıyla bunların hepsini biliyorsunuz," dedi Shandon.

Doktor, "Ne yaparsınız, Parry'nin, Ross'un, Franklin'in eserlerini; Mac Clure'ün, Kennedy'nin,

Kane'nin, Mac Clintock'un raporlarını okuya okuya sonuçta aklımda bir şeyler kalıyor. Hatta şunu da ekleyebilirim ki Mac Clintock bizimki gibi pervaneli bir gemi olan Fox'la daha öncekilere oranla hedefine doğrudan ve daha kolay ulaşmıştı."

"Çok doğru," diye yanıtladı Shandon, "Mac Clintock cesur bir denizciydi, onu iş başında gördüm, şuna da dikkatinizi çekerim ki aynı onun gibi bizde nisan ayında Davis Boğazında olacağız ve eğer buzları geçmeyi başarabilirsek yolculuğumuz çok büyük ilerleme kat etmiş olacaktır."

Doktor, "Eğer bizde aynı 1857 yılında Fox'un başına gelenler gibi ilk yılında Baffin Denizinin kuzeyindeki buzların arasında sıkışıp kışı bir bankizin ortasında geçirmek zorunda kalmazsak," dedi.

"Umalım ki bizim şansımız daha yaver gider Bay Shandon," diye yanıtladı Jonhson Usta, "eğer *Forward* gibi bir gemiyle istediğimiz yere gidemeyeceksek bir daha hiç denememek üzere bundan vazgeçmek gerek."

"Bu arada da eğer kaptan gemiye gelirse ne yapılacağını bizden daha iyi bilecektir çünkü bizim hiçbir fikrimiz yok, zira tuhaf bir şekilde kısa olan mektubu bizim yolculuğumuzun amacını tahmin etmemize imkân vermiyor," diye cevap verdi doktor.

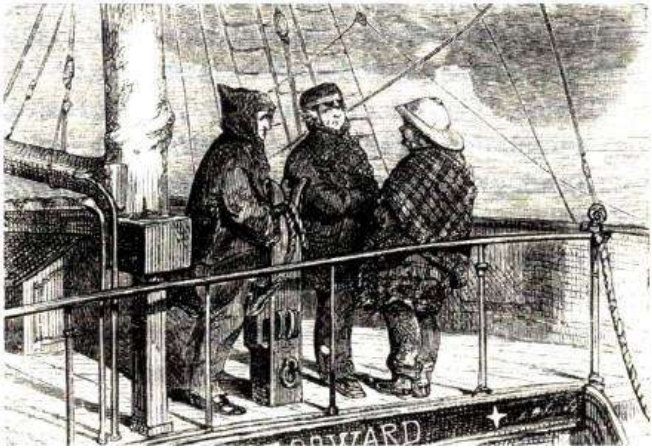
Shandon heyecanla yanıt vererek, "Şimdilik yeterince biliyoruz, şu andan itibaren bir ay süreyle izleyeceğimiz rota belli olduğuna göre onun doğaüstü talimatlarına ihtiyacımız olmadığını düşünüyorum. Zaten onun hakkındaki fikirlerimi biliyorsunuz."

“Elbette! Elbette!” dedi doktor, “ben de aynı sizin gibi bu adamın komutayı size bırakıp gemiye asla gelmeyeceğini düşünüyordum ama...”

“Ama?” diye sordu Shandon canı sıkılmış bir ifadeyle.

“Ama ikinci mektubun gelmesinden sonra bu konudaki fikirlerimi değiştirdim.”

“Peki niçin doktor?”

“Ama?” diye sordu Shandon canı sıkılmış bir ifadeyle.

“Çünkü bu mektup size izleyeceğiniz yolu gösterse de Forward’ın nihai hedefini belirtmedi ancak nereye gideceğimizi bilmemiz lazım. Size soruyorum açık denizdeyken üçüncü bir mektubun bize ulaşmasının yolu nedir? Grönland’daki posta hizmetleri evlere şenlik. Gördüğünüz gibi Shandon, bu adamın Hosteinborg veya Uppernawik gibi Danimarka’ya bağlı yerleşimlerde bizi beklediğini sanıyorum; fok derileri, kızaklar, köpekler yani kısaca kuzey kutbu denizlerinde yolculuk yapmak için gerekli şeyleri tamamlamak üzere

oralarda bulunduğunu tahmin ediyorum. Eğer bir gün kabininden çıkıp manevraları hiç de doğaüstü olmayan bir şekilde idare ettiğini görürsem buna şaşırmam.”

Shandon sert bir tonla, “Mümkün, ama bu arada rüzgâr soğumaya başladı, bu havada babafingoları riske atmak pek akıllıca değil,” dedi.

Shandon doktorun yanından ayrılarak yüksek yelkenleri istinga etme emrini verdi.

Doktor lostromoya, “Komutayı çok mu istiyor?” diye sordu.

O da, “Evet,” diye yanıtladı, “ve bu çok can sıkıcı bir durum zira haklı olabilirsiniz, Bay Clawbonny.”

Cumartesi akşamı *Forward* feneri güneydoğuda yükselen Galloway Burnunu geçti, geceleyin Cautyre Burnunu kuzeyde ve İrlanda kıyılarındaki Fair Burnunu doğuda bıraktı. Sabah saat üç sıralarında gemi sancak tarafındaki Rathlin Adası boyunca ilerleyerek kuzey kanalından geçip okyanusa ulaştı.

8 nisan pazar günüydü, İngilizler ve özellikle de tayfalar bugünü dört gözle bekliyordu. Doktorun gönüllü olarak okumaya talip olduğu Kutsal Kitap'ın okunması sabahın büyük bölümünü aldı.

Rüzgâr kasırgaya dönmüş ve gemiyi İrlanda kıyılarına sürüklemeye çalışıyordu. Dalgalar çok şiddetli, yalpalamalar çok sertti. Eğer doktoru deniz tutmamışsa bunu iradesine borçluydu çünkü bundan daha kolay bir şey yoktu. Öğleyn Malinhead Burnu güneyde kayboluyordu, bu cesur denizcilerin gördüğü son Avrupa toprağıydı ve muhtemelen onu asla yeniden göremeyecek birçoğu uzunca bir süre ona baktı.

Doktor Kutsal Kitap'ı okumaya gönüllü oldu.

O andaki enlem $55^{\circ} 57'$ boylamsa Greenwich meridyeninden itibaren $7^{\circ} 40''$ 'tı.

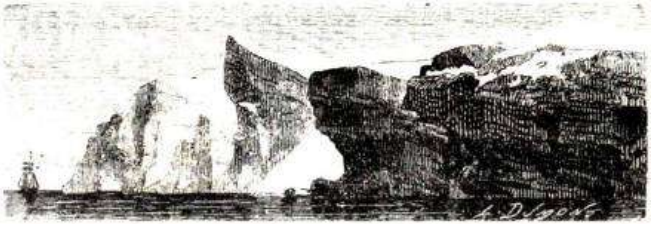
Kasırğa akşam saat dokuz sıralarında sakinleşti. Çok iyi bir yelkenli olan *Forward* kuzeybatı rotasını izlemeye devam etti. Tüm kasırğa süresince gemi, kalitesini ortaya koymuştu. Liverpool'daki uzmanların da fark ettiği gibi *Forward* her şeyden önce yelkenli bir gemiydi.

Sonraki günler boyunca *Forward* hızla kuzeybatıya yol aldı. Rüzgâr güneye geçmişti ve deniz çok çalkantılıydı. Gemi tüm yelkenlerini fora etmiş olarak yol alıyordu. Birkaç fırtına kuşu ve yelkovan kuşu kış güvertenin üzerinde uçuşuyordu. Doktorun ustalıkla öldürdüğü bir yelkovan kuşu şans eseri güverteye düştü.

Zıpkıncı Simpson onu alıp doktora getirdi.

"Pek işe yaramaz bir av, Bay Clawbonny," dedi.

"Tam aksine bundan çok güzel yemek olur dostum."

Forward hızla kuzeybatıya yol aldı.

“Nasıl? Bunu yiyecek misiniz?”

Doktor gülerek, “Ve siz de tadına bakacaksınız sevgili dostum.”

Simpson yüzünü buruşturarak, “Öf! Ama bunun bütün deniz kuşları gibi yağlı ve kekremsi bir tadı var,” dedi.

“Benim bu hayvanı pişirmek için kendime özgü yöntemlerim var, eğer bunu yediğinizde hâlâ bir deniz kuşu tadını alırsanız bundan sonra hayatım boyunca bir tanesini bile öldürmemeyi kabul ediyorum,” diye yanıtladı doktor.

Bir yelkovan kuşu şans eseri güverteye düştü.

“Demek siz iyi bir aşçısınız, Bay Clawbonny?” diye sordu Johnson.

“Bilim insanları her şeyden bir parça anlamalıdır.”

Lostromo, “Sana meydan okunuyor, Simpson. Doktor çok becerikli biri ve bu yelkovan kuşunu bize lezzetli bir orman tavuğu diye yutturacak.”

Ama doktor bu kuş konusunda haklıydı, derisinin altındaki ve özellikle de but bölgesindeki yağları ustaca alarak kuşta bulunan rahatsız edici kekremsi tadı ve balık kokusunu ortadan kaldırmıştı. Bu şekilde hazırlanan yelkovan kuşunu Simpson bile mükemmel buldu.

Son kasırğa boyunca Richard Shandon emrindeki mürettebatın kalitesinin fark etmişti. Gelecekteki tehlikeleri önlemek isteyen her kumandanın yapması gerektiği gibi adamlarını tek tek inceledi, artık kime güveneceğini biliyordu.

Richard’a çok sadık üçüncü zabıt James Wall iyi anlıyor ve iyi uyguluyordu ama inisiyatif alamıyordu; üçüncü sıra onun için çok uygundu.

Denizle mücadeleleri sayesinde iyice ustalaşmış ve Arktik Okyanusunun kurdu olmuş soğukkanlı ve cüretkâr Johnson'ın öğreneceği hiçbir şey kalmamıştı.

Görevlerine bağlı ve disiplinli olan Zıpkıncı Simpson ve Marangoz Bell sağlam adamlardı. Johnson ekolünden yetişmiş ve deneyimli bir denizci olan buz kılavuzu Foker de çok önemli hizmetler görecekti.

Tayfaların içinde en iyileri olarak Garry ve Bolton gözüküyordu. Bir tür şaklaban olan Bolton neşeli ve gevezeydi, otuz beş yaşlarındaki Garry'ninse enerjik ama biraz solgun ve hüzünlü bir yüzü vardı.

Diğer üç tayfa; Clifton, Gripper ve Pen daha azimsiz, daha kararsıza benziyorlardı. Sürekli fısıldaşıyorlardı. Hatta *Forward*'ın yola çıkma anında Gripper angajmanından vazgeçmek istemişti ama bir tür utanç duygusu onu gemide tutmuştu. Her şey yolunda gittiğinde, yapılacak çok fazla manevra veya karşılaşılacak çok fazla tehlike yoksa bu üçüne güvenilebilirdi ama midelerinde birer kara delik olan bu adamları doyurmak için çok fazla yiyecek gerekiyordu. Her ne kadar bu konuda uyarılsalar da içki yasağına uyum sağlamakta güçlük çekiyorlardı ve yemek vakitleri bir brandy veya cinin eksikliğini hissediyorlardı ancak bu eksikliği gemide bol miktarda dağıtılan çay ve kahveyle gideriyorlardı.

İki makinist Brunton ve Plower ile ateşçi Warren şu ana kadar kollarını kavuşturmaktan başka bir iş yapmamıştı.

Shandon her birinden özellikle ne bekleyebileceğini artık iyi biliyordu.

Forward, 14 nisanda Amerika'nın doğu kıyılarından Terre-Neuve katmanına kadar ulaşan ve kuzeydoğuya eğilerek Norveç kıyılarına uzanan büyük Golfstrim akıntısını geçti. Bu anda Grönland burnunun iki yüz mil uzağında, 51° 37' enleminde ve 22° 58' boylamında bulunuyordu. Hava soğumuştı, 32 dereceye (0° santigrat derece) yani donma noktasına kadar düşmüştü.

Doktor tıpkı zabitler ve tayfalar gibi deniz giysilerini giymiş ama henüz artık kışına özel elbiselerini giymemişti. Uzun çizmelerinin üzerine bir blok gibi duran kanvas kumaştan yapılmış geniş şapkası ve aynı kumaştan pantolonu ve ceketıyla doktorun eğlenceli bir görüntüsü vardı. Şiddetli yağmurlar ve geminin güvertesine kadar gelen güçlü dalgaların altında doktor bir tür deniz hayvanını andırıyordu ve bu benzetme gururundan hiçbir şey eksiltmiyordu.

İki gün boyunca deniz çok kötüydü. Rüzgâr kuzeybatıya dönmüş ve *Forward*'ın ilerleyişini geciktirmişti. Çok sert çalkantılar 14 nisandan 16 nisana kadar sürdü ama pazartesi yağan şiddetli sağanak sonucu deniz hemen sakinleşti. Shandon doktora denizin bu özelliğini işaret etti.

Doktor deniz
giysilerini giymişti.

O da, "Eh, benimde üyesi olmaktan onur duyduğum Edinburgh Kraliyet kulübüne bağlı Scoresby balina gemisinin tuhaf gözlemlerini doğruluyor. Gördüğünüz gibi dalgalar yağmur altında sert bir rüzgârdan bile etkilenmiyor. Tam tersine kuru bir havadaysa daha hafif bir esinti altında bile çok çalkantılı oluyorlar."

"Peki bunun açıklaması nedir doktor?"

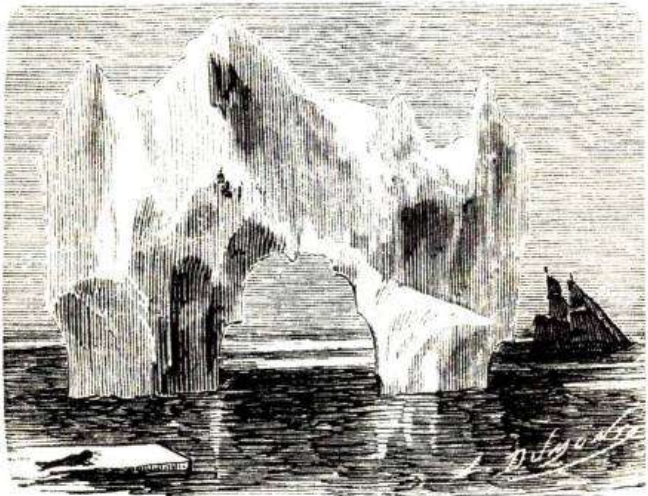
"Çok basit, açıklaması yok."

Bu sırada babafingonun dümeninde nöbette olan buz kılavuzu sancak tarafında rüzgâr yönünde on beş mil kadar ileride yüzen bir kütleyi haber verdi.

"Bir buzdağı! Bu bölgede!" diye bağırdı doktor.

Shandon dürbününü alarak işaret edilen yöne çevirdi ve kılavuzun söylediklerini doğruladı.

"İşte bu çok garip!" dedi doktor.

Buz kılavuzu on beş mil kadar ileride
yüzen bir kütleyi haber verdi.

İkinci kaptan gülerek, "Sizi şaşırttı mı? Nasıl olur! Sizi şaşırtabilecek bir şeyler bulmak bizi memnun eder," dedi.

Doktor da gülümseyerek, "Evet şaşırtıyor ama çok fazla da değil, çünkü Greenpond'a bağlı Ann de Poole adlı gemi 1813'te kırk dört derece kuzey enleminde gerçek bir buz tarlasının içine sıkışmıştı ve onun kaptanı Dayement de bu buzlardan yüzlercesini saymıştı," dedi.

"Harika! Görüyorum ki bu konuda da bize öğretecek hâlâ çok şeyiniz var," dedi Shandon.

Sevimli Clawbonny tüm alçakgönüllülüğüyle, "Fazla değil, yalnızca daha aşağıdaki meridyenlerde de buza rastlandığını söyleyebilirim," dedi.

"Bunu bende biliyorum sevgili doktor zira ben de Fly adlı askeri şalopada mıçoyken..."

"1818'de," diye devam etti doktor, "martın sonlarıydı ama sanki nisan ayı gibiydi, kırk ikinci enlemde iki büyük yüzen adaya benzeyen buzların arasından geçtiniz."

"İşte bu harika! Gerçekten çok iyisiniz!" diye bağırdı Shandon.

"Ama bu doğru ve benim şaşırmam için bir neden yok zira *Forward*'ın yüzen dağa rastladığı bu yer iki derece daha kuzeyde."

"Doktor siz bir kuyusunuz, içinize bir kova salıp çekmek yeterli," dedi ikinci kaptan.

"Ancak düşündüğünüzden daha çabuk kururum ama şimdi bu tuhaf fenomeni daha yakından inceleyebilirsek, doktorların en mutlusu olurum, sevgili Shandon."

Shandon lostromoya seslenerek, "Johnson, esinti soğumaya başladı," dedi.

“Evet, kumandan, ilerlememiz yavaşladı ve bir süre sonra Davis Boğazının akıntılarını hissetmeye başlayacağız,” diye yanıtladı Johnson.

“Haklısınız Johnson, eğer 20 nisanda Farewell Burnunu görmek istiyorsak buharı kullanmamız gerekiyor yoksa Labrador kıyılarına sürükleneceğiz. Bay Wall, buhar kazanlarını yakma emrini verin lütfen.”

İkinci kaptanın emirleri hemen yerine getirildi. Bir saat sonra buhar yeterli basınca ulaşmıştı; yelkenler toplandı ve pervanenin kanatları suları yarararak kuzeybatı rüzgârlarına rağmen *Forward*’ı ileri doğru sertçe itti.

Büyük Kutup Akıntısı

Kısa bir süre sonra bu ıssız bölgenin sakinleri olan ve gittikçe kalabalıklaşan fırtına kuşları, yelkovan kuşları sürüleri Grönland'a yaklaştıklarını haber veriyorlardı. *Forward* arkasında uzun bir kara duman bırakarak kuzeye doğru hızla ilerliyordu.

17 nisan salı günü sabah saat on bir sıralarında buz kılavuzu ilk buz parıltısının göründüğünü haber verdi. Kuzey kuzeybatı yönünde yirmi mil mesafede bulunuyordu. Yoğun bulutlara rağmen bu göz kamaştırıcı beyaz bant atmosferin ufka komşu bölgesini aydınlatıyordu. Gemideki tecrübeli kişiler bu fenomeni çok iyi tanıyor, parıltının beyazlığından onun görüş mesafesinin otuz mil kadar uzağındaki çok geniş bir buz kütlesinden yansıyan ışınlar olduğunu biliyorlardı.

Akşama doğru rüzgâr güneyden esmeye başlayarak daha elverişli hale gelmişti, Shandon tasarruf yapmak için yelkenleri a ıp kazanları söndürdü. *Forward* gabya, flock ve mizana yelkenlerini a mış olarak Farewell Burnuna doğru yöneldi.

Ayın on sekizinde saat   te bir buz akıntısı göründü, çok kalın olmayan bu beyaz bandın parlak ışığı ufuk çizgisini deniz çizgisinden açıkça ayırıyordu. Davis Boğazından değil, Grönland kıyılarından geldiği açıkça belliydi, zira buzlar daha ziyade Baffin Denizinin batı kıyılarında bulunur-

du. Bir saat sonra *Forward* buz akıntısının içindeki parçalar arasından geçiyordu ve en yoğun olduğu bölgede buzlar birbirine yapışmış olsalar da çalkantının hareketlerine uygun davranıyorlardı.

Ertesi gün şafak vakti gözcü, bir geminin göründüğünü haber verdi: Bu Danimarka korveti *Valkyrien*'di ve *Forward*'ın aksi istikametine, *Terre-Neuve* kütlesine doğru ilerliyordu. Boğazın akıntıları kendini hissettirmeye başlamıştı ve akıntıyı geçmek için *Shandon* yelkenlerini güçlendirmek zorunda kalmıştı.

Bu sırada ikinci kaptan, doktor, James Wall ve Johnson kış güvertede toplantı halindeydi ve akıntının yönünü ve gücünü inceliyorlardı. Doktor bu akıntının *Baffin* Denizinin her yerinde bulunup bulunmadığını sordu.

"Bundan kuşku yok," diye yanıtladı Johnson. "Ve yelkenli gemilerin onu aşması çok zor."

"Üstelik," diye ekledi James Wall, "bu akıntıya Amerika'nın doğu kıyılarında ve Grönland'ın batı kıyılarında da rastlanıyor."

"O halde," dedi doktor, "güneybatı geçidini arayan araştırmacıların haklılığı ortaya çıkıyor! Saatte beş mil hızla akan bu akıntının kaynağının körfezin dibi olduğunu varsaymak çok zor olur."

"Bu açıklama o kadar yerinde ki doktor," diye devam etti *Shandon*. "Bu akıntı kuzeyden güneye doğru giderken *Bering* Boğazında da bunun tam tersine güneyden kuzeye doğru giden bir akıntı var ve bunun kaynağı da o olmalı."

"Baylar, bunun sonucunda Amerika'nın kutuplardan tamamen ayrı olduğunu kabul etmek gerekir ve Pasifik'in suları Amerika kıyılarını do-

laşarak Atlantik'e karışıyor. Zaten Pasifik'in sularının yükselmesi, Avrupa denizlerine akmasına neden oluyor," dedi doktor.

"Ama bu teoriyi destekleyecek olguların bulunması gerekiyor," dedi Shandon ve biraz ironik bir tonla, "eğer böyle bulgular varsa bizim evrensel bilim adamımızın da onları bilmesi gerekir," diye ekledi.

Doktor sevimli bir hoşnutlukla, "Eğer ilginizi çekecekse size Davis Boğazında yaralanan balinaların bir süre sonra Tatar Boğazı yakınlarında yakalandığını ve üzerlerinde hâlâ Avrupa zıpkınlarının olduğunu söyleyebilirim."

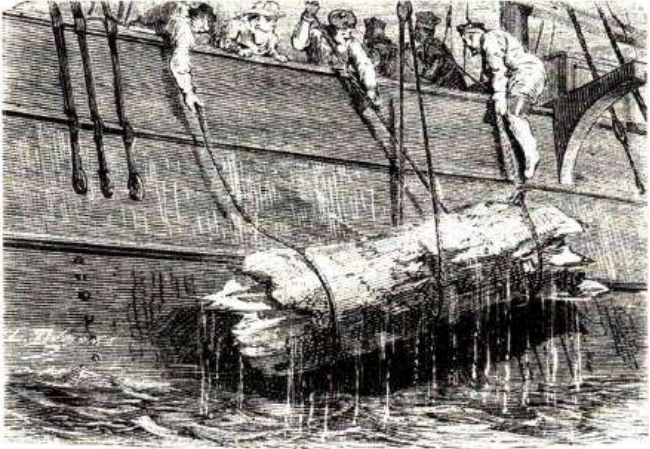
"Eğer onlar Horn Burnunu ve Ümit Burnunu geçmedilerse tabii," diye yanıtladı Shandon. "Amerika'nın güney kıyılarından geçmiş olmaları gerekecekti. İşte bu tartışma götürmez doktor."

"Sevgili Shandon, eğer hâlâ ikna olmadıysanız size Davis Boğazının karaçam, titrek kavak ve diğer tropikal bitki türleriyle dolu olduğu bulgularını sunabilirim, ancak bildiğiniz gibi golf-stream akıntısı, bu ağaç parçalarının boğaza girmesini engelleyecektir, o halde bunlar orada bulunuyorsa yalnızca Bering Boğazından girmiş olabilirler."

"İkna oldum doktor ve itiraf etmeliyim ki sizin karşınızda ikna olmamak çok zor."

"İşte bakın tam da konularımıza açıklık getirecek şey," dedi Johnson. "İleride büyük bir ağaç parçası görüyorum, eğer kumandan izin verirse bu ağaç kütüğünü güverteye çıkartıp ona hangi ülkeden geldiğini soralım."

"Tam da bu!" dedi doktor. "Örnek, kuraldan sonra gelir."

“İleride büyük bir ağaç parçası görüyorum.”

Shandon gerekli emirleri verdi, gemi söz konusu ağaca doğru yöneldi ve kısa bir süre sonra mürettebat onu güçlükle güverteye çıkardı.

Bu bir Akaju gövdesiydi, eğer merkezine kadar kurtlar tarafından yenmemiş olsaydı suyun yüzeyinde kalamazdı.

“İşte zafer anı,” diye heyecanla bağırdı doktor. “Zira Atlantik akıntılarının onu Davis Boğazına kadar taşıması ve ekvatorda yetişen bu ağacın Amerika’nın kuzeyindeki nehirler tarafından da kutup körfezlerine sürüklenebilmesi mümkün olmadığına göre onun doğrudan Bering Boğazından geldiği çok açık. Ve bakın baylar, onu kemiren şu deniz kurtçuklarını görüyor musunuz? Bunlar sıcak ülkelerde yaşayan türlerdendir.”

“Bunun şu ünlü geçidin varlığını inkâr edenleri haksız çıkardığı kesin,” dedi Hall.

“Bu onların iddialarını tamamen çürütür,” diye yanıtladı doktor. “Bakın size bu Akaju ağacının ta-

kip ettiği yolu anlatacağım: Panama veya Guatemala nehirlerinin kanallarından biri tarafından Pasifik Okyanusuna sürüklendi, sonra da akıntılar onu Amerika kıyıları boyunca Bering Boğazına kadar taşıdı ve ister istemez kutup denizlerine girdi, yolculuğına yakın bir tarihte başladığını gözlemleyebiliriz çünkü ne çok yaşı ne de fazla su emmiş, ne mutlu ki bir dizi boğazın engellerini aşarak Baffin Denizine girebildi, ardından kuzey akıntısına kapılarak Davis Boğazına ulaştı ve kumandandan bir eşantiyon alma izni isteyen doktor Clawbonny'yi mutlu etmek için *Forward*'ın güvertesine kadar geldi!"

"Alabilirsiniz," dedi Shandon. "Ama izin vererseniz benimde size bir şey öğretme sıram geldi çünkü böylesine bir kalıntıya sahip olan tek kişi siz değilsiniz. Disko Adasının Danimarkalı valisi..."

"Grönland kıyılarında," diye devam etti doktor, "valinin bizimkiyle benzer koşullarda ele geçirdiği Akaju ağacından yapılmış bir masası var, biliyorum sevgili Shandon, onun masasını kıskanmıyorum çünkü bana sıkışıklık yaratmayacak olsaydı burada bir yatak odası yapmama yetecek kadar malzeme var."

Çarşambayı perşembeye bağlayan gece rüzgâr son derece sert esti; sürüklenen kütükler daha sık görünmeye başladı, buz dağlarının çok fazla olduğu bir dönemde kıylara yaklaşmak tehlikeliydi; ikinci kaptan yelkenlerin bazılarını indirdi ve *Forward* sadece mizana ve Trinketa yelkenleriyle yol almaya devam etti.

Termometre donma noktasının altına inmişti. Shandon mürettebata iklim koşullarına daha uygun giysiler dağıttı, bunlar yünden yapılmış ceket,

pantolon, gömlek ve Norveç köylülerinin giydiği wadmél çorabıydı. Ayrıca her adama tamamen su geçirmez bir çift deniz çizmesi verildi.

Kaptana gelince, o doğal kürküyle yetindi; ısı değişikliklerinden etkilenmiş benzemiyordu, geçmişte bu tür sınavları birçok kez yaşamış gibiydi, zaten bir danuanın müşkülpesent olmaya hakkı yoktu. Ortalıkta çok fazla görünmüyordu ve neredeyse tüm zamanını geminin karanlık bölgelerinde saklanarak geçiriyordu.

Akşama doğru sislerin arasından Grönland sahilleri $37^{\circ} 2' 7''$ boylamında belirdi, doktor dürbünüyle bir an için geniş buzulların arasından bir dizi tepe seçebildi ancak sis bir piyesin en heyecanlı yerinde inen tiyatro perdesi gibi bu görüntüyü hemen kapadı.

20 nisan sabahı *Forward* bilinmeyen bir zamandan beri orada duran kırk beş metre yüksekliğindeki bir buzdağının yanında bulunuyordu; erime onu etkilememiş ve garip biçimini korumasını sağlamıştı. Snow onu görmüştü, James Ross da 1829 yılında onu çok iyi tarif eden bir resmini yapmıştı ve 1851 yılında *Prince Albert* gemisinde bulunan Fransız Teğmen Bellot da onu fark etmişti. Doğal olarak doktor da bu ünlü dağın görüntüsüne sahip olmak istiyordu ve çok başarılı bir taslak çizdi.

Böyle bir kütlenin karaya oturması ve bunun sonucunda oraya sağlamca bağlanması sürpriz değildi, suyun yüzeyindeki bir adımlık kütleye karşı suyun altında yaklaşık iki adımlık bir kütle vardı, bu da yaklaşık seksen kulaç* derinlik demektir.

* 120 metre –çn.

Sislerin arasından Grönland sahilleri belirdi.

Nihayet öğle saatinde 12 (-11° santigrat) derece sıcaklıkta, kar ve sisle kaplı bir havada Farewell Burnu görüldü. *Forward* belirlenen günde oraya varmıştı, bilinmeyen kaptan eğer böylesine şeytani bir havada gelip kumandayı ele almak isterse şikâyet edebileceği bir şeyi olamazdı.

Doktor, “İşte şu meşhur burun, işte şu ismine yaraşan burun!* Aynı bizim gibi çok kişi burayı geçti ama asla tekrar göremedi. Bu Avrupa’daki dostlarına söylenen son bir veda sözü mü? Siz de buradan geçtiniz. Frobisher, Knight, Barlow, Vaughan, Scroggs, Barentz, Hudson, Blosseville, Franklin, Croizer, Bellot ve asla evinize dönemediniz ve bu burun sizin için gerçek bir veda burnu oldu.”

Grönland 970 yılında İzlanda’dan yola çıkan denizciler tarafından bulundu. Sebastien Cabot, 1498’de 56. enleme kadar çıktı; 1500’den 1502’ye kadar Gaspard ve Michel Contreal 60. enleme ka-

* (İng.) Elveda –çn.

dar ulaştı ve Martin Frobisher 1576'da kendi adını taşıyan körfeze ulaştı.

Boğazı keşfetme onurunu 1585'te Jean Davis elde etti ve iki yıl sonra üçüncü yolculuğunda bu cesur denizci, bu ünlü balina avcısı kutba yirmi yedi derece uzaklıktaki yetmiş üçüncü paralele kadar ulaştı.

1596'da Barentz, 1602'de Weymouth, 1605'te James Hall ve 1607'de ismi Amerika topraklarını çok derinlemesine oyan bu geniş körfeze adı verilen Hudson, 1611'de de James Poole, keşfi iki dünya arasındaki haberleşme yolunu bariz kısaltan kuzeybatı geçidini bulabilmek için boğaza doğru az çok ilerledi.

1616'da Baffin, bu adı taşıyan denizde Lancastre Boğazını buldu, James Munk 1619'da onu takip etti ve 1719'da yine Baffin'i takip eden Knight, Barlows, Waugham ve Scrows'dan bir daha haber alınamadı.

1776 yılında Kaptan Cook'u aramaya gönderilen Teğmen Pickersgill Bering Boğazından çıkmaya teşebbüs etti ve 68. dereceye kadar ulaştı; ertesi yıl aynı işte görevlendirilen Young, Kadınlar Adasına kadar varabildi.

Daha sonra 1818'de James Ross, Baffin Denizinin kıyılarını dolaşarak kendinden öncekilerin deniz topografyası üzerindeki yanlışlarını düzelitti.

Nihayet 1819 ve 1820 yılında ünlü Parry, Lancastre Boğazına ilerleyerek sayısız zorluklarla boğuştuktan sonra Melville Adasına kadar geldi ve parlamentonun yüz yetmişinci meridyeni, yetmiş yedinci paralelden daha yüksek bir enlemde kesecek İngiliz tayfalarına vaat ettiğı beş bin liralık* ödölü kazandı.

* 12.5000 frank –çn.

1826 yılında Becchey, Chamisso Adasıyla temas sağladı; James Ross 1829'dan 1833'e kadar Prince-Regent Boğazında kışı geçirdi ve diğer çalışmalarının yanında manyetik kuzeyin keşfi için de önemli çalışmalar yaptı.

Bu sırada Franklin, Amerika'nın kuzey kıyılarını, Mackensie Nehrinden Turnagain Burnuna kadar karadan keşfediyordu; Kaptan Back 1823'ten 1835'e kadar onun izinden yürüdü ve bu keşifler 1839 yılında MM. Dease, Simpson ve Doktor Rae tarafından tamamlandı.

Nihayet kuzeybatı geçidinin keşfini kimseye kaptırmak istememe kıskançlığıyla Sör John Franklin, 1845'te *Erebus* ve *Terror* adlı gemilerle İngiltere'yi terk etti; Baffin Denizine girdi ve Disko Adasını geçtikten sonra onun bu seferinden bir daha haber alınamadı.

Bu kayıp, geçidin keşfi ve paramparça haldeki kutup topraklarının tanınması için yapılan sayısız araştırmalar açısından belirleyici oldu; İngiltere'nin, Fransa'nın ve ABD'nin en gözü pek denizcileri bu korkunç bölgeye daldı ve onların bu çabaları sayesinde bölgenin girintili çıkıntılı, yapılması zor olan haritası, sonunda Londra'daki İngiltere kraliyet coğrafya topluluğunun arşivlerinde boy gösterebildi.

Bu bölgelerin ilginç hikâyesi, korkuluğa yaslanmış halde geminin dümen suyundan gözlerini ayırmayan doktorun hayal dünyasına böyle yansıyor. Bu cesur denizcilerin isimleri hafızasında canlanıyor ve buz kütlelerinin kemerleri altında, gidip de dönmeyenlerin solgun hayaletlerini görebildiğini sanıyordu.

Davis Boğazı

Forward tüm gün boyunca yarı yarıya parçalanmış buzlar arasında kolayca ilerledi, rüzgâr iyi ama sıcaklık çok düşüktü; buz tarlaları üzerinde dolaşarak gelen hava akımlarının soğuğu iliklere işliyordu.

Gece çok daha fazla dikkat gerektiriyordu; yüzen dağlar bu dar geçitte birbirlerine yaklaşıyordu, ufukta bunlardan yüz kadarını sayabilmek her zaman mümkündü, yüksek yamaçları birbirinden ayrılıyor ve sonunda onları kemiren dalgaların dişleri yüzünden eriyor veya okyanusun derinliklerine gömülüyorlardı. Ayrıca uzun ağaç katarlarına da rastlanıyordu, elbette onlarla çarpışmaktan kaçınmak gerekiyordu, bu yüzden mizana direğinin tepesine bir karga yuvası yerleştirilmişti, bu içindeki buz kılavuzunun kısmen rüzgârdan korunarak denizi gözleyebildiği dibi hareketli bir fıçıydı, böylece buz kılavuzu gördüğü buzları haber veriyor ve hatta gerekirse manevralara komuta ediyordu.

Geceler kısaydı; güneş, yansımanın da etkisiyle 31 ocaktan beri yeniden görünmeye ve ufuk çizgisinin üzerinde gittikçe daha çok kalmaya başlamıştı. Ama kar görüşe engel oluyor, havanın kararmasına neden olmasa bile geminin yol almasını zorlaştırıyordu.

21 nisanda Desolation Burnu sislerin arasında belirdi, manevralar mürettebatı yormuştu, geminin buzların arasına girmesinden bu yana tayfalar bir an bile dinlenme fırsatı bulamamıştı, kısa süre sonra da bu blok yığını arasında bir yol açabilmek için buhar kullanmak zorunda kalacaklardı.

Shandon birkaç saat uyuyabilmek için kamasına çekildiğinde doktor ve Johnson Usta geminin kış tarafında konuşmaya dalmıştı. Clawbonny, yaşlı gemiciyle sohbet etmekten hoşlanıyordu çünkü sayısız yolculukları onu eğitmiş ve olgunlaştırmıştı. Doktor ve lostromo arasında karşılıklı bir dostluk oluşmuştu.

“Görüyor musunuz Bay Clawbonny?” diyordu Johnson. “Bu ülke başka hiçbir yere benzemez; ona yeşil ülke [Green Land] diyorlar ancak yıl içerisinde, sadece birkaç hafta dışında bu adın hakkını veremiyor.”

“Sevgili Johnson onuncu yüz yılda bu toprakların bu ismi hak etmediğini kim bilebilir ki? Yer kürede buna benzer birçok devrim ortaya çıktı ve İzlandalı vakanüvislerin yazdıklarına göre sekiz veya dokuz yüzyıl önce bu kıtada iki yüz kasaba olduğunu söylersem herhalde hayret edersiniz.”

“O kadar hayret ederim ki söylediklerinize inanamam Bay Clawbonny, çünkü burası çok ıssız bir ülke.”

“Ne kadar ıssız olursa olsun burada yaşayanlara ve hatta uygar Avrupalılara hâlâ bir sığınak sağlayabiliyor.”

“Şüphesiz! Disko'da, Uppernawik'de böyle bir iklimde yaşamaya razı gelen insanlara rastlıyoruz ama ben hep onların bundan zevk aldıkları

için değil, mecbur oldukları için buralarda kaldıklarını düşündüm.”

“Ben de buna inanıyorum ancak insan her şeye alışır ve bu Grönlandlılar bizim büyükşehirlerimizde yaşayan işçilerden daha kötü durumda değiller, mutsuz olabilirler ancak sefalet içinde olmadıkları kesin. Mutsuz dedim ama bu kelime benim düşüncelerimi iyi ifade etmiyor, gerçekten de ılıman ülkelerdeki rahatlık burada yok ancak bu sert iklime alışmış insanların bizim tahmin edemeyeceğimiz zevkler bulabildiği aşikâr.”

“Böyle olduğunu düşünmek gerekir Bay Clawbonny, zira Tanrı adildir, ama bir çok kez bu kıyılara yolculuk yaptım ve her defasında bu hüznü yalnızlığı gördüğümde kalbim sıkışır; burunlara, körfezlere, çıkıntılara neşeli isimler verilerek daha çekici hale getirilebilirdi, zira Vedalar Burnu ve Keder Burnu denizcileri buraya çekmeye pek elverişli değil.”

“Ben de aynı şeyi fark etmiştim,” diye yanıtladı doktor. “Ama bu isimlerin inkâr edilmemesi gereken coğrafi önemleri var. Onlara isimleri verilen kişilerin maceralarını anlatıyor: Davis’lerin, Baffin’lerin, Hudson’ların, Ross’ların, Parry’lerin, Franklin’lerin, Bellot’ların isimlerinin yanında Desolation [Keder] Burnuna rastlasam da bir süre sonra Mercy [Merhamet] Körfezini bulurum; Providence [Esirgeyici] Burnu, Anxiety [Kaygı] Limanının boynuna pandan kolye oluyor; Repulse [Erişilemez] Körfezi beni Eden [Cennet Bahçesi] Burnuna götürür; Turnagain [Zorunlu Geri Dö nüş] Ucunu terk ederek Refuge [Sığınma] Koyunda dinleneceğim, burada gözümün önünde birbirini

takip eden bitmek bilmez tehlikeler, başarısızlıklar, engeller, zaferler, umutsuzluklar, başarılar ÷lkemin büyük isimlerine karışıyor ve bu adlar dizini tıpkı bir antik madalya kataloğu gibi bu denizlerin tüm hikâyesini bana anlatıyor.”

“Çok yerinde bir açıklama, Bay Clawbonny, umarım biz de yolculuğumuzda umutsuzluk burunlarından ziyade zafer körfezlerine rastlayabiliriz.”

“Bunu ben de diliyorum Johnson, ama söyleyin bana mürettebatın korkusu geçti mi?”

“Biraz geçti, ancak doğrusunu söylemek gerekirse boğaza girdiğimizden beri onların zihinlerini fantastik kaptan meşgul etmeye başladı. Çoğu onu Grönland'ın ucunda görmeyi bekliyordu, ancak şu ana kadar görünmedi. Aramızda kalsın Bay Clawbonny ama bu sizi biraz şaşırtmıyor mu?”

“Doğrusu evet, Johnson.”

“Bu kaptanın var olduğuna inanıyor musunuz?”

“Kesinlikle inanıyorum.”

“Ama onu bu şekilde davranmaya iten sebep ne?”

“Eğer gerçekten ne düşündüğümü bilmek istersen Johnson, sanırım bu adam geri dönüş umutlarını yok etmek için mürettebatı yeterince uzağa götürmek istedi. Eğer yola çıkış anında gemide olsaydı, herkes geminin hedefinin neresi olduğunu bilmek isteyecekti ve bu onu zor durumda bırakabilirdi.”

“Ama niçin?”

“Düşünün bir; insanüstü bir girişimde bulunmayı düşünen, kimsenin gitmeyi başaramadığı yerlere girmek isteyen birinin mürettebat toplayabileceğine inanıyor musunuz? Oysa bir kez

yola çıkıldığında o kadar uzağa gidilir ki artık ilerlemek bir gereklilik olur.”

“Evet, bu mümkün, Bay Clawbonny. Yalnızca ismi bile korku salan birçok gözü pek maceracı tanıdım ve onların tehlikeli seferlerinde kendilerine eşlik edecek kimseyi bulamadıklarını gördüm...”

“Benim dışımda,” dedi doktor.

“Ve sizden sonrada ben,” diye yanıtladı Johnson. “Sizin peşinizden gelmek için! Bana göre de bizim kaptanımızda kesinlikle bu maceracılarından biri. Göreceğiz bakalım, tahminlerime göre kimliği bilinmeyen bu cesur kişi Uppernawik veya Melville Koyunda ortaya çıkıp sakince gemiye yerleşecek ve nihayet onun fantezisinin gemiyi nereye götürmek olduğunu öğreneceğiz.”

“Ben de sizin gibi düşünüyorum, Johnson, ama Melville Körfezine kadar çıkmak çok güç olacak, her tarafımızın nasıl da buzlarla kaplandığını görüyorsunuz? *Forward* bunların arasında zar zor geçit buluyor. Şu uçsuz bucaksız ovaya iyice bakın!”

“Bay Clawbonny, biz balinacılar buna buz tarlası diyoruz, yani sınırlarını görmediğimiz uçsuz bucaksız bir buz yüzeyi.”

“Şu uçsuz bucaksız ovaya iyice bakın!”

“Ya şuradaki yüzen buzlar?”

“Ya şu tarafta ki kenarlarından az çok birleşmiş uzun buz parçaları?”

“Bu bir Pack; eğer dairesel bir biçimi varsa ona Palch diyoruz ama biçimi uzunsa ona da Stream adını veriyoruz.”

“Ya şuradaki yüzen buzlar?”

“Bunlar kopmuş buz parçaları, biraz daha yüksek olsalardı buzdağı veya dağ olurlardı, geminin onlarla temas etmesi çok tehlikelidir ve bundan özenle kaçınmak gerekir. Bakın şuradaki buz tarlasının üzerinde buzların basıncıyla oluşmuş bir kabartı var, biz buna tepecik diyoruz, eğer bu tepeliğin dibi suyun altındaysa ona da calf* adını veriyoruz. Hepsini tanımlayabilmek için bir isim bulmamız gerekiyordu.”

Doktor kuzey denizlerinin harikalarını seyrederken hayal gücü bu değişik tablolar karşısında müthiş etkilenmişti, “Ah! Evet gerçekten de ilginç bir manzara,” diye bağırdı.

“Kesinlikle,” diye yanıtladı Johnson, “buzlar bazen fantastik şekiller alıyor ve adamlarımız bunları kendilerince yorumlamaktan kaçınmıyor.”

* Buzdağından kopmuş parça –çn.

Tepecik.

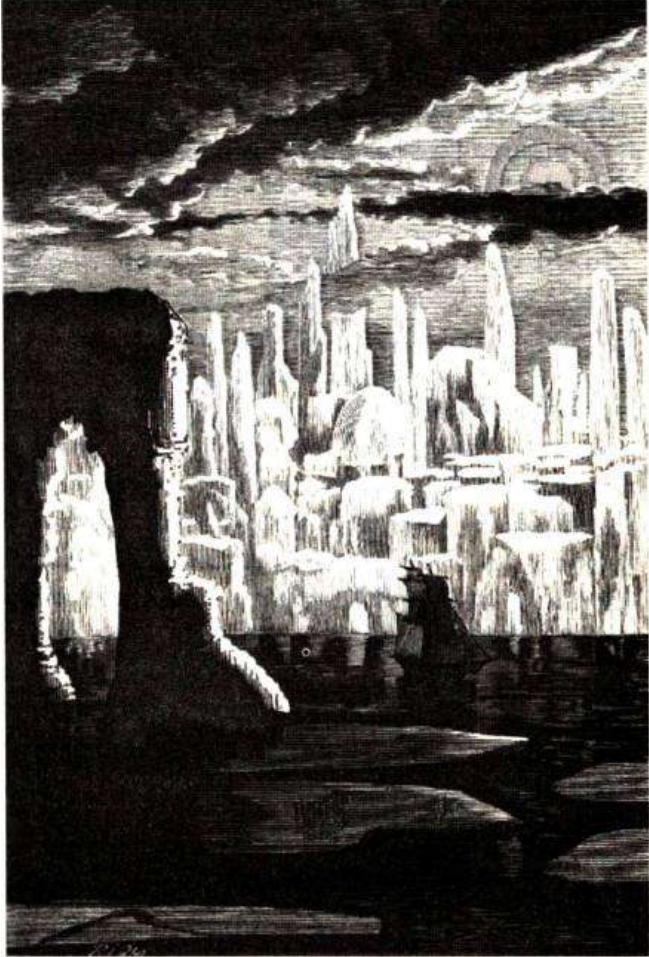
“Bakın Johnson, şu buz bloğunun güzelliğini seyredin! Sanki garip bir şehir gibi, ayın solgun ışığı altında minareleri ve camileriyle bir doğu şehrini andırmıyor mu? İşte, biraz uzakta uzun bir sıra halinde birbirini takip eden gotik kemerler bize VII. Henry Şapelini veya parlamento sarayını hatırlatıyor.”

“Gerçekten, Bay Clawbonny, burada her zevke uygun eser bulmak mümkün, ancak bu şehirler veya kiliselerde oturmak çok tehlikeli, çok fazla yaklaşmamak gerekir. Şu gördüğünüz minareler temellerinden sallanıyor ve onların en küçüğü *Forward* gibi bir gemiyi ezmeye yeter.”

“Ve ellerinin altında buhar olmadan bu denizlerde maceraya cüret ettiler! Yelkenli bir geminin bu hareket halindeki gizli kayalar arasında idare edilebildiğine nasıl inanılır?”

“Ama her şeye rağmen bu yapıldı Bay Clawbonny, şu an sizinle konuşan bendenizin de başına

bir çok kez geldiği gibi rüzgârlar ters estiğinde bu bloklardan birine demir atıyor ve az çok onunla birlikte sürükleniyorduk, nihayetinde yola çıkmak için uygun zamanın gelmesini sabırla bekliyorduk. Gerçekten de böyle yolculuk ederek birazcık şansla birkaç günde kat edeceğimiz yol aylarca sürüyordu.”

“Minareleri ve camileriyle bir doğu şehrini andırıyor mu?”

“Sıcaklık hâlâ düşmeye devam ediyor gibi geliyor bana,” dedi doktor.

“Bu kötü olacak zira bu kütlelerin bölünüp Atlantik’te kaybolması için erimeleri lazım; zaten bunlardan Davis Boğazında daha fazla var çünkü Walsingham ve Holsteinborg Burunları arasında kıyılar birbirlerine çok yaklaşıyor ama mayıs ve haziran aylarında altmış yedinci derecenin üzerinde bulunacağımızdan denizler yolculuk yapmak için daha uygun olacaktır,” dedi Johnson.

“Evet, ama ilk önce burayı geçmek lazım.”

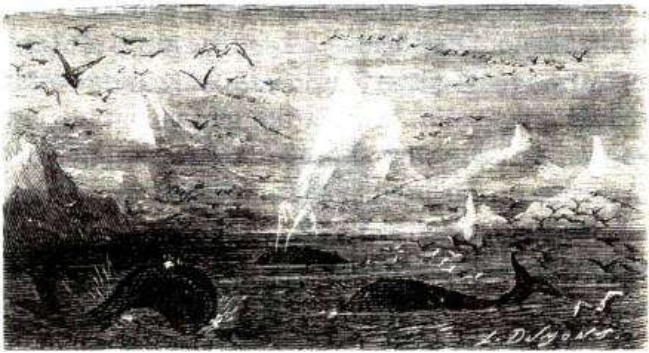
“Evet, ama ilk önce burayı geçmek lazım.”

“Geçmeliyiz, Bay Clawbonny, balina gemilerinde olduğu gibi haziran ve temmuz aylarında geçitleri açık bulmuş olurduk ama emirler çok netti, nisan ayında burada olmamız gerekiyordu. Ya ben yanıliyorum ya da kaptanımız kafasında net bir fikri olan cesur biri; bu kadar erken çıkmasının nedeni daha uzağa gitmek olmalı. Ama bakalım, yaşayıp göreceğiz.”

Doktor sıcaklığın düştüğünü söylemekte haklıydı, termometre öğle vakti sadece altı (-14° santigrat) dereceyi gösteriyordu ve kuzeybatıdan esen rüzgâr gökyüzünü aydınlattığı gibi yüzen buzları *Forward*'a doğru iten akıntılara da yardım ediyordu. Tüm buzlar aynı şekilde hareket etmiyordu, sık sık dibi su altı akıntılarına kapılmış ve aksi istikamete sürüklenen daha yüksek buz kütlelerine rastlamaları nadir sayılacak bir durum değildi.

Böylelikle geminin seyrindeki güçlük daha iyi anlaşılıyordu, makinistler bir an bile dinlenemiyordu. Buharın manevrası güverteden yapılıyordu, vardiya zabitanın talimatlarıyla ve ellerindeki levyelerin yardımıyla buharı açıyorlar, durduruyorlar veya tersine çeviriyorlardı. Bazen buz tarlasının arasındaki bir açıklıktan geçebilmek için acele etmek gerekirken bazen de geçilebilecek tek yolu tıkayacak bir tehdit oluşturan buzdağıyla yarışmak için hızlanmak gerekiyordu ya da bir kütle beklenmedik bir şekilde düşüyor ve geminin ezilmemesi için aniden geri geri gitmesi gerekiyordu. Büyük kuzey akıntısı tarafından sürüklenen, yığılan ve karıştırılan bu buz kitleleri geçitte toplanıyordu ve eğer bir donma gerçekleşirse *Forward* için aşılma bir engel teşkil edecekti.

Bu bölgede sayısız kuş vardı; şurada burada kulakları sağır eden çığlıklarıyla fırtına kuşları ve contremaitreler uçuşuyordu, ayrıca büyük kafalı, kısa boyunlu, basık gagalı çok sayıda martı da vardı ve büyük kanatlarını açarak kasırga tarafından dövülen karlara meydan okuyarak uçuyorlardı. Kanatlı türünün bu coşkusu manzaraya canlılık katıyordu.

Bu bölgede sayısız kuş vardı.

Akıntıyla sürüklenen çok sayıda ağaç gürültüsüyle çarpışıyordu, koca ve şişmiş kafalı birkaç kaşalot gemiye yaklaştı ancak zıpkıncı Simpson'ın tüm arzusuna rağmen onları avlamak söz konusu değildi. Akşamüzeri burunlarını suyun üzerine çıkartıp büyük kütleler arasında yüzen foklar da görüldü.

Ayın 22'sinde sıcaklık daha da düştü; *Forward* elverişli geçide ulaşabilmek için buharlara ağırlık veriyordu. Rüzgâr kararlılıkla kuzeybatıdan esmeye devam ediyordu, yelkenler toplanmıştı.

Pazar günü boyunca tayfaların fazla manevra yapması gerekmemişti. Shandon tarafından yönetilen ayın ve Kutsal Kitap'ın okunmasının

dan sonra mürettebat guillemint* avına girişti ve onlardan çok miktarda yakaladılar. Bu kuşlar Clawbonny yöntemine göre hazırlandıktan sonra mürettebatın ve zabıtların masasında güzel bir ekstra yemek olarak yerini aldı.

Akşam saat üçte *Forward* kuzeydoğudaki Kin de Sael ve Sukkertop Dağına erişti. Deniz çok çalkantılıydı, zaman zaman yoğun bir sis gri gökyüzünden beklenmedik şekilde iniyordu. Buna rağmen öğlen net bir gözlem yapılabildi. Gemi 65° 20' enlemde ve 54° 22' boylamda bulunuyordu. Daha serbest bir denizde daha iyi bir seyir düzeni kazanabilmek için iki derece daha kuzeye çıkmak gerekiyordu.

Takip eden üç gün boyunca; 24, 25 ve 26 nisan-da sürekli buzlarla mücadele edildi; makinenin manevrası çok yorucu olmaya başlamıştı, her dakika buhar aniden kesiliyor veya tersine çevriliyor, ısılk çalarak supaplardan dışarı çıkıyordu.

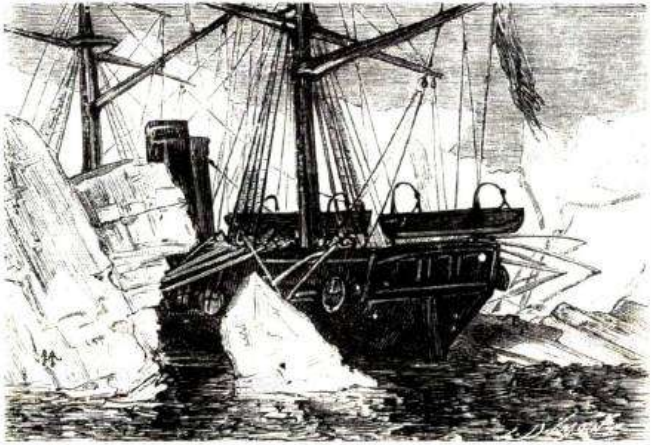
Yoğun sisin içinde, buzdağların yaklaşması ancak çığların oluşturduğu boğuk seslerden anlaşıyor ve gemi derhal dönüyordu, aksi halde tatlı sulardan oluşmuş kristallerinin şeffaflığıyla dikkat çeken ve bir kaya sertliğindeki bu kütleye çarpma riski bulunuyordu. Richard Shandon tatlı su stokunu tamamlamak için her gün bu buzdan birkaç tonunu gemiye yüklüyordu.

Doktor bu bölgede yansımaların oluşturduğu göz yanılsamalarına alışamıyordu; gerçekten de gemiden on iki mil uzaklıktaki bir buzdağı ona çok yakınındaki küçük beyaz bir kütle gibi görü-

* Bir tür martı -çn.

nüyor, bu hatalı görüşünü çabucak düzeltebilmek için bakışlarını bu ilginç fenomene alıştırmaya çalışıyordu.

Buz tarlası boyunca geminin çekilmesi veya tehlike arz eden kütlelerin uzun sırkalar yardımıyla uzaklaştırılma çabası yüzünden kısa süre içinde mürettebat en sonunda bitkin düşmüştü. Buna rağmen 27 nisan cuma günü *Forward*, hâlâ kutup dairesinin aşılamaz sınırındaydı.

Forward, hâlâ kutup dairesinin aşılamaz sınırındaydı.

Mürettebatın Konuşmaları

Yine de geçitlerden ustaca sızan *Forward* kuzey yönünde ilerliyordu ancak düşmandan sakınmak yerine çok yakında ona saldırmak gerekecekti, millerce genişlikteki buz tarlaları yaklaşıyordu ve hareket halindeki bu kütleler on milyon tondan daha fazla bir basınç demek olduğu için sıkıştırılmalarından özenle kaçınmak zorundaydılar. Gerektiğinde hemen kullanabilmek amacıyla geminin dışına buz testereleri yerleştirildi.

Mürettebatın bir bölümü bu zorlu işleri yapmayı bir düşünür gibi sakince kabullendi ama diğer bölümü emirlere uymayı ret etmeseler de şikâyet ediyordu. Garry, Bolton, Pen ve Gripper bir yandan aletlerin yerleştirilmesine yardım ederken, bir yandan da olan bitenler hakkındaki farklı görüşlerini paylaşıyorlardı.

“Şeytanın işi işte,” diyordu Bolton neşeyle. “Aklima nasıl geldi bilmiyorum ama Water-Street’deki güzel tavernayı düşünüyorum, orada bir bardak cin ve bir şişe porter [siyah bira] ne güzel gidiyordu. Onu buradan görebiliyor musun Gripper?”

Kötü mizah duygusuyla bilinen tayfa, “Doğruyu söylemek gerekirse buralarda göremiyorum,” dedi.

“Lafın gelişi sordum Gripper, yoksa Bay Clawbonny’nin hayranlık duyduğu şu buzdan şehirl-

erde tayfaların bir iki brandy içebileceği en küçük bir kabarenin bile bulunmadığı çok açık.”

“Bundan emin olabilirsin Bolton ve hatta şunu da ekleyebilirsin, burada insanı doğru düzgün tazeleyecek hiçbir şey yok. Kuzey denizlerinde yolculuk yapacak insanları alkollü içeceklerden mahrum bırakmak tuhaf bir fikir.”

“Peki doktorun sana ne söylediğini unutun mu?” diye yanıtladı Garry. “Eğer iskorbüte yakalanmadan sağlıklı kalmak ve daha uzağa gidebilmek istiyorsak bu tür içkilerden uzak durmamız gerekir.”

“Ama ben daha uzağa gitmek istemiyorum Garry, hatta buraya kadar gelebilmek ve şeytanın geçmemizi istemediği bir yeri inatla geçmeye çalışmak bile yeterince büyük bir başarı.”

“O halde biz de geçmeyeceğiz,” diye karşılık verdi Penn. “Düşünüyorum da cinin tadını bile unuttum!”

“Ama doktorun sana ne söylediğini unutma,” dedi Bolton.

Pen kalın sesiyle kabaca, “Hepsi laf. Sağlık bahanesiyle içkiden tasarruf etmediklerini nereden biliyoruz?”

“Bu şeytan Pen haklı,” dedi Gripper.

“Hadi canım!” diye karşılık verdi Bolton, “haklı olabilmesi için burnu fazla kırmızı; Pen’in bu yolculuktan şikâyet etmesi için bir nedeni yok, içki diyeti yüzünden rengi biraz soldu o kadar.”

Hassas bölgesine saldırılan tayfa, “Burnum sana ne yaptı?” diye sertçe yanıtladı. “Benim burnumun senin öğütlerine ihtiyacı yok ve senden de öğüt istemiyor, sen kendi işine bak.”

“Yapma Pen, hadi ama! Kızma, burnunun bu kadar alingan olduğunu bilmiyordum! Ha? Ben de herkes gibi bir bardak viskiye hayır demezdim özellikle de bu soğuk havada ama oturup düşündüğümde faydasından ziyade zararı var, bundan rahatlıkla kendi isteğimle vazgeçebilirim.”

Konuşmaya dâhil olan ateşçi Waren, “Sen vazgeç ama belki de gemideki herkes senin gibi vazgeçmiyor,” dedi.

Garry onun yüzüne dikkatlice bakarak, “Ne demek istiyorsun Waren?” diye sordu.

“Şunu söylemek istiyorum ki nedeni ne olursa olsun gemide içki var ve sanırım kış taraftakiler kendilerini bundan mahrum bırakmıyor.”

“Nereden biliyorsun?” diye sordu Garry.

Waren ne cevap vereceğini bilmiyordu, aslında konuşmuş olmak için konuşuyordu.

“Gördüğün gibi Garry, Waren’in bir şey bildiği yok,” dedi Bolton.

“O zaman biz de kumandandan biraz cin dağıtmasını isteriz, bunu hak ettik, bakalım ne cevap verecek,” dedi Pen.

“Size bunu yapmamanızı tavsiye ederim,” dedi Garry.

Pen ve Gripper, “Nedenmiş o?” diye bağırdı.

“Çünkü kumandan bunu kabul etmez. Gemiye bindiğinizde buradaki kuralları biliyordunuz; bunları o zaman düşünmeliydiniz.”

Garry’nin tarafını tutan ve onun karakterinden hoşlanan Bolton, “Zaten Richard Shandon bu gemide en tepedeki kişi değil, o da hepimiz gibi emirlere uyuyor,” dedi.

“Kimin emirleriymiş o?” diye sordu Pen.

“Esas kaptanın.”

“Ah! Evet hep şu uğursuz kaptan!” diye bağırdı Pen. “Şu buz kütlelerinde ne kadar taverna varsa bu gemide de o kadar kaptanın olduğunu görmüyor musunuz? Bu bizim haklı isteklerimize hayır demenin kibar yolu.”

“Ama bir kaptan var,” diye söz aldı Bolton, “iki aylık maaşım üzerine iddiaya girerim ki kısa süre sonra onu göreceğiz.”

“Güzel, o halde yüzüne karşı iki çift laf söyleyeceğim biri var demektir,” dedi Pen.

Bu sırada yeni bir muhatap söz aldı, “Kaptandan söz eden kim?”

Bu kişi oldukça batıl inançlı ve kıskanç biri olan tayfa Clifton’dı.

“Kaptan hakkında yeni bir şeyler mi öğrendiniz?” diye sordu.

Hepsi bir ağızdan, “Hayır,” diye yanıtladı.

“Onun bir sabah, nereden ve nasıl geldiğini kimsenin bilmeden kamarasına yerleşmiş olmasını bekliyorum.”

“Yapma, Clifton, bu adamın perilerden, İskoçya’nın tepelerinde dolaşan cüce cinlerden biri olduğunu mu sanıyorsun?” dedi Bolton.

“İstediğin kadar gül, Bolton, bu benim fikirlerimi değiştirmez. Her sabah kamarasının önünden geçerken anahtar deliğinden içeri bakıyorum ve bir sabah size gelip kaptanın neye benzediğini ve nasıl biri olduğunu anlatacağım.”

“Boş versene sen, kaptan dediğin herkes gibi biri, eğer bu adam bizi istemediğimiz bir yere götürmeye çalışırsa karşısında dururuz,” dedi Pen.

"İşte bu da tam Pen, adamı daha tanımıyor bile ama şimdiden onunla çatışmak için fırsat kolluyor!" dedi Bolton.

Clifton çok şey bilen biri ifadesiyle, "Kim tanımıyor? Sadece onu tanıdığını bilmiyor," dedi.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Gripper.

"Ne dediğimi biliyorum."

"Ama biz senin ne dediğini bilmiyoruz."

"Pen onunla daha önce bir sorun yaşamadı mı?"

"Kaptanla mı?"

"Evet, köpek-kaptanla çünkü bu ikisi aynı şey demek."

Tayfalar herhangi bir cevap vermeye cesaret edemeden birbirlerine baktı.

Pen dişlerini sıkarak, "İnsan veya köpek bir gün bu hayvanın hesabını göreceğim," dedi.

Bolton ciddi bir tonla, "Yapma Clifton, Johnson'ın bu köpeğin gerçek kaptan olduğuna dair şakasına inanıyor musun?" dedi.

Clifton inançlı bir tonla, "Kesinlikle ve eğer siz de benim gibi iyi gözlem yapan kişiler olsaydınız bu hayvanın tuhaf tutumlarını fark ederdiniz," dedi.

"Söyle bakalım nelermiş bunlar?"

"Kıç güvertede nasıl otoriter bir şekilde dolaştığını ve sanki onun nöbetiymiş gibi geminin yelkenlerine nasıl baktığını görmediniz mi?"

"Doğru," dedi Gripper. "Hatta bir akşam onu ön ayaklarını geminin dümenine dayamış halde gördüm."

"Mümkün değil!" dedi Bolton.

"Ve şimdi gece vakti soğuktan ve aylardan çekinmeden gemiyi terk edip tek başına buz tarlalarında dolaşmıyor mu?" dedi Clifton.

"Hatta bir akşam onu ön ayaklarını geminin dümenine dayamış halde gördüm."

"Bu da doğru," dedi Bolton.

"Bu hayvanın normal bir köpek gibi insan yakınlığını aradığını, mutfağın etrafında dolaştığını, Strong Usta, kumandana iyi bir parça et götürürken ona mahzun gözlerle baktığını görmediniz mü? Geceleri gemiden iki üç mil uzaklaşıp sizin tüylerinizi ürpertecek şekilde uluduğunu duymadınız mı? Ki normalde böyle bir havada tüylerinizin ürpermesi çok zordur. Nihayet bu hayvanın karnını doğurduğunu gören oldu mu? Kimseden bir şey almıyor; yemeği her zaman el sürülmemiş halde duruyor ve eğer bu hayvanı birileri gizlice doyurmuyorsa onun yemek yemeden yaşadığını söylemeye hakkım var, o halde eğer bu hayvan fantastik değilse bende aptalın tekiyim."

Clifton'ın tüm bu argümanlarını dinleyen marangoz Bell, "Tanrım, gerçekten de doğru olabilir," dedi.

Bu sırada diğer tayfalar susuyordu.

Clifton tekrar söz alarak, "Evet, size söylüyorum, inanmıyorsunuz ama gemideki sizden daha bilgili kişiler de bu konuda çok rahat görünmüyor," dedi.

"Kumandanı mı kastediyorsun?" dedi Bolton.

"Evet, kumandan ve doktordan söz ediyorum."

"Ve onların seninle aynı fikirde olduğunu mu iddia ediyorsun?"

"Onları bu konuda konuşurken duydum ve hiçbir şey anlayamıyorlar, kendilerini bir sonuca ulaştırmayan binlerce tahminde bulunduklarına yemin ederim."

"Köpek hakkında da senin konuştuğun gibi mi konuşuyorlardı, Clifton?" diye sordu marangoz.

Köşeye sıkışan Clifton, "Köpek hakkında konuşmasalar da kaptan hakkında konuşuyorlardı ki bu da aynı şey demektir ve tüm bunların çok doğal olmadığını itiraf ediyorlardı," dedi.

Bell söz alarak, "Evet, dostlarım ne düşündüğümü bilmek istiyor musunuz?"

Herkes ona, "Evet, hadi konuş," dedi.

"Burada bir kaptan yok ve Richard Shandon'dan başka da kaptan olmayacak."

"Ya mektup?" dedi Clifton.

"Mektup gerçekten var," diye yanıtladı Bell. "Bilinmeyen bir kişinin *Forward*'ı buzlar arasına gitmek için hazırladığı da doğru, ama gemi bir kez yola çıktıktan sonra artık kimse ona ulaşamaz."

"Peki gemi nereye gidecek?" diye sordu Bolton.

“Hiç bilmiyorum, bir an gelecek ve talimatların tamamı Richard Shandon’a ulaşacak.”

“Ama kim ulaştıracak?”

“Kim?”

“Ve nasıl?” diye sordu Bolton sabırsızca.

Diğer tayfalar, “Haydi Bell bize cevap ver,” dedi.

Biraz güç durumunda kalan marangoz, “Kim ulaştıracak? Ve nasıl? Bunların hiçbirini bilmiyorum,” dedi.

“Köpek-kaptan ulaştıracak!” diye bağırdı Clifton. “Zaten bir kere yazmıştı, ikincisini de yazabilir. Ah, keşke bu hayvanın bildiği şeylerin yansını bilebilseydim o zaman deniz kuvvetleri komutanı olmak benim için zor olmazdı.”

Tekrar söz alan Bolton, “Demek bu köpeğin kaptan olduğu fikrinde ısrar ediyorsun?”

“Evet, aynen söylediğim gibi.”

Pen boğuk bir sesle, “Güzel, o halde bu hayvan eğer bir köpek biçiminde ölmek istemiyorsa insana dönüşmek için acele etmeli yoksa şerefim üzerine yemin ederim onun icabına bakacağım,” dedi.

“Peki ne için?” diye sordu Garry.

Pen sertçe, “Çünkü bu fikir hoşuma gidiyor ve kimseye hesap vermek zorunda değilim,” dedi.

Tam da bu konuşmalar sonu kötü bitebilecek bir yola girdiği sırada, “Bu kadar gevezelik yeter çocuklar,” diye bağırarak Johnson Usta’nın sesi araya girdi. “Haydi iş başına, şu testereler hemen yerleştirilsin! Bankizi geçmemiz gerek.”

Clifton omuz silkerek, “Evet! Tam da bir cuma günü! Göreceksiniz, kutup dairesi bu kadar kolay geçilmez,” dedi.

Her halükârda mürettebatın gün boyu sarf ettiği tüm çabalar yetersiz kaldı. Buz tarlarına karşı buhar gücüyle tam yol ilerlemeye çalışan Forward, onları ayırmayı başaramadı, gece için demir atmak zorunda kaldılar.

Hava doğudan esen rüzgârın etkisiyle, cumartesi günü de soğumaya devam etti, gün aydınlanmıştı ve güneş ışıkları altında göz kamaştırıcı hale gelen bu beyaz ovada tayfaların bakışları alabildiğine uzaklara dalabilirdi. Sabah saat yedide termometre sıfırın altında sekiz (-21° santigrat) dereceyi gösteriyordu.

Doktor sakince kamarasında kalıp arktik yolculuklarını tekrardan okumak niyetindeydi ama alışkanlığı gereği şu anda yapmaktan en çok hoşlanmayacağı şeyin ne olduğunu kendine sordu. Cevabı, bu havada güverteye çıkıp tayfalara manevralarında yardımcı olmanın hiç de eğlenceli olmayacağı oldu. Bunun üzerine kendi davranış kurallarına sadık kalarak sıcak kamarasından çıktı ve geminin çekilmesine yardım etmeye gitti. Yansıyan güneş ışınlarından gözlerini korumak için taktığı yeşil gözlüğüyle hoş bir yüzü vardı ve bu kadar yüksek boylamlarda çok sık görülen göz yanmalarından sakınmak amacıyla gelecekteki gözlemlerinde de kar gözlüğü takmaya özen gösterecekti.

Forward, mürettebatın çalışmaları, Richard Shandon'ın ustalığı ve her fırsatı iyi değerlendirmedeki başarısı sayesinde akşama kadar kuzeye doğru millerce ilerlemişti, gece yansı altmış altıncı paraleli geçiyorlardı ve sonda yirmi üç kulaçlık bir derinliği gösterdiği için Shandon,

majestelerinin gemisi Victory'nin daha önce geldiği sığılık bölgede olduklarını anladı. Kara otuz mil doğuydu.

Doktorun hoş
bir yüzü vardı.

Ama o ana kadar hareketsiz duran buz kütleleri ayrılarak hareket etmeye başladı, sanki ufkun her noktasından buzdağları ortaya çıkıyor gibiydi. Gemi karşı koyulmaz ezme gücüne sahip bir dizi hareketli kayayla mücadeleye girmişti, manevra yapmak o kadar güçleşmişti ki en iyi dümenci olan Garry dümene geçti, kayalar geminin ardından kapanmaya başlıyordu, her ne olursa olsun bu buzdan donanmayı geçmek gerekiyordu ve ilerlemek görevleri icabı olduğu kadar kendi güvenlikleri için de zorunluydu. Shandon'ın karşılaştığı zorluklar artıyor, sürekli değişen hareket halindeki nirengi noktaları geminin gideceği yönü belirlemekte sabit bir açı sunmuyordu.

Mürettebatın yansı iskele, diğer yansı da sancak tarafına geçmiş, ellerindeki ucu demirli sınıklarla gemiye tehlikeli şekilde yaklaşan buz kütle-

lerini itiyorlardı. Kısa süre sonra *Forward* yüksek iki blok arasında öylesine dar bir geçide girdi ki serenlerinin ucu kaya gibi sert duvarlara sürtündü; yavaş yavaş rüzgârda savrulurak dönen karların hüküm sürdüğü kıvrımlı bir vadiye girdi, bu sırada yüzen buzlar birbirine çarpıyor ve uğursuz çatırdamalar eşliğinde kırılıyordu.

Gemi bir dizi hareketli kayayla mücadeleye girmişti.

Ama biraz sonra bu boğazın çıkışının olmadığı ortaya çıktı, bu kanala girmiş devasa bir kütle hızla *Forward*'a doğru sürükleniyor, ondan kaçınabilmek mümkün görünmüyordu, aynı zamanda da yol artık tıkalı olduğu için geriye dönmek de olanaksızdı.

Shandon ve Johnson geminin baş tarafında ayakta durmuş pozisyonlarını değerlendiriyorlardı. Shandon sağ eliyle dümeniciye gideceği yönü gösteriyor, sol eliyle de makinistlerin yanında duran James Wall'a makinenin nasıl manevra yapacağına dair emirlerini iletiyordu.

Doktor, Johnson'a "Bu işin sonu nereye varacak?" diye sordu.

Lostromo, "Tanrı bilir," diye yanıtladı.

Yüz adım [30 metre] yüksekliğindeki buz kütlesi, *Forward*'dan sadece iki yüz metre uzaklıktaydı ve fazlasıyla tehditkârdı.

Pen ağır bir küfürle birlikte, "Kahretsin!" dedi.

Kasırganın ortasında bile kendini duyurabilen bir ses bağırdı:

"Susun!"

Kütle hızla geminin üstüne doğru geliyordu ve o an duyulan endişe tarif edilemezdi, Shandon'ın emirlerine rağmen adamlar sırtıklarını bırakıp geminin kış tarafında toplandı.

Aniden korkunç bir gürültü duyuldu; geminin güvertesine bir şelaleden boşalırcasına sular dökülüp büyük bir dalga oluşturdu. Mürettebat korkuyla bağırırken dümene sıkıca sarılmış Garry geminin korku verici sapmasına rağmen *Forward*'ı kendi yolunda tutmayı başardı.

Korku dolu bakışlar buzdağına döndüğünde onun yok olduğunu gördüler; geçit artık açıktı ve ilerideki güneşin eğik ışıkları tarafından aydınlanan uzun bir kanal, geminin yoluna devam etmesine izin veriyordu.

"Evet, Bay Clawbonny, bu fenomeni bana açıklayabilir misiniz?" diye sordu Johnson.

"Çok basit dostum," diye yanıtladı doktor. "Bu çok sık olur; bu kütleler erime mevsiminde birbirinden ayrılarak tek başlarına ve mükemmel bir denge içinde yüzer ama yavaş yavaş suyun daha sıcak olduğu güneye gittiklerinde diğer buzlarla olan çarpışmalarından kaideleri eriyip aşınmaya

başlar, bir an gelir, bu kütlenin ağırlık merkezi yer değiştirir ve devrilir. Ancak bu buzdağı iki dakika sonra devrilseydi geminin üstüne düşüp onu ezerdi.”

Güneşin eğik ışıkları tarafından
aydınlanan uzun bir kanal.

Yeni Bir Mektup

Kutup dairesi nihayet geçilmişti, 30 nisanda öğle vakti *Forward*, Holsteinborg geçidinden geçtiğinde güney ufkunda göz alıcı dağlar yükseliyordu. Deniz buzdan arınmış gibi görünüyordu diyebiliriz ya da daha ziyade onlardan sakınmak kolaydı. Rüzgâr güneydoğuya dönmüştü ve gemi mizana, randa, gabya ve babafingolarını açmış olarak Baffin Denizinden yukarıya doğru ilerliyordu.

O gün oldukça sakin geçtiğinden mürettebat biraz dinlenebildi, geminin etrafında birçok kuş yüzüyor ve uçuyordu. Doktor onların arasında bağırtlak kuşuna benzeyen boynu, kanatları, sırtı siyah ve göğsü beyaz Alca-alla kuşlarını fark etti. Enerjik bir şekilde suya dalıyor ve suyun altında genellikle kırk saniyeden fazla kalıyorlardı.

Eğer gemide şu olağanüstü sayılabilecek olay meydana gelmeseydi, bugünün diğerlerinden farkı olmayacaktı.

Richard Shandon sabah saat altıda nöbetini bitirip kamarasına girdiğinde masasında üstünde şunlar yazan bir mektup buldu:

*Forward gemisinde bulunan ikinci kaptan
Richard Shandon'a*

Baffin Denizi

Richard Shandon masasında bir mektup buldu.

Shandon gözlerine inanamıyordu ama bu tuhaf mektubun içinde ne yazdığını öğrenmeden önce doktor, James Wall ve Iostromoyu çağırarak mektubu onlara gösterdi.

“Bu iş iyice ilginç olmaya başladı,” dedi Johnson. Doktor, “Çok hoş!” diye düşündü.

“Nihayet bu sırnı öğreneceğiz,” diye bağırdı Shandon.

Hızlıca zarfı yırttı ve mektupta yazanları okudu:

İkinci kaptan,

Forward'ın kaptanı sizin, zabitlerinizin ve adamlarınızın şu son şartlar altında gösterdiği soğukkanlılık, ustalık ve cesareten çok mutlu olmuştur; onun bu minnet duygularını mürettebata iletmenizi sizden rica ederim.

Lütfen kuzeye, Merville Körfezine yönelin ve orada Smith Boğazına girmeye çalışın.

Forward'ın kaptanı

K.Z.

Bu Pazar 30 Nisan, Walsingham Burnu Geçidi.

“Hepsi bu mu?” diye bağırdı doktor.

“Hepsi bu,” diye yanıtladı Shandon.

Mektup elinden düştü.

“Güzel, bu hayali kaptan artık gemiye gelmekten bahsetmiyor; bundan onun hiç gelmeyeceği sonucunu çıkartıyorum,” dedi Wall.

Johnson, “Ama bu mektup buraya nasıl geldi?” dedi.

Shandon susuyordu.

Mektubu yerden alan doktor, elinde çevirerek, “Bay Wall haklı, kaptan gemiye gelmeyecek ve bunun da haklı bir nedeni var.”

“Neymiş o?” diye heyecanla sordu Shandon.

Doktor basitçe, “O zaten gemide,” diye yanıtladı.

“Zaten gemide mi?” diye bağırdı Shandon. “Ne demek istiyorsunuz?”

“Aksi halde bu mektubun gelişi nasıl açıklanabilir?”

Johnson söylenenleri onayladığını göstermek için başını sallıyordu.

Shandon enerjik bir şekilde itiraz ederek, “Bu mümkün değil, mürettebattaki bütün adamları tanıyorum, yola çıktığımız andan beri onların arasında olduğunu var saymamız gerekmez mi? Size bu mümkün değil diyorum! İki yıldan fazla bir süredir bu adamların her birini en az yüz kez Liverpool’da gördüm doktor, varsayımınız kabul edilemez.”

“Peki siz neyi kabul ediyorsunuz Shandon?”

“Bunun dışındaki her şeyi. Kaptanın veya ne bileyim onun bir adamının karanlıktan ve sisten istifade ederek gemiye geldiğini varsayabiliriz, karadan fazla uzakta değiliz. Eskimo kayakları

buzlar arasından fark edilmeden geçebilir, bu şekilde gemiye kadar gelip mektubu bırakmış olabilir, bu planı gerçekleştirmesine yardımcı olacak oldukça yoğun bir sis vardı...”

“Ve gemiyi görmeyi engellemek için de,” diye yanıtladı doktor. “Eğer biz gemiye sızan bu yabancıyı göremediysek, peki bu yoğun sisin ortasındaki *Forward*’ı kendileri nasıl fark etmiş olabilir?”

“Orası çok açık,” dedi Johnson.

“Ben hipotezimde ısrar ediyorum,” dedi doktor. “Siz ne düşünüyorsunuz Shandon?”

Shandon ateşli bir şekilde, “Bu adamın gemimde bulunduğu varsayımınız dışında istediğiniz her şeyi!” dedi.

Wall, “Belki de mürettebatın arasında bir adamı vardır ve ondan talimat alıyordur,” dedi.

“Belki,” dedi doktor.

“Ama kim?” diye sordu Shandon. “Size bütün adamlarımı, hem de uzun zamandır tanıdığımı söylüyorum.”

“Her neyse,” diye söz aldı Johnson, “İnsan ya da şeytan, bu kaptan eğer buraya gelirse biz de onu karşılıyoruz ama bu mektup bize bir şey öğretiyor, daha doğrusu bildiriyor.”

“Nedir?” diye sordu Shandon.

“Bizim yalnızca Melville Körfezine gitmekle kalmayıp oradan da öteye, Smith Boğazına gideceğimizi bildiriyor.”

“Haklısınız,” diye yanıtladı doktor.

Richard Shandon mekanik bir şekilde, “Smith Boğazı,” diye tekrarladı.

Johnson devam ederek, “O halde *Forward*’ın amacının kuzeybatı geçidini aramak olmadığı or-

taya çıkıyor, çünkü oranın tek girişi olan Lancastre Boğazını solumuzda bırakmış olacağız. Bu da bilinmeyen denizlerde zorlu bir yolculuk yapacağımız anlamına geliyor,” dedi.

“Evet, Smith Boğazı,” diye yanıtladı Shandon. “Bu yolu 1853 yılında birçok tehlikeler pahasına Amerikalı Kane izlemişti. Uzun zaman onun bu korkunç boylamlarda kaybolduğu düşünülürdü. Her neyse, madem gitmek gerekiyor biz de gideriz. Ama nereye kadar? Yoksa kutba mı?”

“Niçin olmasın?” diye bağırdı doktor.

Bu mantıksız ihtimal lostromonun omuz silkesine neden olmuştu.

“Sonunda tekrardan kaptana dönecek olursak,” diye söz aldı James Wall. “Eğer o gerçekten varsa, onun Grönland’da veya Disko ve Uppernawik’te bizi beklediğini sanmıyorum, birkaç gün sonra neyle karşı karşıya olduğumuzu öğreniriz.”

Doktor, Shandon’a dönerek, “Bu mektuptan mürettebatı haberdar etmeyecek misiniz?” diye sordu.

“Eğer kumandan izin verirse ben hiçbir şey yapmayalım derim,” diye yanıtladı Johnson.

“Peki niçin?” diye sordu Shandon.

“Çünkü buradaki olağandışılık ve gerçeküstülük adamlarımızın cesaretini kırabilir, zaten bu seferin gidişatından son derece endişeliler. Bir de bunun üstüne onlara doğaüstü şeyler sunarsak bu çok kötü sonuçlar doğurabilir ve kritik anlarda onlara güvenemeyebiliriz. Siz ne dersiniz kumandan?”

“Peki doktor, siz ne düşünüyorsunuz?” diye sordu Shandon.

Doktor, "Johnson Usta'nın söyledikleri bana son derece mantıklı geldi," dedi.

"Ya siz James?"

"Bundan daha iyi bir fikir yoksa ben de bu beylerin görüşlerine katılıyorum," diye yanıtladı Wall.

Shandon bir süre düşündü, mektubu dikkatlice tekrar okudu.

"Baylar, sizin düşünceleriniz kesinlikle çok doğru, ama ben bu fikrinize uyamam," dedi.

Doktor, "Ama niçin Shandon?" diye sordu.

"Çünkü mektuptaki talimatlar çok açık, mürettebata kaptanın kendilerini kutladığını söylemem gerekiyor ve ben şu ana kadar hangi yolla ulaştırmış olursa olsun bana verdiği talimatlara körü körüne uydum, oysa şimdi dediğinizi yapamam..."

Bu tür bir haberin mürettebatın üzerinde yaratacağı etkiden korkan Johnson, "Ama..." diye söz almak istedi.

"Sevgili Johnson," diyerek devam etti Shandon. "Israrınızı anlıyorum ve çok iyi gerekçeleriniz var, ama bakın okuyun, *'onun bu minnet duygularını mürettebata iletmenizi rica ederim'* diye yazıyor."

Disipline çok önem veren biri olan Johnson, "O halde buna uygun davranın. Mürettebatı güverteye toplayayım mı?"

"Toplayın," dedi Shandon.

Kaptandan bir mektup geldiği haberi gemide çabucak yayıldı. Tayfalar vakit kaybetmeden güverteadaki yerlerini aldı ve ikinci kaptan yüksek sesle esrarengiz mektubu okudu.

Mektubun okunması iç karartıcı bir sessizlikle karşılandı, mürettebat akıllarından geçen bin bir türlü tahmini düşünerek dağıldı, Clifton'ın batıl

inançlarla dolu hayal gücünü coşturmaya yetecek malzeme vardı, ona göre bu olayda kaptan-köpeğin rolü büyüktü ve artık onunla her karşılaştığında selam vermeyi ihmal etmiyordu.

Diğer tayfalara, "Ben size bu hayvanın yazmayı bildiğini söylemiştim," diye tekrarlıyordu.

Bu sözlerle kimse karşılık vermiyor ve hatta marangoz Bell bile yanıtlamaktan kaçınıyordu.

Ancak kaptan orada olmasa bile gölgesinin veya ruhunun gemide bulunduğu fikri herkese yerleşmişti, içlerinden en akıllıları varsayımlarını diğerleriyle paylaşıyordu.

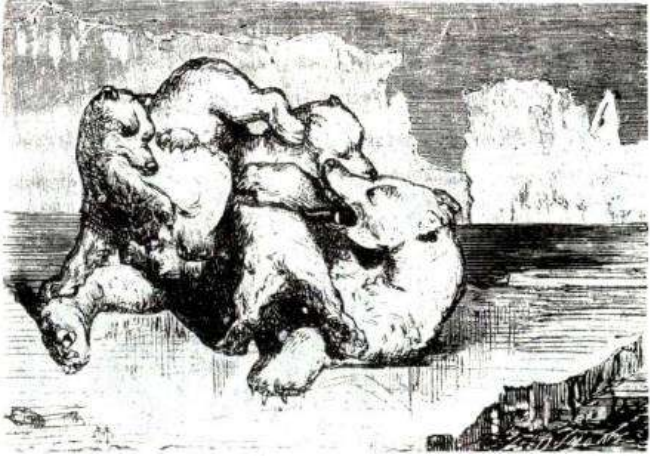
1 mayısta öğle vakti yapılan gözlemler 68° enlemi 56° 32' boylamı gösteriyordu. Hava ısınmıştı ve termometre sıfırın üzerinde 25 (-4° santigrat) dereceyi gösteriyordu.

Doktor karaya yakın bir buz kütlesinin üzerinde oynayan kutup ayısını ve onun iki yavrusunu zevkle izleme fırsatı bulmuştu. Yanına Wall ve Simpson'ı alarak sandalla onları takip etmek istedi ancak çok saldırgan olmayan hayvan, yavrularını alarak hızla uzaklaşınca doktor onları takip etmekten vazgeçmek zorunda kaldı.

Uygun rüzgârların etkisiyle geceleyin Chidley Burnu geçildi ve kısa bir süre sonra Disko'nun yüksek dağları ufukta belirdi, Danimarka yerleşiminin genel valisinin evinin bulunduğu Godayhn Körfezi ni sağ taraflarında bıraktılar. Shandon burada durmayı gerekli görmedi ve kısa bir süre sonra kendisine ulaşmak isteyen Eskimo kayıklarını geçti.

Disko Adası aynı zamanda Balina Adası ismini taşıyordu; John Franklin 12 Temmuz 1845'te amiralliğe gönderdiği son mektubu bu burunda yaz-

mıştı ve Kaptan Mac Clinctock, 27 Ağustos 1859'da bu seferin başarısızlıkla sonuçlandığına dair tartışılmaz bulgularla aynı adaya gelmişti.

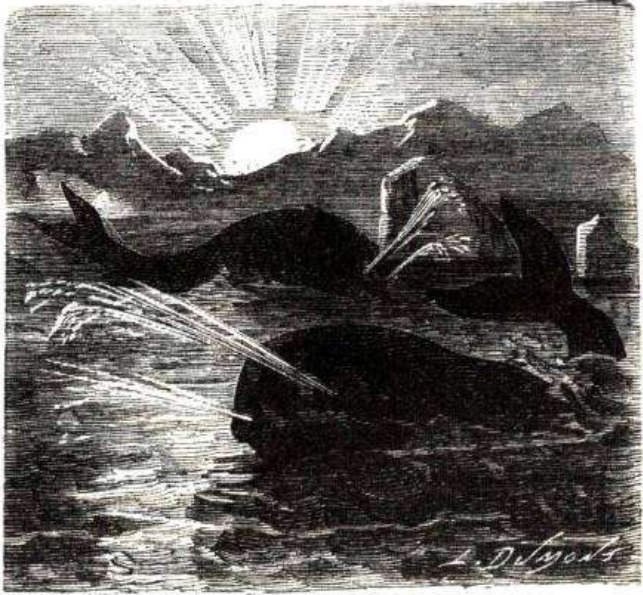
İki yavrusuyla oynayan kutup ayısı.

Doktor bu iki olay arasındaki tesadüfün farkına varmıştı, bu hüzünlü benzetme anıların canlanması açısından verimliydi ancak kısa süre sonra Disko'nun dağları görüş alanından kaybolmuştu. Kıyılarda en sıcak havaların bile eritemediği çok sayıda buzdağı vardı ve bu tepeler silsilesi tuhaf, beklenmedik biçimler alıyordu.

Ertesi gün, saat üçte kuzeydoğudan Sander-son-Hope görüldü, kara sancak tarafında on beş mil mesafedeydi, dağlar kırmızıya çalan barut rengindeydi. Akşamüzeri sırtlarında yüzgeçler olan Finner türü balinalar gelip burun deliklerinden sular püskürterek buzların arasında oynadı.

3 mayısı 4 mayısa bağlayan gece doktor, güneşin ufku sınırında batmadan dolaştığına ilk kez şahit oluyordu, 31 aralıktan beri yörüngesi her

gün uzamaya devam etmişti ve artık şimdi daimi bir gündüz hüküm sürüyordu.

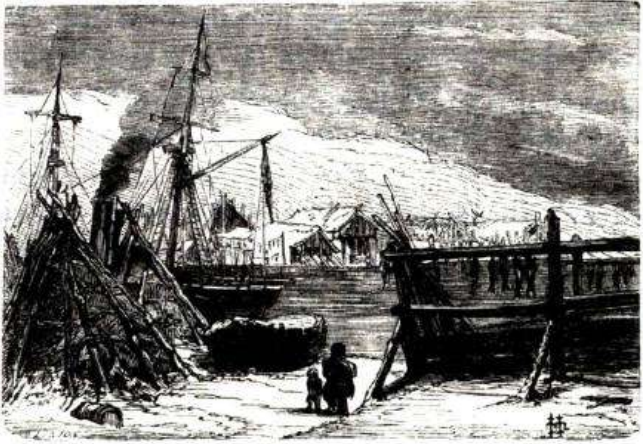

Balinalar buzların arasında oynadı.

Gündüzün sürekliliğine alışık olmayan insanlar için bu bir şaşkınlık, hatta yorgunluk kaynağıydı, gece karanlığının göz sağlığı için ne kadar gerekli olduğunu tahmin bile edemezsiniz, doktor buzla kaplı ovalardan yansıyarak daha da şiddetlenen bu daimi ışığa alışmakta gerçekten büyük zorluk çekiyordu.

5 mayısta *Forward* 62. paraleli geçti. Gemi buraya iki ay sonra ulaşmış olsaydı, bu yüksek enlemde avlanmaya çıkmış birçok balina gemisine rastlayabilirdi, ama boğaz henüz bu gemilerin Baffin Denizine geçmesine izin verecek kadar açılmamıştı.

Gemi ertesi gün Kadınlar Adasını geçtikten sonra Danimarka'nın bu kıyılarda sahip olduğu en kuzeydeki yerleşim yeri olan Uppernawik önlerine geldi.

Uppernawik.

Tehlikeli Deniz Yolculuğu

Shandon, Doktor Clawbonny, Johnson, Foker ve Aşçı Strong sandala binerek kıyıya çıktı.

Eskimo ırkından olan vali, karısı ve beş çocuğu kibarca ziyaretçileri karşıladı. Bir dilbilimci de olan doktor, Danimarka diline biraz hâkimdi ve bu da güçlü bir dostluk ilişkisi kurmaya yetmişti; buz kılavuzu olduğu kadar bu seferin çevirmeni de olan Foker, Grönland dilinden yirmi kadar kelimeyi biliyordu ve eğer iddialı değilseniz bu yirmi kelimeyle çok şey yapabilirdiniz.

Vali ve ailesi.

Vali, Disko Adasında doğmuş ve doğduğu yeri asla terk etmemişti, kendisi ve Lutheryan rahibin kullandığı üç ahşap ev, bir okul ve tedarikini kazaya uğramış gemilerden sağlayan bir dükkândan ibaret olan köyünü tanıtmaktan onur duyuyordu. Geri kalanıysa buzdan yapılmış Eskimo kulübelelerinden oluşuyor, bu kulübelerin kapısından içeriye sürünerek giriliyordu.

Halkın büyük bir kısmı *Forward*'ın karşısına toplanmıştı ve yerli halkın bir bölümü de beş metre uzunluğunda, en fazla altmış santim enindeki kayaklarına binerek körfezin ortasına kadar gelmişti.

Doktor Eskimo sözcüğünün çiğ balık yiyen anlamına geldiğini ve ayrıca bu adın ülkede bir hakaret olarak algılandığını da biliyordu, bu yüzden hata yapmamak için onlara “Grönlandlılar” demeye özen gösteriyordu.

Bununla birlikte fok derisinden yapılma yağlı giysileri, yine aynı malzemeden imal edilmiş botları içindeki bu yağla kaplı kötü kokan insanların kadınları ve erkeklerini birbirinden ayırt etmek zor ama neyle beslendiklerini fark etmek kolaydı; zaten ana besinleri balık olan her toplulukta görülen cüzam hastalığı vücutlarını kemiriyordu ama buna iyi dayanıyorlardı.

Doktorun özellikle konuşmak istediği Lutheryan rahip ve karısı, Uppernawik'in güneyindeki Proven'e gittiği için mecburen valinin sohbetleriyle yetinmek zorunda kaldı. Bölgedeki en yüksek yetkili olan bu kişi eğitilmiş birine benzemiyordu, biraz daha azı bir eşek, biraz daha fazlası sadece okuma yazma bilen biri demekti.

Buna rağmen doktor ona Eskimoların ticareti, alışkanlıkları ve yaşam tarzları hakkında sorular sordu ve el kol hareketleri sayesinde Kopenhag'a gönderilen bir fokun kırk lira (1000 Frank), bir ayı postunun kırk, bir mavi tilki postunun dört ve beyaz tilki postunun da iki veya üç Danimarka doları ettiğini öğrendi.

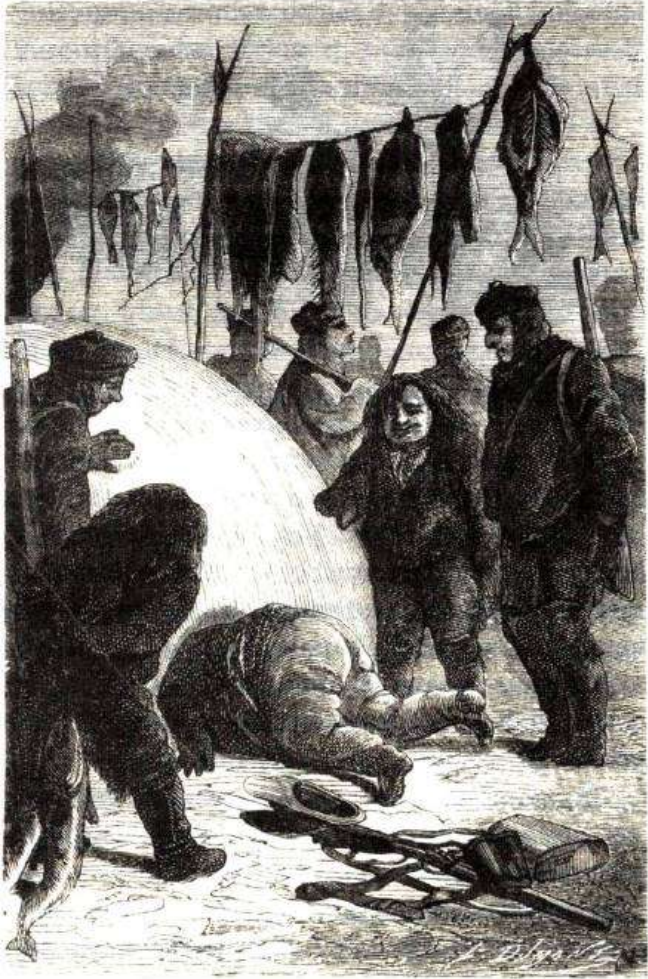
Doktor bilgi edinmek amacıyla bir Eskimo kulübesini ziyaret etmek istedi, öğrenme azmindeki bir bilim insanının yapabileceği şeylerin sınırını kestirmek zordu, neyse ki kulübelerin kapıları bu çılgının geçemeyeceği kadar dardı. Ucuz kurtulmuştu, zira bir Grönland kulübesini dolduran fok etleri veya Eskimoların sevdiği çürümüş balıklar, canlı cansız her şey ve iğrenç kokulu giysilerden daha itici bir şey yoktu, bu solunması güç havayı değiştirmek için bir pencere bile yoktu, kulübenin tavanında dumanın çıkması için bir delik vardı ancak bu içerideki kokuyu dışarı atmaya yetmiyordu.

Foker, bu detayları doktora vermesine rağmen o yine de iri cüssesine lanet okumaktan geri kalmadı. Bu kendine özgü tarzı bizzat incelemek istiyordu.

"Eminim zaman içinde bunlara alışılabilir," diyordu.

Zaman içinde sözü Clawbonny'yi tek kelimeyle tasvir edebilirdi.

Doktor etnografik incelemelerini yürütürken Shandon da kendine verilen talimat gereği buz üzerinde yolculuk yapabilmek için gerekli şeyleri satın almakla meşguldü, bir kızak ve altı köpeğe dört lira vermek zorunda kalmış, buna rağmen yerli halkı bu fiyata zor razı edebilmişti.

Kulübelerin kapılan bu çılgının
geçemeyeceği kadar dardı.

Shandon, Mac Clintock'ın seferine de katılan Hans Christian adlı usta bir köpek sürücüsünü işe almak istemişti ama Hans şu sıralar Grönland'ın güneyindeydi.

Bir kızak ve altı köpeğe dört lira vermek zorunda kalmıştı.

Nihayet günün en önemli sorusuna sıra gelmişti, Uppernawik'te *Forward*'ın gelişini bekleyen bir yabancı var mıydı? Vali bu bölgede İngilizize benzeyen bir yabancının bulunduğu haberini almış mıydı? En son ne zaman balina gemileriyle veya başka gemilerle karşılaşmıştı?

Vali bu sorulara, on aydan beri kıyının bu bölgesine hiçbir yabancının ayak basmadığını söyleyerek cevap verdi.

Shandon buraya en son gelen balina gemilerinin ismini sordu, söylenen isimlerin hiçbirini tanımıyordu. Hayal kırıklığına uğramıştı.

"Gerçekten anlaşılmas bir durum olduğunu siz de itiraf edin doktor," dedi yoldaşına. "Farewell Burnunda yoktu! Disko Adasında yoktu! Ve Uppernawik'te de yok!"

"Birkaç gün sonra bana Melville Körfezinde de yok dersiniz sizi *Forward*'ın tek kaptanı olarak selamlarım sevgili Shandon."

Sandal, akşamüzeri ziyaretçilerle beraber gemiye döndü, Strong rengi yeşile çalan ve bir ta-

vuk yumurtasından iki kat daha büyük pufla kazı yumurtasından birkaç düzine elde etmiş ve bu şekilde yemeklerinin çeşitlenmesini sağlamıştı. Çok fazla bir şey değildi ama sürekli tuzlu et yiyen mürettebata bir değişiklik olmuştu.

Ertesi gün müsait bir rüzgâr olsa da Shandon yola çıkma emri vermedi, vicdanını rahatlatmak için bir gün daha bekleyerek gemiye yetişmek isteyen birine zaman tanımak istedi, hatta saat başı onaltılık topu ateşletti, ancak buz dağlarının arasında büyük gürültü kopartan bu patlamalar molly-mokes* ve küçük dalıcı martı sürülerini ürkütmekten başka bir işe yaramadı. Gece boyunca da havaya birkaç işaret fişegi fırlatıldı. Ancak boşunaydı. Yola çıkmaya karar vermek gerekiyordu.

8 mayıs sabahı saat altıda *Forward* gabya, mizana ve büyük babafingo yelkenlerinden aldığı hızla Uppernawik yerleşimini ve uzun kıyılar boyunca iğrenç sırtıklar üzerinde sallanan fok bağırsaklarını ve geyik işkembelerini ardında bırakmıştı.

Rüzgâr, güneydoğudan esiyordu ve sıcaklık otuz iki dereceye (0° santigrat) yükselmişti. Güneş sisi dağıtıyor ve buzlar onun eritici etkisi sonucu birbirlerinden biraz da olsun ayrılıyordu.

Bununla birlikte bu beyaz ışınların yansıması mürettebattan birçok adam üzerinde kötü etkiler yaratıyordu. Silahçı Wolsten, Gripper, Clifton ve Bell bahar aylarında çok yaygınlaşan ve Eskimolar arasında sıkça körlüğe yol açan kar körlüğü adı verilen göz hastalığına yakalandı. Doktor herkese ve özellikle de hastalara yüzlerini yeşil

* Kuzey denizleri kuşları -çn.

bir tülle örtmelerini söyledi ve bu tavsiyeye de ilk önce kendisi uydu.

Shandon'ın Uppernawik'ten satın aldığı köpeklerin karakterleri epey vahşiydi, buna rağmen gemiye alıştılar ve köpek-kaptan da yeni arkadaşlarını hoş karşıladı; sanki onların alışkanlıklarını çok iyi biliyor gibiydi. Clifton da diğerleri gibi kaptanın Grönland'daki türdeşleriyle daha önce karşılaştığını fark etti. Köpekler karada yeterli beslenemediği için gemide önlerine ne çıkarsa yemekten başka bir şey düşünmüyorlardı.

9 mayısta *Forward* Baffin Adalarının en batısında olanının birkaç yüz metre yakınından geçti. Doktor adalar ile anakara arasındaki körfezde bulunan ve Crimson-Cliffs adı verilen birkaç kaya fark etti, Doktor Kane'nin tamamen bitki örtüsü olduğunu söylediği lal rengi kırmızısı bir karla kaplanmışlardı, Clawbonny bu fenomeni daha yakından incelemek istedi ama buzlar kıyıya yaklaşmalarına izin vermedi; sıcaklık artma eğiliminde olsa da buz dağlarının ve buz akıntılarının Baffin Denizinin kuzeyinde toplandığı kolayca görülüyordu.

Uppernawik'ten beri kara bambaşka açılar sunmaya başlamış ve gri göğün altında ufukta devasa buzullar ortaya çıkmıştı. Ayın onunda *Forward* yetmiş dördüncü derecede bulunan Hingston Körfezini sağında bırakmıştı, birkaç yüz mil batıda Lancastre Kanalı denize açılıyordu.

Buradaki bu devasa su alanı, aynı maddenin kristalleşmesi sonucu yükselen düzenli tümseklerin olduğu geniş bir alanın altında kayboluyordu. Shandon kazanları yaktırdı ve *Forward* 11

mayısa kadar dar boğazlarda yılan gibi kıvrılarak ilerledi ve bacalardan çıkan siyah duman denizde izlediği yolu gökyüzünde de işaretledi.

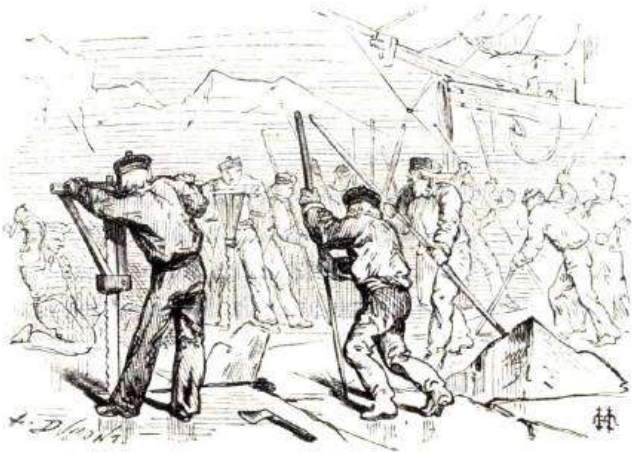
Ancak yeni engeller kendini göstermekte gecikmedi, yüzen kütlelerin bitmek bilmez hareketlilikleri sonucu geçitler kapanıyordu, *Forward*'ın pruvasının önündeki su her an donabilirdi ve eğer gemi burada sıkışırsa kurtulması çok güç olurdu; herkes bunu biliyor, bunu düşünüyordu.

Ayrıca nereye ve ne amaçla gittiğini bilmeyen, yalnızca kuzeye doğru ilerleyen geminin güvertesinde bazı kuşklar ortaya çıkmaya başlamıştı; böylesine tehlikeli bir yaşantıya alışmış insanlar arasında birçoğu kendilerine sunulan avantajları unutmuş ve bu kadar uzağa gelmekten dolayı pişman olmuşlardı. Tayfalarda hüküm süren bu moral bozukluğunu, Clifton'ın korkularını ve Pen, Gripper, Waren ve Wolsten gibi iki üç elebaşının sözleri arttırıyordu.

Mürettebatın moral bozukluklarına bir de çok ağır bir yorgunluk eşlik ediyordu; zira 12 mayısta geminin dört bir yanı buzla kaplı hale gelmişti, buhar gücü yetersiz kalıyordu. Buz tarlalarının arasında bir yol açmaları gerekiyordu. Altı yedi adım kalınlığındaki buzlar arasında testereleri kullanmak çok zordu, birbirine paralel iki kertik yüz adım boyunca buzu ayırdığında içerideki kısmı ağır kaldıraçlar ve baltalarla kırmak gerekiyordu, büyük bir oluklu burgu tarafından açılan deliğe demir çapa uzatılıp sabitleniyordu ve sonra da bocurgat manevrası başlıyordu ve gemi kol gücüyle çekiliyordu. Buradaki en büyük zorluk geminin geçeceği yolu açmak için kırılan parça-

ları buzun altına sokmaktı ve bunu yapmak için ucunda demir olan uzun sırkılar kullanıyorlardı.

Sonunda testere manevrası, çekme manevrası, bocurgat manevrası, sırık manevrası, sisin ya da yoğun karın içindeki bitmek bilmez, tehlikeli ve zorunlu bu manevralar, soğuk hava, göz hastalıkları ve moral bozukluklarıyla birleşerek Forward mürettebatının zayıflamasına ve düşüncelerini etkilemesine yol açmıştı.

Ucunda demir olan uzun sırkılar kullanıyorlardı.

Tayfalar enerjik, cüretkâr, inançlı, ne istediğini, nereye hangi amaçla gittiğini bilen bir adam karşısında her şeye rağmen güven duyabilirdi; liderleriyle gönül birliği kurarak onun gücünü ve sükûnetini kendi güçleri ve sükûnetleri gibi hissedebilirlerdi. Ama gemide kumandanın kendinden çok emin olmadığı, bu bilinmeyen hedef ve amaç karşısında tereddüt ettiği hissediliyordu. Enerjik karakterine rağmen ikinci kaptanın eksiklikleri, kendi farkına varmasa da emir değişti-

rip durmasından, tamamlanmamış manevralardan, yersiz sözlerinden ve mürettebatın gözünden kaçmayan bin bir türlü detaydan seziliyordu.

Sonuçta Shandon geminin kaptanı ve Tanrı'dan sonraki tek efendisi değildi, bu da onun emirlerini tartışmak için yeterli bir nedendi ve de tartışmak ile itaat etmemek arasındaki sınır sadece bir adım uzaklıktaydı ve bu adım çabucak aşıldı.

Hoşnutsuzlar, şu ana kadar işinden başka bir şey düşünmeyen birinci makinisti de saflarına kattı.

16 mayısta, yani *Forward*'ın bankize gelişinden altı gün sonra bile Shandon, kuzey yönüne iki mil bile olsa yol katedememişti. Gelecek mevsime kadar buzlar arasında sıkışıp kalma tehdidiyle karşı kaşıyaydılar. Durum çok ciddi bir hal alıyordu.

Akşam saat sekizde Shandon ve doktor, tayfa Garry'nin de eşliğinde geniş ovanın ortasına doğru inceleme yapmak için ayrıldı, gemiden çok fazla uzaklaşmamaya özen gösterdiler çünkü görünümü sürekli değişen bu beyaz yalnızlıkta işaret noktalarını bulmak çok zorlaşıyordu, doktor hayretler içindeydi, bir adımlık sıçramayla geçeceğini sandığı mesafe gerçekte beş altı adımdı ya da tam tersi ve her iki halde de sonuç cam gibi sert ve keskin buz parçaları üzerine tehlikeli bir şekilde düşmektir.

Shandon ve iki yoldaşı, uygun bir geçit aramaya çıkmışlardı, gemiye üç mil mesafede bulunan üç yüz adım yüksekliğindeki bir buzdağına zar zor tırmandılar. Orada gözlerinin önünde yere serilmiş dikili taşları, devrilmiş çanları, tek parça halinde ters dönmüş saraylarıyla devasa bir şehrin harabelerine benzeyen ıssız bir küme uzanıyordu. Ger-

çek bir kaos. Güneş diken diken olmuş bir ufkun yörüngesinde zar zor ilerliyor ve sanki kendisiyle bu harap olmuş ülke arasında sıcaklık geçirmeyen bir madde varmış gibi soğuk ışınlar yayıyordu.

Deniz gözün görebildiği her yerde buzla kaplanmışa benziyordu.

“Nasıl geçeceğiz?” dedi doktor.

Shandon ve doktor, Garry'nin de eşliğinde,
inceleme yapmak için ayrıldı.

“Bilmiyorum,” diye yanıtladı Shandon, “ama geçeceğiz bu dağları barutla havaya uçurmak zorunda kalsak bile geçeceğiz, gelecek bahara kadar burada buzların arasında kalmaya hiç niyetim yok.”

“Fox’unda başına aşağı yukarı bu bölgede aynı şey gelmişti. Biraz akıllıca düşünürsek geçeriz. Göreceksiniz dünyanın tüm makinelerine bedeldir bizimki.”

“İtiraf etmeliyim ki bu yıl çok olumlu bir şekilde başlamadı,” diye yanıtladı Shandon.

“Bunu tartışmaya bile gerek yok Shandon ve fark ettiğim kadarıyla Baffin Denizi 1817’den önceki haline dönme eğilimi gösteriyor.”

“Her zaman böyle olmadığını mı düşünüyorsunuz doktor?”

“Hayır, sevgili Shandon, buzlar zaman zaman çözülür ve bilim insanları bunu açıklayamaz, 1817’ye kadar bu deniz sürekli kapalıydı, sonrasında büyük bir felaket meydana geldi ve okyanusa attığı buz dağlarının büyük bir kısmı Terre-Neuve kıyılarına vurdu. Bu olayın ardından Baffin Körfezi daha açık bir hale geldi ve birçok balina gemisinin uğrak yeri oldu.”

Shandon, “Demek kuzeye yolculuk o dönemden sonra kolaylaştı?” diye sordu.

“Kıyaslanamayacak bir şekilde, ama birkaç yıldan beri körfezin belki de uzun bir süre için gemicilerin araştırmalarına yeniden kapanma tehdidi altında olduğu gözlemleniyor. Bu da mümkün olduğunca ilerlemeye çalışmamız için başka bir neden. Bununla birlikte bilinmeyen dehlizlerde ilerleyen ve arkalarındaki kapılar sürekli kapanan insanlara benziyoruz.”

Shandon doktorun gözlerine onun en derin düşüncelerini öğrenmek ister gibi dikkatlice bakarak, “Bana dönmeyi mi öneriyorsunuz?” diye sordu.

“Ben mi? Geri gitmeyi asla öğrenemedim ve bir daha dönemeyecek olsak dahi ilerleyelim derim. Sadece eğer tedbirsizce davranırsak neyle karşılaşacağımızı çok iyi bilmemiz gerektiğini ortaya koyuyorum.”

Shandon tayfaya dönerek, “Ya siz ne düşünüyorsunuz, Garry?” diye sordu.

“İleriye giderdim kumandan, ben Bay Clawbonny gibi düşünüyorum ama zaten siz ne istiyorsanız onu yaparsınız, siz emir verirsiniz biz uygulanız.”

“Herkes sizin gibi konuşmuyor, Garry,” diye devam etti Shandon, “herkes itaat etmeye çok istekli değil, ya benim emirlerimi yerine getirmeyi reddederlerse?”

Garry soğuk bir tavırla, “Bana sorduğunuz için size fikrimi söyledim kumandan ama siz böyle yapmak zorunda değilsiniz.”

Shandon yanıt vermedi, ufku dikkatlice inceledi ve iki arkadaşıyla beraber buz tarlasına geri indi.

Şeytan Parmağı

İkinci kaptanın yokluğunda mürettebat geminin buz tarlalarının basıncına direnebilmesi için çeşitli önlemler aldı. Pen, Clifton, Bolton, Gripper ve Simson bu zorlu işlerle uğraştı; ocakçı ve iki makinist de onlara yardım ediyordu, zira makinenin çalışmadığı, bu yüzden onların varlığına ihtiyaç duymadığı durumlarda normal tayfaya dönüşüyor ve gemideki her işte kullanılabiliyorlardı. Ancak bu durum onları memnun etmiyordu.

Pen, “Bıktım artık, eğer üç gün içinde buzlar çözülmeye başlamazsa yemin ederim kollarımı kavuşturup oturacağım,” dedi.

“O kolları kavuşturmaktansa geri dönmek için kullanmak daha iyi. Bizim gelecek yıla kadar kışı burada geçirmek niyetinde olduğumuzu mu sanıyorsun?” dedi Gripper.

Plower, “Gerçekten de çok kötü bir kış olacak zira gemi her yönden tehdit altında,” dedi.

“Gelecek baharda bile denizin bugünkünden daha serbest olacağını kim bilebilir ki?” dedi Brunton.

“Gelecek bahara kalmayacak,” diye söz aldı Pen, “bugün perşembe, eğer pazar sabahına kadar yol açılmazsa güneye dönüyoruz.”

“İyi söyledin,” dedi Clifton.

“Sizin için de uygun mu?” diye sordu Pen.

Arkadaşları, "Evet, uygun," diye yanıtladı.

"Doğrusu da bu," diye söz aldı Waren. "Eğer bu şekilde çalışacaksak ve gemiyi kollarımızın gücüyle çekeceksek en iyisi geriye doğru çekmektir diye düşünüyorum."

"Bunu pazar günü görürüz," dedi Wolsten.

Brunton, "Yeter ki bana emir verilsin kazanları hemen yakarım," dedi.

"Emir olmasa da kendi başımıza da yakabiliriz," dedi Clifton.

"Eğer zabitlerden bazıları kışı burada geçirmekten hoşlanıyorsa kendi bilecekleri iş, onları memnuniyetle burada bırakırız, gerçek bir Eskimo gibi yaşamak için buzdan kulübe yapmaları hiç de zor olmaz," diye yanıtladı Pen.

"İşte bu olmaz, Pen," dedi heyecanla Brunton. "Kimseyi geride bırakmayacağız, beni duyuyor musunuz? Zaten kumandanı geri dönmeye ikna etmek çok da zor olacağına benzemiyor, bana kalırsa daha şimdiden büyük bir endişe içinde ve eğer ona durumu güzelce açıklarsak..."

"Şunu unutmamak lazım ki," diye söz aldı Plover. "Richard Shandon sert bir adam ve bazen çok da inatçı olabiliyor, bu yüzden onun nabzını yoklarken dikkatli olmalı."

Bolton özlemle iç çekerek, "Bir ay sonra Liverpool'a dönmüş olacağımızı düşünüyorum da, güneydeki buz hattını çabucak geçeriz, hazi-
ran başında Davis Boğazının geçidi açılmış olur ve geriye sadece kendimizi Atlantik'te salınmaya bırakmak kalır," dedi.

Tedbirli biri olan Clifton, "Şunu da düşünmek gerekir, eğer kumandan bizimle gelirse davranış-

lanımız onun sorumluluğu altında olacağımız için ücretlerimizi ve ikramiyelerimizi hak etmiş olacağız. Aksi takdirde yalnız döndüğümüzde bunları alacağımızın garantisi yok,” dedi.

“Çok mantıklı,” dedi Plower. “Şu Clifton hergelesi tıpkı bir muhasebeci gibi konuştu. Amirallikteki beyefendilerle sorun çıkartmamaya dikkat etmeliyiz ve bu yüzden kimseyi geride bırakmayalım.”

Arkadaşlarını sonuna kadar zorlamak isteyen Pen, “Peki ya zabitler bize katılmayı reddederse?” dedi.

Bu kadar açıkça sorulmuş bir soruya cevap vermekte zorlandılar.

“Bunu zamanı geldiğinde göreceğiz,” diye karşılık verdi Bolton, “zaten sadece Richard Shandon’ı ikna etmek yeter ve bunun çok da zor olacağını sanmıyorum.”

Pen ağır küfür savurarak, “Ancak kesinlikle burada bırakacağım biri var, neredeyse kolumu yiyecekti,” dedi.

“Şu köpek mi?” dedi Plower.

“Evet, o köpek ve en kısa zamanda onun hesabını göreceğim.”

Clifton her zaman ki tezlerine geri dönerek, “Çok iyi yaparsın çünkü başımıza gelen tüm felaketlerin sorumlusu bu köpektir,” dedi.

“Bize büyü yapan o,” dedi Plower.

“Bizi bankize getiren o,” diye yanıtladı Gripper.

“Böyle bir mevsimde asla görülmeyecek kadar çok buzu önümüze yığan o,” diye cevap verdi Walsten.

Brunton, “Gözlerimi hasta etti,” dedi.

“Cin ve brandyi yasakladı,” dedi Pen.

Hepsi birden, "Her şeyin sebebi o," diye bağırdı.

"Üstelik aynı zamanda kaptan o," dedi Clifton.

Konuştukça öfkesi nedensizce artan Pen, "Lanet olası kaptan, buraya gelmeyi sen istedin ve burada da kalacaksın," diye bağırdı.

"Ama nasıl yapacaksın?" diye sordu Plower.

"Şimdi tam zamanı," diye yanıtladı Clifton.

"Kumandan gemide değil, üçüncü zabıt kamara-sında uyuyor, Johnson da bizi fark edemez çünkü sis çok yoğun..."

"Ama ya köpek?" diye bağırdı Pen.

"Kaptan şu an kömür ambarının yanında uyuyor," diye yanıtladı Clifton. "Eğer şimdi birileri..."

Pen öfkeyle, "Komuta bende," diye yanıtladı.

"Dikkatli ol Pen, bir demir çubuğu bile kırabilecek dişleri var."

Pen bıçağını eline alarak, "Eğer kıyımdarsa kar-nını deşerim," diye yanıtladı.

Ona yardımcı olmak isteyen Waren'la birlikte iki köprü arasına atıldılar.

Kısa süre sonra ayakları ve ağzı sıkıca bağlanmış hayvanı kollarında taşıyarak geldiler, onu uykusunda gafil avlamışlardı ve zavallı köpek kaçamamıştı.

"Bravo Pen!" diye bağırdı Plower.

"Peki şimdi ne yapacaksın?" diye sordu Clifton.

Pen çirkin bir gülümsemeyle, "Onu suda boğacağım ve bir daha asla geri dönemeyecek," dedi.

Gemiden iki yüz adım kadar uzakta bir fok deliği vardı. Bu, amfibinin dişleriyle içeriden dışarıya doğru kazdığı bir çeşit dairesel yarıktı. Fok bu delik sayesinde buzun yüzeyine gelip nefes alıyordu, ama deliğin kapanmamasına özen göstermek zo-

rundaydı zira çene yapısı bu deliği dışarıdan içeriye doğru yeniden açmasına uygun değildi ve bir tehlike anında düşmanlarından kaçamazdı.

Pen ve Waren bu yarığa yönelip can havliyle direnmeye çalışan köpeği acımasızca denize attılar, sonrasında büyük bir buz kütlesi deliği tamamen kapayınca hayvan sıvı hapisanesinde kapalı kaldı.

“Onu suda boğacağım ve bir daha asla geri dönemeyecek.”

“İyi yolculuklar kaptan!” diye bağırdı vahşi tayfa.

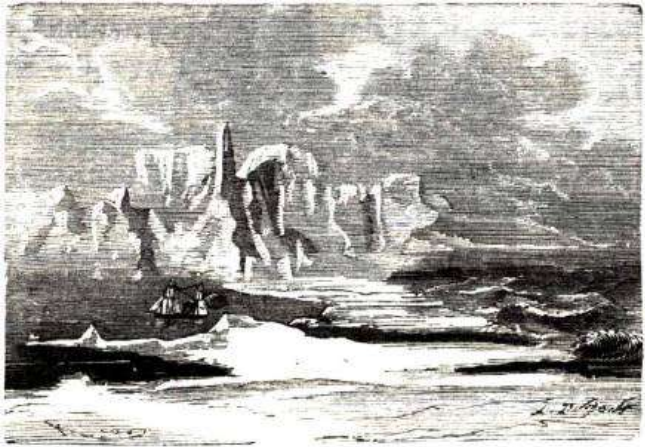
Kısa süre sonra Pen ve Waren gemiye döndü. Johnson hiçbir şeyin farkına varmamıştı, geminin etrafındaki sis yoğunlaşıyordu ve şiddetli bir kar yağışı başlamıştı.

Bir saat sonra Richard Shandon, doktor ve Garry, *Forward*'a döndü.

Shandon kuzeydoğu istikametinde bir geçit görmüştü ve bundan yararlanmak istiyordu. Emirlerini bu doğrultuda verdi, mürettebat bu emirlere

aktif bir şekilde uydu, zaten üç gün daha kendilerine söylenenleri yapma kararı almışlardı ve daha fazla ilerlemenin mümkün olmadığını Shandon'ın artık anlamasını bekliyorlardı.

Gece boyu testere ve gemiyi çekme manevraları hummalı bir şekilde devam etti, *Forward* kuzeye doğru iki mil daha yol katetmişti. Ayın on sekizinde karadan bin iki yüz metre içeride garip bir tepe gördüler, onun tuhaf biçimi Şeytan Parmağı ismini almasına neden oldu.

Forward kuzeye doğru iki mil daha yol katetmişti.

Aynı yerde 1851'de *Prens Albert*, 1835'te de Kane komutasındaki *Advance* haftalar boyunca buzların içine hapsolmuştu.

Şeytan Parmağı'nın tuhaf biçimi, çevrenin boşluğu ve ıssızlığı, birkaç tanesi üç yüz adımdan daha yüksek olan geniş buz dağları alanları ve uğursuzca yankılanan buz çatırdamaları *Forward*'ın vaziyetini ürkütücü bir şekilde hüzünlü hale getiriyordu. Shandon buradan çıkıp daha uzağa gitmenin

gerekliliğini anladı; tahminleri doğrultusunda ilerleyince yirmi dört saat sonra bu uğursuz kıyidan yaklaşık iki mil uzaklaşabildi. Ancak bu yeterli değildi. Shandon endişeliydi, içine düştüğü durum tüm enerjisini tüketiyordu, aldığı talimatlara uymak ve bu doğrultuda ilerlemekle gemisini son derece tehlikeli bir duruma sokmuştu. Gemiye çekmek adamları bitkin düşürmüştü, ortalama dört beş adım kalınlığındaki buzda yirmi adım uzunluğunda bir kanal açmak üç saatten fazla sürüyordu, mürettebatın sağlığı bozulma tehlikesi altındaydı. Shandon adamlarının sessizliği ve alışılmadık itaatkârlıkları karşısında şaşırıyor, bunun bir fırtına öncesi sessizlik olmasından korkuyordu.

18'i 19'a bağlayan gece, buz tarlalarının hissedilmeyen bir hareketi sonucu *Forward*'ın büyük emekler pahasına kat ettiği mesafeyi yeniden kaybettiğini fark ettiğinde hayal kırıklığının ve hatta içini saran umutsuzluğun büyüklüğü anlaşılabilir, cumartesi sabahı her zamanki gibi tehditkâr olan Şeytan Parmağı'nın karşındaydılar ve durumları daha kritikti, buz dağları çoğalıyor ve sisin içinden hayaletler gibi geçiyorlardı.

Shandon'ın morali tamamen bozulmuştu, bu gözü pek adamın kalbindeki korkunun mürettebatına da geçtiğini söylemek gerekirdi. Shandon köpeğin kaybolduğunu duymuştu ama suçluları cezalandırmaya cesareti yoktu, bir isyanı tetiklemekten korkuyordu.

Tüm gün boyunca hava korkunçtu, geminin etrafında hortum gibi dönen kar onu aşılmaz bir örtüyle sarmış gibiydi, zaman zaman kasırganın etkisiyle aralanan sisin arkasında bir hayalet gibi

dikilen Şeytan Parmağı'nı korku dolu gözlerle izliyorlardı.

Forward devasa bir buz parçasının üzerine demir atmıştı, artık yapabilecekleri hiçbir şey yoktu, karanlık yoğunlaşıyordu ve dümendeki adam baş tarafta nöbet tutan James Wall'ı bile fark edemiyordu.

Shandon bitmek bilmez endişelerle kamarasına çekildi, doktor seyahat notlarını düzenliyordu, mürettebatın yarısı güvertede kalmış diğer yarısı da büyük salonda toplanmıştı.

Kasırganın şiddetini katladığı bir anda aralanan sisin ortasında Şeytan Parmağı ölçüsüzce büyümüş gibi dikiliyordu.

Simpson korkuyla geri çekilerek, "Aman Tanrım!" diye bağırdı.

Foker, "Nedir bu?" dedi.

Bir anda her taraftan sesler yükseldi.

"Bizi ezecek."

"Mahvolduk."

"Bay Wall! Bay Wall!"

"İşimiz bitti!"

"Kumandan! Kumandan!"

Çığlıklar eş zamanlı vardiyadaki adamlar arasında da yayılmaya başlamıştı.

Wall kış kasaraya koştu, Shandon onu takip eden doktorla birlikte güverteye çıkıp baktı.

Şeytan Parmağı hafifçe aralanan sislerin arasında aniden gemiye yaklaşmış gibiydi, fantastik bir şekilde büyümüşe benziyordu, doruğunda tersine çevrilmiş ve kendi eksenini etrafında dönen ikinci bir koni yükseliyordu, devasa kütlesiyle gemiyi ezecek gibiydi. Korkunç bir manzaraydı. Her-

kes gayri ihtiyari geri çekilmiş, tayfalardan bazıları buzun üstüne atlayarak gemiyi terk etmişti.

İkinci kaptan sert bir sesle, "Kimse kımıldamasın, herkes görev yerine dönsün," diye bağırdı.

Doktor, "Dostlarım korkmayın," dedi. "Tehlike yok, bakın kumandan, bakın Bay Wall, bu bir serap, yalnızca bir serap."

Şeytan Parmağı gemiye yaklaşmış gibiydi.

Johnson Usta, "Haklısınız, Bay Clawbonny, bu cahiller bir gölgeden korktu," dedi.

Doktorun bu sözlerinden sonra tayfaların çoğu yaklaştı ve biraz sonra kaybolacak bu harika fenomen karşısında korkular yerini hayranlığa bıraktı.

Clifton ise, "Buna serap mı diyorlar? Hadi canım, inanın bana, bu işte bit yeniği var," dedi.

"Orası kesin," diye yanıtladı Gripper.

Ama aralanan sis kaptanın gözleri önüne asla tahmin edemeyeceği büyük ve serbest bir geçit sermişti, her an kıyıdan uzaklaşma imkanı gösteriyordu, vakit kaybetmeden bu fırsattan faydalanmaya karar verdi, küçük kanalın her iki kıyısına da adamlar yerleştirdi, halatlar bağlandı ve gemiyi kuzeye doğru çekmeye başladılar.

Uzun saatler boyunca bu manevra heyecanla ama sessizce gerçekleştirildi. Shandon mucizevi bir şekilde bulunan bu kanaldan sonuna kadar yararlanmak için kazanları yaktırdı.

"Mucizevi bir tesadüf," dedi Johnson'a. "Yalnızca birkaç mil ilerleyebilsek bile, belki de sıkıntılarımızdan kurtulmuş olacağız. Bay Brunton, ateşi harlayın ve basınç yeterli seviyeye ulaştığında bana haber verin. Bu arada adamlarımız da cesaretlerini topladı, bu önemli bir kazanım. Şeytan Parmağı'ndan uzaklaşmak için acele ediyorlar. O zaman bizde onların bu gayretlerinden faydalanalım."

Geminin ilerlemesi birden bire kesildi.

"Ne oldu?" diye sordu Shandon. "Wall, halatlarımız mı koptu?"

Wall küpeşteden sarkarak, "Hayır, kumandan," diye yanıtladı. "İşte bakın adamlar geri dö-

nüyor, gemiye tırmanıyorlar, çok garip bir korkuya kapılmışa benziyorlar.”

Shandon geminin baş tarafına doğru hızla ilerleyerek, “Neler oluyor?” diye bağırdı.

“Çabuk gemiye! Çabuk gemiye!” diye tayfalar dehşetle bağıışıyordu.

Shandon kuzeye doğru baktı ve korkuyla ürpermekten kendini alamadı.

Kocaman ağzından sarkan dilinden dumanlar tüten, hareketleri dehşet verici, garip bir hayvan geminin iki yüz metre kadar uzağındaydı, boyu yirmi adımdan fazlaya benziyordu, tüyleri diken dikendi, tayfaların peşine düşmüş onları takip ediyordu, bu arada on adım uzunluğundaki muhteşem kuyruğuyla karları süpürerek havaya savuruyordu. Böylesi bir canavarın görüntüsü en cesur insanların bile kanını dondururdu.

“Kocaman bir ayı,” diyordu bazıları.

“Bu Gevaudan Canavarı!*

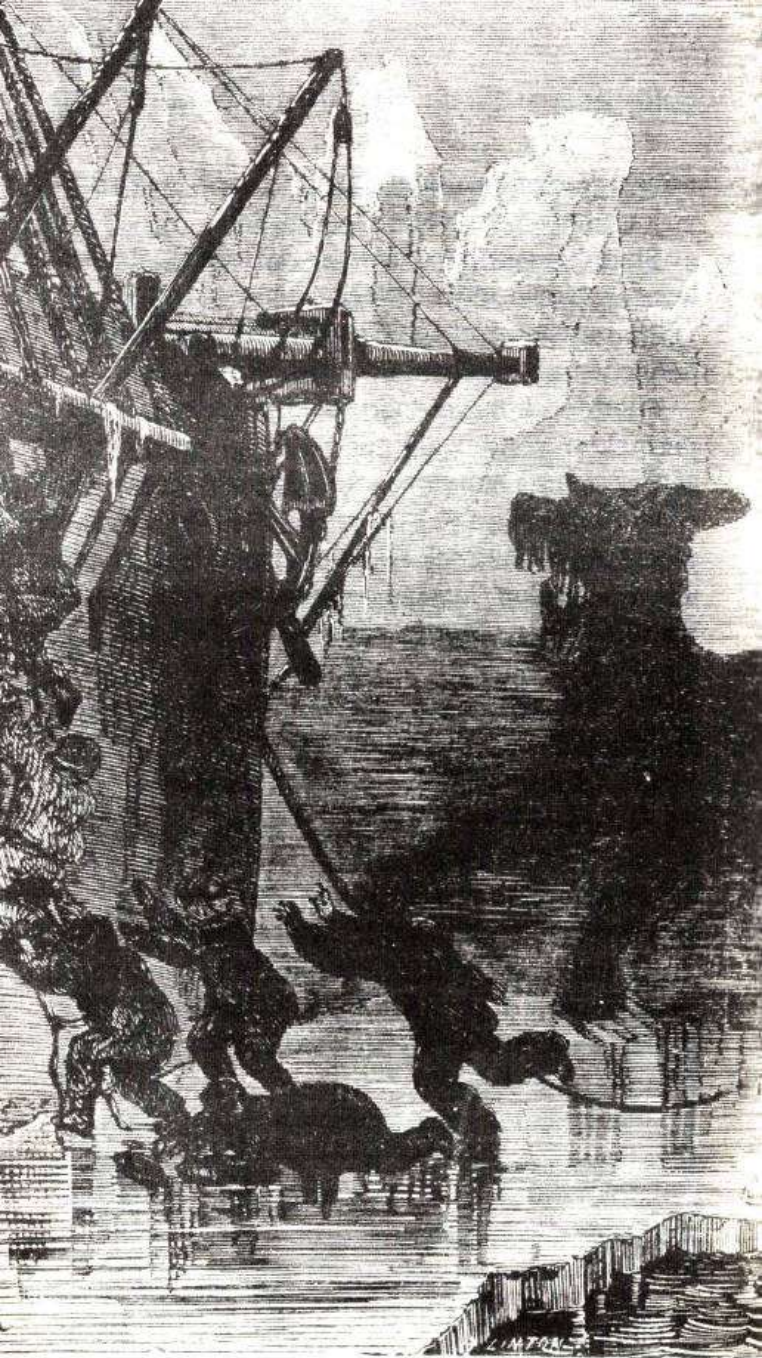
“Bu kıyametin aslanı!**”

Shandon, her zaman dolu olan tüfeğini almak için kamarasına koştu, doktor silahlarına sarılarak boyutları yüzünden tufan öncesinin dört ayaklılarını andıran bu hayvana ateş etmeye hazırlandı.

Hayvan çok büyük sıçrayışlarla yaklaşıyordu, Shandon ve doktor aynı anda ateş etti, birden bu patlama sesleriyle sarsılan atmosfer hiç beklenmedik bir etki yarattı.

* Fransa'nın güneyindeki eski Gevaudan eyaletinde 1764-1767 yıllarında görüldüğüne inanılan ve insanları korkutan bir hayvan –çn.

** İncil’de söz edilen bir yaratık –çn.

Garip bir hayvan geminin iki yüz metre kadar uzağındaydı.

Doktor dikkatle bakarken kahkaha atmaktan kendini alamadı.

“Kırılma!” dedi.

“Kırılma!” diye bağırdı Shandon.

Ama onların sözü mürettebatın korkunç çığlıklarıyla kesildi.

“Köpek!” dedi Clifton.

Arkadaşları, “Köpek-kaptan!” diye tekrarladı.

“O!” diye bağırdı Pen. “Gene o!”

Gerçekten de oydu, kendini bağlayan ipleri kırarak başka bir çatlaktan su yüzeyine çıkmayı başarmıştı. İşte bu sırada da bu enlemde genellikle görülen ışık kırılması fenomeni onun boyutlarının olağanüstü büyük görülmesine neden olmuştu ancak havanın sarsılması bu etkiyi ortadan kaldırmıştı ama fizik kurallarına dayanarak yapılan bu açıklamayı tayfalara kabul ettirmek ve onlarda meydana getirdiği kötü etkiyi ortadan kaldırmak mümkün değildi. Şeytan Parmağı macerası, köpeğin fantastik bir şekilde ortaya çıkışı morallerin tamamen bozulmasına yol açmış ve her taraftan homurtular yükselmeye başlamıştı.

Kaptan Hatteras

Forward buhar makinesi sayesinde buz tarlaları ve buzdağları arasında hızla ilerliyordu. Dümen-de Johnson vardı. Shandon gözündeki kar gözlüğüyle ufku inceliyordu ama neşesi kısa sürdü zira geçidin sonunda bir dizi dağ kümesinin bulunduğunu fark etti.

Bununla birlikte geri dönmenin zorluklarını göze almaktansa ileri giderek şansını denemeyi tercih etti.

Köpek gemiyi karadan koşarak izliyordu ama arada yeterince büyük bir mesafe bırakıyordu. Yalnızca fazla geride kaldığında hemen onu çağıran tuhaf bir ıslık duyuluyordu.

Bu ıslık ilk ortaya çıktığında tayfalar etraflarına bakındı; gizli bir toplantı yapmak için güverte-de yalnızdılar; aralarında yabancı, tanımadıkları biri yoktu ama buna rağmen bu ıslık sesi birçok kez duyuldu.

İlk endişelenen kişi Clifton'dı.

"Duyuyor musunuz?" dedi, "bakın görüyor musunuz hayvan ıslık sesini duyunca nasıl da sığıyor?"

"İnanılmaz bir şey," diye yanıtladı Gripper.

"Artık yeter!" diye bağırdı Pen, "buradan daha ileri gitmeyeceğim."

"Pen haklı," diye karşılık verdi Brunton, "bu, Tanrı'yı kızdırtmak olur."

“Şeytanı kışkırtmak,” diye yanıtladı Clifton. “Bir adım daha ileri gitmektense bütün payımı kaybetmeyi yeğlerim.”

Bolton yıkılmış bir halde “Geri dönemeyeceğiz,” dedi.

Mürettebatın moral bozukluğu had safhadaydı.

“Artık bir adım bile atmak yok!” diye bağırdı Wolsten, “siz de aynı fikirde misiniz?”

Tayfalar, “Evet, evet!” diye bağırdı.

“O halde,” dedi Bolton, “gidip kumandanı bulalım, onunla ben konuşurum.”

Tayfalar toplu halde kış güverteye yöneldi.

Bu sırada *Forward* sekiz yüz adım çapındaki geniş bir buz yalağına giriyordu, geminin geldiği yoldan başka her taraf tamamen kapalıydı.

Shandon kendini hapsettiğini anlamıştı. Ama ne yapmalıydı? Nasıl geri dönecekti? Tüm sorumluluğunu içinde hissetti, gözlüğünü tutan eli kasıldı.

Tayfalar toplu halde kış güverteye yöneldi.

Doktor kollarını kavuşturmuş tek kelime etmeden bakıyordu, ortalama yüksekliği üç yüz adımı geçen buzdan duvarları seyrediyordu. Bu çukurun tepesinde sislerden yapılmış bir kubbe asılı duruyordu.

İşte tam bu anda Bolton kumandana hitaben duygulu bir sesle şöyle dedi: "Kumandan buradan daha ileri gidemeyiz."

Otoritesinin sarsıldığını hisseden Shandon'ın öfkesi yüzüne yansımıştı, "Ne dediniz?" diye yanıtladı.

"Dediğimiz şu kumandan," diye devam etti Bolton, "bu görünmez kaptan için yaptıklarımız yeter ve daha ileri gitmemeye karar verdik."

"Karar mı verdiniz?" diye bağırdı Shandon. "Nasıl böyle konuşuyorsunuz, Bolton? Ayağınızı denk alın!"

"Tehditleriniz boşuna," diye kabaca yanıtladı Pen, "daha ileri gitmeyeceğiz."

Shandon isyankâr tayfalara doğru ilerlerken lostromo onun yanına gelip alçak sesle şöyle dedi: "Kumandan buradan çıkmak istiyorsak kaybedecek bir dakikamız bile yok. Bakın geçide doğru bir buzdağı yaklaşıyor, çıkışı kapatabilir ve burada hapsolabiliriz."

Shandon dönüp durumu inceledi.

İsyancılara hitap ederek, "Bu davranışınızın hesabını daha sonra vereceksiniz. Şimdi gemiyi volta edin!"

Denizciler görev yerlerine koştu. *Forward* hızla harekete geçti, kazanlara kömür dolduruldu, yüzen dağdan daha hızlı ilerlemek gerekiyordu. Bu gemi ve buzdağı arasındaki bir mücadeleydi;

gemi geçmek için güneye doğru süratlenirken buzdağı geçidi kapatmak için kuzeye doğru sürükleniyordu.

“Isıtın! Isıtın!” diye bağırdı Shandon, “istimi arttırın! Brunton duyuyor musun beni?”

Forward pruvasının sertçe kestiği dağınık buzların ortasında bir kuş gibi kayıyordu, pervanesinin etkisiyle geminin gövdesi inliyor ve manometre müthiş bir buhar basıncını gösteriyordu, kulakları sağır edici bir ıslık çıkartıyordu.

“Supapları doldurun!” diye bağırdı Shandon.

Ve makinist gemiyi havaya uçurma pahasına bu emre uydu.

Ama bu çabalar boşa gidecek gibiydi, denizin altındaki bir akıntıya kapılan buzdağı hızla geçide doğru ilerliyordu, gemi altı yüz metre kadar uzaklıktayken dağ geçidin ağzına gelerek iki yanındaki dağlara tam olarak yapıştı ve tüm çıkışı kapattı.

Shandon düşüncesizce ağzından şu sözü kacırdı, “Mahvolduk!”

Mürettebat, “Mahvolduk!” diye tekrarladı.

“Herkes canını kurtarsın,” dedi bazıları.

Bir kısmı, “Sandalları denize indirin!” dedi.

Pen ve onun çevresinden olan bir grupta, “Ambara,” diye bağırdı, “eğer boğulacaksak cinin içinde boğulalım!”

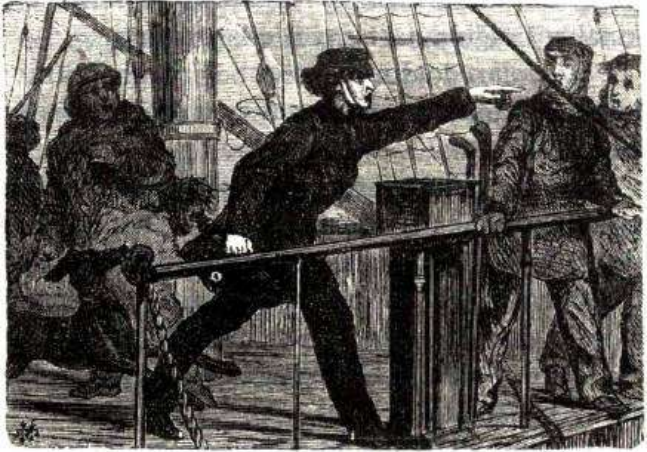
Frenleri tamamen boşalmış bu adamlar arasındaki kargaşa had safhadaydı. Shandon kontrolü kaybettiğini hissetti, komuta etmek istiyordu ama kekeliyor ve tereddüt ediyordu, düşüncüklerini ifade edemiyordu. Doktor heyecanla dolaşıyordu. Johnson ise kayıtsızca kollarını kavuşturmuş, susuyordu.

Birden güçlü, enerjik, buyurgan bir ses duyuldu ve şu sözleri söyledi:

“Herkes görev yerine! Dönüşe hazırlanın!”

Johnson sarsıldı ve farkına bile varmadan dümeni çevirdi.

Tam zamanındaydı, son hızla giden gemi buzdan hapishanesinin duvarlarına çarpıp parçalanacaktı.

“Herkes görev yerine!”

Ama Johnson içgüdüsel olarak bu emre uyduğu sırada Shandon, Clawbonny, kazanını terk eden ateşçi Waren'dan, fırınına bırakan zenci aşçı Strong'a kadar tüm mürettebat güvertede toplanmıştı ve hepsi anahtarının sadece bir tek kişide olduğu kamaradan çıkan adamı gördü.

Bu adam tayfa Garry idi.

“Bayım!” diye bağırdı Shandon sararmış halde. “Garry... Siz... Hangi hakla komuta ediyorsunuz?”

Garry daha önce mürettebatı şaşırtan ıslığı tekrar çalarak, “Dük,” dedi.

Gerçek ismiyle çağrılan köpek bir sıçrayışta kasaraya çıkıp sahibinin ayaklarının dibine sakince yattı.

Mürettebatın ağzından tek kelime çıkmıyordu. Yalnızca *Forward*'ın kaptanında olması gereken bu anahtar, onun tarafından gönderilen bu köpek, deyim yerindeyse onun kimliğini teyit ediyordu; tereddüde yer bırakmayan buyurgan tonu ve tüm bunlar tayfaların üzerinde etkili olarak Garry'nin otoritesini sağlamaya yetmişti.

Öte yandan Garry artık tanınamaz bir haldeydi, yüzünü çevreleyen geniş favorilerini kesmişti; böylelikle daha soğukkanlı, daha enerjik, daha buyurgan görünüyordu, kamarasına bırakılan konumuna uygun giysilerini giymişti ve kaptanlık simgelerini taşıyarak ortaya çıkmıştı.

Böylelikle *Forward*'ın mürettebatı bu doğal değişimden ister istemez etkilenmiş ve hep bir ağızdan bağırmaya başlamıştı:

“Yaşasın kaptan! Yaşasın kaptan!”

O da ikinci kaptanına dönerek, “Shandon, mürettebatı sıraya dizin, teftiş edeceğim,” dedi.

Shandon itaat etti, bozuk bir sesle toplanma emrini verdi. Kaptan zabitlerin ve tayfaların önüne geldi, her birine gereken sözleri söyledi ve geçmiş davranışlarına göre muamele etti.

Denetlemesi bittikten sonra kış güverteye çıktı ve sakin bir sesle şunları söyledi:

“Zabitler ve tayfalar, ben de sizin gibi İngilizim ve parolam Amiral Nelson'ın parolasıdır: 'İngiltere herkesten görevini yapmasını bekliyor.' Bir İngiliz olarak daha cesur birinin bizim gitmediğimiz yere gitmesini istemem, istemeyiz. Bir İngiliz

olarak başkalarının en kuzeye gitme onurunu kazanmalarının acısına katlanmayacağım, katlanmayacağız. Eğer kutba bir insan ayağı değecekse bu bir İngilizin ayağı olmalıdır. İşte ülkemizin bayrağı. Bu gemiyi donattım, servetimi bu işe adadım, hayatımı ve sizin hayatınızı da adayacağım ama bu bayrak dünyanın kuzey kutbunda dalgalanacak. Buna güvenin. Bu günden itibaren kuzeye doğru geçeceğimiz her derece için bin İngiliz lirası* kazanacaksınız. Şu an yetmiş ikinci derecedeyiz ve toplam doksan derece var. Hesabı siz yapın. İsmim size nasıl biri olduğumu söyleyecektir. Enerji ve vatanseverliği temsil eder. Ben Kaptan Hatteras'ım."

"Kaptan Hatteras!" diye bağırdı Shandon.

İngiliz denizcileri arasında çok iyi bilinen bu ad mürettebat arasında sessizce yayıldı.

"Şimdi," diye devam etti Hatteras, "gemi buzda demirli kalsın, kazanlar söndürülsün ve herkes işinin başına dönsün. Shandon, gemiyle ilgili sizinle görüşeceğim. Doktor, Wall ve Iostromoyla birlikte kamarama gelin. Johnson, mürettebata dağılmalarını söyleyin."

Hatteras sakın ve soğuk bir tavırla kış güverteden ayrıldı, bu sırada Shandon geminin sağlamca demirlenmesiyle ilgilendi.

Bu Hatteras kimdi ve ismi mürettebat üzerinde niçin korkunç bir etki yaratmıştı?

John Hatteras, Londralı bir bira fabrikatörünün tek oğluydu, babası 1852 yılında öldüğünde altı milyonluk bir servetin sahibi olmuştu. Genç Hatteras

* 25,000 frank -çn.

kendini bekleyen bu parlak servete rağmen denizci olmayı seçmişti. Bu seçimi ticari kaygılarla değil, çok sevdiği coğrafi keşifler için yapmıştı, daha önce hiç kimsenin ayak basmadığı yerlere gitmenin hayalini kuruyordu. Henüz yirmi yaşındayken zayıf ve hareketli adamların yapısına sahipti. Enerjik bir yüz, düzgün hatlar, güzel ama soğuk gözlerinin hizasına dik ve kalkık bir alın, konuşmayı sevmeyen bir ağzı belirten ince dudaklar, orta boyu, sağlam kol ve bacaklar ve bunların üzerindeki demir gibi kaslar her türlü güçlüğü üstesinden gelebilecek karakterde bir adamı biçimlendiriyordu. Görüntüsünden cüretkâr, konuşmasından soğuk bir şekilde tutkulu olduğu hissediliyordu. Asla geri adım atmayan bir karakterdi, kendinin ve başkalarının hayatlarını aynı inançla tehlikeye atmaya hazırды. Hal böyleyken onun peşinden gitmeden önce birkaç kez düşünmek gerekiyordu.

John Hatteras'ın İngiliz olmaktan duyduğu gurur had safhadaydı ve bir gün bir Fransıza şu ki-birli cevabı o vermişti.

Fransız bunun nazik ve hatta sevimli bir tutum olduğunu düşündüğü için:

“Eğer Fransız olmasaydım İngiliz olmak isterdim,” der.

“Ben de eğer İngiliz olmasaydım,” diye yanıtlar Hatteras, “İngiliz olmak isterdim.”

Bu cevaptan adamın nasıl biri olduğuna dair bir yargıya varılabilir.

Coğrafi keşiflerin tekelinin kendi vatandaşlarının elinde olmasını her şeyden çok istiyordu, ama bundan önceki yüzyıllarda İngilizlerin çok az keşifte bulunmaları onun için bir üzüntü kaynağıydı.

Amerika'yı Cenovalı Christopher Colombus; Hindistan'ı Portekizli Vasco de Gama; Çin'i Portekizli Fernand d'Andrada; Terre de Feu'yu Portekizli Magellan; Kanada'yı Fransız Jacques Cartier keşfetmişti. Sonde Adaları, Labrador, Brezilya, Ümit Burnu, Azur Adaları, Madere, Terre-Neuve, Gine, Kongo, Meksika, Blanc Burnu, Gornland, Güney Denizi, California, Japonya, Kamboçya, Peru, Kamçatça, Filipinler, Spitzberg, Horn Burnu, Bering Boğazı, Tanzanya, Yeni Zelanda, Nouvelle-Breatagne, Nouvelle-Hollanda, Louisiana, Jean-Mayen Adası; İzlandalılar, İskandinavlar, Fransızlar, Ruslar, Portekizliler, Danimarkalılar, İspanyollar, Cenovalılar, Hollandalılar tarafından keşfedildi ama onların arasında tek bir İngiliz bile rastlanmıyordu, vatandaşlarının XV ve XVI. yüzyıllardaki büyük keşifleri yapan bu muzaffer topluluğun dışında kaldığını görmek ona büyük üzüntü veriyordu.

Modern zamanlara gelindiğinde Hatteras, Avustralya'ya giden Sturt, Donald Stuart, Burke, Wills, King, Gray; Amerika'ya giden Pallister; Hindistan'a giden Cyril Graham, Wadington, Cummingham; Afrika'ya giden Burton, Speke, Grant ve Livingston ile biraz teselli buluyordu.

Ama bu yeterli değildi, Hatteras'ın gözünde bu cesur gezginler kaşif olmaktan ziyade geliştirici idiler, demek ki daha iyisi bulunmalıydı ve John keşfetme onuruna sahip olmak için bir ülke keşfetmeliydi.

Eski kaşiflerin arasında İngilizlerin fazla bir yer tutmadığını yalnızca 1771'de Yeni Kaledonya'yı ve Sandwich Adasını keşfedip 1778'de de orada

ölen Cook'a kadar uzanmak gerektiğini, ama hiç değilse vatandaşlarının araştırmalarını yerkürenin bir bölgesinde yoğunlaştırdığını fark etti.

Burası da tam olarak Amerika'nın kuzeyindeki topraklar ve denizlerdi. Gerçekten de kutup bölgesinin keşif tablosu şu şekildeydi:

John Hatteras.

Nouvelle-Zemble, 1553'te Willoughby tarafından keşfedildi, Weigatz Adası 1556 yılında Barrough tarafından keşfedildi, Grönland'ın batı kıyısı 1585 yılında Davis tarafından keşfedildi, yine Davis Boğazı 1587 yılında Davis tarafından, Spitzberg 1596 yılında Willoughby tarafından, Hudson Körfezi 1610 yılında Hudson tarafından ve Baffin Körfezi de 1616 yılında Baffin tarafından keşfedildi.

Son yıllarda Hearne, Mackensie, John Ross, Parry, Franklin, Richardson, Beechey, James Ross, Back, Dease, Simpson, Rae, Inglefield, Belcher, Austin, Kellet, Moore, Mac Clure, Kennedy ve Mac Clintock bu bilinmeyen toprakları hiç ara vermeden araştırdı.

Amerika'nın kuzey kıyıları iyice belirlendi, kuzeybatı geçidi aşağı yukarı keşfedildi ama yeterli değildi, yapılacak daha iyi şeyler vardı ve John Hatteras bu daha iyiyi yapmaya iki kez teşebbüs etti, masraflarını kendi karşılayarak iki gemi donattı, kutba gitmek ve böylelikle bir dizi İngiliz keşfini parlak bir başarıyla taçlandırmak istiyordu.

Kuzey kutbuna ulaşmak hayatının amacıydı.

Hatteras güney denizlerinde yaptığı güzel yolculuklardan sonra 1846'da ilk kez Baffin Denizinin kuzeyine gitmeyi denedi ama yetmiş dördüncü enlemi geçemedi, teknesi *Halifax* adlı şalupaydı, mürettebatı korkunç acılar çekmişti ve John Hatteras maceracı cüretini o kadar ileri götürmüştü ki denizciler artık böyle bir şefin emrinde bu tür seferlere çıkmaya hiç de istekli değildi.

Bununla birlikte Hatteras, 1850 yılında kararlı ama kararlılıkları onların cesaretlerine ödenen yüksek ücrete bağlı yirmi adamı *Farewell* adlı yel-

kenlisinde çalışmaya ikna edebilmişti. İşte bu olay sırasında Doktor Clawbonny, John Hatteras ile iletişime geçmişti, onu tanımıyordu ve sefere katılmak istediğini bildirmişti ama doktor kadrosu doluydu ve bu da Clawbonny'nin hayrına olmuştu.

Farewell, Aberdeen'in Neptün adlı gemisinin 1817 yılında izlediği yoldan giderek Spitzberg'in kuzeyinde yetmiş altıncı paralele kadar ulaştı. Kışı burada geçirmeleri gerekiyordu ama hava öylesine soğuk ve çekilen eziyetler öylesine çoktu ki Hatteras'ın dışında mürettebattan kimse geri dönemedi. O da buzların arasında iki yüz mil yürüdüktan sonra bir Danimarka balina gemisi tarafından memleketine ulaştırıldı.

Tek bir kişinin geri dönmesinin yarattığı sansasyon büyüktü, bundan sonra kim onun peşinden gitmeye cesaret edebilirdi? Ama o yeniden yola çıkma umudunu kaybetmemişti. Bira imalatçısı olan babası öldü ve Hatteras'a büyük bir servet bıraktı.

Bu sıralarda John Hatteras'ı en hassas yerinden yaralayan bazı coğrafik olaylar meydana geldi.

Komisyoncu Grinnel tarafından donatılan ve Doktor Kane tarafından komuta edilen *Advance* adlı gemi on yedi kişilik mürettebatıyla Sör John Franklin'i aramaya gönderilmişti. Gemi Baffin Denizinden ve Smith Boğazından geçerek seksen ikinci enleme ulaşmıştı, bu kendinden önce kimse erişemediği, kutba en yakın noktaydı.

Bu gemi Amerikan'dı; Grinnel Amerikalıydı, Kane Amerikalıydı!

İngilizin, Yankee'ye karşı duyduğu küçümsemenin Hatteras'ın kalbinde bir nefrete dönüştü-

ğü kolayca anlaşılabilir. Her ne pahasına olursa olsun gözü pek, rakibini geçmeye ve kutba ulaşmaya karar verdi.

İki yıldan beri kimliğini gizleyerek Liverpool'da yaşıyordu. Kendini bir tayfa gibi tanıtıyordu. Richard Shandon'ın tam da ihtiyaç duyduğu adam olduğuna kanaat getirdi, isimsiz mektuplarla ona ve Doktor Clawbonny'e tekliflerini ilettiler. *Forward* inşa edildi ve donatıldı. Hatteras titizlikle ismini sakladı, aksi takdirde kendine eşlik edecek tek bir adam bile bulamazdı. Geminin komutasını yalnızca en gerekli durumda ve artık dönülemeyecek kadar ileri gidildiğinde almaya karar vermişti, ayrıca gördüğümüz üzere adamların onu dünyanın ucuna kadar takip etmesini sağlayacak fazladan para teklifini de son ana saklamıştı.

Gerçekten de dünyanın sonuna gitmek istiyordu.

Durum kritik hale geldiğinde de kimliğini açıklamakta tereddüt etmedi.

Yolculuklarında ona eşlik eden sadık köpeği Dük, onu ilk tanıyan olmuştu ve cesurlar için iyi, utangaçlar için kötü bir gelişme olarak artık *Forward*'ın kaptanı John Hatteras'tı.

Hatteras'ın Planları

Bu cesur kişiliğin belirmesi, mürettebat tarafından farklı şekillerde değerlendirildi, bazıları para veya cesaret yüzünden ona tamamen bağlanırken diğerleri de şimdilik ses çıkartmamakla beraber ileride ona karşı çıkıp bu maceradan ayrılma haklarını saklı tutuyordu, zaten şu anda böyle bir adama direnmek güç görünüyordu. Böylece herkes görev yerine döndü. 20 mayıs pazar gününe denk geliyordu ve o gün mürettebat dinlendi.

Hatteras, Shandon, Wall, Johnson ve doktor-dan oluşan zabıt kademesi kaptanın kamarasında toplandı.

Hatteras, Shandon, Wall, Johnson
ve doktor kamarada toplandı.

Kaptan yumuşak ve buyurgan bir sesle, “Baylar, benim kutba gitme projemi biliyorsunuz, bu girişim hakkında sizin fikirlerinizi almak isterim. Ne düşünüyorsunuz, Shandon?” dedi.

Shandon soğuk bir şekilde, “Benim işim düşünmek değil, itaat etmektir,” dedi.

Bu cevap Hatteras’ı şaşırtmamıştı.

Hatteras da aynı derecede soğuk bir şekilde, “Richard Shandon, başarıya ulaşma şansımız hakkındaki görüşlerinizi bildiriniz lütfen,” dedi.

“Kaptan, olgular benim adıma konuşuyor zaten, şu ana kadar bu tip teşebbüsler başarısız oldu, umarım biz onlardan daha şanslı oluruz.”

“Olacağız da. Ya siz baylar siz ne düşünüyorsunuz?”

Doktor, “Kendi adıma ben bu işin başarılı olabileceğine inanıyorum kaptan, günün birinde gemicilerin kuzey kutbuna ulaşacağı kesin, ulaşanların bizler olmaması için bir neden göremiyorum,” dedi.

“Ve o kişilerin bizler olması için de nedenler var,” diye yanıtladı Hatteras. “Zira bunun için gerekli hazırlıklarımızı yaptık ve bizden öncekilerin tecrübelerinden yararlanacağız. Ve yeri gelmişken Shandon, gemiyi donatmadaki özeniniz için teşekkürlerimi kabul ediniz, mürettebat arasında hizaya sokmakta zorlanmayacağım birkaç dik başlı olsa da genel anlamda bu konuda sizi kutlamak isterim.”

Shandon mesafeli bir şekilde eğildi. Kumanda ettiğini sandığı *Forward*’daki pozisyonu değişmişti. Hatteras bunu anlayınca fazla ısrar etmedi.

Wall ve Johnson’a dönerek, “Size gelince baylar cesaretleri ve tecrübeleriyle sizden daha seçkin subaylar bulamazdım,” dedi.

“Sizin emrinizdeyim kaptan,” diye yanıtladı Johnson. “Her ne kadar girişiminiz bana fazla cüretkâr görünse de sonuna kadar bana güvenebilirsiniz.”

“Aynı şekilde bana da,” dedi James Wall.

“Size gelince doktor, sizin nasıl biri olduğunuz biliyor...”

“Benden çok daha fazlasını biliyorsunuz,” diye çabucak yanıtladı doktor.

“Evet, baylar,” diye söz aldı Hatteras. “Benim kutba ulaşma iddiamın hangi tartışılmaz olgulara dayandığını bilmeniz iyi olur. 1817’de Aberdeen’in Neptün’ü Spitzberg’in kuzeyinde seksen ikinci dereceye kadar çıktı. 1826’da ünlü Parry, kuzey denizlerdeki üçüncü yolculuğundan sonra aynı şekilde Spitzberg Burnundan kızak teknelerle yola çıktı ve kuzeye doğru yüz elli mil ilerledi. 1852 yılında Kaptan Inglefield Smith’in girişine girdi ve yetmiş sekiz derece otuz beş dakikalık enleme ulaştı. Tüm bu gemiler İngilizdi ve İngilizler tarafından komuta ediliyordu yani bizim vatandaşlarımızdı.”

Hatteras burada durup biraz bekledi.

“Şunu da eklemem gerekir ki,” diye devam etti, sanki sözler dudaklarından çıkmakta zorlanıyor gibiydi. “Şunu da eklemeliyim ki 1854’te *Advance* adlı gemiyi komuta eden Amerikalı Kane daha yukarı çıktı ve yardımcısı Morton buz tarlalarından ilerleyerek ABD bayrağını, seksen ikinci derecenin ilerisinde dalgalandı. Buralara artık geri dönmeyeceğim. Ancak şurası bilinmeli ki Neptün’ün, *Entreprise*’in, *Isabell*’in ve *Advance*’in kaptanları bu yüksek derecelerden itibaren buz-

lardan tamamen arınmış bir kutup havzası bulunduğunu tespit etti.”

“Buzlardan arınmış mı?” diye bağırdı Shandon kaptanın sözünü keserek. “Bu mümkün değil!”

Bir an için gözü parıldayan Hatteras sakince devam etti, “Dikkat ederseniz, Shandon, size olguları ve isimleri kanıt gösterdim. Şunu da ekleyeyim ki Kumandan Penny, Wellington Kanalı kıyısında 1851 yılında kışı geçirirken yardımcısı Stewart’da aynı şekilde buzlardan arınmış bir denizin varlığıyla karşı karşıya gelmişti ve bu özellik Sör Edward Belcher’in 1853 yılında yetmiş altı derece elli altı dakika enlemde ve doksan dokuz derece yirmi dakika boylamdaki Northumberland Körfezinde kışı geçirmesi sırasında da teyit edildi, raporlar tartışma götürmez ve bunları kabul etmemek için kötü niyetli olmak gerekir.”

“Ama bu anlattığınız olgular birbirleriyle çelişiyor kaptan,” dedi Shandon.

“Yanlış, Shandon, yanlış!” diye bağırdı Doktor Clawbonny, “bu olgular bilimin hiçbir teziyle ters düşmüyor, açıklamama izin verir misiniz Kaptan?”

“Buyurun doktor,” diye yanıtladı Hatteras.

“Evet, dinleyin Shandon, coğrafi olguların ve izotermik hatların incelenmesi sonucu yeryüzünün en soğuk noktasının kutup olmadığı ortaya çıkmıştır. Dünyanın manyetik noktasına benzer şekilde kutuptan birkaç derece sapmaktadır. Brewster, Bergham ve bazı fizikçilerin de gösterdiği gibi bizim yarın küremizde iki adet soğuk kutup bulunmaktadır, birisi Asya’da yetmiş dokuz derece otuz dakika kuzey paralelinde ve yirmi beş derece doğu boylamındadır, diğeryse Amerika’da

yetmiş sekiz derece kuzey paraleli ve doksan yedi derece batı boylamındadır. Bizi ilgilendiren bu ikincisidir ve gördüğünüz gibi, Shandon, kutbun on iki derece altında bulunmaktadır. Ve şimdi size soruyorum niçin denizin bu bölgesi yazın altmış altıncı paralelde yani Baffin Körfezinin güneyinde olduğu gibi buzdan arınmış olmasın?”

“Çok iyi bir noktaya değindiniz,” diye yanıtladı Johnson, “Bay Clawbonny bu tür şeylerden sanki meslekten biriymiş gibi söz ediyor.”

“Bu mümkünmüş gibi görünüyor,” dedi James Wall.

Shandon inatla, “Hayaller ve tahminler! Yalnızca varsayımlar!” dedi.

“O halde her iki durumu da değerlendirelim, Shandon,” diye söz aldı Hatteras, “deniz ya buzdan arınmış ya da değil, her iki durumda da bizim kutba gitmemizi engelleyecek bir şey yok. Eğer buz yoksa *Forward* zahmetsizce bizi götürür, eğer buzluysa şansımızı kızaklarla deneriz. Kabul edersiniz ki bunu yapmak mümkün, gemimizle seksen üçüncü dereceye ulaştığımızda kutba varmak için yalnızca altı yüz mil kalır.”

“Ve altı yüz mil nedir ki?” diye hızlıca söz aldı doktor. “Alexis Markoff adlı bir Kazakın Rus İmparatorluğu’nun kuzey kıyıları boyunca uzanan donmuş denizi, köpekler tarafından çekilen kızaklarla geçerek sekiz yüz millik bir alanı yirmi dört günde kat ettiği bilinen bir gerçek.”

“Duyuyor musunuz, Shandon?” diye yanıtladı Hatteras, “söyleyin, bir Kazakın başardığını İngilizler yapamaz mı?”

“Tabii ki yapabilir,” dedi doktor.

“Tabii ki yapabilir,” diye tekrarladı lostromo.

“Siz ne dersiniz, Shandon?” diye sordu kaptan.

Shandon soğukça, “Kaptan sadece biraz önceki sözlerimi tekrarlayabilirim, itaat edeceğim,” dedi.

“Güzel, o halde şimdi durumumuzu gözden geçirelim, buzların arasına sıkıştık ve bu yıl Smith Boğazına kadar çıkmak bana mümkün gözüküyor. Öyleyse yapılacak en iyi şey şu.”

Hatteras masaya amiralliğin 1859'da yayımlandığı mükemmel haritalardan birini yaydı.

“Beni dikkatle takip edin lütfen. Her ne kadar Smith Boğazı bize kapalı olsa da Baffin Denzinin batı kıyısındaki Lancastre Boğazı için aynı şey geçerli değil, bence bu boğazı izleyerek Barrow Boğazına kadar çıkıp oradan da Beechey Adasına gitmeliyiz. Bu yol yelkenli gemilerle yüzlerce kez kat edildi, o halde bizim pervaneli gemimiz herhangi bir güçlkle karşılaşmayacak. Beechey Adasına vardığımızda, Wellington Kanalı izleyerek elverdiğince kuzeye ilerleriz, Wellington Kanalı buzlardan arınmış denizin görüldüğü Reine Kanalına bağlayan şu küçük kanalın çıkışına kadar ulaşırız. Henüz mayısın 20'sindeyiz, şansımız yaver giderse bir ay içinde bu noktaya ulaşırız ve oradan da kutba doğru yola çıkarız. Ne düşünüyorsunuz baylar?”

“Gerçekten de bunun gidecek tek yol olduğu çok açık,” diye yanıtladı Johnson.

“O halde hemen yarı yola çıkıyoruz. Bu pazar dinlenmeye ayrılın, Shandon, Kutsal Kitap'ın düzenli okunmasına özen gösterin, bu dini pratikler adamlar üzerinde olumlu etkiler yaratır ve özellikle de denizciler Tanrı'ya güvenmelidir.”

Shandon, "Tamam kaptan," dedikten sonra üçüncü zabıt ve lostromoyla birlikte çıktı.

John Hatteras, Shandon'ı kastederek, "Doktor işte kibrine yenilmiş bir adam, artık ona güvenemem," dedi.

Ertesi sabah kaptan kanoyu denize indirtti, havzadaki genişliği iki yüz elli yardı geçmeyen buzdağını inceleyecekti. Buzların yavaş yavaş uyguladığı basınç yüzünden bu havzanın daralma tehlikesi gösterdiğini fark etti, geminin bu dağlar tarafından sıkıştırılıp ezilmesini önlemek için vakit geçirmeden bir geçit açılması gerekiyordu, John Hatteras'ın uyguladığı metotlara baktığında onun enerjik bir adam olduğu çok iyi görünüyordu.

İlk önce duvara basamaklar kazıyarak buzdağının tepesine kadar çıktı, oradan güneybatıya doğru bir yol açmanın kolay olacağını anladı, emirleri doğrultusunda buzdağının merkezine bir barut çukuru kazdırdı, bu iş pazartesi günü çabucak bitirildi.

Hatteras böyle bir kütle üzerinde hiçbir etki yapamayacak dört beş kilo barut kapasiteli patlatma silindirlerine güvenmiyordu, onlar yalnızca buz tarlalarını kırmaya yarardı; bu yüzden dağılma yönlerini dikkatlice hesap ederek çukura beş yüz kilo barut doldurdu. Bu barut kütlesine zamkla kaplı uzun bir fitil bağlanarak ucu dışarı çıkartıldı, barutun bulunduğu çukura giden yol kar ve buz parçalarıyla tılandı, böylece gecenin soğuğu yüzünden bir granit sertliği kazanacaktı. Gerçekten de sıcaklık doğudan esen rüzgârın etkisiyle on iki dereceye düşmüştü (-11° santigrat).

Buzdağının tepesine kadar çıktı.

Ertesi sabah saat yedide en küçük bir geçitten faydalanmak için *Forward* istim üstünde bekliyordu. Barutu ateşleme işi Johnson'a verilmişti, fitil baruta temasından önce yarım saat yanacak şekilde hesap edilmişti. Johnson'ın gemiye geri dönebilmesi için yeterli zamanı vardı, gerçekten de Hatteras'ın emirlerini yerine getirdikten on dakika sonra görevinin başına dönmüştü.

Bu kuru ve açık havada mürettebat güvertede bekliyordu; kar yağışı durmuştu, kış güvertede Shandon ve doktorla birlikte ayakta bekleyen Hatteras, kronometresiyle dakikaları sayıyordu.

Saat sekiz otuz beşte duyulan boğuk patlama beklediklerinden daha az ses çıkartmıştı. Buzdağının şekli bir depreme maruz kalmış gibi aniden değişti, beyaz ve yoğun bir duman gökyüzüne yükseldi ve tepe kısmı uzaklara fırladı, parçaları *Forward*'ın etrafına düşen buzdağının yanlarında uzun yarıklar açıldı.

Ancak geçit tam olarak açılmamıştı, büyük buz parçaları birbirine bitişik buzdağları arasında bir kemer gibi havada asılı duruyordu ve onların düşmeleri geçidi tekrar kapanma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyordu.

Hatteras bir bakışta durumun farkına vardı.

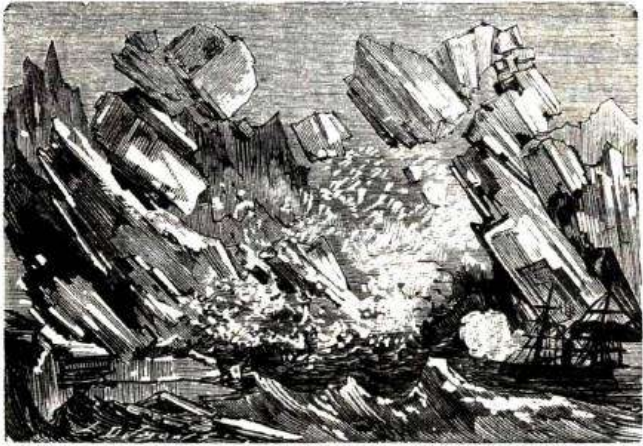
"Wolsten!" diye bağırdı.

Silahçı kaptanın yanına koştu.

"Kaptan," dedi.

"Öndeki topa üç kat barut koyun ve mümkün olduğu kadar sıkı doldurun."

"Bu dağa top gülleleriyle mi saldıracağız?" diye sordu doktor.

Atmosferik sarsılmayla yerlerinden oynayan
küteler birden bire denize düştü.

“Hayır,” diye yanıtladı Hatteras, “bu gereksiz. Gülleyle değil, Wolsten, üç katı barut doldurun. Çabuk olun.”

Çok kısa bir sürede top doldurulmuştu.

Shandon dişlerinin arasından, “Gülle olmadan ne yapmak istiyor?” dedi.

“Birazdan görürüz,” dedi doktor.

Wolsten, “Biz hazırız kaptan,” diye bağırdı.

“Güzel,” diye yanıtladı Hatteras. Makiniste, “Brunton,” diye bağırdı. “Dikkat! Bir kaç tur ileri.”

Brunton pistonun yanındaki çekmeceleri açtı ve pervane harekete geçti, *Forward*, patlatılan dağa yaklaştı.

Kaptan silahçıya, “Geçide nişan alın,” diye bağırdı.

O da verilen emirlere uydu, gemi yüz metre kadar uzağına geldiğinde Hatteras bağırdı: “Ateş!”

Onun emrini müthiş bir patlama takip etti ve atmosferik sarsılmayla yerlerinden oynayan küt-

leler birden bire denize düştü. Hava tabakalarının sarsılması yetmişti.

“Tam yol, Brunton,” diye bağırdı Hatteras. “Johnson, doğru geçide.”

Johnson dümendeydi, köpüklü dalgalarda dönen pervanenin ittiğı gemi açılan geçide doğru ilerledi. *Forward* bu geçitten geçer geçmez hapis-hanesi arkasından tekrar kapandı.

Heyecan dolu bir andı ve güvertede yüreğı sakın tek kişi kaptandı. Bu manevra karşısında hayranlık duyan mürettebat, “Yaşasın, John Hatteras!” diye bağırmaktan kendini alamadı.

Franklin'i Arama Seferi

23 mayıs çarşamba günü *Forward* maceralı yolculuğuna tekrar başlamıştı, kuzey denizlerinde yolculuk eden o kadar denizcinin eksikliğini çektiği şu itaatkâr buhar gücü sayesinde buzdağları ve buz örtüleri arasından ustaca volta ederek ilerliyordu, sanki hareketli kayalar arasında oynuyordu. Gemi tecrübeli bir ustanın elinin altında, becerikli bir seyisin atı gibi kaptanının düşüncelerine itaat ediyordu.

Sıcaklık artıyordu. Sabah saat altıda termometre yirmi altı dereceyi (-3° santigrat) ve gece yarısı yirmi beş dereceyi (-4° santigrat) gösteriyordu. Rüzgâr kuzeydoğudan hafif esiyordu.

Forward, perşembe sabahı saat üçte Lancaster Boğazının girişindeki Amerika kıyılarında bulunan Possession Körfezi önlerine geldi. Kısa bir süre sonra da Burney Burnu görüldü. Birkaç Eskimo gemiye doğru yöneldi ama Hatteras onları beklemeye zaman ayırmadı.

Liverpool Burnuna hâkim olan Byam-Martin Tepesi solda kalmıştı ve akşamın sisi içinde kayboluyordu. Sis aynı zamanda ucu çok alçak olan ve kıyıdaki buzlardan ayırt edilemeyen Hay Burnunun da görünmesine engel oluyordu, bu da kuzey denizlerinin hidrografik yapısını tespit etmeyi zorlaştırıyordu.

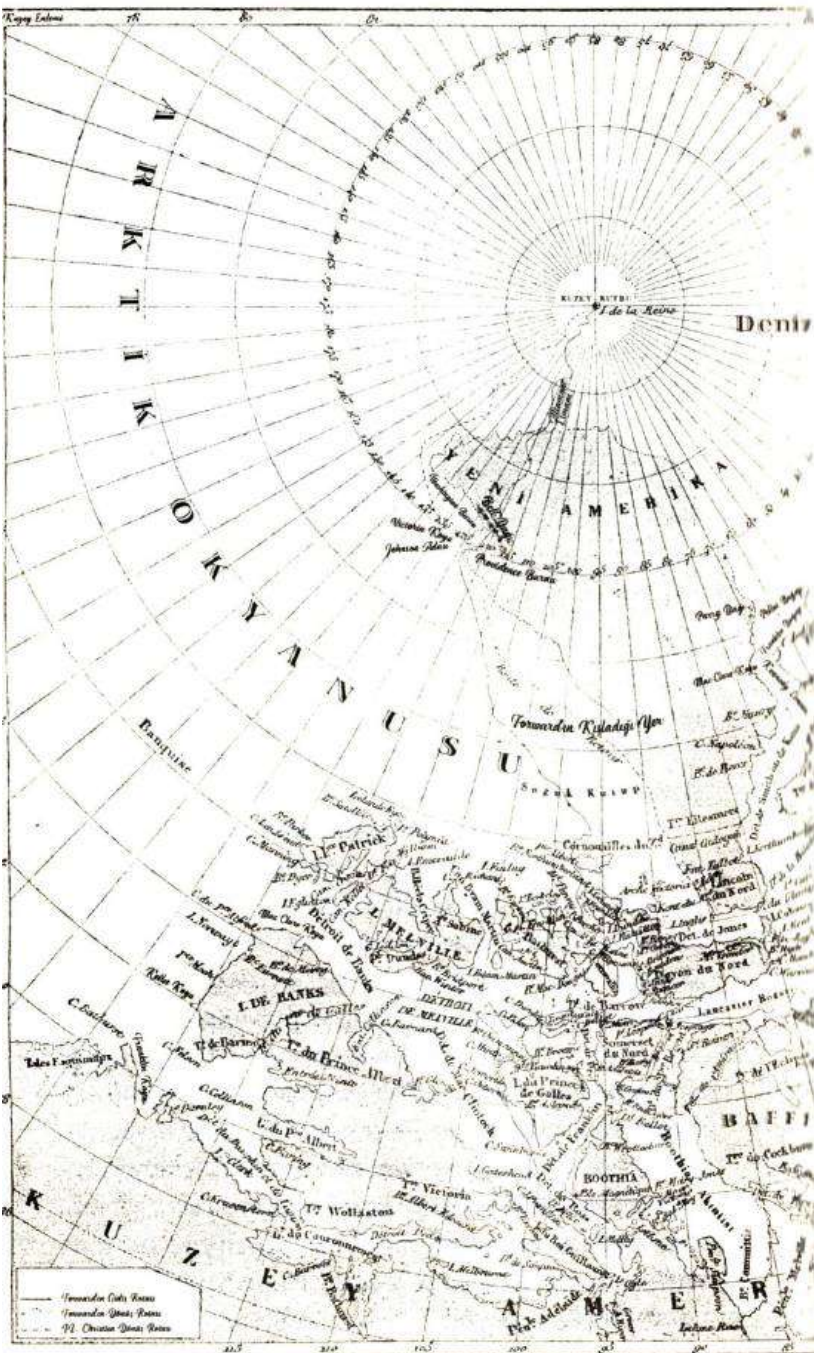
Birkaç Eskimo gemiye doğru yöneldi.

Sayılsız yelkovan kuşu, ördek ve beyaz martı göze çarpıyordu. Yapılan gözlemler 74 derece 1 dakika enlemi, 77 derece 15 dakika boylamı gösteriyordu.

Catherina ve Elisabeth Dağlarının karlı zirveleri bulutların üzerine yükseliyordu.

Cuma günü saat onda boğazın sağ kıyısında bulunan Warender Burnu ve sol tarafta da batıya gitmek için acele eden denizciler tarafından henüz yeterince keşfedilmemiş Admiralty-Inlet Körfezi geçildi. Deniz çetin bir hal almıştı, dalgalar sıklıkla geminin güvertesini yalayarak buz parçaları fırlatıyordu. Kuzey sahilindeki kara, güneş ışınlarını yansıtan yüzeyi dümdüz yükseltileleriyle ilginç bir görüntü sunuyordu.

Hatteras, Beechey Adasına ve Wellington Kanalı'nın girişine daha çabuk ulaşabilmek için kuzey kıyıları takip etmek istiyordu ama bir dizi bankiz hiç istemediği halde onu güney geçidini izlemeye zorlamıştı.

1860-1861.

eya Bilinmeyen Topraklar

Bu yüzden 26 mayısta kar yağışıyla ağırlaşan sisin arasında *Forward* kendini York Burnunun yanında bulmuştu. Nerdeyse dimdik ve çok yüksek bir dağ onun yerini belli ediyordu. Hava biraz açıldığında saat on iki gibi güneş bir an ortaya çıktı ve gözlem yapma şansı buldular. 74 derece 4 dakika enlem ve 84 derece 23 dakika boylamdaydılar. *Forward*, Lancastre Boğazının sınırındaydı.

Hatteras harita üzerinde doktora geçtikleri ve geçecekleri yolu gösterdi. Geminin şu andaki pozisyonu oldukça ilginçti.

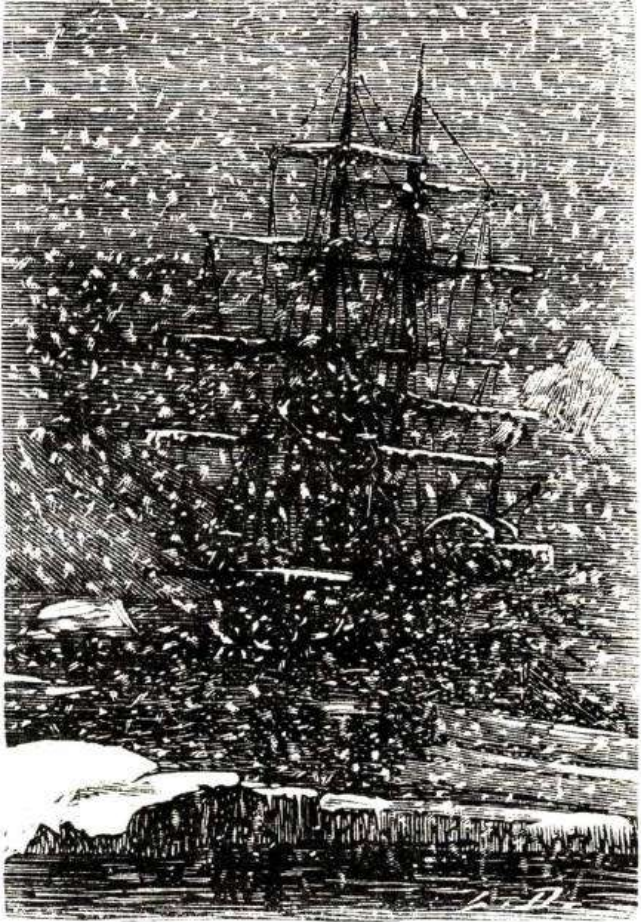
“Daha kuzeyde olmayı bekliyordum ama bu mümkün olmadı, bakın işte tam olarak pozisyonumuz bu.”

Kaptan harita üzerinde York Burnuna yakın bir noktayı işaret etti.

“Biz Lancastre Boğazının, Barrow Boğazının, Wellington Kanalının ve Regent Geçidinin oluşturduğu tüm rüzgârlara açık bir kavşakta bulunuyoruz. Bu denizlerde dolaşan tüm gemiciler kaçınılmaz bir şekilde bu noktaya gelir.”

“Evet, bu onlar için zor olmalı,” diye yanıtladı doktor, “söylediğiniz gibi burası dört büyük yolun birleştiği bir kavşak noktası ve doğru yolu gösteren bir tabela göremiyorum. Parryler, Rossler, Franklinler nasıl yaptı?”

“Onlar bir şey yapmadı, doktor, kendilerini akışa bıraktılar. Emin olun seçme şansları yoktu, bazen Barrow Boğazı biri için kapanırken ertesi yıl bir başkası için açılıyordu, bazen gemi kaçınılmaz bir şekilde Regent Geçidine doğru sürüklendiğini hissediyordu. Bu karmakarışık deniz ister istemez oluşan tüm bu şeyler sonucunda keşfedebildi.”

Kar yağışıyla ağırlaşan sisin arasında *Forward*,
kendini York Burnunun yanında bulmuştu.

Doktor haritaya bakarak, "Ne tuhaf bir ülke!" dedi, "sanki her şey herhangi bir mantık olmadan yırtılmış, parçalanmış gibi. Kuzey Kutbuna yakın topraklar, keşfedilmesini zorlaştırmak için bu şekilde parçalanmışken diğer yarım küre, Horn Burnu, Ümit Burnu ve Hindistan Yarımadası gibi yu-

muşak ve düzgün çıkıntılarla bitiyor. Acaba dünyanın ilk günlerinde iki ucu henüz tam katılaşmamışken Ekvatorun daha hızlı dönmesi yüzünden buralardaki topraklar daha yavaş döndükleri için mi birbirleri üzerine yığılıp yoğunlaştılar?"

"Öyle olmalı, zira dünyada her şeyin bir mantığı var ve hiçbir şey nedensiz oluşmuyor, bazen de Tanrı bu nedenlerin bilim insanları tarafından keşfedilmesine izin veriyor, siz de verilen bu izin-den faydalanın doktor."

"Maalesef haddimi bileceğim, kaptan," dedi doktor, sonra da kapüşonunu başına iyice geçirerek, "ne korkunç bir rüzgâr var bu boğazda," diye ekledi.

"Evet, özellikle de kuzey rüzgârları burayı kısıp kavuruyor ve bizi yolumuzdan alıkoyuyor."

"Bununla birlikte buzları güneye doğru iterek yolumuzu açması gerekiyor."

"Açması gerekir doktor, ama rüzgâr her zaman yapması gerekeni yapmıyor. Bakın! Şu bankiz geçit vermez gibi görünüyor. Her neyse, Griffith Adasına ulaşmaya çalışalım, sonra Wellington Kanalı'ndan geçmeden Reine Kanalı'na gidebilmek için Cornwallis Adasının etrafından geçeriz. Ama kömür ikmali yapmak için mutlaka Beechey Adasına gitmek istiyorum."

Şaşırان doktor, "Nasıl yani?" diye sordu.

"Şüphesiz, amiralliğin emirlerinden sonra gelecekteki seferler öngörülerek bu adaya çok miktarda stok yapıldı ve Kaptan Mac Clintock'ın 1859'da bu stokun bir kısmını kullanmasına rağmen bize de yeterince kaldığından eminim."

"Gerçekten de bu bölgeler on beş yıldan beri araştırılıyor ve Franklin'in kaybolduğunun kabul

edildiği güne kadar amirallik bu denizlerde her zaman beş altı gemiyi hazır tutmuştu. Eğer yanılmıyorsam haritanın ortasında gördüğüm şu kavşağın neredeyse merkezindeki Griffith Adası denizcilerin uğrak yerine dönüşmüştü,” dedi doktor.

“Çok doğru, doktor ve Franklin’in talihsiz seferi bu uzak bölgelerin keşfedilmesi sonucunu doğurdu.”

“Haklısınız, kaptan, zira 1845’ten beri çok sayıda sefer yapıldı. Franklin’in *Erebus* ve *Terror* adlı gemilerinin kaybolduğundan kaygı duyulmaya ancak 1848’de başlandı. O zaman amiralin eski dostu yetmiş yaşındaki Doktor Richardson Kanada’ya koşup Coppermine Nehrini kutup denizlerine kadar takip etti. Öte yandan *Polaire* ve *Investigator*’a komuta eden James Ross da 1848’de Uppernawik’ten yola çıkıp şu an bizim bulunduğumuz York Burnuna geldi. Her gün denize kendi pozisyonunu bildiren kağıtlarla dolu bir fiçı atıyordu, sis olduğunda top atışı yaptırıyordu, gece işaret fişeği fırlatıp meşale yakıyordu. Daima yelkenlerinin çok azını açmaya özen gösteriyordu, nihayetinde 1848’den 1849’a kadar kışı Leopold Limanında geçirdi. Orada büyük miktarda beyaz tilki yakaladı ve boyunlarına, üzerinde gemilerin ve erzak depolarının yerlerini belirten bakır kolyeler geçirerek dört bir yana dağıttı. Sonra ilkbaharda kızaklarla Kuzey Sommerset’i araştırmaya başladı. İçine düştükleri tehlikeler ve mahrumiyetler neredeyse tüm adamlarını hasta veya total bırakmıştı. Küçük piramitler yaparak, içinde kaybolan seferle irtibata geçmek amacıyla gerekli notların yazıldığı bakır silindirleri bu piramitlerin içine koydu. Onun yokluğunda Teğmen Mac Clure, Barrow Boğazının kuzey kıyılarını araş-

tırdı ama sonuç alamadı. Şunu da belirtmek gerekir ki Kaptan James Ross'un emrinde ileride ünlü olacak iki subay vardı: biri, kuzeybatı geçidini aşan Mac Clure; öbürüyse Franklin'den arta kalanları bulan Mac Clintock.

Orada büyük miktarda beyaz tilki yakaladı ve dört bir yana dağıttı.

“Onlar artık bugün iyi ve cesur kaptanlar oldu, iki yiğit İngiliz. Bu denizlerin hikâyesini çok iyi biliyorsunuz. Anlatmaya devam edin, doktor, bu cüretli teşebbüslerin hikâyelerinden öğrenecek bir şeyler her zaman bulunur.”

“James Ross'un hikâyesini bitirmek için şunu da ekleyebilirim ki daha batıdaki Melville Adası-na gitmeye çalıştı ama neredeyse gemilerini kaybediyordu ve buzların arasına sıkıştığı için kendine rağmen Baffin Denizine kadar geri getirildi.”

Hatteras kaşlarını çatarak, “Geri getirilmek mi? Kendine rağmen mi?” dedi.

“Hiçbir şey bulamamıştı,” diye devam etti doktor, “*Erebus* ve *Terror*'ın mürettebatını bulana yirmi bin İngiliz lirası [500.000 Frank] vaat edilmesi ve İngiliz gemilerinin bu denizlerde sürekli dolaşmaya başlaması 1850'den sonradır. Henüz 1848'de *Herald* ve *Plower*'a komuta eden kaptanlar Keller ve Moore, Bering Boğazından girmeye çalıştı. Şunu da eklemeliyim ki 1850 ve 1851 yılları boyunca Kaptan Austin, Cornwallis Adasında kışı geçirdi; Kaptan Penny, *Assitance* ve *Resolue* adlı gemilerle Wellington Kanalı'nı keşfetti. Manyetik kutbun kahramanı yaşlı John Ross, Felix adlı yatıyla arkadaşını aramaya çıktı, Lady Franklin'in finanse ettiği *Prince Albert* adlı gemi ilk yolculuğunu yaptı ve nihayet Grinnel tarafından gönderilen Kaptan Haven komutasındaki iki Amerikan gemisi Wellington Kanalı'nın dışına sürüklenip Lancastre Boğazına atılmıştı. Tam da bu yıllarda, o zamanlar Austin'nin yardımcısı olan Mac Clintock, Parry'nin 1819'da ulaştığı en uzak nokta olan Melville Adasına ve Dundas Burnuna kadar

ilerledi ve 1845 kışını Beechey Adasında geçiren Franklin'in bıraktığı izler buldu.

“Evet,” diye yanıtladı Hatters, “tayfalarından üçü oraya gömülmüştü, diğerlerinden daha şanslı olan üç adam.”

Doktor, Hatteras'ın söylediklerini onaylayan bir jest yaparak devam etti, “1851'den 1852'ye kadar Fransız Teğmen Bellot'nun da içinde bulunduğu Prince Albert'in ikinci yolculuğunu yaptığını görüyoruz. Prince-Regent Boğazındaki Batty-Bay'de kışı geçirdiler. Sommerset'in güneybatısını araştırdılar ve Walker Burnuna kadar tüm kıyıyı keşfettiler. Bu sırada İngiltere'den dönen Collinson ve Mac Clure komutasındaki *Enterprise* ve *Investigator* adlı gemiler, Bering Boğazında bulunan Kellet ve Moore'a katıldılar. Collinson, Hong-Kong'da kışı geçirmeye çalışırken, Mac Clure ilerlemeye devam ediyordu ve 1850'den 1851'e, 1851'den 1852'ye, 1852'den 1853'e kadarki üç kışı farklı yerlerde geçirmenin sonucunda Franklin'in başına gelenleri öğrenemese de kuzeybatı geçidini keşfetti. 1852'den 1853'e kadar, *Assistance*, *Resolute*, *North-Star* adlı üç yelkenli gemi, *Pionnier* ve *Interpide* adlı iki buharlı gemiden oluşan, kaptanlığını Sör Edward Belcher, ikinci kaptanlığını Kaptan Kellet'in üstlendiği yeni bir sefer düzenlendi. Sör Edward, Wellington Kanalı'nı ziyaret etti, Northumberland'da kışı geçirdi ve kıyıları dolaştı. Bu sırada Kellet, Melville Adasındaki Bridport'a kadar uzandı. Kuzey Kutbu topraklarının bu bölgesini hiçbir sonuç elde edemedi araştırdı. Fakat o sırada *Novelle-Ecosse* kıyılarının yakınında buzlar arasında terk edilmiş iki geminin görüldüğü haberi İngiltere'de yayıldı.

Hemen ardından Lady Franklin *Isabelle* adlı pervaneli küçük istimbotu donattı ve Kaptan Inglefied, Baffin Denizini seksen ikinci paraleldeki Victoria Burnuna kadar çıktıktan sonra bir başarı elde edemedi. Beechey Adasına döndü. 1855'in başında Amerikalı Grinnel'in olduğu yeni bir sefer finanse etti ve onun başındaki Doktor Kane, kutupa kadar girmeye çalıştı..."

"Ama gidemedi," diye sertçe bağırdı Hatteras, "ve Tanrı'ya şükürler olsun! Onun yapamadığını biz yapacağız!"

"Biliyorum, kaptan," diye yanıtladı doktor, "eğer bu seferden bahsediyorsam, Franklin için yapılan aramalarla ilintili olduğu içindir. Zaten hiçbir sonuç elde edememişti. Amiralliğin Beechey Adasını seferlerin genel merkezi olarak kabul ettiğini, bu yüzden de 1853'te *Phénix* adlı istimbotu ve onun kaptanı Inglefied'i adaya erzak taşımakla görevlendirdiğini, bu gemicinin adaya Teğmen Bellot'yla gittiğini ve ikinci kez İngiltere'ye sadakatle hizmet eden bu cesur subayın orada hayatını kaybettiğini söylemeyi de ihmal etmemek gerekir. Bu felaket hakkındaki detayları, olaylara şahit olan lostromomuz Johnson'dan öğrenebiliriz."

"Teğmen Bellot cesur bir Fransızdı," dedi Hatteras, "İngiltere onun anısına saygı gösteriyor."

"Sonra," diye devam etti doktor, "Belcher filosunun gemileri yavaş yavaş geri dönmeye başladı, ama hepsi değil. Zira Sör Edward, *Assistance*'ı 1854'te terk etmek zorunda kalmıştı, tıpkı Mac Clure'ün 1853'te *Investigator*'ı terk ettiği gibi. Bu sırada Doktor Rae'nin *Repulse-Bay*'den gönderdiği ve oradan Amerika'ya ulaşan 29 Temmuz 1854

tarihli mektupta Kral Guillaume'nin topraklarındaki Eskimoların *Erebus* ve *Terror* gemilerine ait çeşitli eşyalara sahip oldukları haberi veriliyordu. Böylelikle bu seferin akıbeti kuşkuya yer bırakmıyordu; *Phénix*, *North Star* ve *Collinson*'ın gemisi İngiltere'ye döndü, arktik denizlerinde İngiliz gemisi kalmamıştı. Ama her ne kadar hükümet bütün umudunu kaybetmiş gibiyse de Lady Franklin hâlâ ümit etmeyi sürdürüyordu ve servetinden geri kalanla Mac Clintock tarafından komuta edilen Fox gemisini donattı. 1857'de yola çıktı, sizin bize kendinizi tanıttığınız bölgede kışı geçirdi ve 11 Ağustos 1858'de Beechey Adasına vardı. Bellot Boğazında ikinci kez kışı bekledi, şubat 1859'da araştırmalarına yeniden başladı. 6 mayısta *Erebus* ve *Terror* akıbetleri hakkında tüm kuşkuları ortadan kaldıran belgeyi buldu ve aynı yılın sonunda İngiltere'ye döndü. İşte, bu uğursuz bölgede on beş yıl boyunca olup bitenler bunlar ve Fox'un geri dönmesinden sonra hiçbir gemi bu tehlikeli denizlere gelip şansını denemedi."

"O zaman biz deneyeceğiz!" dedi Hatteras.

Forward'ın Güneye Atılması

Akşamüzeri hava açıldı ve kara Sepping Burnundan daha doğudaki Clarence Burnuna kadar açıkça kendini gösterdi; kara daha güneyde, batı kıyısına alçak bir dil gibi uzanan toprak parçasıyla bağlanıyordu. Regent Boğazının girişindeki deniz, buzlardan arınmıştı ama sanki Forward'ın kuzeye gidiş yolunu kapatmak ister gibi Leopold Limanının ilerisinde geçilmez bir bankiz oluşturunuyordu.

Bu durum karşısında canının sıkıldığını etrafına belli etmeyen Hatteras, Leopold Limanının girişini açmak için patlayıcılara başvurdu, 27 Mayıs pazar günü saat on ikide limana ulaştı, gemi kaya gibi sert ve sağlam büyük buzdağına sıkıca bağlandı.

Kaptan, onu takip eden doktor, Johnson ve köpeği Dük'le birlikte buzun üstüne atladı ve kısa bir süre sonra karaya ulaştı. Dük sevinçle zıplıyordu, zaten kaptanı tanıdıktan sonra uysallaşıp çok sosyalleşmişti, ancak sahibinin de çok sevmediği mürettebattan bazılarına karşı kinini koruyordu.

Liman doğudan esen rüzgârların genellikle topladığı buzlardan arınmıştı, karadaki tepelelerin zirvelerinde zarif kar kıvrımları vardı. James Ross tarafından inşa edilen ev ve fener hâlâ kullanılır haldeydi ama erzaklar, tilkiler ve izleri hâlâ taze ayılar tarafından talan edilmişti, in-

sanların da bu yıkımda payı olduğu anlaşıyordu, zira körfezin kıyılarında birkaç Eskimo kulübesinin kalıntıları görünüyordu.

İçinde *Entreprise ve Investigator*'ın altı denizcisi- ni barındıran altı mezar toprağın üzerinde oluş- turduğu hafif çıkıntı sayesinde belli oluyordu; in- san ya da hayvan, tüm zararlı ırklar tarafından saygı görmüşlerdi.

James Ross tarafından inşa edilen ev
ve fener hâlâ kullanılır haldeydi.

Doktor ilk kez kuzey topraklarına ayak basar- ken gerçekten çok duygulanmıştı, soğuk ülkeler- de doğanın özenle koruduğu bu evlerin, çadırla- rın, kulübelerin, depoların kalıntılarının görüntü- sü karşısında içini dolduran duyguları tarif etmek mümkün değildi.

“İşte,” diye seslendi yoldaşlarına, “James Ross’un bizzat sığınma kampı diye adlandırdığı yerleşim yeri. Eğer Franklin’in seferi buraya ka- dar ulaşabilseydi kurtulmuş olurdu. İşte, burada

terk edilen bir makine ve 1851'de Prince Albert'in mürettebatı şu platformun üzerindeki sobada ısındı, her şey aynı bırakıldığı gibi duruyor ve sanki Kaptan Kennedy bu güvenli limandan daha dün ayrılmış gibi. İşte, birkaç gün boyunca onun ve adamlarının sığındığı şalupa. Teğmen Bellot ekim ayının soğuşuna aldırmadan yola çıkarak gemisinden ayrılmış ve kaptanı kurtarmıştı."

"Onu tanıdım, cesur ve onurlu bir subaydı," dedi Johnson.

Doktor burada kışı geçirenlerin kalıntılarını bir antikacı heyecanıyla ararken Hatteras bulabildiği az miktardaki erzak ve yakıtı toplamakla uğraşıyordu. Ertesi günü bunları gemiye taşımakla geçirdiler. Doktor gemiden fazla uzaklaşmadan bölgeyi dolaşüyor, ilginç görüntülerin resmini çiziyordu. Sıcaklık yavaş yavaş yükseliyordu, biriken karlar erimeye başlamıştı. Doktor kuzeyde yaşayan kuşların neredeyse tamamını temsil eden bir koleksiyon edinmişti; içlerinde martılar, Molly-Noctesler, normal bir ördeğe benzeyen göğsü ve sırtı beyaz, karnı mavi, başının üstü mavi, geri kalan tüyleri içinde biraz yeşil nüansı olan beyaz renkteki Canard Edredon bulunuyordu. Birçoğunun karnında tüy yoktu çünkü dişi ve erkekler buradaki tüylerini yuva yapmak için kullanıyordu. Doktor ayrıca buz yüzeyine çıkıp nefes alan büyük foklar da gördü ama bunları yakalayamadı.

Bu gezintileri sırasında üzerine şu işaretler kazınmış bir gelgit taşı buldu:

Doktor gemiden fazla uzaklaşmadan bölgeyi dolaşıyordu.

Bu taş *Enterprise* ve *Investigator*'ın buradan geçtiğini gösteriyordu; John ve James Ross'un 1833'te sabırsızlıkla buzların çözülmesini beklediği Clarence Burnuna kadar uzanmasını. Yerlere hayvan kemikleri ve kafatasları serilmişti ve Eskimo yerleşimine dair izler hâlâ belirgindi.

Bu gezintileri sırasında bir gelgit taşı buldu.

Doktor, Leopold Limanında küçük bir piramit yapıp içine *Forward*'ın buradan geçtiğine ve amacına dair bir not bırakmak istedi. Ama Hatteras kesinlikle buna karşı çıktı, arkasında rakiplerinin işine yarayabilecek herhangi bir iz bırakmak istemiyordu. Doktor haklı sebeplerine rağmen kaptanın isteğine boyun eğmek zorunda kaldı. Shandon da kaptanın bu inatçılığından hoşnut değildi, zira eğer bir felaketle karşılaşılırsa hiçbir gemi *Forward*'ın yardımına gelemezdi. Hatteras bu gerekçelere kulak asmıyordu. Pazartesi akşamı yüklemeleri tamamlandığında bankizi zorlayarak yeniden kuzeye doğru ilerlemeye çalıştı ama tehlikeli denemelerin ardından Regent Kanalına yeniden inmeye razı olmak zorunda kaldı, her ne pahasına olursa olsun Leopold Limanında kalmak istemiyordu çünkü bugün açık olan liman yarın kapanabilirdi; denizlerde sık görülen buz tarlalarının beklenmedik hareketlerinden denizciler özellikle sakınmak zorundaydı.

Hatteras endişelerini dışavurmasa da içinde şiddetle hissediyordu, kuzeye gitmek istiyordu ama güneye yönelmek zorunda kalıyordu! Bu şekilde nereye kadar gidecekti! 1833'te Sör John Ross'un kışı geçirdiği Boothia Körfezindeki Victoria Limanına kadar gerileyecek miydi? Bu mevsimde Bellot Boğazını buzlardan arınmış bulabilir ve Kuzey Sommerset'i dönerek Peel Boğazından yukarı çıkabilir miydi? Ya da kendinden öncekiler gibi birkaç kış boyunca buzlar arasında hapis kalarak tüm güçlerini ve erzaklarını tüketmek zorunda mı kalacaktı?

Bu endişeler zihnini meşgul ediyordu ama bir karar vermek zorundaydı, gemiyi geriye yönlendirdi ve güneye doğru ilerlemeye başladı.

Prince Regent Kanalı'nın genişliği, Leopold Limanından Adelaide Koyuna kadar hemen hemen aynıydı. *Forward* buzlar arasından hızla ilerliyordu, kendinden önceki gemiler daha iyi bir mevsimde bile bu kanalı bir ayda ancak geçmişti, gerçekten de Fox hariç, tüm o gemiler buharlı olmadıkları için öngörülemez ve sıklıkla ters esen rüzgârların kaprislerine maruz kalmıştı.

Mürettebat kuzey bölgelerini terk etmekten genel anlamda hoşnuttu ama kutba gitme projesinden pek memnun değillerdi, gözü kara biri olarak bilinen Hatteras'ın bu ününden rahatsızlardı ve onun kararlılığından korkuyorlardı. Hatteras sonuçları ne olursa olsun ilerlemek için önüne çıkan her fırsattan faydalanmaya çalışıyordu. Her şeye rağmen kuzey denizlerinde ilerleyebilmek iyiydi ama pozisyonunu korumak ve kendini tehlikeye atmamak şartıyla.

Forward tam yol ilerliyordu, siyah dumanı buzdağların parlak doruklarında çember oluşturunca, hava sürekli değişiyor, kuru soğuklarla karlı sis arasında hızla gidip geliyordu. Zayıf bir su çekimi olan gemi batı kıyılarını çok yakından izleyerek yol alıyordu; Hatteras, Bellot Boğazının girişini kaçırmak istemiyordu çünkü Boothia Körfezinin güneydeki tek çıkışı kötü bir üne sahip *Fury* ve *Hecla* Boğazıydı, eğer Bellot Boğazına yetişemezlerse veya boğaz kapalıysa bu körfez bir çıkmaza dönüşecekti.

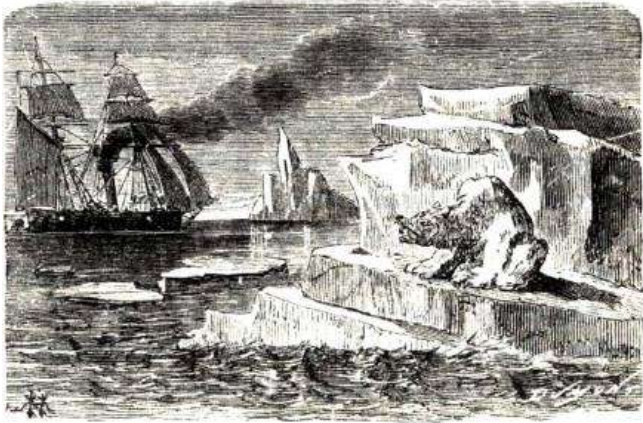
Forward akşamüzeri dik ve yüksek kayalarıyla tanınan Elwin Koyu yakınlarına geldi; salı saba-

hı, Prince Albert'in 10 nisan 1851'de kışı geçirmek için uzun süre demirlediği Batty Koyu görüldü. Doktor dürbünüyle sahili merakla inceliyordu. Kuzey Sommerset'in coğrafi yapısını ortaya koyan seferlerin başarısı göz kamaştırıyordu. Hava açıktı ve koyu çevreleyen derin yarıklar alenen fark ediliyordu.

Belki de sadece doktor ve Johnson Usta bu ıssız bölgelerle ilgileniyordu. Sürekli haritalarının üzerine eğilmiş bulunan Hatteras çok az konuşuyordu, gemi güneye doğru ilerledikçe keyifsizliği daha da artıyordu; sıklıkla kış güverteye çıkıp kollarını kavuşturarak saatlerce bakışlarını ufka sabitlemiş halde duruyordu. Emirleri, eğer emir verirse, kısa ve kabaydı. Shandon soğuk sessizliğini sürdürüyordu, yavaş yavaş içine kapanmıştı ve Hatteras'la yalnızca işinin gerektirdiği kadar konuşuyordu, Shandon'a sadakatini sürdüren James Wall onun davranışını örnek alıyordu. Mürettebatın geri kalanı kendi çıkarlarına hizmet edecek olayların gelişmesini bekliyordu. Gemide büyük başarılar elde etmek için gerekli olan fikir birliği ve düşünce ortaklığı kalmamıştı. Hatteras bunu iyi biliyordu.

Gün içinde hızla güneye giden iki balina görüldü, aynı şekilde bir kutup ayısı görüp tüfekte ateş ettiler ama vurmayı başaramadılar. Bu durumda her bir anın önemini çok iyi bilen kaptan, hayvanın takip edilmesine izin vermedi.

Çarşamba sabahı Regent Kanalı'nın ucu geçildi, kara parçası batı kıyısının köşesinde derin bir kıvrımla devam ediyordu. Haritasına bakan doktor Sommerset House veya Fury Burnunu tespit etti.

Aynı şekilde bir kutup ayısı gördüler.

Her zamanki muhatabına, “İşte, Parry’nin kutba yaptığı üçüncü yolculuk sırasında İngiltere’nin 1815’te bu denizlere gönderdiği ilk geminin kaybolduğu yer,” dedi, “Furry ikinci kez kışa hapsi sırasında buzlar tarafından öylesine hırpalandı ki mürettebatı onu terk ederek İngiltere’ye refakatçisi Hecla ile dönmek zorunda kaldı.”

“İkinci bir geminin olmasının avantajı çok açık,” diye yanıtladı Johnson, “kuzeye giden gemicilerin ihmal etmemesi gereken bir tedbir ama Kaptan Hatteras yanında ona eşlik edecek birinin bulunmasını isteyecek bir adam değil!”

“Onun tedbirsiz olduğunu mu düşünüyorsunuz, Johnson?” diye sordu doktor.

“Ben mi? Hiçbir şey düşünmüyorum, Bay Clawbonny. Bakın, kıyıdaki yarı yarıya çürümüş ve lime lime olmuş çadırı hâlâ tutan şu sınıkları görüyor musunuz?”

“Evet, Johnson, Parry gemisindeki tüm erzakı buraya indirmişti ve eğer hafızam beni yanıltmı-

yorsa yaptırdığı evin çatısını Fury'nin gabya yelkenlerinden biriyle kaplatmıştı.”

“1825'ten beri epey değişmiş olmalı.”

“Fazla değil, Johnson. 1829'da John Ross ve mürettebatı bu cılız yapıya sığınarak kurtulmuştu. 1851'de Prince Albert bir sefer düzenlediğinde bu ev hâlâ duruyordu; bundan dokuz yıl önce Kaptan Kennedy onu tamir ettirdi. Orayı ziyaret etmek bizim için ilginç olurdu ama Hatteras'ın durmaya hiç niyeti yok.”

“Haklı olduğundan şüphe yok, Bay Clawbonny, eğer İngiltere'de zaman para demekse burada da kurtuluş demektir ve bir günlük, hatta bir saatlik gecikme tüm yolculuğu tehlikeye atabilir. Bırakalım bildiği gibi yapsın.”

Forward 1 ağustos perşembe günü Creswel adını taşıyan koyu çaprazlamasına geçti, Fury Burnundan itibaren kuzey tarafındaki kıyıda üç yüz adım yüksekliğinde dik kayalar yükseliyordu, güney tarafı daha alçaktı, birkaç karlı tepe açıkça düzdü ancak piramitlerinin sivri ucunu sislerin içine daldıran diğerlerinin biçimi tuhaftı.

Tüm gün boyunca yumuşak bir hava vardı ama bu da görüş mesafesinin azalmasını beraberinde getirmişti; kara görünmüyordu, sıcaklık otuz iki (0° santigrat) dereceye çıkmıştı, şurada burada birkaç dağ tavuğu uçuşuyor ve yaban kazı sürüleri kuzeye doğru gidiyordu, mürettebat giysilerinin bir bölümünü çıkarmıştı, arktik bölgelelerinde de yaz mevsiminin etkileri hissediliyordu.

Forward akşamüzeri Garry Burnunu çeyrek mil uzaklıktan geçti, denizin derinliği on iki kulaç kadardı ve ondan sonra da Brentford Koyu-

na kadar kıyıya çok yakın seyretti. Karşılarındaki Bellot Boğazı bu enlemdeydi ve Sör John Ross, 1828'deki seferi sırasında bu boğazın varlığından bile haberdar değildi, en küçük detayı bile büyük bir özenle not edip isimlendirdiği haritasında sahil kesintisizmiş gibi gösteriliyordu; demek ki bu keşif sırasında boğazın girişi buzlar tarafından tamamen kapatılmış ve kara ile buz birbirinden ayırt edilemez hale gelmiş olmalıydı.

Bu boğaz tam olarak Kaptan Kennedy tarafından 1852'deki seferi sırasında keşfedildi, ona Teğmen Bellot'nun adını verdi, "Fransız subayın seferimize yaptığı önemli hizmetlerin karşılığı," dedi.

Manyetik kutup

Hatteras boğaza yaklaşırken kaygılarının arttığını hissetti, gerçekten de yolculuğunun kaderi burada belirlenecekti, buraya kadar ondan öncekilerden daha fazla başarı kazanmıştı, en şanslısı olan Mac Clintock kuzey denizlerinin bu bölgesine on beş ayda gelebilmişti ama bu hiçbir şey demekti; hatta Bellot Boğazını geçemezse hiçbir anlamı yoktu, geriye dönemeyeceği için gelecek yıla kadar burada mahsur kalacaktı.

Kıyıyı bizzat incelemek istediği için mizanadaki gözcü noktasına çıktı ve cumartesi sabahının birkaç saatini orada geçirdi.

Mürettebat durumun farkındaydı, gemide derin bir sessizlik hakimdi, makinenin hareketli yavaşlamıştı, *Forward* mümkün mertebe karaya yakın duruyordu, kıyı en sıcak yazların bile eritemediği buzlarla kaplıydı, tüm bunların arasında boğazın girişini tespit edebilmek için usta bir göz gerekiyordu.

Hatteras haritalarıyla karayı karşılaştırıyordu. Öğle vakti güneş kendini bir an gösterdiğinde Shandon ve Wall'a oldukça hassas bir gözlem yaptırdı ve onlar sonuçları yüksek sesle kaptana bildirdi.

Herkes yarın gün boyunca kaygıyla bekledi. Ama saat ikide aniden mizanadan gelen şu sözler yankılandı: "Rotamız batı, tam yol ilerleyin."

Gemi bu emre derhal uydu, pruvasını belirtti-
len noktaya çevirdi, pervanenin kanatları denizi
köpürttü ve *Forward* çalkalanan iki buz akıntısı-
nın arasına hızla atıldı.

Yol bulunmuştu, Hatteras kış güverteye indi
ve buz kılavuzu kendi görev yerine çıktı.

“Evet, kaptan,” dedi doktor, “nihayet şu ünlü
geçide girdik mi?”

Sesini alçaltarak, “Evet,” diye yanıtladı Hatte-
ras, “girmek bir şey değil, önemli olan çıkabilmek.”

Bu sözler üzerine kamarasına gitti.

Doktor kendi kendine “Haklı,” dedi. “Manev-
ra alanı olmayan fare kapanı gibi bir yerdeyiz ve
eğer bu boğazda kışı geçirmek zorunda kalırsak...
Ne yapalım! Bu duruma düşen ilk kişiler biz değı-
liz, diğerleri de bundan kurtulduklarına göre biz
de başımızın çaresine bakabiliriz.”

Doktor yanılmıyordu. Fox aynı yerde Mac
Clintock'ın Kennedy Limanı adını verdiği küçük
bir limanda 1858 kışını geçirmişti. Bu sırada iki
kıyı boyunca uzanan granitli yüksek silsile ve dik
falezler fark ediliyordu.

Bellot Boğazı bir mil genişliğinde, on yedi mil
uzunluğundaydı, akıntının hızı altı yedi knot'tı [sat-
te 10-12 km], tahminen bin altı yüz adım yükseklik-
teki dağların arasına sıkışmıştı, Kuzey **Sommerset'i**
Boothia topraklarından ayırıyordu, buradan da an-
laşılacağı üzere gemiler rahat hareket edemiyordu.
Forward ihtiyatla ilerliyordu, ama ilerliyordu; bu dar
alandaki fırtınalar sık görülürdü ve gemi de bu fırtı-
naların sertliğinden önceki gemiler gibi kurtulama-
dı, Hatteras'ın emirleri üzerine babafingoların ve
gabyaların serenleri aşağıya indirildi, tüm bunlara

rağmen gemi çok zorlanıyordu, dalgalar ve şiddetli yağmur gemiyi dövüyordu, bacadan çıkan duman doğuya doğru şaşırtıcı bir hızla uzaklaşıyordu, hareket halindeki buzların arasında biraz körlemesine ilerliyorlardı, barometre yirmi dokuz parmağa inmişti, güvertede durabilmek zordu bu yüzden boş yere nefes tüketmemek için adamların çoğu salondaydı.

Hatteras, Johnson, Shandon kar fırtınası ve yağmura rağmen kış güvertede kalmıştı ve kendisine şu an yapılacak en nahoş şeyin ne olduğunu soran doktor da hemen güverteye çıktı, kimse kimseyi duyamıyor ve birbirlerini zar zor görüyordu, bu yüzden düşüncelerini kendine sakladı.

Hatteras sis perdesini delmeye çalışıyordu zira tahminlerine göre akşam saat altı sularında boğazın sınırında olmaları gerekiyordu, ancak tüm çıkışlar kapalı gibi gözüküyordu, Hatteras durmak zorunda kaldı ve gemiyi bir buzdağının üzerine sağlamca demirledi ama tüm gece istem üstünde kaldı.

Hava korkunçtu. *Forward*'ın zincirleri her an kopma tehlikesiyle karşı karşıyaydı, batıdan esen şiddetli rüzgârın etkisiyle buzdağının dibinin kopması ve gemiyle birlikte sürüklenmesinden korkuluyordu. Zabitler sürekli tetikteydi ve en kötüsünden kaygılanıyorlardı; kar yağışına, kasırganın buz kütlelerinin üzerinden topladığı gerçek bir dolu yağışı da eklenmişti, bunlar atmosferi taciz eden eden sivri oklardı.

Bu korkunç gecede sıcaklık garip bir şekilde arttı, termometre elli yedi (+14° santigrat) dereceyi gösterdi ve doktor büyük bir şaşkınlıkla güney

yönünde uzaklarda birkaç şimşek çakmasına ve onları izleyen gök gürültülerine şahit olduğunu sandı. Benzer bir fenomeni altmış beşinci paralelin ilerisinde gözlemleyen Scoresby balina gemisinin tanıklığını doğruluyor gibiydi. Aynı şekilde Kaptan Perry de 1821’de bu alışılmadık meteorolojik olaya şahit olmuştu.

Hatteras, Johnson, Shandon kar fırtınası ve yağmura rağmen kış güvertede kalmıştı.

Sabah saat beşte hava şaşkınlık uyandıran bir hızla değişti, sıcaklık birdenbire donma noktasına döndü, rüzgâr kuzeyden esmeye başladı, ardından hafifledi. Boğazın batı çıkışı görünüyordu ama tamamen tıkanmıştı. Hatteras gözlerini sabırsızlıkla kıyıda gezdiriyordu, kendi kendine geçidin gerçekten var olup olmadığını soruyordu.

Bununla birlikte gemi demir aldı, buz akıntısının içinde ağır ağır kayarken, gövdesine çarpan buzların çatırtıları duyuluyordu. Buz örtüsünün kalınlığı bu mevsimde hâlâ altı yedi adımı buluyordu, onların basıncından kaçınmak için özen göstermek gerekiyordu zira gemi basınca dirense bile buzlar tarafından kaldırılıp yana atılma riski ile karşı karşıyaydı.

Öğle vakti ilk kez bir hale ve iki parhelie* olarak beliren harikulade bir güneş fenomenini izleme olanağı buldular, doktor bunu gözlemleyip boyutlarını tam olarak ölçtü, dış yay yalnızca her iki yanda da yatay çapın otuz derecelik alanında görünüyordu, güneşin iki görüntüsü de açıkça fark ediliyordu, parlak yayın içinde görünen renkler içten dışa doğru kırmızı, sarı, yeşil, hafif bir mavi ve dış sınırı belirlenemeyen beyaz ışıktı.

Doktor, Thomas Young'ın bu meteorolojik olay hakkındaki parlak teorisini hatırladı; bu fizikçi prizmalardan oluşan bazı bulutların atmosferde asılı durduğunu varsayıyordu, bu prizmaların üzerine düşen güneş ışınları altmış ve doksan dere-

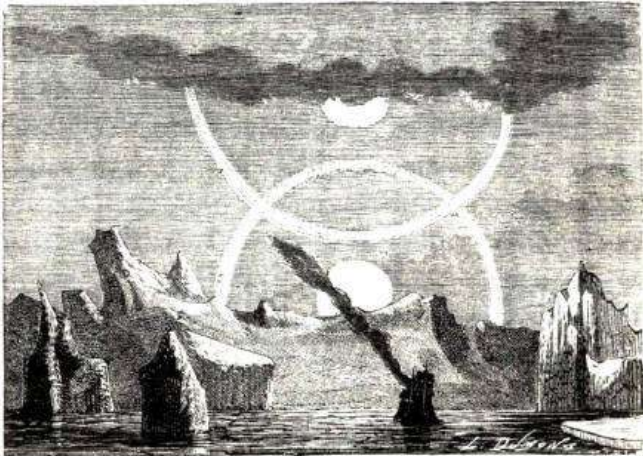
* Yalancı güneş: Güneşin her iki yanında 22 derece uzaklıkta ve güneşle aynı yükseklikte parlak noktalar halinde beliren ışık olayı. Atmosferde asılı halde bulunan küçük buz kristalleri üzerine ışığın yansımasıyla oluşur -çn.

celik açılarla ayrışıyordu. O halde haleler dingin havalarda oluşamazdı. Doktor bu açıklamayı çok zekice buluyordu.

Kuzey denizlerine alışık gemiciler bu fenomeni genellikle yoğun bir kar yağışının habercisi olarak değerlendirir. Eğer bu gözlem doğruysa *Forward*'ın durumu çok güçleşecekti. Hatteras ilerlemeye karar verdi, günün geri kalanında ve onu izleyen gece boyunca bir an bile dinlenmedi, çarmıkların basamaklarında yükselerek ufku gözetliyor, boğazın çıkışına yaklaşmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu.

Ama sabahleyin geçit vermez bankizin önünde durmak zorunda kaldı. Doktor kış güvertede bulunan kaptanın yanına geldi. Hatteras onu güvertenin dibine kadar götürdü, böylece başkaları tarafından duyulma tehlikesi olmadan konuşabileceklerdi.

“Sıkıştık,” dedi Hatteras, “daha fazla ilerlememiz imkânsız.”

Harikulade bir güneş fenomenini
izleme olanağı buldular.

“İmkânsız mı?”

“İmkânsız! *Forward*’daki tüm barutu kullansak dahi bu bizi çeyrek mil bile ilerletmez.”

“Ne yapacağız?” diye sordu doktor.

“Bilmiyorum, uğursuz başlayan bu yıla lanet olsun.

“Eğer kışı burada geçirmemiz gerekiyorsa biz de kışı geçiririz kaptan, ha burası olmuş ha başka bir yer fark etmez.”

Hatteras alçak sesle, “Şüphesiz, ama kışı burada geçirmememiz gerekiyor, özellikle de haziran ayında. Kışın durmak hem fiziki şartlar hem de moral açısından birçok tehlike barındırıyor. Gerçekten çok çetin şartların ortasında uzun süre hiçbir şey yapmadan bekleyecek mürettebatın morali çabuk bozulur. Bu yüzden kutba daha yakın bir enlemde kışı geçirmeyi planlıyordum.”

“Evet ama talih Baffin Körfezini bize kapatmaya karar verdi.”

Hatteras öfkeyle, “Ama başkalarına açtı, şu Amerikalı için, şu...”

Doktor onun sözlerini isteyerek kesti, “Yapmayın, Hatteras, umutsuzluğa kapılmayalım; daha haziranın beşindeyiz, önümüzde aniden bir geçit açılabilir, siz de biliyorsunuz ki sakın havalarda bile buz, onları oluşturan farklı kütleler arasındaki itici gücün etkisiyle bloklar halinde birbirinden ayrılma eğilimindedir, bu yüzden her an serbest bir denizle karşılaşabiliriz.”

“O halde hemen karşımıza çıksın ve biz de ilerleyelim! Bellot Boğazının ilerisinde Peel Boğazından veya Mac Clintock Kanalından geçerek kuzeye ilerlememiz mümkün, o zaman da...”

Bu sırada James Wall gelip, "Kaptan, buzların dümenimizi sökmesi tehlikesiyle karşı karşıyayız," dedi.

"O halde biz de bu tehlikeyi göze alınız," diye yanıtladı Hatteras, "gece gündüz her saat hazır olmak istiyorum. Bay Wall buzları uzak tutarak dümeni mümkün olduğunca koruyun, ama dümen yerinde kalacak beni anlıyor musunuz?"

Wall, "Ama..." diyecek oldu.

Hatteras sertçe, "İtirazlarınızı duymak istemiyorum bayım. Şimdi gidin," dedi.

Wall yeniden görev yerine döndü.

Hatteras öfkeli bir hareket yaparak, "Ah! Şu an kuzeyde olmak için hayatımın beş yılını verirdim! Bundan daha tehlikeli bir geçit bilmiyorum, üstelik manyetik kutba bu kadar yakın bir mesafede pusula uyuyor, yelkovanı ya tembelleşiyor ya da çıldırıyor ve sürekli yer değiştiriyor."

"İtiraf etmeliyim ki denizde bu şekilde yol almak çok tehlikeli," diye yanıtladı doktor, "ama buna teşebbüs edenler tehlikelerini de bilir ve hiçbir şeyin onları şaşırtmaması gerekir."

"Ah, doktor, mürettebatım çok değişti ve gördüğünüz gibi zabıtlar bile şimdiden itirazlara başladı. Denizcilere sunulan maddi avantajlar onların işi kabul etmelerinde büyük rol oynuyor ama işin kötü tarafı şu ki bu, yola çıktıktan sonra geri dönüş arzularını arttırıyor! Doktor, bu girişimimde bana yardım eden kimse yok ve eğer başarısız olursam bu şu tayfanın ya da bu tayfanın yüzünden olmayacak, buna bazı subayların isteksizliği sebep olacak... Ama bunu pahalı ödeyecekler."

"Abartıyorsunuz, Hatteras."

“Hiçbir şeyi abartmıyorum! Yolumuza çıkan engellerin mürettebatı üzdüğüne inanıyor musunuz? Tam tersine! Beni planlarımdan vazgeçirmesini umuyorlar! Bu insanlar şimdi aralarında fısıldaşmıyor ve *Forward*’ın rotası güney olduğu sürece böyle devam edecek. Çılgınlar! İngiltere’ye yaklaştıklarını sanıyorlar! Ama eğer kuzeye doğru çıkmaya başlayabilirsem her şeyin değiştiğini göreceksiniz! Ancak yemin ederim ki yaşayan hiçbir canlı beni yolumdan döndüremez! Gemimi içinden geçebileceğim bir geçit, bir açıklık bulduğumda her şeyin üstesinden geleceğim.”

Kaptanın arzuları bir ölçüde gerçekleşecekti. Doktorun öngörülerini doğrultusunda akşam üzeri ani bir değişiklik oldu; rüzgârın, akıntının veya ısının etkisiyle buz tarlaları birbirinden ayrıldı; *Forward* çelik pruvasıyla yüzen buzları kırarak cesurca ileri atıldı, bütün gece yol aldı ve salı sabahı saat altıda Bellot Boğazından çıktı.

Ama kuzey yolunun hâlâ inatla kapalı olduğunu gören Hatteras müthiş öfkelenmişti. İradesi umutsuzluğunu dışa yansıtmamaya yetecek kadar güçlüydü ve sanki açık olan tek yol zaten onun tercihi olan Franklin Boğazıymış gibi *Forward*’ın aşağı inmesine izin verdi, Peel Boğazını çıkamayacağı için Mac Clintock Kanalına ulaşmak amacıyla Prince de Galles topraklarının etrafından dolaşmaya karar verdi. Ama Shandon ve Wall’ın aldanmayacağını ve kendisinin hayal kırıklığı karşısında nasıl davranacaklarını bildiklerini hissediyordu.

6 haziran olaysız geçti, hava karlıydı ve hâlin tahminleri gerçekleşiyordu.

Forward otuz altı saat boyunca Prince de Galles topraklarına yaklaşmadan Boothia'nın girintili çıkıntılı kıyısını izledi, Hatteras tam yol ilerliyor ve kömürünü savurganca yakıyordu, hâlâ Beec-hey Adasından ikmal yapabileceğini düşünüyordu, cuma günü Franklin Boğazının ucuna geldi ve kuzey yolunun yine kapalı olduğunu gördü.

Umutsuz bir durumdu, artık geri bile dönemezdi, buzlar onu ileri itiyordu, sanki bir saat önce oradan geçmemiş ve buzlardan arınmış bir deniz hiç var olmamış gibi arkasındaki yol sürekli kapanıyordu.

Böylece *Forward* kuzeye doğru ilerleyemediği gibi bir an bile yerinde duramazdı, sıkışmamak için fırtınadan kaçan bir gemi gibi buzların önünden kaçıyordu.

8 haziran cuma günü James Ross Boğazının girişindeki Boothia kıyılarına yaklaştı, her ne pahasına olursa olsun boğazdan kaçınması gerekiyordu zira direkt Amerika topraklarına giden Batı çıkışından başka çıkış yoktu.

Bu noktadan yapılan gözlemler sonucu bulundukları mevki 70° 5' 17" enlemi ve 96° 46' 45" boy- lamıydı, doktor bu rakamları öğrenip haritasında işaretlediğinde manyetik kutupta olduklarını anladı, Sör John'ın yeğeni James Ross bu garip olguyu tespit etmişti.

Sahile yakın topraklar alçaktı ve denizin bir mil kadar uzağında da ancak altmış adım yüksekliğe ulaşıyordu.

Forward'ın kazanının temizlenmesi gerekiyordu, bu yüzden kaptan, gemisini bir buz sahasına demirletti ve doktor ile lostromoya karaya çıkma izni verdi. Planlarıyla bağlantısız hiçbir şeye ilgi

duymadığı için kendisi de kamarasına çekilip kutup haritalarını gözleriyle yemeye devam etti.

Doktor ve yoldaşı kolayca karaya çıktı, doktor deneylerinde kullandığı pusulasını yanına almıştı, James Ross'un çalışmalarını kontrol etmek istiyordu, onun kireç taşlarıyla yaptığı küçük tepeciği rahatça buldu, oraya doğru koştu, bir yarıktan tepeciğin içindeki James Ross'un keşfinin kayıtlarını barındıran kurşundan yapılmış kutu görünüyordu. Otuz yıldır hiçbir canlı bu ıssız sahili ziyaret etmiş benzemiyordu.

Bu noktada özenle asılan mıknatıslı bir iğne manyetik etkiyle hemen dik pozisyona geliyordu, çekim merkezi iğnenin hemen altında veya ona çok yakın bir mesafedeydi.

Doktor deneylerini özenle gerçekleştirdi.

Ama James Ross'un aletlerinin mükemmel olmaması nedeniyle iğnesinin dikey açısını sadece 89° 59' bulduysa bunun nedeni gerçek manyetik noktanın buraya bir dakika uzakta olmasıdır. Doktor Clawbonny daha şanslıydı, buraya çok yakın mesafede iğnenin 90° açı yaptığını görme mutluluğunu yaşadı.

Ayağıyla yere vurarak, "İşte, dünyanın manyetik kutbu tam olarak burası," dedi.

"Burası mı?" diye sordu Johnson Usta.

"Evet, dostum, tam burası."

"O halde," dedi lostromo, "mıknatıs dağı veya mıknatıslı kütle varsayımlarını terk etmek gerekiyor."

Doktor gülerek, "Evet, sevgili Johnson," diye yanıtladı, "bunlar safça hipotezler! Gördüğünüz gibi burada gemileri çekecek, onların demirden yapıl-

mış çapalarını, çivilerini bir bir sökebilecek herhangi bir dağ yok! Ve ayakkabılarınız da dünyanın herhangi bir noktasında olduğu kadar özgür.”

“O zaman bu nasıl açıklanabilir...”

“Açıklanamaz Johnson, bunun için bilgilerimiz henüz yetersiz. Ama kesin, tam ve matematiksel olarak manyetik kutup burası, tam bu yer!”

“Ah, Bay Clawbonny, keşke kaptan da kuzey kutbu için aynı şeyi söylemek mutluluğuna erişebilse!”

“Söyleyecek, Johnson, söyleyecek.”

“Tannı izin verirse,” diye yanıtladı Johnson.

Doktor ve yoldaşı deneyin gerçekleştiği yere taştan küçük bir piramit yaptı ve geri dönüş sinyali verildiği için akşam saat beşte gemiye döndüler.

“İşte, dünyanın manyetik kutbu
tam olarak burası.”

Sör John Franklin'ın Başına Gelen Felaket

Forward, James Ross Boğazından kaçınmayı başardı ama bu hiç de kolay olmadı. Testere ve patlayıcı kullanmak zorunda kaldılar, mürettebat yorgunluktan bitkin düştü. Şanslarına hava çok soğuk değildi. Tıpkı James Ross'un aynı mevsimde karşılaştığı gibi otuz derecenin üstündeydi. Termometre otuz dört (-2° santigrat) dereceyi gösteriyordu.

Cumartesi günü Kral Guillaume topraklarının kuzey ucunda bulunan ve kuzey denizlerdeki sıradan adalardan biri olan Felix Burnu geçildi.

Mürettebat kıyısından geçtikleri bu adaya merakla bakıyordu. İçlerini derin bir hüznün kaplamıştı.

Gerçekten de modern zamanların en korkunç dramına sahne olan Kral Guillaume topraklarının karşısındaydılar! Birkaç mil batıda *Erebus ve Terror* sonsuza dek kaybolmuştu.

Forward'ın tayfaları Amiral Franklin'i bulmak için yapılan girişimleri ve sonuçlarını iyi biliyordu ama bu felaketin acıklı detaylarından haberdar değillerdi. Doktor haritasının önünde geminin rotasını izlerken tayfalardan birçoğu, Bell, Bolton, Simpson, onun yanına gelerek konuşmaya dâhil oldu. Kısa süre sonra özel bir merakın etkisiyle harekete geçen diğer arkadaşları da onları takip etti, bu sırada gemi son hızla yol alıyordu ve kıyıdaki koylar, burunlar, çıkıntılar devasa bir panorama gibi gözlerinin önünden geçiyordu.

Hatteras güvertede hızlı adımlarla gidip geliyordu, güverteye yerleşmiş doktorun etrafı mürettebatın çoğunluğu tarafından kısa sürede sarıldı. Hatteras bu durumun önemini ve içinde bulundukları şartları ilgilendiren güçlü bir hikâye olduğunu anladı. Johnson'la başladığı konuşmaya şu sözlerle devam etti:

Doktorun etrafı mürettebatın çoğunluğu tarafından kısa sürede sarıldı.

“Franklin’in nasıl başladığını biliyorsunuz dostlar, o da Cook ve Nelson gibi miçoydu. Gençliğini büyük deniz seferlerine adadıktan sonra 1845’te kuzeybatı geçidini aramaya kararverdi. James Ross komutasında 1840’da Antartika kutbunda kendini ispat etmiş *Erebus* ve *Terror* adlı iki gemiye komuta ediyordu. Franklin’in bindiği *Erebus*’ta subay ve tayfalardan oluşan yetmiş kişilik bir mürettebat vardı: Kaptan, Fitz-James; ikinci kaptan, Gore ve Le Vesconte; lostromo, Des Voeux, Sargent, Couch ve Stanley cerrah olarak görev yapıyordu. *Terror*’de

altmış sekiz kişi vardı; kaptan, Crozier; ikinci kaptan, Little Hogdson ve Irving; lostromo, Horesby ve Thomas; cerrah Peddie idi. Bu bölgedeki koyların, burunların, boğazların, girintilerin, kanalların, adaların çoğu ülkelerine asla geri dönemeyecek bu talihsiz insanların isimlerini taşır. Toplamda yüz otuz sekiz adam. Franklin'in son mektubunu Disko Adasından 12 Temmuz 1845'te gönderdiğini biliyoruz. "Lancastre Boğazına gitmek için bu gece demir almayı umuyorum," yazmıştı. Disko Koyundan ayrıldıktan sonra ne oldu? *Prince de Galles* ve *Enterprise* adlı balina gemilerinin kaptanları bu iki gemiyi son olarak Melville Koyunda gördü ve o günden itibaren onlar hakkında hiçbir bilgi alınamadı. Bununla birlikte Franklin'in batıya doğru yaptığı yolculuğun izlerini takip edebiliriz, Lancastre ve Barrow Boğazlarını geçti ve 1845'ten 1846'a kadar kışı geçireceği Beechey Adasına geldi.

Marangoz Bell, "Ama bu detayları nereden biliyoruz?" diye sordu.

"1850'deki Austin seferinin adada keşfettiği üç mezardan. Bu mezarlarda Franklin'in tayfalarından üçü gömülüydü, daha sonra Fox gemisinde teğmen olarak görev yapan Hobson'ın bulduğu 25 Nisan 1848 tarihini taşıyan belgede bahsediliyordu. Böylelikle kışı geçirmelerinin ardından *Erebus* ve *Terror*'ın, Wellington Boğazını yetmiş yedinci paralele kadar çıktığını öğrenmiş bulunduk. Muhtemelen önleri kapalı olduğu için kuzeye doğru yollarına devam etmek yerine yeniden güneye döndüler..."

"Ve bu da onların felaketi oldu!" dedi tok bir ses, "kurtuluşları kuzeydeydi."

Herkes döndü. Dirseklerini kış güvertenin korkuluklarına yaslamış Hatteras mürettebatına bu korkunç ihtarı yapmıştı.

“Şüphesiz,” diye devam etti doktor, “Franklin’in niyeti Amerika sahiline ulaşmaktı ama bu uğursuz yolda fırtınalara yakalandılar. 12 Eylül 1846’da iki gemi buradan birkaç mil uzaklıkta Felix Burnunun kuzeybatısında buzlara sıkıştı, Victory Burnunun kuzey kuzeybatısına kadar sürüklen-diler,” doktor denizdeki bir noktayı göstererek, “işte, burası,” dedi. “Sonra,” diye ekledi, “oysa gemiler 22 Nisan 1848’e kadar terk edilmemişti. Bu on dokuz ay boyunca neler oldu? Bu zavallılar ne yaptı? Muhtemelen bölgeyi araştırdılar, kurtulmak için her şeyi denediler çünkü amiral enerjik bir adamdı ve eğer başaramadıysa...”

“Sebebi belki de mürettebatının ona ihanet etmesidir,” dedi Hatteras boğuk bir sesle.

Tayfalar gözlerini kaldırmaya cesaret edemiyordu, bu sözlerin ağırlığı üzerlerine binmişti.

“Kısacası bu belge bize John Franklin’in 11 Haziran 1847’de yorgunluğuna yenik düştüğünü söylüyor,” dedi doktor şapkasını çıkararak, “anısına saygı gösteriyorum,” dedi.

Dinleyicileri de sessizce onu taklit etti.

“Bu zavallılar başlarında komutanları olmadan on ay boyunca ne yaptı? Gemilerde kaldılar ve ancak nisan 1848’de onları terk etmeye karar verdiler. Yüz otuz sekiz kişiden yüz beşi hâlâ hayat-taydı. Otuz üçü ölmüştü! Bunun üzerine kaptan-lar Crozier ve Fitz-James, Victory Burnuna küçük bir taş piramit yapıp son belgelerini içine yerleş-tirdiler. Bakın dostlarım, işte şu an biz bu burnun

önünden geçiyoruz. John Ross'un 1831'de ulaştığı son noktada yapılan bu piramitten arta kalanları hâlâ görebilirsiniz. İşte, Jane Franklin Burnu! İşte, Franklin Burnu! İşte, Le Vesconte Burnu! İşte, gemilerden birinin enkazından yapılarak bir kızağın üzerine yerleştirilmiş vaziyetteki şalupanın bulunduğu Erebus Koyu. Burada gümüş kaşıklar, bol miktarda cephane, çikolata, çay ve dini kitaplar bulundu. Zira Kaptan Crozier emrindeki hayatta kalan yüz beş kişi Great-Fish-River'a doğru yola çıkmıştı. Nereye kadar ulaşabildiler? Hudson Körfezine gidebilmeyi başarabildiler mi? Aralarında birkaçı hayatta kalabildi mi? Bu son yolculuktan sonra onlara ne oldu?..”

“Onlara ne olduğunu size ben öğreteceğim!” dedi John Hatteras yüksek sesle. “Evet, onlar Hudson Körfezine ulaşmaya çalıştı ve birkaç gruba ayrıldılar! Evet, güney yolunu tuttular! Evet, 1854'te Doktor Rae'nin bir mektubundan öğrenildiği üzere Eskimolar 1850'de Kral Guillaume topraklarında deniz inekleri avlayan, buz üstünde yolculuk yapan, arkalarında bir tekne sürükleyen zayıflamış, benzi solmuş, yorgunluk ve acıdan tükenmiş kırk kişilik bir gruba rastlamış. Ve daha sonra anakarada otuz ve yakınındaki bir adada da beş ceset bulmuşlardı. Cesetlerin bazıları yanı yana gömülmüş, bazıları mezara konmadan terk edilmiş, bir kısmı ters dönmüş bir teknenin altında, bir kısmı bir çadır kalıntısının içinde, omuzunda teleskopu, yanı başında dolu vaziyetteki tüfeğiyle bir subay, daha ileride içinde korkunç bir yemeğin kalıntıları bulunan bir kazan! Bu haberler üzerine amirallik Hudson

Körfezindeki bölükten yetenekli memurlarını olay yerine göndermesini istedi. Back Nehrin-den aşağı inerek nehrin ağzına kadar geldiler. Montreal'deki, Maconochie ve Ogle Burnundaki adaları ziyaret ettiler. Ama bir şey bulamadılar! Bu zavallıların hepsi sefaletten ve acıdan ölmüş-tü. Hayatlarını korkunç bir yamyamlık yaparak uzatmak isterken açlıktan ölmüşlerdi. İşte, sakatlanmış cesetleriyle dolu güney yolunda baş-larına bunlar gelmişti. Hadi bakalım! Hâlâ onla-rın izinden gitmek istiyor musunuz?"

Hatteras'ın heyecanlı sesi, tutkulu jestleri, ateşli görüntüsü tarif edilemez bir etki yaratmış-tı. Mürettebat bu uğursuz toprakların varlığı kar-şısında heyecanlanıp galeyana gelerek hep bir ağızdan bağırdı: "Kuzeye! Kuzeye!"

"Güzel! O halde kuzeye, kurtuluş ve zafer ora-da, kuzeyde! Tanrı da yanımızda olduğunu göste-riyor! Rüzgâr değişiyor! Geçit serbest! İlerlemeye hazır olun!"

Tayfalar görev yerlerine koştu, buz akıntıları yavaş yavaş açılıyordu, *Forward* tam yol hızla iler-leyerek Mac Clintock Kanalına yöneldi.

Hatteras buzlardan arınmış bir deniz bula-cağı konusunda kendine güvenmekte haklıydı. Franklin'in gittiği varsayılan yolu izleyerek ilerli-yordu. Prince de Galles topraklarının yeterince bi-linen doğu kıyısını takip etti çünkü karşı kıyı hâlâ bilinmiyordu. Güneydeki buzların çözülmesinin doğunun daha dar olmasından dolayı meydana geldiği açıktı zira bu boğaz buzlardan tamamen arınmışa benziyordu. Böylelikle *Forward* kaybetti-ği zamanı telafi edebilecek duruma gelmişti. İstim

öylesine zorluyordu ki 14 temmuzda Osborne Koyunu ve 1851 seferinin ulaşabildiği son noktaları geçti. Boğazda buzlar hâlâ fazlaydı ama *Forward*'ın gövdesi artık denizsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıya değildi.

Bu zavallıların hepsi sefaletten ve acıdan ölmüştü.

18

Kuzeydeki Yol

Mürettebat disiplin ve itaat alışkanlıklarını yeniden kazanmış gibi görünüyordu. Oldukça azalan ve yorucu olmayan işler onlara boş zaman bırakıyordu. Sıcaklık donma noktasının üzerinde kalmaya devam ediyordu ve erime bu yolculuğun önündeki en büyük engelleri ortadan kaldırabilirdi.

Mürettebat disiplin ve itaat alışkanlıklarını yeniden kazanmış gibi görünüyordu.

Uysal ve cana yakın Dük, Doktor Clawbonny ile büyük bir dostluk kurmuştu. Çok iyi anlaşıyorlardı. Ama bir dostluk ilişkisinde genellikle dostlardan birinin kendini diğerine feda ettiği göz önüne alındığında şunu belirtmek gerekir ki doktor diğeri de-

ğildi. Dük ona istediği her şeyi yaptırıyordu. Doktor, Dük'e sahibine itaat eden bir köpek gibi itaat ediyordu. Dük gemideki tayfaların ve zabitlerin çoğuna karşı cana yakın davranıyordu, muhtemelen içgüdüsel olarak sadece Shandon'dan uzak duruyordu, bir de Pen ve Foker'a karşı kin, hem de büyük bir kin besliyordu. Onlara olan nefretini her karşılaşmalarında hırlayarak belli ediyordu. Onlar da zaten kaptanın köpeğine, Clifton'ın dediği gibi, "koruyucu cinine" saldırmaya artık cesaret edemiyordu.

Kısacası mürettebata güven gelmişti ve itaatkâr davranıyorlardı.

Bir gün James Wall, Richard Shandon'a, "Adamlarımız kaptanın konuşmasını ciddiye almışa benziyor, başarıdan şüphe etmiyorlarmış gibi görünüyorlar," dedi.

"Hata ediyorlar," diye yanıtladı Shandon, "eğer düşünselerdi, durumu değerlendirselerdi tedbirsizlik üzerine tedbirsizlik yapıldığını anlarlardı."

"Bununla birlikte şu an buzlardan arınmış bir denizdeyiz ve önceden bilinen yollara geri geliyoruz. Biraz abartmıyor musunuz, Shandon?"

"Hiçbir şeyi abartmıyorum Wall, isterseniz Hatteras'a karşı duyduğum nefret, isterseniz kıskançlık diyin, bunlar benim gözümü kör etmiyor. Söyleyin bana, kömür ambarına hiç uğradınız mı?"

"Hayır," diye yanıtladı Wall.

"Güzel, o halde inin ve stoklarımızın nasıl büyük bir hızla eridiğini görün. Prensip olarak genellikle yelkenlerle yol almamız gerekiyordu, pervaneye yalnızca akıntıya karşı giderken veya rüzgârların ters esmesi durumunda başvurmalıydık, yakıtımız son derece ekonomik kullanıl-

malı, bu denizlerin hangi bölgesinde ve ne kadar bir süre için mahsur kalacağımızı kim bilebilir? Ama erişilmesi mümkün olmayan kutba kadar gitme ateşiyle yanıp tutuşan Hatteras bu tür detaylarla ilgilenmiyor. Rüzgâr ters essin veya esmesin buharı hep tüm gücüyle kullanıyor ve bu böyle devam ederse ileride büyük zorluklarla karşılaşınız, belki de sonumuz olur.”

“Doğru mu söylüyorsunuz, Shandon? Demek durum vahim!”

“Evet, Wall, vahim, yakıt yoksa kritik durumlarda makinenin bize hiçbir faydası olmaz ama sadece makine için değil, kışı geçirmek için de yakıt lazım, zira bir süre sonra kışı bir yerde durarak geçirmemiz gerekecek. O zaman da bu ülkenin termometrenin içindeki cıvayı bile donduran soğuğunu hesap etmek gerek.”*

“Ama Shandon, eğer yanılmıyorsam kaptan Beechey Adasından yakıt ikmali yaparak stoklarımızı doldurmayı düşünüyor, orada bol miktarda kömür olması gerekiyor.”

“Bu denizlerde istediğimiz yere gidebiliyor muyuz, Wall? Orayı buzlardan arınmış halde bulabilecek miyiz? Eğer Beechey Adasına ulaşamazsak başımıza neler gelecek?”

“Haklısınız, Shandon, Hatteras bana da tedbirsiz gibi görünüyor ama niçin ona bu konudaki fikirlerinizi söylemiyorsunuz?”

Shandon gizleyemediği bir kırgınlıkla, “Hayır, Wall, ağzımı açmamaya karar verdim, bu geminin sorumluluğu artık bende değil, olayların gi-

* Cıva - 42° santigratta donar -ed.n.

dişatını bekleyeceğim, bana emir verilir, ben de uygularım ve fikir beyan etmem.”

“Affınıza sığınarak size hata ettiğinizi söyleyeceğim, Shandon çünkü herkesin iyiliği söz konusu ve kaptanın tedbirsizliği bize çok pahalıya mal olabilir.”

“Eğer onunla konuşsam bile sizce beni dinler mi?”

Wall bu soruya olumlu yanıt vermeye cesaret edemedi.

“Ama belki de mürettebatın temsilcisini dinler,” dedi Wall.

Shandon omuz silkerek, “Mürettebat mı?” dedi, “zavallı Wall, onları görmediniz mi? Onlar şu an kendi selametlerinin değil, çok daha farklı şeylerin peşinde! Yetmiş ikinci paralele doğru ilerlediklerini ve buradan sonra geçilecek her enlem için bin İngiliz lirası kazanacaklarını biliyorlar.”

“Haklısınız Shandon,” diye yanıtladı Wall. “Kaptan adamlarını hizada tutacak en iyi yöntemi kullanıyor.”

“Kesinlikle doğru,” dedi Shandon, “en azından şimdilik.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Demek istediğim şu ki tehlikenin veya yorgunluğun olmadığı serbest bir denizde işler kolaydır, Hatteras para sayesinde onlara hâkim olabilir ama para için yapılan şey kötü yapılıır. Şartlar zorlaştığında, akılsızca içine doğru atıldığımız tehlikeler, sefaletler, hastalıklar, cesaret kırılmaları ve soğuk kendini gösterdiğinde bu insanların hâlâ kazanacakları ikramiyeyi düşünüp düşünmediğini o zaman görürsünüz.”

“Demek size göre Hatteras başaramayacak?”

“Hayır, Wall, başaramayacak, böyle bir girişimin başarısı için şefler arasında olması gereken mükemmel fikir birliği ve sempati bizde yok. Şunu da eklemeliyim ki Hatteras bir çılgın, geçmişi de bunu ispatlıyor! Bakalım, göreceğiz! Bazen olaylar öylesine gelişir ki geminin komutasının fazla maceraperest olmayan bir kaptana verilmesi gerekebilir...”

Şüpheli bir tavırla başını sallayan Wall, “Bununla birlikte Hatteras’ın yanında her zaman...”

Shandon zabitin sözünü keserek, “Yanında her zaman öğrenmekten başka bir şey düşünmeyen bir bilim insanı olan Clawbonny, disiplinin esiri olan ve kaptanı hiçbir zaman uyarma zahmetine girmeyen Johnson, Marangoz Bell gibi bir iki adam, en fazla dört kişi bulunacaktır; biz gemide on sekiz kişiyiz! Hayır, Wall, Hatteras tüm mürettebatın güvenini kazanmış değil ve bunu iyi biliyor, bağlılıklarını parayla sağlıyor, Franklin’in başına gelen felaketi ustaca kullanarak gelgitler yaşayan zihinleri kendine çekti ama size söylüyorum bu uzun sürmez, eğer Beechey Adasına ulaşmayı başaramazsa kaybeder.”

“Eğer mürettebat bunu bilseydi...”

Shandon hızla söz alarak, “Bunu kesinlikle onlara siz söylemeyin, nasıl olsa öğreneceklerdir! Şimdilik kuzeye giden yolu izlemek zaten bizim için iyi bir şey. Ama kim bilir belki de Hatteras’ın kutba gittiğini sanarak attığı adımlar aslında onu geri döndürüyordur? Mac Clintock Kanalının sonunda Melville Koyu var ve ondan sonra birbirini izleyen boğazlar Baffin Körfezine kadar gidiyor.

Hatteras'ın gardını alması gerek. Batı yolu kuzey yolundan daha kolay.”

Bu sözlerden Shandon'ın ne gibi hesaplar yaptığı ve kaptanın onun bir hain olduğu hissine kapılmasındaki haklılık anlaşılıyordu.

Shandon yakında yetmiş ikinci paraleli geçecekleri düşüncesiyle mürettebatın şu an içinde bulunduğu mutluluğu doğru analiz etmişti. Para tutkusu gemideki en korkakları bile sarmıştı. Clifton tüm hesabı büyük bir titizlikle yapmıştı. Prim paylaşımının dışında tutulması gereken kaptan ve doktor dışında *Forward*'da on altı kişi vardı. Prim bin İngiliz lirası olduğuna göre geçilen her derece için adam başı yetmiş iki buçuk lira düşüyordu. Eğer kutba ulaşabilmek için kalan on sekiz dereceyi geçebilirlerse kişi başına bin yüz yirmi beş lira, yani bir servet kazanacaklardı. Bu fantezi kaptana on sekiz bin İngiliz lirasına mal olacaktı ama zaten o kutuplarda böylesine bir gezintiye çıkacak kadar zengindi.

Bu hesaplar mürettebatın para iştahını açıkça ateşlemişti ve tahmin edilebileceği üzere on beş gün önce güneye gitmekten mutlu olanların çoğu şimdi bu altın boylamı geçmeye can atıyordu.

Forward 16 haziranda Aworth Burnunun yakınından geçti. Rawlinson Dağının zirvesi göğe doğru yükseliyordu, kar ve sis mesafeyi abartarak onun daha heybetli görünmesini sağlıyordu, sıcaklık donma noktasının üzerinde kalmaya devam ediyordu, dağın yamaçlarından çağlayanlar ve kendiliğinden oluşan seller akıyordu, çığlar sürekli atış yapan büyük bir topun çıkardığı sese benzeyen gürültüyle yuvarlanıyordu. Beyaz bir

örtü gibi uzanan buzullar gökyüzüne devasa bir ışık yansıması gönderiyordu. Erimeye başlayan kuzeyin doğası, harikulade bir manzara sunuyordu. Gemi kıyıya çok yakın ilerliyordu, nadiren bazı kayalıkların üzerinde pembe çiçekleri karların arasından utana sıkıla çıkan süpürge otları, rengi kırmızıya çalan cılız likenler, cüce bir söğüt türünün yerde sürünen filizleri göze çarpıyordu.

Nihayet 19 haziranda Ommaney Koyunun sınırını oluşturan ve şu ünlü yetmiş ikinci enlemdaki Minto Burnu geçildi, gemi Bolton deyimiyle *para denizi* diye adlandırılan Melville Koyuna girdi, bu neşeli denizci bu konuda bin bir şaka yapıyor ve Clawbonny'yi güldürüyordu.

Forward'ın yolculuğu kuzeydoğudan esen sert rüzgâra rağmen aşağı yukarı kolay geçtiği için 23 haziranda yetmiş dördüncü enlem de aşıldı. Bu bölgenin en önemli denizlerinden biri olan Melville Havzasının ortasında bulunuyordu. Bu deniz ilk kez Kaptan Parry'nin 1819'da yaptığı büyük sefer sırasında geçilmiş ve mürettebat hükümetin söz verdiği beş bin İngiliz lirasını kazanmıştı.

Clifton ise yetmiş ikinci derece ve yetmiş dördüncü derece arasındaki farkın iki derece olduğunu ve şimdiden yüz yirmi beş İngiliz lirası kazandığını düşünerek keyifleniyordu. Ama buralarda zenginliğin bir şey ifade etmediği, insanın kendine zengin demesi için zenginliğini içebilmesi gerektiği ona hatırlatıldı, o halde bunu söyleyip ellerini ovuşturmak için Liverpool'daki bir tavernanın masaları arasında yuvarlana yuvarlana içebileceği anın gelmesini beklemek daha doğru olacaktı.

Bir Balina Göründü

Melville Havzası geminin rahatça seyretmesine elverişli olsa da buzlardan tamamen arınmış değildi. Ufkun sınırlarına kadar alabildiğince uzanan devasa buz tarlaları görünüyordu. Her yanda sanki buz sahalarına demir atmış gibi hareketsiz duran buzdağları vardı. *Forward*, bunların arasındaki geniş geçitlerden rahatça geçerek buharının gücüyle tam yol ilerliyordu. Rüzgâr sık sık ve aniden yön değiştiriyordu.

Rüzgârın bu değişkenliği arktik denizlerinin bir özelliği idi ve çoğunlukla durgun bir havayla düzensiz fırtınalar arasında sadece birkaç dakika oynuyordu. Bu olay 23 haziranda devasa körfezin ortasında Hatteras'ın da başına geldi.

En sabit rüzgârlar genellikle bankizden denize doğru eser ve çok soğukturlar. O gün sıcaklık birkaç derece azaldı. Aniden güneyden esmeye başlayan şiddetli rüzgârlar, buz alanlarının üzerinden geçip içlerindeki nemi yoğun kar yağışı olarak boşalttı. Hatteras pervaneye yardımcı olarak kullandığı yelkenleri hemen toplattı ama yeterince hızlı davranamamışlardı, rüzgâr küçük babafingoyu bir anda alıp gözlerden uzağa götürdü.

Hatteras manevralara büyük bir soğukkanlılıkla komuta ediyordu ve fırtına boyunca güverteden ayrılmamıştı. Fırtınadan kaçmak için batıya doğru çıkmak zorunda kalmıştı. Rüzgârın oluşturduğu

büyük dalgaların içinde civardaki buz tarlalarından sökülmüş çeşitli biçimlerdeki buzlar salınıyordu. Gemi bir çocuk oyuncağı gibi sallanıyor ve buz kalıntıları gövdesine çarpıyordu. Bazen sıvı bir dağın tepesine dikey olarak yükseliyor, çelik pruvası üzerine düşen ışınlar onun akkor halindeki bir metal çubuk gibi parlamasına yol açıyordu. Kazanından tüten dumanların oluşturduğu burgacın içinde baş aşağı uçuruma iniyordu. Suyun dışında kalan pervanesinin kanatları uğursuz seslerle havayı döverek boşa dönüyordu. Karla karışık bir yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu.

Hatteras manevralara büyük bir soğukkanlılıkla komuta ediyordu ve fırtına boyunca güverteden ayrılmamıştı.

Doktor önüne çıkan bu kemiklerine kadar ısınma fırsatını kaçıramazdı. Sadece bir bilim insanının böylesine bir manzaradan elde edeceği çıkarımların hayranlığıyla güvertede bekliyordu. En yakınındaki kişi bile sesini duyamazdı, bu yüzden susup etrafa bakıyordu ama bakarken kuzeye özgü ve garip bir fenomene şahit oldu.

Fırtına üç dört mili geçmeyen dar bir alanla sınırlıydı. Gerçekten de buz sahalarının üzerinden geçen fırtına, gücünü büyük ölçüde kaybediyor ve yıkıcı şiddetini çok uzaklara taşıyamıyordu. Doktor zaman zaman havanın anlık açılmaları sırasında buz tarlalarının ötesindeki sakin denizi ve dingin gökyüzünü fark ediyordu. O halde *Forward*'ın rahat yolculuk yapabileceği şartlara kavuşabilmesi için geçitlere doğru yönelmesi yeterliydi ancak dalgaların çalkantılarını izleyerek hareket eden oynak kütlelere çarpma riski vardı. Bununla birlikte Hatteras birkaç saat içinde gemisini sakin denize götürmeyi başarmıştı. Ufku kasıp kavuran fırtına gemiye birkaç yüz metre kala şiddetini yitiriyordu.

Burada Melville Havzasının görünümü aynı değildi. Dalgaların ve rüzgârların etkisiyle kıyıdan kopan çok sayıda buzdağı birbirlerine çarparak kuzeye doğru sürükleniyordu. Birkaç yüz tanesini saymak mümkündü ama körfez çok geniş olduğu için gemi aralarından kolayca sıyrılıyorlardı. Hızları birbirinden farklı olduğu için geniş bir koşu alanında birbirleriyle yarışan bu yüzen kütlelerin sunduğu manzara harikuladeydi.

Doktor coşkuyla etrafını seyrederken, Zıpkıncı Simpson ona yaklaşıp denizin değişen rengine işaret etti. Renkler koyu maviden zeytin yeşiline

kadar değişiklik gösteriyordu. Kuzeyden güneye doğru uzanan uzun bandların sınırları o kadar belirgindi ki bu sınırları göz alabildiğince izlemek mümkündü. Bazen şeffaf bir örtü, tamamen opak olan diğer bir örtünün uzantısı oluyordu.

“Evet, Bay Clawbonny, bu özellik hakkında ne düşünüyorsunuz?” diye sordu Simpson.

“Suyun bu farklı renkleri hakkında balina gemisi Scoreby’nin düşündükleriyle aynı şeyi düşünüyorum dostum. Yeşil sulardaki milyarlarca küçük canlı ve denizanası mavi sularda bulunmuyor, bu konuda çeşitli deneyler yaptı ve ben bu deneylere güveniyorum.”

“Ah, bayım, denizin bu renklerinden öğrenilecek başka şeyler de var.”

“Gerçekten mi?”

“Evet, Bay Clawbonny, bir zıpkıncının tecrübelerine güvenin ve eğer yalnızca *Forward* bir balina gemisi olsaydı, bugün güzel bir gün geçirirdik.”

“Ama...” dedi doktor, “ben burada hiç balina göremiyorum.”

“Size söz veriyorum çok yakında göreceğiz. Bir balıkçı için bu enlemde bu bantlara rastlamak büyük bir şans.”

Meslekten birinin yaptığı bu değerlendirme karşısında meraklanan doktor, “Peki niçin?” diye sordu.

“Çünkü genellikle bu yeşil sularda büyük miktarda balina avlanır.”

“Peki bunun sebebi nedir, Simpson?”

“Çünkü balinalar bol miktarda yiyeceği burarlarda bulur.”

“Bundan emin misiniz?”

“Ah! Bay Clawbonny, Baffin Denizinde yüzlerce kez bunu tecrübe ettim, Melville Körfezinde de aynısının olmaması için bir neden göremiyorum.”

“Haklı olmalısınız, Simpson.”

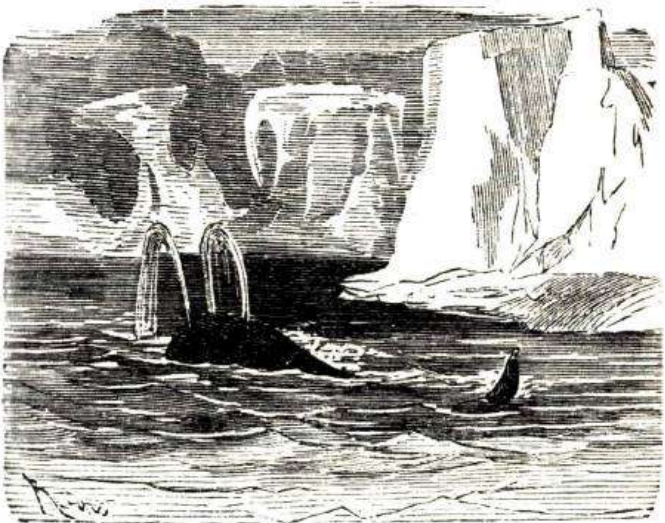
“Ve bakın,” dedi küpeşteden eğilerek, “bakın, Bay Clawbonny.”

“Evet, sanki bir geminin dümen izi gibi.”

“Evet, bu balinanın arkasında bıraktığı yağlı bir madde. İnanın bunu bırakan hayvan çok uzakta olamaz.”

Gerçekten de havaya keskin bir taze balık kokusu sinmişti. Doktor deniz yüzeyini dikkatle incelemeye başladı ve zıpkıncının öngörülerinin gerçekleşmesi uzun sürmedi. Direğin tepesindeki Foker'ın sesi duyuldu.

“Rüzgâr altında bir balina!”

“Rüzgâr altında bir balina!”

Tüm bakışlar işaret edilen yöne çevrildi, gemi bir millik mesafede denizin ortasından yukarıya doğru su püskürtüyordu.

Tecrübeleri onu yanıltmayan Simpson, "İşte orada! İşte orada!" diye bağırdı.

"Kayboldu," diye yanıtladı doktor.

Simpson buruk bir sesle, "Eğer avlamaya izin verilseydi onu tekrar bulmak sorun olmazdı," dedi.

Ama kimsenin sormaya cesaret edememesine rağmen Hatteras'ın sandalı hazırlama emri vermesi Simpson'ı çok şaşırttı. Kaptan mürettebatın biraz eğlenmesi ve hatta birkaç varil yağ elde etme düşüncesine karşı değildi. Bu avlanma izni memnuniyetle karşılandı.

Dört tayfa sandalda yerini aldı. Johnson idare etmek için arkada, Simpson elinde zıpkınıyla öndeydi. Doktorun da bu maceraya katılmasına engel olunamadı. Deniz yeterince sakindi. Sandal gemiden hızla uzaklaştı ve on dakika sonra gemiyle arasındaki mesafe bir mile çıkmıştı.

Balina suyun yüzeyinde nefes aldıktan sonra yeniden dalmıştı ama kısa süre sonra yeniden yüzeye çıktı. Burun deliklerinden çıkan buharla sümüksü bir maddeden oluşan karışımı on beş adım kadar yükseğe püskürttü.

Simpson sandaldan yedi yüz elli metre kadar uzaklıktaki bir noktayı işaret ederek, "Orada! Orada!" dedi.

Sandal hızla hayvana doğru yöneldi, bu arada gemi de onu fark ettiği için yavaşça yaklaştırmaya başladı.

Koca balina denizin ortasındaki bir kayayı andıran siyah sırtını göstererek dalgaların ara-

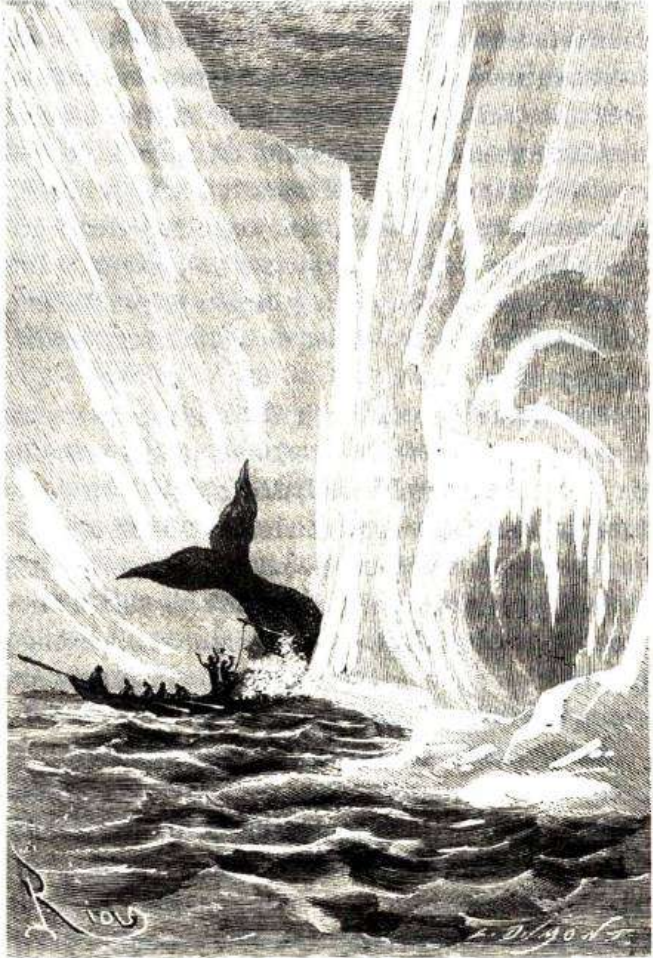
sında bir kaybolup bir görünüyordu. Bir balina, eğer takip edilmiyorsa, hızlı yüzmez ve bu hayvan da kendini tembelce dalgaların sallantılarına bırakmıştı.

Sandal saydam olmadığı için hayvanın düşmanını görmesini engelleyen yeşil suları izleyerek sessizce yaklaşıyordu. Küçücük bir sandalın bu devasa hayvanlara saldırı sahnesi her zaman heyecan verici bir gösteri olmuştur. Bu hayvan yaklaşık yüz otuz adım [otuz üç metre] boyundaydı ve yetmiş ikinci paralel ile doksanıncı paralel arasında boyu yüz seksen adımı [yaklaşık elli metre] geçen balinalara rastlamak ender görülen bir şey değildi. Eski yazarlar yedi yüz adım [iki yüz on metre] uzunluğundaki hayvanlardan bahseder ama bunları hayali olarak sınıflandırmak gerekir.

Kısa süre sonra sandal balinanın yanına ulaştı. Simpson'ın bir el işaretiyle kürek çekmeler kesildi. Usta denizci zıpkınını kaldırıp büyük bir güçle fırlattı. Dikenlerle kaplı mızrak kalın yağ tabakasına saplandı. Yaralı balina kuyruğunu geriye atıp suya daldı. Dört kürek hemen dik bir şekilde havaya kalktı. Ön tarafa yerleştirilen, zıpkına bağlı ip büyük bir hızla açıldı ve sandal Johnson'ın usta idaresinde sürüklenmeye başladı.

Balina kaçıışı sırasında gemiden uzaklaşıp hareket halindeki buzdağlarına doğru ilerliyordu. Yarım saat boyunca bu şekilde kaçtı. Sürtünmeden dolayı ateş almaması için zıpkına bağlı ipi ıslatmak gerekiyordu. Hayvanın hızının yavaşlamaya başladığı anlaşıncı yavaş yavaş ipi çekip dikkatlice rulo haline getiriyorlardı. Balina bir

süre sonra muhteşem kuyruğuyla dövdüğü denizin yüzeyinde belirdi. Kuyruğundan fışkıran sular sandalın üzerine şiddetli bir yağmur gibi dökülüyordu. Sandal hızla yaklaştı. Simpson uzun bir mızrak alıp hayvanla vücut vücuda çarpışmaya hazırlanmıştı.

Balina buzdağlarına doğru ilerliyordu.

Ama hayvan hızla iki buzdağının arasındaki geçide doğru ilerledi. Onu takip etmek artık çok tehlikeli bir hale gelmişti.

“Hay aksi şeytan!” dedi Johnson.

Av ateşine kendini tamamen kaptıran Simpson, “İleri! İleri! Sıkı durun arkadaşlar, balina artık bizim!” diye bağınyordu.

Johnson bir yandan sandalı dengelemeye devam ederek, “Onu buzdağlarının arasında takip edemeyiz,” dedi.

“Ederiz, ederiz,” dedi Simpson.

“Hayır, hayır,” dedi bazı tayfalar.

Diğerleriyse “Evet,” diye bağırdı.

Bu konuşmalar sırasında balina dalgaların çalkantılarının etkisiyle birbirlerine doğru yaklaşan iki buzdağının arasına girdi.

Balinanın çektiği sandal tehlikeli geçide girmek üzereyken Johnson doğru atılıp elindeki balıyla ipi kesti.

Tam zamanıydı, iki buzdağı karşı koyulamaz bir güçle birleşerek aralarına giren zavallı hayvanı ezdi.

“Onu kaybettik,” dedi Simpson.

“Kurtulduk,” diye yanıtladı Johnson.

Gözünü bile kırpmayan doktor, “Vay canına, gerçekten görülmeye değerdi,” dedi.

Bu dağların ezme gücü çok müthişti. Balina bu denizlerde sık sık görülen bir kazanın kurbanı olmuştu. Scoresby'nin anlattıklarına göre tek bir yaz mevsiminde otuz balina gemisi Baffin Körfezinde yok olmuştu. Birbirine korkunç hızla yaklaşan devasa iki buz duvarı arasında üç direkli bir geminin bir dakikada yamyassı olduğunu, beden-

lerin ve malzemelerin kaybolduğunu görmüştü. Başka iki gemi de gözlerinin önünde yüz adım [otuz metre] uzunluğundaki ince uçlu buzlar tarafından bir mızrak gibi boydan boya delinmişti.

Bir süre sonra sandal gemiye yanaştı ve güvertedeki yerini aldı.

Shandon yüksek sesle, "Geçitlerde macera arayan tedbirsizlere ders olsun," dedi.

Beechey Adası

Forward 25 haziranda Prince de Galles topraklarının kuzeybatı ucundaki Dundas Burnunun görüş alanına girdi. Burada bulunan çok daha fazla sayıdaki buzların ortasında güçlükler arttı. Bu bölgede deniz daralıyor ve Crozier, Young, Day, Lowther, Garret Adalarından oluşan ve sanki bir gemi barınağının önüne dizilmiş kalelere benzeyen bir hat, buz akıntılarının boğazda toplanmasına neden oluyordu. Gemi başka koşullarda bir günde gideceği yolu 25 hazirandan 30 hazirana kadar almıştı; duruyor, geri gidiyor, Beechey Adasını kaçırmamak için en uygun fırsatı bekliyordu; gemi fazlasıyla kömür yakmıştı, beklerken daha az yakıt kullanıyordu ama gece gündüz istim üstünde kalmak için kazanı asla söndürmüyordu.

Hatteras da kömür stoklarının ne durumda olduğunu Shandon kadar iyi biliyordu ama Beechey Adasında yakıt bulacağından çok emin olduğu için tasarruf yapmak adına bir dakika bile kaybetmek istemiyordu, güneye dönmekle çok vakit kaybetmişti ve her ne kadar tedbirli davranarak İngiltere'yi nisan ayında terk etmiş olsa da şu anki pozisyonu kendinden önce bu seferi aynı mevsimde yapanlardan daha ileride değildi.

30 haziranda Prince De Galles topraklarının kuzeydoğu ucundaki Walker Burnunu gördüler, bura-

sı Kennedy ve Bellot'nun tüm kuzey Sommerset'i geçtikten sonra 3 Mayıs 1852'de gördüğü en uç noktaydı. 1851'de Austin seferine katılan Kaptan Ommaney, birliğine burada ikmal yapma şansını bulmuştu.

Bu çok yüksek burun kahverengiye çalan kızıl rengiyle dikkat çekiyordu, açık havada buradan Wellington Kanalı'nın girişi bile görünebilirdi. Akşamüzeri Walker Burnundan MacLeon Koyuyla ayrılan Bellot Burnu göründü. Genç Fransız subayının adıyla anılan bu burnun görünmesi üzerine *Forward*'ın İngiliz mürettebatı onun onuruna üç kez hurra diye bağırarak selamladı. Bu bölgede sahil görünümü çok pütürlü sarımsı kalker taştan oluşmuştu, kuzey rüzgârlarının yığıldığı çok büyük buz kütleleri tarafından korunuyordu. Bellot Burnu, bir süre sonra birbirleriyle bağı gevşek buzların arasından kendine yol açan ve Barrow Boğazı'nı geçerek Beechey Adasına ilerleyen *Forward*'ın görüş alanından çıktı.

Bellot Burnu göründü.

Hatteras çareyi dümdüz ilerlemekte bulmuştu; adanın uzağına sürüklenmemek için takip eden günlerde güverteden çok fazla ayrılmamıştı, uygun geçitleri tespit etmek için sık sık direğe çıkıyordu. Bir denizcinin sahip olabileceği ustalığı, soğukkanlılığı, cüreti ve hatta dehayı bu boğazın geçilmesi sırasında göstermişti. Şansın onun yanında olmadığı doğrudur zira bu mevsimde denizin buzlardan daha fazla arınmış olması gerekiyordu. Ama nihayetinde hedefine ulaşmak için ne buharı, ne mürettebatı ne de kendini riske atmaktan çekinmiyordu.

3 temmuz günü sabah saat on birde buz kılavuzu kuzeyde bir kara parçası görüldüğünü haber verdi, Hatteras gözlemleri sonucunda buranın arktik denizlerinde yolculuk yapan gemicilerin genel buluşma noktası olan Beechey Adasını tanıdı. Bu denizlerde yolculuk yapan neredeyse tüm denizciler buraya gelmişti, Franklin Wellington Boğazına girmeden önce ilk kışını burada geçirmişti. Creswell'in yardımcısı Mac Clure buzun üzerinde dört yüz yetmiş mil yol aldıktan sonra *Phénix*'le buluşmuş ve İngiltere'ye dönmüştü. *Forward*'dan önce burada demirleyen son gemi *Fox*'tu, Mac Clintock 11 Ağustos 1855'te burada ikmal yapmış, depoları ve evleri tamir ettirmişti, bunlar üzerinden iki yıl dahi geçmemişti, Hatteras bu detayları ezbere biliyordu.

Adanın görüntüsü lostromonun kalp atışlarını hızlandırmıştı, *Phénix*'in güvertesinde burayı ilk kez ziyaret ettiğinde henüz baştayfaydı, Hatteras ona sahilin durumu, nerede daha kolay demirleyeceği ve olası su artıkları konusunda sorular

sordu, harikulade bir hava vardı, sıcaklık elli yedi (+14° santigrat) derecede seyrediyordu.

“Evet, Johnson, burayı hatırlıyor musunuz?” diye sordu kaptan.

“Evet, kaptan, Beechey Adası burası. Ancak biraz daha kuzeye gitmemiz gerekir çünkü oradaki kıyı yanaşmak için daha elverişli.”

“Ama ya evler ve depolar?” diye sordu Hatteras.

“Onları ancak kıyıya çıktıktan sonra görebilirsiniz, şurada gördüğünüz tepeciklerin arkasındalar.”

“Oraya gerçekten çok büyük miktarda malzeme yığdınız mı?”

“Çok büyük miktarda kaptan. Amirallik bizi 1853'te Kaptan Inglefield komutasındaki *Phénix* istimbotuyla buraya gönderdi ve yanımızda içi erzak dolu *Breadalbane* adlı yük gemisi vardı, tüm bir sefere yetecek kadar erzak taşıdık.”

“Ama Fox'un komutanı 1855'te bu stoğun çoğunu tüketmiş olmalı,” dedi Hatteras.

“Endişelenmeyin, kaptan,” dedi Johnson, “sizin için de yeterince kalmıştır, soğuk onları kumsursuzca korur ve biz hepsini ilk günkü gibi taze ve çok iyi durumda bulacağız.”

“Yiyecek beni endişelendirmiyor, gemide yıllarca yetecek kadar yiyecek var, bana kömür lazım.”

“Merak etmeyin, kaptan, bin fıçıdan fazla kömür bıraktık, bundan emin olabilirsiniz.”

Sürekli dürbünüyle kıyıyı inceleyen Hatteras, “Yaklaşalım,” dedi.

“Şu küçük burnu görüyor musunuz?” diye devam etti Johnson, “onu geçtiğimizde demir atacağımız yerin çok yakınında olacağız. Evet, Teğmen

Creswell ve *Investigator*'daki on iki hastayla birlikte İngiltere'ye doğru bu noktadan yola çıktık. Ama kaptan Mac Clure'ün yardımcısını ülkeye götürebilmeyi başarabilsek de *Phénix*'de bize eşlik eden Teğmen Bellot ülkesini asla göremedi! Evet, bunlar hüznün verici anılar. Sanırım burada demirlememiz gerekiyor.”

“Pekâlâ,” diye yanıtladı Hatteras.

Ardından hemen emirlerini verdi.

Forward kuzey, güney, doğu rüzgârlarından doğal olarak korunan ve kıyıya iki yüz metre mesafedeki küçük bir koya demirledi.

“Bay Wall, şalupayı hazırlayın ve kömürü gemiye taşıtmak için altı adam gönderin.”

“Peki, kaptan,” diye yanıtladı Wall.

“Ben de doktor ve lostromoyla birlikte küçük kayıkla karaya çıkacağım. Bay Shandon, bize katılmak ister misiniz?”

“Emredersiniz,” diye yanıtladı Shandon.

Kısa bir süre sonra avcı ve bilim insanı aletlerini yüklenen doktor küçük kayıkta arkadaşlarının arasındaki yerini almıştı, on dakika sonra alçak ve kayalık bir sahile çıktılar.

“Bize yolu gösterin, Johnson,” dedi Hatteras. “Buraları hatırlıyor musunuz?”

“Kesinlikle, kaptan, ancak şu yapıyla karşılaşmayı beklemiyordum.”

“Bu mu?” diye bağırdı doktor, “ne olduğunu biliyorum, yaklaşalım, buraya kadar niçin geldiğini bu taşın kendisi bize söyleyecektir.”

Dört adam ilerledi ve doktor şapkasını çıkarak şunları söyledi: “Dostlarım bu anıt Franklin ve yoldaşlarının anısına inşa edilmiş.”

“Dostlarım bu anıt Franklin ve yoldaşlarının anısına inşa edilmiş.”

Gerçekten de Lady Franklin 1855'te Doktor Kane'e, 1858'de de Mac Clintock'a Beechey Adasına konmak üzere siyah mermerden birer tablet vermişti. Mac Clintock bu görevini dini bir saygıyla yerine getirmiş ve bu tableti Sör John Barrow'un Bellot'nun anısına diktiği mezar taşının yakınına yerleştirmişti.

Bu tablette şunlar yazıyordu:

FRANKLIN, CROZIER, FITZ-JAMES
VE ONLARIN TÜM CESUR KARDEŞLERİNİN
ANISINA

Bilim adına ve ülkelerinin onuru için acı çeken ve ölen subaylar ve sadık yoldaşları, bu taş onların ilk artık kışını geçirdikleri ve engelleri aşmak ya da ölmek için yola çıktıkları yerin yakınına dikilmiştir.

Onlara hayranlık duyan dostlarının, yurttaşlarının
ve bu seferin liderinin şahsında eşlerin en
sadiğini, en sevilenini kaybetmenin acısına, inancı
yüzünden katlanabilenlerin anılarına adanmıştır.

Bu taş onları, herkesin dinlendiği cennetin
kapısına taşısın.

1855

Uzak bölgelerin kayıp bir kıyısında bulunan
bu taş, kalplere acı bir şekilde hitap ediyordu, bu
acılardan etkilenen doktor gözlerinin dolduğunu
hissetti. Franklin ve yoldaşlarının büyük bir ener-
ji ve umutla geçtiği yerlerde onları hatırlatacak
sadece bir parça mermer kalmıştı ve kaderin bu
uğursuz uyarılarına rağmen *Forward*, *Erebus* ve
Terror'ın izinden gitmeye hazırlanıyordu.

Bu hüznü saygı duruşundan kendini ilk sı-
yıran Hatteras oldu ve kardan tamamen arınmış
yüksekçe bir tepeciğe hızla tırmandı.

Onu takip eden Johnson, "Kaptan, buradan de-
poları görebiliriz," dedi.

Tepenin zirvesine ulaştıklarında Shandon ve
doktor da onların yanına gelmişti.

Ama bakışlarını yönettikleri geniş ovada hiçbir
yerleşim kalıntısı görünmüyordu.

Lostromo, "İşte bu çok garip," dedi.

Hatteras heyecanla, "Peki bu depolar nerede?"
diye sordu.

"Bilmiyorum... Görmüyorum..." diye kekeledi
Johnson.

"Yolu şaşırmış olmalısınız," dedi doktor.

"Ama bana burası gibi geliyor," diye devam etti
Johnson, "düşünüyorum, aynı burası gibiydi..."

Hatteras sabırsızlıkla, "Peki nereye gitmeliyiz?" dedi.

"İnelim," dedi lostromo, "zira yanılmış olmam da mümkün! Yedi yıldan beri bu bölgeyi unutmuş olabilirim."

"Özellikle de bölge monoton bir şekilde tek tip olursa," dedi doktor.

"Ama yine de..." diye mınıldanıyordu Johnson. Shandon hiçbir yorumda bulunmamıştı.

Birkaç dakika yürüdükten sonra Johnson durdu.

"Ama hayır," diye bağırdı, "hayır, yanılmıyorum!"

Hatteras etrafına bakınarak, "Yani, o halde?" dedi.

"Bunu söylemenizin nedeni ne, Johnson?" diye sordu doktor.

Lostromo ayağının altındaki bir tür tümseğin içinde apaçık fark edilen üç çıkıntıyı işaret ederek, "Topraktaki şu kabanklığı görüyor musunuz?" dedi.

"Nedir bunlar?" diye sordu doktor.

"Bunlar Franklin'in üç gemicisinin mezarları! Bundan eminim! Yanılmamışım ve buradan yüz adım ötede yerleşke olmalı, eğer yerinde yoksa... Demek ki..."

Düşüncelerinin sonunu getirmeye cüret edemedi, Hatteras ileri koşmuştu ve içini şiddetli bir umutsuzluk kapladı. İçinde her tür erzakı barındıran depoları bulmayı o kadar çok umduğu bu yer harap olmuş, uygar ellerin yorgun gemiciler için yığıldığı devasa erzak stoğu yıkılıp yağmalanmıştı. Bu tahribatı kim yapmıştı? Bölgedeki hayvanlar, kurtlar, tilkiler, ayılar? Hayır, zira onlar

yalnızca yiyeceklere zarar verirdi ve geride tek bir çadır parçası, tek bir odun parçası, tek bir demir veya herhangi bir metal kırıntısı ve *Forward* için en korkunç olanı, en küçük bir yakıt parçası kalmamıştı.

“Topraktaki şu kabarıklığı
görüyor musunuz?”

Avrupalı gemilerle sık sık ilişki içinde bulunan ve kendilerinde olmayan bu nesnelerin değerini öğrenen Eskimoların bu işin faili olduğu açıldı, Fox'un buradan geçişinden sonra bu zenginlikleri yağmalamak için sürekli gelip gitmişler, buranın nasıl bir yer olduğunu belirten hiçbir iz bırakmama özen göstermişlerdi ve şimdi yanı yana erimiş uzun bir buz örtüsü yeri kaplıyordu.

Hatteras ne yapacağını bilemez haldeydi. Doktor başını sallayarak bakıyordu. Shandon hâlâ su-

suyordu ama dikkatli bir gözlemci dudaklarında beliren kötücül gülümsemeyi fark edebilirdi.

Bu sırada üçüncü zabıt Wall'ın gönderdiği adamlar geldi. Her şeyi anladılar. Shandon kaptana doğru ilerleyerek şöyle dedi:

“Bay Hatteras, bence umutsuzluğa kapılmak gereksiz, şansımız var ki Barrow Boğazının girişindeyiz ve Baffin Denizine dönebiliriz.”

“Bay Shandon,” diye yanıtladı Hatteras, “şansımız var ki Wellington Boğazının girişindeyiz ve böylelikle kuzeye gidebiliriz.”

“Peki nasıl yol alacağız, kaptan?”

“Yelkenle, bayım, hâlâ iki aylık yakıtımız var ve önümüzdeki kışı geçirmek için yeter de artar bile.”

Shandon, “Şunu söylememe izin verin, kaptan,” diye devam etmek istedi.

“Beni gemime kadar izlemenize izin veriyorum bayım,” diye yanıtladı Hatteras.

Sırtını ikinci kaptanına dönerek gemiye geri döndü ve kamarasına kapandı.

Rüzgâr iki gün boyunca ters esti, kaptan güvertede gözükmeydi. Doktor bu zorunlu konaklamayı Beechey Adasını dolaşarak değerlendirdi, bu bölgedeki görece yüksek ısı sayesinde üzerinde kar olmayan kayalarda yetişen bazı bitkileri topladı, bunlar süpürge otları, çok çeşitli olmayan likenler, bir tür sarı düğün çiçeği, kuzu kulağına benzeyen geniş yapraklı bir bitki ve taşkıran otuydu.

Bu bölgenin bitki örtüsünün çeşitliliğindeki fakirliğe rağmen hayvan türleri daha zengin bir çeşitlilik arz ediyordu, doktor kuzeye doğru giden

kaz ve turna sürüleri görmüştü, keklikler, siyaha çalan mavi renkteki pufla ördekleri, scolopax türünden uzun bacaklı çulluklar, çok uzun vücutlu dalgıç olan northern-diversler, tadı çok güzel olan dağ tavuğu türü ptarmitesler, vücudu siyah renkli kanatları beyaz ayakları ve gagası mercan gibi kırmızı olan dovebiesler, bağırtlak kittywakes türleri ve karnı beyaz iri loonslar buradaki kuş ailesinin temsilcilerini oluşturuyorlardı.

Doktor henüz kışlık beyaz kürklerine bürünmemiş birkaç gri tavşan ve Dük'ün büyük bir marifetle ortaya çıkarttığı bir mavi tilkiyi öldürme fırsatı buldu. İnsanların varlığından korkmaya alışmış birkaç ayı ve düşmanları olan ayılarla aynı sebepten ötürü son derece korkan foklar insanları yanlarına yaklaştırmadı. Koy tadı çok lezzetli bir tür deniz salyangozu kaynıyordu. Eklemli türü hayvanların çift kanatlı cinsinin culicides ailesinin nemoceres kolu, sadece basit bir sivrisinek tarafından temsil ediliyordu ve doktor bu sinek tarafından sokulduktan sonra onu yakalayabilme mutluluğuna erişmişti. Bir kavkı bilimci olarak şansı çok yaver gitmedi ve yalnızca bir midye türü ve birkaç iki çenetli kabuğuyla yetinmek zorunda kaldı.

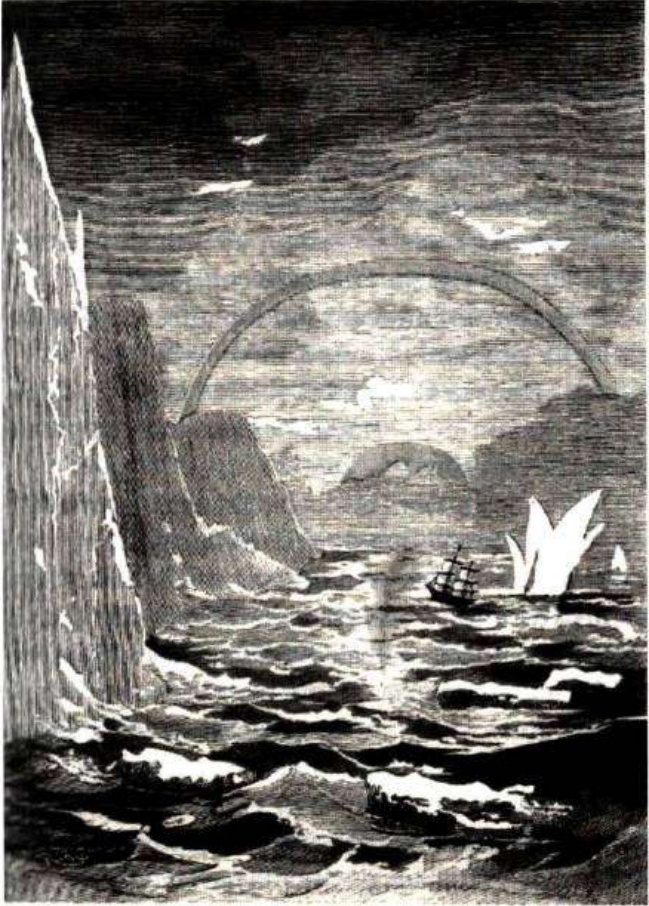
Doktor bir mavi tilkiyi öldürme fırsatı buldu.

Bellot'nun Ölümü

Sıcaklık 3 ve 4 temmuzda elli yedi derece (+14° santigrat) olmuştu, bu sefer sırasında karşılaştıkları en yüksek sıcaklık buydu. Ama 5 temmuz perşembe günü rüzgâr güneydoğuya döndü ve şiddetli bir kar tipisi oluştu; ondan önceki gece termometre 23 derece birden düşmüştü. Hatteras mürettebatın isteksizliğine aldırmadan demir alma emrini verdi. On üç günden beri yani Dundas Burnunu geçmelerinden bu yana *Forward* kuzey yönünde bir derece bile ilerlememişti, Clifton'ın da içinde bulunduğu grup bu durumdan hoşnut değildi, Wellington Kanalına gitme azmindeki kaptanın bu kararını şimdilik paylaştıklarından manevraları yapmak için bir zorluk çıkartmadılar.

Gemi yelkenlerini açmayı güçlkle başarabildi ama gece boyunca mizanasını, gabyalarını ve babafingolarını açtıktan sonra Hatteras akıntının güneye doğru sürüklediği buz silsilelerinin arasında cesurca ilerledi. Mürettebat yelkenleri sık sık çevirmek zorunda kaldıkları bu dolambaçlı yol alış yüzünden çok yorulmuştu.

Wellington Kanalı çok geniş değildi, doğusundaki Devon'un kuzey kıyıları ve batısındaki Cornwallis Adası arasına sıkışmıştı, bu ada uzun süre bir yarımada sanılmıştı. 1846'da Sör John Franklin kanalın kuzeyinden başlayarak batı kıyılarını dolaştı.

Wellington Kanalına Forward.

Wellington Kanalı'nın keşfi 1851'de Lady-Franklin ve Sophie adlı balina gemilerine komuta eden Penny tarafından gerçekleştirildi, yardımcılarının biri olan Steward 76 derece 20 dakikalık enlemdeki Beechey Burnuna ulaştı ve buzlardan arınmış denizi buldu. Buzlardan arınmış deniz! Hatteras'ın umudu da buydu.

Doktora, "Steward'ın bulduğunu ben de bulacağım ve o zaman kutba kadar sadece yelkenleri kullanarak gidebilirim," dedi.

"Ama," diye yanıtladı doktor, "mürettebatınızın tepkilerinden çekinmiyor musunuz?.."

Hatteras sertçe, "Mürettebatım mı?" dedi.

Sonra alçak sesle, "Zavallı adamlar," diye mırıldandı ve bu sözleri doktoru çok şaşırttı.

Kaptanın kalbinde bu tür duyguların bulunduğu ilk kez tanıklık ediyordu doktor.

Ama kaptan enerjik bir şekilde kendini toplayarak devam etti, "Hayır, beni izlemeleri gerek! Beni izleyecekler!"

Bu arada *Forward* aralarındaki mesafe fazla olduğu için henüz buz akıntılarıyla çarpışma riski bulunmasa da kuzeye doğru çok az bir mesafe kat etmişti zira ters esen rüzgârlar yüzünden sık sık durmak zorunda kalıyordu. Spencer ve Innis Burnlarını zar zor geçebilmişti ve 10 temmuz salı günü nihayet yetmiş beşinci enlemin aşılması Clifton'ı çok mutlu etmişti.

Forward, Kaptan Haven'in komuta ettiği *Rescue* ve *Advance* adlı Amerika gemilerinin çok korkunç tehlikelerle karşılaştığı noktadaydı. Doktor Kane de bu sefere katılmıştı, 1850'nin eylül ayının sonlarında bu gemiler bir bankiz tarafından sarılarak karşı koyulmaz bir güçle Lancastre Boğazına girmişti.

Johnson bu felaketi geminin birkaç tayfasıyla birlikte onu dinleyen James Wall'a anlattı.

"*Advance* ve *Rescue* buzlar tarafından öylesine kaldırılıp sarsıldılar ki gemide ateş yakmak fikrinden vazgeçtiler ama bu sırada sıcaklık sıfırın altında on sekiz dereceye kadar düşmüştü! Bütün

kış boyunca zavallı mürettebat bankize hapsolmuştu ve her an gemiyi terk etmeye hazırdılar, üç hafta boyunca elbiselerini bile çıkarmamışlardı. Bu korkunç koşullarda bin mil sürüklendikten sonra Baffin Denizinin ortasına geldiler.”

Bu anlatının morali zaten bozuk mürettebat üzerindeki etkisini tahmin edebilmek mümkündü.

Bu konuşma sırasında Johnson bu bölgede meydana gelen diğer olaylar hakkında doktorla fikir alışverişinde bulundu, doktordan tam olarak 75 derece 30 dakika enleme gelindiğinde kendisine haber vermesini istedi.

“Burası! Tam burası!” diye bağırdı Johnson. “İşte, uğursuz topraklar!”

Ve bunları söylerken onurlu lostromonun gözlerinden yaşlar akıyordu.

“Teğmen Bellot’nun ölümünden mi söz ediyorsunuz?” dedi doktor.

“Evet, Bay Clawbonny o cesur ve iyi yürekli yiğit subaydan söz ediyorum.”

“Bahsettiğiniz felaket tam olarak burada mı meydana geldi?”

“Tam burada, North-Devon kıyısının bu bölgesinde, kader bu işte çok büyük bir rol oynuyor ve eğer Kaptan Pullen gemisine daha erken gelseydi bu felaket yaşanmazdı.”

“Ne demek istiyorsunuz, Johnson?”

“Beni dinleyin, Bay Clawbonny, hayatın ne kadar küçük şeylere bağlı olduğunu göreceksiniz. Bellot’nun ilk seferini 1850’de Franklin’i aramak için yaptığını biliyor musunuz?”

“Evet, Johnson, *Prince Albert* gemisinde yapmıştı.”

“1853'te Fransa'ya döndükten sonra benim de tayfa olarak bulunduğum Kaptan Inglefield komutasındaki *Phénix* gemisine katılma izni aldı. *Breadalbane* gemisiyle Beechey Adasına erzak taşıyorduk.”

“Ne yazık ki bizim bulamadığımız şu erzakları!”

“Evet, Bay Clawbonny, o erzaklar. Ağustosun başında Beechey Adasına geldik, 10 ağustosta Kaptan Inglefield, bir aydan beri gemisi *North-Star*'dan ayrılmış bulunan Kaptan Pullen'e katılmak için *Phénix*'ten ayrıldı. Dönüşünde Wellington Kanalında kışlamakta olan Sör Edward Belcher'e amiralliğin mesajlarını iletmeyi düşünüyordu. Bu arada kaptanımızın ayrılmasından kısa bir süre sonra Kaptan Pullen gemisine dönmüştü. Keşke Kaptan Inglefield'in yola çıkmasından önce dönseydi! Teğmen Bellot kaptanın yokluğunun uzayacağından endişe ediyordu ve amiralliğin mesajının acil olduğunu bildiği için onu bizzat iletmeyi teklif etti. İki geminin komutasını Kaptan Pullen'e bırakarak 12 ağustosta bir kızak ve kauçuktan bir botla yola çıktı. Yanında *North-Star*'ın vardiya şefi Harvey ile üç tayfa, Madden, David Hook ve ben vardık. Sör Edward Belcher'in kanalın kuzeyindeki Beecher Burnu civarında olduğunu düşünüyorduk, doğu kıyılarına yakın giderek kızakla oraya doğru yöneldik. İlk gün Innis Burnuna üç mil uzakta kamp kurduk, ertesi gün Bowden Burnuna üç mil mesafedeki bir buzun üzerinde durduk. Bu arada gece gün gibi aydınlıktı, kara üç mil mesafede olduğu için Teğmen Bellot oraya giderek kamp kurmaya karar verdi, kauçuk botla gitmeye çalışıyordu, güneydoğudan

esen sert rüzgâr onu gerisin geri itti, oradan geçmeye çalışan Harvey ve Madden'in şansı yaver gitti, yanlarında bir ip vardı ve bunu kızakla kıyı arasında bağladılar, bu ip sayesinde üç eşya taşınabildi ama sıra dördüncüye geldiğinde üstünde bulunduğumuz buzun harekete geçtiğini hissettik, Bay Bellot yoldaşlarına ipi bırakmalarını haykırdı, teğmen, David Hook ve ben sahilden çok uzaklara sürüklendik. Bu sırada rüzgâr kuzeydoğudan çok şiddetli esiyor ve kar yağıyordu. Ancak tehlike henüz çok büyük değildi ve biz dönebildiğimize göre onlar da geri dönebilirdi."

Johnson bir süre konuşmasına ara verdi, bu felaketin meydana geldiği kıyıya baktı ve sonra devam etti,

"Yoldaşlarımızı gözden kaybettikten sonra ilk önce kızağımızın tentesinin altına sığınmaya çalıştık ama bir işe yaramadı, bunun üzerine bıçaklarımızın yardımıyla buzların içinde bir ev oymaya başladık. Bay Bellot yarım saat boyunca oturup bizimle karşı karşıya bulunduğumuz tehlikeler hakkında konuştu, ona korkmadığımı söyledim. 'Tanrı'nın yardımıyla saçımızın kılına bile zarar gelmeyecek,' diye yanıtladı. Ona saatin kaç olduğunu sordum, bana 'Yaklaşık olarak altıyı çeyrek geçiyor,' dedi. 18 ağustos perşembe günü sabah saat altı çeyrekti. Bay Bellot kitaplarını bağlayarak, buzun nasıl yüzdüğünü görmek istediğini söyleyerek ayrıldı, gideli yalnızca dört dakika olmuştu ben de üzerine sığındığımız buzun durumunu görmek istediğim için onu aramaya çıktım ama onu göremedim ve sığınma yerimize dönerken onun sopasını on metre genişliğinde-

ki bir uçurumun karşı kıyısında fark ettim. Ona seslendim ama cevap alamadım. O sırada rüzgâr çok kuvvetli esiyordu. Onu buzun etrafındaki her yerde aradım ama zavallı teğmenden hiçbir ize rastlayamadım.”

Bu hikâyeden duygulanan doktor, “Peki sizin tahmininiz nedir?” diye sordu.

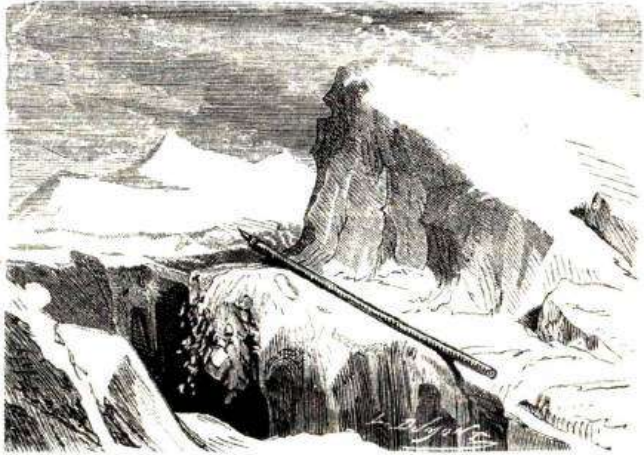

“Sığınma yerimize dönerken onun sopasını on metre genişliğindeki bir uçurumun karşı kıyısında fark ettim.”

“Sanırım Bay Bellot sığındıktan çıktığında rüzgâr onu uçuruma sürükledi ve paltosu ilikli olduğundan yüzüp su yüzüne çıkamadı. Ah, Bay Clawbonny, hayatımın en büyük üzüntüsünü yaşadım. İnanmak istemedim. Sadakatinin kurbanı olan zavallı yiğit subay! Zira şunu bilmelisiniz ki buzlar çözülmeden önce karaya ulaşmak isteyen Kaptan Pullen’in talimatlarına uymak için hayatını kaybetti. Zavallı genç adam, gemideki herkes tarafından sevilen, cesur ve iyilik sever biriydi. Tüm İngiltere onun için gözyaşı döktü ve Eskimolar bile

Kaptan Inglefield'in Pound Koyuna dönüşünün ardından iyi kalpli teğmenin öldüğünü öğrenince aynı benim gibi, zavallı Bellot! Zavallı Bellot, diye rek ağladı.”

Bu acıklı hikâyeden etkilenen doktor, “Peki, Johnson, yoldaşınız ve siz daha sonra karaya nasıl ulaşabildiniz?” diye sordu.

Bay Bellot'nun sopası.

“Sonrasında fazla bir şey olmadı, biz yemek ve ateş olmadan buzun üzerinde yirmi dört saat daha kaldık, ama sonunda dipte karaya vurmuş bir buz alanına rastladık, üzerine sıçradık ve elimizde kalan bir küreğin yardımıyla bizi taşıyabilecek bir buz parçasını sal gibi idare ettik, böylece kıyıya ulaşabildik ama yanımızda maalesef bizim cesur subayımız yoktu.”

Hikâye sona erdiğinde *Forward* bu uğursuz kıyıyı geçmiş ve Johnson korkunç felaketin meydana geldiği yeri gözden kaybetmişti. Ertesi gün Griffin Koyu sancak tarafında bırakıldığı ve iki

gün sonra da Grinnel ve Helpman Burunları, nihayet 14 temmuzda Osborn Burnu geçildi ve ayın 15'inde gemi kanalın ucundaki Baring Koyunda demirledi. Buraya kadarki yolculukları çok zor geçmemişti. Hatteras tıpkı Pionnier ve Assistance'a komuta eden Belcher'in yetmiş yedinci enlemde kışladığı zamandaki gibi buzlardan neredeyse arınmış bir denizle karşılaştı. Bu 1852'den 1853'e kadar süren ilk kışlamasıydı, zira ertesi yıl 1853-1854 kışını şu an *Forward*'ın demirlediği Baring Koyunda geçirmişti.

Daha sonra karşılaştığı korkunç güçlükler ve tehlikeler sonucu Assistance adlı gemisini ebedi buzların içinde terk etmek zorunda kalmıştı.

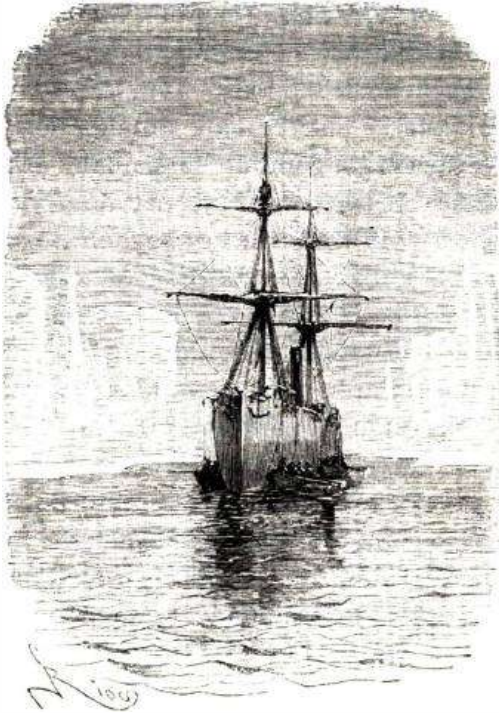
Shandon moralleri bozuk tayfalara bu felaketin anlatıcısı rolüne büründü. Hatteras birinci zabitanın bu ihanetinden haberdar mıydı? Bunu söyleyebilmek mümkün değildi, her halükârda bu konuda suskun kaldı.

Baring Koyunun hizasında Wellington Kanalıyla Reine Kanalını birbirine bağlayan küçük bir kanal vardı. Buradaki buzlar çok sıkışık haldeydi. Hatteras, Hamilton Adasının kuzeyine ulaşacak geçitleri aşmak için boş yere çabaladı, rüzgâr onun karşısındaydı, o halde Hamilton Adasıyla Cornwallis Adası arasından sızmak gerekiyordu, sonuç vermeyen çabalar yüzünden çok değerli beş gün kaybettiler. Sıcaklık düşme eğilimi gösteriyordu ve hatta 19 temmuzda yirmi altı dereceye (-4° santigrat) düştü, ertesi gün geri yükseldi ama arktik kışın erken gelme tehdidi Hatteras'ı daha fazla vakit kaybetmemeye itiyordu. Batıdan esmeye devam eden rüzgâr gemisinin ilerlemesine

engel oluyordu. Ve buna rağmen Stewart'ın karşılaştığı buzdan arınmış denizi bulma noktasına ulaşmak için acele ediyordu. Ayın 19'unda her ne pahasına olursa olsun küçük kanalda ilerlemeye karar verdi, rüzgâr geminin karşısından esiyordu, karla dolu bu sert esintilere pervanesiyle karşı koyabilirdi ama Hatteras her şeyden önce yakıtını idareli kullanmak zorundaydı, öte yandan geçit gemiyi halatlarla çekmek için fazla genişti. Hatteras mürettebatın yorgunluğuna aldırmadan benzer durumlarda balina gemilerinin zaman zaman başvurduğu bir yöntemi uyguladı. Sandalları geminin iki yanında palangalarına bağlı halde suyun yüzeyine kadar indirtti, bu filikalar önden ve arkadan gemiye sağlamca bağladı, bir yandaki filikanın kürekleri sancak, öbür yandaki filikanın kürekleri iskele tarafına gelecek şekilde yerleştirildi, adamlar sırayla kürekçi mevkilerindeki yerlerini alarak gemiyi rüzgâra karşı ilerletebilmek için güçlü bir şekilde kürek çekti.

Forward küçük kanalda yavaşça ilerledi, böyle sine bir işin oluşturacağı yorgunluk kolayca tahmin edilebilirdi; fısıltılar duyulmaya başlamıştı. Dört gün boyunca 23 temmuza kadar bu şekilde kürek çekildi ve böylelikle Reine Kanalındaki Bar-ring Adasına ulaşıldı.

Rüzgâr ters yönden esmeye devam ediyordu. Mürettebat bitkin düşmüştü. Adamların sağlıkları iyice bozulmuştu ve doktor bazılarında iskorbütün ilk belirtilerini gördüğüne inanıyordu. Bu korkunç hastalığa karşı savaşmak için hiçbir şeyi ihmal etmiyordu, elinin altında büyük miktarda misket limonu suyu ve kalsiyum hapi vardı.

**Hatteras balina gemilerinin başvurduğu
bir yöntemi uyguladı.**

Hatteras artık mürettebatına daha fazla güvenmemesi gerektiğini anladı, yumuşaklık ve ikna metotları etkisiz kalmıştı, sertlikle yönetme ve yeri geldiğinde acımasızca davranma kararı aldı, özellikle Richard Shandon'a güvenmiyordu ve hatta sesini yükseltme cesareti göstermemesine rağmen James Wall'a da güvenmiyordu. Hatteras'ın yanında doktor, Johnson, Bell ve Simpson vardı; bu adamlar ona yüzde yüz sadıktı, kararsızlar arasındaki Foker, Bolton, Walsten, silahçı, Brunton ve birinci makinist ilk fırsatta onun karşısına

geçebilirdi; diğerlerine gelince, Pen, Gripper, Clifton ve Waren açıkça isyan planları kurguluyordu, yoldaşlarını da yanında sürükleyerek *Forward*'ı İngiltere'ye dönmeye zorlamak istiyorlardı.

Hatteras motivasyonlarını yitirmiş ve özellikle de yorgunluktan bitkin düşmüş bu mürettebatın daha önce yaptıkları manevraları yapmalarını bekleyemeyeceğini çok iyi gördü. Yirmi dört saat boyunca Baring Adası görüş alanlarında kaldı ama ona doğru bir adım bile ilerleyemediler. Bu sırada sıcaklık düşüyordu ve temmuz ayı bu yüksek boylamlarda gelecek kışın etkilerini şimdiden hissetmeye başlamıştı. Ayın yirmi dördünde sıcaklık yirmi dört dereceye (-6° santigrat) düştü. *Young ice*, yani yeni buz, gece boyunca oluşmuş ve on iki ile on altı milimetrelik bir kalınlığa ulaşmıştı, eğer üzerine kar yağarsa kısa süre sonra bir adamın ağırlığını taşıyacak güce ulaşacaktı. Deniz ilk kristallerin oluşacağı haberini veren kirli renge ne bürünmüştü bile.

Hatteras bu endişe verici belirtiler hakkında yanılmıyordu, eğer geçit kapanırsa yolculuğunun hedefinin uzağındaki bu noktada kışlamak zorunda kalacak ve ondan öncekilerin raporlarında belirtilen buzlardan arınmış denize bu kadar çok yaklaşmışken onu göremeyecekti bile. Bu yüzden her ne pahasına olursa olsun ilerlemeye ve kuzeye doğru birkaç derece daha aşmaya kararlıydı, güçleri tükenmiş bir mürettebatla kürekleri kullanamayacağını anladığında, ters esen rüzgârlar yüzünden yelkenlerinden de faydalanamayacağı için kazanları yakma emri verdi.

İsyân Başlangıcı

Bu beklenmedik emir *Forward*'da büyük bir şaşkınlığa neden oldu.

“Kazanları yakmak mı?” diyordu bazıları.

Diğerleri de, “Neyle yakacağız?” diye soruyordu.

“En fazla iki ay yetecek kadar kömür kaldı!” diye bağırdı Pen.

Clifton, “Peki kışın nasıl ısınacağız?” diye sordu.

Gripper, “Gemiyi kazanın su kesimine kadar kadar yakmamız gerekecek,” diye devam etti.

“Ve küçük babafingodan bastonuna kadar gemideki direkleri sobaya mı dolduracağız?” diye sordu Waren.

Shandon gözünü dikmiş, Wall'a bakıyordu. Şaşkınlık içindeki makinistler makine dairesine inmekte tereddüt ediyordu.

Kaptan kızgın bir sesle, “Beni duymadınız mı?” diye bağırdı.

Brunton ambar ağzına doğru yöneldi ama tam inmek üzereyken durdu.

Bir ses ona, “Gitme, Brunton,” dedi.

“Bunu kim söyledi?” diye bağırdı Hatteras.

Pen kaptana doğru ilerleyerek, “Ben!” dedi.

“Peki ne demek istiyorsun?” diye sordu kaptan.

“Şunu demek istiyorum,” dedi Pen küfrederek, “artık bıktık, buradan daha ileriye gitmeyeceğiz, kışın yorgunluktan ve soğuktan gebermek istemiyoruz ve kazanları yakmayacağız!”

Hatteras buz gibi bir sesle, “Bay Shandon, bu adamı zincirleyin,” dedi.

“Ama kaptan,” diye yanıtladı Shandon, “bu adamın söyledikleri...”

“Bu adamın söylediklerini,” diye karşılık verdi Hatteras, “eğer tekrar ederseniz sizi de kamaranızda göz altına aldırırım! Bu adamı derhal yakalayın! Beni duyuyor musunuz?”

Johnson, Bell ve Simpson öfkeden kendini kaybetmiş tayfaya doğru ilerledi.

Eline geçirdiği ağır bir kaldıracı başının üzerinde sallayarak, “Bana dokunanın...” diye bağırdı.

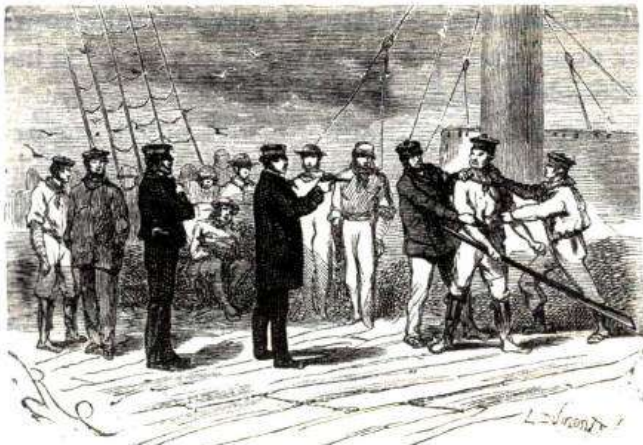
Hatteras ona doğru ilerledi.

Neredeyse çok sakın bir sesle, “Pen, tek bir hareket dahi yaparsan beynini parçalarım!” dedi.

Böyle konuşurken elindeki tabancanın namlusuna kurşun sürerek tayfaya doğru ilerliyordu.

Bu sırada mırıldanmalar duyulmaya başlandı.

“Sizler de tek bir söz ederseniz bu adamı öldürürüm,” dedi.

“Pen, tek bir hareket dahi yaparsan beynini parçalarım!”

Bu sırada Johnson ve Bell artık direnmeyi bırakan Pen'in elindeki kaldıracı aldılar ve onu ambarrın dibine götürdüler.

Hatteras, "Haydi, Brunton," dedi.

Makinist onu takip eden Plower ve Waren ile birlikte görev yerine indi. Hatteras kış güverteye geri döndü.

"Şu Pen çok sefil biri," dedi doktor.

Hatteras sadece, "Bu adam ölüme asla bu kadar yaklaşmamıştı," dedi.

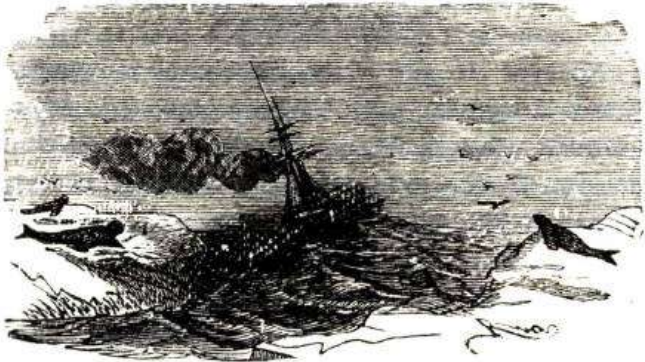
Kısa bir süre sonra buhar yeterli basınç seviyesine ulaşmıştı, *Forward*'ın demirleri çekildi, gemi doğuya dönerek rotasını Beechey Burnuna çevirdi ve pruvasıyla yeni oluşmuş buzları kırarak ilerledi.

Baring Adası ve Beechey Burnu arasında sanki buz tarlalarının arasında karaya oturmuş gibi görünen çok sayıda adaya rastladılar, denizin bu bölgesine yayılmış çok sayıdaki küçük boğazlarda havanın soğuk olması nedeniyle büyük miktarda buz kütleleri birikiyordu, sağda solda buz tepcikleri oluşmaya başlamıştı ve kısa bir süre sonra ilk donmaların etkisiyle aşılmaz tek bir kütle haline geleceklerdi.

Forward kar tipisinin ortasında büyük güçlüklerle ilerliyordu. Bununla birlikte bu bölgenin ikliminin değişken özelliği yüzünden güneş zaman zaman kendini gösteriyor, sıcaklık birkaç derece artıyor ve engeller büyülü bir şekilde eriyordu ve kısa bir süre önce bütün geçitleri kaplayan buz kütleleri yerini göze hoş gelen çarşaf gibi bir denize bırakıyordu. Ufuk harikulade bir turuncu renge bürünüyor ve karların ebedi beyazlığıyla hoş bir uyum sağlayarak gözleri dinlendiriyordu.

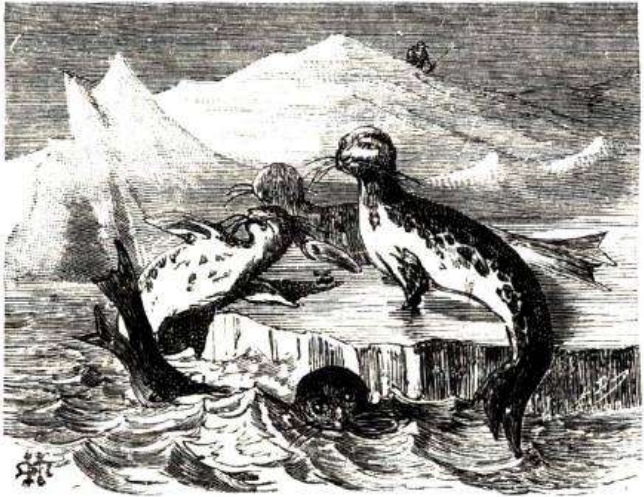
26 temmuz perşembe günü *Forward*, Dundas Adasının çok yakınından geçti ve sonrasında rotasını daha kuzeye çevirdi ama buradan kıyılardan kopan küçük buzdağlarının oluşturduğu sekiz dokuz adım yüksekliğindeki bir bankizle karşı karşıya geldi. Batıya doğru bir yay çizerek yolunu uzatmak zorunda kaldı. Geminin inlemeleriyle birleşen buzların bitmek bilmez çatırdamaları iç çekiş ve şikâyeti andıran bir gürültü oluşturuyordu. Sonunda gemi bir geçit buldu ve güç bela ilerledi, sık sık büyük bir buz kütlesi geminin ilerleyişini saatlerce engelliyordu, sis dümencinin görüş alanını daraltıyordu, bir millik bile bir görüş mesafesi olsaydı engellerden kolayca sıyrılabilirlerdi ama sisli bir burgacın içinde görüş mesafesi genellikle iki yüz metreyi geçmiyordu. Dalgaların güçlü çalkantısı yoruyordu.

Bazen pürüzsüz ve parlak bulutlar sanki buz sahalarını yansıtıyor gibi özel bir görünüme bürünüyor, bazı günler güneşin sarımtırak ışıklarını yoğun sisi delmeyi başaramıyordu.

Forward sekiz dokuz adım yüksekliğindeki bir bankizle karşı karşıya geldi.

Kuş sürüleri hâlâ çok kalabalıktı ve sesleri sağır ediciydi, sürüklenen buz parçalarının üzerinde tembelce yatan foklar geminin geçişinden korkmadan başlarını kaldırıyor ve uzun boyunlarını oynatıyorlardı, onların yüzen evini sıyrarak geçen gemi sürtünmeden dolayı kaplamalarının bir kısmını ardında bırakıyordu.

Foklar geminin geçişinden korkmadan başlarını kaldırıyor.

Nihayet altı gün süren bu ağır ilerleyişin sonunda 1 ağustos günü Beecher Burnu kuzeyde görüldü, Hatteras bu son saatleri gözcü direğinde geçirdi, Stewart tarafından 30 Mayıs 1851'de 76 derece 20 dakika enlemde görülen buzlardan arınmış denizin fazla uzakta olmaması gerekiyordu ancak Hatteras gözlerinin erişebildiği en uzak noktada dahi buzlardan arınmış bir kutup havzasının belirtilerine rastlamadı. Tek kelime etmeden direktten indi.

Shandon üçüncü zabite, “Buzlardan arınmış denizin varlığına inanıyor musunuz?” diye sordu.

James Wall, “Artık ben de şüphe etmeye başladım,” diye yanıtladı.

“Bu sözümona keşfin hayal ürünü bir hipotez olduğunu söylemekte haksız mıydım? Kimse bana inanmak istemedi ve hatta siz bile bana karşıydınız Wall.”

“Artık size inanırlar Shandon.”

Shandon, “Evet, iş işten geçtikten sonra,” diye yanıtladı.

Ve kaptanla konuşmasının ardından bütün zamanını geçirdiği kamarasına döndü.

Akşam üzeri rüzgâr tekrar güneyden esmeye başladı. Hatteras yelkenleri açıtırıp kazanları söndürttü, mürettebat birkaç gün boyunca yeniden zahmetli manevralarına başladı, her an yelkenleri orsa etmek veya gemiyi durdurmak için aniden toplamak gerekebiliyordu, soğuktan kaskatı kesilen serenenlerin halatları tıkanmış makaralardan güçlükle geçiyordu ve bu da yorgunluklarını daha da katlıyordu, Barrow Burnuna ulaşabilmeleri bir haftadan fazla sürmüştü. *Forward* on günde otuz mil bile ilerleyememişti.

Burada rüzgâr yeniden kuzeyden esmeye başladı ve pervaneler tekrardan harekete geçti. Hatteras hâlâ tıpkı Edward Belcher'in gördüğü gibi yetmiş yedinci paralelin ötesinde engellerden arınmış bir deniz görmeyi umuyordu.

Bununla birlikte Penny'nin anlattıklarını dikkate aldığında şu an geçtiği bölgenin de buzlardan arınmış olması gerekiyordu zira Penny botuyla Reine Kanalı'nın kıyılarını izleyerek yetmiş

yedinci paralele kadar gelmiş ve buzların sınırına ulaşmıştı.

Bu anlatılanları uydurma olarak mı görmesi gerekiyordu? Ya da kış bu yıl kuzey bölgelerine erken mi bastırmıştı?

15 ağustosta sislerin içinde yükselen zirveleri ebedi karlarla kaplı Percy Dağını gördüler, şiddetli bir rüzgâr çtırdayan doluları harmanlıyordu. Ertesi gün güneş ilk kez battı, nihayet gündüzün yirmi dört saat sürdüğü uzun serisi tamamlanmıştı. İnsanlar sonunda bu daimi aydınlığa alışabilmişti ama hayvanlar bunun etkisini fazla hissetmiyordu, Grönland köpekleri de normal saatlerinde yatıyordu, Dük de her akşam sanki karanlık çökmüş gibi düzenli uyuyordu.

Bununla birlikte 16 ağustos izleyen gecelerde karanlık hiçbir zaman yoğun olmadı, güneş batmasına rağmen yansıyan ışıkları ortalığı yeterince aydınlatıyordu.

19 ağustosta yapılan hassas bir gözlem sonucu Franklin Burnunun doğu kıyısında, Lady Franklin Burnunun da batı kıyısında olduğu belirlendi; burası cesur gemicini ulaşabildiği en uç noktaydı, yurttaşları fedakâr karısının isminin de onları daima bir arada tutan sevginin sembolü olarak kendi isminin karşısında olmasını istemişti.

Doktor dünyanın uzak bir ucundaki bu iki burnun temsil ettiği sevgi bağı karşısında duygulanmıştı.

Doktor, Johnson'ın tavsiyelerine uyarak düşük sıcaklıklara alışmaya başlamıştı; sürekli güvertede duruyor; soğuğa, rüzgâra ve kara direniyordu. Biraz zayıflamasına rağmen bedeni bu sert iklim-

den fazla etkilenmiyordu. Zaten başka tehlikeleri de bekliyor ve hatta erken kışın belirtileri onu neşelendiriyordu.

Bir gün Johnson'a, "Güneye göçen şu kuş sürülerini görüyor musunuz? Sanki veda çığlıkları atarak hızla kanat çırpıyorlar."

"Güneye göçen şu kuş sürülerini görüyor musunuz?"

"Evet, Bay Clawbonny, bir şey gitmeleri gerektiğini söyledi ve onlar da yola koyuldu."

"Eminim bizim tayfaların çoğu da onları taklit etmek ister Johnson."

"Onlar zayıf kalpli insanlar, Bay Clawbonny, insan bir kuşun yapamayacağı şeyleri denemeli-dir! Bu hayvanların bizimki gibi yiyecek stokları yok ve bu yüzden yiyecek bulmak için başka yerlere gitmeleri gerek! Ama iyi bir gemisi olan denizci dünyanın ucuna kadar gitmelidir."

"Demek Hatteras'ın projesini gerçekleştirebileceğini umuyorsun?"

“Başaracak, Bay Clawbonny.”

“Ben de sizin gibi düşünüyorum Johnson ve peşinden gidecek tek kişi bile kalsa...”

“Sizinle birlikte iki kişi oluruz!”

Doktor cesur denizcinin elini sıkarak, “Evet, Johnson,” diye yanıtladı.

Forward’ın şu an yanından geçtiği Prince Albert toprakları aynı zamanda Grinnel toprakları adını da taşıyordu ve Yankeeelerden nefret eden Hatteras asla razı olmasa da burası genel olarak bu isimle anılıyordu. Bu çifte ismin nedeni de şuydu: Rescue’nün komutanı olan İngiliz Penny buraya Prince Albert adını verdiğinde, Haven’in yardımcısı, New-York’ta seferinin masraflarını karşılayan Amerikalı komisyoncunun onuruna buraya Grinnel toprakları adını verdi.

Gemi bu toprakların girintili çıkıntılı sahilini takip edip bazen yelkenle bazen de buharla ilerlerken akıl almaz bir dizi güçlüklerle karşılaştı. 18 ağustosta sisler arasında güçlüklerle görülen Britannia Dağının yakınlarına ulaştılar ve ertesi gün *Forward*, Northumberland koyuna demirledi. Her tarafı buzlar tarafından kuşatılmıştı.

Buzların Saldırısı

Hatteras geminin demirlemesine nezaret ettikten sonra kamarasına gidip bulundukları noktayı haritasının üzerine özenle işaretledi, enlem 76 derece 57 dakika, boylam 99 derece 20 dakikaydı yani yetmiş yedinci paralele sadece üç dakika uzaklıktaydılar. Sör Edward Belcher Pionnier ve Assistance adlı gemileriyle şu an bulundukları yerde ilk kışını geçirmişti. Bu noktadan başlayarak kızaklar ve kayıklarla keşifler yapmaya çıkmışlardı, Table Adasını, kuzey Cornouailles, Victoria takım adalarını ve Belcher Kanalı keşfetmişti. Yetmiş sekizinci paralelin ötesine geçtiğinde kıyının güneydoğuya doğru kıvrıldığını gördü. Girişi Baffin Körfezinde olan Jones Boğazıyla bağlantısı var gibiydi. Ama kuzeybatıda bunun tam tersine, raporunda da belirttiği gibi “göz alabildiğine uzanan buzlardan arınmış bir deniz” vardı.

Hatteras denizci haritalarında geniş bir beyaz alan olarak gösterilen bu bilinmedik bölgeyi incelerken duygularına hâkim olamıyordu ve gözlerinin önüne buzlardan arınmış bir kutup havzası geliyordu.

Kendi kendine, “Okadar şahitlikten, Steward’ın, Penny’nin, Belcher’in raporlarından sonra kuşku duymak gereksiz!” diyordu, “tüm bunlar doğru ol-

malı! Bu yürekli denizciler kendi gözleriyle gördü! Onların iddialarının geçerliliğinden şüphe edebilir miyiz? Hayır! Ama ya bu buzlardan arınmış deniz erken gelen kışın etkisiyle... Hayır... Hayır, bu keşifler birkaç yıl arayla yapıldı, bu havza mevcut, onu bulacağım! Onu göreceğim!"

Hatteras kış güverteye çıktı. *Forward* yoğun bir sisin ortasındaydı, güverteden direklerin tepeleri zar zor görünüyordu. Buna rağmen Hatteras buz kılavuzunu gözcü direğinden indirip yerine kendi geçti, hava en küçük bir açılma eğilimi gösterdiğinde bundan yararlanarak kuzeybatı ufkunu incelemek istiyordu.

Forward yoğun bir sisin ortasındaydı.

Shandon bunu fırsat bilerek üçüncü kaptana şöyle dedi: "Evet, Wall, şu buzlardan arınmış deniz neredeymiş bakalım?"

"Siz haklıdınız, Shandon ve ambarlarda sadece altı hafta yetecek kadar kömür kaldı," diye yanıtladı Wall.

“Doktor bizi yakıtsız ısıtabilecek bilimsel bir yöntem bulabilir,” dedi Shandon. “Ateşten buz yapıldığını duymuştum, belki de bizim için buzdan ateş yakabilir.”

Sonra da omuz silkerek kamarasına girdi.

Ertesi gün 20 ağustosta sis bir an için açıldı. Hatteras'ın yüksekteki gözlem noktasından ufku çabucak incelediği görüldü, sonra tek kelime etmeden aşağıya indi ve ilerleme emri verdi ama bir kez daha umutlarının boşa çıkacağını görebilmek kolaydı.

Forward demir alarak kuzeye doğru belirsiz yolculuğuna devam etti. Çok yorucu olduğu için gabya ve babafingoların serenleri, üzerlerindeki tüm teçhizatlarıyla birlikte aşağıya indirildi, direkler amaçsız kaldı, değişken rüzgârlara güvenmek mümkün değildi, zaten geçitlerin son derece kıvrımlı olmaları onları neredeyse faydasız hale getirmişti, deniz yüzeyinde şurada burada oluşan ve yağ lekesine benzeyen beyazımsı büyük lekeler çok yakında meydana gelecek genel bir donmanın habercisiydi, rüzgâr kesilir kesilmez deniz neredeyse anında bunlarla kaplanıyor ama yeniden esmeye başladığında bu genç buz kırılıp dağılıyordu. Akşamüzeri sıcaklık on yedi dereceye (-7° santigrat) düşmüştü.

Gemi kapalı bir geçidin sonuna geldiğinde buharın tüm gücüyle bir koç başı gibi engelin üstüne yüklenip deliyordu. Bazen artık kesinlikle ilerleyemeyeceklerine inandıkları anda akıntıların beklenmedik bir hareketi sonucu yeni bir geçit açılıyor ve gemi bu geçide dalıyordu, durma anlarında supaplardan çıkan buhar, soğuk havada yoğunlaşıp kar şeklinde güverteye düşüyordu.

Geminin ilerlemesine engel olan başka neden de zaman zaman buzların pervanenin kanatlarının arasına girmesiydi; buzlar o kadar sertti ki makinenin tüm çabasına rağmen kırılmıyorlardı, o zaman geri geri gitmek ve pervaneyi levyeler yardımıyla buzlardan temizlemek gerekiyordu; bu da güçlük, yorgunluk ve gecikme demekti.

On üç gün böyle sürdü, *Forward Penny* Boğazı boyunca güçlkle ilerliyordu. Mürettebat homurdanıyordu ama itaat de ediyordu, artık geri dönüşün mümkün olmadığını anlıyorlardı. Kuzeye doğru ilerlemek güneye dönmekten daha az tehlikeliydi, kış boyunca demir atmayı düşünmenin zamanı gelmişti.

Tayfalar kendi aralarında bu durum hakkında konuşuyordu ve bir gün, kendilerinin tarafında olduğunu bildikleri Richard Shandon'la bile konuştular. O da zabıt sorumluluklarını hiçe sayarak gözlerinin önünde kaptanının otoritesinin sorgulanmasına izin verdi.

Gripper, "Demek geri dönemeyiz diyorsunuz, Bay Shandon?" diye sordu.

"Artık çok geç," diye yanıtladı Shandon.

Başka bir tayfa, "O halde kışı geçirmeyi düşünmekten başka yapacak bir şey kalmadı," dedi.

"Tek çaremiz bu, kimse bana inanmadı ama..."

Tekrar iş başı yapan Pen, "Bir dahaki sefere size güvенеceğiz," dedi.

"Ancak geminin komutası bende olmayacağına göre..." diye karşılık verdi Shandon.

"Kim bilir?" dedi Pen. "John Hatteras istediği kadar uzağa gitmekte özgür ama biz onu izlemeye mecbur değiliz."

Gripper, "Onun Baffin Denizine yaptığı ilk yolculuğunu ve sonrasında olanları hatırlayın," dedi.

"Ya Farewell'in yolculuğu?" dedi Clifton, "onun komutasında Spitzberg Denizinde kaybolmuştu."

"Ve geri dönen tek kişi oydu," diye yanıtladı Gripper.

"O ve köpeği," dedi Clifton.

Pen, "Ne bu adamın keyfi için kendimizi feda etmek istiyoruz," diye ekledi, "ne de bileğimizin hakkıyla kazandığımız primlerimizi."

Bu sözlerin Clifton'dan çıktığı aşıkardı.

"Yetmiş sekizinci dereceyi geçtiğimizde," diye ekledi, "ve şu an çok yakınız, kişi başına üç yüz yetmiş beş lira kazanmış olacağız, altı kere sekiz derece."

Gripper, "Ama kaptansız dönersek bunları kaybetmeyecek miyiz?" diye sordu.

Clifton, "Hayır," dedi, "eğer geri dönmenin kaçınılmaz olduğu kanıtlanırsa."

"Ama bu arada kaptan..."

"Sakin ol, Gripper," diye yanıtladı Pen. "Kaptanımız olacak, hem de Bay Shandon'ın da tanıdığı iyi bir kaptan. Bir komutan delirdiğinde o alaşağı edilip yerine başka biri geçirilir. Öyle değil mi, Bay Shandon?"

Shandon, "Dostlarım, sizler için her zaman fedakârlık yapmaya hazırım. Ama olayların gidişatını bekleyelim," diyerek kaçamak bir yanıt verdi.

Hatteras'ın başında kara bulutların toplandığı görülüyordu; o ise kararlı, sarsılmaz, enerjik ve daima özgüvenliydi, yoluna cesurca devam ediyordu. Her ne kadar istediği yöne götürememişse de gemisi çok iyi dayanmıştı, beş ayda kat

ettiği mesafeyi başka gemiciler iki üç yılda almıştı. Hatteras şimdi kış boyunca demir atmak zorundaydı ama bu durum güçlü ve kararlı yürekleri, zorluklar ve sınavlarla yoğrulmuş ruhları, çelikleşmiş ve gözü pek zihinleri korkutamazdı. Sör John Ross ve Mac Clure artık bölgelerde üç kış üst üste geçirmemişler miydi? Daha önce yapılan bir kez daha yapılamaz mıydı?

Hatteras doktora, “Şüphesiz ki yapılabilir ve hatta gerekirse daha fazlası bile!” diyordu, sonra pişmanlığını belirten bir sesle, “keşke Baffin Denizinin kuzeyindeki Smith Boğazına girişi zorlamasaydım şimdi kutupta olurdum,” diye ekliyordu.

Gerektiğinde güven vermeyi çok iyi bilen doktor hep aynı cevabı veriyordu, “Başaracağız kaptan, o zaman yetmiş beşinci meridyen yerine doksan dokuzuncu meridyen üzerinde olurduk orası doğru ama bunun ne önemi var? Eğer tüm yollar Roma’ya çıkıyorsa tüm meridyenlerin de kutba çıktığı daha kesin bir gerçekliktir.”

31 ağustosta termometre on üç dereceyi (-10° santigrat) gösteriyordu. Denizde yolculuk yapılabilecek mevsimin sonu gelmişti; *Forward*, Exmouth Adasını sancak tarafında bıraktı ve üç gün sonra Belcher Kanalının ortasındaki Table Adasını geçti. Daha erken bir tarihte bu kanaldan geçerek Baffin Denizine gidebilmek mümkün olabilirdi ama şu an bunu aklından geçirmek bile söz konusu değildi. Denizin bu uzantısı buzlar tarafından tamamen kapatıldığından *Forward*’ın yüzebileceği bir parmak derinliğinde bile su yoktu, göz alabildiğine uzanan buz tarlaları hareketsizdi ve daha sekiz ay böyle kalacaktı.

Neyse ki kuzeye doğru birkaç derece ilerlemek hâlâ mümkündü ama bunun için yeni oluşan buz büyük silindirlerle ya da patlayıcılarla kırmak gerekiyordu. Bu soğuk havalarda en çok endişe edilen şey atmosferin sakinliğiydi zira açılan geçitler çabucak geri kapanıyordu, bu yüzden tersten esse bile rüzgârın olması memnuniyet yaratıyordu. Sakin geçen bir gecenin ardından her taraf buzla kaplanıyordu.

Oysa *Forward* rüzgârların ve kanalda sürüklenen buz dağlarının tehditlerine açık olan bu yerde kışı geçiremezdi, yapılacak ilk şey güvenli bir barınak bulmaktı. Hatteras, Nouveau-Cornouailles Kıyılarına ulaşarak Albert Burnunun ötesinde yeterince korunaklı bir koy bulmayı umuyordu. Bunun için kuzeye doğru sabırla ilerliyordu.

Ama 8 eylülde aşılmaz bir bankiz karşısına çıkarak kuzeyle arasındaki bağlantıyı kesti, sıcaklık on dereceye (-12° santigrat) düştü. Endişe içindeki Hatteras boş yere bir geçit ararken gemisini yüz kez riske attı ve her seferinde bu tehlikelerden büyük bir ustalıkla sıyrılmasını bildi. O tedbirsizlikle, düşüncesizlikle, çılgınlıkla, körlükle suçlanabilirdi ama bir denizci olarak en iyilerden biriydi.

Forward'ın durumu gerçekten tehlikeli bir hal almıştı, arkasındaki deniz kapanmıştı ve birkaç saat içinde buz o kadar sertleşmişti ki adamlar üzerinde koşuşup gemiyi halatlarla çekebiliyordu.

Hatteras bu engelin etrafından dolaşamayacağı için ona ön cepheden saldırmaya karar verdi, sekiz ile on livres* gram barut alan en güçlü patla-

* 1 livres 0.489 kg -çn.

yıcı silindirlerini kullandı; önce buzda delik açılıyor, patlayıcı silindirleri etkisini artırmak için yatay olarak yerleştiriliyor, sonra deliğin boşlukları karla dolduruluyor ve nihayetinde güta-perkayla korunan fitil ateşleniyordu.

Böylelikle bankizi kırmaya çalışıyorlardı, testereyle kesilmesi mümkün değildi, zira kesilen yerler hemen geri yapışlıyordu. Hatteras yine de ertesi gün geçebilmeyi umuyordu.

Ama gece esen rüzgâr ortalığı kasıp kavurdu. Deniz sanki büyük bir sarsıntı geçirmiş gibi buzdan kabuğu altında yükseliyordu ve buz kılavuzu dehşetle şöyle bağınyordu: "Arkaya dikkat! Arkaya dikkat!"

Hatteras bakışlarını o noktaya çevirdi ve alacakaranlıkta gördüğü şey korkunçtu. Kuzeye doğru giden yüksek bir bankiz bir çığ hızıyla gemiye yaklaşıyordu.

Kaptan, "Herkes güverteye!" diye bağırdı.

Bu yüzen dağ yarın mil kadar uzaklıkta bile değildi, buzlar birbirinin üzerinden geçerek havalanıyor sanki müthiş bir kasırganın sürüklediği büyük kum taneleri gibi çarpışıyorlardı, havayı korkunç bir gürültü kaplamıştı.

Johnson doktora, "İşte, Bay Clawbonny," dedi, "bizi tehdit eden en büyük tehlikelerden biri bu."

Doktor sakın bir sesle, "Evet, bayağı korkunç," dedi.

"Püskürtmemiz gereken gerçek bir saldırı," diye devam etti lostromo, "gerçekten de kutupta yaşadığı varsayılan tufan öncesine ait devasa hayvanlardan oluşan bir sürü gibi! Sanki kimin önce geleceğini görmek için birbirleriyle yarışıyormuşçasına acele ediyorlar."

Johnson, "Dikkatli olun, Bay Clawbonny bazıları sivri bir mızrakla silahlanmış halde," diye ekledi.

"Gerçek bir kuşatma," diye bağırdı doktor, "o halde surlara koşalım."

Ve hızla kış tarafa ilerledi, mürettebat orada ellerindeki sınıkla, demir çubukla, kaldıraçlarla bu müthiş hücumu püskürtmeye hazırlanıyordu.

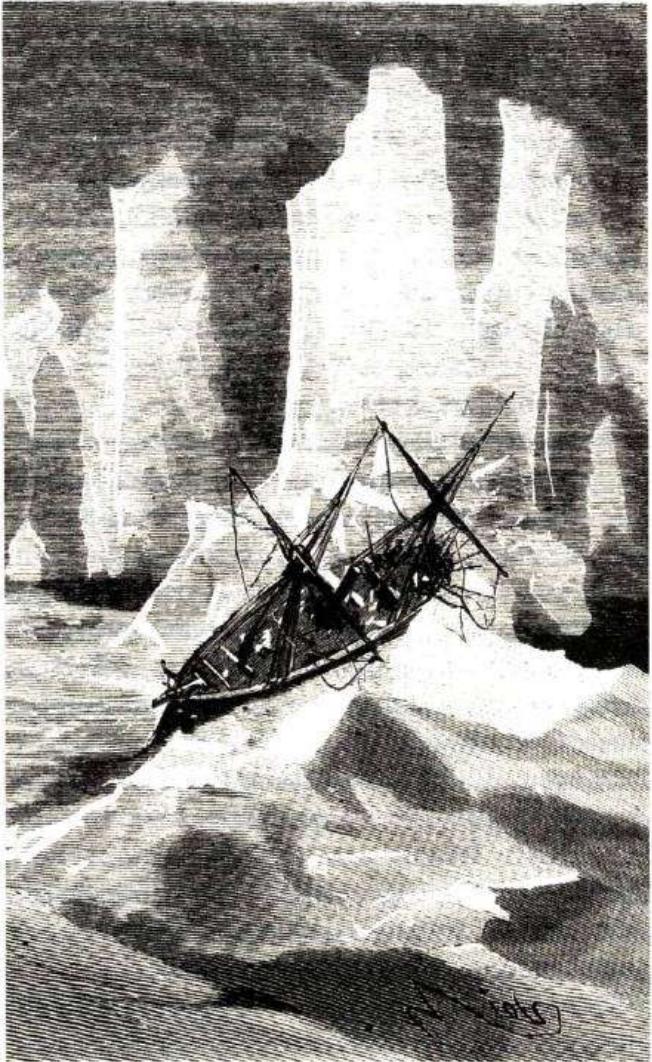
Çığ yaklaşıyor ve yarattığı burgacın sürüklediği buzlarla büyüyerek yükseklik kazanıyordu, baş taraftaki top Hatteras'ın emriyle bu tehditkâr hattı dağıtmak için güller atıyordu. Ama çığ gemiye ulaştı ve çarptı; bir çatırtı duyuldu ve sancak tarafından çarptığı için küpeştenin bir bölümü kırıldı.

Hatteras, "Kimse yerinden kımıldamasın!" diye bağırdı, "buzlara dikkat edin!"

Buzlar karşı koyulamaz bir güçle tırmanıyor-du, yüzlerce kilo ağırlığındaki buz kütleleri geminin duvarlarını aşırıyordu, en küçükleri çanaklıkların hizasına kadar fırlayıp sivri oklar gibi yere düşerken çarmıkları kırarak manevra yapmayı engelliyorlardı. Mürettebat kütlesiyle *Forward* gibi yüz gemiyi ezebilecek bu sayısı belirsiz düşman karşısında çaresizdi. Herkes bu istilacı kayaları defetmeye uğraşıyordu ve birçok tayfa onların sivri uçları yüzünden yaralanmıştı, Bolton'ın sol omuzu tamamen yırtılmıştı. Sesler korkutucu bir hal alıyordu. Dük bu yeni tür düşmana karşı havlıyordu. Gecenin belirsizliği, günün son ışıklarını yansıtan buz kütlelerini tamamen gizleyemese de durumun korkunçluğunu artırmıştı.

İnsanların buzlara karşı verdiği bu doğaüstü, imkânsız ve garip mücadelenin ortasında Hatteras'ın emirleri çınlıyordu. Gemi, bu müthiş basınç

karşısında iskele tarafına doğru yatmış ve büyük sereninin ucu buz sahasına dayandığı için kırılma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı.

Çığ gemiye ulaştı ve çarptı.

Hatteras tehlikenin farkına vardı; bu korkunç bir andı, gemi tamamen devrilebilir ve direk takımı sürüklenip gidebilirdi.

O sırada gemi kadar büyük bir buz kütlesi gövdenin yanından yükselmeye başladı, karşı koyulamaz bir güçle kütle yukarı doğru yükseliyordu, kış güverteden daha yükseğe çıkmıştı bile, eğer *Forward*'ın üzerine düşerse her şeyin sonu olacaktı, bir süre sonra tamamen dik konuma geldi, yüksekliği babafingonun serenlerini geçiyordu ve dibinden sallanmaya başladı.

Dört bir yandan atılan dehşet çığlıkları duyuldu. Herkes sancak tarafına koştu.

Ama tam bu anda geminin tamamı yukarı kalktı. Buzun yükseldiği hissediliyordu ve gemi bir an için havada yüzdü, sonra eğilerek buzların üzerine geri düştü ve yalpalaması halatlarını çattırdattı. Ne olmuştu böyle?

Yükselen buzlarla havaya kalkarken bir yandan da arkasındaki kütleler tarafından itilen gemi aşılmaz bankizi aşmıştı. Bir dakika süren, ancak bir asır gibi gelen bu tuhaf yolculuk sonunda engelin öbür tarafındaki buz sahasına inmiş, ağırlığıyla buzu delerek doğal ortamı olan suya kavuşmuştu.

Johnson geminin baş tarafına koşarak, "Bankiz aşıldı!" diye bağırdı.

"Tanrı'ya şükür!" dedi Hatteras.

Gerçekten de gemi buzdan bir havzanın ortasındaydı, her taraf buzla kaplıydı ve her ne kadar omurgası suyun içinde olsa da hareket edemezdi, ancak o hareket edemese de buz alanı onun için ilerliyordu.

Johnson, "Sürükleniyoruz kaptan!" diye bağırdı. "Varsın olsun," diye yanıtladı Hatteras.

Zaten buna nasıl karşı koyabilirlerdi ki?

Gün ağardığında buz kütlesinin denizaltı akıntılarının etkisiyle kuzeye doğru hızla sürüklendiğini fark ettiler. Bu yüzen kütle uçsuz bucaksız bir buz tarlasının içine hapsolan *Forward*'ı alıp götürüyordu, geminin bir sahile atılması ya da buzların basıncı sonucu ezilmesi gibi kötü ihtimalleri göz önüne alan Hatteras güverteye büyük miktarda erzak, kamp gereçleri, giysiler ve battaniyeler yığdırdı, benzer bir durumla karşılaşan Kaptan Mac Clure'nin yaptığı gibi, olası zararları önlemek için gemisini, içi hava dolu hamaklardan yapılmış bir kemerle sardı. Kısa sürede yedi derecelik (-14° santigrat) sıcaklığın etkisiyle yığılan buzlar geminin etrafına sadece direklerinin görünebildiği bir duvar örmüştü.

Kütle uçsuz bucaksız bir buz tarlasının içine hapsolan *Forward*'ı alıp götürüyordu.

Yedi gün boyunca bu şekilde yol aldılar, Nouveau-Cornouailles'in batı sınırındaki Albert Burnu 10 eylülde görüş alanına girdi ve kısa bir süre sonra da kayboldu, bu andan itibaren buz tarlasının doğuya doğru kıvrıldığı fark edildi. Bu şekilde nereye gidiyordu? Nerede duracaktı? Bunları kim öngörebilirdi ki?

Mürettebat kollarını kavuşturmuş bekliyordu. Nihayet 15 eylülde akşam saat üç sularında muhtemelen başka bir buz alanına çarpan buz tarlası aniden durdu, gemi şiddetle sarsıldı, gün boyunca gözlem yapan Hatteras haritasını inceledi, görünürde hiçbir kara parçasının olmadığı kuzeydeydi, boylam 95 derece 35 dakika enlem 78 derece 15 dakikaydı, coğrafyacılara soğuk kutup olarak tespit ettikleri bölgedeki bilinmeyen bir denizin ortasındaydılar.

Kış Hazırlıkları

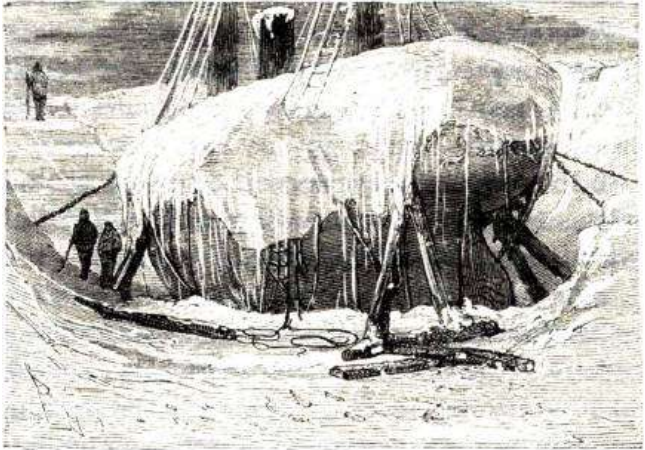
Güney yarım küre, aynı enlem dereceleri kıyaslandığında kuzey yarım küreden daha soğuktur ama yeni kıtanın sıcaklığı dünyanın geri kalan noktalarının on beş derece daha altındadır ve en şiddetlisi de Amerika'daki soğuk kutup olarak bilinen bölgenin soğukluktur.

Yıllık ortalama sıcaklık sıfırın altında iki derecedir (-19° santigrat). Bilim insanlarının bu durumun nedenleri hakkındaki görüşlerine Doktor Clawbonny de katılıyordu.

Onlara göre Amerika'nın kuzey bölgelerinde şiddeti en sabit rüzgârlar güneybatı rüzgârlarıdır, Pasifik Okyanusunda ortaya çıkarlar, sıcaklık eşit ve katlanılabilir seviyededir ama arktik denizlerine gelinceye kadar karla kaplı devasa Amerika bölgesini geçmek zorundadırlar, bu temas sonucu soğurlar ve uzak kuzey bölgelerini korkunç bir donduruculukla kaplarlar.

Hatteras ondan önce buralara gelenlerin gördüklerinden daha ileri bir noktada olan soğuk kuptaydı, buzların ortasında kaybolmuş bir gemi ve hemen hemen isyan halindeki bir mürettebatla korkunç bir kış geçirmeyi bekliyordu. Her zamanki enerjisiyle bu farklı tehlikelerle mücadele etmeye kararlıydı. Karşı karşıya olduğu durumu görüyor ve bundan yılmıyordu.

İşe Johnson'ın tecrübelerinden de faydalanarak kışı geçirmek için gereken tüm tedbirleri almakla başladı. Hesaplamalarına göre *Forward* bilinen topraklardan yani Nouveau-Cornouailles'den iki yüz elli mil uzağa sürüklenmişti, granitten bir yatağı andıran buz alanına sıkışmıştı ve hiçbir insani güç onu oradan kurtaramazdı.

Forward granitten bir yatağı andıran buz alanına sıkışmıştı.

Arktik kışın çöktüğü bu geniş denizlerde donmamış bir tek damla bile su yoktu. Göz alabildiğine uzanan buz tarlalarının yüzeyi tek tip değildi. Hatta hiç değildi. Donmuş ovada birçok buzdağı yükseliyordu ve onların en yüksekleri *Forward*'ın üç tarafını koruyordu, sadece güneydoğu rüzgârı ulaşabiliyordu. Eğer buzların yerinde kayaların, karların yerine yeşilliklerin olduğu ve denizin sıvı haline kavuştuğu hayal edilirse geminin en korkunç rüzgârlardan bile korunduğu güzel bir koyda demirlediğini söyleyebilirdik.

Ama bu enlemdeki ıssızlık! Bu hüznü doğa! Ne içler acısı bir görüntü!

Gemi her ne kadar hareketsiz olsa da demirler yoluyla pozisyonunu sağlamlaştırıldı, olası erimelere veya denizaltı hareketliliklerine karşı tedbirli olmak gerekiyordu. *Forward*'ın bulunduğu yerin soğuk kutup olduğunu öğrenen Johnson kış tedbirlerini daha da sertleştirdi.

Doktora, "Çok zor günler geçireceğiz," dedi, "kaptanın şansı işte! Sen git dünyanın en berbat yerinde sıkış! Her neyse, göreceksiniz buradan da kurtulacağız."

Doktora gelince, bu duruma içten içe seviniyordu. Bunu hiçbir şeye değişmezdi! Soğuk kupta kışı geçirmek! Ne büyük bir şans!

Mürettebat önce dışardaki işlerle meşgul oldu, yelkenler ilk kışlayanların yaptıkları gibi katlanıp ambara konmak yerine serenlerde kaldı, sadece toplanıp üzerlerine kılıfları geçirildi ve kısa süre sonra da buzdan yapılmış su geçirmez bir kılıfları daha oldu, babafingonun direkleri bile çıkarılmamıştı ve çanaklık yerli yerindeydi. Doğal bir gözlem yeri, sadece gündelik manevra gereçleri çıkarılmıştı.

Geminin etrafındaki baskı yapan buz alanını kesmek gerekiyordu. Yanlarında toplanan buzlar büyük bir ağırlık bindiriyordu, her zamanki su kesiminin üzerine oturmuyordu. Uzun ve zahmetli bir çalışmaydı. Birkaç gün sonra geminin gövdesi hapisanesinden kurtulmuştu, inceleme yapmak için bu fırsattan faydalandılar, sağlam yapısı hasar görmesini engellemişti, yalnızca bakır kaplaması neredeyse tamamen sökülmişti. Serbest

kalan gemi dokuz parmak kadar yükseldi, sonra gövdenin biçimini izleyerek etrafındaki buzlar eğik olarak kesildi, böylelikle buz alanı geminin su kesiminin altında birleşerek baskı yapma hareketini kendi başına engelliyordu. Doktor da bu çalışmalara katılıyordu, buz bıçağını ustalıklı kullanıyordu, neşesiyle tayfaları gayrete getiriyordu. Hem onlara bir şeyler öğretiyor hem de onlardan bir şeyler öğreniyordu. Buzun geminin altında bu şekilde biçimlendirilmesini onaylıyordu.

“Bu çok iyi bir önlem,” dedi.

Johnson, “Eğer bu yapılmazsa dayanamayız, Bay Clawbonny,” diye yanıtladı. “Şimdi çekinmeden borda trizine kadar buzdan bir duvar yapabiliriz ve eğer istersek kalınlığını on adım yapabiliriz zira istediğimiz kadar malzeme var.”

“Harika bir fikir,” dedi doktor, “kar sıcaklık geçirmez, emmek yerine onu yansıtır ve içerideki sıcaklık dışarı kaçmaz.”

“Çok doğru,” diye yanıtladı Johnson. “Soğuğa karşı yaptığımız bu duvar bizi hayvanlara karşı da korur, eğer akıllarına bizi ziyaret etmek gibi kötü bir fikir gelirse bundan cayarlar, bittiğinde güzel olacak, göreceksiniz, bu buz kütlesinden biri başta diğeri kışta olmak üzere gemiye çıkan iki merdiven yontacağız, basamakları bıçakla yonttukten sonra üzerine su dökeceğiz, bu su buzı kaya gibi sertleştirir ve krallara layık bir merdivenimiz olur.”

“Mükemmel,” diye yanıtladı doktor, “bereket soğuk hava buz ve kar oluşturuyor da ona karşı korunabiliyoruz. Eğer böyle olmasaydı çok zor durumda kalırdık.”

Gerçekten de eğer içerideki ısı korunmazsa gemi kalın bir buz tabakasının altında kaybolmaya mahkûmdu, katranlanmış ve üstü karla kaplı yelken bezinden tüm güverteyi örtecek bir tente yapıldı, tentenin uçları geminin yanlarını kapatacak kadar aşağıya iniyordu. Dış etkilerden tamamen korunan güverte gerçek bir geçide dö-nüşmüştü, üstü iki buçuk adım kalınlığında karla kaplandı, bu kar sertleşmesi için ezilip dövülmüş-tü, içerideki ısının dışarı çıkmasına engel oluyordu, sonra bu karın üzerine bir kat kum döküldü, kumun karla birleşmesi sonucu çok sert bir asfalt elde edildi.

Doktor, "Eğer böyle giderse ve birkaç ağaç daha koyabilirsek kendimi Hyde-Park'ta, hatta Babil'in asma bahçelerinde sanacağım," diyordu.

Geminin yakınlarına bir ateş çukuru kazıldı, buz alanına kazılmış kuyuya benzeyen bu daire şeklindeki alanın bakımı her zaman işlevsel olacak şekilde yapılmalıydı, her sabah ağız kısmında oluşan buz kırılıyordu, burası yangın çıkma durumunda su sağlayacaktı ve aynı zamanda da mürettebatın hijyen kurallarına uymaları için banyo yapmalarına olanak verecekti; yakıttan tasarruf etmek için suyu soğukluğun az olduğu daha derin katmanlardan elde etmeye özen göstermişlerdi, bunun için Fransız bir bilim insanının önerdiği aleti kullanıyorlardı, bu alet belli bir derinliğe inip suyla karşılaştığında onu yukarı çekmek için tülumba prensibiyle çalışan bir silindirdi.

Genellikle kış aylarında gemide daha çok yer açmak için gereksiz nesneler kaldırılıp ambarlara konurdu. Ama sahile yakın demirleyen bir gemi-

de yapılan bu uygulamaları buz alanında yapmak imkânsızdı.

Bu enlemlerdeki en büyük iki düşman olan soğuğa ve rutubete karşı mücadele etmek için her şey içeri yerleştirildi; soğuk ondan daha beter olan rutubete yol açıyor, soğuğa dayanan rutubete yenik düşüyordu, bu yüzden tedbir almak gerekiyordu.

Her sabah ağız kısmında oluşan buz kırılıyordu.

Arktik denizlerinde yolculuk yapmak üzere tasarlanan *Forward* kışı bir yerde geçirmek için en iyi imkânları sağlıyordu: Mürettebatın kullandığı büyük salon akıllıca düzenlenmişti, rutubetin ilk oluşacağı köşelerde tedbirler alınmıştı, gerçekten de bazı sıcaklık düşmelerinde bölmelerde, özellikle de köşelerde buz tabakası oluşuyor ve eridiğinde daimi bir rutubete neden oluyordu. Yuvarlak yapılmış mürettebat salonu bu mücadele için daha elverişliydi ve nihayetinde büyük bir sobayla ısıtılıp gerektiği gibi havalandırıldığında

yaşamaya çok elverişli hale gelecekti, duvarlar yünle değil, geyik derisiyle kaplanmıştı çünkü yünün buharı tutup yoğunlaştırarak havaya rutubet yayma prensibi vardı.

Kış taraftaki bölmeler kaldırılarak zabitlerin daha büyük, daha havadar ve sobayla ısıtılan ortak bir salona kavuşmaları sağlanmıştı. Bu salona aynı mürettebatınki gibi dışarıyla doğrudan bağlantıyı kesmek için bir ön giriş yapılmıştı. Böylelikle ısı kaybolmuyor ve farklı sıcaklıklar arasındaki geçiş, kademeli olarak yapılıyordu. Karlanmış giysiler bu girişlere bırakılıyor, ayakkabılardaki karlar dışarı yerleştirilen demir paspaslarla kazınıyor ve böylelikle içeri zararlı hiçbir şey girmiyordu.

Sobaların havayla temasını sağlamak için canvas tutacaklar kullanıldı; diğer manşonlar su buharını kaçırıyordu. Bununla birlikte iki odaya yoğunlaştırıcı kurularak su buharının suya dönüşmesi sağlandı ve biriken su toplandı. Biriken bu su, iki haftada bir boşaltılıyordu, bazen suyun içinde birkaç kile buz da oluyordu. Tüm bunlar düşmanı uzak tutan şeylerdi.

Sobadaki ateş havalandırma kolu sayesinde kolaylıkla, eksiksiz kontrol ediliyordu, küçük bir miktar kömürün salonlardaki ısıyı elli derecede (+10° santigrat) tutmaya yettiği görüldü. Bununla beraber Hatteras ambarlardaki kömürü hesap ederek en tasarruflu kullanımla dahi iki aylıktan daha az yakıtı olduğunu gördü.

Sık sık yıkanması gereken elbiseler için bir kurutma alanı oluşturuldu, onları açık havada kurutmak olanaksızdı çünkü sertleşerek kırılacak hale geliyorlardı.

Makinenin hassas parçaları özenle çıkarıldı iyi izole edilmiş bir odaya yerleştirildi.

Gemideki hayat, üzerinde ciddi ciddi düşünülmesi gereken bir konuydu, Hatteras büyük bir itinayla kurallar hazırladı ve oluşturduğu talimatname ortak salonun duvarına asıldı. Adamlar saat 6.00'da kalkıyordu, hamaklar haftada üç gün havalandırılıyordu, iki salonun yer döşemeleri her sabah sıcak kumla ovuluyordu, her yemekte sıcak çay içiliyordu ve yiyecekler haftanın günlerine göre mümkün olduğunca çeşitlendiriliyordu. Yemekler ekmek, un, sığır yağı, pudingler için kuru üzüm, şeker, kakao, çay, pirinç, limon suyu, konserve et, sığır, tuzlanmış domuz, lahana ve sirkeli sebzelerdi, mutfak ortak salonun dışında kurulmuştu, yemeklerin sıcaklığından mahrum kalınıyordu ancak yiyeceklerin pişirilmesi sürekli bir buhar ve rutubet kaynağıydı.

İnsanların sağlığı beslenme biçimiyle çok yakından ilintiliydi, bu yüksek enlemlerde mümkün merteye çok hayvani gıdalar tüketilmeliydi. Doktor yemek programının oluşturulmasına başkanlık etmişti.

"Eskimoları örnek almamız gerekir," diyordu, "onlar doğadan ders aldı ve bu konuda bizim ustalarımızdır. Araplar, Afrikalılar birkaç hurma ve bir avuç pirinçle yetinebilseler de çok yemek yemek bu bölgede önemlidir. Eskimolar günde 5 ila 7,5 kilo yağ yer. Eğer bu tür beslenme hoşunuza gitmezse şeker ve yağ bakımından zengin ürünler tüketmemiz gerekir. Eğer bunu başka kelimelerle ifade etmek gerekirse, bize kömür gerek, o halde kömür yapalım! Sobaya kömür koymak güzel

ama ondan daha değerli soba olan bedenlerimizi de karbonla doldurmayı unutmayalım.”

Bu beslenme düzeninin yanı sıra mürettebat sıkı bir temizlik düzenine tabi tutuldu, vücutlarının doğal ısınısını korumanın en iyi yöntemi olarak ateş çukurundan elde edilen yarı yarıya donmuş suda iki güne bir banyo yaptılar. Doktor herkese örnek oluyordu, ilk başlarda sanki çok rahatsız oluyormuş gibi davranıyordu ama bir süre sonra bu bahanesi ortadan kalktı zira bu aşırı hijyenik banyodan büyük bir zevk alıyordu.

Mürettebattan adamlar çalışmak, avlanmak veya keşif gezisi yapmak için dışarıya çıktıklarında *frost bitten* durumuna karşı, yani vücutlarının herhangi bir yerinin donmasına karşı dikkat etmek zorundaydılar, böyle bir durum ortaya çıktığında kan dolaşımını sağlamak için vücudu karla ovalamak için acele etmek gerekiyordu. Zaten tüm vücutlarını yün giysilerle özenle koruyorlar ve rüzgârı asla geçirmediği için geyik derisinden paltolar ve fok derisinden pantolonlar giiyorlardı.

Gemideki çeşitli düzenlemeler, güverteye yapılan yerleştirmeler yaklaşık üç hafta almıştı ve herhangi bir olay olmadan 10 ekime gelindi.

James Ross'un Yaşlı Tilkisi

O gün sıcaklık sıfırın altında üç dereceye (-16° santigrat) kadar düşmüştü. Hava durgundu, rüzgâr olmadığı için soğuğa dayanmak kolaydı. Havanın berraklığından faydalanan Hatteras civardaki düzlükleri keşfe çıktı, kuzeyin en büyük buzdağlarından birine tırmandı, dürbününün görüş alanında sadece buzdağları ve buz tarlaları vardı. Tek bir kara parçası bile görünmüyordu, sadece kaosun en hüzünlü halinin görüntüsü vardı. Gemiye dönerek esaretinin muhtemel süresini hesaplamaya çalıştı.

Doktorun da içinde bulunduğu James Wall, Simpson, Johnson ve Bell'den oluşan avcı grubu, geminin taze et ihtiyacını karşılamak için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu. Daha yumuşak iklimler aramak için güneye giden kuşlar kaybolmuştu. Sadece bu bölgeye has bir kaya kekliği kıştan kaçmıyordu, onları öldürmek kolaydı ve sayıları çok olduğu için bol miktarda av eti stoku yapabilirlerdi.

Avcı grubu.

Tavşanlar, tilkiler, kurtlar, kakımlar, ayılar da eksik değildi; Fransız, İngiliz veya Norveçli bir avcının bu durumdan sızlanmaya hakkı yoktu ama çok yabani olan bu hayvanlara yaklaşmak zordu, bu hayvanlar havalar iyice soğumadan önce renk değiştirip kışlık beyaz kürklerine büründükleri için onları bu bembeyaz düzlüklerde fark etmek de çok zordu. Doktor bazı doğa bilimcilerinin düşündüklerinin aksine bu hayvanlardaki değişikliğin havanın soğuması yüzünden olmadığını fark etti zira bu değişim ekim ayından önce meydana geliyordu, o halde bunun nedeni fiziksel değil, hayvanları kuzey kışının sertliğine karşı korumak isteyen Tanrı'nın bir lütfuydu.

Genel anlamda fok olarak adlandırılan deniz ineklerine, deniz köpeklerine sık sık rastlıyorlardı; avcılara özellikle bunları avlamaları tavsiye ediliyordu; derileri kadar, yakıt olarak kullanılmaya çok elverişli yağları da son derece değerliydi. Öte yandan bu hayvanların ciğerleri de gerektiğinde mükemmel bir besin kaynağı olabiliyordu, onlardan yüzlerce vardı ve geminin iki üç mil kuzeyindeki buz alanı bu büyük amfibik hayvanların açtıkları deliklerle doluydu. Ancak müthiş bir içgüdüyle avcılarının kokusunu alıyorlar ve birçoğu yaralı olmalarına rağmen buzların altına dalıp kaçıyordu.

Buna rağmen Simpson ayın 19'unda gemiden üç yüz elli metre mesafede birini yakalamayı başardı, hayvanın sığınacağı deliği önceden tıkamayı akıl etmişti ve hayvan avcılarının insafına kalmıştı, uzun süre mücadele etmiş ve birçok kurşun yedikten sonra hareketsiz kalmıştı. Uzunluğu dokuz adımdı

[2 m 70 cm] bulldog cinsi köpeklerle benzeyen kafası, çenesindeki on altı dişi, karnındaki kürek biçimindeki büyük yüzgeçleri, küçük kuyruğundaki bir çift yüzgeciyle deniz köpekleri ailesinin mükemmel bir temsilcisiydi. Doktor onun kafasını kendi doğa tarihi koleksiyonu için, derisini de ileride lazım olur diye saklamak istedi ve bu işlem için kolay ve hızlı bir yöntem kullandı. Hayvanın vücudunu ateş çukuruna daldırdı ve buradaki binlerce karides onda en küçük bir et parçası bile bırakmadı, iş yarım günde bitmişti, Liverpool'un en usta tabakçı örgütleri bile bundan iyisini yapamazdı.

Genel anlamda fok olarak adlandırılan deniz ineklerine, deniz köpeklerine sık sık rastlıyorlardı.

Güneş sonbahar ekinoksunu geçtiğinde, yani 23 eylülde arktik bölgelere kışın geldiği söylenebilir. Bu hayat veren yıldız, yavaş yavaş ufkun altına indikten sonra nihayet 23 ekimde eğik ışınlarıyla buzdağlarının tepelerini okşayarak kayboldu. Doktor bir gezgin ve bilim insanı olarak ona veda etti. Şubat ayına kadar bir daha görüşmeyeceklerdi.

Ancak güneşin bu uzun süren yokluğu boyunca karanlığın çok koyu olduğu sanılmamalı, ay her ay gelerek onun yokluğunu elinden geldiğince telafi ediyordu, yıldızların çok berrak parlantıları, gezegenlerin ışıltıları, sıkça meydana gelen

kuzey ışıkları ve karın beyazlığının ufuktaki kendine özgü yansıması mevcuttu, zaten güneş 21 aralıkta güneye doğru en büyük sapmayı gösterdiğinde kutup ufkuna on üç derece daha yaklaşıyordu, demek ki her gün birkaç saat boyunca bir alacakaranlık hüküm sürüyordu. Ancak sis ve kar tipisi bu soğuk bölgeleri sıklıkla tam bir karanlığa gömüyordu.

Bununla birlikte o döneme kadar oldukça müsait bir hava hüküm sürdü, bundan memnun olmayanlar yalnızca keklikler ve tavşanlardı zira avcılar onları rahat bırakmıyordu, birçok tilki tuzağı yerleştirildi ama çok kuşkucu olan bu hayvanları tuzağa düşürmek zordu, hatta çok kere tuzağın altındaki karı eşeleyerek oradaki yemi hiçbir riske girmeden alt tarafından kapıyorlardı. Bu hayvanlardan birini ele geçiremediği için doktorun canı çok sıkkındı.

25 ekimde termometre sıfırın altında 4 dereceli (-20° santigrat) gösteriyordu. Çok şiddetli bir kasırga patladı, atmosferi kaplayan kalın kar tabakası ışınların *Forward*'a kadar ulaşmasını engelledi. Birkaç saat boyunca avlanmak için uzaklaşan Bell ve Simpson için endişe edildi, gemiye ancak ertesi gün dönebildiler tüm gün boyunca geyik derilerinin altında yatmışlardı. Her tarafı silip süpüren kasırga üzerlerine beş adım kalınlığında kar tabakası yılmıştı. Neredeyse donacaklardı ve doktor onların kan dolaşımını normale döndürmek için çok uğraştı.

Fırtına aralıksız sekiz gün sürdü. Dışarı adım atılamıyordu. Aynı gün içinde on beş yirmi derecelik sıcaklık farkları meydana geliyordu.

Bell ve Simpson.

Bu zorunlu boş zamanlarda herkes kendi içine çekilmişti; bazıları uyuyor, bazıları tütün içiyor, bir kısmı alçak sesle konuşuyor ve doktor ya da Johnson onların yanına geldiğinde konuşmalarına ara veriyordu, mürettebat arasında hiçbir duygusal bağ yoktu sadece birlikte yapılan akşam dualarında ve pazar günleri Kutsal Kitap'ın okunmasında ve dini tören esnasında bir araya geliyorlardı.

Clifton yetmiş sekizinci paralelin geçildiğini ve kendine düşen primin üç yüz yetmiş beş lira olduğunu çok iyi biliyordu, bu rakamı yeterli buluyor ve ötesine geçmeyi düşünmüyordu. Onun bu görüşleri diğerleri tarafından memnuniyetle karşılanıyor ve büyük güçlüklerle kazanılan bu ödülün keyfini çıkarmayı hayal ediyorlardı.

Hatteras neredeyse hiç görünmez olmuştu. Ne avlara ne de gezintilere katılıyordu. Doktorun hayran olduğu meteorolojik fenomenlerle hiç ilgilenmiyordu. Üç kelimeyle özetlenen tek bir fikirle yaşıyordu: **kuzey-kutup-dairesi**. Yalnızca *Forward*'ın serbest kalıp maceralı yolculuğuna yeniden başlayacağı anı düşünüyordu.

Sonuçta gemide hâkim olan genel duygu hüznüdü. Şekli üzerini kaplayan kalın buz tabaka-

sıyla bozulmuş, doğal elemanının üzerinde olmayan bu esir geminin görüntüsü kadar mide bulandırıcı bir şey yoktu, hiçbir şeye benzemiyordu, hareket edemiyordu, rüzgârlara ve fırtınalara karşı koymayı çok iyi bilen bu gemi ahşap bir eve, bir depoya, sabit bir mekâna dönüşmüştü! Bu anormallik, bu sahte durum kalplere tarif edilmez bir endişe ve pişmanlık duygusu dolduruyordu.

Doktor boş geçen bu zamanlarda içinde olup biteni büyük bir sadakatle ifade eden bu anlatının da bulunduğu seyahat notlarını düzenliyordu, hiçbir zaman boş kalmıyordu ve haleti ruhiyesi de değişmiyordu. Yalnızca fırtınanın sonunun geldiğini gördü ve alışık olduğu üzere ava çıkmaya hazırlandı.

3 kasım sabah saat altıda sıcaklık sıfırın altında beş derecedeydi (-21° santigrat); doktor, Johnson ve Bell ile birlikte yola çıktı, buz düzlükleri tek tip bir hal almıştı. Önceki günlerde çok yoğun yağan kar, buzlanma sonucu sertleşerek yürümek için oldukça elverişli hale gelmişti. Kuru ve delici bir soğuk atmosferi kaplamıştı, ay benzersiz bir beraklıkla parlıyordu ve en küçük pürüzün üstünde bile şaşırtıcı bir ışık gösterisi meydana getiriyordu, avcılarının bıraktığı ayak izleri geçtikleri yolu ışıklı bir iz gibi aydınlatıyor ve büyük gölgeleri buzun üzerinde şaşırtıcı bir netlikle uzanıyordu.

Doktor yanında dostu Dük'ü de getirmişti, avlanmak için Grönland köpekleri yerine onu tercih ediyordu ve bunda da haklıydı çünkü bu köpekler benzer durumlarda pek kullanılmadığı için ılıman bölgelere alışmış cinslerin heyecanına sahip

değillerdi. Dük yolu koklayarak koşuyor ve hâlâ taze ayı izlerine rastladığında hemen duruyordu. Bununla birlikte onun ustalığına karşın avcılar iki saat boyunca bir tavşana bile rastlamamıştı.

Doktor bir tümseğin önünde durarak, “Av hayvanları da mı güneye göçme ihtiyacı hissetti?” dedi.

Ay benzersiz bir berraklıkla parlıyordu.

Marangoz, “Neredeyse öyle olduğuna inanacağız, Bay Clawbonny,” dedi.

Johnson, “Ben böyle düşünmüyorum,” dedi. “tavşanlar, tilkiler ve ayılar bu iklime alışık, bence onların ortadan kaybolmalarının nedeni şu son yaşadığımız fırtınadır, ancak güney rüzgârlarıyla beraber hemen geri geleceklerdir. Ama rengeyikleri veya öküzler söz konusu olduğunda durum farklı.”

“Ama Melville Adasında bu hayvanlara kalabalık sürüler halinde rastladık,” dedi doktor, “daha güneyde olduğu doğru ve Parry kışı geçirdikleri esnada bu hayvanlardan istediği kadar avlamıştı.”

“Biz o kadar şanslı değiliz,” diye yanıtladı Bell, “sadece ayı etiyile beslenebilsek bile bundan şikâyet etmememiz gerekir.”

“İşte en zor tarafı da bu,” diye karşılık verdi doktor, “ayılar çok ender bulunuyor ve çok vahşiler, tüfeklerimizin önüne gelecek kadar uygarlaşmadılar henüz.”

Johnson, “Bell ayı etinden bahsediyor ama şu an bu hayvanın yağı, etinden ve kürkünden daha değerli,” dedi.

“Haklısın, Johnson,” diye yanıtladı Bell, “hep yakıtı düşünüyorsun, değil mi?”

“Nasıl düşünmem ki? Çok sıkı tasarruf yapsak bile üç hafta yetecek kadar dahi kalmadı.”

“Evet,” diye söz aldı doktor. “Gerçek tehlike de bu, zira daha kasımın başındayız şubat ayı bu buzlu bölgelerdeki en soğuk aydır, bununla birlikte ayı yağı bulamazsak da fok yağlarıyla idare edebiliriz.”

“Uzun bir süre için değil, Bay Clawbonny,” diye yanıtladı Johnson. “Kısa zaman içinde bu hayvan-

lar da bizi bırakıp gidecek, soğuktan ya da korktukları için artık buzların üstüne çıkmayacaklardır.”

“O halde,” dedi doktor, “ayılara yoğunlaşmaktan başka çare göremiyorum ve itiraf edeyim ki bu bölgelerdeki en yararlı hayvan, zira tek başına insan için gerekli olan yiyeceği, elbiseyi, ışığı ve yakıtı sağlıyor.” Doktor Dük’ü okşayarak, “Duyuyor musun Dük? Bize ayı gerek dostum, hadi git ayı bul,” dedi.

Bu sırada buzu koklayaduran Dük, doktorun okşayışları ve sesiyle coşarak bir anda ok gibi fırladı. Aradaki mesafenin uzaklığına rağmen güçlü havlamaları avcılar tarafından rahatlıkla duyuluyordu.

Sesin erişim mesafesinin, düşük sıcaklıklardaki uzunluğu şaşkınlık verici bir olgudur, sadece yıldızların kuzey gökyüzünde çok daha berrak görülmesiyle mukayese edilebilir, uzak kuzey bölgelerindeki gecelerin kuru soğukunda ışık ve ses dalgaları çok uzak mesafelere ulaşabilir.

Uzaktan gelen havlamaları takip eden avcılar Dük’ün izlerinin peşine düştü, bir mil kadar yürümeleri gerekmişti, oraya vardıklarında nefes nefeseydiler zira böylesine bir havada ciğerler tıkanıyordu. Dük küçük bir tepeliğin üzerinde kımıldanan devasa bir kütlenin elli adım önünde duruyordu.

Doktor tüfeğini atışa hazır hale getirerek, “Tam da istediğimiz oldu,” diye bağırdı.

Bell de tıpkı doktor gibi tüfeğini doğrultarak, “Bir ayı, gerçekten de güzel bir ayı,” dedi.

İki arkadaşından sonra atış yapmak için hazırlanan Johnson, “Nadir türde bir ayı,” dedi.

“Bir ayı, gerçekten de güzel bir ayı.”

Dük öfkeyle havlıyordu. Bell yirmi adım kadar yaklaşarak ateş etti ama hayvan isabet almışa benzemiyordu zira başını ağır ağır sallamaya devam ediyordu.

Bu kez Johnson yaklaştı ve dikkatle nişan aldıktan sonra tetiğe bastı.

“Yine olmadı!” diye bağırdı doktor. “Lanet olasıca yansımanın oyununa geldik! Menzil dışındayız, bu ayı bizden bin adımdan daha uzakta, şu yansımalara alışmamız asla mümkün olmayacak!”

Üç arkadaş silah sesinden hiç de etkilenmeyen hayvana doğru hızla ilerlemeye başladı, cüssesi daha büyük gibiydi ve ayının onlara saldıracağını hesap etmeyerek şimdiden zafer sarhoşluğuna kapılmışlardı. Uygun menzile gelince ateş ettiler, muhtemelen ölümcül bir yara alan ayı büyük bir sıçrama hareketi yaparak tepeliğin eteğine düştü.

Dük ona doğru koştu.

“Bu ayıyı öldürmek zor olmadı,” dedi doktor.

Bell küçümser bir ifadeyle, "Sadece üç el ateş ettik ve hemen yere yığıldı," dedi.

Johnson, "Bu gerçekten çok tuhaf," dedi.

Doktor gülerek, "Belki de tam yaşlılıktan ölmek üzereyken biz ortaya çıktık," dedi.

Avcılar bu şekilde konuşarak tepeciğin yanına geldiklerinde büyük bir şaşkınlıkla Dük'ün beyaz bir tilki cesedini parçaladığını gördüler.

Bell, "Aman Tanrım! Bu da ne?" diye bağırdı.

Doktor, "Biz ayı vurduk ama yere düşen bir tilki oldu," dedi.

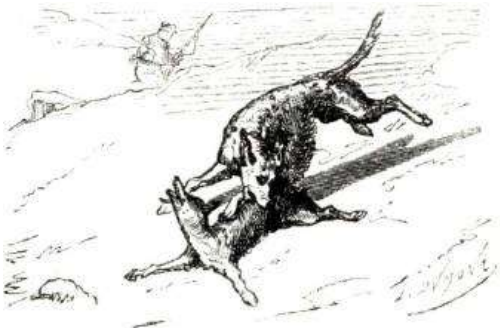
Johnson ne diyeceğini bilemiyordu.

Doktor hayal kırıklığıyla karışık bir kahkaha atarak, "Yine yansıma! Hep şu yansıma!" dedi.

Marangoz, "Ne demek istiyorsunuz, Bay Claw-bonny?" diye sordu.

"Evet, dostum, bizi mesafe konusunda olduğu gibi boyut konusunda da yanılttı! Bize bir tilkiyi ayı gibi gösterdi, bu şartlar altında avlanan birçok avcı buna benzer yanılgılara düştü. Ne yapalım? Biz de hayal gücümüzün kurbanı olduk."

Johnson, "İster ayı isterse tilki olsun gene de onu yiyeceğiz, hadi alıp götürelim," dedi.

Dük ve tilki.

Lostromo tam hayvanı sırtlayacağı sırada “Şu işe bak! İşte bu çok ilginç,” diye bağırdı.

Doktor, “Ne oldu?” diye sordu.

“Bakın, Bay Clawbonny, bakın, hayvanın boynundaki kolyeyi görüyor musunuz?”

Doktor hayvanın üzerine eğilerek, “Kolye mi?” dedi.

Gerçekten de tilkinin beyaz kürkünün arasında yıpranmış bakır bir kolye görünüyordu, doktor üzerine kazınmış yazılar olduğunu fark etti, uzun zaman önce takılmışa benzeyen kolyeyi hayvanın boynundan çıkardı.

Johnson, “Bu ne anlama geliyor?” diye sordu.

“Bunun anlamı şu,” diye yanıtladı doktor, “dostlar, şu an on iki yaşından daha yaşlı bir tilkiyi öldürdük, James Ross’un 1848’de yakaladığı bir tilkiyi.”

“Bu mümkün mü?” diye bağırdı Bell.

“Hiç şüphem yok, bu zavallı hayvanı vurduğumuza çok pişmanım! Kışlaması sırasında James Ross’un aklına tuzaklar kurup mümkün olduğunca çok miktarda beyaz tilki yakalamak fikri geldi, onları boynuna perçinlediği bakır kolyelerin üzerine *Entreprise* ve *Investigator* adlı gemilerinin ve erzak depolarının bulunduğu yeri tarif eden yazılar kazıttı. James Ross yiyecek bulmak için çok büyük alanlar kat eden bu hayvanlardan birinin Franklin seferine katılan adamların eline düşmesini umuyordu. İşte iki mürettebatın hayatını kurtarabilecekken gereksiz yere bizim kurşunlarımıza hedef olan bu zavallı hayvanın hikâyesi bu.”

“O halde biz de onu yemeyiz,” dedi Johnson, “zaten on iki yaşında bir tilki! Ama bu garip tesadüfün anısına kürkünü saklarsınız.”

Johnson hayvanı sırtladı. Avcılar yönlerini belirlemek için yıldızlardan yararlanarak gemiye doğru yola koyuldu, her şeye rağmen onların bu av seferi tamamen verimsiz geçmemiştir, birçok dağ tavuğu vurmuşlardı.

Forward'a varmadan bir saat önce doktoru hayrete düşüren bir olay gerçekleşti. Gerçek bir akanyıldız yağmuru oluşmuştu, bir havai fişekten çıkmışçasına binlerce bembeyaz akanyıldız gökyüzünü kaplamıştı, ay ışığı sönükleşmişti. Birkaç saat süren bu doğa harikası bıkip usanmadan hayranlıkla izlenebilirdi. Benzeri bir meteor hadisesi Moraves kardeşler tarafından 1799'da Grönland'da gözlemlenmişti. Gökyüzü sanki bu ıssız enlemlerdeki toprakları şenlendirmek istiyor gibiydi. Doktor gemiye döndükten sonra da atmosferin derin sessizliği içinde sabah saat yediye kadar süren bu meteor yağmurunu tüm gece seyretti.

Gerçek bir akanyıldız yağmuru oluşmuştu.

Son Kömür Parçası

Ayılar   ele geçirmek imkânsız gibiydi; 4, 5 ve 6 kasımda birkaç fok öldürüldü, sonra rüzgâr y  n değiştirdiği için sıcaklık birkaç derece arttı ama kar fırtınaları benzersiz bir şiddetle yeniden ba  ladı. Gemiden dışarı çıkmak imkânsız hale gelmişti ve rutubetle mücadele etmek çok zorlaşmıştı. Haftanın sonunda yo  u  turuculara tenekelerce buz birikmişti.

15 kasımda hava yeniden değişti ve hava koşullarının bazı etkileri sonucu sıcaklık sıfırın altında yirmi dört (-31   santigrat) dereceye düştü. Şu ana kadar görülen en düşük sıcaklıktı. Bu soğukluğa sakın bir havada tahammül etmek mümkün olabilirdi ama sanki havayı bıçak gibi kesen bir rüzgâr esiyordu.

Doktor bu şekilde hapsolmaktan hiç hoşnut değildi zira rüzgârın sertle  tirdi  i karın üzerinde yürümek kolay olduğu için uzaklara doğru birkaç keşif gezisi yapabilirdi.

Bununla beraber böylesi bir soğukta kuvvet harcamak nefesin çabucak tükenmesine yol a  ıyordu. Bu yüzden insan normalde yaptığı için ancak dörtte birini yapabilirdi, demir aletleri kullanmak mümkün değildi, eğer tedbir almadan dokunulursa sanki yanıyormuş gibi bir acı hissedilir ve deri dokunulan aletin üzerine yapışıp kalırdı.

Gemide bu şekilde mahsur kalan mürettebat iki saat boyunca kapalı güvertede dolaşabilir ve tütün içebilirdi çünkü ortak salonlarda tütün içmek yasaktı.

Ateş biraz azaldığında buz, duvarları ve döşemelerin birleştiği yerleri istila ediyordu, çabucak buzla kaplanmayan demir bir çivi veya metal parçası yoktu.

Gerçekleşen bu fenomenin sürati doktoru hayran bırakıyordu. Adamların nefesi havada yoğunlaşarak gaz halinden katı duruma geçiyor ve etraflarına buz olarak düşüyordu. Sobanın sadece birkaç adım ötesinde soğuk kendini çok güçlü hissettiriyordu ve adamlar ateşin etrafında birbirlerine sokulmuş halde duruyordu.

Bu arada doktor, adamlara son sözünü henüz söylememiş bu soğuk havaya alışmalarını tavsiye ediyordu, derilerini azar azar bu yoğun soğuğa maruz bırakmalarını öğütlüyor ve kendisi de onlara örnek oluyordu ama tembellik ya da uyuşukluk yüzünden çoğu yerinden kımıldamıyordu, hareket etmek istemiyorlar ve ateşin başında uyumayı tercih ediyorlardı.

Doktora göre, ısıtılmış salondan çıkarak soğuğa maruz kalmakta hiçbir tehlike yoktu, bu sert geçişler sadece nemli ve terli insanlara zarar verebilirdi, doktor görüşlerini destekleyecek örnekler de gösteriyordu ama verdiği dersler boşa gidiyordu. Hatteras'a gelince, o bu soğuk havadan hiç etkilenmemiş gibiydi. Eskisinden ne daha hızlı ne de daha yavaş sessizce geziniyordu. Soğuk onun enerjik yapısına etki etmiyor muydu? Tayfalarını seçerken onlarda aradığı doğal ısı prensibinin

en yüksek derecesine mi sahipti? Yoksa sabit fikirlerinin zırhı mı onu dış etkilere koruyordu? Adamları onun bu sıfırın altında yirmi dört dereceye nasıl dayandığını büyük bir hayretle izliyordu, gemiyi saatlerce terk ediyor ve geri döndüğünde soğğun izini yüzünde taşıymıyordu.

Doktor, Johnson'a, "Bu adam çok garip," diyor-du, "beni bile şaşırtıyor! İçinde yanan bir ateş var! Hayatım boyunca incelediğim en güçlü karakterlerden biri!"

"Gerçekten de öyle," diye yanıtladı Johnson, "sanki haziran ayındaymış gibi giyinip açık havada dolaşıyor."

"Kıyafet meselesi önemli değil," dedi doktor, "sıcaklığı sen üretmiyorsan sıcak giysiler giymenin ne faydası var? Bu bir buz parçasını yün battaniyeye sarıp ısıtmaya çalışmaya benzer! Ama Hatteras'ın buna ihtiyacı yok, onun yaradılışı böyle ve yanı başına sanki akkor halindeki bir kömür gibi sıcaklık verdiğini görürsem hiç şaşırmam."

Her sabah ateş çukurunu temizlemekle görevli olan Johnson, buzun on adımdan daha kalın olduğunu fark etti.

Doktor neredeyse her gece harikulade kuzey ışıklarını gözlemleyebiliyordu. Akşam saat dörtten sekize kadar gökyüzü kuzey yönünde hafifçe renkleniyordu, sonra bu renklenme soluk sarı rengine düzgün bir biçim alarak sınırları sanki buz alanlarına değişirmiş gibi olan bir çizgiyi andırıyordu. Parlak bölge manyetik meridyeni izleyerek yavaş yavaş gökyüzüne yükseliyor ve siyahımsı çizgili bantlar ortaya çıkıyordu, orada saçılan ışıklı bir madde gitgide parlaklığını yiti-

riyordu, en yüksek noktasına ulaşan meteor birçok yaydan oluşuyor ve ışığın kırmızı, sarı veya yeşil dalgalarında yüzüyordu. Göz kamaştırmacı ve benzersiz bir gösteriydi. Bir süre sonra bu farklı yaylar bir noktada birleşiyor ve gökyüzünün tüm zenginliğinden oluşan kuzey tacını meydana getiriyordu. Nihayet bu yaylar birbiri üzerine sıkışıyor, harikulade kutup kızılığı soluklaşıyordu, yoğun ışınlar soluk ışıklar içinde eriyordu, bu belli belirsiz, tanımsız, kararsız ve harikulade fenomen, zayıflayarak ve neredeyse sönerek güneyin karanlık bulutlarının ardında yavaş yavaş kayboluyordu.

Böyle bir gösterinin büyüğü ancak yüksek enlemlerde, kutba en az sekiz derecelik mesafede anlaşılabilir, daha sıcak bölgelerden fark edilen kuzey ışıkları bu fenomen hakkında en ufak bir fikir bile veremez, sanki Tanrı en şaşırtıcı harikalarını bu iklim için özellikle ayırmışa benziyordu.

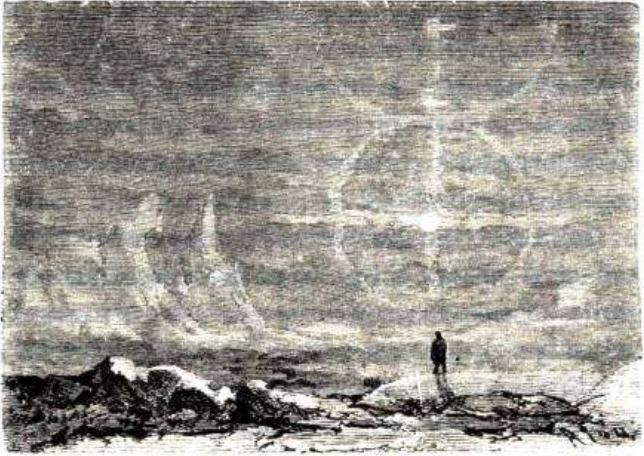
Ayın gökyüzünde olduğu zamanlarda sayısız yalancı ay hadiseleri de ortaya çıkıyor, sanki gökyüzünde birçok ay varmış gibi parlaklığını artırıyordu, sıklıkla da etrafında oluşan ışıklı halelerin ortasında harikulade bir yoğunlukta parlıyordu.

26 kasımda büyük bir deniz yükselmesi meydana geldi ve ateş kuyusundan dışarı şiddetle su fışkırdı, kalın buz tabakası denizin yükselmesi nedeniyle sarsıldı ve deniz altındaki mücadeleyi gösteren uğursuz çatırtılar duyuldu, neyse ki gemi yatağında sağlam duruyordu, sadece onu bağlayan zincirleri çıtırdadı, zaten bu tip olayları öngören Hatteras onları daha da sağlamlaştırmıştı.

Doktor neredeyse her gece harikulade kuzey ışıklarını gözlemleyebiliyordu.

Bunu izleyen günlerde hava daha da soğudu, gökyüzü içe işleyen bir sisle kaplanmıştı, tipinin gökyüzünden mi yoksa buz tarlalarından mı doğduğunu görmek mümkün değildi, tarif edilmez bir karmaşa hüküm sürüyordu.

26 kasımda büyük bir deniz yükselmesi meydana geldi.

Mürettebat geminin içinde çeşitli işler yapmakla meşguldü; bunların en önemlisi foklardan elde edilen yağları hazırlamaktı, buz blokları haline gelen yağları kesmek için balta kullanılıyordu, mermer sertliğindeki bu bloğu küçük parçalara ayırıyorlardı, bu şekilde on varil kadar toplanıyordu. Görüldüğü üzere herhangi bir tür kap kullanmak gereksizdi, zaten soğukluğun dönüştürdüğü sıvının etkisiyle kırılırlardı.

Ayın 28'inde sıcaklık sıfırın altında otuz iki (-36° santigrat) dereceye düştü, sadece on gün yetecek kadar kömür kalmıştı ve herkes yakıtın biteceği anın gelmekte olduğunu büyük bir dehşetle görüyordu.

Hatteras tasarruf yapmak için kış güvertedeki sobayı söndürttü ve o andan itibaren Shandon, doktor ve kendisi de mürettebatın ortak salonunu paylaştı. Böylelikle Hatteras ona şaşkın ve acımasız bakışlar atan adamlarıyla daha sık temas

ediyordu. Onların suçlamalarını, serzenişlerini, hatta tehditlerini duyuyor ama cezalandıramıyordu. Zaten tüm bunlara kulaklarını tıkamış gibiydi. Ateşe yakın bir yerde oturmayı istememişti. Kollarını kavuşturmuş, tek söz söylemeden bir köşede duruyordu.

Doktorun tüm tavsiyelerine rağmen Bell ve arkadaşları egzersiz yapmayı reddediyordu, tüm günlerini sobaya yaslanmış ya da hamaklarında battaniye altında geçirdikleri için sağlıkları kısa bir sürede bozulmuştu, iklimin kötü etkisine karşı koyamıyorlardı ve korkunç iskorpit hastalığı gemide baş gösterdi.

Bell ve arkadaşları tüm günlerini
sobaya yaslanmış geçiriyordu.

Bu arada doktor uzun zamandır her sabah limon suyu ve misket limonu pastilleri dağıtmaya başlamıştı ama normalde çok etkili olan bu önlemler hastalar üzerinde herhangi bir etki yaratmamıştı, hastalığın ilerlemesi devam ederek

bir süre sonra en korkunç semptomlarını ortaya çıkarmıştı.

Bu zavallıların sinirlerinin ve kaslarının acıyla kasılmasını izlemek çok kötü bir manzaraydı! Bacakları olağanüstü bir şekilde şişiyor ve siyaha çalan mavi renkte büyük lekeler meydana geliyordu, kanayan diş etleri, şişmiş dudakları yüzünden konuşmaları anlaşılamıyordu, tamamen bozulan kan akışları neredeyse durmuştu ve yaşamı vücudun uç noktalarına taşıyamıyordu.

Bu acımasız hastalığa ilk yakalanan Clifton oldu, bir süre sonra da Gripper, Brunton, Strong da hamaklarını terk edemez hale geldi. Henüz hastalığa yakalanmayanlar diğerlerinin çektiği acılara şahit olmaktan kaçınamıyordu, ortak salondan başka sığınacak yer yoktu, hastaneye dönüşen bu yerde kalmak zorundaydılar zira *Forward*'daki on sekiz gemicinin on üçü kısa sürede iskorbite yakalanmıştı. Pen bu salgından kurtulmuşa benziyordu, güçlü yapısı onu koruyordu, Shandon da hastalığın ilk belirtilerini hissediyordu ama onun-ki fazla ilerlemedi, yaptığı egzersizler sayesinde sağlığını yeterince koruyabildi.

Doktor, hastalarını büyük bir özveriyle tedavi ediyordu ve acılarını dindiremediğinde büyük bir üzüntü duyuyordu. Bununla beraber hüznü mürettebatı neşelendirmek için elinden geleni yapıyordu; konuşmaları, tesellileri, filozofvari sözleri ve başarılı buluşları acılarla dolu bu uzun günlerin tekdüzeliğini kırıyordu, sobanın etrafında toplanan henüz hasta olmayan adamlara yüksek sesle kitap okuyor, şaşırtıcı hafızasından çıkan neşeli öyküler anlatıyordu ama bazen hastaların iniltile-

ri, umutsuzca çığlıkları yüzünden hikâyelerine ara veriyor, tekrardan dikkatli ve fedakâr bir doktora dönüşüyordu.

Sağlığı bunlara dayanıyor, zayıflamıyordu, tombul yapısı onun için çok iyi bir giysi görevini görüyordu; bir fok veya bir balina gibi giyinmenin kendine çok iyi geldiğini ve onların kalın yağ tabakaları sayesinde arktik havaya çok iyi uyum sağladığını söylüyordu.

Hatteras ne fiziken ne de zihnen hiç etkilenmiyordu. Mürettebatının çektiği acılara bile duyarsızmış gibi görünüyordu. Belki de duygularının yüzüne yansımalarına izin vermiyordu ve buna rağmen dikkatli bir gözlemci bu demirden yapılmış vücutta bir insan kalbinin çarptığını görebilirdi.

Doktor bu doğaüstü karakteri, bu garip yapıyı inceleyip analiz ediyor ama bir türlü sınıflandırmıyordu.

Sıcaklık biraz daha düştü, güvertedeki gezinti yeri bomboştu, sadece içler acısı havlamalarıyla Eskimo köpekleri orada dolaşıyordu.

Sobanın başında her zaman bir adam nöbet tutuyor ve ateşin sönmemesine dikkat ediyordu. Bu son derece önemliydi, ateş biraz azaldığında soğuk salona sızarak duvarlarda buzlanma meydana getiriyor ve yoğunlaşan rutubet oradaki zavallıların üzerine kar olarak yağıyordu.

Bu işkencelerin içinde 8 aralığa gelindi, doktor her sabah yaptığı gibi dışarıdaki termometreye bakmaya gitti. Cıva yuvasında tamamen donmuştu.

Dehşetle, "Sıfırın altında kırk dört derece!" dedi.

O gün sobaya gemide kalan son kömür parçası atıldı.

Büyük Noel soğukları

Umutsuzlukla dolu bir an oldu. Ölüm d ş n ce-si, donarak ölme d ş n cesi tüm korkun luğuy-la belirdi. Bu son kömür parçası uğursuz  tır-tılarla yanıyordu, ateş s nme tehlikesiyle karşı karşıyaydı ve salonun sıcaklığı hissedilir derecede azalmıştı. Ama Johnson deniz hayvanla-rından elde ettikleri yeni yakıttan birkaç parça getirerek sobayı besledi, donmuş yağı bulanmış  st p  de ekledi ve kısa süre sonra yeterince sıcaklık elde edilmişti. Bu yağın tahammül edi-lemeyen bir kokusu vardı ama bundan nasıl kurtu-labilirlerdi ki? Alışmaları gerekiyordu. Johnson da bu  z m n hoş olmadığının ve Liverpool'un burjuva evlerinde asla rağbet g rmeyeceğinin bilincindeydi.

“Belki de bu kötü kokunun bazı faydalı sonuç-ları olabilir,” dedi.

Marangoz, “Ne gibi?” diye sordu.

“Muhtemelen ayıların yanımıza yaklaşmalarını sağlayacaktır zira onlar bu kokuya bayılırlar.”

“Peki,” diye karşılık verdi Bell, “ayıların bize ne faydası var?”

Johnson, “Bak dostum, artık foklara bel bağla-yamayız, uzun süre ortalıkta g r nmeyecekler, eğer ayılardan yakıt elde edemezsek başımıza ne-ler gelir bilmem,” dedi.

“Doğru söylüyorsun, Johnson, geleceğimiz hiç güvende değil, korku verici bir durum. Eğer bu tür yakıtlar biterse... Pek bir çare göremiyorum.”

“Başka bir çare daha var...”

“Başka bir çare mi?” dedi Bell.

“Evet, Bell! Umutsuzluk anında başvurulacak son çare... Ama kaptan buna asla... Ancak belki de buna başvurmak gerekecek.”

Yaşlı Johnson üzgün üzgün başını salladı ve derin bir sessizlik içinde düşüncelere daldı, Bell onun sessizliğini bozmak istemedi. Ne kadar dikkatli kullanırlarsa kullansınlar güçlkle elde ettikleri bu yağların sekiz gün yetmeyeceğini biliyordu.

Lostromo yanılmamıştı. Yayılan bu iğrenç kokunun *Forward*'ın çevresine birçok ayıyı çektiği görüldü, hâlâ sağlıklarını yitirmemiş adamlar onları avlamaya çıktı ama çok hızlı ve zeki olan bu hayvanlar avcılarının tüm stratejilerini boşa çıkardı, onlara yaklaşmak mümkün olmadı ve en keskin nişancılar dahi isabet ettiremedi.

Gemi mürettebatı ciddi ciddi soğuktan ölme tehlikesiyle karşı karşıyaydı, ortak salona yayılacak soğuğa kırk sekiz saat bile karşı koyamazlardı. Herkes dehşetle son yakıt parçasının atılacağı anın geldiğini görüyordu. Ve o an, 20 aralık akşamı saat üçte geldi, ateş söndü, sobanın etrafında çember halinde bekleyen tayfalar afallamış gözlerle birbirlerine baktı. Hatteras köşesinde hareketsiz bekliyordu, doktor her zamanki gibi hızlı hızlı geziniyordu, ne yapacağını bilmez haldeydi.

Salonun sıcaklığı birden sıfırın altında yedi dereceye (-22° santigrat) düştü.

Ama doktor her ne kadar hayal gücünün sınırlarına gelmiş ve ne yapacağını bilmez haldeyse de başkaları ne yapılacağını biliyordu. Böylece soğuk ve kararlı Shandon, öfkeden gözü kararmış Pen ve hâlâ yürüyebilecek haldeki iki üç yoldaşıyla birlikte Hatteras'a doğru ilerledi.

"Kaptan," dedi Shandon.

Düşüncelere dalmış Hatteras onu duymadı.

Shandon ona eliyle dokunarak, "Kaptan!" diye tekrarladı.

Hatteras doğruldu ve "Evet bayım," dedi.

"Kaptan, ateşimiz bitti."

"Yani?" diye yanıtladı Hatteras.

Shandon korkunç bir ironiyle, "Eğer istediğiniz bizim soğuktan ölmemizse sizden bu konuda bizi bilgilendirmenizi rica ediyoruz," dedi.

Hatteras sert bir sesle, "İstediğim herkesin görevini sonuna kadar yapmasıdır," dedi.

"Görevden daha önemli şeyler vardır kaptan," diye yanıtladı ikinci kaptan, "o da kişinin hayatını koruma hakkıdır. Size tekrar söylüyorum, ateşimiz kalmadı ve böyle devam ederse iki gün içinde hiçbirimiz hayatta kalmayacağız."

Hatteras boğuk bir sesle, "Odunum yok," diye yanıtladı.

Pen, "Eğer elimizde odunumuz yoksa onları bulundukları yerden kesip alınız!" diye öfkeyle haykırdı.

Hatteras öfkeden sapsarı kesildi.

"Nereden?" diye sordu.

Tayfa küstahça, "Güverteden," diye yanıtladı.

Kaptan yumrukları kasılmış ve gözlerinden ateş fışkıran bir halde, "Güverteden mi?" diye tekrarladı.

“Tabii ki, eğer bir gemi artık mürettebatını taşıyamıyorsa o gemi yakılır!” dedi Pen.

Daha bu cümle başlarken Hatteras eline bir balta almıştı, cümlelerin sonuna gelindiğinde balta Pen’in kafasının üstünde havaya kalkmıştı.

“Alçak herif!” diye bağırdı kaptan.

Doktor, Pen’in üstüne atılarak onu itti, balta yere düşerek döşemede derin bir yarık açtı. Johnson, Bell ve Simpson kaptanlarını desteklemeye kararlı bir şekilde onun etrafında toplandı. Ama bu sırada ölüm döşeklerine dönüşmüş yataklardan içler acısı şikâyetler yükseldi.

Battaniyelerinin altında soğuktan titreyen zavallı hastalar, “Ateş, ateş,” diye bağınıyordu.

Hatteras sinirlerine hâkim olmak için büyük bir çaba sarfetti ve bir süre sessiz kaldıktan sonra sakin bir sesle şöyle dedi:

“Eğer gemimizi yok edersek İngiltere’ye nasıl ulaşacağız?”

“Alçak herif!” diye bağırdı kaptan.

"Bayım," diye yanıtladı Johnson, "belki de gemiye herhangi bir zarar vermeyecek şekilde en gereksiz kısımlarını yakabiliriz, mesela borda trizini, küpeşteleri..."

"Yine de elimizde şalupalar olur," diye söz aldı Shandon. "Zaten bu gemiden arta kalanlarla daha küçük bir gemi yapmamızı kim engelleyebilir ki..."

"Asla!" diye yanıtladı Hatteras.

Tayfalar seslerini yükselterek, "Ama..." dedi.

"Elimizde büyük miktarda alkol var," diye yanıtladı Hatteras, "son damlasına kadar yakın."

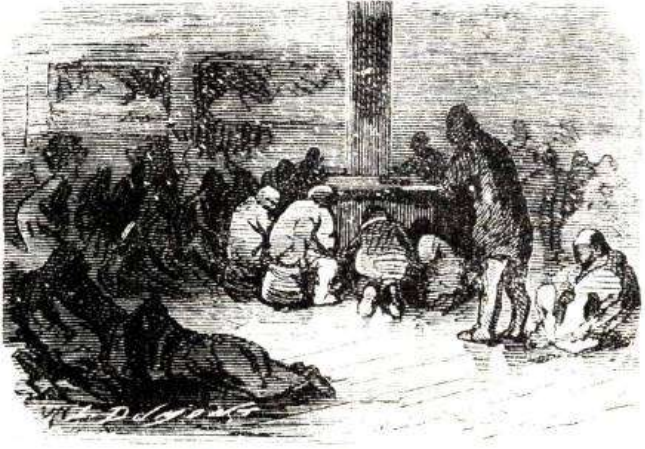
Güven duygusu ilk kez sarsılan Johnson, "O zaman alkollerini yakalım!" dedi.

Liköre daldırılan geniş fitillerin çıkarttığı solgun alevler sobanın çeperlerini yalarken salonun sıcaklığı birkaç derece artabilmişti.

Bu üzücü sahneyi takip eden günlerde rüzgâr güneyden esmeye başladı, sıcaklık yükseldi, kar daha yumuşak bir atmosferde savruluyordu. Günün en az rutubetli saatlerinde adamlarından bazıları gemiden ayrılabilirdi ama iskorpit ve göz yanması yüzünden çoğu gemide kalıyordu, zaten avlanmak veya balık tutmak mümkün değildi.

Zaten bu, korkunç şiddetteki soğukların verdiği küçük bir araydı ve ayın 25'inde rüzgârın beklenmedik bir şekilde yön değiştirmesiyle cıva donarak termometrenin içindeki haznesinde kayboldu, bunun üzerine termometreyi en soğuk havaların bile donduramadığı alkole daldırdılar.

Doktor termometrenin sıfırın altında 66 dereceyi (-52° santigrat) gösterdiğini dehşetle gördü. Bir insanın asla dayanamayacağı bir derecedi bu.

Salonun sıcaklığı birkaç derece artabilmişti.

Buz, döşemelerin üzerine uzun, soluk bir ayna gibi yayılıyordu, kalın bir sis salonu kaplıyordu, rutubet yoğun bir kar gibi yere düşüyordu, göz gözü görmüyordu, insanların vücut sıcaklığı en uç organlardan başlayarak yavaş yavaş çekiliyordu, ayaklar ve eller morarmıştı, kafalar demir bir çember geçirilmiş gibi ağırlaşıyor ve karmaşıklaşan, yetisini yitiren, donan düşünceler sanrılar görmeye başlıyordu. Korkutucu bir semptom olarak da diller kelimeleri telaffuz edemez hale geliyordu.

Hatteras gemisinin yakılmakla tehdit edildiği günden beri güvertede uzun saatler boyunca dolaşıyordu. Nöbet bekliyor, gözetliyordu. Bu odun onun etiydi! Buradan bir parça kesmek demek onun bir uzvunu kesmek demekti. Soğuğa, kara aldırmadan ve kendini granitten bir zırh gibi saran buzdan sertleşmiş elbiselerinin içinde silahlı olarak nöbet tutuyordu. Dük onu anlıyordu, havlamaları ve ulumalarıyla ona eşlik ediyordu.

Hatteras soğuşa, kara aldırmadan nöbet tutuyordu.

Her şeye rağmen 25 aralıkta ortak salona indi. Doktor, enerjisinden kalan son bir kırıntıyla kapitanın yanına gitti.

“Hatteras,” dedi, “ateşimiz kalmadığı için öleceğiz.”

Hatteras onun lafı nereye getirmek istediğini çok iyi bildiği için, “Asla!” dedi.

Doktor yumuşak bir sesle, “Yapmalıyız,” dedi.

Hatteras daha güçlü bir şekilde, “Asla,” diye tekrarladı, “asla razı olmam! İsterseniz bana itaatsizlik edin.”

Bu sözlerle diğerlerine istediklerini yapma özgürlüğü verilmiş oluyordu. Johnson ve Bell güverteye koştu. Hatteras geminin ahşaplarının balta darbeleri altında çatırdadığını duydu. Ağladı.

O gün Noel günüydü, İngiltere’de aile bayramıydı, çocukların hep birlikte sevinçle kutladığı akşamdı! Henüz yeşil ağaçlarının etrafında toplanan neşeli çocuklar, ah, ne acı bir anıydı! O gün için özellikle semirtilmiş sığırın fırında kızartılmış etini kim unutabilir ki? Ya turtalar? İngilizlerin çok sevdiği gün için hazırlanmış her tür malzemenin karıştırıldığı o üzümlü turtalar? Ama burada acı, umutsuzluk, sefalet son haddine ulaşmıştı ve *buche de Noel** yerine donmuş bölgenin en derinliklerinde kaybolmuş bir geminin ahşap parçaları vardı!

Bu arada ateşin etkisiyle tayfaların gücü ve bilinci yerine geldi, çay ve kahve gibi sıcak içecekler anında iyileştirici bir etki yaratıyordu ve umut o kadar inatçı bir şeydi ki tayfalar yeniden ümit etmeye başladı. Hatteras’ın cüretkâr projesini engelleyen kışın erken geldiği uğursuz 1860 yılı bu seçenekler arasında sona erdi.

Bu arada beklenmedik bir buluş tam da 1 Ocak 1861’e damgasını vurdu. Hava daha az soğuktu, doktor her zamanki incelemelerini yapmaya ye-

* Şekli ağaç kütüğüne benzeyen pasta –çn.

niden başlamıştı, Sör Edward Belcher'in kutup denizlerine yaptığı seferin hikâyesini okuyordu. Aniden, şimdiye kadar fark etmediği bir bölüm onu hayrete düşürdü. Tekrar okudu, yanlış anlaşılması olanaksızdı.

Sör Edward Belcher'in anlattığına göre, Reine Kanalı'nın ucuna geldiğinde oradan insanların geçtiğine ve konakladığına dair izler keşfetmişti.

"Bunlar," diyordu, "göçebe Eskimo kabilelerinin kaba saba yapılarından çok daha gelişmiş yerleşim kalıntılarıydı. Duvarlar derin kazılmış temellerin üzerinde yükseliyordu, içinin tabanı güzel çakıllarla kalınca kaplanmış ve kaldırım taşı döşenmişti. Bol miktarda ren geyiği, fok ve mors kemikleri görülüyordu. *Kömüre rastladık.*"

Bu son sözler üzerine doktorun aklına bir fikir geldi ve bu fikri paylaşmak için kitabı alarak Hatteras'ın yanına gitti.

Hatteras, "Kömür!" diye bağırdı.

"Evet, Hatteras, kömür, yani hepimizin kurtuluşu!"

"Kömür ha! Bu ıssız kıyılarda!" diye tekrarladı Hatteras, "hayır, bu mümkün değil!"

"Niçin şüphe ediyorsun, Hatteras? Belcher emin olmadan, kendi gözleriyle görmeden böyle bir şeyi ileri sürmezdi."

"Güzel ama peki ya sonra?"

"Belcher'in bu kömürü gördüğü kıyıdan yüz mil kadar bile uzakta değiliz! Yüz millik bir gezinti nedir ki? Hiçbir şey. Şu anki gibi şiddetli soğuklarda bundan daha uzak mesafelerde bile sıklıkla araştırmalar yapıldı. O halde biz de gideriz kaptan!"

Hatteras, "Gidelim," dedi, kararını çabucak vermişti ve zihnine üşüşen görüntülerin hızı sayesinde kurtuluşa açılan bir şans kapısı görüyordu.

Johnson bu karardan derhal haberdar edildi, o da bu projeyi onayladı ve diğer arkadaşlarına da haber verdi, bazıları buna sevinirken bazıları da kayıtsızlıkla karşıladı.

Yatağında acılar içinde kıvranan Wall, "Bu kıyılarda kömür mü varmış?" diye sordu.

Shandon gizemli bir şekilde, "Bırakalım ne isterlerse yapsınlar," diye yanıtladı.

Ama yolculuk hazırlıklarına başlanmadan önce *Forward*'ın pozisyonunu tam olarak hesaplamak istedi. Bu hesaplamanın önemini ve pozisyonun matematik olarak bilinmesinin gerekliliğini anlamak çok kolaydı. Gemiden bir kez uzaklaştığında kesin rakamlar olmadan onu tekrar bulmak mümkün değildi.

Hatteras güverteye çıktı, ayın farklı anlardaki uzaklıklarını ve önemli yıldızların yüksekliklerini hesapladı.

Bu gözlemler ciddi zorluklar içeriyordu zira bu soğuk havada aletlerin camları ve aynaları Hatteras'ın nefesi yüzünden bir buz tabakasıyla kaplanıyordu, dürbünün bakınıyla temas ettiği için göz kapakları birçok kez tamamen yandı.

Bununla birlikte hesaplamaları için gerekli doneleri büyük bir hassasiyetle elde etti ve salonda hesaplamaları yaptı. Bu çalışma bittiğinde başını şaşkınlıkla kaldırdı, haritasını alarak hesapladığı noktayı işaretledi ve doktora baktı.

Doktor ona, "Peki sonuç?" diye sordu.

"Kışlamaya başladığımızda hangi enlemdeydik?"

“Yetmiş sekiz derece on beş dakika enleminde ve doksan beş derece otuz beş dakika boylamında yani tam olarak soğuk kutuptaydık.”

Hatteras kısık sesle, “O halde üzerinde bulunduğumuz buz alanı sürüklenmiş demek oluyor! Şu an iki derece daha kuzeyde ve daha batıdayız, yani sizin kömür deponuzdan en az üç yüz mil uzaktayız!”

“Ve bu zavallıların haberi yok!” diye bağırdı doktor.

Hatteras parmağını dudaklarının üzerine götürerek, “Sus!” dedi.

Yolculuk Hazırlıkları

Hatteras mürettebatını bu yeni durumdan haberdar etmek istemedi. Haklıydı. Bu zavallılar karşı koyamaz bir güçle kuzeye doğru sürüklendiklerini öğrendiklerinde umutsuzluktan çıldırabilirlerdi. Bunu anlayan doktor, kaptanın sessizliğini onayladı.

Kaptan bu keşfin üzerinde yarattığı etkiyi kendine sakladı. Bu, doğanın güçlerine karşı aylarca süren kesintisiz mücadelesinin ardından tattığı ilk mutluluktur. Kuzeye doğru yüz elli mil sürüklenmişti, kutba sadece sekiz derece kalmıştı! Ama mutluluğunu öyle derinlerde saklıyordu ki doktor onun varlığından bile şüphelenemiyordu, kendi kendine Hatteras'ın gözlerinin niçin alışılmışın dışında bir pırıltıyla parladığını soruyordu, ancak hepsi bu kadardı ve bu sorunun en doğal yanıtı aklının ucundan bile geçmiyordu.

Forward kuzeye yaklaşırken Sör Edward Belcher'in gördüğü kömür yatağından uzaklaşmıştı, onu aramak için yüz mil kat etmek yerine iki yüz elli mil güneye dönmeleri gerekiyordu. Buna rağmen Hatteras ve Clawbonny arasında geçen küçük bir konuşmanın ardından yolculuk kararını uygulama konusunda fikir birliğine vardılar.

Eğer Belcher'in anlattıkları doğruysa ki onun sözlerinin gerçekliğinden şüphelenmek mümkün değildi, her şeyi onun bıraktığı gibi bulmaları ge-

rekiyordu. 1853'ten beri bu uzak topraklara yeni bir sefer düzenlenmemiştir. Bu enlemlerde Eskimolara çok az ya da hiç rastlanmıyordu. Beechey Adasında karşılaştıkları aksiliklerin Nouveau-Cornouailles kıyılarında yaşanması mümkün değildi. Buralardaki soğuk havaya terk edilen nesneler sonsuza kadar bozulmadan muhafaza edilirdi. Buzlar üzerinde yapılacak bu yolculuğun başarı şansı yüksekti.

Bu yolculuğun en fazla kırk gün süreceği hesaplandı ve Johnson hazırlıkları buna göre yaptı.

Önce kızaklar hazırlandı, bunlar otuz beş parmak genişliğinde ve yirmi dört adım uzunluğunda Grönland tarzı kızaklardı. Eskimoların yaptıklarının uzunlukları genellikle elli adımı geçiyordu. Bu ise önü ve arkası güçlü iki iple bir yay gibi gerilen, uçları kıvrık uzun tahtalardan oluşuyordu. Bu biçimi sayesinde darbelerin yaratacağı tehlikeleri daha aza indiriyordu. Bu kızak buz üzerinde çok rahat ilerliyordu ama kar yağdığında ve beyaz örtü henüz yeterince sertleşmediğinde ona dikey vaziyette yan yana iki şasi koyuluyordu, bu şekilde yükseldiği için kara saplanmadan ilerleyebiliyordu. Zaten Eskimoların kullandığı bir yöntemle kükürt ve karı karıştırarak kızığın altına sürüldüğünde kolaylıkla kayıyordu.

Kızak altı köpek tarafından çekiliyordu, zayıflıklarına rağmen çok dayanıklı olan bu hayvanlar sert kıştan fazla etkilenmiyordu, koşumları geyik derisindendi ve iyi durumdaydı, bu ekipmanı onlara satan Uppernawikli Grönlandlılar mallarının değerini biliyordu. Bu hayvanların altısı bir tonluk ağırlığı fazla yorulmadan çekebilirdi.

Kamp malzemeleri, iglo yapmanın mümkün olmadığı zamanlar kullanılmak üzere bir çadır, karın vücutla temas ederek erimesini önlemek için yere serilen geniş su geçirmez örtü, yünden ve sıgır derisinden yapılmış birçok battaniyeden oluşuyordu. Yanlarına bir de halkett-boat [şişme bot] almışlardı.

Erzak olarak, yaklaşık iki yüz yirmi beş pound tutan beş kasa kurutulmuş et almışlardı, insan ve köpek başına yarım kilo düşüyordu, Dük'le beraber yedi köpek olduğu için insan sayısı dördü geçemezdi. Ayrıca yaklaşık yetmiş beş kilo alkol, çay, yeterli miktarda peksimet, küçük bir portatif ocak, bol miktarda fitil ve kıtık, barut, cephane ve ikişer atımlık dört tüfek almışlardı. Bu yolculuğa çıkan adamlar Kaptan Parry'nin icat ettiği yöntemeye uygun olarak kauçuk kemerler takmış ve içine vücut ısısının ve hareketin sıvı halde kalmalarını sağladığı kahve, çay ve su koymuşlardı.

Johnson kar ayakkabılarının yapımıyla özellikle ilgilendi; ayakkabılar ortası deri kayışlarla örülmüş ahşap bir çerçevenin üstüne tutturuluyor ve paten görevi görüyordu, bunların yanı sıra tamamen buzlanmış ve sertleşmiş yerlerde kullanılması daha avantajlı olan geyik derisinden ayakkabıları da vardı, gezginler bunların her ikisinden de birer çift aldı.

Unutulacak herhangi bir detayın sefere katılan herkesin ölümüne yol açabilecek bu çok önemli hazırlıklar dört gün sürdü. Hatteras her gün öğle vakti gemisinin bulunduğu pozisyonu tespit etmek için gözlem yapıyordu, gemi artık sürüklen-

miyordu, geri dönebilmek için bundan kesinlikle emin olmalıydı.

Hatteras onunla birlikte yola çıkacak adamları seçmekle meşguldü. Bu çok önemli bir karardı, içlerinden birkaçı zaten yanlarına alabilecekleri türden adamlar değildi ama onları gemide bırakmak da sakıncalıydı. Bununla birlikte herkesin kurtuluşu, bu yolculuğun başarsına bağlıydı ve bu yüzden öncelikle sınanmış ve güvenebileceği yoldaşlar seçti.

Böylelikle Shandon bu yolculuğun dışında tutuldu, zaten o da bundan hiç şikâyet etmedi. Hasta yatağında yatan James Wall da sefere katılamazdı.

Hastaların durumu en azından daha kötüye gitmiyordu, uygulanan tedavi sık sık ovalanmaları ve yüksek dozda limon suyu almalarından ibaretti, bunları yapmak zor değildi ve doktorun varlığına ihtiyaçları yoktu. Bu yüzden doktor, yola çıkacaklar listesinin başına yazıldı ve gemiden ayrılması herhangi bir itirazla karşılanmadı.

Johnson bu tehlikeli yolculukta kaptana eşlik etmeyi çok istiyordu ama kaptan onu bir köşeye çekerek şefkat dolu, neredeyse duygusal bir tonla şöyle dedi:

“Johnson, sadece size güveniyorum. Siz gemi emanet edebileceğim tek zabitsiniz. Sizin burada kalarak Shandon'ı ve diğerlerini izlemenizi istiyorum. Kış onları buraya bağladı ama yinede bu insanların kötülüklerinin nereye varacağını kim bilebilir? Gerektiğinde komutanın size geçeceğine dair kesin talimatlarım elinizde olacaktır. Benim yetkilerime sahip olacaksınız. Yokluğumuz en fazla dört beş hafta sürecek ve sizin burada bulunmanız beni çok rahatlatacaktır. Size

odun lazım, Johnson. Biliyorum! Ama zavallı gemime mümkün olduğunca zarar vermemeye çalışın. Beni anlıyor musunuz, Johnson?”

“Sizi anlıyorum kaptan,” dedi yaşlı denizci. “Madem siz öyle uygun görüyorsunuz ben de burada kalacağım.”

Hatteras lostromosunun elini sıkarak, “Teşekkür ederim!” dedi ve ekledi, “eğer geri dönmediğimizi görürseniz karlar eriyinceye kadar bekleyin ve keşif yapmak için kutba ilerlemeye çalışın. Eğer diğerleri karşı çıkarsa bizi düşünmeyin ve *Forward*’ı İngiltere’ye geri götürün.”

“Emirleriniz bu mu kaptan?”

“Evet, kesinlikle,” diye yanıtladı Hatteras.

Johnson sadece, “Emirleriniz yerine getirilecektir,” dedi.

Doktor bu kararın ardından her ne kadar sevgili dostunun gelmemesine üzülse de kaptanın davranışını yerinde buluyordu.

Yolculuğa katılan diğer iki kişi Marangoz Bell ve Simpson’dı. Bell sağlıklı, cesur ve sadıktı, kar üzerinde kamp yaparlarken onun becerilerine ihtiyaç duyacaklardı, Simpson ise bu yolculuk için çok istekli olmamasına rağmen yine de katılmayı kabul etti, onun avcılık ve balıkçılıktaki ustalığı çok işe yarayacaktı.

Böylece Hatteras, Clawbonny, Bell, Simpson ve sadık Dük’ten oluşan birliğin içinde doyurulması gereken dört insan ve yedi köpek bulunuyordu. Götürülecek erzak buna göre hesaplandı.

Ocak ayının ilk günlerinde sıcaklık ortalama sıfırın altında otuz üç dereceydi (-37° santigrat). Hatteras havanın değişmesini büyük bir sabırsızlıkla

bekliyordu, bir çok kez barometreye baktı ama bu yüksek enlemlerde hassasiyetini kaybeden alete güvenmemek gerekiyordu, doğanın kanunları bu iklimde önemli istisnalar gösteriyordu; berrak hava her zaman soğuğu beraberinde getirmiyordu ve kar yağışı hava sıcaklığını yükseltmiyordu. Kutup denizlerinde yolculuk eden birçok denizcinin de fark ettiği gibi buralarda barometrenin göstergesi hata yapabiliyordu, rüzgâr kuzeyden ve doğudan estiğinde hemen düşebiliyordu, düşükken hava güzel olabiliyor, yüksekken kar veya yağmur yağabiliyordu. Şu halde onun göstergelerine güvenilemezdi.

Hatteras, Clawbonny, Bell, Simpson ve sadık Dük.

Nihayet 5 ocakta doğudan esen rüzgâr sıcaklığın on beş derece artmasına neden oldu, termometre sıfırın altında on sekiz dereceyi (-28° santigrat) gösteriyordu. Hatteras ertesi gün yola çıkmaya karar verdi, gözünün önünde gemisinin derisinin yüzülmesine dayanamıyordu, kış güvertenin tamamı sobaya atılıp yakılmıştı.

6 ocakta kar yağarken yola çıkma emri verildi, doktor hastalara son tavsiyelerini verdi, Bell ve Simpson arkadaşlarıyla sessizce el sıkıştı. Hatteras kalanlara yüksek sesle veda etmek istedi ama çevresindekilerin ona kötü kötü baktığını gördü. Shandon'ın ironiyle güldüğünü fark etti. Sustu. *Forward*'a bakarak bir an için yola çıkmakta tereddüt bile etti.

Ama artık kararından dönemezdi, kızak yüklenmiş ve köpekler bağlanmış halde buz sahasında bekliyordu; Bell önden gitti, diğerleri de onu takip etti. Johnson yarım mil boyunca onlara eşlik etti, sonra Hatteras ondan gemiye dönmesini rica etti, yaşlı gemici uzun bir veda jesti yaptıktan sonra gemiye döndü.

O an Hatteras dönerek son bir kez gemiye baktı, direklerinin ucunun gökyüzünün pusu ve karlar arasında kaybolduğunu gördü.

Buz Sahasında

Küçük grup güneybatıya doğru indi. Simpson kızığı idare ediyordu. Dük türdeşlerinin yaptığı işe hiç şaşırmadan büyük bir gayretle Simpson'a yardım ediyordu. Hatteras ve doktor en arkada yürüyordu, bu arada Bell öncü görevini üstlenmiş, ucu demirli sınığıyla buzları kontrol ederek en önde ilerliyordu.

Yükselen sıcaklık yakında kar yağacağını gösteriyordu, kısa bir süre sonra da iri kar taneleri düşmeye başladı. Havada hortum gibi dönen kar, görüş alanını kısaltarak yolculuğu güçleştiriyordu, düz bir hat üzerinde ilerlemekte zorlanıyorlardı ve hızlı ilerleyemiyorlardı ama buna rağmen ortalama saatte üç mil yol alabiliyorlardı.

Donun basıncından etkilenen buz tarlası düz olmayan ve pürüzlü bir yüzeye sahipti, kızak sık sık bu tümseklere çarpıyor ve bazen yollardaki yokuşa göre endişe verici bir açıyla eğiliyordu, ama sonuçta bunlarla baş edebiliyorlardı.

Hatteras ve arkadaşları Grönland tarzı dikilmiş deri elbiselerine sıkıca sarınmıştı, bu elbiselerin modelleri her ne kadar zarif değilse de iklimin gerekliliklerine çok uygundu, yolcuların yüzleri rüzgâr ve kar geçirmeyen dar bir kapüşonun içindeydi, sadece dudakları, burunları ve gözleri havayla temas ediyordu ve buraları korumak gereksizdi, boyun bağlarından ve burnu korumak

için sarılan fularlardan daha rahatsız edici bir şey yoktu, zira çok çabuk donup sertleşirlerdi ve akşamları onları çıkartmak için balta kullanmak gerekirdi. Bu, arktik denizlerinde bile hiç de hoş olmayan bir soyunma yöntemi idi. Tersine, çıkan soluğun geçiş yolu serbest olmalıydı, yoksa her tür engel derhal donuyordu.

Küçük grup güneybatıya doğru indi.

Uçsuz bucaksız ova, yorucu bir tekdüzellik-
le devam ediyordu, biriken karların oluşturu-
duğu tekdüze tepeliklerin düzensiz görüntüsü
bir süre sonra sanki düzenliymiş gibi gelmeye
başlıyordu, aynı kapta eritilmiş gibi görünen
bloklar ve buzdağları arasındaki dolambaçlı va-
dilerden ibaretti, ellerinde pusulalarla yürüyen
yolcular çok az konuşuyordu. Bu soğuk havada
ağzını açmak gerçek bir işkenceydi, aniden du-
dakların arasında keskin buz kristalleri oluşu-
yordu ve nefesin sıcaklığı onları eritmeye yet-
miyordu. Yürüyüş sessizce devam ediyordu ve
herkes elindeki sınıklarla bilinmedik bu yüzeyi
kontrol ediyordu. Yumuşak tabakalar, Bell'in
ayak izlerini taşıyordu, dikkatle bu izleri takip
ediyorlardı ve onun geçtiği yerlerden arkadaki-
lerde geçebiliyordu.

Her tarafta çok sayıda ayı ve tilki izi vardı
ama yolculuklarının ilk gününde bu hayvan-
lardan hiçbirini görmek mümkün olmadı, öte
yandan avlanmak gereksiz ve tehlikeli olurdu,
zaten fazlasıyla yüklü kızağa gereksiz yük bin-
dirmiş olurlardı.

Yolcular genellikle bu tip seferlerde yollarının
üzerinde erzak depoları oluşturmaya dikkat eder,
hayvanlardan korumak için buzdan yaptıkları
sığınakların içine yeterli erzakı koyarlar ve dön-
düklerinde bunları yavaş yavaş geri alırlar. Böyle-
ce hepsini taşımak zorunda kalmazlar.

Hatteras hareket etme ihtimali olan bir buz
sahasında böyle bir yönetime başvuramazdı,
kara parçasında bu depolar çok kullanışlı ola-
bilirdi ama buz tarlalarında değil. Yolun belir-

sizliğı dönüş yolunun aynı olacağını da garanti etmiyordu.

Hatteras öğle vakti küçük grubunu buzdan bir duvarın dibinde durdurdu, öğle yemeğı kurutulmuş et ve sıcak çaydan oluşuyordu, bu içeceğin canlandırıcı etkisi yolculara çok iyi gelmişti ve onlar da kendilerini bundan mahrum etmedi.

Bir saatlik moladan sonra yeniden yola koyuldular, yürüyüşün bu ilk gününde yaklaşık yirmi mil kat etmişlerdi, akşam olduğunda insanlar ve köpekler bitkin düşmüştü.

Bununla birlikte yorgunluğa rağmen geceyi geçirmek için buzdan bir ev yapmaları gerekiyordu, çadır yeterli gelmeyecekti. Bunun için bir buçuk saat uğraştılar. Bell ustalıkla çalışıyordu, bıçakla yontulmuş buz blokları çabucak birbirlerinin üzerine kondu, kubbe biçimini aldı ve kilit taşı olarak yapının sağlamlığını garanti altına alan son parça yerleştirildi, yumuşak kar çimento görevini görüyordu, blokların aralarına dolduruldu ve kısa sürede sertleşerek yapıyı tüm bir blok halinde birleştirdi.

Ancaksürünerek geçilebilen dar bir geçit bu doğaçlama mağaranın girişini oluşturunuyordu, doktor geçite zar zor sığabildi ve diğerleri de onu takip etti. Akşam yemeğini etil alkol sayesinde çabucak hazırladılar. Kar evinin içindeki sıcaklık son derece uygundu, dışarıyı kasıp kavuran rüzgâr içeri sızamıyordu.

Doktor en sevimli sesiyle, "Haydi sofraya," dedi.

Fazla değişmeyen, hep aynı olan ama güç veren bu yemek hep birlikte yenildi. Yemek bittiğinde artık uyumaktan başka bir şey düşünmüyor-

lardı, kar tabakasının üzerine serilen su geçirmez örtü her tür nemden koruyordu. Ocağın alevlerinde çoraplarını ve ayakkabılarını kuruttular; sonra içlerinden biri sırayla nöbet beklerken diğer üçü yün battaniyelerine sarılarak uyudu, nöbetçi herkesin güvenliğinden ve evin girişinin tıkanmasının engellenmesinden sorumluydu, yoksa diri diri gömülme riski vardı.

Doktor geçite zar zor sığabildi.

Dük insanlarla birlikte odada kalıyordu, kızıağı çeken köpekler dışarıda bekliyordu, yemeğini yedikten sonra izolasyon görevi görecekarın altına sokularak yattı.

Günün yorgunluğu çabucak uyumalarını sağladı. Doktor sabaha karşı saat üçte nöbeti devraldı, kasırgece çok azmıştı. Karda kaybolmuş, rüzgârın duvarlarını kalınlaştırdığı bir mezarın içine gömülmüş bu yalnız insanların durumu çok garipti.

Ertesi sabah saat altıda tekdüze yürüyüş yeniden başladı, hep aynı vadiler, aynı buzdağlarıydı, bu tekdüzelik yön belirlemek için kerteriz almayı

zorlaştınıyordu. Bununla birlikte sıcaklığın birkaç derece düşmesi kar tabakalarını dondurarak yolcuların daha hızlı ilerlemelerine olanak sağlamıştı. Sık sık höyükleri veya Eskimo evlerini andıran tepeciklere rastlıyorlardı, doktor emin olmak için bu tepecikleri yıkıyor, ama içlerinde yalnızca buz blokları buluyordu.

Hatteras ona, “Ne bulmayı umuyorsunuz, Clawbonny? Biz yerkürenin bu bölgesine ayak basan ilk insanlar değil miyiz?” diye soruyordu.

“Muhtemelen öyle ama bundan nasıl emin olabiliriz ki?” diye yanıtladı doktor.

“Boş yere araştırmalar yaparak vakit kaybetmeyelim,” diye yanıtladı kaptan, “o kadar istediğimiz şu kömürü bulamasak bile gemime geri dönmek için sabırsızlanıyorum.”

Doktor, “Ben bu konuda çok umutluyum,” dedi.

Hatteras sık sık, “Forward’dan ayrılmakla hata ettim doktor,” diyordu, “bu bir hataydı! Bir kaptanın yeri gemisidir, başka yerler değil.”

“Johnson orada.”

“Evet, şüphesiz, her neyse acele edelim! Acele edelim.”

Kızak hızlı ilerliyordu, Simpson’ın köpekleri gayrete getirmek için bağırdığını duyuyorlardı, ilginç bir fosforuş* etkisi sonucu köpekler alevler içindeki bir zeminde koşuyor gibi görünüyordu. Kızak kıvılcımlar saçan toz parçaları kaldırıyor gibiydi. Doktor bu karın yapısını incelemek için öne geçmişti, bir tepeciğin üstüne sıçramak isterken

* Bazı cisimlerle bazı varlıkların, olağan sıcaklığında duyumsanabilir bir artış olmaksızın, karanlıkta ışık yayma özelliği -ed.n.

birden kayboldu. Ona daha yakın olan Bell hemen yanına koştı.

Bell endişeli bir sesle, "Hey, Bay Clawbonny, neredesiniz?" diye bağırdı, bu arada Hatteras ve Simpson da oraya gelmişti.

Kaptan, "Doktor!" diye bağırdı.

"Buradayım! Bir çukurun içindeyim," diye yanıtladı sakın bir sesle doktor, "bana bir ip atarsanız tekrar yüzeye çıkarım."

On adım derinliğindeki huni biçiminde bir çukurun dibinde büzülmüş haldeki doktora ip uzatıldılar, doktor ipi beline bağladı ve üç arkadaş onu kolaylıkla yukarı çekti.

Hatteras, "Yaralandınız mı?" diye sordu.

Doktor karla kaplanmış sevimli yüzünü iki yana sallayarak, "Asla! Bu tehlike benim için kesinlikle söz konusu olamaz."

"Peki nasıl oldu da düştünüz?"

"Yansıma yüzünden," diye gülerek yanıtladı, "hep şu yansıma! Bir adım genişliğindeki yere sıçradığımı sanıyordum ve on adım derinliğinde bir çukurun dibine düştüm. Hep şu göz yanılmaları yüzünden! Serap gibi! Elimde sadece seraplar kaldı artık dostlarım ama onları da kaybedersen çok üzülürüm! Bu da bize zemini kontrol etmeden bir adım bile atmamamız gerektiğini öğretiyor çünkü duyu organlarımıza güvenmemeliyiz! Burada kulaklar yanlış duyuyor gözler yanlış görüyor! Burası gerçekten de bir tercihler ülkesi."

"Yolumuza devam edebilir miyiz?" diye sordu kaptan.

"Devam edelim, Hatteras, devam edelim, bu düşme bana zarardan ziyade fayda sağladı."

Buzdağında doktor.

Güneydoğuya doğru yürüyüşlerine devam ettiler ve akşam olduğunda yolcular yirmi beş millik bir mesafe kat etmişti, yorgunluktan bitkin düşmüşlerdi ama bu, kardan evin yapımı sırasında doktorun bir buzdağına çıkmasına engel olmamıştı.

Dolunay berrak gökyüzünde olağanüstü bir ışıltıyla parlıyordu, yıldızların parlıları şaşırtıcı bir yoğunlukta idi, buzdağının tepesinden tuhaf biçimli tepeciklerin bulunduğu uçsuz bucaksız ova görünüyordu. Bu tepeciklerin ay ışığıyla parıltıya bürünmüş sütun gövdelerine veya mezar taşlarına benzeyen silüetlerini yanı başındaki gölgelere yansıtması sonucu ortaya çıkan manzara, dünya üzerindeki yirmi jenerasyonun sonsuz uyuklarını rahatça uyuyabileceği hüzünlü, sessiz, ağaçsız ve uçsuz bucaksız bir mezarlığı andırıyordu.

Doktor soğuğa ve yorgunluğa rağmen bu manzarayı uzun uzun seyretti, dostları onu buradan güçlükle uzaklaştırdı çünkü dinlenmeyi ihmal etmemek gerekiyordu, kardan ev tamamlandığında dört yolcu köstebek gibi içine büzülerek kısa sürede uyudu.

Ertesi gün ve onu izleyen günler kayda değer bir olay yaşanmadan geçti, yolculuk havanın soğukluğuna veya nemine bağlı olarak daha güç veya daha kolay, daha hızlı ya da daha yavaş devam etti, zeminin durumuna göre altı deri ayakkabı veya kar ayakkabısı kullanıyorlardı.

Böylelikle ocağın 15'ine gelindi, ay hilal durumunda olduğu için gökyüzünde kısa süre görünüyordu, güneş ufkun altında olmasına rağmen altı saat boyunca bir tür alacakaranlık oluşturuyordu ancak bu, yolu aydınlatmaya yetmiyordu, pusulanın belirttiği istikamette yolu işaretlemek gerekiyordu. Bell önden yürüyordu, Hatteras onun ardındaki hatta dümdüz ilerliyordu, Simpson ve doktor yalnızca Hatteras'ı hizalarına alıp düz hat-

ta kalmaya çalışarak arkadan geliyorlardı, ama tüm çabalarına rağmen bazen otuz kırk derece sapıyorlardı, o zaman da araziyi işaretleme çalışması yeniden başlıyordu.

15 ocak pazar günü, Hatteras güney yönünde yüz mil kadar ilerlediklerini tahmin ediyordu, o sabahı çeşitli kamp malzemelerini tamir etmekle geçirdiler, Kutsal Kitap'ın okunması da ihmal edilmemişti.

Öğle vakti tekrar yola koyuldular, hava soğuk ve berraktı, termometre sıfırın altında otuz iki dereceyi (-36° santigrat) gösteriyordu.

Ansızın, değişimi ima eden herhangi bir belirti olmadan, yerin altından donmuş halde bir buhar yükseldi, doksan adım kadar yükseldikten sonra hareketsiz kaldı, bir adım ötesi görünmüyordu; buhar elbiselere yapışarak uzun sivri prizmalar oluşturuyordu.

Bu *frost-rime** fenomeninden dolayı şaşkınlığa düşen yolcuların ilk tepkisi bir araya toplanmak oldu, hemen ardından birbirlerine seslendiler:

"Hey! Simpson!"

"Bell! Buraya!"

"Bay Clawbonny!"

"Doktor!"

"Kaptan! Neredesiniz?"

Dört yol arkadaşı, burnun ucunu bile gördürmeyen bu sisin içinde kollarını açmış birbirlerini arıyorlardı. Ama asıl endişe verici olanı hiçbir yanıtın kendilerine ulaşmıyor olmasıydı, sanki bu buhar sesin iletilmesini engelliyordu.

* Donmuş duman.

“Kaptan! Neredesiniz?”

Bu kez hepsinin aklına toplanma işareti vermek için silahlarını ateşleme fikri geldi. Ama birbirlerini çağırmak için seslenmeleri ne kadar zayıfsa, ateşli silahların patlamaları da o kadar fazla güçlüydü, zira yankılar her yöne dağılıyor ve sesin geldiği yönü tespit etmek mümkün olmuyordu.

Sonra hepsi içgüdülerine göre hareket etti. Hatteras durdu ve kollarını kavuşturarak bekledi. Simpson kızıağı güçlükle durdurmakla yetindi. Bell elleriyle bıraktığı izleri dikkatle bulmaya çalışarak geri döndü. Doktor buz bloklarına çarparak, düşüp kalkarak, sağa sola gidip gelerek büsbütün yolunu şaşırdı.

Beş dakika kadar sonra kendi kendine şöyle dedi:

“Bu böyle devam edemez, ne tuhaf bir iklim! Çok fazla sürpriz var! Neye güveneceğini bilemiyorsun, bir de şu yüzünü parçalayan sivri buz

kristalleri var. Hey! Hey! Kaptan!" diye yeniden bağırmaya başladı.

Ancak cevap alamadı, her ihtimale karşı tüfeğini yeniden doldurdu ve kalın eldivenlerine rağmen namlunun soğukluğu ellerini yaktı. Bu işlem sırasında birkaç adım ilerisinde belirsiz bir kütle- nin hareket ettiğini görür gibi oldu.

"Nihayet!" dedi, "Hatteras! Bell! Simpson! Siz misiniz? Cevap verin!"

Boğuk bir homurdanma duyuldu.

Doktor, "Bu da ne?" diye düşündü.

Kütle yaklaşıyordu, ilk boyutlarını kaybetmiş hatları daha belirginleşmişti. Doktorun aklına korkunç bir fikir geldi.

Kendi kendine, "Bir ay!" dedi.

Gerçekten de siste kaybolmuş, sağa sola gidip gelirken varlığından haberdar olmadığı bu yolcuları ezme riski taşıyan, çok büyük bir ayı olmalıydı.

Doktor hareketsiz bekleyerek, "İşler sarpa sarıyor!" diye düşündü.

Bazen kısa bir süre için *frost-rime* içinde kaybolan hayvanın nefesini hissediyordu, bazen de canavar gibi hayvanın devasa ayaklarını görüyordu, ön ayakları o kadar yakınından geçiyordu ki keskin pençeleri birçok kez elbiselerini yırtmıştı, geriye sığıyordu ve o zaman hareketli kütle hayalet gibi yok oluyordu.

Ama doktor bu şekilde geri çekilirken ayaklarının altındaki zeminin yükseldiğini hissetti, ellerinin yardımıyla buzların kenarına tutunarak bir bloğu sonra ikincisini tırmandı, sıırıgın ucuyla kontrol etti.

Kendi kendine, “Bir ayı!” dedi.

“Bir buzdağı!” dedi kendi kendine, “tepesine tırmanabilirsem kurtulurum.”

Sonra yaklaşık seksen adım yüksekliği şaşırtıcı bir çeviklikle tırmandı, başı, üst kısmı dümdüz olmuş, donmuş sisi aşıyordu.

“Güzel!” dedi kendi kendine ve çevresine baktığında bu yoğun sıvının içinden çıkan üç arkadaşını fark etti.

“Hatteras!”

“Bay Clawbonny!”

“Bell!”

“Simpson!”

Bu dört haykırış neredeyse aynı anda koptu, harikulade bir haleyle aydınlanan gökyüzünden saçılan soluk ışınlar donmuş dumanı sanki bulutmuş gibi renklendiriyor ve buzdağlarının tepeleri gümüş bir sıvıdan çıkmış kütleleri andırıyordu. Yolcular çapı yüz adımdan daha küçük bir çemberin içindeydi. Çok soğuk bir havada,

üst katmanlardaki havanın berraklığı sayesinde birbirlerini büyük bir kolaylıkla duyuyorlardı ve tırmandıkları buzun tepelerinden birbirleriyle konuşabiliyorlardı. Herkes silahlarını ateşledikten sonra hiçbir cevap alamayınca sisin üstüne çıkmaktan başka çare görmemişlerdi.

“Ya kızak?” diye bağırdı kaptan.

Simpson, “Bizim seksen adım altımızda,” diye yanıtladı.

“İyi durumda mı?”

“İyi durumda.”

“Peki ayı?” diye sordu doktor.

“Hangi ayı?” dedi Bell.

“Karşıma çıkan ve neredeyse kafamı ezmek üzere olan ayı.”

“Ayı mı?” dedi Hatteras, “o halde hemen inelim.”

“Hayır, olmaz!” dedi doktor, “birbirimizi tekrar kaybederiz, bu da her şeyi başa sarar.”

“Peki ya bu hayvan köpeklerimize saldırırsa?” dedi Hatteras.

Tam bu sırada Dük’ün havlamaları duyuldu, sisin içinden geliyor ve yolcuların kulaklarına kolayca ulaşıyordu.

“Bu Dük!” diye bağırdı Hatteras, “kesinlikle bir şeyler oluyor. Ben iniyorum.”

O andan itibaren korkunç bir konser başladı, sis kütlesinin içinden her tür uluma yükseliyordu, Dük ve diğer köpekler vahşice havlıyordu. Tüm bu gürültüler müthiş bir uğuldamaya benziyordu ama çınlamıyordu, tıpkı üstü kubbeli salonlarda ortaya çıkan sesler gibi. Bu yoğun sisin dibinde görünmez bir savaşın olduğu hissediliyordu ve

buhar bazen içinde devasa yaratıkların mücadelesi ettiği deniz dibi çalkalanıyordu.

Kaptan donmuş dumanın içine girmeye hazırlanırken, "Dük! Dük!" diye bağıyordu.

"Bekleyin! Hatteras, bekleyin!" diye seslendi doktor, "sanırım sis dağılıyor."

Dağılmıyordu ama suyu yavaş yavaş boşalan bir gölet gibi alçalıyordu, doğduğu zemine geri giriyormuşa benziyordu, sisin üzerinde zirveleri ıslıl ıslıl parlayan buzdağları büyümeye başlıyordu, sisin altında kalmış diğeri tepeler de yeni adalar gibi ortaya çıkıyordu, üzerine tırmandıkları sütunlara sıkı sıkıya sarılmış yolcular, nedenleri kolayca kavranabilecek bir göz yanılması sonucu kendilerini atmosfere doğru yükseliyormuş gibi hissediyorlardı; oysa altlarındaki sis alçalıyordu.

Kısa süre sonra, önce kızağın üst kısmı ve onu çeken köpekler, sonra da sayıları otuza varan başka hayvan, hareket eden büyük bir kütle ve başını donmuş katmanlara daldırıp çıkararak sıçrayan Dük görüldü.

"Tilkiler!" diye bağırdı Bell.

"Ayılar!" diye yanıtladı doktor, "bir! Üç! Beş!"

Simpson, "Köpeklerimiz! Erzaklarımız!" diye bağırdı.

Ayı ve tilkilerden oluşan bir sürü kızağa ulaştığı için erzaklarda geniş boşluklar oluşturmıyorlardı. Yağmacılık içgüdüleriyle bir araya gelmişler ve mükemmel bir uyumla işbirliği yapıyorlardı. Köpekler vahşice havlıyordu ama sürü onları dikkate almıyordu ve yıkım faaliyetlerine amansızca devam ediyordu.

Kaptan tüfeğini ateşleyerek, "Ateş!" diye bağırdı.

Kaptan, "Ateş!" diye bağırdı.

Yoldaşları da onu izledi. Bu dört el patlamanın üzerine ayılar kafalarını kaldırıp komikçe homurdanarak kaçış işaretini verdiler, ayıların bu tıns koşuşu atların dörtümler koşuşundan daha hızlıydı, tilki sürüsü de onları izledi ve bir süre sonra kuzey buzlarının ortasında gözden kayboldular.

30

Piramit

Kutup iklimine has bu fenomen yaklaşık kırk beş dakika sürdü. Ayılar ve tilkiler erzakları yağmalamak için yeterince zaman bulmuştu; kızaktaki yiyecekler sert kış süresince açlık çeken bu hayvanlara ilaç gibi gelmişti. Kızağın tentesi güçlü pençeler tarafından yırtılmış, kurutulmuş et sandıkları kırılıp açılmış, peksimet çuvalları yağmalanmış, çay stokları karların üzerine saçılmış, bir alkol varilinin tahtası ayrılmış ve içindeki değerli sıvı dökülmüştü. Tahrip edilmiş ve dağıtılmış kamp malzemeleri bu hayvanların vahşiliğinin, açlıklarının ve doymak bilmezliklerinin göstergesiydi.

Bell mahvolmuş erzaklara bakarak, "İşte, bu tam bir felaket," dedi.

"Ve muhtemelen telafisi de mümkün değil," diye yanıtladı Simpson.

"Önce hasarı bir tespit edelim," dedi doktor, "ve sonra ne yapacağımızı konuşalım."

Hatteras tek bir söz etmeden dağılmış sandıkları ve torbaları toplamaya başlamıştı bile, hâlâ yenebilir haldeki kurutulmuş etleri ve peksimetleri topladılar, alkolün bir kısmının yok olması çok kötüydü çünkü onsuz sıcak içecekler, çay ve kahve yapamazlardı. Ellerinde kalan erzağın dökümünü çıkardıklarında doktor yüz kilo kurutulmuş etin ve yetmiş beş kilo peksimetin ortadan

kaybolduğunu fark etti, eğer yollarına devam edeceklerse yolcuların günlük tüketimlerini yarı yarıya azaltmaları gerekecekti.

Bu durumda ne yapmaları gerektiğini konuştular. Gemiye dönüp bu sefere yeniden başlamları mı gerekecekti? Ama bu durumda şu ana kadar kat ettikleri yüz elli millik kazanımdan nasıl vazgeçeceklerdi? O kadar ihtiyaç duyulan yakıtı bulmadan geri dönmek mürettebatın morali üzerinde yıkıcı bir etki yapacaktı. Sonrasında buzlar arasında böylesine bir yolculuğu tekrardan göze alabilecek birileri çıkacak mıydı?

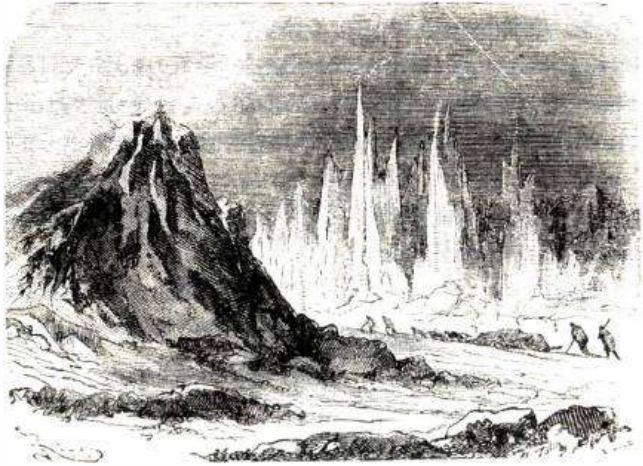
En iyi çözümün, koşullarının çok daha ağırlaşacak olmasına rağmen ilerlemek olduğu açıkça ortaya çıkıyordu.

Doktor, Hatteras ve Bell ilerleme taraftarıydı, Simpson ise geri dönmeleri gerektiğini savunuyordu, yol yorgunluğu sağlığını bozmuştu, gözle görülür şekilde zayıflıyordu ama fikrinin azınlıkta olduğunu görünce kızağın önündeki yerini aldı ve küçük kafile güneye doğru yoluna devam etti.

Bunu izleyen üç gün boyunca, 15 ocaktan 17 ocağa kadar yolculuğun önceki monoton olayları tekrarlandı; daha yavaş ilerliyorlardı, yolcular yoruluyordu, yorgunluktan bacaklarını kaldırmakta zorlanıyorlardı, köpekler kızağı güçlkle çekiyordu, yetersiz yiyecekler insanların ve hayvanların güçlerini toplamasına izin vermiyordu. Hava her zamanki gibi değişkendi, keskin bir soğukla nemli ve delici sis arasında gidip geliyordu.

18 ocakta, buz tarlasının görünümü birden değişti, ufukta zirveleri bir piramitin ucu gibi ince

yüksek tepeler belirmişti, zemin bazı yerlerde kar tabakasını deliyordu, granitsi yapı taşları, bitümlü yaprak taş ve kuvarstan yapılmış gibiydi, zaman zaman kalker kayalar görünüyordu. Yolcular nihayet kara parçasının üzerinde yürüyordu ve tahminlerine göre bu topraklar Nouveau-Cornouailles adlı bölge olmalıydı.

Bu topraklar Nouveau-Cornouailles
adlı bölge olmalıydı.

Doktor memnuniyetle bu sağlam toprağa ayağıyla vurmaktan kendini alamadı, yolcuların Belcher Burnuna ulaşabilmeleri için sadece yüz millik yolu kalmıştı ama yorgunlukları, keskin kayalar, tehlikeli çıkıntılar, yarıklar ve uçurumlarla kaplı bu engebeli topraklarda katlanarak artacaktı. Arazinin iç kısmına kadar girmeleri, kıyıların yüksek falezlerini aşmaları ve içlerinde yüksekliği otuz kırk adımı bulan karların yığıldığı boğazlardan geçmeleri gerekecekti.

Yolcular buz tarlalarının tek tip olduğu ve kızağın kolayca kaymasına elverişli yolu arar olmuştı; şimdi kızağı güçlü çekmeleri gerekiyordu, yorgun düşmüş köpekler artık yeterli gelmiyordu. Yolcular da köpeklere yardım etmek için onlarla birlikte kızaklara koşuluyor ve bitkin düşüyorlardı. Birçok kez çok dik tepecikleri aşmak için kızağın içindeki erzakları tamamen boşaltmaları gerekmişti, on adımlık bu geçitleri aşmak için saatlerce uğraşmaları gerekiyordu. Böylece ilk gün sadece beş mil ilerleyebildiler, Cornouailles adı verilen bu topraklar, ismini gerçekten hak ediyordu, tıpkı İngiltere'nin güneybatı ucundaki aynı adı taşıyan topraklardaki kayalıklar gibi pürüzlü sivri çıkıntılı ve keskin kenarlıydılar.

Ertesi gün kızak falezlerin üst kısmına ulaştı, bitkin düşen yolcuların kardan ev yapmaya takatları kalmadığı için geceyi sığır postlarına bürünüp ıslanmış çoraplarını göğüslerinde ısıtarak çadırlarda geçirdiler. Böyle bir hijyenin kaçınılmaz sonuçları tahmin edilebilir. O gece termometre sıfırın altında kırk dört derecenin (-42° santigrat) altına indi ve civa dondu.

Simpson'ın sağlığı endişe verici bir şekilde bozuluyordu, göğsündeki hiç geçmeyen soğuk algınlığı, şiddetli romatizmalar ve dayanılmaz acılar onu artık idare edemeyeceği kızağın üstünde yatmak zorunda bırakıyordu. Onun görevini Bell devraldı, o da hastaydı ama hastalığı yatağa düşmesini gerektirecek şiddette değildi. Doktor da korkunç kış şartlarında yapılan bu yolculuğun etkisini hissediyordu ancak herhangi bir şikayette bulunmuyordu, sırtına dayanarak önde

yürüyor, yolu keşfediyor ve her şeye yardım ediyordu. Hatteras soğukkanlı, içedönük, duyarsız, çelikten karakteriyle ilk günkü gibi sağlıklı bir şekilde sessizce kızağı takip ediyordu.

20 ocakta sıcaklık öyle sert düştü ki en küçük bir çaba bile insanları tamamen bitkin düşürüyordu. Bu arada zemin de o kadar güçleşmişti ki doktor, Hatteras ve Bell köpeklerle birlikte kızağı çekmek için koşumlanmıştı, beklenmedik çarpışmalar kızağın ön tarafını kırdı ve tamir etmek zorunda kaldılar. Günde birkaç defa bu tip geciktirici kazalarla karşılaşıyorlardı.

Günde birkaç defa bu tip geciktirici kazalarla karşılaşıyorlardı.

Yolcular bellerinin yarısına kadar kara batmış halde derin bir vadide ilerliyordu, sert soğuğun ortasında ter içinde kalmışlardı. Tek kelime etmiyorlardı. Doktorun yanı başında yürüyen Bell, birden korkuyla ona baktı sonra hiçbir şey demeden bir avuç kar alarak yoldaşının yüzünü hızlı bir şekilde ovalamaya başladı.

Doktor ona karşı koymaya çalışarak, “Hayırdır, Bell?” diye sordu.

Ama Bell elinden geldiğince onun yüzünü ovalamaya devam etti.

Yüzü gözü kar içinde kalan doktor, “Ne oluyor, Bell?” dedi, “delirdiniz mi? Neyiniz var?”

Bell, “Neyim mi var?” dedi “hâlâ bir burnunuz varsa bunu bana borçlusunuz.”

Doktor elini yüzüne götürerek, “Burnum mu?” dedi.

“Evet, Bay Clawbonny, tamamen donmuştunuz, size baktığımda burnunuz bembeyaz kesilmişti eğer hızla müdahale etmeseydim bu yolculukta sıkıntı yaratan ama hayatta çok gerekli olan bu süsten mahrum kalacaktınız.”

Gerçekten de doktorun burnu az kalsın donacaktı, neyse ki Bell’in hızlı ovalamaları sayesinde kan akışı sağlanmış ve tehlike tamamen geçmişti.

“Teşekkür ederim, Bell,” dedi doktor, “size borçlandım ve borcumu ödeyeceğim.”

“Umarın, Bay Clawbonny,” diye yanıtladı marangoz, “Tanrı bize bundan daha büyük bir bela vermesin.”

“Maalesef, Bell!” diye devam etti doktor, “Simpson’ı kastediyorsunuz, zavallı genç müthiş acılar çekiyor.”

Hatteras heyecanla, “Onun için endişeleniyormusunuz?” diye sordu.

“Evet kaptan,” diye yanıtladı doktor.

“Peki hangi hastalıktan şüpheleniyorsunuz?”

“Şiddetli bir iskorbitten, bacakları şimdiden şişti ve diş etleri de kötü durumda, zavallı yarı yarıya donmuş haldeki kızağın örtüsünün altın-

da yatıyor ve sarsıntı acılarını sürekli tazeliyor, onun için çok üzgünüm Hatteras ve ona yardım etmek için elimden hiçbir şey gelmiyor.”

“Zavallı Simpson!” diye mırıldandı Bell.

“Belki de bir iki gün durmalıyız,” dedi doktor.

“Durmak mı?” diye bağırdı Hatteras, “on sekiz adamın hayatı bizim geri dönmemize bağılıyken mi?”

“Ancak...” dedi doktor.

“Clawbonny, Bell, dinleyin beni,” diye devam etti kaptan, “yirmi gün yetecek kadar bile yiyeceğimiz kalmadı! Bir dakika dahi kaybedip kaybedemeyeceğimizi siz hesaplayın.”

Ne doktor ne de Bell tek kelime etmedi ve bir an için duran kızak yoluna tekrar devam etti.

Bell akşam olunca dibinde mola verdikleri buz tepeliğinin içine çarçabuk bir mağara oydu, herkes içeri sığındı. Doktor geceyi Simpson'la ilgilenererek geçirdi. İskorpit korkunç etkilerini bu zavallının üzerinde göstermeye başlamıştı bile, şişmiş dudaklarının arasında çektiği acıları gösteren iniltiler duyuluyordu.

“Ah! Bay Clawbonny!”

“Cesaretini kaybetme oğlum!” diyordu doktor.

“Geri dönemeyeceğim! Biliyorum! Artık yapamam! Ölmeyi tercih ederim!”

Bu umutsuzluk dolu sözlere cevaben doktor tedavilerini ara vermeden sürdürüyordu, kendi de yorgunluktan bitkin düşmesine rağmen geceyi hastayı rahatlatıcı bir ilaç hazırlayarak geçirdi, ama artık limon suyu hiçbir fayda sağlamıyor ve ovalamalar iskorbitin yavaş yavaş yayılmasını engellemiyordu.

Herkes mağaraya sığındı.

Ertesi gün, zavallının huzur içinde ölmek üzere kendini mağarada terk etmeleri arzusuna rağmen onu kızağa yerleştirdiler, sonra da sürekli artan güçlüklerle dolu bu korkunç yürüyüşe devam ettiler.

Donmuş sis üç adamın iliklerine kadar işliyordu; kar ve ince dolu yüzlerini kırbaç gibi dövüyordu. Adamlar yük hayvanlarının işlerini yapıyor ve yeterince beslenemiyorlardı.

Dük her zaman tetikteydi, sahibi gibi yorgunluğa aldırmadan gidip geliyor, izlenecek en iyi yolları keşfediyordu; yolcular kendilerini onun harika içgüdülerine emanet etmişti.

23 ocakta yeni ay olduğu için hava neredeyse tamamen karanlıktı. Dük önden gidiyordu, birkaç saatliğine gözden kaybolmuştu; Hatteras endişelenmeye başlamıştı, üstelik yerde birçok ayı izi vardı ve ne yapması gerektiğini kestiremiyordu, bu sırada güçlü havlama sesleri duyuldu.

Hatteras kızağın ilerlemesini hızlandırdı ve bir süre sonra dar bir vadinin dibindeki sadık dostuna yetişti.

Dük taş kesilmiş gibi durmuştu, birkaç kireç taşından yapılmış ve üzeri buzdan çimentoyla kaplanmış bir tür küçük piramidin önünde havlıyordu.

Doktor kayışlarını çözerek, “Bu seferki kesinlikle bir piramit, yanılmam imkânsız,” dedi.

“Bunun bizim için ne önemi var?” diye sordu Hatteras.

“Hatteras eğer bu bir piramitse içinde işimize yarayacak dokümanlar, belki bir erzak deposu bile olabilir, göz atmakta fayda var.”

Hatteras omuz silkerek, “Hangi Avrupalı buraya kadar gelmiş olabilir ki?” dedi.

“Avrupalılar değilse bile Eskimolar buraya gizli bir depo yapıp içine avladıkları hayvanları saklamış olamazlar mı? Bu bana onların alışkanlığıymış gibi geliyor.”

“Peki o zaman gidip bakın, Clawbonny, ama korkarım çabanız boşa gidecek.”

Clawbonny ve Bell ellerinde kazmalarıyla piramite doğru ilerledi. Dük kızgınlıkla havlamaya devam ediyordu. Buzlar kireç taşlarını birbirlerine sıkıca yapıştırmıştı ama birkaç darbe onları yere dağıtmaya yetti.

“İçeride bir şeylerin olduğu kesin,” dedi doktor.

“Bana da öyle görünüyor,” diye yanıtladı Bell.

Piramiti hızla yıktılar. Kısa süre sonra gizli bölüm açığa çıktı, burada rutubetten ıslanmış bir kâğıt vardı. Doktor kalbi heyecanla çarparak onu aldı. Hatteras koşarak belgeyi eline aldı ve okudu:

“Altam... Porpoise, 13 ara... 1860, 12...° boy... 8...° 35 en...”

“Porpoise,” dedi doktor.

Hatteras, “Porpoise,” diye tekrarladı. “Bu denizlerde yolculuk eden bu isimde bir gemi bilmiyorum.”

“Açıkca görülüyor ki,” diye devam etti doktor, “gemiciler veya kazazedeler iki ay önce buradan geçmiş.”

“Orası kesin,” dedi Bell.

“Peki ne yapacağız?” diye sordu doktor.

“Yolumuza devam edeceğiz,” diye soğukça yanıtladı Hatteras. “Porpoise adlı geminin ne olduğunu bilmiyorum ama Forward adlı geminin bizi beklediğini biliyorum.”

Hatteras koşarak belgeyi eline aldı.

31

Simpson'ın Ölümü

Yollarına devam ettiler, her birinin kafası yeni ve beklenmedik fikirlerle doluydu, zira bu tür bir karşılaşma kuzey topraklarında meydana gelebilecek en önemli olaydı. Hatteras endişeyle kaşlarını çatıyordu.

Yollarına devam ettiler.

“Porpoise!” diye soruyordu kendi kendine, “bu gemi de nereden çıktı? Kutbun bu kadar yakınında ne anıyor?”

Bu düşünce onu soğuktan daha çok titretiyordu. Doktor ve Bell ise sadece buldukları belgeden çıkartılabilecek iki sonucu düşünüyordu; o insanları kurtarmak veya onlar tarafından kurtarılmak.

Ama bir süre sonra güçlükler, engeller ve yorgunluk yüzünden sadece içinde bulundukları tehlikeli durumdan başka bir şey düşünemez oldular.

Simpson'ın durumu kötüleşiyordu, doktor onun yaklaşan ölümünün belirtilerini görmezden gelemezdi. Elinden hiçbir şey gelmiyordu, kendi de göz yanmasından dolayı büyük acılar çekiyordu ve eğer dikkat etmezse kör olabilirdi. Alacakaranlık yeterince ışık saçıyordu ve karda yansıyan bu ışık gözleri yakıyordu, bu yansımadan korunmak çok zordu zira gözlük camları buzlandığı için görmeyi engelliyordu. Oysa yolun en küçük engebesini bile büyük bir dikkatle takip edip, mümkün olduğunca önceden fark etmeleri gerekiyordu, bu yüzden göz yanığı tehlikesini göze almak zorundaydılar, bununla birlikte doktor ve Bell sırayla biri gözlerini kapatırken diğeri kızıağı idare ediyordu.

Şasileri aşınan kızak rahat kaymıyordu, onu çekmek gitgide daha zahmetli hale geliyordu. Zeminin güçlükleri azalmıyordu; sarp tepelerle dolu volkanik bir bölgeyle mücadele ediyorlardı. Yolcuların bin beş yüz adım yüksekliğindeki dağın zirvesini aşmak için yavaş yavaş tırmanmaları gerekiyordu. Soğuk çok sertti, rüzgâr ve hortum görülmemiş bir şiddetteydi ve zavallıların bu ıssız tepelerde sürünmelerini görmek hüznünlü bir manzaraydı.

Ayrıca beyazlık hastalığına tutulmuşlardı. Bu tekdüze parlaklık midelerini bulandırıyor, onları sarhoş ediyor ve başlarını döndürüyordu; zemin sanki yok oluyor ve bu uçsuz bucaksız beyaz örtü herhangi bir sabit nokta sunmuyordu, sanki ge-

mileri ayaklarının altından kayan denizciler gibi yalpalıyormuş hissine kapılıyorlardı. Yolcular bu duyguya alışamıyordu ve sürekli devam ettiği için başları dönüyordu. Uzuvarları uyuşuk, zihinleri uykuluydu ve ayakta uyuyor gibi yürüyorlardı; ne zaman bir düzensizlik, beklenmedik bir çarpma, hatta bir düşme olsa bu durgunluktan çıkıyorlar ama hemen ardından tekrar dalıyorlardı.

25 ocakta dik yokuşlardan inmeye başladılar, bu buzlanmış eğimlerde yorgunlukları daha da arttı, yanlış bir adım derin uçurumlara düşmelerine ve yok olmalarına yol açabilirdi.

Akşamüzeri çok şiddetli bir fırtına karlı zirveleri süpürdü, kasırganın şiddetine karşı koyulamazdı, yere yatmak gerekiyordu ama hava o kadar soğuktu ki anında donma tehlikesi vardı.

Bell, Hatteras'ın yardımıyla güç bela bir kar evi yaptı ve zavallılar onun içine sığındı, orada sıcak çayla birlikte birkaç parça kurutulmuş et yediler, kalan alkolleri dört galon bile değildi, ancak susuzluklarını gidermek için onu kullanmak zorundaydılar zira karın doğal haliyle yenebileceğini düşünmemek gerekir, eritilmesi zorunludur. Sıcaklığın donma noktasının altına çok az düştüğü ılıman ülkelerde bunun sakıncası olmaz ama kutup dairesinin ötesinde durum bambaşkadır; hava o kadar çok soğuk ki ısıyı kötü iletmesine rağmen akkor haline gelinceye kadar ısıtılmış bir demirin elle tutulması mümkün değildir, mide ısısıyla karın ısısı arasındaki fark o kadar fazladır ki yendiğinde soluk tıkanır. Eskimolar susuzluklarını karla gidermek yerine uzun ıstıraplar çekmeyi tercih eder; kar katıyen suyun yerini tu-

tamaz, susuzluğu azaltmak yerine artırır. Yolcuların susuzluklarını gidermek için alkol yakarak karı eritmekten başka çaresi yoktu.

Doktor saat üçte nöbeti devraldı, fırtınanın en güçlü olduğu zamandı, evin bir köşesine dayanmış beklerken Simpson'ın acı iniltisi dikkatini çekti, ona yardım etmek için ayağa kalktığı anda başını buzdan yapılmış tavana sertçe çarptı, bu kazanın üzerinde fazla durmadan Simpson'ın üzerine eğildi ve morarmış şiş bacaklarını ovmaya başladı, bu tedaviyi on beş dakika kadar uyguladıktan sonra doğrulmak istedi ve başını ikinci kez çarptı ama bu kez dizlerinin üzerindeydi.

“İşte bu çok garip,” dedi kendi kendine.

Elini başını üzerine götürdü, tavan hissedilir şekilde alçalıyordu.

“Aman Tanrım!” diye bağırdı. “Kalkın arkadaşlar!”

Bu çığlıklar üzerine Hatteras ve Bell çabucak kalktı ve onlar da başlarını çarptı, olanlara hiçbir anlam veremiyorlardı.

“Ezileceğiz...” diye bağırdı doktor. “Dışarı! Dışarı!”

Simpson'ı giriş deliğinden sürükleyerek üçü bu tehlikeli sığınağı terk etti, tam zamanında çıkmışlardı zira birbirlerine iyi kaynamamış buz blokları gürültüyle çöktü.

Talihsiz adamlar şimdi fırtınanın ortasında sığınaksız kalmıştı, son derece sert bir soğuğun altındaydılar. Hatteras çadırı kurmak için acele etti ama şiddetli kasırganın altında çadırı tutturmak mümkün değildi. Böylece çadır bezinin kıvrımları arasına sığınmak zorunda kaldılar ve o da kısa

süre sonra kalın bir kar tabakasıyla kaplandı ama en azından kar ısının dışarı çıkmasını engelliyor ve yolcuları donma tehlikesinden koruyordu.

Rüzgârlar ertesi güne kadar devam etti, Bell yeterince beslenmemiş köpekleri kızığa koşarken onlardan üçünün deri kayışları kemirmeye başladığını fark etti, iki tanesi çok hasta görünüyordu ve fazla uzağa gidemezlerdi.

Buna rağmen kabile iyi kötü ilerleyerek yola koyuldu, gidecekleri noktaya ulaşmak için daha altmış mil vardı.

Ayın 26'sında önden ilerleyen Bell birden arkadaşlarını çağırdı. Diğerleri koşarak yanına geldi ve Bell onlara şaşkınlık dolu bir yüz ifadesiyle buz bloğuna dayanmış bir tüfeği gösterdi.

“Bir tüfek!” diye bağırdı doktor.

Hatteras tüfeği eline aldı; iyi durumda ve doluydu.

Simpson'ı giriş deliğinden sürükleyerek
üçü bu tehlikeli sığınağı terk etti.

“Bir tüfek!” diye bağırdı doktor.

“Anlaşılan Porpoise’ın adamları fazla uzakta değil,” dedi doktor.

Hatteras incelerken tüfeğin Amerika yapımı olduğunu fark etti; elleri, buz tutmuş namlunun üzerinde kasıldı.

Boğuk bir sesle, “Haydi, yola koyulalım,” dedi.

Dağların yokuşlarından inmeye devam ettiler. Simpson hiçbir şey hissetmiyor gibiydi, artık şikâyet etmiyordu, gücü tükenmişti.

Fırtına ara vermiyordu, kızıağın ilerleyişi gitgide yavaşlıyordu, yirmi dört saatte sadece birkaç mil ilerleyebiliyorlardı ve ne kadar tasarruflu kullanırsa kullansınlar erzakları hissedilir derecede azalıyordu ama geri dönmeye yetecek miktar kalıncaya kadar Hatteras ilerlemeye kararlıydı.

Ayın 27’sinde karın altına gömülmüş bir sextant ve sonra bir matara buldular, matarada likör vardı, daha doğrusu eskiden likör olan buz parçası, artık işlerine yaramazdı.

Hiç arzulamadığı halde, Hatteras’ın büyük bir felaketin izlerini takip ettiği açıktı, önlerindeki gi-

dilebilecek tek yolu izliyorlardı ve bu yol üzerinde bir felaketin korkunç kalıntılarını topluyorlardı. Doktor başka bir piramit var mı diye dikkatle etrafı inceliyordu ama çabası boşunaydı.

Aklına kötü düşünceler geliyordu, gerçekten de bu zavallıları bulabilseler onlara nasıl yardım edebilirlerdi? Kendilerinin de bir şeyleri kalma-mıştı, elbiseleri yırtılmış, erzakları son derece azalmıştı. Bu kazazedelerin sayıları fazlaysa hepsi açlıktan ölürdü. Hatteras onlardan kaçınma eğilimindeymiş gibiydi! Mürettebatının sorumluluğunu taşıyan biri olarak haklı değil miydi? Yabancıları gemiye getirerek herkesin güvenliğini tehlikeye mi atmalıydı?

Ama bu yabancılar da insandı, belki de hemşerileriydi! Kurtulma şansları ne kadar az olursa olsun bunu onların elinden almaları mı gerekiyordu? Doktor, Bell'in bu konudaki düşüncelerini öğrenmek istedi. Bell yanıt vermedi. Kendi acıları kalbini katılaştırmıştı. Clawbonny bunu Hatteras'a sormaya cesaret edemedi, işi kadere havale etti.

17 ocak akşamı, Simpson artık son anları gelmiş gibi görünüyordu, uzuvları şimdiden sertleşmişti ve buz gibiydi, hızlı hızlı nefes alıyor ve başının etrafında bir sis tabakası oluşturuyordu, titremeleri son anlarının geldiğini gösteriyordu. Yüzünün ifadesi korkunçtu, umutsuzdu, kaptana yönelttiği bakışları çaresiz bir öfkeyle doluydu. O bakışlarda bir suçlama, bir dizi sessiz ama anlamlı, belki de haklı sitemler vardı.

Hatteras ölüm döşegindeki adama yaklaşıyordu. Ondan sakınıyor, kaçıyor, her zaman-

kinden daha sessiz, daha konsantre, daha içe-dönüktü.

Sonraki gece daha korkunçtu; fırtına şiddetini ikiye katladı, çadır üç kez yerinden söküldü, kar tipisi çevredeki buzlardan söktüğü ince iğnelerle delerek, kör ederek, dondurarak zavallıların üzerine çöktü. Köpekler acı acı uluyordu, Simpson bu acımasız hava şartlarında korunaksız kalmıştı. Bell çadır bezinden sefil bir sığınak yapmayı başarabilmişti, soğuğa karşı etkisizdi ama en azından kardan koruyordu. Ama daha sert bir rüzgâr çadırı dördüncü defa yerinden sökerek korkunç ısıklarla hortumun içine alarak götürdü.

“Bu kadar acı artık çok fazla!” diye bağırdı Bell.

Uçuruma yuvarlanmamak için ona tutunmuş doktor, “Cesaretini kaybetme!” dedi.

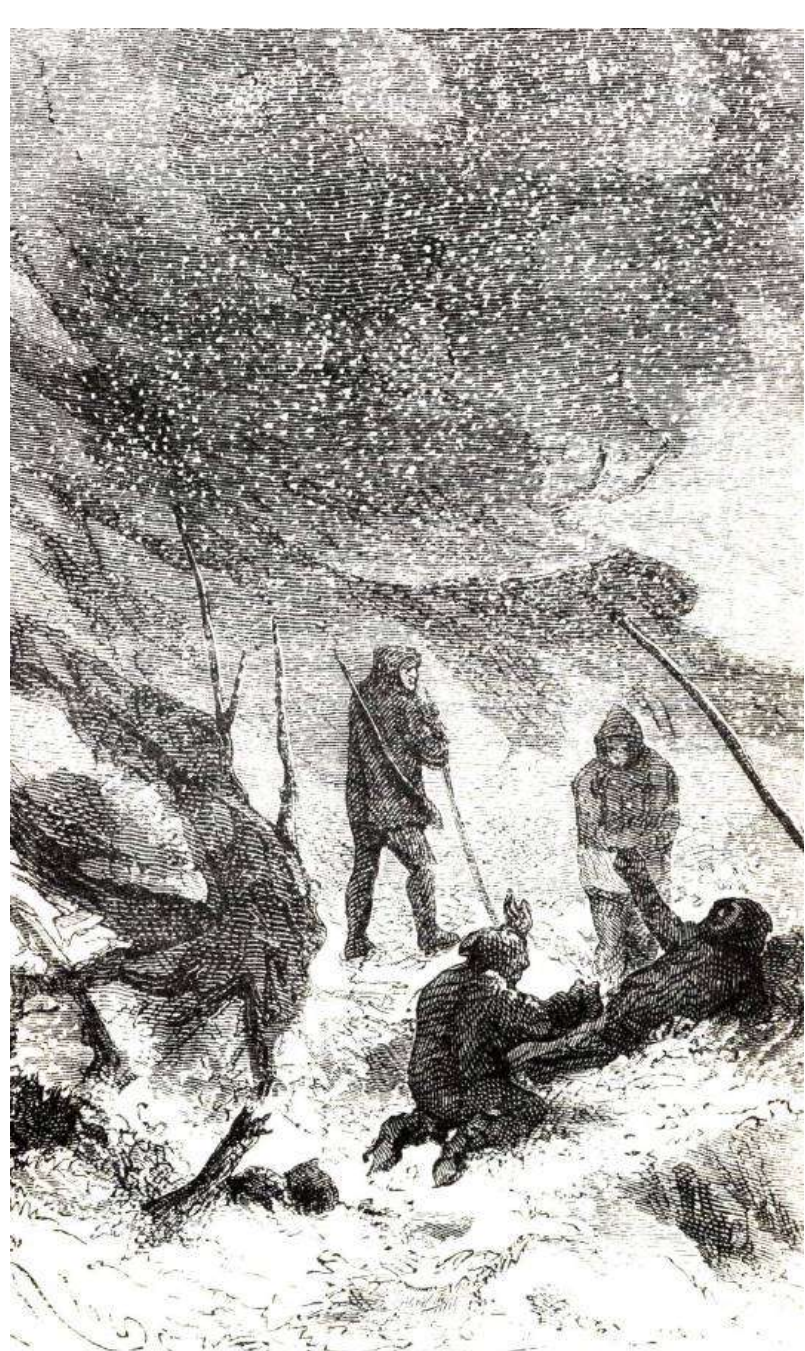
Simpson bağırıyordu. Birden son bir çaba harcayarak yanı yarıya doğruldu, sabit gözlerle ona bakan Hatteras’a sıktığı yumruğunu uzattı, iç parçalayıcı bir çığlık attı ve gerçekleşmemiş tehdidinin ortasında düşüp öldü.

“Öldü!” diye bağırdı doktor.

“Öldü!” diye tekrarladı Bell.

Cesede yaklaşan Hatteras rüzgârın şiddeti karşısında gerilemek zorunda kaldı.

Mürettebat arasında bu öldürücü iklimin darbesini yiyen ilk kişiydi Simpson, limana asla dönemeyecek ilk kişi, sayısız acıların ardından kaptanın söz dinlemez inatçılığının bedelini hayatıyla ödeyen ilk kişi. Bu ölüm Hatteras'ı katil yapıyordu ama o bu suçlama karşısında başını eğmedi. Buna rağmen gözünden akan bir damla yaş solgun yüzünde dondu.

Birden son bir çaba harcayarak yan yanya doğruldu.

Doktor ve Bell ona dehşete kapılmış gibi bakıyordu. Uzun sırığına dayanmış haldeyken bu uzak kuzey bölgelerinin cini gibi görünüyordu, şiddetli rüzgârların ortasında dimdikti ve korku salan hareket­sizliğiyle uğursuz bir görüntüsü vardı.

Alacakaranlığın ilk ışıklarına kadar hareket etmeden ayakta durdu ve cesur, inatçı, baş eğmez karakteriyle sanki etrafında uğuldayan fırtınaya meydan okuyordu.

Alacakaranlığın ilk ışıklarına kadar hareket etmeden ayakta durdu.

Saat altıda rüzgâr sakinleşti ve birden yön değiştirerek kuzeyden esmeye başladı, böylece gökyüzündeki bulutları kovdu, termometre sıfırın altında otuz üç dereceyi (-37° santigrat) gösteriyordu. Alacakaranlığın ilk ışıklarının birkaç gün sonra altın rengine büründüreceği ufuk, şimdi gümüş rengindeydi.

Hatteras yıkılmış haldeki iki arkadaşının yanına gelerek yumuşak ve üzgün bir sesle şunları söyledi:

"Dostlarım, Sör Edward Belcher'in belirttiği noktaya hâlâ altmış mil mesafedeyiz. Erzağımız gemiye dönebilmek için ancak yeter. Daha fazla ilerlemek bizi kesin bir ölüme sürükler ve bunun kimseye yararı olmaz. Buradan geri döneceğiz."

Doktor, "Bu çok yerinde bir karar Hatteras," diye yanıtladı, "ben sizin peşinizden istediğiniz yere giderdim ama sağlığımız günden güne bozuluyor, adım atmakta zorlanıyoruz, bu geri dönme fikrini tamamen destekliyorum."

"Siz de böyle mi düşünüyorsunuz Bell?" diye sordu Hatteras.

Marangoz, "Evet, kaptan," diye yanıtladı.

Hatteras, "O halde iki gün dinleneceğiz," diye devam etti, "bu fazla bir lüks değil. Kızıağın ciddi

tamirata ihtiyacı var. Bu yüzden içine sığınarak gücümüzü yeterince kazanabileceğimiz bir kar evi yapmamız gerektiğini düşünüyorum.”

Bu karar verildikten sonra üç adam hararetle işe koyuldu, Bell yaptığı evin sağlamlığından emin olmak için gerekli tedbirleri aldı ve kısa bir süre sonra son molalarını verdikleri vadinin dibinde kendilerine yetecek kadar büyük bir sığınak yükseliyordu.

Hatteras yolculuğunu yarıda kesmek için muhtemelen kendine karşı şiddetli bir mücadele vermişti! O kadar çaba ve yorgunluk boşa gitmişti! Bu faydasız yolculuk bir adamın hayatına mal olmuştu! Tek bir kömür parçası ele geçiremeden gemiye dönmek! Mürettebat ne olacaktı? Richard Shandon'ın etkisi altında ne yapacaklardı? Ama Hatteras daha fazla mücadele edemedi.

Tüm dikkatini dönüş hazırlıklarına yoğunlaştırdı; kızak tamir edildi, zaten yükü çok azaldığı için yüz kilo bile etmiyordu. Eskimiş, yırtılmış, kar sızmış ve buzlanmaktan sertleşmiş elbiselerini tamir ettiler. Kullanılmaz haldeki eski kar ayakkabılarını ve mokasenlerini yenileriyle değiştirdiler. Bu işler ayın 29'unun tüm gününü ve 30'un sabahını aldı, öte yandan üç yolcu ellerinden geldiğince dinlenip ilerisi için güç topladı.

Doktor kar evinde ve vadinin buzları üzerinde geçirilen otuz altı saat boyunca, tavırları ona garip gelen Dük'ü inceledi, hayvan binlerce daire çizerek sürekli dönüyordu ve bu dairelerin hepsinin ortak bir merkezi var gibiydi, birbiri üzerine yığılmış farklı buz katmanlarının oluşturduğu zemindeki bir çıkıntıydı, Dük bu noktanın etrafında dö-

nerken hafif hafif havlıyor, kuyruğunu sabırsızca sallıyor ve sanki sorgular gibi sahibine bakıyordu.

Doktor biraz düşündükten sonra hayvanın bu telaşının henüz gömmeye vakit bulamadıkları Simpson'ın cesediyle bağlantılı olduğuna karar verdi.

Bunun üzerine bu hazin törenin o gün yapılmasına karar verildi, ertesi sabah alacakaranlıkta yola çıkacaklardı.

Bell ve doktor ellerinde kazmalarla vadinin dibine yöneldi, Dük'ün işaret ettiği tümsek, cesedi gömmek için uygun bir yerdi, ayıların pençelerinden koruyabilmek için derine gömmeleri gerekiyordu.

Doktor ve Bell yumuşak karın üstündeki katmanları almakla işe başlayıp sonra sertleşmiş buzı kazmaya giriştiler, üçüncü kazma darbesinde doktor kırılan sert bir cisme rastladı, parçaları çıkarttı ve bunların cam şişe kalıntıları olduğunu gördü.

Bu arada Bell de içinde çok iyi muhafaza edilmiş peksimet kırıntıları bulunan kaskatı kesilmiş bir torba çıkarttı.

"Bu da ne?" dedi doktor.

Bell işine ara vererek, "Bu ne anlama geliyor?" diye sordu.

Doktor, Hatteras'ı çağırdı ve o da hemen geldi.

Dük güçlü güçlü havlıyor ve patileriyle kalın buz tabakasını kazmaya çalışıyordu.

"Acaba bir erzak deposu mu bulduk?" dedi doktor.

"Onun gibi bir şey," diye yanıtladı Bell.

Hatteras, "Devam edin!" dedi.

Birkaç yiyecek kalıntısı daha çıkarıldı ve ardından dörtte biri dolu olan bir kurutulmuş et sandığı bulundu.

Hatteras, "Bu gizli bir depoysa aylar muhtemelen bizden önce ziyaret etmiştir. Bakın, erzaklar tam değil."

"Bu endişe verici bir durum," dedi doktor, "zira..."

Doktor cümlesini bitirme fırsatı bulamadı; Bell'in çılgılığı onu yanda kesti, büyük bir bloğu ayırdığında buzların arasından çıkan sertleşmiş ve donmuş bir bacak görmüştü.

"Bir ceset!" diye bağırdı doktor.

Hatteras, "Burası gizli bir depo değil, bir mezar," dedi.

Çok iyi muhafaza edilmiş otuz yaşlarındaki bir tayfanın cesedi ortaya çıkmıştı, giysileri artık denizlerinde yolculuk eden denizcilerin giydiği türdendi, doktor ölüm zamanını belirleyemiyordu.

Ama bu cesetten sonra Bell bir ikincisini daha buldu, elli yaşlarındaki bu adam yüzünde hâlâ onu öldüren acının izlerini taşıyordu.

Doktor, "Bunlar gömülmüş bedenler değil," diye bağırdı, "ölüm bu zavallıları gafil avlamış, öldüklerinde tıpkı bizim onları bulduğumuz haldelermiş."

"Haklısınız, Bay Clawbonny," diye yanıtladı Bell.

"Devam edin! Devam edin!" diyordu Hatteras.

Bell kazma işine devam etmeye zar zor cesaret buldu. Bu buz tümseğinde insan cesetleri bulunacağını kim tahmin edebilirdi?

Doktor, "Bu insanlar az kalsın bizim de başımıza gelecek kazanın kurbanları olmuş," dedi,

“kardan evleri çökmüş. Bakalım hâlâ nefes alan birileri var mı?”

Tümseğin bulunduğu yer çabucak temizlendi ve Bell üçüncü bir beden çıkarttı; bu kırk yaşlarında bir adamdı, görünüşü diğerlerinin aksine cesede benzemiyordu, doktor üzerine eğildi ve hâlâ hayatta olduğuna dair bazı belirtiler görür gibi oldu.

“Yaşıyor! Yaşıyor!” diye bağırdı doktor.

Bell ve doktor onu kardan eve taşırken Hatteras hareket etmeden, çökmüş evi inceliyordu.

Doktor gömüldüğü yerden çıkarılan zavallı adamı tamamen soydu, üzerinde herhangi bir yara izine rastlamadı, alkole bulanmış kırıklarla onu hararetle ovdu, Bell ona yardım ediyordu ve adamın yavaş yavaş hayata yeniden döndüğünü hissetti ama talihsiz adam bitkindi ve konuşma yetisini tamamen kaybetmişti, dili donmuş gibi damağına yapışmıştı.

“Yaşıyor! Yaşıyor!” diye bağırdı doktor.

Bell ve doktor onu kardan eve taşıırken Hatteras hareket etmeden, çökmüş evi inceliyordu.

Doktor adamın giysilerinin ceplerine baktı, cepleri boştu. Herhangi bir belge yoktu. Bell ov-maya devam ederken doktor Hatteras'ın yanına döndü.

Hatteras kardan evin bulunduğu çukura inerek zemini dikkatlice araştırmış ve elinde yarı yarıya yanmış bir mektup zarfı parçasıyla tekrar yukarı çıkmıştı. Şu kelimeler okunuyordu:

...tamont,

...orpoise...

w York

“Altamont,” diye bağırdı doktor, “New York’tan Porpoise gemisi!”

Hatteras ürpererek, “Bir Amerikalı!” dedi.

“Onu kurtaracağım!” dedi doktor, “söz veriyorum ve bu korkunç gizemi anlayacağız.”

Hatteras düşüncelere dalmışken doktor da Altamont’un yanına döndü. Doktor, tedavileri sayesinde talihsiz adamı hayata döndürmeyi başarabilmişti ama duyuları yerine gelmemiştir. Ne görüyor, ne duyuyor ne de konuşabiliyordu ama yaşıyordu.

Ertesi gün Hatteras doktora şöyle dedi: “Her şeye rağmen yola çıkmalıyız.”

“Çıkalım Hatteras, kızakta fazla yük yok, bu zavallıyı gemiye kadar taşıyabiliriz,” diye yanıtladı doktor.

“Tamam, öyle yapın. Ama önce bu cesetleri gömelim.”

Kimliği bilinmeyen iki tayfa kardan evin kalıntıları arasına yeniden yerleştirildi, Simpson’ın cesedi de Altamont’un bedeninin yerine geçti.

Üç yolcu, arkadaşlarının arkasından dua etti ve sabah saat yedide gemiye doğru yürüyüşlerine başladılar.

Kızağı çeken köpeklerden ikisinin ölmesi nedeniyle Dük kendiliğinden gelerek kızağı çekmeye niyetli olduğunu belirtti ve bu işi bir Grönland köpeğinin bilinci ve kararlılığıyla yaptı.

Dönüş yolculuğu, 31 ocaktan 19 şubata kadar geçen yirmi gün boyunca gidiş yolculuğuyla aşağı yukarı aynı geçti. Ancak kışın en soğuk ayı olan şubatta buz her yerde dayanıklı bir zemin sunuyordu, yolcular soğuktan müthiş acı çekiyordu ama tipi ve rüzgâr yoktu.

Güneş 31 ocaktan itibaren tekrar belirdi, her gün ufukta daha uzun kalıyordu. Bell ve doktorun

gücü tükenmişti, hemen hemen kör ve yarı yarıya topaldılar, marangoz koltuk değneği olmadan yürüyemiyordu.

Altamont hâlâ yaşıyordu ama tamamen duyarsızdı, bazen ondan umudu kesiyorlardı ama akıllıca tedaviler onu tekrar hayata döndürüyordu. Bununla birlikte cesur doktorun da tedaviye ihtiyacı vardı zira yorgunluk sağlığını bozuyordu.

Hatteras gemisi *Forward*'ı düşünüyordu. Onu ne halde bulacaktı? Gemide neler olup bitmişti? Johnson, Shandon ve adamlarına direnebilmiş miydi? Havalar korkunç soğuk geçmişti. Zavalı gemiyi yakmışlar mıydı? Direkleri ve karinası hâlâ yerinde miydi?

Hatteras tüm bunları düşünerek sanki *Forward*'ı uzaktan ilk gören olmak ister gibi en önden yürüyordu.

24 şubat sabahı Hatteras aniden durdu. Üç yüz adım ilerisinde kızıla çalan bir ışık belirliyordu, onun üzerinden çıkan siyahımsı büyük bir duman sütunu gökyüzündeki gri sisler arasında kayboluyordu.

“Bu duman?” diye bağırdı.

Kalbi patlayacakmış gibi atıyordu!

Yanına gele arkadaşlarına, “Bakın! Şuradaki dumanı görüyor musunuz?” dedi. “Gemim yanıyor.”

“Ama gemiye hâlâ üç milden daha uzak bir mesafedeyiz,” diye söz aldı Bell, “Bu *Forward* olamaz.”

“Evet, o,” diye yanıtladı doktor, “bu bir göz yanılgısı fenomeni ve bunun sonucunda bize daha yakın gibi görünüyor.”

Hatteras arkadaşlarının önünden ilerleyerek, "Koşalım!" diye bağırdı.

Bir saat sonra geminin yakınlarına geldiler. Manzara korkunçtu. Gemi etrafında eriyen buzların ortasında yanıyordu, alevler gövdeyi sarıyordu ve güney rüzgârı Hatteras'ın kulaklarına alışıktı olmadığı çıtırtıları taşıyordu.

Beş yüz adım ötede bir adam umutsuzca ellerini kaldırıyordu, *Forward*'ı alevlerin içinde eğip büken yangın karşısında çaresizdi.

Yalnız başına olan bu adam yaşlı Johnson'dı.

Hatteras ona doğru koştu.

Bozuk bir sesle, "Gemim! Gemim!" diye sordu.

"Kaptan! Siz misiniz?" dedi Johnson. "Orada durun! Bir adım bile atmayın!"

Hatteras içinde korkunç tehditler barındıran bir sesle, "Neler oldu?" diye sordu.

Johnson, "Alçak herifler! Kırk sekiz saat önce gemiyi ateşe verip gittiler!" diye yanıtladı.

"Lanet olsun!" diye haykırdı Hatteras.

O anda müthiş bir patlama meydana geldi, yer sarsıldı, buzdağları buz tarlalarının üzerine devrildi, bir duman sütunu gökyüzüne yükselerek bulutların arasına karıştı ve *Forward* cephaneliğinin ateş alması yüzünden meydana gelen patlama sonucu alevlerin içinde yok oldu.

Bu sırada doktor ve Bell, Hatteras'ın yanına ulaştı. Hatteras umutsuzluktan mahvolmuş bir haldeyken aniden ayağa kalktı.

Enerjik bir sesle, "Dostlarım! Bu alçaklar kaçtı! Güçlü olanlar başarır! Johnson, Bell, sizlerin cesareti var; doktor, sizin bilginiz var; benim de inancım var! Kuzey kutbu orada! O zaman iş başına!"

Gemi etrafında eriyen buzların ortasında yanıyordu.

Ancak biri ölüm döşeğindeki bu beş adam için durum korkunçtu. Sekseninci paralelin altında, kutup bölgelerinin en ücra köşesinde erzakları olmadan tek başlarına terk edilmişlerdi.

BİRİNCİ BÖLÜMÜN SONU

İKİNCİ BÖLÜM

BUZ ÇÖLÜ

Doktorun Envanteri

Kaptan Hatteras'ın kuzey kutbunu keşfetme onurunu ülkesi İngiltere'ye kazandırma düşüncesi cesurca bir plandı. Bu cüretkâr denizci insan gücünün sınırları dahilindeki her şeyi yapmıştı. Dokuz ay boyunca akıntılarla, fırtınalarla boğuştuktan, buzdağlarını kırıp bankizleri parçaladıktan, uzak kuzey bölgelerinin şimdiye kadar görülmemiş soğukluktaki kışıyla mücadele ettikten, seferi sırasında öncüllerinin çalışmalarını özetledikten, deyim yerindeyse kutbun keşfi tarihini denetleyerek yeniden yazdıktan, *Forward* adlı gemiyi bilinen denizlerin ötesine kadar götürdükten ve nihayetinde işin yarısını tamamladıktan sonra aniden büyük projesinin mahvolduğunu görmüştü. Çekilen güçlüklerden yıpranmış mürettebatın ihaneti, daha doğrusu yılgınlığı, bazı elebaşların cahilce çılgınlığı onu korkunç bir durumda bırakmıştı. Gemiyle yola çıkan on sekiz kişiden dört kişi kalmıştı; onlar da gemisiz ve erzaksız, ülkelerinden iki bin beş yüz mil uzakta terk edilmişti.

Gözlerinin önünde havaya uçan *Forward*'la birlikte hayatta kalabilmelerinin son yolu da yok olmuştu.

Hatteras bu korkunç felakete rağmen cesaretinden hiçbir şey kaybetmedi. Yanında kalan yoldaşları mürettebatın en iyileriydi, hepsi birer

kahramandı. Doktorun enerji ve bilgisine, Johnson ve Bell'in sadakatine, kendinin bu girişimdeki inancına güvendiği için böyle umutsuz bir durumda umuttan bahsetmeye cüret ediyordu ve böyle kararlı adamların geçmişleri, gelecekte gösterecekleri cesaretin garantisiydi.

Doktor kaptanın enerjik sözlerinden sonra durumu tam olarak değerlendirmek istedi ve gemiye beş yüz adım mesafedeki arkadaşlarından ayrılarak felaketin meydana geldiği yere yöneldi.

Forward'dan, özenle inşa edilmiş o gemiden, her bir tahtası çok değerli bu gemiden geriye hiçbir şey kalmamıştı; dağılmış buzlar, şekilsiz kalıntılar, bükülmüş demir çubuklar, topçu fitili gibi hâlâ yanan kablolar ve sağda solda buz tarlaları üzerinde tüten dumanlar, patlamanın şiddetine tanıklık ediyorlardı. Ön kasaradaki top metrelerce uzağa fırlamış, top kundağına benzeyen bir buz parçasının üzerinde yatıyordu. Her tür kalıntı iki yüz metre çapındaki bir alana yayılmıştı, geminin omurgası bir buz yığınının altında yatıyordu, yangın yüzünden kısmen erimiş buzdağları granit sertliklerine yeniden kavuşmuştu bile.

Doktor mahvolmuş kamarasını, yok olan koleksiyonlarını, parçalanmış aletlerini, yırtılan, kül olan kitaplarını düşünmeye başladı. O kadar zenginlik yok olmuştu! Yaşlı gözlerle bu büyük yıkımı seyretti, geleceği değil, doğrudan onu etkileyen geri gelmeyecek kayıpları düşünüyordu.

Kısa bir süre sonra yanına Johnson geldi, yaşlı gemicinin yüzü yaşadığı son acıların izlerini taşıyordu; ona emanet edilen gemiyi isyankâr yolcularına karşı savunmak için mücadele etmişti.

Lostromo doktorun ona uzattığı eli hüzünle tuttu.

“Halimiz ne olacak dostum?” dedi doktor.

Johnson, “Kim bilebilir?” diye yanıtladı.

Doktor, “Her şeyden önce umutsuzluğa kapılmamalıyız, erkek gibi davranalım,” dedi.

Yaşlı denizci, “Evet, Bay Clawbonny, haklısınız, büyük kararlar büyük felaketler sırasında alınır, çok kötü bir durumdayız, bundan nasıl kurtulacağımızı düşünelim,” dedi.

Doktor iç çekerek, “Zavallı gemi,” dedi, “ona bağlanmıştım, onu bütün hayatımızı geçirdiğimiz bir aile evi kadar seviyordum ve ondan geriye tanınabilir tek bir parça bile kalmadı.”

“Bu kalas ve tahta yığınının böyle bağlanabileceğimizi kim tahmin edebilirdi ki, Bay Clawbonny?”

Doktor gözleriyle etrafı araştırarak, “Peki ya şalupa?” diye sordu, “o da mı yandı?”

“Halimiz ne olacak dostum?” dedi doktor.

“O kurtuldu Bay Clawbonny, bizi buraya terk eden Shandon ve adamları onu yanlarında götürdü.”

“Ya oyma kayık?”

“Bin parçaya ayrıldı, şuradaki hâlâ sıcak olan birkaç parça teneke plaka ondan geriye kalan tek şey.”

“O halde elimizde sadece halkett-boat* kaldı!”

“Evet, çünkü onu beraberinizde götürdünüz.”

“Yeterli değil,” dedi doktor.

“Alçak hainler!” diye bağırdı Johnson. “Kaçıp gittiler, umarım Tanrı onları hak ettikleri şekilde cezalandırır.”

Doktor yumuşak bir sesle, “Johnson, onların da çok büyük acılar çektiğini unutmamalıyız, güçlükler yaşanırken zayıfların yenildiği yerde sadece en iyiler ayakta kalır! Zavallı yoldaşlarımızı da acıyalım ve onlara lanet okumayalım.”

Bu sözlerin ardından doktor bir süre sessiz kaldı ve endişeli bakışlarla bölgeyi taradı.

Johnson, “Kızağa ne oldu?” diye sordu.

“Bir mil geride kaldı.”

“Ona Simpson mı göz kulak oluyor?”

“Hayır, dostum! Zavallı Simpson yorgunluğa yenik düştü.”

“Öldü mü?” diye bağırdı lostromo.

“Öldü!” diye yanıtladı doktor.

“Zavallı!” dedi Johnson, “Kim bilir, belki de ileride onun sonunu kiskanabiliriz!”

“Ama,” diye devam etti doktor, “orada bıraktığımız bir ölünün yerine, ölmek üzere olan birini yanımızda getirdik.”

“Ölmek üzere olan biri mi?”

* İstenildiği zaman şişirilen giysi şeklindeki kauçuk bot.

“Evet! Kaptan Altamont.”

Doktor onunla nasıl karşılaştıklarını birkaç kelimeyle lostromoya anlattı.

Johnson düşünerek, “Bir Amerikalı!” dedi.

“Evet, elimizdeki tüm bulgularla bu adamın ABD vatandaşı olduğuna inanıyoruz. Ama kaza geçirdiği açıkça belli olan *Porpoise* adlı bu gemi neyin nesiydi ve bu bölgelerde ne işi vardı?”

“Yok olmaya geliyordu,” diye yanıtladı Johnson, “böyle bir bölgeye gelmeye cüret eden herkes gibi mürettebatını ölüme sürüklüyordu! Ama Bay Clawbonny, en azından hedefinize ulaşabildiniz mi?”

Doktor, “Şu kömür yatağına mı?” dedi.

“Evet,” dedi Johnson.

Doktor hüzünle başını salladı.

Yaşlı denizci, “Hiçbir şey bulamadınız mı?” dedi.

“Hiçbir şey! Yiyeceğimiz tükendi, yorgunluk bizi bitirdi. Edward Belcher'in sözünü ettiği sahile bile ulaşamadık.”

Yaşlı denizci, “O halde yakacak yok?” diye devam etti.

“Hayır.”

“Yiyecek de yok?”

“Hayır.”

“Ve İngiltere'ye ulaşmak için gemi de yok!”

Doktor ve Johnson sustu. Bu korkunç durumu kabullenebilmek için müthiş bir cesaret gerekiyordu.

Lostromo tekrar söz alarak, “En azından durumumuz çok net, neyle karşı karşıya olduğumuzu biliyoruz, elimizi çabuk turalım, hava buz gibi, kardan bir ev yapmalıyız,” dedi.

“Evet,” diye yanıtladı doktor, “Bell’in yardımıyla bunu kolayca yapabiliriz, sonra kızağa gidip Amerikalıyı getiririz ve kaptanla bir durum değerlendirmesi yaparız.”

Kendi acısını unutmayı başarabilen Johnson, “Zavallı kaptan, çok acı çekiyor olmalı,” dedi.

Doktor ve Johnson yoldaşlarının yanına döndü.

Hatteras ayakta ve hareketsizdi, her zamanki gibi kollarını kavuşturmuş sessizce ufka bakıyordu. Yüz hatları olağan kararlılığına kavuşmuştu. Bu sıradışı adam ne düşünüyordu? Aklından umutsuz durumu ya da mahvolmuş projeleri mi geçiyordu? Belki de adamları, doğa koşulları ve her şey onun girişimine komplo kurduğu için sonunda geri dönmeyi düşünüyordu?

Kimse onun düşüncelerini öğrenemedi. Dışarıya belli etmiyordu. Sadık Dük, sıfırın altında otuz iki dereceye (-36° santigrat) düşmüş sıcaklığa aldırmadan onun yanında duruyordu.

Bell hareketsiz bir şekilde buzun üstüne uzanmıştı, ölü gibiydi, bu duyu kaybı hayatına mal olabiliirdi, tamamen donma riskiyle karşı karşıyaydı.

Johnson onu şiddetle sarstı, karla ovdu ve uyuşukluğundan güçlkle kurtardı.

“Haydi Bell, cesaretini topla, kendini bırakma,” dedi. “Ayağa kalk, bir durum değerlendirmesi yapacağız ve bize bir sığınak lazım. Kardan ev yapmasını unuttun mu? Hadi Bell, bana yardım et! Bak şu buzdağı onu oymamızı bekliyor! İşe koyulalım! Bu bize gerekli olan cesareti ve azmi sağlar!”

Bu sözler üzerine kendini biraz toplayan Bell, yaşlı denizcinin dediklerini yapmaya razı oldu.

“Bu arada,” diye devam etti Johnson, “Bay Clawbonny de gidip hem kızağı hem de köpekleri getirir.”

“Gitmeye hazırım,” diye yanıtladı doktor, “bir saate dönmüş olurum.”

Johnson, Hatteras’a dönerek, “Doktora eşlik edecek misiniz kaptan?” diye sordu.

Hatteras düşüncele dalmış olmasına rağmen lostromonun teklifini duymuştu zira yumuşak bir sesle ona yanıt verdi:

“Hayır, dostum, doktordan bu işi yalnız başına yapmasını rica ediyorum, gün bitmeden bir karar almalıyız ve düşünmek için yalnız kalmaya ihtiyacım var. Şu an için neyi gerekli görüyorsanız yapın. Ben sonrasını düşüneceğim.”

Johnson doktorun yanına geldi.

“Çok garip,” dedi. “Kaptan öfkesini unutmuşa benziyor, sesi bana asla bu kadar nazik gelmemişti.”

“Güzel!” diye yanıtladı doktor. “Soğukkanlılığına yeniden kavuştu. İnanın bana, Johnson, bu adam bizi kurtarabilecek kapasitede!”

Bu sözlerden sonra doktor olabildiğince sıkı giyindi ve ucu demirli sırığını eline alarak ayın neredeyse ışıklı hale getirdiği sisin içinde kızağa doğru yola koyuldu.

Johnson ve Bell hemen işe koyuldu, yaşlı denizci sözleriyle sessizce çalışan marangozu yüreklendiriyordu, baştan bir şey yapmalarına gerek yoktu, büyük bir delik açmaları yeterliydi; çok sert olan buz bıçakla çalışmayı zahmetli hale getiriyordu ama bunun karşılığında sertlik sığınığın sağlamlığını garantiliyordu. Bir süre sonra

Johnson ve Bell açtıkları mağaranın içinde kapalı bir ortamda çalışmaya başladı, yekpare kütleden oydukları parçaları dışarıya atıyorlardı.

Hatteras zaman zaman yürüyor ve aniden duruyordu, zavallı gemisinin bulunduğu yere kadar gitmek istemediği açıktı.

Doktor kızağa doğru yola koyuldu.

Doktor söz verdiği gibi kısa süre sonra döndü; Altamont çadırın kıvrımlarına sarılmış halde kızakta yatıyordu; Grönland köpekleri zayıflamış ve bitkin düşmüştü, karınları da açtı, kızağı zar zor çekiyor ve koşumlarını kemiriyorlardı. İnsan ve hayvanlardan oluşan bu topluluğun artık yemek yemesi, dinlenmesi gerekiyordu.

Buzdan evin içindeki oyuk daha da derinleştirilmeye çalışılırken ne var ne yok diye sağı solu araştıran doktor, patlamadan fazla hasar görmemiş küçük bir soba buldu, eğilmiş borusu kolayca doğrultulabilirdi, doktor onu bir zafer kazanmış gibi getirdi. Üç saat sonra buzdan ev içinde kalı-

nabilir hale gelmişti; sobayı yerleştirip içine ahşap parçaları doldurularak yakılan soba kısa bir süre sonra çıtırdamaya ve çevresine huzur verici bir sıcaklık yaymaya başladı.

Amerikalı, evin bir köşesindeki battaniyelerin üzerine yatırılmıştı, dört İngiliz ateşin etrafına yerleşti. Kızaktaki son yiyecekler, biraz peksimet ve sıcak çay onları biraz da olsa rahatlattı. Hatteras konuşmuyordu, herkes onun sessizliğine saygı duyuyordu.

Yemek bittiğinde doktor dışarı çıktı ve Johnson'a onu takip etmesini belirten bir işaret yaptı.

"Şimdi elimizde kalanların bir envanterini çıkartalım," dedi. "Neyimiz var neyimiz yok tam olarak bilmemiz lazım, eşyalar her yere dağılmış halde, onların toplanması gerek, kar her an bastırabilir, sonra gemiden en küçük bir kalıntıyı bile bulmak imkânsızlaşır."

"O halde zaman kaybetmeyelim," diye yanıtladı Johnson, "şu an en çok ihtiyacımız olan şeyler yiyecek ve odun."

"O zaman her birimiz bir tarafı araştıralım," diye yanıtladı doktor, "Patlamanın yayıldığı çeperlere kadar tüm alanı gözden geçirmek için geminin merkezinden başlayalım."

İki arkadaş hemen *Forward*'ın bulunduğu buz yatağına gitti, soluk ay ışığı altında kendi paylarına düşen alanda geminin kalıntılarını dikkatlice aradılar. Doktor bir avcının tutkusu, hatta belki de zevkiyle işe koyulmuştu, aşağı yukarı sağlam kalmış birkaç sandık bulduğunda kalbi hızla çarpıyordu ama çoğu boştu ve kalıntıları buz tarlasına yayılmıştı.

“Eşyalar her yere dağılmış halde.”

çoğu artık kül ve toz haline gelmişti. Makinenin büyük parçaları eğilmiş veya kırılmış halde orada burada yatıyordu, pervanenin kırık kanatları gemiden kırk metre uzağa savrularak sertleşmiş kara derinlemesine saplanmıştı, yamulmuş silindirler millerinden sökülmüştü, üzerinde hâlâ zin-

cir parçaları asılı olan baca boydan boya yarılmış halde büyük bir buz parçasının altında yarı yarıya ezilmiş olarak duruyordu, geminin tüm metal parçaları çiviler, kancalar, boğatalar*, dümenin demir parçaları, dış kaplamanın levhaları çok uzaklara kadar yayılmıştı.

Bir Eskimo kabilesi için servet değerindeki bu demirler, içinde bulundukları durumda onların hiçbir işine yaramazdı, her şeyden önce aramaları gereken şey erzaktı ama doktor erzak niyetine çok az şey bulabilmişti.

“İşte bu çok kötü oldu,” diyordu kendi kendine, “barut deposunun yanındaki kilerin patlamanın etkisiyle tamamen yok olduğu çok açık, eğer yanmayan bir şeyler kaldıysa onlar da un ufak olmuştur. Durum çok vahim, eğer Johnson’ın buldukları da benimkilerden farklı değilse halimiz ne olur bilemiyorum.”

Bununla birlikte doktor araştırma bölgesini genişlettiğinde yaklaşık yedi buçuk kilo kadar pemmican,** ayrıca da uzağa, yumuşak karın üzerine fırlamış ve içinde üç litre kadar likör bulunan çakıl toprağından yapılmış dört şişe buldu.

Biraz ileride iki paket kaşık otu tohumu buldu, iskorbüte karşı mücadele etmek için kaybettikleri limon suyunu telafi edecekti bu.

İki saat sonra doktor ve Johnson tekrar bir araya geldi. Buldukları şeyleri birbirlerine gösterdiler, maalesef yiyecek olarak çok az şey bulabilmişlerdi: birkaç parça tuzlanmış et, yirmi beş kilo

* Ağaçtan yapılmış delikli makara -çn.

** Kurutulmuş, dövülmüş et -çn.

kadar pemmican, üç torba peksimet, biraz çikolata, likör ve buzun üzerinden tane tane topladıkları bir kilo kadar kahve. Ne bir battaniye, ne bir hamak ne de giyecek bulabilmişlerdi, yangının hepsini kül ettiği açıktı.

Doktor ve lostromo çok idareli kullanmak kaydıyla toplamda üç hafta yetebilecek erzak toplamıştı, bitkin haldeki insanların toparlanabilmeleeri için çok azdı. Böylece birbirini izleyen felaket zincirlerinin ardından kömürleri bittikten sonra Hatteras erzaklarının da tükenme arifesinde olduğunu görüyordu.

Geminin kalıntılarından, yani direklerinden ve karinesinden elde ettikleri yakacak da yaklaşık üç hafta yetebilirdi ama doktor bu şekilsiz kalıntıları evi ısıtmak için kullanmadan önce bunlardan bir gemi, en azından bir şalupa yapıp yapılamayacağını Johnson'a sordu.

"Hayır, Bay Clawbonny," diye yanıtladı lostromo. "Aklınıza bile getirmeyin, burada işimizi görebilecek tek bir parça bile ahşap yok, bunlar sadece birkaç gün ısınmamıza yarar ve sonrasında da..."

"Sonrasında?" dedi doktor.

Cesur denizci, "Sonrası Tanrı'nın merhametine kalmış!" diye yanıtladı.

Bu envanter bittikten sonra doktor ve Johnson geri gelerek kızağı aldı, isteseler de istemeseler de zavallı yorgun köpekleri kızağa koştular ve patlamanın olduğu yere döndüler, burada topladıkları kalıntıları kızağa yükleyerek buzdan evin yanına taşıdılar, sonra da yarı yarıya donmuş halde içeri girip kadersiz arkadaşlarına katıldılar.

Doktor ve Johnson topladıkları
kalıntıları kızığa yükledi.

Altamont'un İlk Sözleri

Akşam saat altı sularında gökyüzü kısa süreliğine karlı sisten arındı, yıldızlar daha da soğumuş bir havada canlı bir ışıkla parladı.

Hatteras bazı yıldızların yüksekliğini hesaplamak için bu değişiklikten yararlanmak istedi. Aletlerini yanına aldı ve tek bir söz söylemeden dışarı çıktı. Bulundukları pozisyonu tam olarak hesaplamak ve buz tarlasının tekrar sürüklenip sürüklenmediğini öğrenmek istiyordu.

Yarım saat sonra içeri girip evin bir köşesine yattı ve uykuyla gelmeyen derin bir hareketsizlik içinde kalakaldı.

Ertesi gün kar yeniden yoğun yağmaya başladı. Doktor kalıntı arama işini bir gün önce yaptıkları için mutluydu, zira kısa sürede büyük bir beyaz örtü buz tarlasını kaplamış ve patlamanın tüm izleri üç adım kalınlığındaki bir kefenle örtülmüştü.

O gün boyunca dışarı adım atmak mümkün olmadı, neyse ki ev konforluydu ya da bitap düşmüş yolculara öyle geliyordu. Küçük soba iyi iş görüyordu, sadece sert rüzgârlar zaman zaman dumanı içeri üflüyordu. İçeriği ısıtmanın yanında, ayrıca sıcak çay ve kahve içmelerini sağlıyordu ve bu düşük sıcaklıkta tüm bunların yarattığı etki harikuladeydi.

Kazazedeler, ki onları gerçekten de böyle nitelenebiliriz, uzun zamandır alışık olmadıkları bir rahatlık hissediyorlardı; sadece o anı, bu hayat veren sıcaklığı ve o an için dinlenmeyi düşünüyorlardı, kendileri için yakın bir ölüm tehdidi barındıran geleceği unutuyorlar, neredeyse meydan okuyorlardı.

Amerikalının acıları azalmıştı ve yavaş yavaş hayata dönüyordu, gözlerini açıyor ama henüz konuşamıyordu, dudaklarında iskorbütün izleri vardı ve herhangi bir kelime telaffuz edemiyordu. Bununla beraber duyuyordu, böylece durum hakkında ona da bilgi verildi. Teşekkür ettiğini göstermek için başını salladı, karın altına gömülme kurtarıldığını anlıyordu ve doktor bilgece davranarak ona ölümünün ne kadar süreliğine geciktirdiklerini anlatmadı zira sonuçta on beş gün, en fazla üç hafta içinde erzakları tamamen bitecekti.

Öğleye doğru Hatteras hareketsizliğinden sıyrıldı; doktor, Johnson ve Bell'in yanına yaklaştı.

"Dostlarım," diye hitap etti, "bundan sonra ne yapmamız gerektiği konusunda hep birlikte kesin bir karar alacağız. Ama önce Johnson'dan bize çok pahalıya mal olan bu ihanet eyleminin hangi şartlar altında gerçekleştiğini anlatmasını rica ediyorum."

"Öğrenmenin ne yararı var?" diye yanıtladı doktor, "her şey apaçıkça ortada, artık bunu düşünmemek gerekir."

"Aksine ben düşünüyorum," diye yanıtladı Hatteras. "Ama Johnson olup biteni anlattıktan sonra artık düşünmeyeceğim."

“O zaman olaylar şöyle gelişti,” diye yanıtladı lostromo. “Bu suçun önüne geçmek için her şeyi yaptım...”

“Bundan eminim, Johnson, hatta şunu da söyleyebilirim ki elebaşları uzun zamandır bunu planlıyordu.”

“Ben de aynı fikirdeyim,” dedi doktor.

Johnson'ın hikâyesi.

“Benim düşüncelerim de bu yönde,” diye devam etti Johnson. “Zira kaptan, gittiğinizin hemen ertesi günü size karşı bilenmiş Shandon daha da kötüleşti ve zaten diğerleri tarafından da desteklendiği için geminin komutasını aldı, direnmek istedim ama boşunaydı. O andan sonra herkes canının istediğini yaptı. Shandon onların istediklerini yapmalarına izin veriyordu, mürettebata geçmişteki kısıtlama ve yorgunluk dönemlerinin geçtiğini göstermek istiyordu. Hiçbir şeyden tasarruf etmiyordu, sobada büyük bir ateş yakıldı, gemi bile yakılıyordu. Erzaklar adamların istedikleri gibi kullanımına sunuldu, likörler de öyle ve uzun zamandan beri alkollü içkilerden mahrum insanlar için bunun ne demek olduğunu ve ne tür aşırılıklara yol açacağını siz düşünün! 7 ocaktan 15 ocağa kadar böyle devam etti.”

Hatteras ciddi bir tonla, “Demek mürettebatı isyan etmeye Shandon teşvik etti?”

“Evet kaptan.”

“Artık onu yok sayalım, devam edin, Johnson.”

“24 veya 25 ocakta gemiyi terk etme projesini oluşturdular. Baffin Denizinin batı kıyılarına ulaşmaya karar verdiler, oradan şalupayla balina gemileri bulmaya ve hatta Grönland yerleşkelerinin doğu kıyılarına ulaşmaya çalışacaklardı. Yeterinden fazla erzak vardı, hastalar geri dönüş umuduyla kendilerini daha iyi hissediyordu. Böylece yola çıkma hazırlıklarına başladılar; erzakları, yakıtı ve şalupayı taşıyacak bir kızak yaptılar, onu adamlar çekecekti. Bu işler 15 şubata kadar sürdü. Hep sizin dönmenizi umu-

yordum kaptan ve aynı zamanda burada olmanızdan da korkuyordum, mürettebatı katiyen kontrol edemezsiniz, gemide kalmaktansa sizi öldürürlerdi. Sanki bir özgürlük çılgınlığı gibiydi. Hepsinin yanına tek tek gittim, onlarla konuştum, yüreklendirdim, böyle bir seferin tehlikelerini anlattım, aynı zamanda sizi terk etmenin alçakça bir davranış olduğunu söyledim. İçlerinden en iyileri üzerinde bile hiçbir etkisi olmadı. Yola çıkma tarihi 22 şubat olarak belirlendi. Shandon sabırsızdı. Kızağa ve şalupaya tika basa erzak ve likör dolduruldu, çok büyük miktarda odun da yüklenmişti; sancak bordası su kesim noktasına kadar sökülmüştü. Derken son gün tam bir çılgınlık günü oldu, gemiyi yağmaladılar, yıkıp döktüler. İyice sarhoş olan Pen ve iki ya da üç kişi daha gemiyi ateşe verdi. Onlara karşı mücadele verdim, kavga ettim, beni yere yıkıp vurdular, sonrasında başlarında Shandon olduğu halde bu alçaklar doğuya doğru yola çıkıp gözden kayboldu. Yalnız başıma kaldım, bütün gemiyi saran bu yangına karşı ne yapabilirdim ki? Ateş çukuru buzlar tarafından tıkanmıştı, bir damla suyum bile yoktu. Forward iki gün boyunca alevlerin içinde kıvrandı ve gerisini biliyorsunuz.”

Bu anlatı sona erdiğinde buzdan evin içinde uzun bir sessizlik oldu, geminin yanmasının karanlık tablosu, bu değerli geminin kaybı kazazedelerin zihinlerinde açıkça belirliyordu. Bir imkânsızlıkla karşı karşıya olduklarını hissediyorlardı, bu imkânsızlık da İngiltere’ye dönüşleriydi. Yüzlerine yansıyan umutsuzluğun izlerini

görmekten korktukları için birbirlerine bakamıyorlardı. Sadece Amerikalının hızlı nefes alışları duyuluyordu.

Nihayet Hatteras söz aldı.

“Johnson,” dedi, “size teşekkür ederim, gemi mi kurtarmak için her şeyi yaptınız ama tek başınıza direnemezsiniz. Size tekrar teşekkür ederim ve artık bu felaketten söz etmeyelim. Şimdi hepimizin kurtuluşu için çabalarımızı birleştirelim. Burada dört yoldaş, dört dostuz ve birinin hayatı bir diğerininki kadar değerli. Herkes ne yapılması gerektiği konusundaki fikirlerini söylesin.”

“Bize sorularınızı sorun, Hatteras,” diye yanıtladı doktor, “bizler size tamamen sadığız, sözlerimiz içtendir. Öncelikle sizin bir fikriniz var mı?”

Hatteras hüzünlü bir sesle, “Kendi başıma karar alamam. Düşüncelerim size bencilce gelebilir. Bu yüzden öncelikle sizinkileri öğrenmek istiyorum.”

“Kaptan, böyle ciddi bir durumda düşüncelemizi belirtmeden önce size sormak istediğim önemli bir soru var,” dedi Johnson.

“Evet, sorun, Johnson.”

“Dün, bulunduğumuz pozisyonu tespit etmeye gittiniz, buz tarlası tekrardan sürüklenmiş mi yoksa durumunu koruyor mu?”

“Hareket etmemiş,” diye yanıtladı Hatteras, “biz yola çıkmadan önceki konumunu aynen koruyor, enlemi seksen derece on beş dakika, boyları doksan yedi derece otuz beş dakika.”

Johnson, “Peki batıdaki en yakın denize ne kadar mesafedeyiz?” diye sordu.

Hatteras, “Yaklaşık altı yüz mil,” diye yanıtladı.

“Bu hangi deniz...”

“Smith Boğazı.”

“Nisanda geçmeyi başaramadığımız boğaz mı?”

“Evet.”

“Evet kaptan, şimdi pozisyonumuzu biliyoruz ve kararımızı bu bilgi ışığında verebiliriz.”

Hatteras başını ellerinin arasına bırakmış bir şekilde, “Peki, konuşun o halde,” dedi.

Böylece yoldaşlarına bakmadan onları dinleyebilirdi.

Doktor, “Bell, size göre izlenecek en iyi yol nedir?” diye sordu.

“Uzun uzun düşünmeye gerek yok,” diye yanıtladı marangoz. “İki ay sürecektir bir yolculuk yapacağımıza göre bir gün, hatta bir saat bile kaybetmeden ister güneye ister batıya giderek en yakın sahile ulaşmalıyız.”

Hatteras kafasını kaldırmadan, “Sadece üç hafta yetecek erzığımız var,” dedi.

Johnson, “Güzel, madem tek kurtuluş şansımız bu, o halde bu mesafeyi üç haftada kat etmek zorundayız, sahile yaklaştığımızda dizlerimizin üzerinde sürünsek de yola çıkmalı ve yirmi beş günde varmalıyız.”

“Kuzey topraklarının bu bölgesi henüz keşfedilmedi,” diye yanıtladı Hatteras. “Dağlar ve buzullar gibi yolumuzu tamamen kapatacak engellerle karşılaşabiliriz.”

“Ben bu yolculuğu denememek için yeterli neden görmüyorum,” diye yanıtladı doktor. “Sıkıntılar, hem de büyük sıkıntılar çekeceğimiz ortada, yiyeceklerimizi son derece idareli kullanmak zorunda kalacağız ama şansımız yaver giderse en azından belki bir şeyler avlayabiliriz...”

“Sadece iki yüz elli gram kadar barutumuz kaldı,” dedi Hatteras.

“Bakın, Hatteras, itirazlarınızın ne kadar haklı olduğunu biliyorum ve boş umutlar beslemiyorum. Ama düşüncelerinizi okuyabildiğimi sanmıyorum, uygulayabileceğimiz bir projeniz var mı?” dedi doktor.

Kaptan bir an tereddüt ettikten sonra, “Hayır,” diye yanıtladı.

“Bizim cesaretimizden kuşkulananmayın kaptan,” diyerek tekrar söz aldı doktor. “Bizim sizi sonuna kadar takip edecek insanlar olduğumuzu biliyorsunuz, ama şu an için kutba gitme umudunu terk etmemiz gerekmiyor mu? İhanet sizin planlarınızı bozdu, doğanın karşınıza çıkarttığı engellerle mücadele edip onları aşabilirdiniz ama insanların zayıflığı ve kalleşliğini yenemediniz, bir insan için yapılması mümkün her şeyi yaptınız ve başaracaktınız, bundan eminim, ama şu durumda planınızı ertelemek ve daha sonra tekrardan denemek için İngiltere’ye dönmek zorunda değil misiniz?”

Johnson uzun süre yanıt vermeden duran Hatteras’a, “Evet, ne diyorsunuz kaptan?” diye sordu.

Kaptan nihayet başını kaldırdı ve sıkıntılı bir sesle: “Bu yorgunlukla ve neredeyse yiyecek olmadan boğazın kıyısına ulaşabileceğinize inanıyor musunuz?”

“Hayır,” diye yanıtladı doktor, “ama kesin olan bir şey varsa o da sahilin bize gelmeyeceğidir, biz ona gitmeliyiz. Belki de daha güneyde Eskimo kabilelerine rastlayıp onlarla iletişime geçebiliriz.”

“Boğazda kışlamak zorunda kalmış birkaç gemiye rastlamamız da mümkün olamaz mı?” dedi Johnson.

“Eğer gerekirse, boğaz donduğu için onu geçerek Grönland’ın batı kıyılarına ulaşp oradan da ya Prudhoe ya da York Burnu gibi bazı Danimarka yerleşkelerine gidebilmemiz de mümkün olamaz mı? Bakın, Hatteras, bunlardan hiçbirisi bu buz tarlasında yok! İngiltere’nin yolu burada, kuzeyde değil; orada, güneyde,” diye yanıtladı doktor.

Bell, “Evet, Bay Clawbonny haklı,” dedi, “vakit kaybetmeden yola çıkmalıyız. Ülkemizi ve sevdiklerimizi fazlasıyla özledik.”

Hatteras, “Siz de bu fikirlere katılıyor musunuz, Johnson?” diye tekrar sordu.

“Ya siz doktor?”

“Evet, Hatteras.”

Hatteras hâlâ sessiz duruyordu, tüm çabasına rağmen içinde yaşadığı fırtınanın izleri yüzüne yansıyordu. Almak üzere olduğu karar tüm hayatının akıbetini belirleyecekti, eğer geri dönerse cesur projelerinden tamamen vazgeçmiş olacaktı, bunu dördüncü kez denemeyi artık umamazdı.

Kaptanın sustuğunu gören doktor tekrar söz aldı: “Hatteras şunu da eklemeliyim ki bir an bile kaybetmemeliyiz, tüm erzağımızı ve mümkün mertebe çok odunu kızağa yüklemeliyiz. Bu şartlar altında altı yüz millik bir yolun uzun bir mesafe olduğunu kabul ediyorum, ama aşılabilir bir mesafe değil, günde yirmi mil kat edebiliriz, daha doğrusu kat etmemiz gerekir, böylece bir ay sonra, yani 25 martta kıyıya ulaşabiliriz...”

"Ama birkaç gün olsun bekleyemez miyiz?" dedi Hatteras.

"Ne umuyorsunuz?" diye sordu Johnson.

"Ben nasıl bilebilirim ki? Geleceği kim tahmin edebilir? Birkaç gün daha! Zaten tükenmiş güçlerinizi toplamaya ancak yeter. İki etap bile ilerleyemeden sığınacak kardan bir eviniz olmadan yorgunluktan bitkin düşersiniz."

"Ama bizi burada korkunç bir ölüm bekliyor!" diye bağırdı Bell.

Hatteras neredeyse yalvaran bir ses tonuyla, "Dostlarım, vaktinden önce umutsuzluğa kapılıyorsunuz. Size kurtuluş yolunu kuzeyde aramayı önereceğim ve beni izlemeyi reddedeceksiniz. Ama tıpkı Smith Boğazında olduğu gibi kutba yakın bölgelerde de Eskimo kabileleri yok mu? Varlığı kesin olan buzdan arınmış denizde bir sürü kara parçası olmalı. Doğanın ortaya koyduğu her şeyin bir mantığı var. O halde büyük soğukların bittiği yerde bitkilerin hâkimiyeti ele aldığını söyleyebiliriz. Kuzeyde bizi bekleyen vaat edilmiş topraklar var ve siz arkanıza bakmadan ondan kaçmaya çalışmıyor musunuz?"

Hatteras konuştuğu heyecanlanıyordu, fazlasıyla hararetli zihni, varlığı çok belirsiz bu toprakların büyümlü görüntülerinden bahsediyordu.

"Bir gün daha," diye tekrarlıyordu, "bir saat daha!"

Maceracı bir karakteri ve ateşli bir hayal gücü olan Clawbonny yavaş yavaş etkilenmeye başlamıştı, kendini kaptırmak üzereydi ama daha bilge ve soğukkanlı olan Johnson ona mantığı ve görevlerini hatırlattı.

“Haydi Bell, kızağa!” dedi.

“Gidelim!” diye yanıtladı Bell.

İki denizci kardan evin kapısına yöneldi.

“Ah, Johnson! Siz de mi? Siz de mi?” diye bağırdı Hatteras, “o halde gidin! Ben kalacağım! Ben kalacağım!”

İster istemez duran Johnson, “Kaptan!” dedi.

“Size kalıyorum dedim! Siz gidin! Diğerleri gibi beni terk edin. Gel Dük! İkimiz burada kalıyoruz!”

Cesur köpek havlayarak sahibinin yanına yerleşti. Johnson doktora baktı. Doktor ne yapacağını bilmez haldeydi, yapılacak en iyi şey Hatteras’ı sakinleştirmek ve onun düşünceleri için bir günü feda etmektir. Doktor buna karar vermek üzereyken koluna dokunulduğunu hissetti.

Arkasına döndü. Amerikalı yatağını terk etmiş yerde sürünüyordu, nihayet dizlerinin üzerinde doğruldu ve hasta dudaklarından çıkan anlaşılmas sesler duyuldu.

Şaşırmış, neredeyse korkmuş doktor sessizce ona bakıyordu. Hatteras Amerikalıya yaklaştı ve onu dikkatle inceledi. Zavallının telaffuz edemediği kelimeleri anlamaya çalışıyordu. Nihayet beş dakikalık bir çabalamanın sonucunda “Porpoise” kelimesini telaffuz edebildi.

“Porpoise!” diye bağırdı kaptan.

Amerikalı doğrulayan bir baş işareti yaptı.

Hatteras kalbi çarparak, “Bu denizlerde mi?” diye sordu.

Hasta aynı işareti yaptı.

“Kuzeyde mi?”

Talihsiz adam yine “evet” işareti yaptı.

“Pozisyonunu biliyor musunuz?”

“Evet.”

“Tam olarak mı?”

Altamont tekrar, “Evet,” dedi.

Bir an sessizlik oldu. Bu beklenmedik sahnenin seyircileri heyecanlanmıştı.

Hatteras sonunda hastaya şöyle dedi: “Bu gemini pozisyonunu bilmeliyiz, dereceleri yüksek sesle sayacağım, beni bir işaretle durdurun.”

Amerikalı başıyla kabul ettiğine dair bir işaret yaptı.

“Şimdi boylam derecelerini sayıyorum, yüz beş? Hayır. Yüz altı? Yüz yedi? Yüz sekiz? Batıda, değil mi?”

Amerikalı, “Evet,” dedi.

“Devam edelim. Yüz dokuz? Yüz on? Yüz on iki? Yüz on dört? Yüz on altı? Yüz on sekiz? Yüz on dokuz? Yüz yirmi? ..”

“Evet,” diye yanıtladı Amerikalı.

“Boylam yüz yirmi derece?” dedi Hatteras. “Peki kaç dakika? Saymaya başlıyorum.”

Hatteras birden başladı. On beş rakamına geldiğinde Altamont durmasını işaret etti.

“Güzel!” dedi Hatteras. “Şimdi enleme gelelim. Ben duyuyor musunuz? Seksen? Seksen bir? Seksen iki? Seksen üç?”

Amerikalı bir işaretle onu durdurdu.

“Güzel! Ve şimdi de dakikalar! Beş? On? On beş? Yirmi? Otuz? Otuz beş?”

Hafifçe gülümseyen Altamont yeniden bir işaret yaptı.

Hatteras ciddi bir tonla, “Demek Porpoise yüz yirmi derece on beş dakika boylamında ve seksen üç derece otuz beş dakika enleminde?”

Amerikalı, "Evet," dedi.

Amerikalı hareketsiz halde doktorun kollarına düşerken son kez, "Evet," dedi.

Bu çaba onu bitkin düşürmüştü.

"Dostlarım," diye bağırdı Hatteras, "kurtuluşun kuzeyde olduğunu çok iyi görüyorsunuz, her zaman kuzeydeydi! Kurtulacağız!"

Ama bu sevinç sözlerinin ardından Hatteras'ın aklına birden korkunç bir düşünce gelmiş gibiydi. Yüzünün şekli değişti ve kıskançlık yılanının kalbini soktuğunu hissetti.

Bir başkası, bir Amerikalı kutup yolunda onu üç derece geçmişti! Niçin? Ne amaçla?

On Yedi Günlük Yürüyüş

Bu yeni olay, Altamont tarafından telaffuz edilen bu ilk kelimeler kazazedelerin durumunu tamamen değiştirmişti, bundan önce olası her tür yardımdan yoksundular, yorgun bedenleri ve yetersiz erzaklarıyla çok uzun bir yol olan Baffin Denizi'ne ulaşabilmek için ciddi bir umutları yoktu ama şimdi kardan evlerine dört yüz milden daha kısa mesafedeki bir gemi onlara fazlasıyla kaynak ve belki de kutba doğru cüretkâr ilerleyişlerini devam ettirecek imkânlar sunuyordu. Çaresizlik içindeki Hatteras, doktor, Johnson ve Bell yeniden umutlandı, âdeta sevinçten çılgına döndüler.

Ama Altamont'un verdiği bilgiler henüz tam değildi ve doktor birkaç dakikalık dinlenmenin ardından çok değerli bilgiler içeren bu konuşmaya devam etti, sorularını öyle soruyordu ki yanıt vermek için basit bir baş veya göz hareketi yetiyordu.

Bir süre sonra *Porpoise*'ın New York Limanına bağlı üç direkli bir Amerikan gemisi olduğunu, buzların arasına sıkıştığını, içinde çok bol miktarda erzak ve yakıt bulunduğunu, her ne kadar yan yatmış halde olsa da basınca dayanabileceğini ve taşıdığı yükün kurtarılabilceğini öğrendi.

Altamont ve mürettebatı iki ay önce, kızağa yükledikleri şalupayı da yanlarına alarak gemiyi terk etmişti, Smith Boğazına ulaşmak, oradan da bir balina gemisine binip Amerika'ya dönmek is-

tiyorlardı ama yorgunluk ve hastalık yavaş yavaş bu zavallıların üstüne çökmüştü ve yolda teker teker ölmüşlerdi. En sonunda otuz kişilik mürettebattan geriye sadece kaptan ve iki tayfa kalmıştı ve eğer Altamont hayatta kalmışsa bunu kadehin bir mucizesine borçluydu.

Hatteras Amerikalı'ya *Porpoise*'ın niçin bu kadar yüksek enlemlerde bulunduğunu sordu.

Altamont herhangi bir şekilde karşı koyamadan buzlar tarafından sürüklendiğini belirtti. Hatteras endişeyle ona yolculuğunun amacını sordu. Altamont kuzeybatı geçidini geçmeyi denediğini iddia etti. Hatteras daha fazla ısrar etmedi ve artık bu tür sorular sormadı. Bundan sonra doktor söz aldı, "Şimdi tüm çabamızı *Porpoise*'ı bulmaya yoğunlaştırmalıyız, Baffin Denizine gitmek yerine içinde kışı geçirmemiz için her tür kaynağa sahip ve bu yolun üçte biri kadar bir mesafedeki bir gemiye ulaşabiliriz," dedi.

"Oraya gitmekten başka çaremiz yok," diye yanıtladı Bell.

Lostromo, "Kaybedilecek tek bir anın bile olmadığını eklemek istiyorum," dedi. "Genellikle yapılan aksine bu kez yolculuğumuzun süresi erzaklarımızın yetme süresine göre ayarlamamız gerekiyor ve bu yüzden de en kısa sürede yola çıkmalıyız."

Doktor, "Haklısınız, Jonhson," diye yanıtladı. "Yarın, yani 26 şubat salı günü yola çıkarsak 15 martta *Porpoise*'a ulaşmamız gerekir yoksa açlıktan ölüyoruz. Siz ne diyorsunuz, Hatteras?"

Kaptan, "Derhal hazırlıklarımızı yapalım ve yola koyulalım. Yolumuz tahmin ettiğimizden daha uzun olabilir."

Doktor, “Niçin?” diye sordu. “Bu adam gemisinin pozisyonundan emin gibi görünüyor.”

Hatteras, “Ama,” diye yanıtladı, “ya *Porpoise* tıpkı *Forward* gibi üstünde bulunduğu buz tarlasıyla birlikte sürüklendiyse?”

“Haklısınız,” dedi doktor, “bu olabilir!”

Johnson ve Bell kendilerinin de kurbanı oldukları bu sürüklenme ihtimali hakkında bir söz söyleyemedi.

Ama bu konuşmaları dikkatle dinleyen Altamont doktora konuşmak istediğini belirten bir işaret yaptı. Doktor Amerikalının arzusuna uydu, dolambaçlı ifadeler ve tereddütlerle dolu on beş dakikalık konuşmanın sonunda *Porpoise*’ın kıyıya yakın bir yerde karaya oturduğu ve kayalıklardan oluşan yatağını terk edemeyeceği kesinlik kazandı.

Bu haber dört İngilizli sakinleştirdi ancak onların Avrupa’ya dönme umutlarını da tamamen ortadan kaldırdı, bunun tek yolu Bell’in *Porpoise*’ın parçalarından küçük bir tekne inşa edebilmesiydi. Her halükârda acilen yapılması gereken tek şey geminin karaya oturduğu yere gitmektir.

Doktor Amerikalıya son bir soru daha sordu; acaba Amerikalı seksen üçüncü paralelin üstünde buzlardan arınmış bir denize rastlamış mıydı?

Altamont, “Hayır,” diye yanıtladı.

Konuşma bu kadarla kaldı. Derhal yola çıkma hazırlıklarına başlandı, Bell ve Johnson önce kızakla ilgilendi, esaslı bir tamir gerekiyordu, ellerinde yeteri kadar ahşap olduğu için yan kısımları sağlamlaştırıldı, güneye yaptıkları yolculuğun tecrübelerinden yararlanıyorlardı, bu tür bir taşıma aracının zayıf yönlerini biliyorlar-

dı, yoğun ve kalın bir karı hesap ederek kayma şasileri yükseltildi.

Bell kızağa Amerikalıyı yatırmak için üstü çadır beziyle örtülmüş bir yatak yerleştirdi, maalesef çok az olan erzakları kızağa fazla yük bindirmiyordu ama buna karşılık taşıyabilecekleri tüm odunu yüklediler.

Doktor erzakı yüklerken envanterini de çok daha açıkça çıkarttı, hesaplarına göre her yolcunun istihkakı üç haftalık yolculuk boyunca dörtte üçe inmişti. Kızağı çekecek dört köpeğin istihkakı tamı tamına verilecekti. Eğer Dük de onlarla beraber kızağı çekerse onun da tam hakkı verilecekti.

Bu hazırlıklara, akşam saat yedi sularında, kendini mutlak hissettiren dinlenme ve uyku ihtiyacı yüzünden ara verildi ama yatmadan önce kazazedeler cömertçe yakılmış sobanın etrafında toplandı. Bu zavallılar uzun zamandır hasret kaldıkları ısınma lüksünden bol bol yararlandı; kurutulmuş et, birkaç peksimet ve bol miktarda içilen kahve, uzun zamandır olmayan ve birdenbire ortaya çıkan kurtuluş umuduyla birlikte kısa sürede morallerini yerine getirdi. Sabah saat yedide yeniden işe koyuldular ve akşam saat üç sularında tüm işlerini bitirdiler. Hava kararmaya başlamıştı bile, güneş 31 ocaktan beri ufku üzerinde yeniden belirmişti ama ışığı henüz zayıf ve kısaydı. Neyse ki ay, saat altı buçukta doğacaktı ve bu berrak havada onun ışığı yolu aydınlatmak için yeterliydi. Birkaç gündür hissedilir şekilde düşen sıcaklık nihayet sıfırın altında otuz üç dereceye (-37° santigrat) kadar inmişti.

Yola çıkma vakti geldi. Altamont her ne kadar sarsıntı yüzünden acıları artsa da yola koyulmak-

tan mutluydu, doktora *Porpoise*'da onun iyileşmesini sağlayacak anti-iskorpit ilaçların bulunduğunu anlatabilmişti.

Amerikalıyı kızağa taşıdılar, olabildiğince rahat edebileceği şekilde yerleştirdiler. Köpekler, Dük de dahil olmak üzere, kızağa koşuldu, yolcular eskiden *Forward*'ın bulunduğu buz yatağına son kez baktı. Hatteras'ın yüzünde bir an için şiddetli bir öfke belirdi ama öfkesini kontrol altına aldı ve küçük grup kuru bir havada kuzey-kuzeybatı sislerinin arasına daldı.

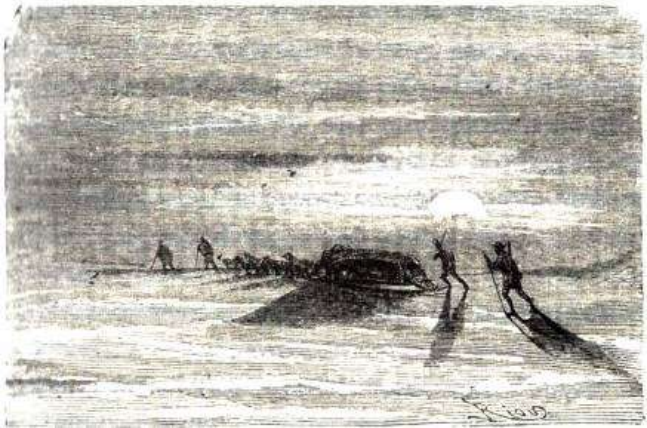
Sabah saat yedide yeniden işe koyuldular.

Herkes alışık olduğu yere geçti, en önde yürüyen Bell yolu gösteriyordu, lostromo ve doktor kızağın yanındaydı, ona göz kulak oluyorlar ve gerektiğinde itiyorlardı, geriden gelen Hatteras yürüyüşü düzeltiyor ve herkesin Bell'le aynı hızda kalmasını sağlıyordu.

Yürüyüş yeterince hızlıydı, bu soğuk havada buz kızağın kaymasına elverişli bir sertlik ve kayganlık oluşturunuyordu, beş köpek dört yüz elli

kilodan fazla olmayan yükü rahatça çekiyordu. Bununla beraber insanların ve hayvanların nefesi çabucak tıkanıyordu ve soluklanmak için sık sık durmak zorunda kalıyorlardı.

Akşam saat yedi sularında kızıla çalan yusuvarlak ay ufuktaki sisin içinden ortaya çıktı. Buzlar havayı aydınlatan sakın ışıklarını berrak bir şekilde yansıtıyordu; buz tarlası kuzeybatı yönünde dümdüz ve bembeyaz bir ova gibi uzanıyordu. Tek bir çıkıntı, tek bir tümsek bile yoktu. Denizin bu bölümü sakın bir göl gibi donmuşa benziyordu.

Herkes alışık olduğu yere geçti.

Uçsuz bucaksız bir çöldü burası, dümdüz ve monoton. Doktor bu görüntünün üzerinde yarattığı izlenimi yoldaşıyla paylaştı.

“Haklısınız, Bay Clawbonny,” diye yanıtladı Johnson, “burası bir çöl ama susuzluktan ölme gibi bir endişemiz yok.”

“Bunun bir avantaj olduğu kesin,” diye devam etti doktor, “ancak bu uçsuz bucaksız ova bana karadan ziyade uzaklarda olduğumuzu söylüyor,

kıyıya yakın yerlerde genellikle çok sayıda buz dağları bulunur ama bizim etrafımızda bunlardan bir tane bile görünmüyor.”

Johnson, “Sis görüş mesafesini fazlasıyla azalttı,” diye yanıtladı.

“Şüphesiz, ama yola çıktığımızdan beri sanki uçsuz bucaksız bir düzlükte yürüyoruz.”

“Yaptığımız bu gezintinin ne kadar tehlikeli olduğunu biliyor musunuz, Bay Clawbonny? Alışıyoruz, aklımıza gelmiyor ama altındaki dipsiz kuyuları örten bir buz zemin üzerinde yürüyoruz!”

“Haklısınız dostum ama batmaktan korkmamıza gerek yok, bu beyaz kabuk eksi otuz üç derecede müthiş bir dayanıklılık kazanır. Bakın, gitgide kalınlaşıyor zira bu enlemlerde her on günün dokuz günü kar yağar; nisanda, hatta mayısta, hatta haziranda bile, kabuğun kalınlığının otuz veya kırk adıma kadar çıkabileceğini tahmin ediyorum.”

Johnson, “Bu insanın içini rahatlatıyor,” diye yanıtladı.

“Ayaklarının altındaki zayıf buzun her an kırılmasından endişelenen Serpantine-river* patencileri gibi değiliz, böyle bir tehlikeden korkmamıza gerek yok.”

Doktorla birlikteyken hep bir şeyler öğrenmeyi arzulayan yaşlı denizci, “Buzun direnme gücünü biliyor muyuz?” diye sordu.

Doktor, “Çok iyi biliyoruz,” dedi. “Bu dünyada insan ihtirası dışında ölçülebilecek neyi bilmiyoruz ki? Bizi kuzey kutbuna sürükleyen şey niha-

* Londra’daki Hyde-Park nehri.

yetinde insanın öğrenme arzusu değil mi? Ama sorunuza dönecek olursak size verebileceğim cevap şudur: İki parmak kalınlığındaki buz bir adamı taşıyabilir, üç buçuk parmak kalınlığındaki bir atı ve binicisini taşır, beş parmak kalınlığındaki sekizlik topu, sekiz parmak kalınlığındaki tüm yük hayvanlarıyla birlikte bir topçu bataryasını ve nihayet on parmak kalınlığındakiyse bir orduyu, sayılamayacak kadar fazlalığı taşır. Şu an yürüdüğümüz yere Liverpool gümrüğünü veya Londra'daki parlamento sarayını inşa edebiliriz.”

“Böyle bir dirence ikna olmak çok zor,” dedi Johnson. “Ama Bay Clawbonny, biraz evvel bu bölgelerde ortalama on günün dokuzunda kar yağdığını söylediniz, bu açık bir olgu, itiraz etmiyorum ama bu kar nereden geliyor? Zira denizler donmuş durumda, bulutları oluşturacak devasa miktarlardaki buharlaşmanın nasıl ortaya çıkabileceğini anlayamıyorum.”

“Gözlemleriniz doğru, Johnson, bence kutup bölgelerine yağan karın ve yağmurun büyük bölümü ılıman bölgelerdeki denizlerin suyundan geliyor. Buradaki bir kar tanesi, Avrupa'nın bir nehrindeki bir su damlasının buluta dönüşmesi ve buraya gelerek yoğunlaşması sonucu meydana gelir, böylelikle bu kar içtiğimizde susuzluğumuzu kendi ülkemizin nehrinin suyuyla gideriyor olmamız çok mümkün.”

Lostromo, “Bu da bir şey,” diye yanıtladı.

Bu sırada Hatteras'ın sesi duyuldu ve konuşmaları kesildi, izledikleri yoldaki hatayı düzeltiyordu. Sis yoğunlaştığı için doğru hatta kalmak zorlaşmıştı.

Küçük grup on beş mil kat ettikten sonra akşam saat sekiz sularında durdu. Hava hâlâ kuruydu; çadır kurdular, sobayı yakıp yemek yediler ve huzurlu bir gece geçirdiler.

Hatteras ve arkadaşlarının hava konusunda şansı yaver gitti. Sonraki birkaç gün boyunca sıcaklığın son derece düşük olmasına ve termometrenin içindeki cıvayı bile dondurmasına rağmen güçlüklerle karşılaşmadılar. Eğer rüzgâr olsaydı yolculardan hiçbiri bu soğuğa tahammül edemezdi. Bu arada doktor da, Parry'nin Melville Adasındaki gezisi sırasında yaptığı gözlemlerin ne kadar doğru olduğunu görme fırsatını buldu. Bu ünlü denizcinin anlattığına göre, gerektiği gibi giyinen bir adam herhangi bir zarar görmeden bu soğukta açık havada dolaşabilir, yeter ki rüzgâr olmasın. Ama en hafif bir rüzgâr esintisinde bile insan yüzünde yakıcı bir acı ve başında korkunç bir ağrı hisseder ve kısa bir süre sonra da ölür. Doktor sürekli endişe içindeydi, zira basit bir esinti onları iliklerine kadar dondururdu.

5 martta, bu enlemlere özgü ilginç bir fenomene şahit oldular. Hava tamamen açıldı ve gökyüzünde yıldızlar parlıyordu, bulut olmadığı halde yoğun bir kar yağmaya başladı, zarif bir düzenle yere düşen kar tanelerinin arasında takım yıldızları ışıldıyordu. Bu kar yağışı yaklaşık iki saat sürdü ve doktor bu yağışın nedeni hakkında doyurucu bir açıklama bulamadan son buldu.

Bu arada son dördün evresindeki ay da battı, yirmi dört saat içinde on yedi saat süren koyu bir karanlık hüküm sürüyordu, yolcular ayrı düşmek için birbirlerine uzun bir iple bağlanmıştı,

yolda ilerlerken doğru çizgiyi koruyabilmek neredeyse imkânsız hale gelmişti. Bununla birlikte bu cesur adamlar her ne kadar çelikten bir iradeye sahip olsalar da yorulmaya başlamıştı, molalar sıklaşmıştı ama yine de bir saat bile kaybetmemeleri gerekiyordu, zira erzakları açıkça azalıyordu.

Hatteras ayı ve yıldızları gözlemleyerek sık sık bulundukları pozisyonu tespit ediyordu. Günlerin birbiri ardına geçtiğini ve yolculuğun hedefinin de sürekli uzaklaştığını gördükçe kendi kendine Porpoise'ın gerçekten var olup olmadığını, Amerikalının beyninin bir hastalık ya da İngilizlere karşı duyduğu nefret yüzünden sulanıp sulanmadığını soruyordu. Erzaksızlık yüzünden öleceğini anlayınca onları da kendiyle birlikte kesin bir ölümüne sürüklemek istemiş olamaz mıydı?

Bu varsayımlarını doktora da söyledi, doktor bunları kesinlikle kabul etmedi ama Amerikalı kaptan ve İngiliz kaptan arasında şimdiden tehlikeli bir rekabetin oluştuğunu anladı.

Kendi kendine, "Bu iki adamın arasındaki ilişkiyi iyi tutmak zor olacak," dedi.

14 martta, on altı günlük bir yürüyüşün ardından yolcular yalnızca seksen ikinci paralele ulaşabilmişti, güçleri tükenmişti ve gemiyle aralarındaki mesafe yüz mildi, üstelik adamlar köpeklerin istihkaklarını tamı tamına verebilmek için kendi paylarını dörtte bire indirmişti.

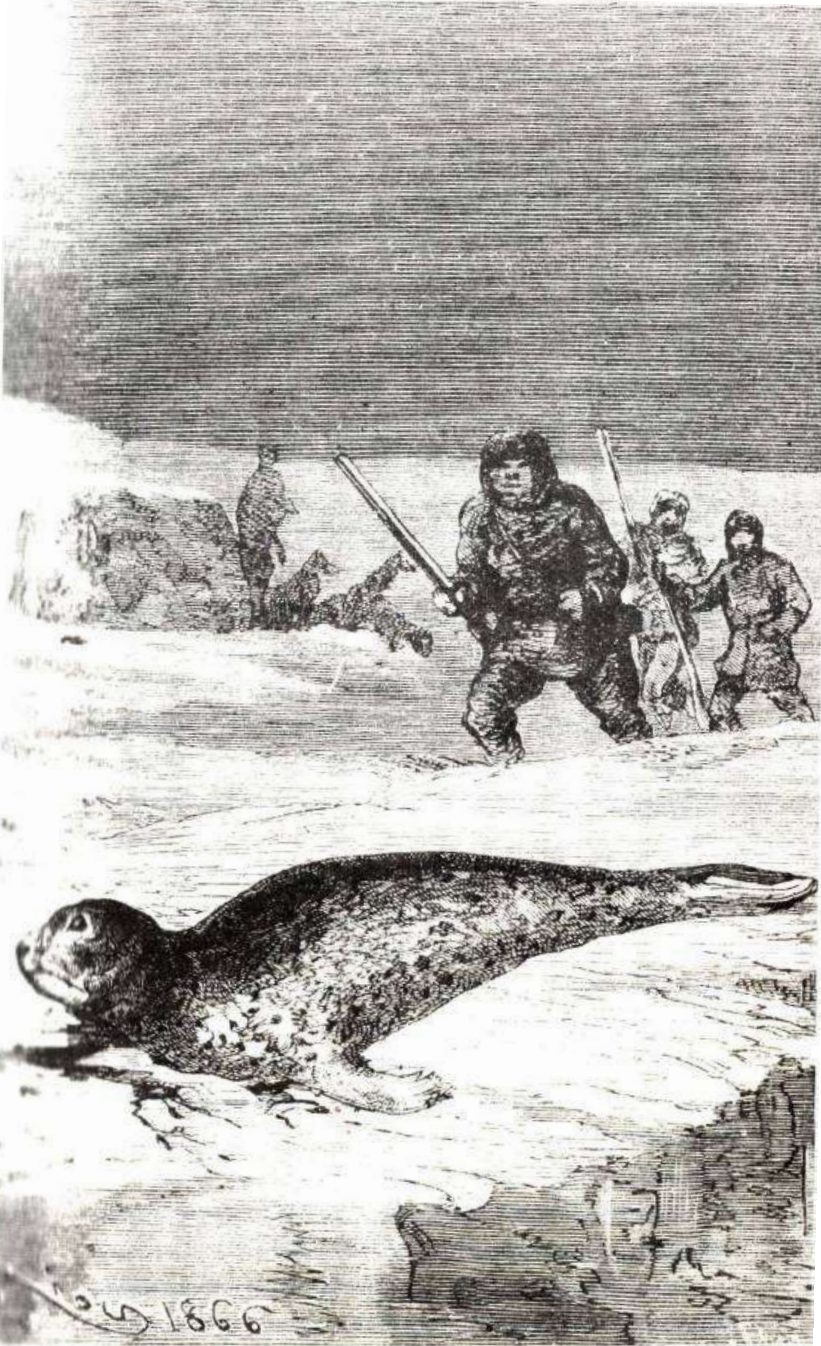
Maalesef avlanma yoluyla elde edebilecekleri yiyeceklere de bel bağlayamazlardı, zira sadece yedi atımlık barutları ve altı kurşunları kalmıştı, zaten nadiren görülen birkaç beyaz tavşan ve tilkiye boş yere ateş ettiler, hiçbirine isabet ettiremediler.

Bununla birlikte 15 mart cuma günü doktorun şansı yaver gitti, buzların üzerine uzanmış bir foku gafil avlamayı başardı, onu birkaç kurşunla yaraladı, deliğini tıkadıkları için kaçamayan hayvanı kısa süre sonra yakalayıp bayılttılar. Boyu uzundu, Johnson ustalıkla derisini yüzdü, bu amfibik hayvan çok cılızdı, yolcuların mideleri Eskimoların yaptığı gibi onun yağını içmeyi kaldırmadığı için hayvanın çok az olan etiyle yetindiler, pek fazla bir yararı olmamıştı.

Bununla birlikte doktor büyük bir cesaretle bu iğrenç sıvıyı içmeyi denedi, tüm iradesini kullanmasına rağmen başaramadı. Ne yapacağını pek bilmesine de avcı içgüdüleriyle hayvanın derisini sakladı ve onu kızağa yerleştirdi.

Ertesi gün, 16 martta ufukta birkaç buz tepesi gördüler. Bu kıyının yakınlarda olduğunun bir göstergesi miydi? Yoksa sadece buz tarlasının bir düzensizliği mi? Hangisi olduğunu tahmin etmek güçtü.

Bu tümseklerden birinin yanına geldiklerinde yolcular fırsattan istifade ederek tümseğin içine, kar bıçakları yardımıyla çadırdan daha rahat olan bir sığınak kazmaya giriştiler ve üç saat süren yoğun bir çalışmanın ardından nihayet yanan sobanın etrafında uzanabiliyorlardı.

Doktorun şansı yaver gitti.

Son Atımlık Barut

Johnson sığınmaları için yorgunluktan bitkin düşmüş köpekleri de buzdan evin içine almak zorunda kalmıştı; kar yoğun yağdığında, hayvanların doğal ısılarını korumaya yarayan bir örtü görevi görüyordu. Ama açık havada, sıfırın altında kırk derecelik bu kuru soğukta zavallı hayvanlar kısa sürede donardı.

Usta bir köpek terbiyecisi olan Johnson, köpekleri yolcuların yiyemediği siyahımsı fok etiyle beslemeye çalıştı ve hayvanların büyük bir iştahla yediğini görünce çok şaşırdı. Yaşlı denizci bu tuhaf durumu neşeyle doktora anlattı.

Doktor hiç şaşırmadı, Amerika'nın kuzeyindeki atların temel besininin balık olduğunu biliyordu ve otobur bir at için yeterli olan, her şeyi yiyen bir köpek için her koşulda yeterliydi.

Buzların üzerinde on beş mil sürünmüş insanlar için uyku en gerekli şeydi, ancak doktor uyumadan önce arkadaşlarıyla hali hazırdaki durumlarıyla ilgili, durumun ciddiyetini de göz önüne alarak konuşmak istedi.

“Hâlâ seksen ikinci paraleldeyiz,” dedi, “ve erzağımız şimdiden tükenmek üzere.”

“Bu yüzden de bir an bile kaybetmememiz gerekiyor,” diye yanıtladı Hatteras, “yürümeliyiz, daha güçlü olanlar zayıfları taşısın.”

Yorgunluk yüzünden ister istemez umudunu yitiren Bell, “Acaba söylendiği yerde böyle bir gemi var mı?” diye irdeledi.

“Kuşkulanmak için bir neden var mı?” dedi Johnson, “Amerikalının kurtuluşu da bizim kurtuluşumuza bağlı.”

Doktor emin olmak için Altamont'u yeniden sorgulamak istedi. Altamont sesi her ne kadar zayıf çıksa da artık rahatça konuşabiliyordu. Daha önce verdiği detayları doğruladı; geminin granit kayalar üzerinde karaya oturduğunu, oradan hareket etmesini mümkün olmadığını, 125 derece 15 dakika boylamında, 83 derece 35 dakika enleminde olduğunu tekrarladı.

“Bu sözlerden kuşku duyamayız,” dedi doktor, “önümüzdeki zorluk *Porpoise*'ı bulmak değil, oraya kadar ulaşabilmek.”

Hatteras, “Ne kadar yiyeceğimiz kaldı?” diye sordu.

“En fazla üç gün yaşatacak kadar,” diye yanıtladı doktor.

Kaptan enerjik bir şekilde, “O halde üç günde oraya varmalıyız!” dedi.

“Gerçekten de öyle,” dedi doktor. “Eğer başarabilirsek şikâyet etmemeliyiz, zira şansımıza hava olağanüstü elverişliydi. Kar bizi on beş gün boyunca rahat bıraktı ve kızak sertleşmiş buzun üzerinde kolayca kayabildi. Ah! İçinde yüz kilo erzak olsaydı! Cesur köpeklerimiz bu ağırlığı rahatça çekebilirdi! Ama madem durum bu, o halde yapacak bir şey yok.”

“Biraz şans, biraz da ustalık gerektirecek ama elimizde kalan birkaç atımlık barutu avlanmak

için kullanamaz mıyız?” dedi Johnson. “Bir ayı vurabilirsek tüm yolculuğumuza yetecek kadar yiyeceğe kavuşuruz.”

“Şüphesiz,” dedi doktor. “Ama bu hayvanlar nadiren görülür ve hemen kaçarlar, tabii bir de yapılacak atışın ne kadar önemli olduğunu düşünmek bile gözün bulanmasına, ellerin titremesine yeter.”

“Ama siz usta bir nişancısınız,” dedi Bell.

“Evet, ama dört kişinin yemeği benim nişancılığıma bağlı olmadığı zaman. Elbette önüme fırsat çıkarsa elimden gelenin en iyisini yaparım. Ama şimdi dostlar şu birkaç kurutulmuş et kırıntısından oluşan akşam yemeğini yiyip uyumaya çalışalım ve sabah olur olmaz yolumuza koyulalım.”

Çok kısa bir süre sonra da aşırı yorgunluk diğer düşünceler baskın geldiği için herkes derin bir uykuya daldı.

Cumartesi günü sabahın erken saatinde Johnson yoldaşlarını uyandırdı, köpekler kızağa koşuldu ve küçük ekip kuzeye doğru yürüyüşlerine tekrar başladı.

Gökyüzü harikuladeydi, atmosfer son derece berrak, hava çok soğuktu, güneş ufukta belirmediğinde elips biçimindeydi, yatay çapı yansıma yüzünden dikey çapının iki katıymış gibi görünüyordu, berrak ama soğuk ışıklarını uçsuz bucaksız donmuş ovaya saçıyordu. Işığın geri gelişi her ne kadar sıcaklık yaymasa da mutluluk veriyordu.

Doktor soğuğa ve yalnızlığa göğüs gererek elindeki tüfekte birlikte birkaç mil açıldı, uzaklaşmadan önce cephanesini tam olarak hesaplamış-

tı, sadece dört atımlık barutu ve üç kurşunu kalmıştı; hepsi bu kadardı. Kutup ayısı gibi güçlü ve dayanıklı bir hayvanın genellikle ancak onuncu ya da on ikinci atıştan sonra düşeceği göz önüne alındığında cephanesi çok azdı.

Cesur doktorun niyeti böyle korkunç bir avın peşine düşmek değildi; birkaç tavşan, iki veya üç tilki işlerini görür ve yeterli yiyeceği elde etmelerini sağlardı.

Doktor elindeki tüfekle birlikte birkaç mil açıldı.

O gün bu hayvanlardan birine rastlamasına rağmen ya yeteri kadar yaklaşmadığından ya da yansıma yüzünden kurşunu boşa gitti. Bu gezi ona boş yere bir kurşuna ve bir atımlık baruta mal oldu.

Silah sesinden umutlanan arkadaşları doktorun başı öne eğik döndüğünü gördü. Bir şey söylemediler. Akşam kalan iki günün iki çeyrek istihkakını bir köşeye ayırdıktan sonra her zamanki gibi yattılar.

Ertesi gün yol onlara gittikçe daha zahmetli gelmeye başladı. Yürümüyor, sürünüyorlardı, köpekler foku bağırsaklarına kadar yemişti ve koşumlarını kemirmeye başlamışlardı.

Kızağın uzağından birkaç tilki geçti, doktor onları takip ederken bir el daha ıskaladığı için son kalan kurşununu ve sondan bir önceki barutunu riske atmayı göze alamadı.

Akşam daha erken mola verdiler, yolcuların adım atacak halleri kalmamıştı ve yol harikula-de kuzey ışıklarının manzarasıyla aydınlansa da durmak zorunda kaldılar.

Pazar akşamı buz tutmuş çadırın içinde yenen son yemek çok hüznü geçti. Eğer Tanrı bu talihsizlerin yardımına koşmazsa sonları felaket olacaktı.

Hatteras konuşmuyordu, Bell artık düşünmüyordu, Johnson tek kelime etmeden düşünüyordu ama doktor hâlâ umudunu kaybetmiyordu.

Johnson'ın aklına geceleyin birkaç tane tuzak kazma fikri geldi, tuzağa koyacak yemi olmadığı için icadının başarısına pek güvenmiyordu ve bunda da haklıydı zira sabah tuzaklara bakmaya gittiğinde tilki izlerine rastlamıştı ama hiçbir tuzağa düşmemişti.

Büyük bir hayal kırıklığıyla geri dönerken yüz metreden daha az bir mesafede kızaktan yayılan kokuları koklayan devasa bir ayı fark etti. Yaşlı denizci Tanrı'nın bu beklenmedik hayvanı avlaması için ona sunduğunu düşündü, yoldaşlarını uyandırmadan doktorun tüfeğine uzandı ve ayının yan tarafına geçti.

Yeterince yaklaştığında tüfeği kaldırıp nişan aldı ama tetiğe basacağı anda kollarının titredi-

ğini hissetti, deriden yapılma koca eldivenleri rahatsız ediyordu. Onları çabucak çıkarttı ve tüfeği daha kendinden emin kavradı.

Aniden acı bir çığlık attı. Soğuk namlu yüzünden yanan elinin derisi namluya yapışıp kalmıştı, bu sırada silah yere düştü ve çarpmanın etkisiyle patlayarak son kurşunu havaya gönderdi.

Doktor silah sesine koştu, her şeyi anladı. Sakince kaçan hayvanı gördü, umutsuzluk içindeki Johnson artık elinin acısını düşünmüyordu.

“Tam bir kız çocuğu gibiyim!” diye bağınıyordu, “bu kadarcık bir acıya bile dayanmasını bilmeyen bir çocuk. Ben! Bu yaşta!”

“Haydi içeri girin, Johnson,” dedi doktor. “Donacaksınız, bakın elleriniz bembeyaz olmuş bile, gelin, gelin.”

Lostromo, “Sizin tedavinizi hak etmiyorum, Bay Clawbonny,” dedi. “Beni bırakın.”

“İnatçılık etmeyin ve gelin, yoksa birazdan çok geç olacak,” diye karşılık verdi doktor.

Doktor yaşlı denizciyi çadırın içine soktu, sobanın sıcaklığının sıvı halde tuttuğu ama soğuk olan bir çanak suya ellerini daldırdı, ancak Johnson ellerini sokar sokmaz su dondu.

“Gördünüz mü?” dedi doktor, “İçeri girmenin tam zamanıymış yoksa ellerinizi kesmek zorunda kalacaktım.”

Tedavi sayesinde bir saatin sonunda tüm tehlike ortadan kalkmıştı ama kolay olmamıştı; yaşlı denizcinin parmaklarındaki kan dolaşımını sağlamak için sürekli ovalamak gerekmişti. Doktor ciddi bir kazadan kaçınmak için ellerini kesinlikle sobadan uzak tutmasını tavsiye etti ona.

O sabah yemekten mahrum kaldılar; tuzlanmış et, kurutulmuş pastırma tamamen bitmişti. Bir peksimet kırıntısı dahi kalmamıştı, sadece iki yüz elli gram kadar kahveleri vardı, bu sıcak içeceklerle yetinmek zorunda kaldılar ve tekrardan yürümeye koyuldular.

Bell, Johnson'a tarifi mümkün olmayan umutsuzluk dolu bir sesle, "Artık hiç yiyeceğimiz kalmadı," dedi.

"Tanrı'ya güvenelim," dedi yaşlı denizci, "O'nun bizi kurtaracak sonsuz gücü var."

"Ah, Kaptan Hatteras, ah!" diye devam etti Bell, "ilk seferlerinden geri dönmeyi başaramadı, akıl alır gibi değil! Ama bundan geri dönemeyecek ve ülkemizi bir daha göremeyeceğiz."

"Cesaretini yitirme, Bell, kaptanın fazlasıyla cesur bir adam olduğunu kabul ediyorum ama yanında çözüm üretmekte çok usta biri daha var."

"Doktor Clawbonny mi?"

"Ta kendisi."

Bell omuz silkerek, "Böyle bir durumda ne yapabilir ki?" diye karşılık verdi. "Buzları et parçalarına mı dönüştürecek? O Tanrı mı ki mucizeler yaratacak?"

Lostromo yoldaşının kuşkularına, "Kim bilir? Ben ona güveniyorum," diye karşılık verdi.

Bell başını salladı ve artık hiçbir şey düşünmez olduğu derin sessizliğine yeniden gömüldü.

O gün ancak üç mil kadar ilerleyebildiler, akşam yemeği yenmedi, köpeklerin birbirlerini yeme tehlikesi vardı, insanlar açlığın acılarını şiddetle hissediyordu.

Tek bir hayvan bile görünmemişti. Zaten görseler de ne olacaktı ki? Bıçakla avlanamazlardı. Bu arada

Johnson devasa bir ayının rüzgâr altında bir mil mesafeden talihsiz kafileyi takip ettiğini sezmişti.

“Bizi gözlüyor,” diye düşündü. “Bizi kolay bir av olarak görüyor.”

Ama Johnson yoldaşlarına bundan bahsetmedi, akşam olağan molalarını verdiler, yemekleri yalnızca kahveden ibaretti. Talihsiz adamlar gözlerinin karardığını, zihinlerinin bulandığını hissediyorlardı ve açlık yüzünden çektikleri işkence onları bir saat bile uyutmuyordu, acı ve tuhaf rüyalar zihinlerini teslim alıyordu.

Bedenlerin yeterince beslenmesinin mutlak bir şart olduğu boylamda salı sabahı geldiğinde zavallılar otuz altı saattir yemek yememiş haldeydi. Bununla birlikte insanüstü bir irade göstererek yeniden yola koyuldular, köpekler güçsüz düştüğü için kızıağı kendileri çekiyordu.

İki saatin sonunda bitkin halde yere yığıldılar.

Hatteras daha fazla ilerlemek istiyordu. Her zamanki enerjisiyle arkadaşlarını ayağa kalkmaya razı etmek için yalvarıyor, dua ediyordu. Ama bu imkânsız istemektir.

Bunun üzerine Hatteras, Johnson'ın da yardımıyla bir buz tepciğinin içine buzdan ev kazmaya başladı. Adamlar bu şekilde çalışırken kendi mezarlarını kazıyormuş gibiydi.

Hatteras, “Soğuktan ölmektense açlıktan ölmeyi tercih ederim,” diyordu.

Yorgunluktan tükenmiş halde evi tamamladılar ve kfile içine sığındı.

Gün böyle geçti. Akşam arkadaşları hareket etmeden dururken Johnson bir tür sanrı gördü, devasa ayı rüyasına girdi.

İki saatin sonunda bitkin halde yere yığıldılar.

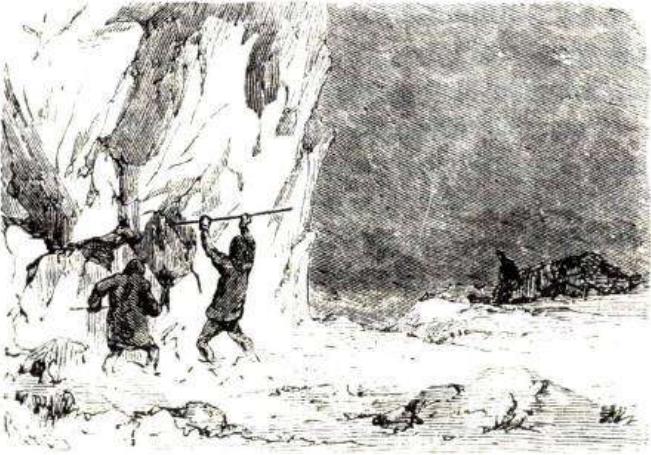
Sürekli tekrarladığı bu kelime doktorun dikkatini çekti ve yaşlı denizciyi uyuşukluğundan uyandırarak niçin durmadan bir aydan söz ettiğini ve bunun hangi ayı olduğunu sordu.

“Bizi takip eden ayı,” dedi Johnson.

Doktor, “Bizi takip eden ayı mı?” diye sordu.

“Evet, iki günden beri.”

“İki günden beri mi? Onu gördünüz mü?”

Hatteras, "Soğuktan ölmektense açlıktan ölmeyi tercih ederim," diyordu.

"Evet, rüzgâr altında bir mil mesafeden takip ediyor."

"Ve beni haberdar etmediniz, Johnson?"

"Neye yarardı ki?"

"Doğru," dedi doktor, "ona sıkacak tek kurşunumuz bile yok."

"Ne bir külçe, ne bir parça demir ne de herhangi bir çivi var!" diye yanıtladı yaşlı denizci.

Doktor sustu ve düşünmeye başladı. Bir süre sonra lostromoya şöyle dedi: "Bu hayvanın bizi takip ettiğine emin misiniz?"

"Evet, Bay Clawbonny. İnsan etinden kendine bir ziyafet çekmek istiyor! Bizim ondan kaçamayacağımızı biliyor!"

Yoldaşının umutsuz ses tonundan duygulanan doktor, "Johnson," dedi.

Artık kendini kaybederek sayıklamaya başlayan zavallı, "Onun yiyeceği garanti! Açlıktan ölü-

yor olmalı ve artık onu daha fazla bekletmemiz neye yarar ki?”

“Johnson, sakın olun!”

“Hayır, Bay Clawbonny, madem öleceğiz bu hayvanın acısını uzatmanın ne gereği var? O da bizim gibi aç, midesine indireceği bir fok yok! Bu yüzden Tanrı ona insanları gönderdi! Ne mutlu ona!”

Yaşlı Johnson delirmeye başlamıştı, buzdan evi terk etmek istiyordu. Doktor onu kontrol etmekte çok zorlandı ve eğer bunu başarabildiyse kullandığı güçten ziyade büyük bir inançla söylediği şu sözlerin sayesindeydi: “Yarın bu ayıyı öldüreğim.”

Johnson kötü bir rüyadan uyanmış gibi, “Yarın!” dedi.

“Yarın.”

“Merminiz yok.”

“Yapacağım.”

“Mermi yapacak kurşununuz yok.”

“Hayır, ama cıvam var.”

Bu sözler üzerine doktor termometreyi aldı, içерinin sıcaklığının sıfırın altında elli derece (+10° santigrat) olduğunu gösteriyordu. Doktor dışarı çıktı, aleti buzun üstüne yerleştirip tekrar içeri girdi. Dışarının sıcaklığı -47° santigrattı.

Yaşlı denizciye, “Yarın görüşürüz, şimdi uyun, güneşin doğmasını bekleyeceğiz,” dedi.

Geceyi açlıktan kıvranarak geçirdiler, yalnızca lostromo ve doktor biraz umut besledikleri için açlık acılarını hafifletebildiler.

Ertesi gün güneşin ilk ışıklarıyla beraber doktor ve onu takip eden Johnson dışarı fırlayıp termometrenin yanına koştu, tüm cıva haznenin içi-

ne toplanarak yekpare bir silindir şeklini almıştı. Doktor termometreyi kırarak, eldivenlerin içinde özenle korunan parmaklarıyla çok sert bir metal parçasını çıkarttı. Bu gerçek bir külçeydi.

Lostromo, "Ah! Bay Clawbonny," diye bağırdı, "işte, bu gerçekten harika! Siz büyük bir adam-sınız!"

"Hayır, dostum," diye yanıtladı doktor. "Ben sadece iyi bir hafızası olan ve çok okumuş bir adamım."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Kaptan Ross'un raporunda bahsettiği bir olayı hatırladım. Tüfeğine doldurduğu donmuş cıvadan yapılmış bir mermiyle bir parmak kalınlığındaki tahtayı deldiğini anlatıyordu. Bunu biraz yağ ile yapsaydım bile sonuç aşağı yukarı aynı olurdu, zira anlattığına göre badem yağından yapılan mermiyle bir direğe ateş edilmiş, mermi direği yardıktan sonra kırılmadan sekip yere düşmüş."

"İnanılmaz bir şey!"

"Ama bak, buna inanabilirsin, işte hayatımızı kurtarabilecek bir metal parçası, ama kullanmadan önce onu açık havada bırakalım ve bakalım ayı peşimizi bırakmış mı?"

Bu sırada Hatteras kulübeden çıktı, doktor ona külçeyi gösterdi ve niyetini söyledi, kaptan onun elini sıktı ve üç avcı ufku gözlemeye başladı.

Hava açıktı. Hatteras yoldaşlarının önünde gittiği için bin iki yüz metreden daha az mesafedeki ayıyı önce o gördü.

Hayvan kışının üzerine oturmuş kafasını sakince sallayarak alışılmadık misafirlerinden yayılan kokuyu kokluyordu.

Üç avcı ufku gözlemeye başladı.

Kaptan, “İşte, orada!” diye bağırdı.

“Sessiz olun!” dedi doktor.

Ama bu koca dört ayaklı avcılarını gördüğü halde yerinden bile kıpırdamadı. Onlara korkmadan ve öfke duymadan bakıyordu. Buna rağmen ona yaklaşmak son derece güç olacaktı.

“Dostlarım,” dedi Hatteras. “Burada söz konusu olan içi boş bir av zevki değil, kendi canımızı kurtarmaya çalışıyoruz. Bu yüzden dikkatli davranalım.”

“Evet,” dedi doktor. “Tek bir atış yapma hakkımız var. Hayvanı ıskalamamalıyız, eğer kaçarsa bu bizim sonumuz demektir, zira bir tazıdan daha hızlı koşar bu hayvan.”

“O halde doğruca hayvanın üzerine gitmek gerek,” diye yanıtladı Johnson. “Bu hayatımızı riske atmak demek olsa da ne çıkar? Bu riski ben almak istiyorum.”

“Ben gideceğim!” diye bağırdı doktor.

Hatteras sakince, "Ben!" diye yanıtladı.

"Ama," diye bağırdı Johnson, "herkesin kurtuluşu için siz benim gibi yaşlı birinden daha faydalı değil misiniz?"

"Hayır, Johnson," diye devam etti kaptan, "hayatımı gerektiğinden daha fazla riske atmayacağım, üstelik sizin yardımınıza da ihtiyaç duyabilirim."

Doktor, "Hatteras, ayıya doğru mu yürüyeceksiniz?" diye sordu.

"Eğer kafamın kırılması pahasına onu öldürebileceğimden emin olsaydım bunu yapardım doktor ama yaklaşırsam kaçabilir. Kurnaz bir hayvan, şimdi biz ondan daha kurnaz olaya çalışalım."

"Ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Varlığımı hissettirmeden ona on adım yaklaşıcağım."

"Peki bu nasıl olacak?"

"Yöntemim tehlikeli ama basit. Öldürdüğünüz fokun derisini saklamıştınız değil mi?"

"Kızakta."

"Güzel, Johnson burada onu gözlerken biz de buzdan eve dönelim."

Lostromo kendini ayının gözlerinden tamamen gizleyen bir tümseğin arkasına kaydı.

Ayı her zamanki yerinde oturmuş, havayı koklayarak başını tuhaf tuhaf sallamaya devam ediyordu.

5

Fok ve Ayı

Hatteras ve doktor eve girdi.

Hatteras, “Bildiğiniz gibi kutup ayıları fokları avlar, temel besinleri onlardır. Günler boyufok çukurlarının başında beklerler ve buzun yüzeyine çıkar çıkmaz ayaklarıyla onları boğarlar. Bu yüzden bir fokun varlığı ayıyı ürkütmez. Hatta bunun tam tersi olur,” dedi.

“Sizin planınızı anladığımı sanıyorum,” dedi doktor. “Tehlikeli bir plan.”

“Ama başarı şansı var,” dedi kaptan. “Bu yüzden uygulamamız gerek. Bu fok derisini üzerime giyip buz tarlasında kayacağım. Vakit kaybetmeyelim. Tüfeğinizi doldurup bana verin.”

Doktorun söyleyeceği bir söz kalmamıştı, yoldaşının teşebbüs ettiği şeyi o da yapardı. Yanına biri kendisi, biri de Johnson için iki balta alarak evden çıktı, sonra Hatteras’la birlikte kızağa doğru yöneldi.

Hatteras burada fok kılığına büründü, vücudunu tamamen kaplayan fok derisinin içine doğru kayd.

Bu sırada doktor tüfeği son atımlık barutla doldurdu, sonra namluya bir demirin sertliğiyle bir kurşunun ağırlığına sahip cıva külçesini yerleştirdi. Bunları yaptıktan sonra silahı Hatteras’a verdi, o da tüfeği fok derisinin içine gizledi.

Hatteras doktora, “Şimdi Johnson’ın yanına gidin, ben rakibimi şaşırtmak için birkaç dakika bekleyeceğim,” dedi.

“Cesur olun, Hatteras,” dedi doktor.

“Siz sakın kalın ve silah sesini duymadan kesinlikle ortaya çıkmayın.”

Doktor süratle Johnson’ın gizlendiği tümseğin yanına gitti.

Johnson, “Neler oldu?” dedi.

“Şimdi bekleyeceğiz, Hatteras bizi kurtarmak için fedakârlık yapıyor.”

Doktor duygulanmıştı; ayıya baktı, hayvan sanki bir tehlike sezmiş gibi kızdığına dair belirtiler gösteriyordu.

On beş dakikanın sonunda fok buzun üzerinde sürünüyordu, ayıyı iyice yanıltmak için büyük blokların ardından dolaşıyordu, şimdi ona yüz metre mesafedeydi. Ayı onu fark etti, sanki kaçmak ister gibi kendini topladı.

Hatteras fokun hareketlerini öyle büyük bir ustalıkla taklit ediyordu ki doktor habersiz olsaydı kesinlikle o bile aldanabilirdi.

Johnson’a alçak sesle, “İşte, böyle! Evet, çok güzel!” diyordu.

Fok, ayının yan tarafına geçtiğinde ayıyı fark etmemiş gibi davranıyordu, suya dalmak için deliğini arıyormuş gibi yapıyordu.

Ayı da kendi köşesinden buz bloklarını dolaşarak büyük bir dikkatle ona doğru ilerliyordu, ateş saçan gözleri çok büyük bir iştahla parlıyordu, bir ay, belki iki aydan beri hiçbir şey yememişti ve şans onun karşısına kolay bir av çıkarmıştı.

Fok kısa süre sonra düşmanının on adım kadar yakınına gelmişti, ayı bir anda doğrulup devasa bir adım attı, Hatteras'ın üç adım önünde durduğunda ayı şaşkınlık ve korku içindeydi, zira Hatteras fok derisini arkaya atmış ve dizini yere dayamış bir şekilde ayının kalbine nişan alıyordu.

Silah patladı ve ayı buzun üzerine serildi.

Doktor, "İleri! ileri!" diye bağırdı.

Ve peşindeki Johnson'la beraber çarpışmanın meydana geldiği sahneye doğru koştu.

Devasa hayvan doğrulmuş bir eliyle havayı döverken öbür eliyle de yerden avuçladığı bir avuç karla yarasını kapamaya çalışıyordu.

Hatteras yerinden bile kımıldamadı, elinde bıçakla bekliyordu. Ama çok iyi nişan almıştı, titremeyen elleriyle hayvanı en can alıcı yerinden vurmuştu, yoldaşları gelmeden önce bıçağını hayvanın boğazına köküne kadar sapladı ve hayvan bir daha kalkmamak üzere yere serildi.

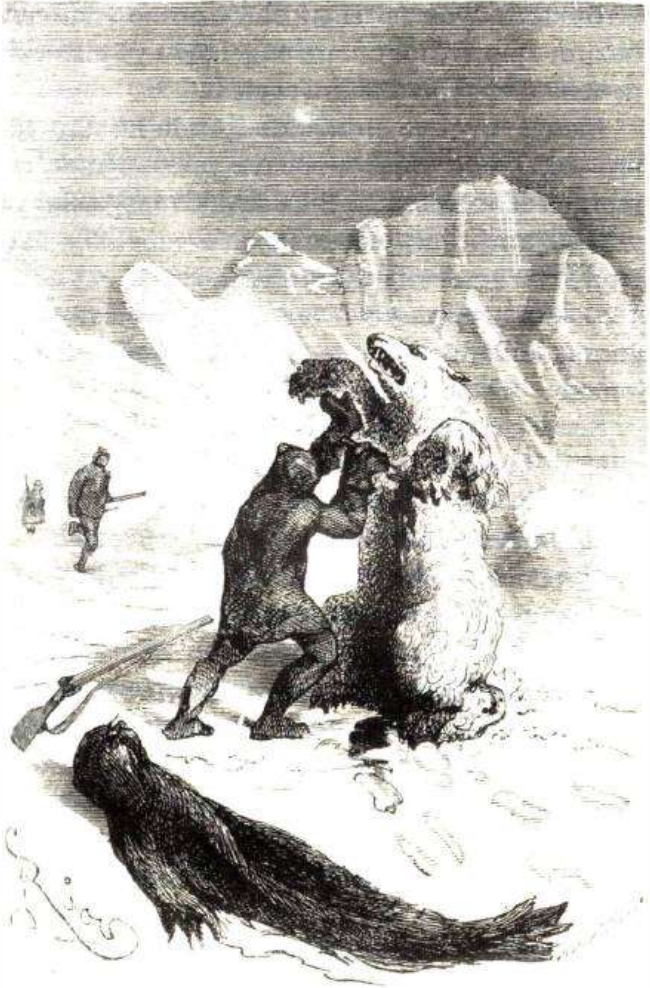
"Zafer!" diye bağırdı Johnson.

Doktor da, "Yaşasın! Yaşasın! Yaşasın!" diye bağııyordu.

Hatteras kollarını kavuşturmuş, hiçbir duygu belirtisi göstermeden hayvanın devasa bedenine bakıyordu.

"Şimdi işe koyulma sırası bende," dedi Johnson. "Bu hayvanı öldürmek iyi de soğğun bunu bir taş gibi sertleştirmesini beklememek lazım, yoksa dişlerimiz ve bıçaklarımız kesmeye yetmez."

Johnson neredeyse bir sığırın boyutlarındaki bu iri hayvanın derisini yüzmeye başladı, boyu dokuz adım gövdesi altı adımdı, ağzından üç parmak uzunluğundaki iki dişi dışarı çıkıyordu.

Hatteras bıçağını hayvanın
boğazına köküne kadar sapladı.

Johnson hayvanın karnını açtığında midesinde sadece suya rastladı, ayının uzun zamandır yemek yemediği ortadaydı, buna rağmen çok yağlıydı ve ağırlığı yedi yüz elli kiloya yakındı.

Doktorun yoldaşları çiğ etin üzerine atlamaya hazırdı ama doktor onlara engel oldu ve pişmesini beklemeleri gerektiğini söyledi.

Clawbonny eve girdiğinde içeride hüküm süren soğuk onu şaşırttı, sobaya yaklaştığında tamamen söndüğünü gördü, sabahki meşgaleler ve yaşadıkları heyecanlar Johnson'a genellikle üstlendiği bu görevini unutturmuştu.

Doktor ateşi yeniden yakmaya uğraştı ama soğumuş küllerin arasında tek bir kıvılcım bile bulamadı.

Kendi kendine, "Haydi bakalım biraz sabır," dedi.

Kav bulmak için kızıağın yanına gitti ve Johnson'dan çakmak taşını istedi.

"Soba sönmüş," dedi.

Johnson, "Benim hatam," diye yanıtladı.

Çakmaktaşını taşıdığı cebini aradı ancak hayretle yerinde olmadığını gördü.

Diğer ceplerine de baktı yine bulamadı, eve girip geceyi geçirdiği battaniyenin her tarafına baktı, çakmaktaşı orada da yoktu.

Doktor, "Evet, çakmaktaşı nerede?" diye seslendi.

Johnson yoldaşlarının yanına dönüp onlara baktı.

"Çakmaktaşı sizde değil mi, Bay Clawbonny?" dedi.

"Hayır, Johnson."

"Ya sizde mi kaptan?"

Hatteras, "Hayır," diye yanıtladı.

"Çakmaktaşı hep sizde duruyordu," dedi doktor.

Yaşlı denizci sapsarı bir yüzle, "Onu kaybettim..." diye mırıldandı.

Titremekten kendini alamayan doktor, "Kayıp mı ettiniz?" diye bağırdı.

Başka çakmaktaşları yoktu ve bu kayıp korkunç sonuçlar doğurabilirdi.

Doktor, "İyice arayın, Johnson," dedi.

Johnson ayıyı gözlediği tümseğin etrafını aramaya koştu, sonra gelip ayıyı yüzdüğü mücade-
lenin geçtiği alanı aradı ama hiçbir şey bulamadı.
Umutsuzca geri döndü. Hatteras hiçbir serzenişte
bulunmadan ona baktı.

Doktora, "İşte bu çok kötü oldu," dedi.

O da, "Evet," diye yanıtladı.

"Merceğini çıkararak ateş yakmakta kullanabi-
leceğimiz hiçbir aletimiz, dürbünümüz yok."

"Biliyorum," diye yanıtladı doktor, "bu gerçek-
ten kötü bir durum zira kavı tutuşturmaya yete-
cek güçte güneş ışığı var."

"Peki, o halde biz de açlığımızı bu çiğ etle bas-
tırırız, sonra yürümeye devam ederek gemiye
ulaşmaya çalışırız."

Düşüncelere dalan doktor, "Evet," diyordu,
"evet, bu mümkün olabilir, son kertede, niçin
olmasın? Deneyebiliriz..."

"Aklınızdan neler geçiyor?" diye sordu Hat-
teras.

"Aklıma bir fikir geldi..."

Johnson, "Bir fikir mi? Sizden çıkan bir fikir
mi? O halde kurtulduk demektir."

"Asıl soru başarılı olup olmayacağı," diye ya-
nıtladı doktor.

"Planınız nedir?" dedi Hatteras.

"Mademki merceğimiz yok o halde bir mercek
yaparız."

“Nasıl yapacağız?” diye sordu Johnson.

“Yontacağımız bir parça buzla.”

“Ne? Bundan emin misiniz?”

“Neden olmasın? Söz konusu olan şey güneş ışınlarını ortak bir noktaya yöneltmektir ve buz burada çok iyi bir kristal görevi görebilir.”

“Bu mümkün mü?” dedi Johnson.

“Evet, yalnızca tuzlu sudan oluşan buzdan ziyade tatlı sudan oluşan buzlu tercih ederim, çünkü daha berrak ve daha sert olur.”

Johnson yüz adım ilerideki bir tümseği göstererek, “Eğer yanılmıyorsam siyahımsı renkteki şu kütle ve şu yeşil rengin bize gösterdiği şey...”

“Haklısınız, gelin dostlarım, Johnson baltanızı yanınıza alın.”

Üç adam gösterilen buz bloğunun yanına gitti ve onun gerçekten de tatlı sudan oluşmuş bir buz bloğu olduğunu gördüler.

Doktor bir adım çapında bir parçayı kesip ayırdı ve baltasıyla kabaca yontmaya başladı, sonra bıçağını kullanarak yüzeyi daha düz hale getirdi, nihayet eliyle yavaş yavaş parlattı ve kısa süre sonra sanki harika bir kristalden yapılmış gibi şeffaf bir mercek elde etti.

Sonra buzdan evin girişine geldi, bir parça kav alıp deneyine başladı.

Güneş ışınları yeterince güçlü parlıyordu, doktor merceğini ışıklara karşı yöneltti ve ondan geçen ışınlar kavın üstüne düşüyordu.

Kav birkaç saniye içinde yandı.

Gözlerine inanamayan Johnson, “Yaşasın! Yaşasın!” diye bağırıyordu. “Ah! Bay Clawbonny! Bay Clawbonny!”

Kısa süre sonra şeffaf bir mercek elde etti.

Yaşlı denizci sevincine hâkim olamıyordu, bir deli gibi sağa sola gidip geliyordu.

Doktor eve girmişti, birkaç dakika sonra soba gürüldüyordu ve bir süre sonra da ızgara etin iştah açıcı kokusu Bell'i uyuşukluğundan uyandırdı.

Bu yemeğin nasıl büyük bir mutlulukla kutlandığı tahmin edilebilir, bununla birlikte doktor yoldaşlarına az yemelerini tavsiye etti, kendi de onlara örnek oldu ve yemeğini yerken tekrar söz aldı.

"Bugün mutlu bir gün," dedi, "yolculuğumuzun geri kalanına yetecek kadar yiyeceğimiz var. Bununla birlikte rehavete kapılmamalı ve tekrardan yola koyulmalıyız."

Artık neredeyse rahatça konuşabilen Altamont, "Artık Porpoise'dan sadece kırk sekiz saatlik bir mesafede olmalıyız," dedi.

Doktor gülerek, "Umarım," dedi. "Orada ateş yakabilecek şeyler bulabiliriz, değil mi?"

Amerikalı, "Evet," diye yanıtladı.

"Zira her ne kadar benim buzdan yapılma merceğim çok iyi olsa da," diye devam etti doktor, "güneş olmadığı zamanlar pek işe yaramaz ve kutba dört derecelik mesafede güneşin olmadığı günlerin sayısı çok fazladır."

Altamont iç çekerek, "Çok doğru," diye yanıtladı, "kutuptan sadece dört derece daha aşağıda! Gemim daha önce hiçbir geminin gidemediği yere kadar ulaştı!"

Hatteras, "Yola koyulalım!" diye kısa bir komut verdi.

Doktor iki kaptana da endişeli bir bakış fırlatarak, "Yola koyulalım!" diye tekrarladı.

Yolcular güçlerini yeterince toplamıştı, köpekler ayının kalıntılarının büyük bölümünü yemişti ve kuzeye giden yola hızla tekrar çıktılar.

Yol boyunca doktor, Altamont'tan bu kadar uzak yerlere gelmesinin nedenlerini öğrenmeye çalıştı ama Amerikalı kaçamak cevaplar verdi.

Doktor yaşlı lostromonun kulağına, "Bu iki adama göz kulak olmak lazım," dedi.

Johnson, "Evet," diye yanıtladı.

"Hatteras asla Amerikalıya hitap etmiyor ve Amerikalı da Hatteras'a herhangi bir minnettarlık göstermiyor! Neyse ki ben buradayım."

"Bay Clawbonny," diye yanıtladı Johnson, "bu Yankee hayata geri döndüğünden beri onun suratından hiç hoşlanmadım."

Doktor, "Ya ben çok yanıliyorum ya da o Hatteras'ın planlarını tahmin ediyor," dedi.

"Bu yabancının Hatteras'la aynı amacı taşıdığına mı inanıyorsunuz?"

"Kim bilir Johnson? Amerikalılar gözü pek ve yılmaz insanlar, bir İngilizin yapmak istediğini bir Amerikalı da deneyebilir."

"Sizin fikrinize göre Altamont..."

"Hiçbir fikrim yok," diye yanıtladı doktor, "ama gemisinin kutup yolundaki pozisyonu çok düşündürücü."

"Ama Altamont elinde olmadan sürüklendiğini söyledi."

"Evet, söyledi ama bunu söylerken bana dudaklarında garip bir gülümseme varmış gibi geldi."

"Kahretsin! Bay Clawbonny bu karakterdeki iki adamın arasındaki rekabet çok kötü sonuçlar doğurabilir."

"Dua edelim ki ben yanıliyorum, Johnson, zira bu durum çok ağır sonuçlara, belki de bir felakete yol açabilir."

"Umarım Altamont bizim onun hayatını kurtardığımızı unutmaz."

"O da bizimkini kurtarmayacak mı? Eğer biz olmasaydık onun şu an ölmüş olacağını kabul ediyorum ama o olmadan, onun gemisi ve barındırdığı erzaklar olmadan biz ne halde olurduk?"

"Bay Clawbonny, nihayetinde siz varsınız ve umarım sizin yardımınızla her şey yolunda gider."

"Ben de öyle umuyorum, Johnson."

Yolculuk olaysız geçiyordu, ayının eti çok fazlaydı ve bol bol yemek yiyorlardı, doktorun şakaları ve barışçıl felsefesi sayesinde küçük kafilenin neşesi yerindeydi; bu iyi insan bilgin heybesinden her zaman olaylardan ve nesnelerden ders alacak şeyler çıkartıyordu. Sağlığı bozulmuyordu, yorgunluk ve yoksunluğa rağmen fazla zayıflama-

mıştı, Liverpoollu dostları onu tanımakta güçlük çekmezdi, özellikle de güzel ve tükenmez mizah duygusu yüzünden.

Cumartesi sabahı, uçsuz bucaksız buz ovasının doğası hissedilir şekilde değişti, eğilip bükülmüş buz blokları, daha sık görülen buz kütleleri, birbiri üstüne yığılan tümsekler, büyük bir basınca maruz kalmış buz tarlasını işaret ediyordu. Bilinmeyen bazı karaların, yeni bazı adaların geçitleri daraltması sonucu bu altüst oluşa yol açtığı açıktı. Daha büyük ve daha sık rastlanan tatlı sudan oluşmuş buz blokları yakınlarda bir kıyının olduğuna işaret ediyordu.

Yeni bir kara parçasıyla aralarındaki mesafe çok azdı ve doktor kuzey yarım küre haritasını zenginleştirmek arzusuyla yanıyordu. Bilinmedik bir kıyının hatlarını kaleminin ucuyla çizmenin ne büyük bir zevk olacağını hayal etmek olanaksızdı, doktorun amacı buydu, Hatteras'ın amacı kutba ayak basan ilk kişi olmaktı ancak doktor isimlerini vereceği denizleri, boğazları, körfezleri, bu yeni kıtanın en küçük girinti ve çıkıntılarını hayal ederek şimdiden mutlu oluyordu. Şüphesiz bu muzaffer terminolojide yoldaşlarını, dostlarını, "muhteşem majestelerini" ve kraliyet ailesini unutmayacaktı ama kendini de unutmayacaktı ve haklı bir gururla "Clawbonny Burnu" ismini bir an için gözünün önünde canlanıyordu.

Bu düşünceler bütün gün onu meşgul etti. Her zamanki gibi akşam kampı hazırlandı ve bilinmedik toprakların yanında geçirdikleri bu gece boyunca herkes sırasıyla nöbet tuttu.

Ertesi gün pazardı, ayının ayaklarından oluşan sıkı ve enfes bir kahvaltının ardından kuzeye doğru yollarına devam eden yolcular biraz batıya kaydı, yol daha zor bir hal almıştı, buna rağmen hızlı yürüyorlardı.

Altamont kızağın tepesinde büyük bir dikkatle ufku gözlüyordu, yoldaşları engelleyemedikleri bir endişe içindeydi. Son gözlemleri 83 derece 35 dakika enlemi, 120 derece 15 dakika boylamı gösteriyordu, bu Amerikan gemisinin bulunması gereken noktaydı, bugün bir ölüm kalım sorusu yanıtını bulacaktı.

Nihayet öğleden sonra saat iki sıralarında, ayağa kalkan Altamont her yerde yankılanan çığlığıyla kabileyi durdurdu ve başka gözlerin etrafındaki diğer buzdağlarıyla karıştıracağı beyaz bir kütleyi parmağıyla işaret ederek yüksek sesle bağırdı: "Porpoise!"

Altamont yüksek sesle bağırdı: "Porpoise!"

24 mart' büyük bir bayram günüydü, bu bayram sırasında Avrupa'nın tüm şehirlerinin sokaklarına çiçekler ve yapraklar serilir, çan sesleri yankılanır ve hava güzel kokularla kaplanırdı.

Ama burada, bu ıssız ülkedeki manzara ne kadar hüzünlüydü! Ne kadar sessizdi! Sert ve yakıcı bir rüzgâr vardı; kuru bir yaprak, bir tutam ot bile yoktu.

Bununla birlikte bu pazar yolcular için de mutlu bir gündü, zira kendilerini çok yakında bekleyen ölümden kurtaracak erzaka nihayet kavuşacaklardı.

Adımlarını sıklaştırdılar, köpekler daha büyük bir enerjiyle kızıağı çektiler, Dük memnuniyetten havlıyordu ve kafilé kısa süre sonra Amerikan gemisine ulaştı.

Porpoise, tamamen karların altına gömülmüştü; ne direkleri, ne serenleri ne de halatları vardı, kazaya uğradığında tüm donanımı kırılmıştı. Gemi şu an görülmeyen kayalıklardan oluşan bir yatağın içine gömülmüştü. Porpoise çarpmanın etkisiyle yan yatmıştı, karinesi yarılmıştı, içi de yaşanılabilir gibi görünmüyordu.

* İsa'nın Kudüs'e girişinin kutlandığı Dallar Bayramı, her yıl Paskalya'dan bir önceki pazar kutlanır -ed.n.

Kaptan, doktor ve Johnson güç bela gemiye girebildikten sonra bunun farkına vardı. Büyük ambar kapağına ulaşabilmek için on beş adımdan daha fazla buz temizlemeleri gerekmişti ama çok sayıda iz bırakmalarına rağmen vahşi hayvanların erzak deposuna zarar vermediklerini görünce herkes sevindi.

"Her ne kadar yeterli erzak ve yakacak olsa da bu geminin gövdesi barınmak için bana çok uygun görünmüyor," dedi Johnson.

"O halde karada kardan bir ev yapıp mümkün mertebe iyi yerleşmeliyiz," diye yanıtladı Hatteras.

Doktor söz alarak, "Kesinlikle," dedi, "ama acele etmeyelim ve her şeyi doğru dürüst yapalım. Gerekirse geçici bir süre için gemiye yerleşebiliriz, bu arada da bizi soğuktan ve hayvanlardan koruyacak sağlam bir ev yaparız. Mimarlığını ben üstleniyorum, eserimin hakkını vereceksiniz!"

Johnson, "Yeteneklerinizden kuşku duymuyorum, Bay Clawbonny; buraya elden geldiğince iyi yerleşelim ve bu gemide bulunan şeylerin envanterini çıkaralım, maalesef ne şalupa ne de sandal görebildim ve bu kalıntılar o kadar kötü durumda ki bir tekne yapmamıza elverişli değil," dedi.

"Kim demiş?" dedi doktor. "Zamanla ve düşünüp taşınarak en uygun şeyleri yapabiliriz, şimdi ise söz konusu olan şey sabit bir ev yapmak, denize açılmak değil, bu yüzden başka planlar yapmadan her şeyi yerinde, zamanında yapalım."

"Çok mantıklı," diye yanıtladı Hatteras, "önce en acil olanlardan başlayalım."

Üç yoldaş gemiden ayrılarak kızağa dönüp düşüncelerini Bell ve Amerikalıya anlattılar. Bell ça-

lışmaya hazır olduğunu söyledi; Amerikalı, gemisi için yapılacak bir şey olmadığını rendiğinde başını salladı ama bu konuşmalar şu an için gereksiz olduğundan önce gemiye sığınmak ve ardından da kıyıda büyük bir ev inşa etmek planıyla yetindiler.

Akşam saat dörtte, beş yolcu güverte altına iyi kötü yerleşmişti, Bell direk kalıntıları ve ahşap parçaların yardımıyla neredeyse yatay bir zemin yapmıştı, onun üzerine donarak sertleşmiş yataklarını yerleştirdiler ve sobanın sıcaklığı kısa süre sonra bu yatakları yeniden yumuşattı. Altamont doktora dayanarak onun için hazırlanan köşeye fazla güçlük çekmeden yerleşti. Gemisine ayak basarken mutluluk dolu bir nefes almıştı, bunu gören lostromonun gözünde bu hiç de iyiye işaret değildi.

“Kendini evinde hissediyor,” diye düşündü yaşlı denizci, “ve sanki bizi davet ediyor.”

Günün geri kalanını tamamen dinlenmekle geçirdiler. Batıdan esen rüzgârın etkisiyle hava değişmek üzereydi, dışarıya yerleştirilen termometre yirmi altı dereceyi (-32° santigrat) gösteriyordu.

Sonuçta *Porpoise* soğuk kutbun daha ilerisindeydi, her ne kadar kuzeye daha yakın olsa da nispeten daha az soğuk bir enlemdeydi.

Gün sonunda ayıdan geriye kalan etleri ve geminin ambarında buldukları peksimetleri yediler ve birkaç fincan çay içtiler, sonra yorgunluk baskın geldi ve hepsi derin bir uykuya daldı.

Sabahleyin Hatteras ve arkadaşları biraz daha geç uyandı. Zihinlerinde yeni düşünceler uyanmıştı, artık bir sonraki günün belirsizliklerinden endişelenmiyorlardı, rahatça buraya yerleşmeyi

düşünüyordlardı sadece. Kazazedeler kendilerini hedeflerine ulaşmış bir koloni mensubu gibi görüyordu ve yolculuğun zahmetlerini unutarak sadece daha rahat bir gelecek yaratmayı düşünüyorlardı.

Kazazedeler kendilerini hedeflerine ulaşmış bir koloni mensubu gibi görüyordu.

Doktor kollarını gerdirerek, "Oh be!" diye bağırdı, "akşam nerede uyuyacağını ve yarın ne yiyeceğini düşünmemek ne güzel şey."

Johnson, "Gemideki şeylerin envanterini çıkarmakla işe başlayalım," dedi.

Porpoise uzak bir sefer için mükemmel donatılmış ve ikmal edilmişti.

Envanterin sonucunda erzakın miktarı şöyleydi: üç bin iki yüz elli kilo un, yağ, puding için kuru üzüm, bin kilo tuzlanmış sığır ve domuz, yedi yüz elli kilo pastırma, üç yüz elli kilo şeker, bir o kadar da çikolata, kırk sekiz kilo ağırlığında bir buçuk kasa çay, iki yüz elli kilo pirinç, birçok konserve meyve ve sebze fıcsısı, bol miktarda limon suyu, kaşık otu tohumu, kuzukulağı, tere otu, yüz elli litre kadar rom ve likör. Ambarda büyük miktarda barut, mermi ve kurşun vardı, fazlasıyla kömür ve odun da bulunuyordu. Doktor fizik ve gemicilik aletlerini büyük bir özenle topladı, hatta elektrik deneyleri için getirdikleri güçlü bir Bunsen pili de vardı.

Sonuçta her türden bu erzak, her gün tam öğün yiyen beş adama iki yıldan fazla yetebilirdi. Açlıktan veya soğuktan ölme korkuları ortadan kalkıyordu.

Doktor kaptana, "İşte şimdi hayatımız garanti altında ve bizim kutba kadar çıkmamızı engelleyecek hiçbir şey yok," dedi.

Hatteras ürpererek, "Kutba kadar!" diye yanıtladı.

"Kesinlikle," dedi doktor, "yaz ayları boyunca bizim karada bir keşif yolculuğu yapmamızı kim engelleyebilir?"

"Karada, evet! Ama ya denizde?"

“Porpoise’ın ahşaplarından bir şalupa yapamaz mıyız?”

“Bir Amerikan şalupası öyle mi?” diye aşağılayıcı bir şekilde yanıtladı Hatteras, “bu Amerikalı tarafından komuta edilecek üstelik!”

Doktor kaptanın isteksizliğini anladı ve bu konuşmayı daha ileri götürme gereği duymadı. Bu yüzden konuyu değiştirdi.

“Erzakımızın ne durumda olduğunu şimdi biliyoruz, onlar için bir ambar ve bizim içinde bir ev inşa etmeliyiz. Yeteri kadar malzeme var ve çok rahat edeceğimiz şekilde yerleşebiliriz.” Doktor marangoza hitap ederek, “Bell, umarım bu konuda kendinizi gösterirsiniz dostum, size bazı güzel tavsiyelerde de bulunabilirim,” diye ekledi.

“Ben hazırım, Bay Clawbonny,” diye yanıtladı Bell, “gerekirse bu buzdan bloklarla sokakları ve evleri dâhil olmak üzere bir şehir bile yapmaktan çekinmem.”

“Yok! Bize o kadarı lazım değil, Hudson Körfezi için çalışan memurlardan örnek alalım; kendilerini hayvanlardan ve Kızılderililerden koruyan kaleler inşa ettiler, bize bu kadarı yeter. Elimizden geldiğince savunuruz; bir tarafta ev, öbür tarafta depolar, çevresinde bir çeşit duvar ve bizi koruyacak iki tane burç yeter. Bu durumda ben de çadırlı ordugâh kurma hakkındaki bilgilerimi hatırlamaya çalışacağım.”

“Bay Clawbonny, sizin yol göstericiliğiniz altında çok güzel şeyler yapacağımızdan eminim,” dedi Johnson.

“Güzel, o halde dostlarımla önce yapacağımız yeri seçelim, iyi bir mühendis her şeyden önce

arazisini tanımak zorundadır. Siz de geliyor musunuz, Hatteras?”

“Her şeyi sizin ellerinize bırakıyorum doktor. Bildiğiniz gibi yapın, ben de bu arada sahili dolaşacağım.”

Çalışmak için henüz çok zayıf olan Altamont’u gemide bırakan dört İngiliz karaya çıktı.

Hava kapalıydı ve fırtına kokusu seziliyordu, öğle vakti termometre -23° santigratı gösteriyordu ama rüzgâr olmadığı için tahammül edilebiliyordu.

Sahilin pozisyonundan hareketle, tamamen donmuş bir denizin batıya doğru göz alabildiğine uzandığı görülüyordu; doğuda, kıyıdan birdenbire yüz seksen metre kadar yükselen falezlerin arasında derin haliçler bulunan yuvarlak bir kıyı şeridiyle sınırlanıyordu, böylece *Porpoise*’ın kazaya uğramasına neden olan tehlikeli kayalıklarla dolu geniş bir körfez oluşuyordu. Uzakta, kara parçasının içinde doktorun yüksekliğini bin metre olarak tahmin ettiği bir dağ vardı. Kuzeyde yüksek bir burun körfezin bir kısmını kapladıktan sonra denizde sonlanıyordu. Orta büyüklükteki bir ada, daha doğrusu bir adacık kıyıdan üç mil uzaklıkta buz tarlasının ortasında yükseliyordu. Öyle bir şekildeydi ki bu koy, girmesi güç olsa da korunaklıydı ve güvenli demir atmaya olanak sağlıyordu. Eğer Arktik Okyanusunun bu bölümünde deniz buzlanmasaydı, sahilde gemilerin rahatça girebileceği küçük bir koy da bulunuyordu. Bununla birlikte Belcher ve Penny’nin anlattıklarına göre tüm bu denizin yaz aylarında buzlardan arınmış olması gerekiyordu.

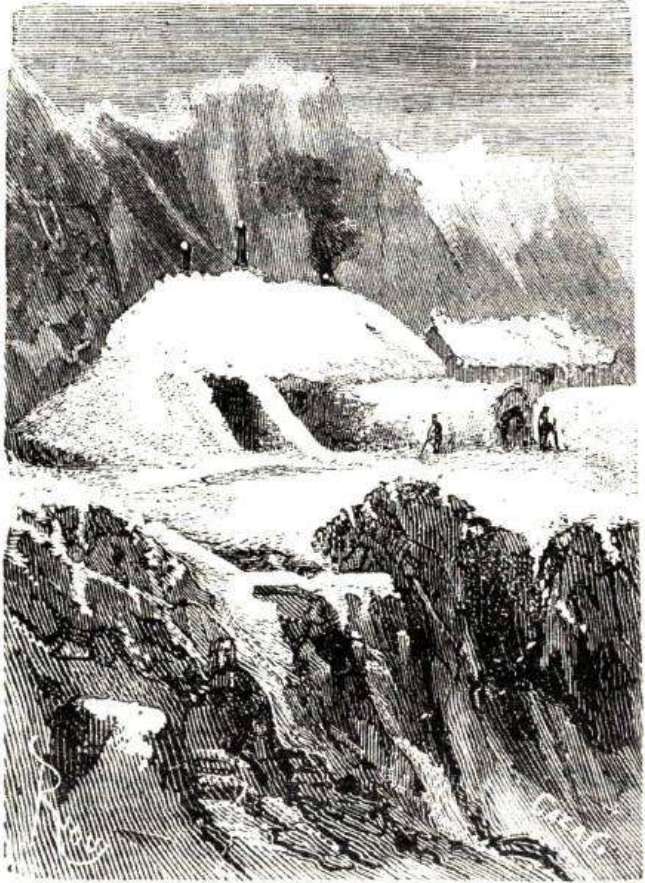
Doktor bayırın ortasında aşağı yukarı iki yüz adım çapında daire şeklinde bir plato fark etti; üç kenarı da körfeze hâkimdi, dördüncü kenarı ise yüz metre yüksekliğinde dik bir duvarla kapalıydı. Oraya ulaşmanın tek yolu buzları açarak yürümekti. Burası sağlam bir bina yapmaya elverişli gibi görünüyordu ve rahatlıkla korunaklı hale getirilebilirdi; doğa ilk adımı atmıştı, geriye buranın sunduğu olanaklardan faydalanmak kalmıştı.

Doktor, Bell ve Johnson buz bloklarını baltayla yontarak platoya ulaştı ve mükemmel bir şekilde düz olduğunu gördüler. Doktor buranın ideal bir yerleşim yeri olabileceğini fark ettikten sonra üzerini kaplayan on adım kalınlığındaki sertleşmiş karı temizlemeye karar verdi, evi ve depoları sağlam bir temel üzerine, yani toprağa oturtmak istiyordu.

Pazartesi, salı ve çarşamba günleri boyunca hiç ara vermeden çalıştılar, nihayet zemin ortaya çıktı; kenarları bir cam keskinliğindeki çok sert bir granitten oluşuyordu; ayrıca kazma darbeleleriyle kıvılcım saçan grena ve feldispat içeriyordu.

Doktor kardan evin planlarını ve boyutlarını çıkardı; kırk adım uzunluğunda, yirmi adım genişliğinde ve on adım yüksekliğinde olacaktı, üç bölümden oluşacaktı; bir salon, bir yatak odası ve bir mutfak, fazlasına gerek yoktu. Solda mutfak, sağda yatak odası, ortada da salon bulunacaktı.

Beş gün boyunca çalışmalar düzenli devam etti. Malzemeleri eksik değildi, buzdan duvarlar erimeye karşı direnebilmek için yeterince kalın olmalıydı zira yaz aylarında bile burada evsiz kalma riskini göze alamazlardı.

Beş gün boyunca çalışmalar düzenli devam etti.

Evin inşaatı yükseldikçe güzel bir görünüm alıyordu; dört penceresi vardı, iki tanesi salona, bir tanesi mutfığa, diğeri de yatak odasına aitti. Camlar Eskimo modeline göre harika buz panolarından yapılmıştı ve iyi parlatılmamış cam gibi içeriye yumuşak bir ışık geçiriyordu.

Salonun önünde iki pencerenin arasında sanki kapalı yol gibi bir koridor uzanıyordu ve eve

girişi sağlıyordu. Porpoise'ın kamarasından alınan sağlam bir kapı, girişi sızdırmaz bir şekilde kapatıyordu. Ev bittiğinde doktor eserinden çok mutlu olmuştu; bu yapının hangi mimari tarza ait olduğunu söylemek zordu, her ne kadar mimar İngiltere'de yaygın olan anglo-sakson gotik tarzını tercih ettiğini itiraf etse de burada söz konusu olan her şeyden önce sağlamlıktı. Doktor dış cepheyi roma sütunları gibi bodur, sağlam payandalarla kaplamakta ısrar etti, çatı dağın granit duvarına yaslanıyordu ve eğimi dikti. Bu granit duvar aynı zamanda sobanın dumanını dışa veren borusuna da destek oluyordu.

Kaba inşaat bittiğinde iç mekânın düzenlenmesine geçildi. Porpoise'daki yataklar odaya taşındı ve büyük bir sobanın etrafına daire şeklinde yerleştirildi. Yemek salonu görevi gören büyük salona banklar, sandalyeler, koltuklar, masalar, dolaplar yerleştirildi ve nihayet mutfığa da çeşitli araç gereçlerle beraber geminin fırını kondu. Geminin yelkenleri halı olarak yere serildi, odaların arasında kapı görevini de görüyordu.

Evin duvarları beş adım genişliğindeydi ve pencerelerin yuvaları top mazgallarını andırıyordu.

Her şey son derece sağlamdı, daha fazla ne isteyebilirlerdi ki? Ah! Eğer doktoru dinleyecek olsalardı her türlü biçime kolayca giren bu buzdan ve kardan neler yapılmazdı ki? Gün boyunca binlerce harika fikir aklından geçiyordu, tabii ki bunları uygulamayı düşünmüyordu ama bunları kafasında evirip çevirmek hoşuna gidiyordu.

Zaten bir kitap kurdu olduğu için M. Kraft'ın, Saint-Peterbourg'da 1740'da İnşa Edilen Buzdan

Evin ve İçindeki Tüm Eşyaların Detaylı Tarifi adlı nadir bulunan kitabını okumuştı ve oradan hatırladıkları, yaratıcı zihnini harekete geçirmişti. Hatta bir akşam yoldaşlarına buzdan sarayın harikalarını anlatmıştı.

"Saint-Peterbourg'da yapılanları biz de burada yapamaz mıyız? Neyimiz eksik? Hiçbir şeyimiz, hatta hayal gücümüz bile onlardan eksik değil," dedi.

Johnson, "O kadar güzel miydi?" diye sordu.

"Peri masalındaki gibiydi dostum! İmparatoriçe Anne'nin emriyle 1740'ta yapılan ve soytarılarından birine düğün gecesini geçirttiği evin büyüklüğü aşağı yukarı bizimki kadardı, evin önünde kundaklarının üzerine yerleştirilen buzdan yapılmış altı top vardı, bu toplarla birçok kez barut ve gülle atıldı ve namlular parçalanmadı, ayrıca otuz kiloluk bomba atabilecek şekilde yontulmuş havan topları da vardı, böylelikle eğer ihtiyacımız olursa müthiş bir topçu bataryası kurabiliriz; bronzdan pek farkı yok ve bize gökten düşüyor. Ama zevk ve sanat, harikulade güzellikteki buzdan heykellerin süslediği sarayın kapı girişlerinin üzerinde doruğa çıktı, basamaklı sekiler buzdan yapılmış çiçek vazolarını ve portakal ağaçlarını gözler önüne seriyordu, sağ tarafta yer alan devasa fil, gün içinde su, gece de yanan petrol püskürtüyordu. Ya! İsteydik burada tam takım bir hayvanat bahçesi kurabilirdik!"

Johnson, "Hayvan konusunda kıtlık çekeceğimizi sanmıyorum, buzdan yapılmış olmasalar da yine de en az onlar kadar ilginçler," dedi.

“Evet,” diye yanıtladı avcı doktor, “kendimizi onların saldırılarına karşı savunabiliriz ama Saint-Peterburg’daki eve yeniden dönecek olursak şunu da eklemeliyim ki içinde masalar, tuvalet masaları, aynalar, büyük şamdanlar, mumlar, yataklar, minderler, yastıklar, perdeler, duvar saatleri, sandalyeler, oyun kartları, tüm servis takımları bulunan dolaplar vardı ve hepsi buzdan oyulmuş, menevişlenmiş ve yontulmuştu, mobilya olarak hiçbir şey eksik değildi.”

“Yani gerçek bir saraydı?” dedi Bell.

“Krallara layık muhteşem bir saraydı. Ah! Buz! Tanrı buzu yaratmakla ne iyi etmiş çünkü onunla birçok harika şey yapılabilir ve kazazedelere konfor sağlayabilir.”

Buzdan evin düzenlenmesi 31 marta kadar sürdü, o gün Paskalya bayramı olduğu için dinlenmeye ayrıldı, günü salonda Kutsal Kitap’ı okuyarak geçirdiler ve herkes buzdan evin ne kadar iyi düzenlendiğini fark etti.

Günü salonda Kutsal Kitap’ı okuyarak geçirdiler.

Ertesi gün depoları ve cephaneliği yapmaya koyuldular, bu da yaklaşık sekiz gün sürdü, bunun içine *Porpoise*'ı tamamen boşaltmak da dâhildi ve bu da güçlükle yapılabildi, zira havanın çok soğuk olması onların uzun süre çalışmamasına yol açıyordu. Nihayet 8 nisanda erzaklar, yakacaklar ve cephane karaya çıkarılmış ve tamamen emniyet altına alınmıştı; platonun kuzeyinde depolar, güneyindeyse evin her köşesine yaklaşık altmış adım mesafeye inşa edilen cephanelik bulunuyordu, Grönland köpekleri için depoların yanına bir tür kulübe yapıldı ve doktor ona "Köpek Sarayı" adını verdi. Dük insanların evinde kalıyordu.

Erzaklar, yakacaklar ve cephane karaya çıkarılmıştı.

Ondan sonra doktor evin savunma tedbirleriyle ilgilendi. Onun yönetimi altında plato buzdan yapılmış gerçek bir surla çevrildi, böylece her tür istilaya karşı güvende olacaklardı, yüksekliği doğal bir eğim oluşturunuyordu ve ne

girintisi ne de çıkıntısı olmadığı için duvarın her yüzeyi aynı sağlamlıktaydı. Doktor bu savunma sistemini organize ederken kaçınılmaz olarak Sterne'nin Tobie amcasını* hatırlatıyordu; aynı onun gibi iyiliksever ve neşeliydi. Onu içerideki yokuşun eğimini, toprağın eğimini ve kanepenin genişliğini hesap ederken görmek gerekirdi ama bu işler şekil vermesi çok kolay olan karla yapıldığı için çok zevkliydi ve sevimli mühendis yedi adım kalınlığında buzdan bir duvar yapabilmmişti, zaten plato körfeze hâkim bir mevkiydi, bu yüzden bir hendek kazıp eğim vermek gereksizdi, kardan duvar platonun sınırlarını takip ediyor, kayalık duvardan başlayıp dönüşte evin iki yanıyla birleşiyordu. Bu ordugâhı yapma işi 15 nisanı sona erdi, doktor eserinden gurur duyuyordu.

Gerçekten de bu yapı bir Eskimo kabilesine karşı uzun süre direnebilirdi ama tabii böyle bir enlemde bu türden düşmanlara rastlanabilirse... Fakat bu sahilde hiçbir insan izi yoktu, Hatteras körfezin arazi yapısını incelerken Grönland kabilelerinin uğradığı bölgelerde yaptıkları kulübelere dair hiçbir kalıntı görmemişti, sanki *Forward* ve *Porpoise*'ın kazazedeleri bu bilinmedik topraklara ayak basan ilk insanlardı.

Ama insanlardan korkmalarına gerek olmasa da hayvanlar çok tehlikeli olabilirdi ve böyle savunulan kale, içindekileri bu saldırılardan koruyacaktı.

* Laurence Sterne'nin *Tristram Shandy*; Beyefendinin Hayatı Ve Görüşleri adlı kitabının kahramanı -çn.

Bu ordugâhı yapma işi 15 nisanda sona erdi.

Harita Bilimi Hakkında Bir Konuşma

Kışı geçirme hazırlıkları sırasında Altamont gücüne ve sağlığına tamamen kavuşmuştu, hatta geminin boşaltılması işlerine yardım bile edebilmişti. Sağlam yapısı sonunda üstün gelmişti ve solgun rengi kanındaki gücüne uzun süre direnememişti.

Onun, ABD bireylerine has güçlü kişiliğinin yeniden doğduğu görüldü; zeki ve enerjik bir adamdı, kararlı bir karaktere sahip, cüretkâr, her şeyi yapmaya hazır, girişimci bir Amerikalıydı. Yeni yoldaşlarının anlattığına göre New York doğumluydu ve çocukluğundan beri denizcilik yapıyordu; gemisi Porpoise başında ünlü Grinnel'in bulunduğu zengin bir ticaret şirketi tarafından donatılmış ve denize indirilmişti.

Hatteras ve onun karakterleri arasında bazı benzerlikler bulunuyordu ama birbirlerine karşı sempatileri yoktu. Bu benzerlik bu iki adamı dost yapacak nitelikte değildi, hatta bunun tam tersiydi. Zaten bir gözlemci onlar arasındaki derin anlaşmazlıkları fark edebilirdi; Altamont çok açık yürekli görünse de Hatteras ondan daha açık yürekliydi; Altamont'un boş vermiş karakteri daha az dürüsttü ve Altamont'un dışadönük karakteri Hatteras'ın kapalı yapısına nazaran daha az güven veriyordu. Hatteras düşüncelerini bir kez

söyler ve ona uyardı. Altamont ise çok konuşurdu ve genellikle gerçekten bir şey söylemezdi.

Doktorun Amerikalının karakteri hakkında tespit ettiği şeyler aşağı yukarı bunlardı ve *Porpoise* ve *Forward*'ın kaptanları arasında gelecekte bir rekabetin, hatta bir nefretin ortaya çıkacağını hissetmekte haklıydı.

Ancak bu iki kaptandan bir tanesinin komuta etmesi gerekiyordu. Şüphesiz, Hatteras daha eski ve daha güçlü olduğu için Amerikalının ona itaat etmesini bekleme hakkına sahipti ama biri kendi adamlarının başındayken diğeri de kendi gemisindeydi. Ve bu hissediliyordu.

İçgüdüsel ya da politik nedenlerle Altamont önce doktora yanaştı, ona hayatını borçluydu ama onu bu saygıdeğer adama iten şey minnet duygusundan ziyade sempatiydi. *Clawbonny*'nin karakteri kaçınılmaz olarak böyle bir etki yaratıyordu, onun etrafında güneşin altındaki buğday başakları gibi dostlar bitiyordu. Sabah saat beşte yatağından düşman yaratmak için kalkan adamlardan bahsedilir, doktor saat dörtte bile kalksa bunu başaramazdı.

Bununla birlikte Altamont'la arasındaki dostluktan faydalanarak onun kutup denizlerinde bulunmasının gerçek nedenini öğrenmeye karar verdi. Ama Amerikalı laf kalabalığı yaparak hiçbir şey söylemeden cevap verdi ve sürekli tekrarladığı kuzeybatı geçidini bulma isteğini ileri sürdü.

Fakat doktor bu seferin Hatteras'ın da endişelendiği gibi başka bir nedeni olduğundan kuşkulanıyordu. Bu nedenle, bu iki rakibin bu konuda konuşma girişimlerini engellemeye kararlıydı

ama bunu her zaman başaramıyordu. En basit konuşmalar bile ister istemez bu yöne kayabiliyor ve her söz rakip çıkarlar arasındaki çatışmayı ateşleyecek kıvılcımlar olabiliyordu.

Gerçekten de bir süre sonra bu oldu. Evin yapımı bittiğinde doktor bunu harika bir yemekle kutlamaya karar verdi; Clawbonny bu güzel düşüncesiyle buralara Avrupalı alışkanlıklarını ve yaşam zevklerini getirmek istiyordu. Bell birkaç dağ tavuğu ve ilkbaharın ilk habercisi olan beyaz bir tavşan vurmuştu. Bu ziyafet 14 nisanda, Quasimodo* pazarında güzel ve çok kuru bir havada verildi ama soğuk buzdan evin içine sızamıyordu, gürüldeyen sobalar onu engelliyordu.

Yemekler güzeldi, pastırmanın ve tuzlanmış etin yerini alan taze et hoş bir değişiklik yaratmıştı, doktorun eliyle yaptığı harikulade puding herkesin beğenisini kazandı ve tekrar tekrar yediler, belinde önlüğü, kemerinde mutfak bıçağıyla bu bilim insanı aşçı başıyla birlikte İngiltere adalet bakanının mutfağından geri kalır hali yoktu.

Tatlılar yenilirken likörler ortaya çıktı; Amerikalı, İngilizlerin uyduğu tee-totalers** rejimine tabi değildi, bu yüzden bir bardak cin veya brandiden kendini mahrum etmesine gerek yoktu; diğer davetliler genelde alkol kullanmasalar da bu kuralı çiğnemelerinde bir sakınca yoktu; böylece doktorun tavsiyesi üzerine bu neşeli yemeğin ardından herkes kadeh tokuşturabilirdi. ABD onuruna kadeh kaldırılırken Hatteras susmakla yetinmişti.

* Paskalya bayramını izleyen 2. pazar -çn.

** Her tür alkollü içeceği dışlayan rejim -çn.

Kaptan Hatteras.

İşte, tam bu sırada doktor ortaya ilginç bir soru attı.

“Dostlarım,” dedi, “boğazları, bankizleri, buz tarlalarını aşarak buraya kadar geldik ama yapmamız gereken bir şey daha var. Bize kurtuluş ve dinlenme sağlayan bu misafirperver toprağa isimler vermeyi teklif ediyorum. Dünyanın tüm denizcileri tarafından izlenen bir gelenektir bu ve onlardan hiçbiri bizimki gibi bir durumda bu fırsatı kaçırmazdı, o halde geri döndüğümüzde bu bölgenin hidrografik yapısıyla birlikte burunların, koyların,

tepelerin, çıkıntılarnn, dillerin isimlerini rapor etmeliyiz. Ve bu çok gerekli bir şey.”

Johnson, “Çok güzel söylediniz,” diye bağırdı, “zaten bu topraklara özel isimler vermek onlara bir ciddiyet katar ve artık buralar bilinmeyen bir kıtanın ıssız toprakları olarak değerlendirilemez.”

Doktor Clawbonny.

Bell, “Ayrıca bu yolculuk talimatlarını ve emirlerini uygulanmasını kolaylaştırır, bir av veya keşif gezisi sırasında birbirimizden uzaklaşmak zorunda kalabiliriz, yolumuzu bulabilmek için buraların isimlerini bilmekten daha faydalı bir şey olamaz,” dedi.

“Güzel,” dedi doktor, “madem bu konuda hepimiz aynı fikirdeyiz şimdi verilecek isimler hakkında hemfikir olmaya çalışalım ve bu terminolojiyi oluştururken ne ülkemizi ne de dostlarımızı unutalım. Ben bir haritaya göz attığımda bir bur-

nun ucunda, bir adanın yanında veya denizin ortasında bir vatandaşımın ismini gördüğümde çok mutlu oluyorum. Bu, dostluğun coğrafyada oynadığı hoş bir roldür.”

“Haklısınız doktor,” dedi Amerikalı, “üstelik bunları öyle söylüyorsunuz ki değeri artıyor.”

Doktor, “Şimdi sırayla devam edelim,” dedi.

Hatteras henüz konuşmaya katılmamıştı, düşünüyordu. Bununla birlikte yoldaşlarının gözleri onun üzerindeydi, ayağa kalktı ve şöyle dedi:

“Daha iyi bir fikir yoksa ve sanırım burada bulunan kimse bana itiraz etmez –bu sırada Hatteras Altamont’a bakıyordu– evimize onun usta mimarının ve hepimizin en iyisi olanın ismini vererek Doktorun Evi diye adlandırmak istiyorum.”

“Evet, tam da bu!” diye yanıtladı Bell.

“Güzel!” diye bağırdı Johnson, “doktorun evi!”

“Daha iyisi olamazdı,” diye yanıtladı Altamont. “Yaşasın Doktor Clawbonny!”

Herkes toplu olarak üç kez yaşasın diye bağırdı, Dük de havlamalarıyla buna katıldı.

Hatteras tekrar söz alarak, “Böylece dostumuzun adını vereceğimiz yeni bir toprak bulmayı beklerken bu eve de bir isim verilmiş oldu,” dedi.

Johnson, “Ah! Yeryüzü cenneti hâlâ bir isim verilmeyi bekliyor olsaydı Clawbonny adı ona mükemmel uyardı,” dedi.

Çok duyulanan doktor alçakgönüllüğü nedeniyle karşı çıkmaya çalışmasına rağmen onlara engel olamadı, buna katlanacaktı. Doktorun Evinin mutfağında hazırlanarak Doktorun Evinin salonunda yenen bu neşeli yemek gerek-

tiği gibi sonlanmıştı ve daha sonra da neşeyle Doktorun Evinin odasında yatacaklardı.

Doktor, “Şimdi keşiflerimizin daha önemli noktalarına geçelim,” dedi.

Hatteras, “Öncelikle bizi çevreleyen ve henüz herhangi bir geminin sularında dolaşmadığı bu büyük deniz var,” dedi.

Altamont, “Hiçbir gemi mi? Sanının Porpoise'ı unutuyorsunuz,” dedi. “Tabii buraya karadan gelmediyse!” diye alaycı bir şekilde ekledi.

Hatteras, “Şu sırada üzerinde yüzdüğü kayalara bakarak buna inanabiliriz,” diye karşılık verdi.

Altamont gücenerek, “Burası doğru, Hatteras, ama *Forward* gibi havaya uçup paramparça olarak dağılmaktansa böylesi daha iyi değil mi?” dedi.

Hatteras buna sert bir karşılık verecekti ama doktor araya girdi.

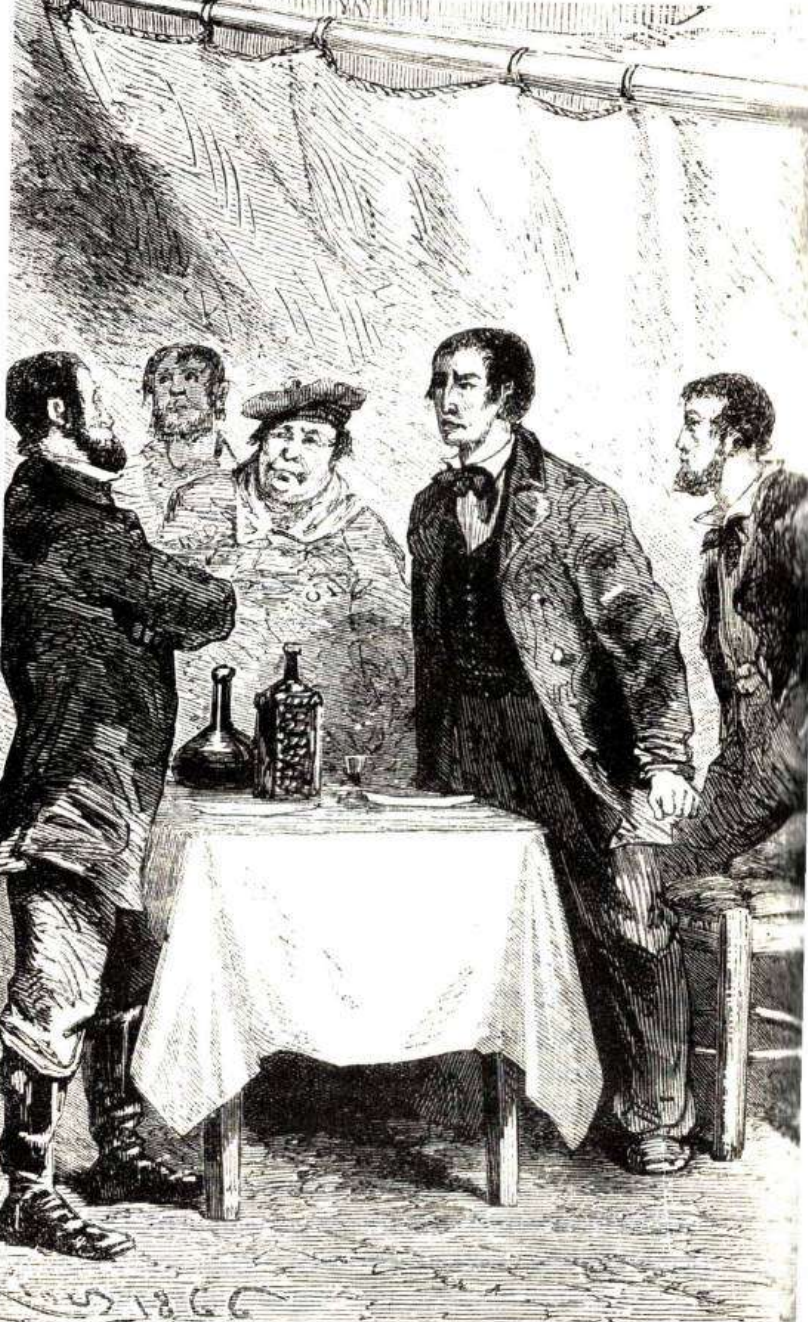
“Dostlanım,” dedi. “Burada söz konusu şey gemiler değil, yeni bir deniz...”

“Bu deniz yeni değil,” diye yanıtladı Altamont. “Şu an kutbu gösteren tüm haritalarda adlandırılmış durumda. Adı Kuzey Okyanusu ve onun ismini değiştirmenin yerinde bir şey olacağını sanmıyorum, eğer daha sonra onun yalnızca bir boğaz veya bir körfez olduğunu görürsek o zaman ne yapılması gerektiğini tekrar değerlendiririz.”

“Öyle olsun,” dedi Hatteras.

Ulusal rekabeti ortaya çıkaran bir konuşma başlattığına neredeyse pişman olan doktor, “Evet, işte bu konuda anlaşıldı,” dedi.

“O halde şu an üzerinde bulunduğumuz toprak parçasına gelelim,” diye devam etti Hatteras. “En yeni haritalarda bile bir adı olduğunu sanmıyorum.”

"En yeni haritalarda bile bir adı
olduğunu sanmıyorum."

Bu şekilde konuşurken bakışlarını Altamont'a dikmişti, o da gözlerini kaçırmadan yanıt verdi:

"Bu konuda da yanılıyor olabilirsiniz, Hatteras."

"Yanılmak mı? Nasıl yani? Bu bilinmeyen toprak, bu yeni kara parçası..."

"Bir ismi var," diye sakince yanıtladı Amerikalı.

Hatteras sustu. Dudakları titriyordu.

Amerikalının iddiaları karşısında biraz şaşırان doktor, "Peki neymiş bu isim?" diye sordu.

"Sevgili Clawbonny," diye yanıtladı Altamont.

"Tüm denizcilerin ilk kez gidilen bir kara parçasına isim vermeleri bir gelenek, hatta bir haktır. Sanırım bu durumda bu tartışılmaz hakkı benim kullanabilmem gerekir..."

Altamont'un kırıncı soğukkanlılığından hoşlanmayan Johnson, "Bununla birlikte..." dedi.

Altamont, "Porpoise'ın bu kıyıya ulaşmadığını iddia etmek bana çok zor bir iş gibi geliyor," diye devam ederek Hatteras'a baktı, "hatta karadan geldiğini kabul etsek bile tartışma götürmez."

Hatteras kendini tutarak sert bir tonla, "Bu benim kabul edemeyeceğim bir iddia," dedi. "İsim vermek için en azından keşfetmek gerekir ve sanırım siz bunu yapmadınız. Üstelik biz olmasaydık, siz bayım, bize şartlar dayatan siz, şu an nerede olurdunuz? Yirmi adım adım karın altında!"

Amerikalı heyecanla yanıtlayarak, "Ya ben olmasaydım bayım? Benim gemim olmasaydı şu an siz nerede olurdunuz? Soğuktan ve açlıktan ölmüş olurdunuz!"

Doktor elinden geldiğince araya girmeye çalışarak, "Dostlarım," dedi. "Sakin olun biraz, her şey yoluna girebilir. Dinleyin beni."

Altamont, Hatteras'ı işaret ederek, "Bu beyefendi," diye devam etti, "keşfedeceği diğer tüm topraklara isim verebilir, tabii eğer keşfedebilirse ama bu kıta bana ait! Bir İngiliz ve bir Amerikalı neredeyse aynı anda keşfettikleri için Prens Albert ve Grinnel toprakları gibi iki isim taşıması şeklindeki bir iddiayı bile kabul edemem! Burada söz konusu olan şey çok farklı, benim önceliğim tartışma götürmez. Benimkinden önce hiçbir gemi bu kıyıları arşınlamadı. Benden önce hiçbir insan bu kıtaya ayak basmadı, bu yüzden ona bir isim verdim ve bu isim kalacak."

Doktor, "Peki nedir bu isim?" diye sordu?

Altamont, "Yeni Amerika," diye yanıtladı.

Hatteras'ın masanın üzerindeki yumrukları kasıldı. Ama müthiş bir efor sarf ederek kendini tuttu.

Altamont devam ederek, "Bir İngilizin bir Amerikalıdan önce bu topraklara ayak bastığını bana kanıtlayabilir misiniz?"

Johnson ve Bell karşılarındaki muhatabın müthiş küstah tavırlarından en az kaptanları kadar rahatsız olsalar da susuyorlardı. Ama buna verilecek bir cevap yoktu.

Doktor bir süre devam eden can sıkıcı sessizliğin ardından söz aldı.

"Dostlarım," dedi. "İnsanların ilk kanunu adalet kanunudur, diğer hepsi buna tabidir. O halde kötü duygulara kapılmadan adil olalım. Bence Altamont'un önceliği tartışma götürmez. Bu konuda tartışmanın gereği yok, daha sonra rövanş bizi alırız ve gelecekteki keşiflerimizden en iyi payı İngiltere alır. O halde bu topraklara verilen

Yeni Amerika ismi bu topraklarda kalsın. Ama sanırım Altamont burayı bu şekilde adlandırırken buralardaki koyları, burunları, dilleri isimlendirmeyi düşünmedi ve ben bu koyu Victoria Koyu olarak adlandırmakta herhangi bir sakınca görmüyorum, öyle değil mi?”

“Hiçbir sakıncası yok,” diye yanıtladı Altamont, “tabii şuradaki denize uzanan burna Washington Burnu adı verilirse.”

Çileden çıkan Hatteras, “Bayım, en azından bir İngilizin kulağını daha az rahatsız eden bir isim seçebilirdiniz,” diye bağırdı.

Altamont büyük bir gururla, “Ama bir Amerikalının kulağına en hoş gelecek bu ismi seçemem, öyle mi?” diye yanıtladı.

Bu küçük gruptaki barışı sağlamakta çok zorluk çeken doktor, “Beyler, beyler, bu konuda tartışmayalım, bir Amerikalının kendi ulusunun büyük adamlarından gurur duymaya hakkı var! Her nerede bulunursa bulunsun dehaya saygı gösterelim! Ve mademki Altamont seçimini yaptı, şimdi biz kendi seçimimizi konuşalım. Kaptanımızın ismini...”

Kaptan, “Doktor, bu topraklar Amerikan toprakları olduğu için adımın buralarda yer almamasını dilerim,” diye yanıtladı.

“Bu kararınız kesin mi?” dedi doktor.

“Kesin,” diye yanıtladı Hatteras.

Doktor ısrar etmedi.

Ve yaşlı denizci ile marangoza hitap ederek, “Peki o zaman biz buradaki varlığımıza dair bazı izler bırakalım. Lostromomuzun onuruna üç mil açıktaki şu adayı Johnson Adası olarak adlandırmayı teklif ediyorum,” dedi.

Johnson biraz tereddütlü bir şekilde, "Ah! Bay Clawbonny!" dedi.

"Eğer marangozumuz razı olursa batıda gördüğümüz şu dağa da Bell Dağı ismini verelim."

"Bu benim için büyük bir onur," diye yanıtladı Bell.

"Bunu hak ediyorsunuz," diye yanıtladı doktor.

Altamont, "Sizden daha iyisi olamazdı," dedi.

"İsim vermek için geriye sadece kalemiz kaldı," dedi doktor. "Bu konu üzerinde tartışmamıza hiç gerek yok, şu an buraya sığınmamızı sağlayan ne Majesteleri Kraliçe Victoria ne de Washinton'dır, bunu bizi birleştirerek kurtaran Tanrı'ya borçluyuz. Bu kalenin adı Tanrı'nın Lütфу Kalesi olsun!"

"Çok doğru bir seçim," dedi Altamont.

Johnson, "Tanrı'nın Lütфу Kalesi," diye tekrar etti. "Kulağa hoş geliyor! Böylece kuzeye çıkacağımız keşiften dönerken, Washington Burnundan geçerek Victoria Körfezine ulaşınız, oradan da Tanrı'nın Lütфу Kalesine gidip Doktorun Evinde yiyecek bulur dinleniriz."

"İşte bu da halledildi," diye yanıtladı doktor. "Daha sonra yeni keşifler yaptıkça verecek başka isimlerimizde olacaktır ve umarım bu konularda hiçbir tartışma yaşamayız, zira dostlarımız burada birbirimizi sevmeli ve destek olmalıyız. Bu sahilin bir köşesinde tüm insanlığı temsil ediyoruz, toplumları yıpratın berbat tutkulara kendimizi kaptırmayalım, zorluklar karşısında güçlü ve sarsılmadan kalabilmek için birbirimize kenetlenelim. Ülkemizi tekrar görmeden önce kim bilir daha ne tür tehlikelerle karşılaşacağız ve acılara katlanacağız! O halde beşimiz tek bir kişi gibi davranalım

ve gereksiz, hele buralarda asla gereği olmayan rekabetleri bir kenara bırakalım. Beni anlıyor musunuz Altamont? Ya siz Hatteras?”

İki adam da yanıt vermedi ama doktor sanki onlar yanıt vermiş gibi davrandı.

Sonra başka şeylerden konuşuldu. Et stoklarını çeşitlendirmek ve yenilemek için av partileri düzenlenmesi söz konusu edildi, ilkbaharla birlikte tavşanlar, keklikler, tilkiler ve hatta ayılar bile gelecekti, böylelikle elverişli her gün Yeni Amerika topraklarında keşif gezileri yapmaya karar verdiler.

Victoria Körfezinin Kuzeyine Yapılan Keşif Gezisi

Ertesi gün güneşin ilk ışıklarıyla beraber Claw-bonny, Doktorun Evinin yaslandığı kayadan duvarın sarp yokuşunu tırmandı; tepesi üstü kesik bir koni şeklindeydi. Doktor güçlkle zirveye tırmandıktan sonra bakışlarını volkanik faaliyetler yüzünden sarsıntı geçirmişe benzeyen geniş arazide gezdirdi, devasa bir beyaz örtü denizi ve karayı kaplıyordu ve onları birbirinden ayırt etmek mümkün değildi.

Doktor bu zirvenin çevredeki tüm ovalara hâkim olduğunu fark edince aklına bir fikir geldi ve bu onu tanıyanlar için hiç de şaşırtıcı değildi.

Fikrini geliştirdi, ölçüp biçti, iyice derinleştirdi ve kardan eve gelip yoldaşlarıyla paylaştığında artık kafasında her şey çok netleşmişti.

“Aklıma bir fikir geldi,” dedi. “Hemen yanı başımızda yükselen şu koni gibi tepenin üstüne bir fener yapalım.”

“Bir fener mi?” diye bağırdılar hep bir ağızdan.

“Evet, bir fener! Bunun iki faydası olacak; birincisi, uzaklara yaptığımız keşiflerden dönerken bize yol gösterecek ve ikincisi, sekiz ay süren kış boyunca platoyu aydınlatacak.”

Altamont, “Böyle bir aracın çok faydalı olacağından hiç şüphe yok ama bunu nasıl yapacaksınız?”

“Porpoise’ın borda fenerlerinden biriyle.”

Doktor güçlükle zirveye tırmandı.

“Tamam ama fenerinizin lambasını hangi yakıtla besleyeceksiniz? Fok yağıyla mı?”

“Hayır. Bu yağdan elde edilen ışık yeterince güçlü aydınlatmaz, sisten zar zor geçebilir.”

“Bizim taş kömürünün içindeki hidrojeni kullanarak bundan aydınlatma gazı sağlamayı mı düşünüyorsunuz?”

“Bu ışıkta yeterli gelmez ve yakacağımızın bir b6l6m6n6 bu şekilde harcamak b6y6k bir hata olur.”

Altamont, “O zaman nasıl yapacağınız hakkında bir fikrim...”

Johnson, “Ben cıvadan yapılan mermiden, buzdan yapılan mercekten ve Tanrı’nın L6tfu Kalesinin inşasından sonra Bay Clawbonny’nin her şeyi yapabileceğine inanıyorum.”

“O halde bize ne t6r bir fener yapacağınızı s6yler misiniz?” diye sordu Altamont.

“Çok basit,” diye yanıtladı doktor, “elektrikli bir fener.”

“Elektrikli bir fener mi?”

“ř6phesiz, *Porpoise*’da m6kemmел durumda bir Bunsen piliniz yok mu?”

Amerikalı, “Evet,” diye yanıtladı.

“Onu getirirken bazı deneyler yapmayı d6ř6nd6đ6n6z aÇıkça ortada zira hiÇbir şey eksik değil, ne m6kemmел izole edilmiş kabloları ne de elemanları aktive etmek iÇin gerekli asit. Bu y6zden elektrikten ışık elde etmemiz Çok kolay olacak. Daha iyi g6r6r6z ve bize hiÇbir maliyeti olmaz.”

“İşte bu m6kemmел,” diye yanıtladı lostromo, “ne kadar az zaman kaybedersek...”

“G6zel, malzemeler burada,” dedi doktor. “Ve bir saat iÇinde on adım y6ksekliğinde buzdan bir s6t6n yapmış oluruz, bu da fazlasıyla yeterli olur.”

Doktor dışarı Çıktı, yoldaşları onu koninin zirvesine kadar takip etti, s6t6n Çabucak y6kseldi ve kısa s6rede *Porpoise*’ın borda fenerlerinden biriyle taÇlandırdı.

Yoldaşları doktoru koninin zirvesine kadar takip etti.

Sonra doktor pile bağlı kabloları fenere adapte etti, pil buzdan evin salonundaydı ve sobanın sıcaklığı sayesinde donmaya karşı korunuyordu. Kablolar oradan fenerin lambasına kadar çıkıyordu.

Her şey hızlıca kuruldu ve ne kadar etkili olduğunu görmek için güneşin batışını beklediler. Gece olduğunda lambanın içinde uygun bir mesafede duran kömürün iki ucu yaklaştırıldı ve borda fenerinden, rüzgârın söndüremeyeceği ve etkileyemeyeceği güçlü bir ışık huzmesi yayıldı. Parlaklığı, ovaların beyazlığıyla rekabet eden titrek ışınların ortaya çıkarttığı manzara harikula-deydi, etraftaki tüm yükseltilerin gölgelerini açıkça ortaya çıkartıyordu. Johnson alkışlamaktan kendini alamadı.

“İşte, Bay Clawbonny şimdi de bir güneş yaptı!”

Doktor alçakgönüllülükle, “Her şeyden biraz yapmak lazım,” dedi.

Borda fenerinden güçlü bir ışık huzmesi yayıldı.

Soğuk, bu hayranlık gösterilerine bir son verdi ve herkes yatağına sığındı.

Sonrasında hayat düzenli devam etti. İzleyen günler boyunca 15 nisandan 20 nisana kadar hava çok değişkendi, sıcaklık aniden yirmi derece inip çıkıyor ve atmosfer beklenmedik değişiklikler

gösteriyordu; bazen rüzgârın karları hortum gibi döndürdüğü bir yağış oluyordu, bazen de öyle kuru ve soğuk oluyordu ki tedbir almadan dışarı bir adım bile atamıyorlardı.

Bununla beraber cumartesi günü rüzgâr dindi, bu durum gezinti yapmayı mümkün kıldı, erzak stoklarını yenilemek için bir günlerini avlanmaya ayırmaya karar verdiler.

Sabah olur olmaz Altamont, doktor ve Bell yanlarına birer çifte, yeterince cephane, küçük balta- lar ve kardan bir sığınak yapmak zorunda kalırlar- sa kullanmak üzere bir kar bıçağı alarak kapalı bir havada yola çıktılar.

Onların yokluğunda Hatteras kıyıyı keşfedecek ve bazı ölçümler yapacaktı. Doktor feneri çalıştır- mayı ihmal etmemişti, fenerin ışığı yıldızların ışı- ğından daha parlaktı, gerçekten de elektrik ışığı üç bin mumunkine eşitti ya da üç yüz sokak lamba- sına, sadece güneş ışığıyla mukayese edilebilirdi.

Soğuk yakıcı ve kuruydu. Avcılar Washington Burnuna yöneldi, sertleşmiş kar yürümelerini ko- laylaştırıyordu. Burun ve Tanrı'nın Lütфу Kalesi- nin arasındaki üç millik mesafeyi yarım saatte kat ettiler. Dük onların etrafında zıplayıp duruyordu.

Sahil doğuya doğru dönüyordu ve Victoria Körfezinin yüksek zirveleri kuzey yönünde alçal- maya başlıyordu. Bu, Yeni Amerika'nın bir ada olma ihtimalini akla getiriyordu ama onun arazi yapısını belirlemek söz konusu değildi.

Avcılar sahilden yürüyerek hızla ilerledi. Her- hangi bir yerleşim izi veya herhangi bir kulübe ka- lıntısı yoktu, insan ayağının değmediği bakir top- raklarda yürüyorlardı.

Avcılar sahilden yürüyerek hızla ilerledi.

İlk üç saatte on beş mil kat ettiler, yemeklerini yürürken yiyorlardı, ancak avdan elleri boş dönme tehdidiyle karşı karşıyaydılar. Gerçekten de bir tavşanın, tilkinin veya kurdun izine çok ender rastlamışlardı.

Bununla birlikte sağda solda birkaç kar kuşu uçuşuyordu, bu ilkbaharın ve arktik hayvanların dönüşünü haber veriyordu.

Üç yoldaş derin vadilerin ve Bell Dağına kadar uzanan kayalık tepelerin etrafından dolaşmak için karanın içine doğru ilerlediler ama biraz gecikerek de olsa yeniden kıyıya ulaşmayı başardılar, buzlar henüz birbirinden ayrılmamıştı. Tam tersine deniz hâlâ tamamen donmuş haldeydi, bununla birlikte fok izleri buz tarlasının yüzeyine çıkarak nefes alan bu amfibik hayvanların ilk ziyaretlerini yaptıklarını gösteriyordu. Hatta fazlasıyla bulunan izler, buzların üzerindeki taze kırıklar, onlardan birçoğunun yakın zamanda karaya çıktığını işaret ediyordu.

Bu hayvanlar güneş ışınlarını çok seviyordu ve sıcağın vücutlarına nüfuz etmesi için yüzeye çıkıp kıyılara uzanıyorlardı.

Doktor yoldaşlarının dikkatini onların bu özelliğine çekti.

“Bu yeri aklımızda tutalım, yaz geldiğinde burada yüzlerce foka rastlamamız çok mümkün, insanların pek uğramadığı bölgelerde kendilerine yaklaşılmamasına izin verirler ve rahatça yakalanırlar. Ama onları korkutmamaya özen göstermek gerekir, zira sanki büyü yapılmış gibi ortadan kaybolurlar ve bir daha geri gelmezler; beceriksiz balıkçılar onları tek tek yakalamak yerine büyük gürültüler kopararak hepsine birden saldırırlar ve böylece onları ya tamamen ellerinden geçirirler ya da çok azını avlayabilirler.”

Bell, “Onları sadece derileri veya yağları için mi avlıyorlar?” diye sordu.

“Avrupalılar evet, ama Eskimolar onları yer, yaşamlarını bu sayede sürdürürler, kan ve yağın içine karıştırdıkları bu fok parçaları hiç de iştah açıcı değildir. Ama her şeyin bir yöntemi var, onun siyahlığına alışan birine tadı hiç de fena olmayan pirzola yapma işini üstlenirim.”

“Sizi iş başında göreceğiz,” diye yanıtladı Bell, “size güveniyor ve sizi memnun edecekse fok etini yemeye söz veriyorum. Beni anlıyor musunuz, Bay Clawbonny?”

“Sevgili Bell, hoşunuza gidecekse yiyin. Ama ne yaparsanız yapın, bu etten günde beş ila yedi kilo kadar yiyen Grönlandlıların oburluğuyla asla yarışamazsınız.”

Bell, “Yedi kilo mu? Ne mideler varmış!” dedi.

“Kutup mideleri,” diye yanıtladı doktor, “istedikleri zaman genişletebildikleri olağanüstü mideler, şunu da eklemeliyim ki kıtlık zamanlarında aynı şekilde daraltabiliyorlar. Bir Eskimo, yemeğini yemeye başladığında zayıftır, yemek bittiğindeyse artık iyice semirmiştir ve onu tanıyamazsınız. Yemek yemelerinin genellikle bütün bir gün sürdüğü gerçeğini de unutmamak gerekir.”

“Anlaşılır bir şey,” dedi Altamont. “Bu oburluk soğuk ülkelerde yaşayanlara has bir özellik mi?”

“Öyle sanıyorum,” diye yanıtladı doktor. “Arktik bölgelerde çok yemek gerekir, bu yalnızca bir güç değil, ölüm kalım meselesidir. Bu yüzden Hudson Körfezi yapımında çalışan adamlara günde ya dört kilo et ya altı kilo balık ya da bir kilo pastırma tahsis edilmişti.”

Marangoz, “İşte, iyi beslenme budur,” dedi.

“Ama tahmin ettiğiniz kadar değil, sevgili dostum, bu şekilde beslenen bir Kızılderili yarım kilo sığır eti ve birayla karnını doyuran bir İngilizden daha fazla iş üretmiyor.”

“O halde her şey olması gerektiği gibi, Bay Clawbonny.”

“Şüphesiz, ama bir Eskimonun yemeğine şaşırmaya da hakkımız var. Sör John Ross, Boothia topraklarında kışı geçirirken kılavuzlarının oburluğuna hep hayret etmişti, bir yerlerde anlattığına göre iki adam, dikkatinizi çekerim sadece iki adam sabah kahvaltısında bir misk öküzünün dörtte birini mideye indirmiş, eti uzun dilimler halinde kesip gırtlaklarına sokuyorlarmış, sonra ağızlarına sığmayan kısmını burunlarının dibinden kesip yoldaşına veriyorlarmış ya da bu obur-

lar et şeritlerini yere kadar sarkıtıp yavaş yavaş yutuyorlarmış, tıpkı boa yılanının bir sığın hazmetmesi gibi ve sonra da yine aynı onlar gibi yere upuzun seriliyorlarmış.”

“Of! İğrenç yabaniler!” dedi Bell.

Amerikalı filozofça bir tavırla, “Herkesin yemek yeme biçimi kendine,” dedi.

“Neyse ki öyle,” diye karşılık verdi doktor.

Altamont, “Demek bu enlemlerde beslenme ihtiyacı bu kadar önemli, arktik bölgelere yapılan yolculukların anlatılarında sürekli yemekten söz edilmesine artık şaşırıyorum,” dedi.

Doktor, “Haklısınız, bunu ben de fark etmiştim ama bunun nedeni sadece bol bol yemek gerekliliği değil, bir de elde edilmesinin çok zor oluşu var. Bu yüzden zihnimizi sürekli meşgul eder ve sonunda hep ondan söz edilir,” dedi.

Altamont, “Bununla beraber eğer yanlış hatırlamıyorsam Norveç’in en soğuk bölgelerindeki köylülerin bu kadar yoğun beslenmeye ihtiyacı yok; asla et yemezler, biraz süt ürünü, yumurta, kayın kabuklu ekmek, bazen de somon balığı onların yiyeceğini oluşturur ama bu onların çok sağlam yapılı insanlar olmasına engel değildir.”

Doktor, “Bu benim açıklayamayacağım bir adaptasyon meselesi,” diye yanıtladı. “Bununla beraber Grönland’a yerleşen ikinci veya üçüncü kuşak Norveçlilerin sonunda Grönlandlılar gibi besleneceğine inanıyorum. Hatta dostlarım eğer bu güzel ülkede kalacak olursak biz bile tescilli birer obura dönüşerek Eskimolar gibi yaşamaya başlarız.”

Bell, “Bay Clawbonny, böyle konuşarak karnımı acıktırdınız,” dedi.

Altamont, "Bunlar daha ziyade benim midemi bulandırır ve fok eti yemek düşüncesi beni dehşete düşürür. Ah! Sanırım şimdi bunu test edeceğiz. Eğer yanılmıyorsam şuradaki buzların üzerine serilmiş bir kütle var ve hareket ediyor gibi görünüyor," dedi.

Doktor, "Bu bir mors!" diye bağırdı, "sessizce ona doğru ilerleyelim."

Gerçekten de çok iri cüsseli bir mors avcılarının yüz seksen metre uzağında oynuyordu, solgun güneş ışıkları altında yere uzanıp büyük bir zevkle dönüyordu.

Doktor, "Bu bir mors!" diye bağırdı.

Avcılar hayvanın kaçış yönlerini kesip etrafını sarmak için üçe ayrıldı; bu şekilde ona beş on metre kadar yaklaştılar ve saklandıkları tümseklerin arkasından çıkarak ateş ettiler.

Gücünü hâlâ koruyan mors devrildi, buzları kırarak kaçmaya çalışıyordu ama Altamont ona baltayla saldırarak sırtındaki yüzgeçleri kesme-

yi başardı. Mors umutsuzca kendini savunmaya çalışıyordu, tekrardan açılan ateş onun sonunu getirdi ve kanıyla kıızıla boyanmış buz tarlasının üzerine cansız bir şekilde serildi.

Hayvan çok iriydi, boyu burnundan kuyruğunun ucuna kadar yaklaşık on beş adım kadardı ve ondan kesinlikle birkaç varil yağ çıkardı.

Doktor, etinin en lezzetli yerlerini kesti ve hayvanın geri kalanını yılın bu mevsiminde şimdiden havada uçuşmaya başlayan kargaların insafına terk etti.

Gece çökmeye başlamıştı. Tanrı'nın Ltfu Kallesine dönmeyi düşünmenin zamanı gelmişti, hava tamamen berraklaşmıştı, ay ışığının tekrar ortaya çıkmasını beklerken şimdilik yıldızların harikulade parlaklıklarıyla aydınlanıyordu.

Doktor, "Haydi yola koyulalım, geç oldu, sonuçta avımız pek verimli geçmedi ama bir avcı akşam yemeğine yetecek kadar bir şeyle avdan döndüğü sürece bundan şikâyet etmeye hakkı yok. Ama en kestirmeden gidelim ve kaybolmamaya çalışalım, yolumuzu bulabilmemize yardım edecek yıldızlar var."

Bununla birlikte kutup yıldızının, yolcunun tam tepesinin üstünde parladığı bu ülkelerde onu kılavuz olarak almak hata olur, gerçekten de kuzey gökyüzünün tam zirvesinde olduğunda diğer yönleri kestirmek zorlaşır, neyse ki ay ve diğer takım yıldızlar doktora yönünü tespit etmekte yardım ediyordu.

Yolu kısaltmaya karar verdi, sahilin dolambaçlı yollarından gitmektense karadan kestirmeyi tercih etti, bu yol daha doğrudandı ama daha

emin değildi ve birkaç saatlik yürüyüşün sonunda küçük kabile tamamen kaybolmuştu.

Buzdan bir ev yaparak geceyi geçirmeyi, dinlenmeyi, yönlerini bulmak için günün doğmasını beklemeyi ve buz tarlasını takip etmek üzere tekrar kıyıya gitmeyi düşündüler ama Hatteras ve Johnson'ı kaygılandırmaktan korkan doktor devam etmekte ısrarcıydı.

"Dük bizi götürür ve o asla yanılmaz, içgüdüleri pusuladan ve yıldızlardan daha iyidir. Onu takip edelim."

Dük önden yürüyordu ve onun zekasına güveniyorlardı. Hakları vardı, kısa süre sonra uzakta, ufukta bir aydınlık belirdi, bu kadar alçalmış pustan çıktığı için bu ışığı bir yıldızınkiyle karıştırmak mümkün değildi.

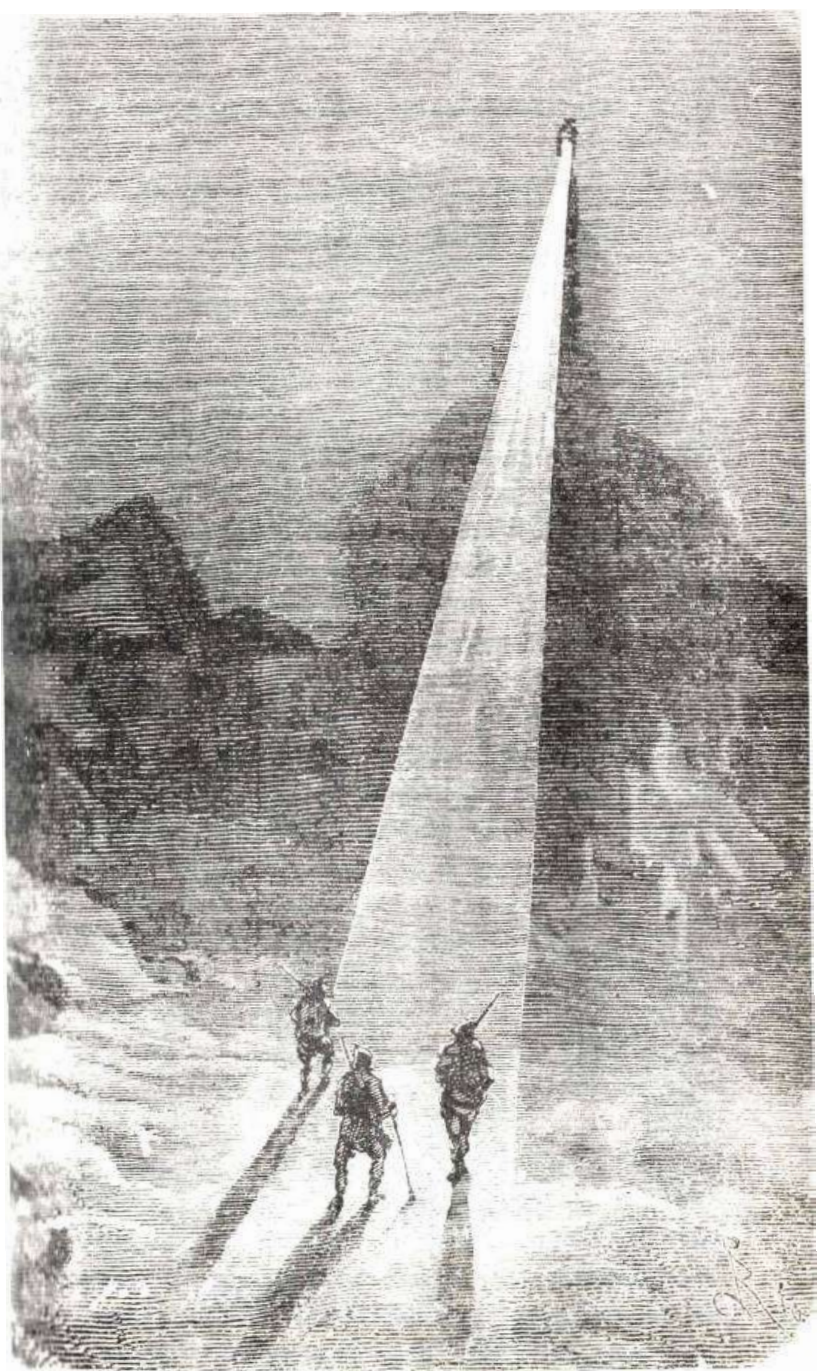
Doktor, "İşte fenerimiz!" diye bağırdı.

Marangoz, "Emin misiniz, Bay Clawbonny?" diye sordu.

"Eminim. Yürüyelim."

Yolcular yaklaştıkça ışık daha da yoğunlaşıyordu ve bir süre sonra aydınlık bir toz huzmesiyle kaplandılar, büyük bir ışık halesi içinde yürüyorlardı ve arkalarındaki devasa gölgeleri beyaz karın üzerinde çok açıkça upuzun görünüyordu.

Adımlarını sıklaştırdılar ve yarın saat sonra Tanrı'nın Lütü Kalesinin bayırını tırmanıyorlardı.

Doktor, "İşte fenerimiz!" diye bağırdı.

Soğuk ve Sıcak

Hatteras ve Johnson üç avcıyı merakla bekliyordu. Avcılar da sıcak ve rahat sığınaklarına kavuşmaktan mutluydu. Sıcaklık akşam olunca hissedilir derecede düşmüştü ve dışarıya yerleştirilen termometre -31° santigrattı gösteriyordu.

Yorgunluktan bitkin ve neredeyse donmuş halde sığınağa gelmişlerdi, dayanacak güçleri kalmamıştı, neyse ki sobalar iyi ısıtıyordu, fırın av etini pişirmeyi bekliyordu, doktor aşçıya dönmüştü ve birkaç mors pirzolası kızarttı. Akşam saat dokuzda, beş yoldaş güzel bir yemek için masaya oturmuştu.

Beş yoldaş güzel bir yemek için masaya oturmuştu.

Bell, "Tanrım, bir Eskimo gibi görünme riski taşısa da kışı geçirirmedeki en önemli şeyin yemek olduğunu itiraf etmeliyim, onu elde ettiğinizde dudak bükmemek gerek," dedi.

Masadakilerin hepsinin ağzı dolu olduğu için marangoza hemen yanıt veremediler ama doktor ona haklı olduğunu belirten bir işarette bulundu.

Mors pizzolalarının çok güzel olduğu ifade edildi veya ifade etmeseler dahi hepsini son kırıntısına kadar yalayıp yuttular ve bu da dünyadaki en iyi ifade ediş şekliydi.

Doktor alışlageldiği üzere yemekten sonra kahve hazırladı, bu harika içeceği süzme işini kimseye bırakmıyordu, masadaki ispiertolu ocağın üzerindeki cezvede hazırlıyor ve kaynar halde servis ediyordu. Kahvesi dilini yakacak kadar sıcak olmalıydı yoksa boğazından geçmeye layık değildi. O akşam kahvesini o kadar sıcak içti ki aynısını yapmak yoldaşları için mümkün değildi.

Altamont, "İçinizde yangın çıkacak doktor," dedi.

O da, "Asla," diye yanıtladı.

Johnson, "Damağınız bakırla mı kaplı?" dedi.

"Hayır, dostlarım, sizin de beni örnek almanızı öneririm, benim de arasında bulunduğum bazı insanlar kahvelerini yüz otuz bir derecede (+55° santigrat) içer."

Altamont, "Yüz otuz bir derece mi?" diye bağırdı. "Ama el bile bu sıcaklığa tahammül edemez."

"Tabii ki Altamont, zira el suyun içinde yüz yirmi iki derecenin (+50° santigrat) üstündeki sıcaklığa tahammül edemez ama damak ve dil, ele nazaran daha az duyarlıdır ve elin dayanamayacağı sıcaklığa direnebilir."

Doktor, “Asla,” diye yanıtladı.

Altamont, “Beni şaşırtıyorsunuz,” dedi.

“O halde sizi ikna edeceğim.”

Doktor salondaki termometreyi aldı ve yuvarlak kısmını kahve fincanına daldırdı, alet yüz otuz bir dereceyi görene kadar bekledi ve içeceğini büyük bir zevkle yudumladı.

Bell yiğitlik göstererek onu taklit etmek istedi ama ağzı yandığı için avazı çıktığı kadar bağırdı.

Bell avazı çıktığı kadar bağırdı.

“Alışmadığı için,” dedi doktor.

Altamont, “Clawbonny, insan vücudunun tahammül edebileceği en yüksek sıcaklığın ne olduğunu söyleyebilir misiniz?” dedi.

Doktor, “Kolaylıkla,” diye yanıtladı. “Bu konuda deneyler yapıldı ve ilginç sonuçlar ortaya çıktı. Birkaç tanesi aklıma geliyor ve bunlar size her şeye, hatta bir bifteğin piştiği yerde bile pişmemeye alışabileceğimizi kanıtlar. Anlatıldığına göre Fransa’nın La Rochefoucauld şehrinde bir fırının sıcaklığı üç yüz dereceyken (+132° santigrat), yani kaynayan sudan seksen dokuz derece daha fazlayken, bu fırında çalışan kızlar fırının içinde on dakika kalabiliyordu ve bu sırada etrafındaki etler ve elmalar tamamen kızarıyordu.”

Altamont, “Ne kızlarmış!” diye bağırdı.

“İşte, kuşkuya yer bırakmayacak başka bir örnek daha. 1774’te dokuz yurttaşımız, Fordyce,

Banks, Solander, Blagdin, Home, Nooth, Lord Seaforth ve Kaptan Philips, yanı başlarında yumurtalar ve rozbifler pişerken kendileri iki yüz seksen beş (+128° santigrat) dereceye dayandılar.”

Bell gözle görülür bir gurur duygusuyla, “Ve bunlar İngilizdi!” dedi.

Doktor, “Evet, Bell,” dedi.

“Ah! Amerikalılar daha iyisini yapardı,” dedi Altamont.

Doktor gülerek, “Rosto gibi kızarırlardı,” dedi.

Amerikalı, “Peki niçin yapamayacaklarmış?” diye karşılık verdi.

“Her halükârda Amerikalılar bunu denemedi, bu yüzden ben vatandaşlarımızın deneylerini baz alıyorum. Son olarak inanılmaz bir olayı daha ekleyeceğim ki tanıklıkların gerçekliği tartışma götürmez. Duc de Raguse ve Doktor Jung, yani bir Fransız ve bir Avusturyalı, bir Türkün yüz yetmiş derece (+78° santigrat) sıcaklığındaki banyoya girdiğini görmüşler.”

Johnson, “Ama bana kalırsa bu ne fırındaki kızların ne de vatandaşlarımızın yaptıkları kadar önemli değil,” dedi.

Doktor, “Affedersin ama sıcak havaya girmekle sıcak suya dalmak arasında büyük bir fark var, sıcak havada terlememiz, etimizin korunmasını sağlar, halbuki kaynar suda terlemez ve yanarız. Bu yüzden banyo için kabul edilen sıcaklık en fazla yüz yedi derecedir (+42° santigrat). Demek ki bu Türkün böyle bir sıcaklığa tahammül edebilmesi için olağanüstü biri olması gerekir,” dedi.

Johnson, “Bay Clawbonny, canlıların olağan vücut ısıları nedir?” diye sordu.

“Bu onların doğasına göre değişir,” diye yanıtladı doktor. “Kuşlar en sıcak hayvanlardır ve onların arasında en dikkat çekici olanlarsa ördekler ve tavuklardır, vücut sıcaklıkları yüz on dereceyi ($+43^{\circ}$ santigrat) geçer, ama örneğin alaca baykuşunki sadece yüz dört derecedir ($+40^{\circ}$ santigrat), sonra ikinci sırada memeliler, insanlar gelir, İngilizlerin vücut ısıları genellikle yüzbir derecedir ($+37^{\circ}$ santigrat).”

Johnson gülerek, “Eminim ki Bay Altamont Amerikalılarınkini söyleyecek şimdi,” dedi.

Altamont, “Doğrusunu isterseniz çok sıcakları var ama onların göğsüne veya dillerinin altına bir termometre sokmadığım için bu konuda bir şey söyleyemem.”

Doktor, “Farklı ırklara mensup olsalar da aynı koşullara maruz bırakılan insanların vücut ısıları arasında kayda değer bir fark bulunmaz ve beslenme şekillerinin bunun üzerinde etkisi yoktur. Hatta şunu da söyleyebilirim ki insanın vücut ısısı ekvator da, kutupta da hemen hemen aynıdır,” dedi.

“Öyleyse bizim doğal ısıımız İngiltere’de de aynı burada da?” dedi Altamont.

Doktor, “Aynı sayılır,” diye yanıtladı. “Diğer memelilere gelince, onların ısıları da genellikle insanlarınkinden biraz fazladır. At da aynı tavşan, fil, domuz balığı, kaplan gibi insana yakındır ama kedi, sincap, fare, panter, koyun, sığır, köpek, maymun, keçi, teke yüz üç dereceye kadar çıkar ve hepsinden daha sıcak olan domuz yüz dört dereceyi ($+40^{\circ}$ santigrat) geçer.”

Altamont, “Bu bizim için aşağılayıcı bir şey,” dedi.

“Sonra balıklar ve amfibik canlılar gelir, onların sıcaklıkları da genellikle suyun sıcaklığına göre değişir. Yılan seksen altı dereceye (+30° santigrat) zor ulaşır, kurbağa yetmiş (+25° santigrat) ve köpek balığı içinde bulunduğu çevrenin bir buçuk derece altındadır, en nihayetinde de böcekler, sanki suyun ve havanın sıcaklığının aynısına sahipmiş gibidirler.”

Henüz söz almamış Hatteras, “Tüm bunlar çok güzel ve bilgilerini bizimle paylaştığı için doktora teşekkür ederim ama burada sanki kavurucu sıcaklara meydan okumamız gerekecekmiş gibi konuşuyoruz. Ama soğuktan bahsetmemiz, bizleri nelerin beklediğini ve şu ana kadar ölçülen en düşük sıcaklığın ne olduğunu bilmemiz daha uygun değil mi?” dedi.

Johnson, “Çok doğru,” diye yanıtladı.

“Bu çok kolay,” dedi doktor. “Ve size bu konuda bilgiler verebilirim.”

Johnson, “Bundan eminim, her şeyi biliyorsunuz,” dedi

“Dostlarım, ben sadece diğerlerinin bana öğrettiği kadanni biliyorum ve ben bunları anlattıktan sonra sizler de benim kadar biliyor olacaksınız. Soğuk hakkında ve Avrupa’nın karşılaştığı en düşük sıcaklıklarla ilgili size söyleyeceklerim şunlardır. Hafızalara kazınmış soğuk kışların sayısı çok fazladır ve sanırım bunların en sertleri aşağı yukarı kırk bir yıllık periyotlarla gelir ve bu da güneşte büyük lekelerin ortaya çıktığı zamanlara tesadüf eder. Mesela 1364 kışında Rhone Nehri Arles’e kadar donmuştu, 1408’de Tuna Nehri boydan boya donmuştu ve kurtlar Cattegat Denizini yürüyerek geçmişti,

1509'da Adriyatik Denizi ve Akdeniz, Venedik'te, Cette'de, Marsilya'da tamamen donmuştu ve Baltık Denizi 10 nisanda hâlâ donmuş haldeydi, 1608 kışı İngiltere'deki tüm hayvanları öldürmüştü, 1789'da Tamise Nehri Londra'nın altı fersah altındaki Gravesend'e kadar donmuştu, 1813 kışı Fransızlar da korkunç anılar bırakmıştı ve nihayet 1829 kışı XIX. yüzyılın en erken ve en uzun kışıydı. Avrupa için söyleyeceklerim bu kadar."

Altamont, "Peki burada, kutup dairesinin ötesinde sıcaklık ne dereceye kadar düşebilir?" diye sordu.

"Bana kalırsa sanırım şu ana kadar gözlemlenen en şiddetli soğuğu biz yaşadık, çünkü bir gün alkollü termometrenin sıfırın altında yetmiş iki dereceyi (-58° santigrat) gösterdiğini fark ettim ve eğer yanlış hatırlamıyorsam bugüne kadar arktik bölgelere yolculuk yapanların gözlemledikleri en düşük sıcaklıklar Melville Adasında altmış bir derece, Felix Limanında altmış beş derece ve Fort-Reliance'da yetmiş dereceydi (-56° santigrat)."

Hatteras, "Evet, çok sert bir kış tarafından durdurulduk ve bu da zamansız oldu."

Altamont dikkatle kaptana bakarak, "Durduruldunuz mu?" dedi.

Doktor aceleyle, "Batıya yaptığımız yolculuğumuz sırasında," dedi.

Altamont konuşmayı yeniden devam ettirerek, "O halde bir insanın tahammül edebileceği en yüksek ve en düşük sıcaklık arasındaki fark yaklaşık iki yüz derece, öyle mi?" dedi.

"Evet," diye yanıtladı doktor. "Dışarıya konan ve her tür yansımadan korunan bir termometre asla yüz otuz beş derecenin ($+57^{\circ}$ santigrat) üstüne

çıkma, aynı şekilde çok soğuk olduğunda da asla yetmiş iki derecenin (-58° santigrat) altına inmez. Gördüğünüz gibi dostlar içimiz rahat olabilir.”

Johnson, “Ama bununla birlikte eğer güneş aniden sönerse dünya çok daha büyük bir soğuğa gömülmez mi?”

Doktor, “Güneş sönmez,” diye yanıtladı. “Ama eğer sönse bile muhtemelen size biraz evvel belirttiğimden daha soğuk olmaz.”

“İşte, bu çok ilginç.”

“Evet, eskiden atmosferin dışındaki uzayda sıcaklığın binlerce dereceye kadar düşeceği tahmin ediliyordu ama Fourier adlı bir Fransız bilim insanının deneylerinden sonra bu tahminler çürütüldü; dünyanın herhangi bir ısının olmadığı bir ortama yerleştirilmesi halinde bizim kutuplarda gözlemlediğimiz soğuğun yoğunluğunun çok daha büyük olacağını ve gece gündüz arasında muazzam sıcaklık farklarının meydana geleceğini kanıtladı, demek ki dostlarım, birkaç milyon fersah uzaktaki bir yer buradan daha soğuk değil.”

Altamont, “Söyleyin doktor, Amerika’nın sıcaklığı dünyanın diğer ülkelerinden daha düşük değil mi?” diye sordu.

Doktor gülerek, “Şüphesiz ama bundan gereksiz sonuçlar çıkartmayın,” dedi.

“Peki bunu nasıl açıklıyorsunuz?”

“Bazı açıklamalar yapılmaya çalışılıyor ancak bunlar yeterli değil. Halley’nin aklına uzun zaman önce dünyaya çarparak onun dönüş eksenini, yani kutuplarını değiştiren bir kuyruklu yıldız fikri geldi, ona göre eskiden Hudson Körfezinde bulunan kuzey kutbu daha doğuya kaydı ve eski kutbun

olduğu bölgeler uzun zamandır donmuş oldukları için hâlâ çok soğuk kaldılar ve yüzyıllarca güneş görmelerine rağmen yeterince ısınmadılar.”

“Siz bu teoriyi kabul etmiyor musunuz?”

“Bir an için bile kabul etmiyorum, zira Amerika'nın doğu kıyıları için doğru olan şey sıcaklığı daha yüksek olan batı kıyıları için geçerli değil. Hayır! Yeryüzünün paralelleri arasında farklı eş sıcaklık eğrisi olduğunu gözlemlemek gerekir, hepsi bu kadar.”

Johnson, “Bulunduğumuz durumda soğuktan bahsetmenin ne kadar hoş olduğunu biliyor musunuz, Bay Clawbonny?” dedi.

“Haklısınız sevgili dostum, hatta biz pratiği te-
orinin yardımına çağırıyoruz. Bu topraklar soğuk
havalar hakkında ilginç deneyler yapabileceğimiz
büyük bir laboratuvar, sadece her zaman dikkat-
li ve tedbirli olun, eğer vücudunuzun bir bölümü
donarsa kan dolaşımını sağlamak için orayı der-
hal karla ovun ve sobanın yanına gelerseniz dikkat
edin, zira farkına varmadan ellerinizi veya ayak-
larınızı yakabilirsiniz, bu kolunuzun veya baca-
ğınızın kesilmesine neden olabilir, bu kutup böl-
gelerinde vücudumuzun herhangi bir uzvunu bı-
rakmamaya özen gösterelim. Dostlarım artık biraz
uyumanın ve dinlenmenin zamanı geldi sanırım.”

Doktorun yoldaşları, “Memnuniyetle,” diye ya-
nıtladı.

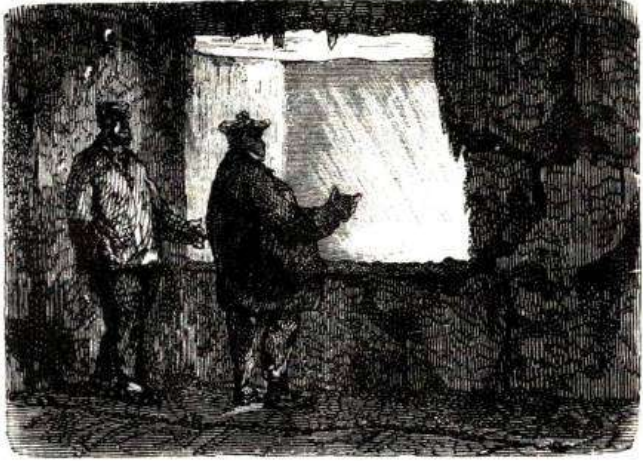
“Soba nöbeti kimde?”

Bell, “Bende,” diye yanıtladı.

“Güzel, o halde ateşin sönmemesine çok dik-
kat et sevgili dostum, zira bu akşam müthiş bir
soğuk var.”

“Merak etmeyin, Bay Clawbonny, soğuk iliklerimize işliyor ama buna rağmen bakın gökyüzü alevler içinde.”

Doktor pencereye yaklaşarak, “Evet,” diye yanıtladı, “Kuzey ışıklarının muhteşem manzarası! Ne harikulade bir gösteri! Gerçekten de bakmaya doyamıyorum.”

“Gökyüzü alevler içinde.”

Gerçekten de doktor yoldaşlarının pek dikkat etmediği bu gökyüzü fenomenine karşı büyük bir hayranlık duyuyordu, zaten onun ortaya çıkmasından önce her zaman mıknatıs iğnesi düzensizleşiyordu ve bu konuda Weather Book'da* yayımlanmak üzere gözlemler yapıyordu.

Bir süre sonra Bell sobanın başında nöbet beklerken diğerleri yataklarına yatmış ve rahat bir uykuya dalmışlardı.

* Amiral Fitz-Roy'un tüm meteorolojik hadiseleri toplayan kitabı.

Kışı Geçirmenin Zevkleri

Kutuptaki yaşantı iç karartıcı bir tekdüzelikteydi. İnsan atmosferin kaprislerine boyun eğmeye mahkûmdu, o da fırtınaları ve şiddetli soğukları bıktırıcı bir monotonlukla taşıyordu. Çoğu zaman dışarı adım atmak bile mümkün olmuyordu ve buzdan kulübede kapalı kalmaları gerekiyordu. Böylece kış mağdurlarını, köstebekler gibi yaşamak zorunda bırakan uzun aylar geçti.

Ertesi gün termometre birkaç derece daha düştü ve havada hortum varmış gibi dönen kar taneleri gündüzün tüm ışığını emdi. Doktor kendini eve hapsolmuş halde buldu ve kollarını kavuşturdu, giriş kulvarını tıkayabilecek karları küremek ve içerideki ısının nemlendirdiği buzdan duvarları parlatmaktan başka yapacak hiçbir iş yoktu, ama buzdan ev çok sağlam yapılmıştı ve kar taneleri duvarları daha da kalınlaştırarak dayanıklılığı arttırıyordu.

Depolar da sağlamdı. Gemiden çıkartılan her şey doktorun “mal deposu” diye adlandırdığı depolara büyük bir düzenle yerleştirilmişti. Her ne kadar bu depolar evden en fazla altmış adım mesafede olsalar da bazı karlı günlerde oralara ulaşabilmek neredeyse imkânsızdı, bu yüzden günlük kullanım için bir miktar erzakın mutfakta sürekli saklanması gerekiyordu.

Porpoise'ı boşaltma tedbiri çok yerindeydi. Gemi gitgide kendini ezen yavaş, hissedilmeyen ama karşı koyulamaz bir basıncın etkisi altında kalıyordu, bu kalıntılardan hiçbir şey yapılamayacağı açıktı. Bununla beraber doktor İngiltere'ye dönebilmek için bu kalıntılardan bir şalupa yapmayı hâlâ umuyordu ama henüz onu inşa etmeye başlamanın zamanı değildi.

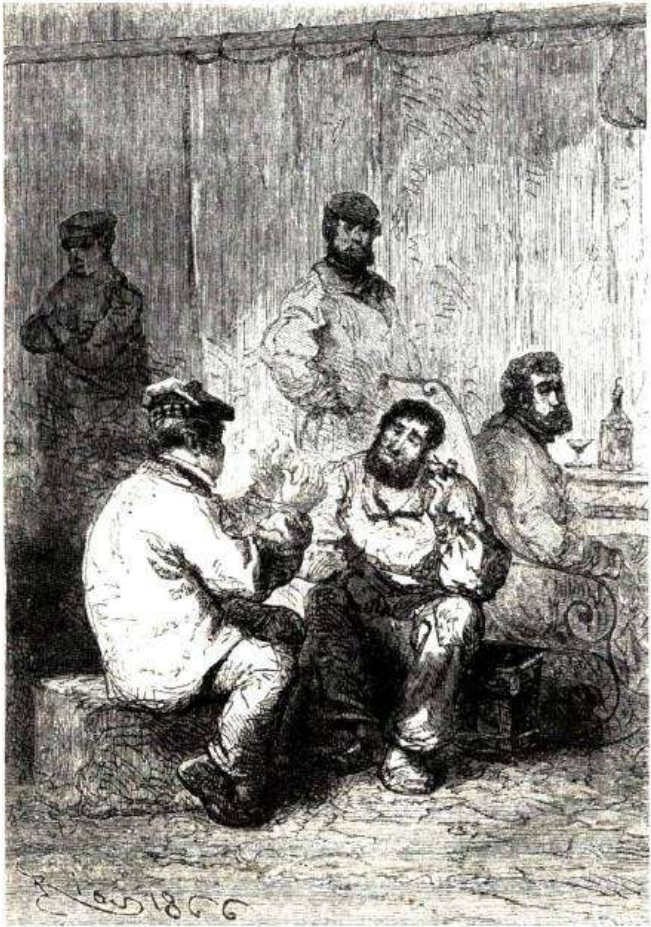
Böylelikle burada kışı geçiren beş kişinin günleri çoğu zaman hiçbir şey yapmadan geçiyordu. Hattaras yatağının üzerine uzanarak düşüncelere dalıyordu, Altamont içiyor ya da uyuyordu ve doktor onları bu uyuşukluklarından çıkartmamaya özen gösteriyordu zira bazı hoş olmayan kavgalardan çekiniyordu. Bu ikili birbiriyle nadiren konuşuyordu.

Bu yüzden Clawbonny yemek sırasında tedbirli davranıyor, konuşmaları yönlendirmeye özen gösteriyor ve onların özsayıgılarını zedeleyebilecek durumlardan kaçınıyordu ama doruğa çıkmış alınganlıkları ortadan kaldırabilmekte çok zorlanıyordu. Yoldaşlarını mümkün olduğunca bilgilendirmeye, dikkatlerini dağıtmaya çalışıyordu ve onların ilgilerini başka konulara çekmeye özen gösteriyordu, yolculuk notlarını düzene sokmadığı zamanlarda yüksek sesle tarih, coğrafya ya da şu anki durumlarına çok uyan meteoroloji konularını çalışıyordu; bu konuları eğlenceli ve filozofça sunuyordu, her olaydan yararlı bir ders çıkartıyordu, sonsuz hafızası onu asla yanı yolda bırakmıyordu, öğretilerini orada bulunan insanlar üzerinde uyguluyordu, onlara hangi olgunun ne şartlar altında ortaya çıktığını hatırlatıyor ve teorilerini kişisel argümanlarıyla destekliyordu.

Bu saygıdeğer adamın oradaki küçük dünyanın ruhu olduğunu söyleyebiliriz; bu ruhtan adalet duyguları ve dürüstlük yayılıyordu. Yoldaşları ona sarsılmaz bir güven besliyordu, bu güven duygusu zaten onu seven Hatteras'ın da içine işlemiştir; konuşmalarıyla, davranışlarıyla ve alışkanlıklarıyla öyle bir ortam yaratıyordu ki kutba altı derece mesafede yaşayan terk edilmiş bu beş adama durumları son derece doğal geliyordu, doktor konuştuğunda insanlar kendilerini onun Liverpool'daki muayenehanesinde sanıyordu.

**Yoldaşlarını mümkün olduğunca
bilgilendirmeye çalışıyordu.**

Bununla birlikte bulundukları durum, gemileri battığı için pasifik okyanusundaki adalara sürüklenen ve okuyucularını neredeyse bu duruma özendiren Robinsonların sevimli hikâyesinden ne kadar da farklıydı. Gerçekten de verimli bir toprak, zengin bir doğa, binbir çeşit farklı kaynak sunu-

yordu; bu güzel ülkede biraz hayal gücü ve çalışma maddi mutluluğu sağlamaya yeterdi, doğa insanın önündeydi, balık tutma ve avlanma tüm ihtiyaçlarını karşılamaya yeterdi, ağaçlar onun için yetişiyor, mağaralar onun sığınması için açılıyor, dere-ler o susuzluğunu gidersen diye akıyordu, ağaçların harikulade gölgesi onu güneşin sıcaklığından koruyordu ve korkunç soğuklar o ılıman kışlarda asla bir tehdit oluşturmuyordu. Bu verimli toprağa farkına varılmadan atılan bir tohum birkaç ay sonra ürün veriyordu. Toplumsal hayatın dışında kusursuz bir mutluluktı. Ayrıca bu sihirli adalar, bu iyiliksever topraklar gemilerin yolu üzerindeydi; kazazede her an kurtarılmayı umabilirdi ve birilerinin kendisini bu mutluluğuna son vermesini sabırla beklerdi.

Ama burası, bu Yeni Amerika kıyıları ne kadar da farklıydı! Doktor bazen bu kıyaslamayı yapıyor ama bunu kendine saklıyordu, en çok da hiçbir şey yapamamak zorunda kalmaktan şikâyet ediyordu.

Tekrardan küçük yolculuklarına başlayabilmek için buzların çözülmesini büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu, ancak bu anın gelmesinden de endişeleniyordu zira Hatteras ve Altamont arasında çok ciddi çatışmaların olacağını öngörüyordu. Eğer kutba kadar gitmeye karar verilirse bu iki adam arasındaki rekabet ne gibi sonuçlar doğuracaktı?

O halde her tür olayın önüne geçmeli, bu iki rakibi samimi bir işbirliğine doğru yavaş yavaş ikna etmeliydi ama aynı ortak kökenin daha fazla düşmanlaştırdığı bir Amerikalı ve bir İngilizini nasıl barıştıracaktı? Birine adaya özgü gurur ve üstünlük tamamen sinmişti, ötekiyse ulusuna has giri-

şimci, cüretkâr ve kaba saba özellikler taşıyordu, ne kadar çetrefilli bir görevi vardı!

Doktor bu iki adam arasındaki acımasız yarışmayı, iki ulus arasındaki rekabeti düşündükçe buna omuz silkmiyordu; hayır, bu asla yapmayacağı bir şeydi ama insanın zayıflıklarına üzülmekten kendini alamıyordu.

Bu konuda sık sık Johnson'la konuşuyordu, yaşlı denizci ve doktor hemfikirdi, birbirlerine ne yapabileceklerini, amaçlarına ulaşabilmek için ortamı nasıl yatıştıracaklarını soruyorlardı ve gelecekte birçok kanışıklığın olacağını öngörüyorlardı.

Bu sırada kötü havalar devam ediyordu, Tanrı'nın Lütü Kalesini bir saat için bile terk edemezlerdi. Gece gündüz buzdan evde kalmak zorundaydılar. Sürekli kendini meşgul edecek bir şeyler bulan doktor dışında herkes sıkılıyordu.

Altamont bir akşam, "Burada hoşça vakit geçirebilmek için yapacağımız hiçbir şey yok mu?" dedi. "Sürüngenler gibi bütün bir kış boyunca gömülerek yaşamak, yaşamak değil."

"Gerçekten de öyle," diye yanıtladı doktor. "Maalesef birtakım eğlenceler organize etmek için yeterince kalabalık değiliz."

Amerikalı, "Demek daha kalabalık olsaydık boş oturmaktan dolayı meydana gelen can sıkıntısıyla baş edebilirdik diyorsunuz?" dedi.

"Şüphesiz, kuzey bölgelerde mürettebatın tamamı kışı geçirdiğinde sıkılmamak için birtakım yöntemler buluyordu."

Altamont, "Gerçekten mi? Nasıl yaptıklarını merak ediyorum, bu gibi durumlardan neşeli bir

şeyler çıkartabilmek için gerçekten yaratıcı olmak gerekir. Birbirlerine bilmece sorduklarını hiç sanmıyorum.”

Doktor, “Hayır, buna gerek duymuyorlardı,” diye yanıtladı. “Ve bu uzak kuzey bölgelerine iki büyük eğlence kaynağını taşıdılar: basın ve tiyatro.”

Amerikalı, “Nasıl? Gazeteleri mi vardı?” diye sordu.

“Tiyatro mu oynuyorlardı?” diye bağırdı Bell.

“Kesinlikle ve bundan büyük bir zevk alıyorlardı. Kaptan Parry, Melville Adasında kışı geçirirken adamlarına bu iki eğlenceyi önerdi ve önerisi çok büyük ilgi gördü.”

Johnson, “Gerçekten ben de orada bulunmayı isterdim, herhalde çok ilginç olmuştur,” dedi.

“İlginç ve eğlenceli, sevgili Johnson, üçüncü zabıt Beechey tiyatro yönetmeni, Kaptan Sabine de Kış günlükleri ya da Kuzey Georgie Gazetesi’nin yazı işleri müdürü oluyor.”

Altamont, “İsimleri güzelmış,” dedi.

“Bu gazete 1 Kasım 1819’dan 20 Mart 1820’ye kadar her pazartesi günü çıktı. Oradaki kışlama sırasında meydana gelen tüm olaylar, avlar, insanlar arasındaki vakalar, meteorolojik hadiseler, sıcaklıklar yer alıyordu. Hoş köşe yazıları da vardı, şüphesiz ki Sterne’nin ruhunu veya *Daily Telegraph*’ın güzel makalelerini aramamak gerekirdi ama sonuçta başarabiliyorlar ve eğleniyorlardı, okuyucuları zor beğenen kişiler değildi ve bıkmıyorlardı, sanırım gazetecilik mesleğini icra etmek hiç bu kadar zevkli olmamıştır.”

Altamont, “İnanın bu gazeteden bölümler okumayı isterdim sevgili doktor, makaleleri ilk

kelimesinden son kelimesine kadar donmuş olmalı,” dedi.

“Hayır! Hayır!” diye yanıtladı doktor. “Bu tür şeyler her ne kadar Liverpool felsefe kulübüne veya Londra edebiyat enstitüsüne biraz naif gelebilecek olsa da karlar içindeki mürettebata yetiyordu. Siz de bir değerlendirme yapmak ister misiniz?”

“Nasıl yani? Burada yazan şeyler hafızanızda...”

“Hayır, ama *Porpoise*’da Parry’nin yolculukları kitabı vardı ve size onun kendi yazdıklarını okuyabilirim.”

Doktorun yoldaşları, “Memnuniyetle,” dedi.

“Çok kolay.”

Doktor salondaki dolaba gidip söz konusu eseri aldı ve aradığı bölümü kolaylıkla buldu.

“İşte, Kuzey Georgie Gazetesi’nden bazı bölümler. Bu yazı işleri müdürüne yazılmış bir mektup:

“İşte, Kuzey Georgie Gazetesi’nden bazı bölümler.”

'Bir gazete çıkarma teklifinizden hepimiz çok mutlu olduk. Sizin yönetiminizde bunun bizi çok eğlendireceğini, burada karanlıklar içinde geçireceğimiz yüz günün ağırlığını çok hafifleteceğine inanıyorum.

'Kendi adıma bu projeye duyduğum ilgi, beni bu haberin buradaki topluluğumuzun genelinde yarattığı etkiyi incelemeye itti ve size şunu garanti ederim ki Londra basınında yaygın kullanılan terimlerle ifade edecek olursak, halk üzerinde derin bir heyecan yarattı.

'İlanınızın çıktığı günün hemen ertesinde gemide alışılmamış ve daha önce görülmemiş bir mürekkep talebi oluştu. Masalarımızın yeşil örtüleri birdenbire kuş tüyü divit kalemle rin kırıntılarıyla doldu, bu da hizmetçilerimizden birini çok zor durumda bıraktı, örtüleri silkelerken tırnağına bu kırıntılardan battı.

'Güvenilir bir kaynaktan öğrendiğime göre Çavuş Martin en az dokuz çakı bileylemiş.

'Tüm masalarımızın, iki aydır gün yüzü görmeyen yazı sehpalarının alışık olmadıkları ağırlığı altında gıcırdadığını görebiliriz, hatta ambarın derinliklerine birçok kez girilip uyku larından bu kadar çabuk uyandırılmayı beklemeyen kâğıt tomarlarına çıkış yolu sağlandığı söyleniyor.

'Unutmadan şunu da söylemeliyim ki herhangi bir orijinal karakteri olmayan ve sizin planlarınıza uygun düşmeyen bayat haber ve yazıların sizin kutunuza atılmaya teşebbüs edileceğine dair bazı şüphelerim var. Sizi temin ederim ki daha dün akşam yazı sehpası-

na eğilmiş bir yazarın sol elinde açık haldeki bir *Spectateur* cildini tutarken sağ eliyle de bir lambanın alevinde, donmuş mürekkebini ısıttığı görüldü! Bu tür hilelere karşı dikkatli olmanız gerektiği hususunu size belirtmeye gerek yok. Atalarımızın yüzyıl önce yemek yerken okuduğu şeylerin *Kış Günlükleri*'nde yeniden ortaya çıktığını görmememiz gerekir.”

Doktor okumayı bitirdiğinde Altamont, “Güzel, çok güzel,” dedi. “Gerçekten burada çok güzel bir mizah var ve bu mektubu yazan çocuk zeki biri olmalı.”

“Zeki yerinde bir tanımlama,” diye yanıtladı doktor. “Bakın, işte bu da neşeli bir ilan:

‘Kuzey Georgie Kraliyet Tiyatrosu topluluğunun hanım üyelerinin giyinmelerinde yardımcı olmak üzere orta yaşlı ve çevresince iyi bilinen bir kadın aranıyor. Ona iyi bir maaş bağlanacak ve canının istediği kadar çay ve bira verilecektir. Başvurular tiyatro komitesine yapılacaktır. Not: Dullar tercih edilir.’”

Johnson, “Vay canına, vatandaşlarımız hiç de zor beğenen kişiler değilmiş,” dedi.

“Peki dulu bulmuşlar mı?” diye sordu Bell.

“Buna inanmamızı destekleyecek şeyler var, işte tiyatro komitesine gönderilmiş bir yanıt:

Baylar, ben yirmi altı yaşında bir dulum, size yeteneklerim ve ahlaki meziyetlerim lehine çürütülmesi imkânsız deliller sunabilirim. Ama

tiyatronuzun hanım oyuncularını giydirme işini üstlenmeden önce onların külotlarını üstlerinde muhafaza edip etmeyeceklerini ve korselerini sıkıca bağlamama yardım edecek birkaç güçlü tayfanın yanıma asistan olarak verilip verilme-yeceğini öğrenmek isterim. Baylar bunlar sağ-landığında bu hizmetçinize güvenebileceğinizi bilmenizi isterim.

A.B.

Not: Biranın yerine likör verebilir misiniz?

Altamont, "Ah! Bravo!" diye bağırdı. "Bocurgatlarla sizi bağlayan bu oda hizmetçilerini buradan görür gibi oluyorum. Kaptan Parry'nin yoldaşları neşeli adamlarmış."

Hatteras, "Hedeflerine ulaşan herkes gibi," diye yanıtladı.

Hatteras konuşmanın ortasına bu düşüncelerini attıktan sonra tekrar bilindik sessizliğine döndü. Doktor konunun buralara çekilmesini istemediği için kaldığı yerden çabucak okumasına döndü.

"İşte, şimdi de arktik maceraların bir tablosu, bunu sonsuza kadar çeşitlendirebiliriz ama bu gözlemlerden bazıları çok yerinde, bir de siz karar verin:

'Sabah hava almak için dışarı çıkmak ve geminin dışına adım atar atmaz aşçının açtığı çukurda soğuk bir banyo yapmak.

'Ava çıkmak, muhteşem bir rengeyiğine yaklaşmak, nişan almak, ateş etmeyi denemek ama nemlendiği için ateş almayan fitil yüzünden avını kaçırmak.

‘Cebine bir parça yumuşak ekmek koyup yürümeye başlamak ve acıktığını hissettiğinde soğuktan ekmeğin sertleştiğini görmek, öyle ki diş parçalanır, o parçalanmaz.

‘Geminin civarında bir kurt görüldüğü için alelacele yemek masasından kalkmak ve geri döndüğünde akşam yemeğinin kediler tarafından yenildiğini görmek.

‘Derin ve faydalı düşüncelerde meditasyona dalmışken bir ayı tarafından bunun içinden çekilip çıkarılmak.”

“Görüyorsunuz dostlarım,” diye ekledi doktor, “kutbun civelere dair bu tür olayları çok rahatlık arttırabiliriz ama yaşarken tahammül etmesi zor olan bu olayları ileride anlatmak bir zevke dönüşebiliyor.”

Altamont, “Gerçekten de bu Kış Günlükleri eğlenceli bir gazeteymiş, abone olamamak çok kötü.”

Johnson, “Biz de bir gazete çıkarmayı deneyemez miyiz?” dedi.

“Beşimiz mi?” dedi Clawbonny, “en fazla yazar olabiliriz ve yeterli sayıda okurumuz olmaz.”

Altamont, “Tiyatro oyunu oynamaya karar verseydik aynı şekilde seyircimizde olmayacaktı,” dedi.

Johnson, “Bay Clawbonny biraz da Kaptan Parry’nin tiyatrosundan bahsedin, yeni oyunlar oynuyorlar mıydı?”

“Şüphesiz, esasen Hecla’daki iki ciltten faydalanıyorlardı, her on beş günde bir temsil verdikleri için kısa sürede repertuarları bitti, o zaman da iş doğaçlama yazarlara düştü ve Parry’nin kendisi

de Noel için durumlarına çok uygun düşen bir komedi yazdı, büyük beğeni topladı, adı *Kuzeybatı Geçidi ya da Yolculuğun Sonu* idi.”

“Çok güzel bir başlık,” dedi Altamont. “İtiraf edeyim ki böyle bir konuyu yazacak olsam sonunu getirmekte çok güçlük çekerdim.”

“Haklısınız,” dedi Bell. “Nasıl biteceğini kim bilebilir?”

“Tamam! Tamam!” diye bağırdı doktor. “İlk perde iyi gittiğine göre son perdeyi düşünmenin ne gereği var? Bırakalım buna kader karar versin dostlarım, biz kendi rolümüzü en iyi şekilde oynamaya çalışalım, mademki sonuç her şeyi yaratana bağlı, onun yeteneğine güvenelim, o bizi bu zorluklardan kurtarmayı çok iyi bilir.”

Johnson, “O halde gidip tüm bunları rüyamızda görelim, geç oldu ve saati de geldiğine göre biz de uyuyalım.”

“Çok acele ediyorsun yaşlı dostum,” dedi doktor.

“Ne yaparsınız Bay Clawbonny? Yatağımda kendimi o kadar iyi hissediyorum ki! Bir de hep güzel rüyalar görürüm, sıcak ülkelerin rüyasını görürüm, öyle ki hayatımın yarısı ekvator da öbür yarısı da kutupta geçiyor.”

“Vay canına!” dedi Altamont. “Mükemmel bir adaptasyonunuz var.”

“Aynen söylediğiniz gibi,” diye yanıtladı lostromo.

Doktor söz alarak, “O halde sizi geciktirmek büyük bir insafsızlık olur sevgili Johnson. Tropik güneş sizi bekliyor. Haydi gidip yatalım.”

EndiŖe Verici İzler

26 nisanı 27 nisana bağlayan gece hava değişti ve sıcaklık hissedilir derecede azaldı, Doktorun Evinin sakinleri battaniyelerinin altından sızan soğuğu fark etti. Sobanın başında nöbet tutan Altamont ateşin sönmemesi için büyük bir zen gösterdi ve içerideki sıcaklığın elli derecenin (+10° santigrat) altına düşmemesi için sobayı bol bol besledi.

Havanın bu şekilde soğuması fırtınanın sonunu işaret ediyordu ve bu da doktoru mutlu ediyordu. Eski alışkanlıklarına tekrardan devam edebilecekti; avcılık, gezintiler ve toprakların keşfedilmesi, aylaklıkla geçen yalnızlıklarına bir son verecekti; bu aylaklık en iyi karakterleri bile sonunda huysuzlaştırabilirdi.

Doktor ertesi sabah erkenden yatağını terk etti ve birikmiş karları temizleyerek fenerin bulunduğu tepeye kadar kendine yol açtı.

Rüzgâr kuzeyden esmeye başlamıştı, atmosfer berraktı, yerleri kaplayan beyaz örtü yürümek için sert ve dayanıklı bir halı sunuyordu.

Kısa süre sonra kışı burada geçiren beş yoldaş Doktorun Evini terk etti. İlk işleri evi kaplayan buzları temizlemek oldu zira tanınmayacak hale gelmişti, burada insanların barındığına dair bir kalıntı bulmak mümkün olamayacaktı, fırtına yerdeki her şeyi aynı hizaya getirmişti, yer en azından on beş adım yükselmişti.

Doktor birikmiş karları temizleyerek
kendine yol açtı.

Her şeyden önce yapıya mimari biçimini yeniden kazandırabilmek için karların kürenmesi, karın altında kaybolan hatlarının yeniden ortaya çıkartılması gerekiyordu. Zaten bundan daha kolay bir şey yoktu, buzların kaldırılmasından sonra buz bıçağıyla vurulan birkaç darbe duvarları eski kalınlığına yeniden getirirdi.

İki saat süren yoğun çalışmanın sonunda granit zemin ortaya çıkmıştı; erzak depolarına ve cephaneliğe giden yol tekrar açılmıştı.

Ama buralarda hava çok değişkendi ve bu durum her an tekrarlayabileceği için mutfağa takviye erzak taşındı. Tuzlanmış et yüzünden aşırı uyarılmış midelerinin taze et ihtiyacı kendini iyice hissettiriyordu; avcılar kabızlığa yol açan beslenme sistemlerini düzeltme işini üstlendi ve yola çıkmaya hazırlandılar.

Yine de nisan ayının sonu kutba ilkbaharı getirmiyordu, yenilenme zamanı henüz gelmemişti, bunun için en az altı hafta daha gerekiyordu, hâlâ çok zayıf olan güneş ışınları ovaların karlarını eşeleyip kuzey bölgelerinin epey fakir bitki örtüsünü yeşertemiyordu. Kuşların ya da dört ayaklı av hayvanlarının ender bulunacağından endişeleniyorlardı. Buna rağmen bir tavşan, birkaç çift dağ karatavuşu ve hatta genç bir tilki Doktorun Evindeki akşam yemeğinde masada boy gösteriyordu ve avcılar tüfeklerinin menziline giren her şeyi büyük bir adanmışlıkla avlama kararı aldı.

Doktor, Altamont ve Bell bölgeyi keşfetme işini üstlendi. Davranışlarından anlaşıldığına göre Altamont usta ve kararlı bir avcı olmalıydı, biraz fazla övünse de harika bir nişancıydı. Dolayısıyla o da Dük'le beraber gruba katıldı, Dük de kendi alanında Altamont'la yarışırды ama bir avantajı daha az palavracı olmasıydı.

Tesadüflerin bir araya getirdiği bu üç yoldaş, doğudaki tepenin yanından ilerleyerek uçsuz bucaksız beyaz ovalara daldı ama fazla uzağa gitme-

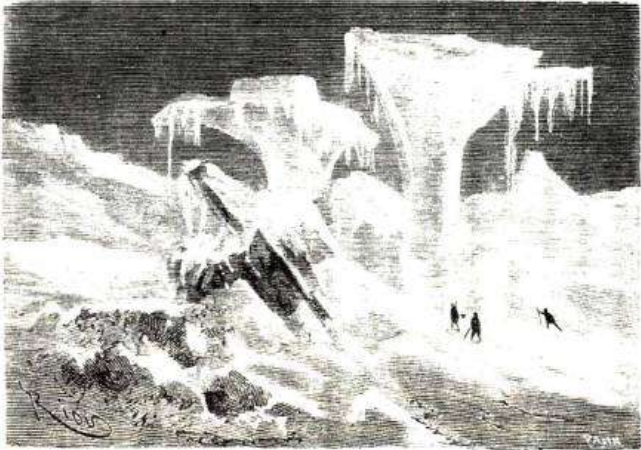
lerine gerek kalmamıştı zira kaleden iki mil kadar mesafede çok sayıda ize rastladılar. İzler Victoria Koyunun kıyısına dek iniyordu ve Tanrı'nın Lütфу Kalesinin etrafını kuşatmışa benziyordu.

Avcılar bu ayak izlerini merakla takip ettikten sonra birbirlerine baktılar.

“Evet,” dedi doktor, “bence her şey apaçık ortada.”

Bell, “Fazlasıyla açık, bunlar ayı izleri,” dedi.

“Harika bir av hayvanı,” dedi Altamont. “Ama bugün başka bir özelliğiyle göze çarpıyor.”

Doktor, Altamont ve Bell bölgeyi keşfetme işini üstlendi.

“Hangisi?” diye sordu doktor.

“Çokluğuyla,” diye yanıtladı Amerikalı.

Bell, “Ne demek istiyorsunuz?” diye sordu.

“Söylemek istediğim burada beş farklı ayının izi var ve beş ayı beş adam için çok fazla!”

“Bundan emin misiniz?” dedi doktor.

“Kendiniz görün; işte bakın, bu iz diğerine benzemiyor, şunun pençeleri öbüründen daha ayrık.

İşte bu da daha küçük bir ayının izi. Birbirleriyle kıyaslayın, küçük bir alanda beş hayvanın izine rastlayacaksınız.”

Bell bunları dikkatle inceledikten sonra, “Evet, açıkça görülüyor,” dedi.

Doktor, “O halde gereksiz kahramanlıklar yapmayalım tam tersine tetikte olalım, bu sert kışın ardından hayvanlar çok aç olmalı, çok tehlikeli olabilirler ve mademki onların sayıları konusunda bir şüphe yok...”

“Burada beş farklı ayının izi var!”

“Ne de niyetlerinden,” dedi Amerikalı.

Bell, “Bizim bu sahildeki varlığımızı fark ettiklerini mi düşünüyorsunuz?” dedi.

“Şüphesiz, tabii eğer bir ayı kafilesinin geçit töreninin izine rastlamadıysak ama o zaman bu izler niçin dümdüz uzayıp gitmiyor da daire şeklinde dönüp duruyor? Bakın bu hayvanlar güneydoğudan gelmiş, şu alanda durmuşlar ve bölgeyi buradan keşfetmeye başlamışlar.”

Doktor, “Haklısınız, hatta bu gece geldikleri kesin,” dedi.

“Muhtemelen başka geceler de,” dedi Altamont, “sadece kar onların izlerini kapamış.”

“Hayır,” diye yanıtladı doktor, “bu ayların fırtınanın bitmesini beklemesi akla daha yatkın, ihtiyaçları yüzünden körfeze kadar gelip birkaç fok avlamak istiyorlardı ve bizim kokumuzu aldılar.”

“Evet, aynen söylediğiniz gibi,” diye yanıtladı Altamont. “Öte yandan bir dahaki gece gelip gelmeyeceklerini öğrenmemiz de çok kolay.”

“Peki nasıl?” dedi Bell.

“İzledikleri yolun bir bölümündeki izlerini silerek ve yarın yeni izlere rastlarsak Tanrı’nın Lüt-fu Kalesinin bu hayvanların hedefi olduğu ortaya çıkar.”

“Güzel,” diye yanıtladı doktor, “en azından ne yapacağımızı öğrenmiş oluruz.”

Üç avcı işe koyuldu ve karı kazıyarak iki yüz metrelik bir alandaki ayak izlerini kısa sürede sildiler.

Bell, “Bu hayvanların bu kadar uzak bir mesafeden bizim kokumuzu alması çok tuhaf, onları buraya çekecek yağlı maddeler yakmadık,” dedi.

“Ah!” diye yanıtladı doktor, “aylaların görme ve koku alma duyuları çok gelişmiştir, öte yandan çok zekidirler, hatta tüm hayvanların en zekileri bile diyebiliriz ve burada alışık olmadıkları bir koku sezdiler.”

Bell devam ederek, “Kim bilir belki de fırtına sırasında bizim platoya kadar ilerlemişlerdir?” dedi.

Amerikalı, “O halde niçin bu gece bu sınırdaki durdular?” dedi.

Doktor, "Bu sorunun cevabı yok ve onların Tanrı'nın Lütü Kalesi etrafında çizdikleri çemberi gittikçe daralttıklarını hesap etmeliyiz," dedi.

Altamont, "Evet, neler olacağını hep birlikte göreceğiz," dedi.

Doktor, "Şimdi yürüyüşümüze devam edelim ama gözümüzü dört açalım," dedi.

Avcılar çok dikkat ediyordu, buz tepeciklerinin arkasında bazı ayılar pusuya yatmış olabilirlerdi, sık sık cüssesi ve rengi benzediği için büyük buz bloklarını ayı sanıyorlardı. Ama bunların bir göz yanılması olduğunu anladıklarında rahatlıyorlardı.

Nihayet yokuşu yarıya kadar tırmandıktan sonra Washington Burnundan Johnson Adasına kadarki bölgeyi gözleriyle boş yere taradılar.

Hiçbir şey görmediler, her şey hareketsiz ve beyazdı, ne bir ses ne de bir çıtırdama vardı.

Buzdan eve döndüler.

Hatteras ve Johnson durumdan haberdar edildi ve daha dikkatli olma kararı aldılar. Gece çöktü ve hiçbir şey onun harikulade dinginliğini bozmadı. Bir tehlikenin yaklaştığını gösteren hiçbir şey duyulmadı.

Ertesi gün şafakla birlikte Hatteras ve arkadaşları iyice silahlanmış halde karın ne durumda olduğunu görmeye gitti, dün gördükleri izlerin aynılarıyla karşılaştılar ama bu izler öncekilerden daha da yakındı. Düşmanın Tanrı'nın Lütü Kalesini kuşatmaya hazırlandığı açıkça görülüyordu.

Doktor, "Kaleye doğru birinci paralel çizgilerinden sonra şimdi de ikincisini açtılar," dedi.

Altamont, "Hatta biraz daha ilerlediler," diye yanıtladı. "Platoya doğru yaklaşan şu ayak izlerini görüyor musunuz? Bunlar güçlü bir hayvana ait."

Johnson, "Evet, bu ayılar gitgide bize yaklaşıyor, niyetlerinin bize saldırmak olduğu çok açık," dedi.

Doktor, "Buna ne şüphe," diye yanıtladı. "Kendimizi göstermekten kaçınalım. Onlarla savaşsak başarıyla çıkacak gücümüz yok."

Bell, "Peki bu Tanrı'nın belası ayılar nereye gitti?" diye bağırdı.

"Doğudaki bazı buz tepeciklerinin arkasında bizi gözlüyorlardır, tedbirsizlik edip oralara yaklaşmayalım."

Altamont, "Peki ya av?" diye sordu.

Doktor, "Birkaç gün erteleyelim," diye yanıtladı. "Bize en yakın izleri tekrar silelim ve yarın yeni izler olup olmadığını görürüz. Böylece düşmanlarımızın manevralarından haberdar oluruz."

Doktorun tavsiyelerine uyup kaleye döndüler; bu korkunç hayvanların varlığı her tür gezintiyi engelliyordu. Victoria Koyunun çevresini büyük bir dikkatle gözlüyorlardı. Feneri yıktılar. Şu an için hiçbir faydası yoktu ve hayvanların dikkatini çekebilirdi, borda feneri ve elektrik kabloları eve yerleştirildi ve herkes sırasıyla platonun üzerinde gözetleme nöbeti tutmaya başladı.

Yeniden yalnızlığın can sıkıntılarına katlanacaklardı ama başka ne yapılabilirdi ki? Bu derece eşit olmayan bir kavgaya girmeyi göze alamazlardı ve hepsinin hayatı yok yere tehlikeye atamayacakları kadar değerliydi. Ayılar hiçbir şey görmeyince belki peşlerini bıraktı. Eğer gezintileri

sırasında onlara tek tek saldırırlarsa tek başına bir ayıyı öldürme şansı daha yüksekti.

Bununla birlikte bu hareketsizlik bir yenilik ortaya çıkarttı, gözetleyecek bir şeyleri vardı ve herkes bu diken üstünde olma halinden biraz hoşnuttu.

28 nisan günü sona erdiğinde düşman, varlığına dair hiçbir işaret vermemişti. Ertesi gün büyük bir merakla izlerin ne halde olduğunu görmeye gittiklerinde şaşkınlık nidaları birbirini izledi.

Herhangi bir iz yoktu ve zemindeki kar çok uzaklara kadar bozulmamıştı.

“Güzel!” diye bağırdı Altamont. “Aylar peşimizi bıraktı. Pek sabırları yokmuş, beklemekten yorulup gittiler, o halde onlara iyi yolculuklar dileyelim ve artık ava çıkabiliriz!”

“Durun! Durun,” dedi doktor. “Kim bilir? Dostlarım emin olmak için bir gün daha bekleyip gözlemleyelim. Düşmanın bu gece gelmediği ortada, en azından bu taraftan...”

“Platonun etrafında bir tur atalım böylece neyle karşı karşıya olduğumuzu anlarız,” dedi Altamont.

Doktor, “Memnuniyetle,” dedi.

Ama iki mil çapındaki tüm bölgeyi araştırmalarına rağmen en küçük bir iz bile bulamadılar.

“Güzel, şimdi ava çıkacak mıyız?” diye sordu sabırsız Amerikalı.

Doktor, “Yarını bekleyelim,” dedi.

Buna razı olmakta zorlanan Altamont, “Peki o zaman yarın,” dedi.

Altamont sırası geldiğinde koninin tepesine çıkıp nöbeti Bell'den devraldı.

Altamont nöbeti Bell'den devraldı.

Hatteras o çıkar çıkmaz yoldaşlarını çevresine topladı. Doktor not defterlerini, Johnson da fırınlarını bırakıp geldi.

Hatteras'ın içinde bulundukları durumun tehlikeleri hakkında konuşacağını sanıyorlardı ama bu onun aklından bile geçmemişti.

“Dostlarım bu Amerikalının yokluğundan istifade ederek kendi işlerimizi konuşalım, onu hiç ilgilendirmeyen şeyler var ve bunlara karışmasını istemiyorum.”

Kaptanın muhatapları konuşmayı nereye var-
dıracağını bilemeden birbirlerine baktı.

“Sizinle gelecekteki projelerimiz hakkında ko-
nuşmak istiyorum.”

Doktor, “Güzel, madem yalnızız konuşalım o
halde,” dedi.

Hatteras sözlerine devam ederek, “Bir ay içinde
ya da en geç altı hafta sonra büyük seferler yap-
manın zamanı gelecek. Bu yaz boyunca yapılacak
en iyi şeyin ne olduğunu düşündünüz mü?” dedi.

“Peki ya siz?” diye sordu Johnson.

“Size şunu söyleyebilirim ki hayatımın bir sa-
atini bile düşüncemden ayrı geçirmiyorum, sanı-
rım hiçbirinizin geri adım atmaya niyeti yok?”

Bu imalı söze hemen cevap verilmedi.

Hatteras devam ederek, “Kendi adıma tek başı-
ma gidecek olsam da, kuzey kutbuna kadar gide-
ceğim, oraya en fazla üç yüz altmış mil uzaktayız.
Şu ana kadar hiçbir insan, arzuladığı bu hedefe bu
kadar yaklaşmadı ve her şeyi, hatta imkânsızı de-
nemek zorunda kalsam da bu fırsatı kaçırmayaca-
ğım. Bu konuda sizin planlarınız nedir?” dedi.

Doktor, “Sizinkiyle aynı,” diye yanıtladı.

“Ya sizin ki Johnson?”

Lostromo, “Doktorunkiyle aynı,” diye yanıtladı.

“Söz sizde Bell,” dedi Hatteras.

Marangoz, “Kaptan,” dedi, “İngiltere’de bizi
bekleyen bir ailemiz yok, bu doğru ama sonuç-
ta ne olursa olsun orası bizim memleketimiz, siz
geri dönmeyi düşünmüyor musunuz?”

Kaptan, “Geri dönüş kutbu keşfettikten son-
ra da yapılabilir. Hatta daha iyi olur. Güçlükler
daha fazla artmaz zira kutba ilerlerken dünyanın

en soğuk noktalarından uzaklaşmış oluruz. Bize uzun süre yetecek erzak ve yakıtımız var. O halde bize engel olabilecek hiçbir şey yok ve eğer sonuna kadar gitmezsek bu bir suç olur,” dedi.

“Pekâlâ,” dedi Bell, “hepimiz sizinle aynı fikirdeyiz kaptan.”

“Çok iyi. Sizden asla şüphe etmemiştim. Başaracağız dostlarım ve İngiltere bizim başarımız sayesinde büyük ün kazanacak,” dedi Hatteras.

Johnson, “Ama aramızda bir Amerikalı var,” dedi.

Hatteras bu saptama karşısında kendine hâkim olamayıp öfkesini dışavuran bir hareket yaptı.

“Biliyorum,” dedi ciddi bir tonla.

“Onu burada bırakamayız,” dedi doktor.

Hatteras mekanik bir şekilde, “Hayır, bırakamayız,” dedi.

“Bizimle birlikte geleceği kesin.”

“Evet, gelecek ama kim komuta edecek?”

“Siz kaptan.”

“Eğer siz bana itaat ederseniz bu Yankee itaat etmeyi reddeder mi?”

Johnson, “Sanmıyorum,” dedi. “Ama ya sizin emriniz altına girmeyi kabul etmezse? ..”

“O zaman bu benimle onun arasındaki meseleye dönüşür.”

Üç İngiliz susup Hatteras’a baktı. Doktor söz aldı.

“Nasıl yol alacağız?”

Hatteras, “Mümkün mertebe sahili takip ederek,” dedi.

“Ya buzlardan arınmış denizi bulursak? Ki bu da mümkün.”

“O zaman biz de onu geçeriz.”

“Ama nasıl? Teknemiz yok.”

Hatteras yanıt vermedi, sıkıntılı olduğu açıkça görülüyordu.

Bell, “Belki *Porpoise*’ın kalıntılarıyla bir şalupa inşa edebiliriz,” dedi.

Hatteras sertçe, “Asla!” dedi.

“Asla?” dedi Johnson.

Doktor başını sallıyordu, kaptanın isteksizliğini anlıyordu.

Kaptan yeniden, “Asla!” dedi. “Bir Amerikan gemisinin ahşaplarından yapılan şalupa bir Amerikan şalupası olacaktır.”

“Ama kaptan...” dedi Johnson.

Doktor, yaşlı lostromoya şimdilik bu konuda ısrar etmemesini belirten bir işaret yaptı. Bu meseleyi çözmek için daha uygun bir zaman beklenmeliydi, doktor her ne kadar Hatteras’ın çekinmelerini anlasa da ona katılmıyordu ve dostunu böyle kesin bir karardan vazgeçirmek için kendi kendine söz verdi.

Bunun üzerine başka şeylerden bahsetti, kıyıyı izleyerek kuzeye kadar ilerlemenin ve yerkürenin kuzey kutbu diye adlandırılan bu bilinmeyen noktasına ulaşma ihtimalinden bahsetti.

Kısacası konuşmanın tehlikeli mecralara girmesini engellemeye çalıştı ve bu durum konuşmalar aniden kesilinceye, yani Altamont’un içeri girişine kadar sürdü.

Altamont en ufak bir sinyal bile fark etmemişti.

Gün böyle bitti ve gece sakin geçti. Ayıların kaybolduğu açıkça ortadaydı.

Buzdan Hapishane

Ertesi gün Hatteras, Altamont ve marangozun katılacağı bir av partisinin düzenlenmesi söz konusuydu. Endişelendirici izler tekrar ortaya çıkmamıştı, ayların ya bu bilinmedik düşmanlardan korktuğu ya da yoğun bir kar kütesinin altında yaşayan canlıların varlığına dair yeni bulgulara sahip olamadıkları için saldırı planlarından vazgeçtikleri ortadaydı.

Doktor üç avcının yokluğunda Johnson Adasına kadar gidip buzların durumuna bakacak ve bazı hidrografik veriler toplayacaktı. Soğuk kendini kuvvetle hissettiriyordu ama kış mağdurları buna tahammül edebiliyordu, derileri bu abartılı soğuğa adapte olmuştu.

Lostromo Doktorun Evinde kalacak, başka bir deyişle eve göz kulak olacaktı.

Üç avcı yola çıkış hazırlıklarını tamamladı, hepsinde birer yivsiz çiftte vardı, yanlarına konik mermiler ve avları bitmeden gecenin çökmesi halinde zor durumda kalmamak için pastırma aldılar, ayrıca yanlarında bu bölgelerin en gerekli aletleri olan kar bıçağı ve geyik derisi ceketlerinin kemerlerine soktukları küçük baltaları da vardı.

Bu şekilde giyinip silahlanarak çok uzaklara gidebilirlerdi, cüretkârlıkları ve usta nişancılıkları sayesinde verimli bir av olacağını varsayabilirlerdi.

Sabah saat sekizde artık hazırdılar ve yola çıktılar. Dük seke seke önlerinde yürüyordu, doğudaki tepeye tırmanıp fenerin tepesini döndüler ve Bell Dağının çevrelediği güney ovalara daldılar.

Bu sırada doktor da Johnson'la bir tehlike anında verilecek sinyal konusunda anlaştıktan sonra çeşitli biçimlerdeki buzlarla kaplı Victoria Koyuna ulaşmak için kıyıları doğru indi.

Lostromo, Tanrı'nın Lütü Kalesinde yalnız kaldı ama boş oturmuyordu. Öncelikle Köpek Sarayı'nda huysuzlaşan Grönland köpeklerini serbest bıraktı, onlar da gidip karın içinde zevkle yuvarlandı. Johnson daha sonra ev işlerinin karmaşık ayrıntılarıyla uğraştı. Erzak ve yakacak stoklarının yenilenmesi, depoların düzenlenmesi, kırılmış birçok aletin onarılması, kötü durumdaki battaniyelerin yamanması ve yazın yapılacak uzun yürüyüşler için yeni ayakkabıların yapılması gerekiyordu. Yapılacak çok iş vardı ve lostromo her tür mesleğe yatkın bir denizcinin ustalığıyla bunların üstesinden geliyordu.

Lostromo huysuzlaşan Grönland köpeklerini serbest bıraktı.

Çalışırken bir yandan da önceki gün yapılan konuşmalar aklına geliyordu; kaptanı, özellikle de onun kahramanca ve her şeye rağmen onurlu inadını, bir Amerikalının, hatta bir Amerika şalupasının ondan önce veya onunla birlikte kutba ulaşmasını istememesini düşünüyordu.

Kendi kendine, “Ancak önümüze deniz çıkarsa okyanusu teknesiz geçmek güç olacak gibi görünüyor, bir tekneye ihtiyacımız olduğunu kabul etmemiz gerekir. Yeryüzünün en iyi İngilizleri bile olsak üç yüz mil yüzemeyiz. Vatanseverliğin de sınırları var. Her neyse, bekleyip göreceğiz. Önümüzde hâlâ vaktimiz var, Bay Clawbonny bu konuda henüz son sözünü söylemedi, o çok becerikli ve kaptanın fikirlerini değiştirebilecek biri. Hatta bahse girerim ki adanın yanına gittiğinde *Porpoise*’ın kalıntılarına bir göz atıp onlarla ne yapılabileceği konusunda bir fikir edinecektir.”

Johnson’ın kafasından bu düşünceler geçiyordu, avcılar kaleyi terk edeli bir saat olmuştu, tam bu sırada rüzgâr altında iki üç mil mesafede güçlü ve net bir silah sesi duydu.

İkinci, ardından da üçüncü bir silah sesi daha duyuldu.

Johnson kendi kendine, “Herhalde avın bol olduğu yere vardılar,” dedi.

Üç el daha silah sesi duyuldu ama bu kez daha yakın mesafedeydi.

Johnson, “Altı el!” dedi kendi kendine, “şimdi silahları boşaldı, heyecanlı bir av olmalı! Ya da belki?”

Johnson aklına gelen düşünceyle sarardı, karadan evden hemen çıkıp birkaç dakika içinde bayırı tırmanarak tepenin zirvesine ulaştı.

Gördüğü manzara onu ürpertti.

“Ayılar!” diye bağırdı.

Üç avcı onları takip eden Dük’le beraber eve doğru büyük bir hızla koşuyordu, peşlerinde beş tane devasa hayvan vardı, altı mermi onları öldürememişti, ayılar gittikçe avcılara yaklaşıyordu, hayvanlarla kendisi arasındaki mesafeyi koruyamayarak geride kalan Hatteras tek tek şapkasını, baltasını ve hatta tüfeğini onlara fırlatıyordu. Ayılar alışkanlıkları üzere durarak kendilerini oyalamak için fırlatılan nesneleri merakla kokluyordu ve en hızlı atlardan bile daha çabuk koşmalarına rağmen vakit kaybediyorlardı.

Böylece Hatteras, Altamont ve Bell ciğerleri patlayacak halde Johnson’ın yanına geldi ve bayırın tepesinden kardan eve kadar buzun üzerinde kaydılar.

Beş ayı neredeyse onlara dokunacaktı, kapitan ayılardan birinin sertçe ona doğru savurduğu pençeyi bıçağı yardımıyla savuşturdu.

Hatteras ve yoldaşları göz açıp kapayıncaya kadar evin içine kapandı. Ayılar koninin kesik kısmı tarafından oluşturulan yüksek platoda durmuştu.

Hatteras, “Nihayet,” diye bağırdı. “Beşe karşı beşiz ve kendimizi daha iyi savunabiliriz.”

Johnson korku dolu bir sesle, “Dörde karşı beş!” diye bağırdı.

Hatteras, “Nasıl yani?” dedi.

Johnson boş salonu göstererek, “Doktor!” dedi.

“Peki nerede?”

“Adanın yakınlarına gitti.”

Bell, “Zavallı!” diye bağırdı.

Altamont, “Onu bu şekilde terk edemeyiz,” dedi.

Hatteras tek tek şapkasını, baltasını
ve hatta tüfeğini onlara fırlatıyordu.

Hatteras, "Koşalım!" dedi.

Çabucak kapıyı açtı ama tekrar kapayacak zamanı ancak bulabildi, bir ayı az kalsın pençeleriyle onun kafatasını parçalayacaktı.

"Buradalar!" diye bağırdı.

“Hepsi mi?” diye sordu Bell.

Hatteras, “Hepsi!” diye yanıtladı.

Altamont pencerelere koşarak evin duvarlarından söktüğü buzlarla açıklıkları doldurmaya başladı. Yoldaşları hiçbir söz söylemeden onu taklit etti, sessizliği yalnızca Dük’ün boğuk ulumaları bozuyordu.

Altamont buzlarla açıklıkları doldurmaya başladı.

Ama şunu da belirtmek gerekir ki bu adamların kafasında tek bir düşünce vardı, içinde bulundukları tehlikeyi unutmuşlar ve sadece doktoru düşünüyorlardı. Onun için endişeleniyorlardı, kendileri için değil. Zavallı Clawbonny! Ne kadar iyi, ne kadar fedakâr bir insan; bu küçük grubun ruhu ilk kez yanlarında değildi, en büyük tehlikeler belki de korkunç bir ölüm onu bekliyordu, Tanrı’nın Lütфу Kalesine rahatça dönecek ve karşısında bu vahşi hayvanları bulacaktı.

Onu uyarmanın hiçbir yolu yoktu.

“Bununla birlikte,” dedi Johnson, “yanlış düşünmüyorsam şu an tetikte bekliyordur, sizin üst üste attığınız silah sesleri onu uyarmıştır ve olağanüstü bir şeyler olduğunu anlamıştır.”

“Ama ya uzaktaysa?” dedi Altamont, “ya anlayamadıysa? Bir tehlikenin varlığından kuşku lanmadan buraya dönme ihtimali yüzde seksen, aylar kalenin hendeği tarafından gizlendiği için onları fark edemez.”

Hatteras, “O halde doktor dönmeden önce bu tehlikeli hayvanlardan kurtulmak lazım,” dedi.

“Ama nasıl?” dedi Bell.

Bu soruya yanıt vermek çok zordu. Bir çıkış bulmaya kalkışmak mümkün gözüküyordu. Koridora barikat kurmuşlardı ama aylar isterse bu engelleri kolayca ortadan kaldırabilirlerdi, rakiplerinin sayısını ve gücünü biliyorlardı, rahatça onlara ulaşabilirlerdi.

Tutsaklar tüm işgal teşebbüslerini gözlemleyebilmek için Doktorun Evinin her odasında mevzilendi; kulaklarını kabarttıklarında ayların gidip geldiğini, boğuk sesle homurdandığını ve komana pençeleriyle buzdan duvarları kazıdıklarını duyuyorlardı.

Ancak bir şeyler yapmaları gerekiyordu, zaman kısılıyordu. Altamont kendilerini kuşatanlara ateş edebilmek için bir mazgal deliği açmaya karar verdi, birkaç dakika içinde buzdan duvarda bir tür delik açtı, tüfeğini içine soktu ama silah dışarı çıkar çıkmaz ateş bile edemeden karşı konulmaz bir güçle elinden çekilip alındı.

“Lanet olsun,” diye bağırdı, “onlarla baş edecek gücümüz yok.”

Silah karşı konulmaz bir güçle elinden çekilip alındı.

Ve aceleyle mazgal deliğini tekrar kapattı.

Bu durum bir saattir devam ediyordu ve ne zaman sonlanacağı belli değildi. Bir çıkış teşebbüsünün başarı şansı üzerinde yeniden konuştular, bu şans çok zayıftı zira aylarla tek tek dövüşemezlerdi. Yine de Hatteras ve yoldaşları bu işi sonlandırmak için acele ediyordu ve açıkçası hayvanlar tarafından bu şekilde hapsedilmeleri onlar için utanç verici bir durumdu. Doğrudan bir hücumla teşebbüs edecekleri sırada kaptanın aklına yeni bir savunma fikri geldi.

Johnson'ın fırınları karıştırmak için kullandığı uzun demir çubuğu eline aldı ve sobadaki közlelerin içine daldırdı, sonra buzdan duvarda bir delik açtı ama deliğin ucunu tamamen çıkarmayıp dışarıda ince bir buz tabakası bıraktı.

Yoldaşları onun yaptıklarını izliyordu. Demir çubuk akkor haline geldi. Hatteras söz alarak şöyle dedi:

“Ayılar bu kızgın çubuğu tutamaz, ben onları böyle uzaklaştıracam ve böylece onlar silahlarımızı elimizden alamadan mazgal deliğinden yoğun ateş açabiliriz.”

Altamont'un yanına gelerek mevzilenen Bell, “Çok iyi düşündünüz!” diye bağırdı.

Sonra Hatteras demir çubuğu közlerden çekerek süratle duvardaki deliğe daldırdı. Demir çubuğun temasıyla buharlaşan kar, kulakları sağır edencesine ıslık gibi bir ses çıkardı. İki ayı koşup akkor halindeki çubuğu tutup korkunç bir çığlık attı, aynı anda birbiri ardına dört el silah sesi yankılandı.

“Tam isabet!” diye bağırdı Amerikalı.

“Tam isabet!” diye karşılık verdi Bell.

Hatteras deliği geçici olarak tekrar kapatırken, “Bir daha yapalım,” dedi.

Demir çubuk yeniden fırına sokuldu, birkaç dakika sonra kıpkırmızı olmuştu.

“Tam isabet!” diye karşılık verdi Bell.

Altamont ve Bell silahlarını doldurduktan sonra tekrar yerlerini aldı, Hatteras mazgal deliğini açıp akkor halindeki demir çubuğu yeniden içine soktu.

Ancak bu kez kalın bir yüzey dışarı çıkmasını engelledi.

Amerikalı, "Lanet olsun!" diye bağırdı.

Johnson, "Ne oldu?" diye sordu.

"Ne mi oldu? Bu lanet olası hayvanlar buz bloklarını birbiri üstüne yığıyor, evimizin etrafına bir duvar örerek bizi canlı canlı gömüyorlar!"

"Bu mümkün değil!"

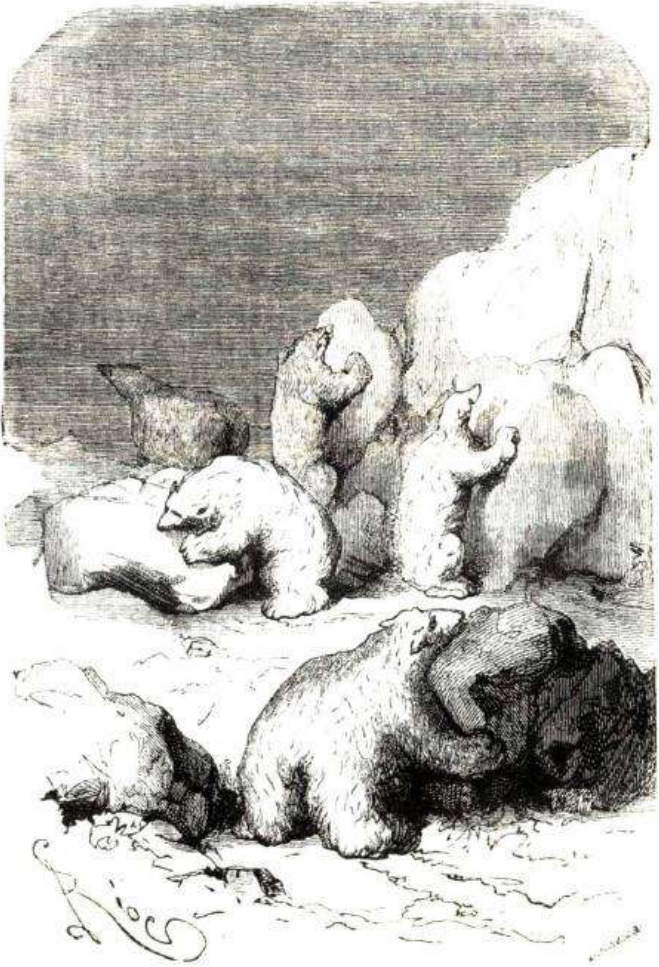
"Bakın, demir çubuk geçmiyor. Bu iş sonunda iyice gülünç hale geldi."

Gülünçlükten de öte endişe verici bir hal almıştı. Durum gittikçe kötüleliyordu. Çok akıllı hayvanlar olan ayılar avlarını boğmak için bu yöntemi kullanıyordu. Buz bloklarını öyle yığıyorlardı ki her tür kaçış olanağını ortadan kaldırıyorlardı.

Johnson son derece onuru kınılmış bir halde, "İşte bu çok ağır oldu." dedi. "İnsanların bize böyle davranmasını anlayabilirim, ama ayılar!"

Bu sözlerin ardından tutsakların durumlarında herhangi bir değişiklik olmadan iki saat geçti, çıkış projeleri imkânsız hale gelmişti, kalınlaşmış duvarlar yüzünden dışarıdan içeriye hiçbir ses gelmiyordu. Altamont cesaretinden daha büyük bir tehlike karşısında bulunduğu için öfkeden kudurmuş cüretkâr bir adamın sinirliliğiyle dolaşıyordu. Hatteras korkuyla doktoru ve dönüşünde onu bekleyen büyük tehlikeyi düşünüyordu.

Johnson, "Ah!" diye bağırdı, "Keşke Bay Clawbonny burada olsaydı."

“Bu lanet olası hayvanlar buz bloklarını
birbiri üstüne yığıyor!”

“Peki ne yapacaktı?” diye yanıtladı Altamont.

“Bizi buradan kurtarmanın bir yolunu bulurdu.”

Amerikalı şakacı bir tonla, “Bunu nasıl becerirdi?” diye sordu.

Johnson, “Eğer bilseydim ona ihtiyacım kalmazdı. Ama şu an bize vereceği öğüdü tahmin ediyorum.”

“Hangi öğüdü?”

“Biraz bir şeyler yeme öğüdü! Hiç fena olmazdı. Tam tersine. Ne dersiniz Bay Altamont?”

“Her ne kadar şu anki durumumuz gülünç, hat-ta aşağılayıcı olsa da eğer bu sizi memnun edecek-se yiyelim,” dedi Altamont.

“Bahse girerim ki yemek yedikten sonra bura-dan çıkmanın bir yolunu buluruz,” dedi Johnson.

Lostromoya yanıt vermediler ama masaya oturdular.

Lostromoya yanıt vermediler ama masaya oturdular.

Johnson doktoru örnek olarak tehlike karşısında filozofça davranmaya çalışıyordu ama pek başaramıyordu, şakaları boğazında düğümleniyordu. Ayrıca buzdan evde hapis kalmış arkadaşları kendilerini kötü hissetmeye başlamıştı; bu kapalı mekânda hava ağırlaşıyordu, fırınların iyi çekmeyen bacası içerideki havayı tazeleyemiyordu ve ateşin çok kısa

süre sonra söneceğini tahmin etmek kolaydı. Ciğerlerin ve ateşin tükettiği oksijenin yerini öldürücü etkisi iyi bilinen karbon asidi alıyordu.

Bu yeni tehlikeyi ilk sezen Hatteras oldu ve yoldaşlarından saklamadı.

“O halde neye mal olursa olsun buradan çıkmalıyız,” dedi Altamont.

Hatteras, “Evet, ama geceyi bekleyelim, tavan-
da bir delik açınız, bu temiz havanın girmesini
sağlar, sonra içimizden biri bu noktada mevzile-
nip aylara ateş eder,” dedi.

“Yapılacak tek şey bu,” dedi Amerikalı.

Bu konuda anlaştıktan sonra eyleme geçecekleri anı beklemeye başladılar ve saatlerce süren bekle-
leş sırasında Altamont içinde bulundukları du-
ruma sürekli küfrediyordu, “Aylar insanlara karşı,
ama insanların rolü hiç de hoş değil,” diyordu.

“O halde neye mal olursa olsun buradan
çıkmalıyız,” dedi Altamont.

13

Lağım

Gece oldu, salondaki lamba oksijen eksikliğinden ötürü solgunlaşmaya başlamıştı bile.

Saat sekizde son hazırlıklar yapıldı, tüfekler itinayla dolduruldu ve buzdan evin kubbe tavanında delik açma işine başlandı.

Çalışmalar birkaç dakikadır devam ediyordu ve Bell bu işlerde çok ustaydı, Johnson nöbet beklediği yatak odasından ayrılarak hızlıca yoldaşlarının yanına geldi.

Endişeli bir hali vardı.

Kaptan ona, "Neyiniz var?" diye sordu.

Yaşlı denizci tereddütlü bir ses tonuyla, "Neyim mi var? Bir şeyim yok," diye yanıtladı.

Altamont, "Neler oluyor?" diye sordu.

"Susun! Tuhaf bir ses duymuyor musunuz?"

"Ne taraftan geliyor?"

"Şuradan! Odanın duvarına bir şeyler oluyor."

Bell işine ara verdi, herkes kulak kabartmıştı.

Sanki yan duvardan geliyormuş gibi zayıf bir ses duyuldu, buzda bir delik açılmaya çalışıldığı aşıkardı.

"Kazıyorlar!" dedi Johnson.

Altamont, "Buna şüphe yok," dedi.

"Ayılar mı?" diye sordu Bell.

"Evet, ayılar," dedi Altamont.

Yaşlı denizci, "Taktik değiştirdiler, bizi boğmaktan vazgeçtiler," dedi.

Artık iyice sinirlenen Altamont, “Ya da bizim boğulduğumuzu sanıyorlar,” dedi.

“Bize saldıracaklar,” dedi Bell.

Hatteras, “O halde biz de göğüs göğüse çarpışırız,” dedi.

“Binlerce kez kahretsin!” diye bağırdı Altamont, “Böylesi daha iyi, görünmeyen bir düşmanla uğraşmaktan bıktım, onları görürüz ve savaşırız.”

Johnson, “Evet, ama tüfeklerimizi kullanamayız, bu kadar dar bir alanda mümkün değil,” dedi.

“Öyle olsun; bizde baltayla, bıçakla savaşırız.”

Ses gittikçe artıyordu, pençelerin buzı tırmaladıkları açıkça duyuluyordu, ayılar duvarın buzdan hendeğin kayalarla birleştiği köşesine saldırıyordu.

Johnson, “Burayı kazan hayvan şu an bizden altı adım mesafede,” dedi.

Amerikalı, “Haklısınız, Johnson ama onları karşılamaya hazırlanmak için yeterince zamanımız var,” dedi.

Amerikalı bir eline baltasını, öbür eline bıçağını aldı, ağırlığını sağ ayağının üzerine vererek vücudunu geriye çekti ve saldırı pozisyonu aldı. Hatteras ve Bell de onun gibi yaptı. Johnson da gerektiğinde kullanmak üzere tüfeğini hazırladı.

Ses gittikçe artıyordu, sökülen buzlar çelik pençelerin gücü altında çatırdıyordu.

Nihayet saldırganı düşmanlarından ayıran ince kabuk kalmıştı, birdenbire bu kabuk bir palyaçonun elindeki çemberin içindeki gergin kâğıt gibi yarıldı ve odanın loşluğunda devasa siyah bir kütle belirdi.

Altamont silah tutan elini kaldırarak vurmaya hazırlandı.

Altamont silah tutan elini kaldırarak vurmaya hazırlandı.

“Tanrı aşkına durun,” dedi çok tanıdık bir ses. Johnson, “Doktor! Doktor!” diye bağırdı.

Bu gerçekten de iri cüssesini delikten çıkartarak odanın içine yuvarlanan doktordu.

Çevik bir hareketle yerden kalkarak, “Merhaba dostlarım,” dedi.

Yoldaşları şaşkınlıktan donakalmıştı ama bu şaşkınlık yerini sevince bıraktı, herkes bu saygıdeğer adama sanılmak istiyordu. Çok duygulanan Hatteras onu uzun süre kollarında tuttu. Doktor ona çok sıcak bir el tokalaşmasıyla karşılık verdi.

Johnson, “Bay Clawbonny, sizsiniz demek! Ama nasıl?” dedi.

“Benim yaşlı dostum, sizin benim için endişelendiğinizden daha fazla ben sizin için endişeleniyordum,” diye karşılık verdi doktor.

Altamont, “Ama bir ayı çetesi tarafından kuşatıldığımızdan nasıl haberiniz oldu?” diye sordu. “En büyük korkumuz sizin tehlikenin farkında olmadan elinizi kolunuzu sallayarak Tanrı’nın Lüt-fu Kalesine dönmenizdi.”

“Ah! Her şeyi gördüm,” diye yanıtladı doktor, “silah sesleriniz beni uyardı, o sırada *Porpoise*’ın kalıntılarının yanındaydım, bir tümseğin üzerine çıktım, beş ayının sizi kovaladığını gördüm, ah! Sizin için nasıl da çok korktum! Ama sizin tepeden aşağı kaymanız ve hayvanların tereddütleri beni biraz da olsa rahatlatmıştı; evde barikat kurmaya yetecek zamanınız olduğunu anladım. Sonra bazen sürünerek bazen de buzların arasından kayarak yavaş yavaş yaklaştım, kalenin yakınına geldim ve bu devasa hayvanların tıp-

kı kunduzlar gibi çalıştığını gördüm, kanı dövüp buz bloğu haline getiriyorlardı, yani kısacası sizi diri diri gömüyorlardı. Neyse ki bu blokları tepenin üzerinden eve atmayı akıl etmediler yoksa sizi acımasızca ezerlerdi.”

Bell, “Ama siz de güvende değildiniz, Bay Clawbonny, bizi bırakıp size saldırabilirlerdi, değil mi?” dedi.

“Bunu hiçbir zaman düşünmediler, Johnson’ın saldığı Grönland köpekleri birçok kez onlara yaklaştı ancak ayılar köpeklere saldırmaya yeltenmedi; hayır, onlar daha lezzetli bir avın peşindeydi.”

Altamont gülerek, “İltifatınız için teşekkür ederim,” dedi.

“Bunda gururlanacak bir şey yok. Ayıların taktiğini anlayınca size ulaşmaya karar verdim. Tedbirli olmak için geceyi beklemek gerekiyordu, böylece karanlık çöker çökmez ses çıkartmadan hendeğin cephanelik tarafına sızdım. Bu noktayı seçerken aklımda bir fikir vardı, bir tünel kazmak istiyordum. Böylece işe koyuldum, buzları kar bıçağımla kazıyordum, gerçekten de müthiş bir alet! Üç saat boyunca kazdım, delik açtım, çalıştım ve şimdi açlıktan ölmüş ve yorgunluktan bitmiş bir haldeyim ama buraya gelebildim...”

“Bizimle aynı sonu paylaşmak için mi?” dedi Altamont.

“Hepimizi kurtarmak için ama şimdi bana bir parça peksimet ve et verin yoksa açlıktan öleceğim.”

Kısa süre sonra doktor beyaz dişleriyle büyük bir parça tuzlanmış sığır etini ısıırıyordu. Bir yan-

dan yemek yerken bir yandan da ona sorulan ısrarlı soruları yanıtlıyordu.

Bell söz alarak “Bizi kurtarmak mı?” diye sordu.

Yanıtına yer açmak için küçük dilinin kasları üzerinde müthiş bir efor sarf eden doktor, “Şüphesiz,” dedi.

Bell, “Aslında Bay Clawbonny buraya geldiğine göre biz de aynı yoldan çıkabiliriz,” dedi.

“Harika olur,” diye yanıtladı doktor, “ve meydana bu zararlı yaratıklara bırakalım, sonra onlar bizim depolarımızı bulup yağmalasınlar.”

Hatteras, “Burada kalmalıyız,” dedi.

“Şüphesiz,” diye yanıtladı doktor, “ve her halükârda bu hayvanları da defetmemiz gerek.”

Bell, “Bunun bir yolu var mı?” diye sordu.

“Evet, hem de kesin bir yolu var.”

Johnson ellerini ovuşturarak, “Ben de hep bunu söylüyordum,” diye bağırdı, “Bay Clawbonny ile hiçbir şey umutsuz vaka değildir, onun bilgin torbasında her zaman bazı icatlar bulunur.”

“Ah! Ah! Zavallı çantam epey cılız ama biraz karıştırırsak...”

Altamont, “Doktor aylar sizin kazdığınız bu tünelden içeri giremez mi?” diye sordu.

“Hayır, girişi yeniden sağlamca kapamaya özen gösterdim ve buradan onlar fark etmeden cephaneliğe kadar gidebiliriz.”

“Güzel, şimdi bize bu gülünç ziyaretçilerden kurtulmamız için nasıl bir yöntem kullanmayı düşündüğünüzü söyler misiniz?”

“Basit bir yöntem ve bunun için işin bir kısmı yapıldı bile.”

“Nasıl yani?”

“Göreceksiniz. Ama az kalsın unuttuyordum, buraya yalnız gelmedim.”

Johnson, “Ne demek istiyorsunuz?” diye sordu.

“Size takdim etmek istediğim bir yoldaşım var.”

Doktor bunları söylerken tünelden yeni öldürülmüş bir tilki çıkardı.

Doktor tünelden yeni öldürülmüş
bir tilki çıkardı.

Bell, "Bir tilki!" diye bağırdı.

Doktor alçakgönüllülükle, "Bu sabahki avım, göreceksiniz bir tilki hiçbir zaman bu kadar uygun bir anda öldürülmemiştir."

"Ama nihayetinde planınız nedir?" diye sordu Altamont.

Doktor, "Niyetim elli kilo barutla bu ayıların hepsini havaya uçurmak," diye yanıtladı.

Şaşkınlıkla doktora baktılar.

"Ama ya barut?" diye sordular.

"Depoda."

"Ya depo?"

"Bu tünel bizi oraya götürür. Yirmi metre tünel kazmamın bir nedeni var, yoksa eve daha yakın bir yerden duvarı delebilirdim ama başka bir fikrim var."

Amerikalı, "Peki bu mayını nereye yerleştirmek istiyorsunuz?" diye sordu.

"Hendeğimizin yüzeyine yani eve, cephaneliğe ve depolara en uzak noktaya."

"Peki ayıların hepsini birden oraya nasıl çekeceksiniz?"

Doktor, "Bunu halledeceğim," diye yanıtladı, "bu kadar konuşma yeter, şimdi harekete geçelim. Gece boyunca yüz adımlık bir tünel kazmak zorundayız, yorucu bir iş ama beşimiz nöbetleşe çalışırsak üstesinden geliriz. İlk önce Bell başlayacak ve bu sırada bizler biraz dinleneceğiz."

"Evet! Tabii ki!" diye bağırdı Johnson, "düşündükçe Bay Clawbonny'nin yönteminin mükemmel olduğunu görüyorum."

"Kesin bir yol," diye yanıtladı doktor.

“Bunu siz söylüyorsanız onlar artık ölü aylar demektir, kürklerini şimdiden omuzlarında hissediyorum.”

“O halde iş başına.”

Doktor karanlık tünele daldı ve Bell de onu takip etti, doktorun geçtiği yerden yoldaşları rahatlıkla geçebilirdi. İki lağımcı cephaneliğe ulaştı ve düzenli dizilmiş varillerin ortasına açılan delikten çıktılar. Doktor, Bell’e gerekli talimatları verdi, marangoz hendeğin üzerindeki duvarı delme işine girişti ve doktor tekrar eve döndü.

Bell bir saat çalıştı ve yaklaşık on adım uzunluğunda, sürünerek ilerlenebilecek bir tünel kazdı. Bu sürenin sonunda Altamont gidip işi ondan devraldı ve aşağı yukarı Bell’in kazdığı kadar o da kazdı, tünelden çıkan kar mutfığa taşınıyordu ve yer kaplamaması için doktor onları ateşte eritiyordu.

Amerikalıdan sonra yerine kaptan geçti, sonra işi Johnson devraldı. On saatte, yani sabah saat altıda tünel tamamen açılmıştı.

Sabahın ilk ışıklarıyla beraber doktor cephaneliğe gelip duvarda açtığı küçük bir delikten ayıların ne yaptığına baktı.

Bu sabırlı hayvanlar kaleyi terk etmemişti. Buradalardı, sağa sola gidip geliyorlar, homurdanıyorlar ama örnek bir sebat gösterip nöbetlerini tutuyorlardı, üst üste yığıldıkları bloklar altında kaybolan evin etrafında dolaşıyorlardı. Ama sanki sabırlarının tükendiği bir an gelmiş benziyordu zira doktor onların yığıldıkları blokları tekrar geri çektiklerini gördü.

Doktor yanı başında duran kaptana, “Güzel,” dedi.

On saatte, yani sabah saat altıda tünel tamamen açılmıştı.

Kaptan ona, “Ne yapıyorlar?” diye sordu.

“Yaptıkları eseri yıkıp bize ulaşmak istiyorlar. Ama bir dakika! Onlar daha önce yıkılacak. Her halükârda kaybedecek zamanımız yok.”

Doktor mayının yerleştirileceği noktaya kadar kayd, mayının yerleştirileceği odacığı her taraftan genişletip yüksekliğini hendeğin hizasına kadar çıkardı. Bir süre sonra sadece üst kısımda en fazla bir adım kalınlığında bir buz tabakası kalmıştı, hatta çökmemesi için desteklemek zorunda kalmışlardı.

Granit zemine sağlamca dayanan bir kazık direk görevi görüyordu, tilkinin cesedi onun tepesine bağlandı ve kazığın alt kısmına bağlanan uzun bir ip tünelden geçirerek ucu cephaneliğe kadar uzatıldı.

Doktorun yoldaşları her ne kadar onun ne yapmak istediğini anlamasalar da talimatlarına uyuyordu.

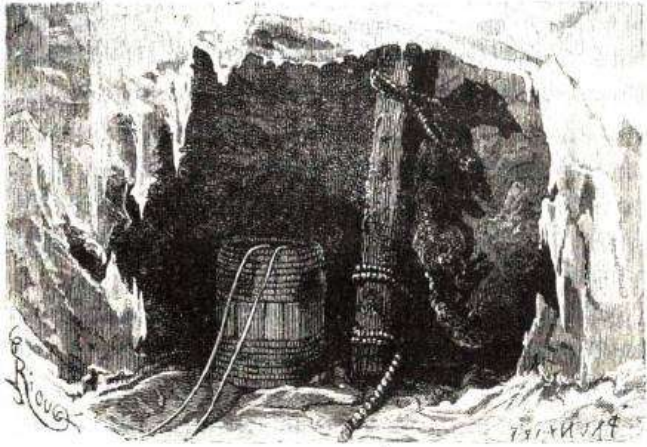
Doktor tilkiyi göstererek, "İşte yem," dedi.

Direğin dibine içinde elli kilo barut bulunan bir varil yerleştirildi,

"Ve işte bu da mayın," diye ekledi.

Hatteras, "Ayılarla birlikte kendimizi de havaya uçurmayalım?" dedi.

"Hayır, patlama noktasından yeterince uzak-tayız, zaten evimiz de sağlam, biraz çatlamalar olursa da tamir etmeyi göze alınız."

Doktor tilkiyi göstererek, "İşte yem," dedi.

Altamont, "Güzel, peki şimdi planınızı nasıl uygulamayı düşünüyorsunuz?" dedi.

"İşte şu ipi çekerek mayının üzerindeki buz tabakasını tutan kazığı devireceğiz, tilkinin cesedi birdenbire hendeğin üzerinde belirecek ve uzun zamandan beri açlık çeken hayvanların bu beklenmedik avın başına üşüşeceğini tahmin edebilirsiniz."

"Anlaşıldı."

"Evet, işte tam bu sırada mayını ateşleyeceğim ve aynı anda yemeği ve onun davetlilerini havaya uçuracağım."

Bu konuşmaları büyük bir ilgiyle dinleyen Johnson, "Çok güzel! Çok güzel!" diye bağırdı.

Dostuna mutlak bir güven duyan Hatteras ona herhangi bir şey sormuyordu. Bekliyordu. Ama Altamont her şeyi sonuna kadar bilmek istiyordu.

"Doktor patlamanın en uygun zamanda gerçekleşmesi için fitilin süresini tam olarak nasıl hesaplayacaksınız?" dedi.

"Çok basit," dedi doktor, "hiçbir şey hesaplama-yacağım."

"Yüz adım uzunluğunda bir fitiliniz mi var?"

"Hayır."

"O halde oraya kadar yere barut döküp bir hat mı oluşturacaksınız?"

"Hayır! Bu yöntem başarısız olabilir."

"O halde birimiz fedakârlık yapıp mayını ateş-lemeye gideceğiz?"

Johnson hemen atılarak, "Bu iş için bir gönüllü gerekiyorsa ben seve seve yaparım," dedi.

Doktor elini yaşlı lostromoya uzatarak, "Buna gerek yok benim yürekli dostum," diye yanıtladı, "beşimizin de hayatı çok değerli ve Tanrı'ya şükür ki bu hayatlar kurtulacak."

Amerikalı, "Tamam, artık tahmin yürütmekten vazgeçiyorum," dedi.

Doktor gülümseyerek, "Eğer bu gibi bir durumda kendimizi kurtaramayacaksak fizik öğrenmenin ne faydası var?"

Johnson sevinçten pırl pırl bir yüzle, "Ah! Fizik!" dedi.

“Evet! Fenerimizi yakmakta da kullandığımız bir elektrik pilimiz ve yeterince uzun kablolarımız yok mu?”

“Peki sonra?”

“Sonra, mayını istediğimiz zaman patlatınız, anında ve herhangi bir tehlike olmadan.”

Johnson, “Yaşasın!” diye bağırdı.

Yoldaşları da düşmanlarının onları duyup duymadığına aldırmadan, “Yaşasın!” diye bağırdı.

Hemen ardından tünelin içine evden mayının bulunduğu odacığa kadar elektrik kabloları döşendi. Uçlarından biri pile sarılı halde kaldı, öbürünü de fıçının ortasına daldırıldı, kalan iki uç birbirine yakın bir mesafeye yerleştirildi.

Sabah saat dokuzda tüm bunlar bitmişti. Hem de tam zamanında bitmişti zira aylar büyük bir öfkeyle yıkım işine girişmişti.

Doktor zamanın geldiğine karar verdi. Johnson cephaneliğe yerleşmişti ve direğe bağlı ipi çekme işini üstlenmişti. Görevinin başında bekliyordu.

Doktor yoldaşlarına, “Şimdi, saldırganların ilk anda ölmeme ihtimaline karşı silahlarınızı hazırlayın ve Johnson’ın yanına yerleşin, patlamadan hemen sonra dışarıya fırlayın,” dedi.

“Anlaşıldı,” diye yanıtladı Amerikalı.

“Şimdi artık insanların yapabileceği her şeyi yaptık, birbirimize yardım ettik, Tanrı da bizim yardımcımız olsun!”

Hatteras, Altamont ve Bell cephaneliğe gitti. Doktor tek başına pilin yanında kaldı.

Kısa bir süre sonra Johnson’ın uzaktan gelen sesini duydu, şöyle bağıırıyordu:

“Dikkat!”

Doktor, “Her şey yolunda,” diye yanıtladı.

Johnson ipi kuvvetle çekti, ip kazıkla beraber ona doğru geldi, sonra duvardaki deliğe koşarak dışarı baktı.

Hendeğin yüzeyi çökmüştü. Tilkinin vücudu buz kalıntılarının üzerindeydi. İlk başlarda şaşıran ayılar çok geçmeden topluca bu yeni avın üzerine üşüştü.

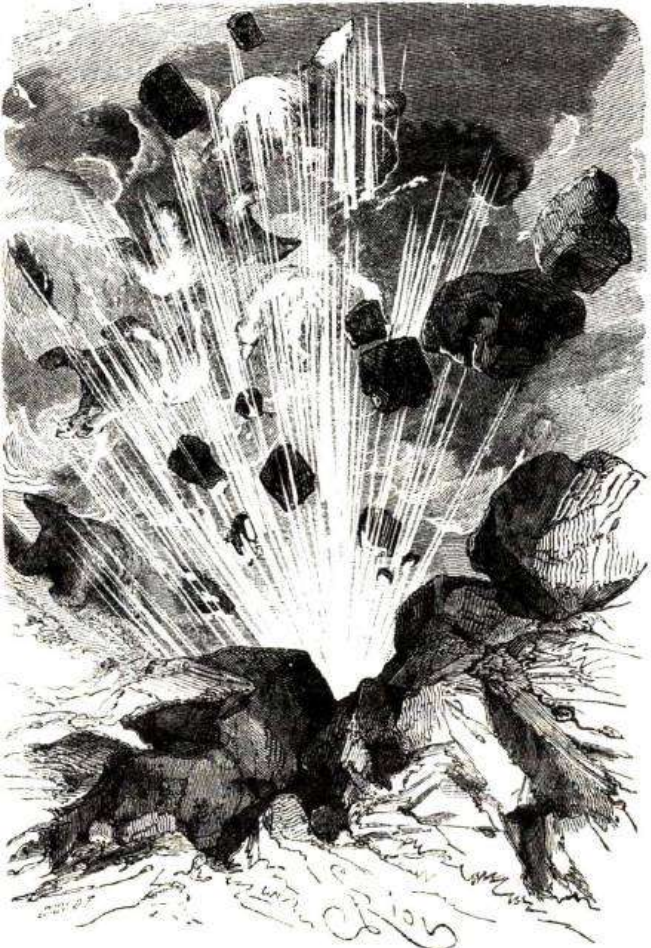
Tilkinin vücudu buz kalıntılarının üzerindeydi.

Johnson, “Ateş!” diye bağırdı.

Doktor hemen kablolar arasındaki elektrik akımını sağladı, müthiş bir patlama oldu, ev sanki deprem oluyormuş gibi sarsıldı, duvarlar çatladı. Hatteras, Altamont ve Bell ateş etmeye hazır bir şekilde cephanelikten dışarı fırladı.

Ama silahlarını kullanmaya gerek kalmamıştı; beş ayıdan dördü patlamanın ortasında kalıp param parça ve kömürleşmiş olarak etrafa serilmişti, bu sırada sonuncu ayı da yarı yarıya yanmış halde hızla kaçıyordu.

Clawbonny gülümseyerek arkadaşlarının kollarına doğru atılırken onlar da, “Yaşasın! Yaşasın! Yaşasın!” diye bağınıyordu.

Müthiş bir patlama oldu.

14

Kutup İlkbaharı

Tutsaklar kurtulmuştu. Doktora gösterdikleri sıcak şükran duygularından sevinçleri yansiyordu. Yaşlı Johnson ayıların kürkleri yandığı ve kullanılmaz halde olduğu için biraz üzülüyordu ama bu üzüntü neşesini tamamen kaçırmaya yetmiyordu.

Günün geri kalanını patlama yüzünden büyük bir sarsıntı geçiren buzdan evi tamir etmekle geçirdiler. Hayvanların yığıldığı buz blokları temizlendi ve duvarların bağlantıları yeniden yapıldı. İşlerini lostromonun dinlemesi keyifli şarkıları eşliğinde hızla bitirdiler.

Ertesi gün sıcaklık hissedilir şekilde arttı ve rüzgârın aniden yön değiştirmesiyle termometre artı on beş dereceye (-9° santigrat) çıktı. Bu kayda değer fark insanlar ve yaşayan diğer şeyler tarafından güçlü hissedildi. Güney rüzgârı kendisiyle birlikte kutup ilkbaharının ilk belirtilerini de getiriyordu.

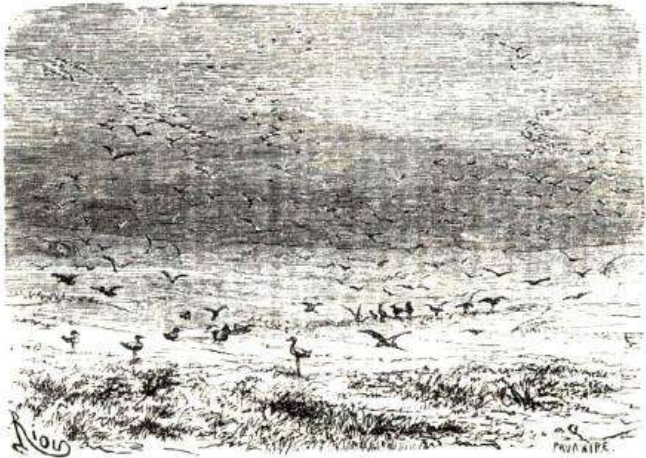
Bu göreceli sıcaklık günlerce sürdü, hatta rüzgârdan korunaklı bir yerde bulunan termometre artı otuz bir dereceyi (-1° santigrat) bile gösterdi, buzların çözülmesinin ilk işaretleri ortaya çıktı.

Buzlar çatlamaya başlamıştı, sanki bir İngiliz parkının fiskiyeleri gibi sağdan soldan tuzlu su

fişkınyordu, birkaç gün sonra bardaktan boşalır-casına yağmur yağmaya başladı.

Buzlardan yoğun bir buhar yükseliyordu, bu iyiye işaretti ve bu devasa kütlelerin erimesi çok yakındı. Güneşin solgun yüzüne renk geliyordu ve ufuk çizgisinin üstünde daha uzun süre kalı-yordu, gece ancak üç saat sürüyordu.

Aynı derecede önemli bir gösterge de birkaç dağ tavuğunun, kuzey kazının, timsah bekçilerinin,* fındık tavuklarının sürüler halinde gelmesiydi, hava gitgide bu sağır edici çığlıklarla kaplanı-yordu ve geçen ilkbaharda denizde yolculuk eden gemiciler bu çığlıkları hâlâ hatırlıyordu. Başarıyla avladıkları tavşanlar koyun sahillerinde boy gös-teriyordu, ayrıca yer altında düzenli petekler gibi küçük yuvaları bulunan arktik fareleri de ortaya çıkmıştı.

Hava gitgide bu sağır edici çığlıklarla kaplanıyordu.

* Bir tür yağmur kuşu -çn.

Doktor arkadaşlarının dikkatini neredeyse tüm hayvanların kışlık beyaz tüylerini dökmeye başlamalarına ve onun yerine baharlık kürklerini giymelerine çekti, gözle görülür bir şekilde bahar geliyordu, bu sırada doğa da onlara besinlerini yosun, gelincik, taşkıran otu ve cüce çimen şeklinde doğuruyordu. Tüm bu yeni hayatın, eriyen karların altından ortaya çıktığı hissediliyordu.

Ama bu saldırgan olmayan hayvanların yanı sıra karınları iyice acıkmış düşmanları da geri dönüyordu, av peşindeki tilkiler ve kurtlar da geldi, uğursuz ulumaları gecenin kısa süren karanlığı boyunca yankılanıyordu.

Bu bölgedeki kurtlar, köpeklerin çok yakın akrabasıydı, aynı onlar gibi havlarlar ve çoğunlukla bu havlamalara en alışkın kulakları bile yanıltabilirler; örneğin Kanin ırkından olanların köpekleri kendilerine çekerek onları yemek için bu hileye başvurdukları söylenir. Bu durum Hudson Körfezi topraklarında gözlenmiştir ve doktor da aynısını Yeni Amerika'da fark etti. Johnson kızak çeken köpekleri serbest bırakmamaya dikkat ediyordu zira onlar da bu tuzağa düşebilirdi.

Dük'e gelince, o bunlara alıştı ve kendini kurtların kucağına atmayacak kadar da akıllıydı.

On beş gün boyunca bol bol avlandılar, taze et stokları iyice kabarmıştı, tatları çok güzel olan keklik, dağ tavuğu ve yelve kuşu vurdular. Avcılar Tanrı'nın Lütful Kalesinden uzaklaşmıyordu. Hatta avların onların tüfeklerinin önüne kendiliğinden geldiğini bile söylemek mümkündü, varlıklarıyla bu sessiz sahilleri bariz canlandırıyorlardı ve

Victoria Körfezi alışılmadık bir görünüm alarak göze hoş gelen bir manzara sunuyordu.

Ayılarla olan büyük olayı takip eden on beş günü, bu tür çeşitli işlerle meşgul olarak geçirdiler. Çözülme gözle görülür şekilde artıyordu, termometre artı otuz iki dereceye (0° santigrat) çıktı, vadilerde seller gürüldüyordu ve tepelerin bayırlarında binlerce çağlayan oluşmuştu.

On beş gün boyunca bol bol avlandılar.

Doktor yüz metrekairelik bir alanı temizleyip oraya anti-iskorpit etkisi mükemmel olan tere, labada ve kaşık otu tohumu ekti, gözünün önünde topraktan çıkan küçük yeşil yapraklar canlanmaya başlamıştı ki soğuk akıl almaz bir hızla tekrar kendini gösterip hükmü yeniden ele geçirdi.

Bir gece içinde ve sert bir kuzey rüzgârının etkisiyle termometre yaklaşık kırk derece düştü, sıfırın altında sekiz dereceye (-22° santigrat) kadar indi. Her şey dondu; kuşlar, dört ayaklılar,

amfibik canlılar sanki büyü yapılmış gibi kayboldu, fok çukurları yeniden kapandı, çatlaklar kayboldu ve buz granit sertliğine yeniden kavuştu, soğuğa akıntı halindeyken yakalanan şelaleler uzun dikey kristaller halinde dondu.

Bu, 11 mayısı, 12 mayısa bağlayan gece meydana gelen ve gözle görülen gerçek bir değişimdi. Belli sabahleyin burnunu kapının dışına çıkarttığı anda yıldırım hızıyla meydana gelen bu donma yüzünden neredeyse burnunu dışarıda bırakacaktı.

Hayal kırıklığına uğrayan doktor, “Ah! Kuzeyin doğası,” diye bağırdı. “İşte yine yapacağını yaptı ama her ne olursa olsun tohumlarımı gene ekeceğim.”

Hatteras bunları pek filozofça karşılamadı, araştırmalarına hemen devam etmeye can atıyordu. Ama mecburen boyun eğecekti.

Johnson, “Bu havalar uzun süre devam edecek mi?” diye sordu.

Hayal kırıklığına uğrayan doktor,
“Ah! Kuzeyin doğası,” diye bağırdı.

“Hayır, dostum, hayır,” diye yanıtladı Claw-bonny, “bu soğğun son hamlesi, şunu iyi anlamamız gerekir ki burası kendi evi, biz kovarken o da elbette direnecektir.”

Bell yüzünü ovalayarak, “Kendini iyi savunuyor,” dedi.

“Evet, ama benim bunu tahmin etmem lazımdı,” diye karşılık verdi doktor, “ve cahil gibi tohumlarımı ziyan etmemeliydim, üstelik tohumlarımı mutfakta fırının yanında bile yetiştirebilirdim.”

Altamont, “Nasıl yani? Sıcaklığın değişeceğini tahmin edebilir miydiniz?” diye sordu.

“Şüphesiz ve bunun için büyücü olmaya gerek yok! Tohumlarımı Aziz Mamertus, Romalı Aziz Pancras ve Aziz Servatius'un korumaları altındaki günlerde, yani bayramlarının yapıldığı bu ayın 11, 12 ve 13'ünde ekmeliydim.”

“Ne diyorsunuz doktor?” diye bağırdı Altamont, “söz konusu bu üç azizin sıcaklık üzerinde bir etkisinin olabileceğini mi söylüyorsunuz?”

“Onları ‘buzun üç azizi’ diye adlandıran bahçıvanlara inanacak olursak, evet, çok büyük etkileri var.”

“Peki lütfedip bunun niçin olduğunu söyleyebilir misiniz?”

“Çünkü genellikle mayıs ayında periyodik bir soğuk olur ve bu büyük sıcaklık düşüşü ayın 11'iyle 13'ü arasında meydana gelir. Bu bir olgu, hepsi bu.”

Amerikalı, “Çok tuhaf, ama bunun bir açıklaması var, değil mi?” dedi.

“Evet, iki türlü açıklanabilir; ya yılın bu döneminde güneşle dünya arasına büyük miktarda asteroit girmesiyle ya da basitçe karların erir-

ken çok büyük miktarda ısı tüketmesiyle. Bu iki neden de akla yatkın, bunların kesin olduğunu kabul etmeli miyiz? Bilmiyorum, ama bu açıklamaların geçerliliğinden emin değilim, olguların gerçekliğine bel bağlamalı, onları unutmayıp tohumlarını tehlikeye atmamalıydım.”

Doktor doğru söylüyordu. Nedeni ne olursa olsun mayıs ayının geri kalan günleri boyunca hava çok soğuk geçti, avlanmaya ara verdiler, bunun nedeni sadece havanın soğukluğu değil, aynı zamanda av hayvanlarının da ortadan kaybolmasıydı, neyse ki taze et stokları henüz tükenmemişti ama çok azalmıştı.

Kış mağdurları yeniden hareketsizliğe mahkûm olmuştu. 11 mayıstan 25 mayısa kadar geçen on beş gün boyunca tekdüze yaşamlarını etkileyen tek bir olay meydana geldi; marangoz beklenmedik şekilde ağır bir hastalığa, zarlı anjine yakalandı. Aşırı şişmiş bademciklerini ve onları kaplayan beyaz zarı gören doktor bu korkunç hastalığın ne olduğunu hemen anladı ancak bu onun kendi alanıydı ve doktoru hesaba katmayan hastalık kısa sürede kontrol altına alındı. Bell'e uygulanan tedavi çok basitti ve eczane uzakta değildi, doktor hastanın ağzına birkaç küçük buz parçası koymakla yetindi, birkaç saat içinde şişlik inmeye başladı ve beyaz zar kayboldu. Yirmi dört saat sonra Bell ayağa kalkmıştı.

Doktorun tedavi yöntemleri herkesi hayran bırakmıştı.

O da, “Burası anjinlerin memleketi, ilacının da hastalığın yakınında olması çok doğal,” diye yanıtlıyordu.

Doktor, Johnson'ın gözünde artık piramit boyutunda bir yer kaplıyordu; bu yüzden, "İlaç, evet, ama her şeyden önemlisi doktoru da onun yanındaydı," dedi.

Doktor bu yeni hareketsizlik süresi sırasında kaptanla önemli bir konuşma yapma kararı aldı.

Söz konusu konuşma Hatteras'ı yanlarına bir şalupa, bir kayık, bir ağaç parçası, yani bir boğazı ya da bir deniz girintisini geçmeye yarayacak herhangi bir şey almadan kuzeye doğru yola çıkmaktan vazgeçirmektir. Kaptan bir Amerikan gemisi kalmıntılarında sandal yapma fikrine kesinlikle karşıydı ve bu konudaki görüşlerini açıkça belirtmişti.

Doktor konuya nasıl gireceğini pek kestiremiyordu ama bu noktada doğru bir karar alınması çok önemliydi zira yakında büyük yolculukların yapılacağı haziran ayı gelecekti. Uzun süre düşündükten sonra nihayet bir gün Hatteras'ı bir köşeye çekerek yumuşak ve iyilik dolu bir yüzle ona şöyle dedi:

"Hatteras, dostunuz olduğuma inanıyor musunuz?"

Hatteras hararetle bir şekilde, "Kesinlikle! En iyi, hatta tek dostumsunuz," diye yanıtladı.

"Benden istemeseniz de size bir tavsiyede bulunursam," diye devam etti doktor, "bunu herhangi bir çıkar gözetmeksizin yaptığımı inanır mısınız?"

"Evet, zira asla kişisel çıkarlarınızın peşinden gitmediğinizi biliyorum ama konuyu nereye getirmek istiyorsunuz?"

"Bekleyin, Hatteras, size bir soru daha soracağım. Benim de sizin gibi iyi bir İngiliz olduğuma ve ülkemi onurlandırmak istediğime inanıyor musunuz?"

Hatteras şaşkınlıkla gözlerini doktora dikmişti. Bakışlarıyla bu soruların amacını sorgulayarak, "Evet," diye yanıtladı.

"Kuzey kutbuna ulaşmak istiyorsunuz," diye devam etti doktor, "bu tutkunuzu anlıyorum ve paylaşıyorum ama bu hedefe ulaşabilmek için gerekli olanlar yapılmalıdır."

"Şu ana kadar bunu başarmak için her şeyi feda etmedim mi?"

"Hayır, Hatteras, kişisel antipatilerinizi feda etmediniz ve şu an sizin kutba ulaşmak için en vazgeçilmez araçları reddetmeye hazır görüyorum."

"Ah!" diye yanıtladı Hatteras, "şu adamın şalupasından söz ediyorsunuz..."

"Bakın, Hatteras, bu sorunu bağnazlık yapmadan soğukkanlılıkla her açıdan inceleyelim. Kışı geçirdiğimiz bu sahilin kuzeye kadar altı derece daha kesintisiz devam ettiğinin hiçbir garantisi yok, deniz tarafından kesintiye uğrayabilir. Buzlardan arınmış ve tekneyle yol almaya müsait arktik okyanusla karşı karşıya geldiğimizde eğer elimizde onu geçecek bir aracımız yoksa ne yapacağız?"

Hatteras yanıt vermedi.

"Kuzey kutbuna birkaç mil mesafeye kadar yaklaşp sonunda oraya ulaşamamayı mı istiyorsunuz?"

Hatteras'ın başı ellerinin arasına düştü.

Doktor devam ederek, "Şimdi sorunu manevi açıdan inceleyelim. Bir İngilizin ülkesine bir zafer daha kazandırmak için servetini ve varlığını feda etmesini anlayabiliyorum. Ama bir Amerikan gemisinden, kazaya uğramış ve hiçbir değeri olmayan bir gemiden sökülen birkaç ahşaptan yapılan

bir kayık yeni kıyılara ulaşırsa veya bilinmedik okyanusu dolaşırsa bu, yapılan keşfin onurunu azaltır mı? Eğer kendiniz bu sahilde terkedilmiş bir geminin gövdesine rastlasaydınız onu kullanmakta tereddüt eder miydiniz? Bir seferin başarısının kârı yalnızca liderine ait değil midir? Size soruyorum dört İngiliz tarafından inşa edilecek bu şalupa su kesiminden borda tirizine kadar İngiliz sayılmaz mı?”

Hatteras hâlâ susuyordu.

“Hayır,” dedi Clawbonny, “açık konuşalım, sizin için önemli olan şalupa değil, o adam.”

“Evet, doktor, evet,” diye yanıtladı kaptan, “bu Amerikalıya bir İngilizin duyacağı tüm nefreti duyuyorum, kader bu adamı karşıma...”

“Sizi kurtarmak için çıkardı.”

“Beni mahvetmek için! Sanırım beni küçümüyor, burada lider kendisiymiş gibi konuşuyor, kaderimin onun ellerinde olduğunu ve projelerimi bildiğini düşünüyor. Yeni topraklara isimler vermek söz konusu olduğunda niyetini açıkça ortaya sermedi mi? Bu enlemlere niçin geldiğini itiraf etti mi? Beni kahreden şu fikri kafamdan atamazsınız: Bu adam yeni keşifler yapmak amacıyla ABD hükümeti tarafından gönderilen seferin lideridir.”

“Hatteras eğer bu doğru olsa bile bu seferin amacının kutba gitmek olduğunu kim kanıtlayabilir? ABD’de de aynı İngiltere gibi kuzeybatı geçidi ni arıyor olamaz mı? Her halükârda Altamont’un sizin projelerinizden kesinlikle haberi yok; zira ne Johnson, ne Bell, ne siz ne de ben onun yanında bu konuda tek kelime bile etmedik.”

“Güzel, zaten hiçbirini de bilmesin!”

“Ama bir gün mutlaka öğrenecek, zira onu burada tek başına bırakamayız, değil mi?”

Kaptan büyük bir öfkeyle, “Niçin olmasın?” diye sordu, “Tanrı’nın Lütful Kalesinde kalamaz mı?”

“Buna razı olmaz Hatteras, ayrıca dönüşümüzde burada bulup bulamayacağımızdan emin olmadan bu adamı terk etmek sadece tedbirsizce değil, aynı zamanda insanlıkdışı bir hareket olur; Altamont gelecek, gelmesi gerek! Ama şu an onun aklına henüz gelmeyen fikirleri getirmek gereksiz, ona hiçbir şey söylemeyelim, sözde amacı yeni kıyıları keşfetmek olan bir şalupa yapalım.”

Hatteras dostunun fikirlerine ikna olmakta zorlanıyordu, doktor bir yanıt bekliyordu ama bu yanıt gelmiyordu.

Kaptan nihayet, “Ya bu adam gemisinin parçalanmasına razı olmazsa?” dedi.

“Bu durumda hak size geçer, bu şalupayı ona rağmen inşa edersiniz ve o hiçbir hak iddia edemez.”

Hatteras, “Kabul etmemesi için Tanrı’ya yalvıyorum!” diye bağırdı.

Doktor, “Bir ret cevabı gelmeden önce bir teklif yapılmalı, bu işi ben üstleniyorum,” dedi.

Gerçekten de akşam yemeği yenirken Clawbonny konuşmayı yaz ayları boyunca kıyıların hidrografik verilerini toplamak amacı güden bazı yolculuk projelerine getirdi.

“Altamont sanırım siz de bize katılırsınız?”

Amerikalı, “Kesinlikle, bu Yeni Amerika topraklarının nerelere kadar uzandığını bilmek gerekir,” dedi.

O bu şekilde yanıt verirken Hatteras gözlerini rakibine dikmişti.

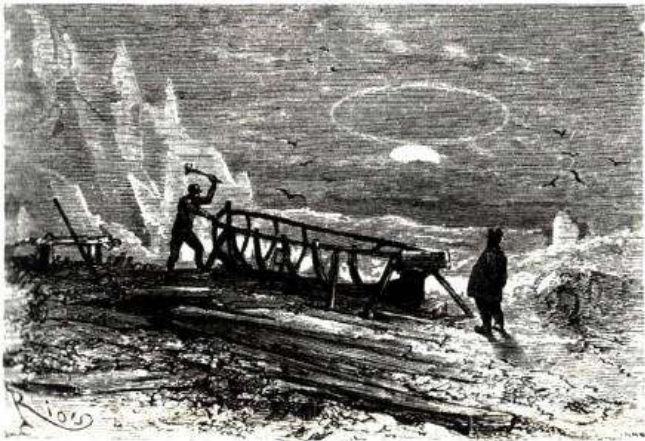
Altamont devam ederek, "Bunun için *Porpoise*'ın kalıntılarını mümkün olan en iyi şekilde kullanmak gerekir, dolayısıyla bizi uzaklara taşıyabilecek sağlam bir şalupa yapalım."

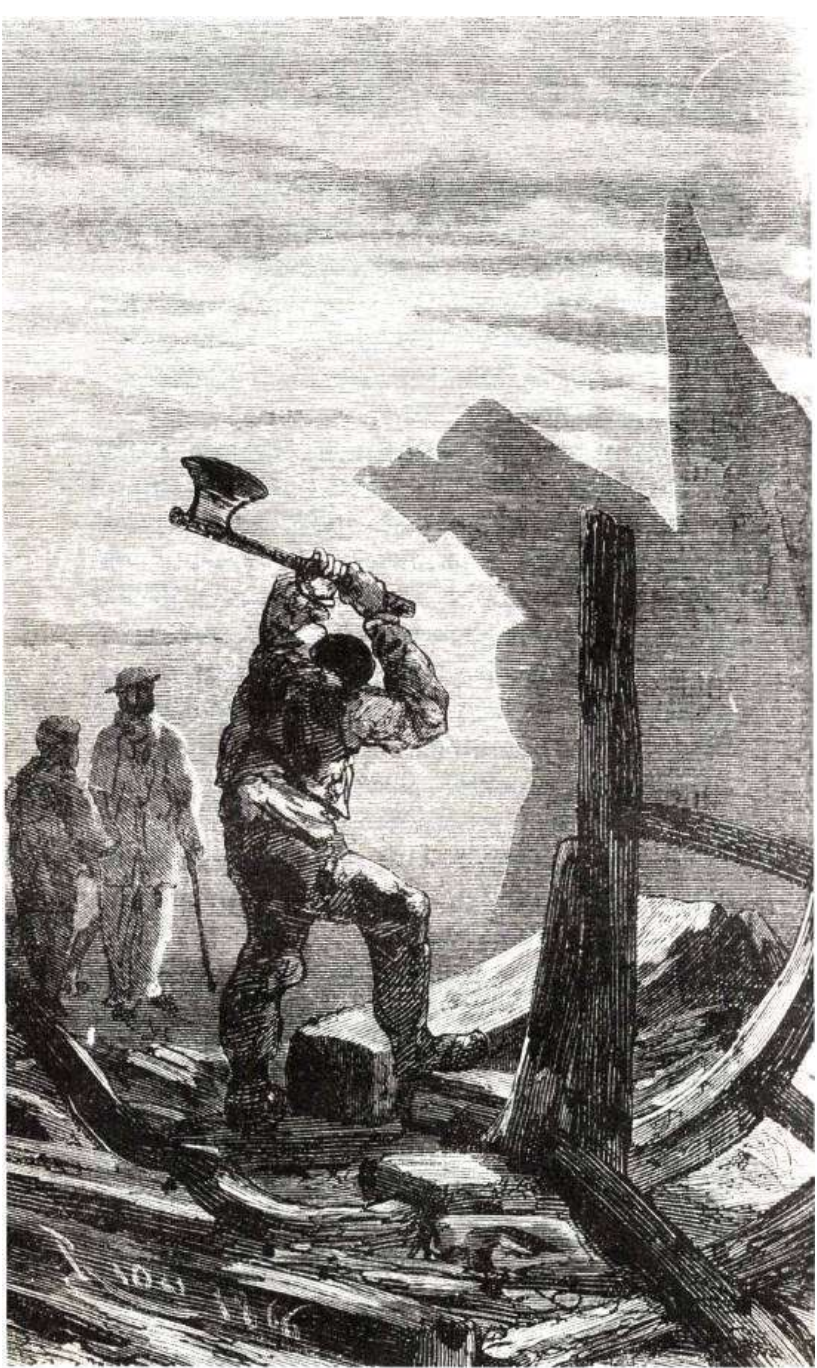
Doktor büyük bir şevkle, "Duydunuz, Bell! Yarından itibaren işe koyuluyoruz."

Kuzeybatı Geçidi

Ertesi gün Bell, Altamont ve Doktor, *Porpoise*'ın yanına gitti; fazlasıyla ahşap vardı, buzların çarpmasıyla parçalanmış üç direkli eski şalupanın parçalarını yeni yapacakları şalupada kullanabilirlerdi. Marangoz hemen işe koyuldu, denize dayanacak kadar güçlü ama bununla birlikte kızakla taşınabilecek kadar hafif bir tekne olması gerekiyordu. Mayısın son günlerinde sıcaklık arttı, termometre donma derecesine kadar çıktı, bu kez ilkbahar gerçekten gelmişti ve kış mağdurları artık kışlık ekipmanlarından kurtulabilirlerdi.

Sık sık yağmur yağıyordu, eriyen karlar zemindeki her tür eğimden faydalanarak şelalelere ve çağlayanlara dönüşüyordu.

Marangoz hemen işe koyuldu.

Hatteras buz tarlalarının çözülmelerinin ilk işaretlerini görmekten duyduğu memnuniyeti gizleyemiyordu. Buzlardan arınmış deniz onun için özgürlük demekti.

Kendinden öncekilerin kutup havzası konusunda yanılıp yanılmadıklarını kısa süre içinde öğrenmeyi umuyordu. Girişiminin tüm başarısı buna bağlıydı.

Buzların erimelerinin iyice belirginleştiği sıcak geçen bir günün akşamı sözü buzlardan arınmış deniz konusuna getirdi.

Çok iyi bildiği argümanları sıralarken doktor da her zamanki gibi hararetle bir şekilde kaptanın savlarını destekliyordu. Zaten çıkarttığı sonuçlar son derece mantıklıydı.

“Eğer Victoria Körfezinin önündeki okyanus buzlarından arınıyorsa güneydeki bölümlerinde de Nouveau Cornouailles’e ve Reine Kanalına kadar buzlardan arınmış olacağı da açıktır. Penny ve Belcher böyle olduğunu gördü ve onların doğru gördükleri kesin.”

“Ben de aynı sizin gibi düşünüyorum, Hatteras,” diye yanıtladı doktor, “ve bu ünlü denizcilerin dürüstlüklerinden kuşkulananmak için hiçbir neden yok, onların keşfini bir serap etkisiyle açıklamak isteyenler oldu, ancak onlar olgulardan kesinlikle emin oldukları için söylediklerinde iddialıydılar.”

Bunun üzerine söz alan Altamont, “Ben de hep bu şekilde düşünmüştüm, kutup havzası sadece batıya değil, aynı zamanda doğuya da uzanıyor,” dedi.

“Evet, gerçekten de böyle olduğunu varsayabiliriz,” diye yanıtladı Hatteras.

“Öyle olduğunu düşünmeliyiz de,” dedi Amerikalı, “zira Kaptan Penny ve Kaptan Belcher’in Grinnel toprakları kıyılarından gördüğü buzlardan arınmış denizi, Kane’nin yardımcısı Morton da aynı şekilde bu cesur bilim insanının adını taşıyan boğazda fark etti.”

Hatteras soğukça, “Şu an Kane Denzinde değiliz ve dolayısıyla bunun doğruluğunu tespit edemeyiz,” dedi.

Altamont, “En azından böyle bir olasılık olduğu düşünülebilir,” dedi.

Gereksiz bir konuşmanın önüne geçmek isteyen doktor, “Kesinlikle,” diye yanıtladı. “Altamont’un düşünceleri doğru olmalı, eğer civardaki toprakların farklı bazı özellikleri yoksa aynı enlemde benzer olgular ortaya çıkar. Ben de buzlardan arınmış denizin hem batıda hem de doğuda olduğuna inanıyorum.”

“Her halükârda bunun bir önemi yok,” dedi Hatteras.

Kaptanın yapmacık kayıtsızlığı yüzünden sinirlenmeye başlayan Amerikalı, “Ben sizin gibi düşünmüyorum, Hatteras,” diye karşılık verdi, “bunun bizim için çok önemi olabilir.”

“Affedersiniz ama ne zaman?”

“Geri dönüşü düşündüğümüz zaman.”

“Geri dönüş!” diye bağırdı Hatteras. “Kim bunu düşünüyor ki?”

“Kimse,” diye yanıtladı Altamont, “ama nihayetinde bir yerlerde duracağımızı tahmin ediyorum.”

“Nerede?” dedi Hatteras.

Bu soru Amerikalıya ilk kez direkt soruldu. Doktor bu konuşmanın hemen son bulması için kolunu verebilirdi.

Altamont yanıt vermediği için kaptan sorusunu tekrarladı, "Nerede?" diye ısrarla sordu.

Amerikalı sakince, "Nereye gidiyorsak," diye yanıtladı.

Arabuluculuk rolünü üstlenen doktor, "Ve bunu kim bilebilir ki?" dedi.

Altamont konuşmasına devam ederek, "Bence eğer geri dönüş için kutup havzasından yararlanmak istiyorsak Kane Denzine ulaşmaya çalışabiliriz, bu bizi Baffin Denzine daha doğrudan götürür."

Kaptan ironik bir şekilde, "Buna inanıyor musunuz?" diye sordu.

"İnanıyorum, eğer bu kutup denizleri yolculuk yapmaya müsait hale gelirse daha kestirme olan bu yoldan ulaşabiliriz. Ah! Doktor Kane'in bu keşfi gerçekten büyük bir keşif."

Hatteras dudaklarını kanatırcasına ısırarak, "Gerçekten de öyle," dedi.

"Evet," dedi doktor, "Bu inkâr edilemez ve herkese hakkını vermek gerekir."

Amerikalı inatla bu konuyu sürdürerek, "Şunu da unutmamak gerekir ki bu ünlü denizciden önce kimse kuzeye bu kadar derinlikte ilerleemişti," dedi.

Hatteras, "Şimdiyse artık İngilizlerin onun bir adım önüne geçtiğini sanıyorum," dedi.

"Ve Amerikalıların!" dedi Altamont.

"Amerikalılar mı?" diye sordu Hatteras.

Altamont gururla, "Peki ben kimim?" dedi.

Hatteras sözlerine zar zor hâkim olarak, "Siz bilime ve tesadüfe eşit derecede onur payesi veren bir adamsınız, sizin Amerikalı kaptanınız kuzeyde çok uzağa gitti ama sadece tesadüf..."

“Tesadüf mü?” diye bağırdı Altamont, “Kane’in bu büyük keşfini enerjisi ve bilgisi sayesinde başarmadığını söylemeye nasıl cüret edersiniz?”

“Söylemek istediğim şu,” diye karşılık verdi Hatteras, “Kane ismi, Parry’leri, Franklin’leri, Ross’ları, Belcher’leri, Penny’leri çıkartmakla ün kazanmış bir ülkede, bir İngiliz olan Mac Clure’ün kuzeybatı geçidini bulduğu bu denizlerde telaffuz edilemez...”

“Mac Clure mi?” diye hararetle karşılık verdi Amerikalı, “hem bu adamın ismini söylüyorsunuz hem de tesadüflerin rolüne karşı çıkıyorsunuz? O başarısını yalnızca şansına borçlu değil mi?”

“Hayır,” diye yanıtladı Hatteras daha da heyecanlanarak, “hayır, buzlar arasında dört kış geçirecek cesareti ve inadı sayesinde...”

“Bundan eminim!” diye yanıtladı Amerikalı, “buzların arasına sıkışmıştı ve geri dönemiyordu, sonunda İngiltere’ye dönebilmek için gemisi *Investigator*’ı terk etti.”

“Dostlarım!” dedi doktor.

Altamont onun sözünü keserek devam etti, “Ayrıca kişileri bir tarafa bırakalım ve sonuca bakalım. Kuzeybatı geçidinden söz ediyorsunuz, güzel, bu geçit hâlâ keşfedilmeyi bekliyor.”

Hatteras bu cümle üzerine yerinden fırladı, iki rakip ulus arasında böyle tahrik edici bir konu asla kendini göstermemiştir.

Doktor yeniden araya girmeye çalıştı, “Yanıyorsunuz, Altamont,” dedi.

İnatçı adam, “Hayır, yanılmıyorum ve bu konuda ısrar ediyorum,” diye devam etti, “kuzeybatı geçidi hâlâ bulunamadı; sizi memnun edecekse

şöyle de söyleyebilirim, hâlâ geçilemedi, Mac Clure sonuna kadar gitmedi ve bugüne kadar Bering Boğazından çıkan hiçbir gemi asla Baffin Denizi-ne ulaşmadı.”

Bu kesinlikle su götürmez bir gerçektir. Amerikalıya nasıl bir yanıt verilebilirdi?

Buna rağmen Hatteras ayağa kalkarak şöyle dedi: “Benim huzurumda bir İngiliz kaptanına saldırılmasına daha fazla katlanmayacağım!”

Amerikalıda aynı şekilde ayağa kalkarak, “Katlanmayacaksınız!” diye yanıtladı, “ama gerçekler ortada ve sizin gücünüz onları ortadan kaldırmaya yetmez.”

Öfkeden bembeyaz kesilen Hatteras, “Bayım!” diye bağırdı.

Doktor, “Dostlarım biraz sakin olun, burada bilimsel bir konuyu tartışıyoruz!”

Bir Amerikalıyla bir İngilizin nefretinin söz konusu olduğu yerde iyi kalpli Clawbonny bilimsel bir tartışma görmek istiyordu.

Artık hiçbir şey dinlemeyen Hatteras tehditkâr bir tonla, “Ben size gerçekleri anlatacağım,” dedi.

Amerikalı, “Ve ben de size anlatacağım!” diye karşılık verdi.

Johnson ve Bell nasıl tavır alacaklarını bilmiyordu.

Doktor kuvvetle bağırarak, “Baylar, lütfen konuşmama izin verin,” dedi, “olguları sizin kadar, hatta sizden daha iyi biliyorum ve bu konuda asla taraf tutarak konuşmadığımı kabul edersiniz.”

Konuşmaların buraya gelmesinden endişelenen Bell ve Johnson, “Evet! Evet!” diyerek doktorun lehine bir çoğunluk sağladı.

Johnson, "Haydi Bay Clawbonny, bu beyler sizi dinler ve bu bilgiler hepimizi bilgilendirir," dedi.

Amerikalı, "Konuşun o halde," dedi.

Hatteras kabul ettiğini belirten bir işaret yaparak yerine oturdu ve kollarını kavuşturdu.

Doktor, "Size olguları tüm gerçekliğiyle anlatacağım ve dostlarım eğer bir detayı unutur veya çarpıtırırsam beni uyarırsınız," dedi.

Bell, "Sizi tanıyoruz, Bay Clawbonny, hiçbir şeyden çekinmeden anlatabilirsiniz," dedi.

Bir mahkeme delilini almak için ayağa kalan doktor, "İşte kutup denizlerinin haritası, Mac Clure'ün geçtiği yolları takip etmek çok kolay olacak ve buna dayanarak karar verebilirsiniz," dedi.

Doktor amiralliğin emirleri doğrultusunda yayımlanan ve arktik bölgelerin en yeni keşiflerini içeren o mükemmel haritalardan birini masaya yaydı ve şunları söyledi:

"Bildiğiniz gibi 1848'de *Herald* ve *Plower* adlı iki gemi Kaptan Kellet ve yardımcısı Moore komutasında Franklin'in izlerini bulmak üzere Bering Boğazına gönderildi. Araştırmaları bir sonuç vermedi. 1850 yılında *Investigator*'a komuta eden Mac Clure de onlara katıldı. Mac Clure, aynı gemiyle James Ross komutasında 1849 seferine de katılmıştır. Mac Clure'ü, Collinson'ın komuta ettiği *Enterprise* gemisi takip ediyordu ama onun önüne geçti ve Bering Boğazına geldi, daha fazla beklemeyeceğini açıklayarak sorumluluğu üzerine alıp tek başına gideceğini belirtti ve burayı iyi dinleyin Altamont, ya Franklin'i ya da geçidi bulacaktı."

Altamont ne kabul ettiğini ne de kabul etmediğini belirten bir harekette bulunmadı.

Doktor devam ederek, "Mac Clure, 5 Ağustos 1850'de, *Plower*'la son kez iletişime geçtikten sonra çok az bilinen bir yoldan doğu denizlerine daldı, bakın bu haritada sadece birkaç toprak parçası işaretlenmiş. Genç subay 30 ağustosta Bathurst Burnunu keşfetti, 6 eylülde o günden bu yana Banks topraklarının bir parçası olarak kabul edilen Baring topraklarını keşfetti, sonra da Prince Albert topraklarını; iki büyük ada tarafından ayrılan bu uzun boğaza kararlılıkla girdi ve onu Prince de Galles Boğazı olarak adlandırdı. Siz de zihninizde bu cesur denizciyle birlikte buraya girin! Bizim daha önce geçtiğimiz Melville Havzasına çıkmayı umuyordu ve ummakta da haklıydı ama buzlar boğazın ucunda aşılmaz bir engel oluşturmuştu. Bu şekilde ilerlemesi duran Mac Clure, 1850'den 1851'e kadar burada kışı geçirdi ve bu sırada bankizden geçerek boğaz ve Melville Havzasının birbiriyle bağlandığından emin oldu."

Altamont, "Evet, ama geçmedi," dedi.

"Bekleyin," dedi doktor. "Kışı geçirirken Mac Clure'ün subayları civardaki sahilleri dolaştı. Creswell, Baring topraklarına; Haswelt, güneydeki Prince Albert topraklarına; Wynnias da kuzeydeki Walker Burnuna gitti. Temmuzda buzların erimesiyle birlikte Mac Clure, ikinci kez *Investigator*'ı Melville Havzasına götürmeye teşebbüs etti, yirmi mil mesafeye kadar yaklaştı, sadece yirmi mil! Ancak rüzgârlar karşı koyulamaz bir şekilde onu güneye sürükledi. Bu durumda o da doğudan yapamadığını batıdan yapmak üzere Prince-de Galles Boğazından tekrar inip Banks toprakları-

nın etrafını dolaşmaya karar verdi, geminin yönünü değiştirdi, ayın 18'inde Kellet Burnunu ve 19'unda da iki derece yukarıdaki Prince-Alfred Burnunu geçti, sonra buzdağlarına karşı verdiği korkunç bir mücadelenin ardından Baffin Denizine ulaşan bu bir dizi boğazın girişindeki Banks geçidine yapışıp kaldı.”

Altamont, “Ama onları geçemedi,” diye yanıtladı.

“Biraz daha bekleyin ve Mac Clure gibi sabırlı olun. 26 eylülde Banks topraklarının kuzeyindeki Mercy Koyunda kışı geçirmek üzere pozisyonu aldı ve 1852'ye kadar orada kaldı, nisan geldiğinde Mac Clure'ün sadece on sekiz aylık erzağı kalmıştı. Buna rağmen geri dönmek istemedi, kızakla yola çıkıp Banks Boğazını geçti ve Melville Adasına ulaştı. Onu takip edelim. Onu aramak için Lancaster Boğazı ve Baffin Denizinden geçerek bu sahillere gelen ve Kaptan Austin'in komuta ettiği gemileri bulmayı umuyordu. 28 nisanda otuz üç yıl önce aynı noktada Parry'nin de kışı geçirdiği Winter-Harbour'a geldi ama hiçbir gemi göremedi, sadece bir piramit buldu, içinde Austin'in yardımcısı olan Teğmen Mac Clintock'ın bir yıl önce buradan geçtiğini ve geri gittiğini gösteren bir belge vardı. Herhangi birinin umudunu kaybedeceği yerde Mac Clure umursuzluğa kapılmıyordu. Her ihtimale karşı piramidin içine yeni bir belge yerleştirdi; bu belgede, keşfettiği kuzeybatı geçidinden geçerek Lancaster Boğazı ve Baffin Denizi yollarını izleyerek İngiltere'ye dönme niyetini bildiriyordu. Eğer artık ondan söz edilmiyorsa onun nedeni

de daha kuzeye, Melville Adasının batısına sürüklenmiş olmasındandı, sonra cesaretini hiç yitirmeden 1852 ile 1853 arasındaki üçüncü kez kışı geçirmek için Mercy Körfezine döndü.”

Altamont, “Ben asla onun cesaretinden şüphe etmedim ama başarısını sorguladım,” dedi.

Buzdağlarıyla mücadele.

“Onu biraz daha takip edelim,” dedi doktor. “Mayısta, çok sert geçen bir kışın ardından yeterince av hayvanı bulamadıkları için günlük tayınlarını üçte ikiye indirmişlerdi. Mac Clure mürettebatının yarısını İngiltere’ye göndermeye karar verdi, bunun için ya Baffin Denizi ya da Mackensie Irmağı ve Hudson Körfezi yollarını kullanacaktı, öbür yarısı da *Investigator*’ı Avrupaya götürecekti. Sağlık durumları en kötü olan adamları seçti, zira dördüncü bir kış onların sonu olabilirdi. Hareket günü 15 nisan olarak tespit edilmişti ve bunun için her şey hazırды. 6 nisan günü yardımcısı Creswell ile buzda dolaşırken kuzeyden koşarak gelen ve onlara el sallayan bir adam gördü, bu adam *Herald* gemisinden Teğmen Pim’di, Teğmen Pim size başlarken bahsettiğim Mac Clure’ün iki yıl önce Bering Boğazında ayrıldığı Kaptan Kellet’in yardımcısıydı. Kellet, Winter-Harbour’a ulaşmış ve Mac Clure’ün her ihtimale karşı oraya bıraktığı belgeyi bulmuştu, onun Mercy Körfezindeki durumundan haberdar olmuş ve yardımcısı Pim’i bu cesur kaptanı aramaya göndermişti. Teğmenin yanında *Herald*’daki gemicilerden oluşan bir birlik vardı; bu birlikte, Kaptan Kellet’in kurmayları arasında gönüllü olarak hizmet eden M. de Bray adlı bir Fransız teğmeni de bulunuyordu. Vatandaşlarımız arasında böyle bir karşılaşma olduğundan kuşku duymazsınız!”

Altamont, “Herhangi bir kuşku duymam,” dedi.

“Şimdi bundan sonra olanlara bir bakalım ve kuzeybatı geçidinin gerçekten geçilip geçilmediğini görelim. Şuna da dikkatinizi çekerim ki Parry’nin keşiflerini Mac Clure’ünkiyle birleştirirsek Amerikanın kuzey kıyılarının dolaşıldığını görürüz.”

Mac Clure kuzeyden koşarak gelen ve onlara el sallayan bir adam gördü.

“Tek bir gemiyle değil,” diye yanıtladı Altamont.

“Hayır, ama tek bir adam yaptı. Devam edelim. Mac Clure, Melville Adasına Kaptan Kellet'i ziyaret etti, Mercy Körfezi ve Winter-Harbour arasındaki yüz yetmiş millik mesafeyi on iki günde kat etti; *Herald*'ın kaptanı ile hastalarını ona göndermesi konusunda anlaşmaya vardı ve gemisine döndü. Mac Clure'ün yerinde başka biri olsaydı, yaptıklarını yeterli görürdü ama bu gözü pek genç adam şansını tekrar denemek istedi. Şimdi dikkatinizi buraya çekmek istiyorum, sonra yardımcısı Creswell, *Investigator*'daki hasta ve sakatlara eşlik ederek Mercy Körfezinden ayrılıp Winter-Harbour'a ulaştı, sonra oradan da buz üzerinde dört yüz yetmiş mil yolculuk ederek 2 haziranda Beechey Adasına vardı, birkaç gün sonra adamlarından on ikisiyle birlikte *Phénix* gemisine bindi.”

Johnson, “Ben de o sıralar Kaptan Inglefield'in komutasında çalışıyordum ve İngiltere'ye dönüyorduk,” dedi.

Doktor devam ederek, “Creswell, Bering Boğazı ve Farewell Burnu arasındaki tüm alanı geçtikten sonra 7 Ekim 1853'te Londra'ya ulaştı,” dedi.

Hatteras, “Yani bir uçtan girip diğerinden çıktı, buna ‘geçmek’ denmez mi?”

“Evet,” diye yanıtladı Altamont, “ama dört yüz yetmiş mili buz üzerinde geçerek.”

“Ee! Bunun ne önemi var?”

“Bütün mesele bu,” diye yanıtladı Amerikalı. “Mac Clure'ün gemisi bu geçidi geçti mi?”

“Hayır,” diye yanıtladı doktor, “zira dördüncü kışın ardından Mac Clure gemiyi buzlar arasında terk etmek zorunda kaldı.”

“Eh, bir deniz yolculuğunda geçen gemidir, adam değil. Kuzeybatı geçidi aşılmaya uygun hale gelirse bu, gemilerin geçmesi içindir, kızakların değil. Dolayısıyla bu yolculuğu bir geminin, olmadı bir şalupanın başarması gerekir.”

Amerikalının bu sözlerinde açık bir niyet sezen Hatteras, “Şalupa mı?” diye bağırdı.

Doktor aceleyle, “Altamont çocukça bir ayrım yapıyorsunuz ve bu konuda sizi haksız buluyoruz,” dedi.

“Bu sizin için zor değil baylar,” diye yanıtladı Amerikalı, “bire karşı dört kişisiniz ama bu, görüşlerinizi değiştirmez.”

“Görüşleriniz sizde kalsın,” diye bağırdı Hatteras, “ve bir daha da onları duymayalım.”

Amerikalı öfkeyle, “Ne hakla benimle böyle konuşuyorsunuz?” dedi.

Hatteras, “Kaptanlık hakkımla,” diye büyük bir kızgınlıkla yanıtladı.

Altamont, “Ben sizin emriniz altında mıyım?” diye karşılık verdi.

“Şüphesiz! Ve eğer siz...”

Doktor, Johnson ve Bell tam zamanında araya girdi. İki düşman bakışlarıyla kavga ediyordu. Doktor, kabini büyük bir üzüntünün kapladığını hissetti.

Birkaç yatıştırıcı sözün ardından Amerikalı, ulusal bir şarkı olan Yankee-Doodle’lı ıslıkla çalarak yatmaya gitti. Uyuyup uyumadığı belli değildi ama tek bir kelime bile etmedi.

Hatteras evden çıkıp dışarıda dolaşmaya başladı ancak bir saat sonra döndü ve tek kelime etmeden yattı.

Doktor, Johnson ve Bell tam zamanında araya girdi.

16

Kuzey Arkadyası'

29 mayısta güneş ilk kez batmadı, dairesel çizgisinin olduğu taraf ufuk çizgisini sıyrıp hemen geri yükseldi; günün yirmi dört saat sürdüğü döneme giriliyordu. Ertesi gün bu parlak yıldız harikula-de bir haleyle çevrilmiş halde belirdi, ışıık saçan çemberi prizmadaki tüm renkleri yansıtıyordu, sıkça ortaya çıkan bu fenomen her zaman doktorun dikkatini çekiyordu; görüntüsünü, tarihini ve boyutlarını not etmeyi asla unutmuyordu, o gün de yapısı pek bilinmeyen elips şeklindeki halini gözlemledi. Kısa bir süre sonra çığırtaan kuşların her türü yeniden ortaya çıktı. Toy sürüleri, Kanada kazları Florida'nın uzak bölgelerinden ya da Arkansas'tan gelerek şaşırtıcı bir hızla kuzeye sü-zülüyor ve kanatlarının altında ilkbaharı taşıyor-lardı. Doktor onlardan bir ikisini, ayrıca üç dört erkenci turna kuşunu ve hatta yalnız bir leyleği vurmayı başarabildi.

Bu arada güneşin etkisiyle her tarafta karlar erimeye başlamıştı, çatlaklardan ve fok çukur-larından çıkarak buz tarlalarına yayılan tuzlu su

Vergilius'un kırsal koşuklarında, evren mutluluğu güden özellikleriyle ulaşılması istenen, barışçı bir ülkenin simgesi sayılan basit çobanlar ve avcılar ülkesi Pelopones'e verilen ad -çn.

erimeyi hızlandırıyordu, deniz suyuyla karışan buz, arktik denizcilerinin “slush” adını verdiği bir tür tuzlu hamur meydana getiriyordu. Körfeze yakın topraklarda geniş su birikintileri meydana geliyordu ve buzlardan temizlenen toprak bir kuzey baharı ürünleri gibi ortaya çıkıyordu.

Doktor tohum ekim işine yeniden başladı, elinde yeterince tohum vardı, öte yandan kurumuş taşların arasında doğal olarak biten bir tür kuzu kulağını görünce şaşırılmış ve doğanın bu kadar azla yetinen bu büyük yaratıcı gücünü hayranlıkla seyretmişti. Dereotu ekti ve üç hafta sonra genç filizler yaklaşık on sıra uzunluğa ulaşmıştı.

Süpürge otları da sanki alışık olmayan bir el, çok fazla su vermişçesine belli belirsiz bir pembeliğe sahip çiçeklerini utangaçça göstermeye başlamıştı. Nihayetinde Yeni Amerika'nın bitki örtüsü son derece cılızdı, bununla birlikte nadir ve ürkek bitkileri görmek büyük bir zevkti, güneşin zayıflayan ışınlarının verip verebileceği ancak bu kadardı. Bu, uzak bölgeleri tamamen unutmayan Tanrı'nın son armağanıydı.

Nihayet hava gerçekten ısınmaya başlamıştı; 15 haziranda doktor termometrenin elli yedi dereceyi (+14° santigrat) gösterdiğini not etti, gözlerine inanamıyordu ama her şey ortadaydı, ülke dönüşüyordu, güneşin okşadığı tüm tepelerden büyük gürültülerle sayısız şelaleler akıyordu, buzlar parçalara ayrılıyordu ve buzlardan arınmış deniz meselesi sonunda bir çözüme kavuşacaktı. Her tarafta tepelerden vadilere düşen çığların gürültüleri duyuluyordu ve buz tarlalarının çatırdamaları adeta kulakları sağır ediyordu.

Her şey ortadaydı, ülke dönüşüyordu.

Johnson Adasına kadar bir gezi yaptılar, gerçekten de önemsiz çorak ve ıssız bir adacıktı ama buna rağmen yaşlı lostromo denizin ortasında kaybolmuş şu birkaç kayalığa isminin verilmesinden mutluydu. Hatta yüksek bir kayaya ismini kazımak istedi ama düşüp yaralanmaktan korktu.

Hatteras gezintileri sırasında Washington Burunun ilerisine kadarki toprakları iyice tanımıştı, karların erimesi bölgeyi epey değiştirmişti, büyük bir beyaz örtünün tekdüze bir ovayı kapladığı sınırlarken şimdi buralarda küçük vadiler ve tepelikler ortaya çıkmıştı.

Evin ve depoların erime tehlikesi vardı ve bu yüzden sık sık elden geçirmek gerekiyordu, neyse ki bu enlemlerde elli yedi derecelik sıcaklıklar ender görülürdü, ortalama sıcaklık donma noktası seviyelerindeydi.

Haziran ayının on beşine doğru şalupanın inşası çoktan ilerlemişti ve gidişatı iyiydi. Bell ve Johnson

onun yapımıyla uğraşırken diğerlerinin de avcılık faaliyetleri verimli geçti. Birkaç geyik vurmayı başardılar, bu hayvanlara yaklaşmak çok zordu ancak Altamont ülkesindeki Kızılderililerin yöntemlerini kullandı; tüfeğini ve ellerini bu ürkek dört ayaklılardan birini taklit eder pozisyona getirip yerde sürünerek yeterince yaklaşıncaya üst üste ateş etti.

Avcılık faaliyetleri verimli geçti.

Parry'nin Melville Adasında kalabalık sürüler halinde rastladığı en iyi av hayvanı olan misk sıgırları Victoria Koyunun kıyılarında pek görülüyordu. Bu yüzden hem bu değerli hayvanları avlamak hem de doğudaki toprakları keşfetmek için uzak bölgelere bir gezinti yapmaya karar verdiler. Hatteras bu topraklardan geçerek kutba gitmeyi düşünmüyordu ama doktor bölge hakkında genel bir fikir edinecek olmaktan mutluydu. Böylelikle Tanrı'nın Lütflu Kalesinin doğusuna açılmaya karar verdiler. Altamont avlanacağını hesap ediyordu. Dük de doğal olarak onlara katılacaktı.

Böylece 17 haziran pazartesi günü, termometrenin kırk bir dereceyi (+5° santigrat) gösterdiği güzel, sakın ve berrak bir havada üç avcı birer çiftte, küçük baltalar ve kar bıçaklarıyla silahlanarak sabah saat altıda Doktorun Evini terk etti, Dük de onları takip ediyordu, iki üç gün sürebilecek bir gezintiye göre hazırlık yapmışlardı ve yanlarına ona göre erzak almışlardı.

Sabah saat sekiz olduğunda Hatteras ve iki yoldaşı yaklaşık yedi millik bir mesafe kat etmişti. Henüz karşılarına tüfeklerini ateşleyecekleri herhangi bir canlı çıkmamıştı ve avları basit bir gezintiye dönüşüyordu.

Bu yeni ülke göz alabildiğine uzanan geniş ovalardan oluşuyordu; daha dün oluşmuş çok sayıda dere her tarafa yayılmıştı ve geniş su birikintileri hareketsiz göller gibi güneşin yatay ışınlarıyla parlıyordu. Eriyen buz tabakaları, üzerine bastıkları zeminde yeryüzünün büyük kısmına yayılmış suyun etkisiyle oluşan tortul toprakların ortaya çıkmasına neden olmuştu.

Bu arada yapısı kapladığı zeminle hiç uyumlu olmayan bazı sıradışı bloklar görünüyordu ve bunların varlıklarını açıklamak zordu ama kurşuni yaprak taşlara ve kalkerli zeminlerin çeşitli türevlerine bol bol rastlanıyordu. Özellikle de İzlanda kristallerine has yansıtıcılığı olan saydam ve renksiz kristaller bulunuyordu.

Ama avlanmıyor olsa bile doktorun jeolog olacak zamanı yoktu, koşar adımlarla bilim insanlığı yapılamazdı zira yoldaşları hızlı yürüyordu. Bununla beraber araziye inceliyor ve mümkün olduğunca çok konuşuyordu zira eğer o olmasa küçük

grup tam bir sessizliğe bürünecekti. Altamont kendisine cevap vermek istemeyen kaptanla konuşma arzusunda değildi.

Sabah saat onda avcılar doğu yönünde on iki mil ilerlemişti, deniz ufkun altında gizleniyordu, doktor yemek yemek için mola vermeyi önerdi. Yemek çabucak yendi, yarım saat sonra yeniden yola koyuldular.

Zemin hafif bir eğimle alçalıyordu, güneş ışınlarına maruz kalmamaları ya da kayaların eğimi yüzünden erimemiş bazı kar tabakaları ona köpüklenmiş gibi bir hava veriyordu, sanki sert bir rüzgârın etkisiyle denizin ortasında kabaran dalgalara benziyordu.

Bölge hâlâ hiçbir hayvanın asla uğramadığı bitkisiz ova görünümündeydi.

Altamont doktora, “Avlanma konusunda şansımızın olmadığı ortada,” dedi. “Bölgenin hayvanlara yeterince yiyecek sağlamadığını kabul ediyorum ama kuzey bölgelerindeki av hayvanlarının zor beğenir olma hakkı yok, daha kanaatkâr olmaları lazım.”

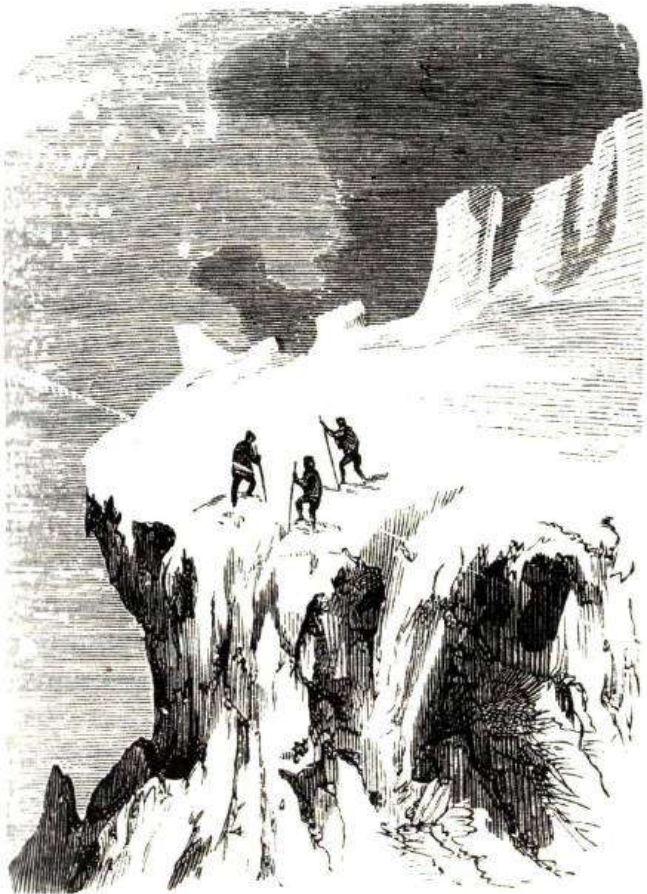
“Umudumuzu kaybetmeyelim,” diye yanıtladı doktor, “yaz sezonu daha yeni başlıyor ve eğer Parry, Melville Adasında o kadar çeşitli hayvana rastlamışsa onları burada da bulmamamız için hiçbir neden yok.”

“Ama biz şu an daha kuzeydeyiz,” diye yanıtladı Hatteras.

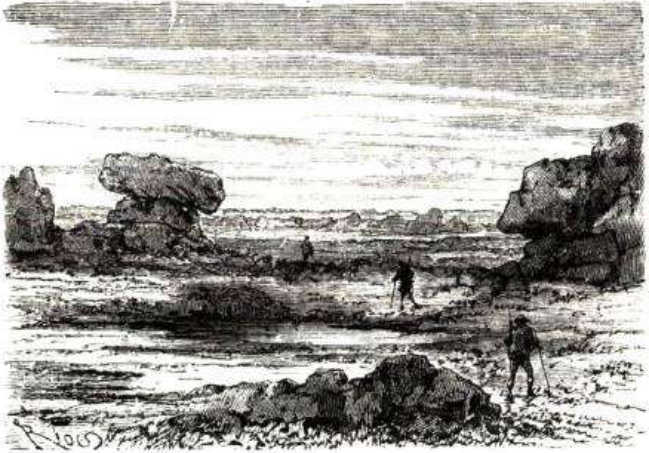
“Şüphesiz, ama bu problemlerin cevabı kuzeyin tek kelimedenden ibaret olmadığıdır; şu an dikkate almamız gereken şey soğuk kutuptur, bu da tam ortasında *Forward* ile kışladığımız

uçsuz bucaksız donmuş bölge olduğu anlamına geliyor ama yukarı çıktıkça yerkürenin en soğuk noktasından uzaklaşıyoruz. Parry'nin, Ross'un ve diğer gemicilerin bu noktanın aőaėısında buldukları şeyleri bizim bu noktanın ötesinde bulmamız gerekir."

Altamont üzüntüyle iç çekerek, "şu ana kadar avcılardan ziyade gezginlere benziyoruz," dedi.

Zemin hafif bir eğimle alçalıyordu.

“Ama biz şu an daha kuzeydeyiz.”

“Sabredin,” diye yanıtladı doktor, “bölge yavaş yavaş değişiklik göstermeye başladı, bitkilerin büyüme olanakları bulunduğu küçük vadilerde av rastlamazsak çok şaşarım.”

Amerikalı, “İtiraf etmeliyim ki içinde kimsenin yaşamadığı ve gerçekten de yaşanabilir olmayan bir memleketten geçiyoruz,” dedi.

Doktor, “Ah! Yaşanabilir bir yer olmadığını söylemek abartılı olur,” diye karşılık verdi, “ben herhangi bir bölgenin yaşamaya elverişli olmadığına inanmıyorum. İnsanlar kuşaklar boyunca fedakârlıklar yaparak ve tarım biliminin tüm kaynaklarını kullanarak böyle bir ülkeyi sonunda verimli hale getirecektir.”

Altamont, “Buna inanıyor musunuz?” dedi.

“Şüphesiz! Eğer atalarımızın şu verimli vadilerine, Tebai’nin, Ninova’nın, Babil’in kurulduğu ülkelere dünyanın ilk günlerinde gitmiş olsaydınız, oralarda insanların yaşaması size olanaksız

görünürdü, insanlığın ortadan kalkmasıyla atmosfer bile bozulur. Bu doğanın genel kanunudur, tıpkı burası gibi insanların hiç yaşamadığı veya artık yaşamadığı bölgeleri çorak ve yaşanmaz hale getirir. Şunu iyi bilin ki insan varlığıyla, alışkanlıklarıyla, sanayisiyle ve hatta nefesiyle kendi ülkesini kendi yaratır, yavaş yavaş toprağın yaydığı gazları ve atmosferin koşullarını değiştirir, bunları nefes alışıyla temizler; evet, insanların yaşamadığı yerlerin varlığını kabul ederim ama yaşamaya elverişli olmayan yerlerin varlığını asla.”

Doğa bilimcilerine dönüşen avcılar bunları konuşurken bir yandan da yürümeye devam ediyordu ve buzları büyük ölçüde erimiş küçük bir vadiye geldiler, ortasında yarı yarıya erimiş bir nehir kıvrılarak uzanıyordu, öğle güneşinin ışınları vadinin kıyılarını belirgin hale getirmişti ve yokuşun ortalarında bazı bitkiler görünüyordu. Zemin verimli olmak için can atıyordu, birkaç parmaklık bitek toprak zeminin ürün vermesine fazlasıyla yetiyordu. Doktor açıkça belli bu olguya dikkat çekti.

“Bakın, girişimci birkaç göçmen gerektiğinde bu vadiye yerleşemez mi? Endüstri ve sabır sayesinde burayı bambaşka bir yere dönüştürebilir, tabii ki buranın, ılıman bölgelerin köyleri gibi olabileceğini söylemiyorum ama sonunda yaşanacak bir yer haline gelebilir. Eh! Yanılmıyorsam işte buranın dört ayaklı sakinlerinden birkaçı! Hergeleler güzel yerleri de iyi biliyor.”

Altamont tüfeğini ateşe hazırlayarak, “Evet, bunlar kutup tavşanları,” diye bağırdı.

Avcılar yürümeye devam ediyordu.

“Bekleyin,” diye bağırdı doktor, “Bekleyin, gözü dönmüş avcı! Bu zavallı hayvanlar kaçmayı düşünmüyor, bırakın istediklerini yapsınlar, bize doğru gelirler.”

Gerçekten de üç dört genç tavşan küçük fundalıkların ve yeni çıkmış yosunların arasında sıçrayarak üç adama doğru yaklaşıyordu, onların varlıklarından korkmuyor gibiydiler, güzel naif yüzleriyle koşuşuyorlardı ancak onların bu sevimli hallerine rağmen Altamont silahını bırakmıyordu.

Kısa süre sonra doktorun bacaklarının arasına girmişlerdi, doktor bir eliyle onları okşarken şöyle diyordu: “Okşanmak için size gelene niçin ateş edeceksiniz? Bu küçük hayvanların ölmelerinin bize hiçbir faydası yok.”

“Çok haklısınız doktor,” diye yanıtladı Hatteras, “bırakalım yaşasınlar.”

“Ya bize doğru uçan şu dağ tavukları? Ya uzun kanatlarıyla süzülerek yaklaşan şu düdükçün kuşları?” diye bağırdı Altamont.

“Bekleyin,” diye bağırdı doktor.

Kanatlılar türünün çok sayıda üyesi avcılarının önüne geldi, kendilerini nasıl bir tehlikenin içine attıklarının farkında değildiler, ancak doktor biraz önceki sözleriyle bu tehlikeyi savuşturmuştu, Dük bile kendini tutarak hayranlıkla onları seyrediyordu.

Bu güzel hayvanların hiç çekinmeden koşuşmaları, uçuşmaları, sıçramaları ilginç ve duygulandırıcı bir manzaraydı, iyi yürekli Clawbonny'nin omuzlarına konuyorlar, ayaklarının dibine yatıyorlar, kendilerini alışık olmadıkları okşayıslara sunuyorlardı, sanki evlerine gelen yabancı misafirleri ağırlamak için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlardı, kalabalık kuş sürüleri neşeli çığlıklar atarak birbirlerini çağırıyor ve vadinin her köşesinden geliyorlardı, doktor gerçek bir büyücüye benziyordu. Avcılar bu hayvan sürüsünün eşliğinde derenin nemli kıyılarını izleyerek yollarına devam ediyordu, vadinin bir dönemecini döndüklerinde karların altına yarı yarıya gömülmüş dikenleri yiyen sekiz on rengeyiğinden oluşan bir

sürü gördüler, dişilerin de erkekler gibi gururla taşıdıkları dikenlere benzeyen boynuz dallarıyla çok zarif görünen bu sakın hayvanları seyretmek büyük bir zevkti, yünlü bir görüntüsü olan tüylerinin kış beyazlığı yerini yazlık renkleri olan kahverengi ve griye bırakıyordu, bu huzurlu ülkenin tavşanlarından ve kuşlarından daha fazla korkmuş ya da az evcile benzemiyorlardı. Dünyanın daha genç dönemlerinde ilk insanlarla hayvanlar arasındaki ilişki de herhalde bu şekildeydi.

Avcılar sürünün ortasına geldiklerinde hayvanlar kaçmak için bir adım dahi atmamıştı, Doktor, Altamont'un avcı içgüdülerini dizginlemekte bu kez çok zorlanmıştı, Amerikalı bu muhteşem av hayvanlarına baktığında deli akan kanının yarattığı sarhoşluğun beynine vurmasına engel olamıyordu. Gelip burunlarını tüm canlıların dostu olan doktorun elbiselerine sürten bu mülayim hayvanlara Hatteras şefkatli gözlerle bakıyordu.

Altamont, "Ama biz buraya avlanmak için gelmemiş miydik?" diyordu.

"Misk sığırı avlamak için," diye yanıtladı doktor, "başkası için değil. Yeterince erzağımız var, bu hayvanları ne yapacağız? Bırakın da insanın bu sakın hayvanların eğlencelerine eşlik ettiği duygulandırıcı manzaranın tadını çıkaralım ve onları korkutmayalım."

Hatteras, "Bu onların asla bir insan görmediğini kanıtlıyor," dedi.

"Bu çok açık," diye yanıtladı doktor, "ve bu gözlemiden şunu çıkarabiliriz: Bu hayvanlar Amerika kökenli değil."

"Peki nedenmiş o?" diye sordu Altamont.

“Okşanmak için size gelene niçin ateş edeceksiniz?”

“Eğer Amerika’nın kuzey topraklarında doğmuş olsalardı, insan diye adlandırılan iki ayaklı ve iki kollu memeli hakkında ne düşünmeleri gerektiğini bilir ve bizi görür görmez hemen kaçarlardı. Hayır! Muhtemelen kuzeyden gelmişlerdir, kökenleri bizim türümüzün onlara hiç yaklaştı-

dıkları Asya'nın bilinmedik bir bölgesidir ve kutba komşu bölgelerden geçmişlerdir, bu yüzden onların vatandaşlarınız olduğunu iddia etmeye hakkınız yok, Altamont."

"Ah!" diye yanıtladı Altamont, "bir avcı bu kadar derin düşünmez ve bir avın ülkesi her zaman onu öldürenin ülkesidir!"

Doktor ve rengelikleri.

"Haydi, biraz sakinleşin benim yiğit Nemrut'um* kendi adıma bu sevimli hayvanlara korku salmaktansa, hayatım boyunca tek bir el bile ateş etmeye razıyım. Bakın! Dük bile bu güzel hayvanlarla arkadaş oluyor. İnanın bana mümkün olduğunca iyi olmaya çalışalım. İyilik bir güçtür."

Bu duyarlılığı pek anlamayan Altamont, "Güzel, o zaman elinizde silah olarak sadece iyilik varken sizi bir ayı ve kurt sürüsünün ortasında görmek isterim," dedi.

* Yiğitliğiyle ün salmış bir avcı; bkz. Yaratılış 10 -ed.n.

“Ah! Vahşi hayvanları büyülemek gibi bir iddiam yok,” diye yanıtladı doktor, “Orphee'nin büyülerine pek inanmıyorum; zaten ayılar ve kurtlar, bu tavşanlar, keklikler ve rengineyikleri gibi bizim yanımıza gelmeyecektir.”

“Daha önce insan görmedilerse neden olmasın?” dedi Altamont.

“Çünkü bu hayvanlar doğal olarak vahşi yırtıcılardır, tıpkı kötülük gibi vahşilik de şüpheyi doğurur, gözlemciler bunun insanlarda da hayvanlarda da geçerli olduğunu fark etti. Kötü demek kuşkucu demektir ve korku, yayanın içine de kolaylıkla girer.”

Konuşma bu küçük doğa felsefesi dersiyle son buldu.

Bütün gün bu vadide geçti. Doktor buraya Kuzey Arkadyası adını vermek istedi, yoldaşları hiç itiraz etmedi ve buranın sakinlerinden hiçbirinin hayatına mal olmayan bir akşam yemeği yiyen avcılar, onlara özel rahat bir sığınak sunan bir kayanın kovuğunda uyudular.

Altamont'un Rövanşı

Doktor ve iki yoldaşı mükemmel bir dinginlik içinde geçirdikleri gecenin sabahı uyandı. Soğuk çok sert olmasa da sabaha karşı onları biraz üşütmüştü ama çok iyi örtünmüş ve munis hayvanların gözetiminde derin bir uyku çekmişlerdi.

Hava güzel gidiyordu, bugünü de bölgeyi keşfetmek ve misk sığırları aramakla geçirmeye karar verdiler. Altamont'a biraz olsun avlanma imkânı vermeleri gerekiyordu. İsterse dünyanın en naif hayvanları olsun, Altamont'un bu sığırlara ateş etme hakkı olduğuna karar verildi. Öte yandan etlerine misk kokusu sinen bu hayvanlar lezzetli bir yiyecekti ve avcılar bu taze ve besleyici etten birkaç parçayı Tanrı'nın Lütфу Kalesine götürmekten mutlu olacaktı.

Sabahın ilk birkaç saati boyunca yolculuklarında kayda değer bir şey olmadı, kuzeydoğu yönünde bölgenin fizyonomisi değişmeye başlamıştı, zemindeki birkaç çıkıntı, inişli çıkışlı bir bölgenin ilk engebeleri yeni bir zemini haber veriyordu. Bu Yeni Amerika toprakları eğer bir anakara değilse de en azından önemli bir ada olmalıydı. Öte yandan bu coğrafi noktayı teyit etmek şu an söz konusu değildi.

Dük uzaklara koşuyordu, bir süre sonra bir misk sığırını sürüsünün izlerine rastlayıp durdu,

sonra büyük bir hızla öne atılıp kısa sürede avcılarının gözünden kayboldu.

Avcılar onun çok net duyulan havlamalarını takip etti, bu hızlı havlamalar sadık köpeğin onların arzuladıkları şeyleri bulduğunu gösteriyordu.

İleriye doğru hareketlendiler, bir buçuk saatlik yürüyüşün ardından kendilerini iri cüsseli ve görünüşleri korkunç iki hayvanın karşısında buldular; bu tuhaf dört ayaklılar Dük'ün onlara saldırmasına şaşırmış gibi görünüyordu ve zaten bundan da korkmuyorlardı, karlardan arınmış toprağı kadife bir örtü gibi kaplayan bir tür pembe yosun yiyorlardı. Doktor onları cüsselerinden, kafalarının tepesine yapışık ve çok geniş boynuzlarından, çok garip şekilde burun uçları olmayışlarından, kulaklarıyla burun delikleri arasının tıpkı koyunlar gibi kemerli olmasından ve çok kısa kuyruklarından ötürü kolayca tanıdı. Doğa bilimciler bu yapılarından dolayı onları "ovibos" diye adlandırır; bu kelime iki farklı türden geldiklerini belirten bileşik bir kelimedir. Tüyleri kalın, kırpık ve bir tür ince, kahverengi ipekten oluşuyordu.

İki hayvan avcılarını görünce kaçmaya başladı, onlar da koşarak hayvanları takip etti. Ama yarım saatlik hızlı bir koşunun nefessiz bıraktığı insanların onlara yetişmeleri mümkün değildi. Hatteras ve yoldaşları durdu.

"Lanet olsun," dedi Altamont.

Doktor da nefesini toplar toplamaz, "Evet, lanet olsun," dedi. "Bu hayvanların kökeninin Amerika olduğunu seve seve kabul ederim ve görünüşe göre sizin vatandaşlarınız hakkında çok iyi şeyler düşünüyorlar."

İki hayvan avcılarını görünce kaçırmaya başladı.

Altamont, "Bu bizim iyi avcılar olduğumuzu gösterir," dedi.

Bu arada artık takip edilmediklerini gören misk sığırları şaşırılmış bir halde durdu. Koşarak onlarla baş edilemeyeceği açıldı, etraflarını sarmak gerekecekti, hayvanların şu an üzerinde bulundukları plato bunun için uygundu. Sığırları taciz etmesi için Dük'ü orada bırakıp, avcılar platonun etrafını sarmak üzere çevredeki dere yataklarından indi. Altamont ve doktor platonun bir ucundaki kaya çıkıntısının arkasına saklandı, öte yandan Hatteras öteki uçtan çıkarak hayvanları yoldaşlarının üzerine doğru sürecekti.

Yarın saat sonra herkes yerini almıştı.

Altamont, "Şu dört ayaklılara ateş etmeme bu kez karşı çıkmayacaksınız, değil mi?" dedi.

Doktor doğası gereği müşfik bir insandı ama ruhunun derinliklerinde bir avcı yatıyordu, "Hayır, bu adil bir savaş, ne gerekiyorsa onu yapacağız," dedi.

Sığırları taciz etmesi için Dük'ü orada bıraktılar.

Bu şekilde konuşurken misk sığırlarının hareketlendiğini gördüler, Dük peşlerindeydi. Biraz ileride Hatteras çığlıklar atarak onları doktorla Amerikalının olduğu yere doğru kovalıyordu, onlar da bu muhteşem avların önüne doğru atıldılar.

Sığırlar hemen durdu, tek başına olan bir düşmandan daha az korktukları için geri dönerek Hatteras'ın üzerine doğru koşmaya başladılar, Hatteras onları karşılamaya hazırlandı, ona en yakın dört ayaklıya nişan alarak ateş etti, mermisi tam isabet sağlayamasa da hayvanın ilerleyişini durdurdu. Hatteras'ın ikinci atışı hayvanları kızdırmaktan başka bir işe yaramadı, silahsız kalan avcının üzerine atılarak bir anda onu yere serdiler.

Doktor, "Mahvoldu!" diye bağırdı.

Clawbonny bu umutsuzca çığlığı attığı sırada Altamont, Hatteras'ın yardımına koşmak için bir adım ileri attı, sonra kendi kendiyile, ön yargıyla mücadele ederek bir an durdu.

“Hayır!” diye bağırdı, “Bu bir alçaklık olur!”

Clawbonny ile birlikte mücadelenin olduğu yere koştu.

Tereddütü yarım saniye sürmüştü.

Ama eğer doktor, Amerikalının ruhunda olup bitenleri gördüyse, rakibinden yardım dilenmek-tense ölmeyi tercih edecek Hatteras da onu anladı. Bununla birlikte bunu fark edebilecek zamanı ancak bulabildi zira Altamont onun yanı başında beliriverdi.

Yere düşmüş Hatteras iki hayvanın boynuz darbeleri ve tekmelerinden kendini korumaya çalışıyordu ama böyle bir mücadeleye uzun süre dayanamazdı.

Kaçınılmaz olarak parçalara ayrılmak üzereydi ki iki el silah sesi yankılandı ve Hatteras kurşunların başını sıyırdığını hissetti.

Altamont boşalmış tüfeğini uzağa fırlattı, kızgın hayvanların üzerine atılırken, “Ha gayret!” diye bağırdı.

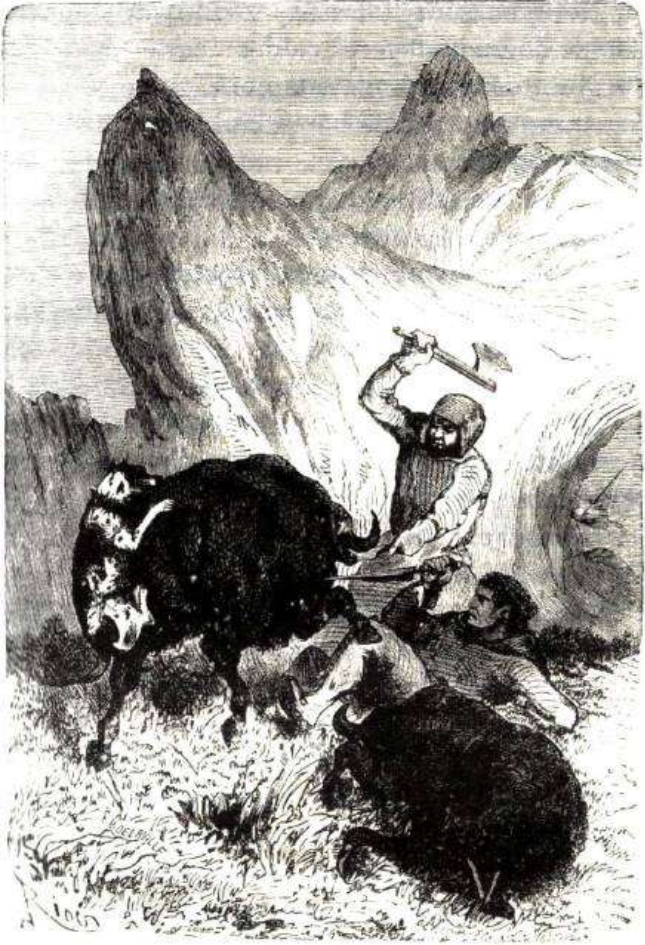
Sığırlardan biri kalbinden vurularak yıldırım çarpmış gibi yere serilmişti, öfkeden kudurmuş diğer sığır zavallı kaptanın karnını deşmek üzereyken Altamont onun karşısına dikildi, hayvanın açık ağzına kar bıçağını tuttuğu elini soktu, öbür elindeki baltayla korkunç bir darbe indirerek başını yarıdı.

Tüm bu sahne bir şimşegin çakma anında görülebilecek kadar müthiş bir hızla gerçekleşmişti.

İkinci sığır da bacaklarının üzerine çökerek yere serildi.

Clawbonny, “Yaşasın! Yaşasın!” diye bağırdı.

Hatteras kurtulmuştu.

Altamont baltayla korkunç bir darbe indirerek hayvanın başını yardı.

Hayatını dünyada en çok nefret ettiği adama borçluydu! O anda kalbinden ne geçmişti? Kontrol edemeyeceği ne tür bir insani refleks oluşmuştu?

Bu, insan kalbinin hiçbir zaman çözümlenemeyecek gizemlerinden biriydi.

Her halükârda Hatteras tereddüt etmeden rakibine doğru ilerleyerek ciddi bir sesle şöyle dedi: "Hayatımı kurtardınız, Altamont."

Amerikalı, "Siz de benimkini kurtarmıştınız," diye yanıtladı.

Bir an sessizlik oldu ve sonra Altamont şunu ekledi: "Ödeşтик, Hatteras."

Kaptan, "Hayır, Altamont," diye yanıtladı, "doktor sizi buzdan mezarınızdan çıkardığında kim olduğunuzu bilmiyordum, siz kim olduğumu bile bile hayatınızı tehlikeye atarak beni kurtardınız."

"Ama siz de benim gibi bir insansınız," diye yanıtladı Altamont, "ve ne olursa olsun bir Amerikalı kalles değıldir."

"Kesinlikle haklısınız," diye bağırdı doktor, "o da sizin gibi bir insan, Hatteras."

"Ve aynı benim gibi bizi bekleyen zaferden payını alacaktır!"

"Kuzey kutbuna ulaşma başarısı!" dedi Altamont.

Kaptan görkemli bir tonla, "Evet," dedi.

"Demek doğru tahmin etmişim!" diye bağırdı Amerikalı. "Demek böyle bir plan yapmaya cüret edebildiniz! Bu ulaşılmaz noktaya gitme teşebbüsünde bulunmaya cesaret edebildiniz! Ah! Müt-hiş bir şey! Size söylüyorum bu harika bir şey."

Hatteras hızla, "Peki ya siz? Siz de bizim gibi kutba gitmek için yola çıkmamış mıydınız?" dedi.

Altamont cevap vermekte tereddüt ediyordu.

Doktor, "Evet?" diye ısrar etti.

Amerikalı, "Hayır!" diye bağırdı. "Hayır! Gerçek kibirden önce gelir! Beni buraya getiren sizinki gibi büyük bir fikir değıldı. Ben sadece

gemimle kuzeybatı geçidini aşmak istiyordum, hepsi bu.”

Hatteras elini Amerikalıya uzatarak, “Altamont, siz de bizimle beraber bu başarıya ulaşacak yoldaşlarımızdan biri olun ve hep beraber gidip kuzey kutbunu keşfedelim!” dedi.

Bunun üzerine iki adamın uzattığı samimi ve dürüst eller birbirini kavradı.

Doktora döndüklerinde onun ağladığını gördüler.

“Ah! Dostlarım,” diye fısıldıyordu gözlerini silerek, “sizin bana verdiğiniz bu mutluluk kalbime sığmıyor. Sevgili yoldaşlarım şu sefil milliyet meselesini bir tarafa bırakarak ortak bir başarı için birleştiniz. Kendi kendinize İngiltere’nin ve Amerika’nın tüm bunlarda hiçbir rolünün olmadığını ve seferimizin tehlikelerine karşı sıkı bir dostluk bağının bizi birleştirmesi gerektiğini söylediniz. Eğer kuzey kutbu ulaşılabilir bir yerse zaten herhangi bir kişi onu keşfetmiş olurdu. Birbirimize karşı Amerikalı ya da İngiliz olmaktan dolayı böbürlenerek küçülmektense, iyi insanlar olarak övünelim.”

İyi kalpli doktor barışan düşmanları kollarının arasına aldı, neşesini yatıştıramıyordu, iki yeni dost bu saygıdeğer adamın onlara karşı beslediği dostluk hissiyle daha fazla yakınlaşıyordu. Clawbonny kendini tutamayarak yarışmanın saçmalığından, rekabetin çılgınlığından ve ülkelerinden uzakta terk edilmiş iki adamın birbirleriyle anlaşmasının ne kadar gerekli olduğundan söz ediyordu. Sözleri, gözyaşları ve okşamaları kalbinin derinliklerinden geliyordu. Bununla birlikte

Hatteras ve Altamont'u yirminci kucaklayışından sonra sakinleşti.

"Ve şimdi işe koyulmanın zamanı geldi, mademki bir avcı olarak hiçbir işe yaramadım o halde öbür yeteneklerimi kullanalım," dedi.

Ve "barışma sığın" adını verdiği sığın parçalamaya koyuldu ama bu işi o kadar ustaca yapıyordu ki hassas bir otopsi yapan cerraha benziyordu.

İki yoldaşı gülümseyerek doktora bakıyordu. Birkaç dakika içinde usta cerrah hayvanın bedeninden elli kilo kadar lezzetli et elde etmişti, bunları üç parçaya ayırdı ve her biri bir parçayı taşıyarak Tanrı'nın Lütful Kalesinin yolunu tuttular.

Avcılar güneşin eğik ışınları altında yürüyerek akşam saat onda Doktorun Evine ulaştı, orada Johnson ve Bell onlara iyi bir yemek hazırlamıştı.

Ama masaya oturmadan önce doktor iki av yoldaşını göstererek muzaffer bir edayla şöyle dedi: "Sevgili dostum, Johnson, ben giderken yanımda bir Amerikalı ile bir İngiliz'i götürmüştüm değil mi?"

Lostromo, "Evet, Bay Clawbonny," diye yanıtladı.

"Ve şimdi iki kardeş getirdim," dedi doktor.

Denizciler neşeyle ellerini Altamont'a uzattı, Amerikalı kaptanın İngiliz kaptan için yaptığı şeyleri anlattı doktor ve o gece buzdan ev beş mutlu adama sığınak oldu.

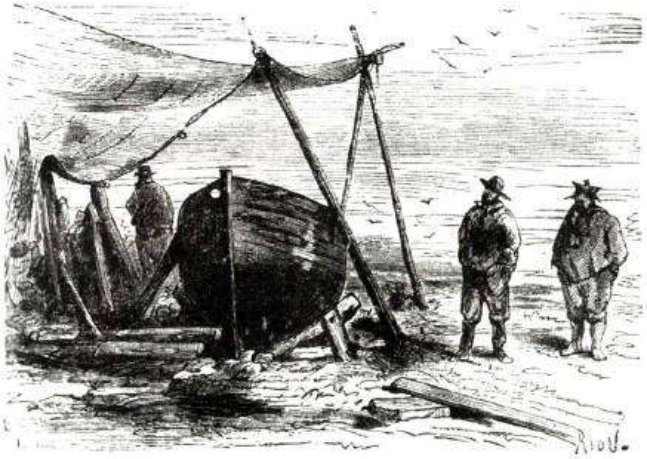

"Ve ŧimdi iki kardeŧ getirdim."

Ertesi gün hava değişti, soğuklar geri geldi, birkaç gün boyunca kar, yağmur ve tipi birbirini izledi.

Bell şalupayı bitirmişti. Tekne kendinden beklenen görevi mükemmel bir şekilde yerine getirebilirdi; bir kısmı güverteli, bordaları yüksekti, mizanası ve flokuyla fırtınalı havalarda denize dayanabilirdi, hafif olması sayesinde köpekleri fazla zorlamadan kızakla çekilebilirdi.

Nihayet kutup havzasında kışı geçiren bu insanlar için son derece önemli bir değişiklik meydana gelmek üzereydi. Körfezin ortasındaki buzlar çatlamaya başlamıştı, sürekli çarpışmalar yüzünden iyice zayıflayan en büyük çatlaklar sahilten koparak hareketli buzdağcıkları oluşturmak için güçlü bir fırtına bekliyordu. Bununla beraber Hatteras yolculuğuna başlamak için buz tarlalarının parçalanmasını beklemek istemiyordu. Madem yolculuk karadan yapılacaktı denizin buzlardan arınıp arınmamasının bir önemi yoktu, yola çıkış tarihini 25 haziran olarak belirledi, o zamana kadar tüm hazırlıkların tamamen bitmesi gerekiyordu. Johnson ve Bell kızağın tamamen elden geçirilmesiyle ilgilendi, şasiler güçlendirildi ve rayları yenilendi. Yolcular doğanın uzak kuzey bölgelerine ayırdığı bu birkaç haftalık güzel havalardan yararlanmak istiyordu. Acılar daha katlanılabilir, engeller daha kolay aşılabılır olacaktı.

Bell şalupayı bitirmişti.

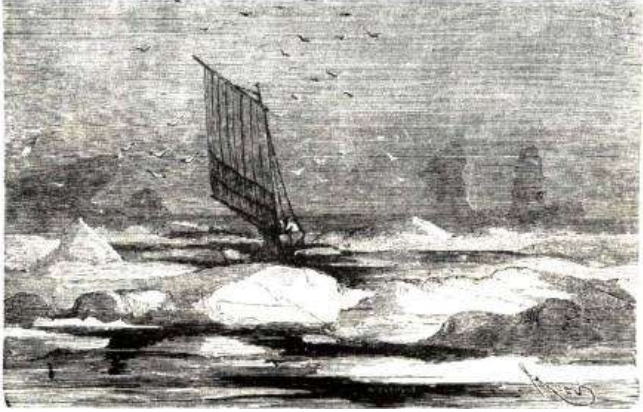
Yola çıkmadan birkaç gün önce, 20 haziranda buzların çözülmesiyle denizde bazı geçitler açılmıştı ve bundan faydalanarak şalupayı denemek için Washington Burnuna kadar bir gezinti yaptılar. Deniz buzlardan tamamen arınmış değildi, buna daha çok vardı, ancak artık sert bir yüzey değildi ve bu yüzden çözülmeye başlamış buz tarlaları üzerinde yürüyerek dolaşmak imkânsızdı.

Bu yarım günlük deniz gezintisi şalupanın ne kadar kaliteli yapıldığını gösterdi.

Geri dönüş sırasında gemiciler ilginç bir olaya şahit oldu. Devasa bir ayı bir foku avlıyordu. Neyse ki ayı şalupayı fark etmeyecek kadar meşguldü zira onun peşine düşmekte hiç tereddüt etmezdi, buz tarlasında fokun içine daldığı aşikâr olan bir deliğin yakınında pusuya yatmıştı. Ayı bir avcının, daha doğrusu bir balıkçının sabırla hayvanın ortaya çıkmasını gözlüyordu zira bu gerçek bir balık avıydı. Sessizce bekliyor-

du, hiç hareket etmiyordu, herhangi bir yaşam belirtisi göstermiyordu.

Ama birden çukurun yüzeyi hareketlendi, amfibik hayvan nefes almak için yüzeye çıkıyordu, ayı buz tarlasının üzerine upuzun yatmış ve ön ayaklarını çukurun etrafına dolamıştı.

Washington Burnuna kadar bir gezinti yaptılar.

Kısa bir an sonra fokun kafası suyun üzerine çıktı ama yeniden dalmaya vakit bulamadı; ayının ön ayakları boşanmış bir yay gibi birleşerek hayvanı karşı koyulmaz bir güçle sardı ve onu doğal ortamı olan sudan dışarı çıkardı.

Hızlı bir mücadeleleydi, fok birkaç saniye çırpındı ve devasa rakibinin göğsünde boğuldu, fok iri bir hayvan olmasına rağmen ayı hiç zorlanmadan onu taşıyordu, bir buzdan öbür buza hafifçe sıçrayarak karaya ulaştı ve avıyla beraber kayboldu.

“İyi yolculuklar!” diye ona bağırdı Johnson, “bu ayının kullanabileceği fazlaca ayağı var.”

Şalupa bir süre sonra Bell’in buzun içinde onun için hazırladığı küçük kaya geri dönmüştü.

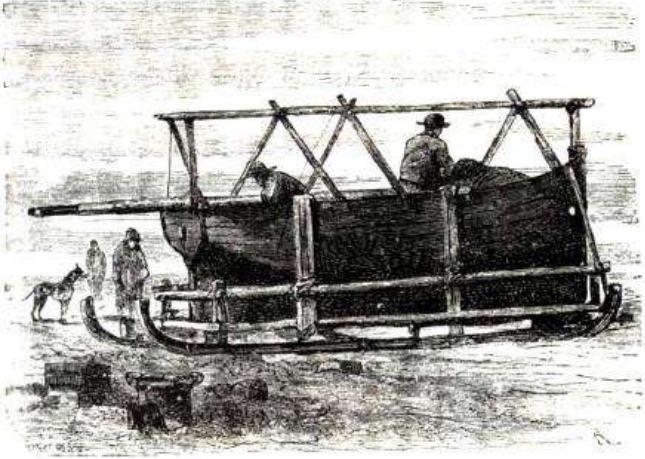
Fok devasa rakibinin göğsünde boğuldu.

Hatteras ve yoldaşlarının yola çıkmasına dört gün kalmıştı. Hatteras son hazırlıkları hızlandırmaya çalışıyordu, bu Yeni Amerika'yı terk etmek için acele ediyordu, bu topraklar onun değildi ve ismini de o vermemişti, evindeymiş gibi hissetmiyordu.

22 haziranda kamp malzemelerini, çadırı ve erzakı kızığa taşımaya başladılar. Yolcular yanlarına yüz kilo tuzlanmış et, üç kasa sebze ve et konservesi, yirmi beş kilo salamura ve limon suyu, yüz doksan kilo un ve doktorun bahçesinden gelen dereotu paketleri ile kaşık otu paketleri alıyordu; ayrıca yüz kilo barut, aletler, silahlar, ve çeşitli gereçler vardı; tüm bunlara şalupa, şişme bot ve kızak da eklenince yedi yüz elli kiloluk bir ağırlık yapıyordu ve bu kadarı dört köpek için çok fazlaydı, üstelik hayvanlarını üst üste dört günden fazla çalıştırmayan Eskimoların aksine, köpeklerin yedeği olmadığı için kızığın her gün çekmek zorundaydılar ama yolcular gerektiğinde köpeklerle yardım edecekti ve bir günde alacakları yol çok fazla olmayacaktı, Victoria Körfeziyle kutup arasındaki mesafe en fazla üç yüz elli beş mildi ve günde on iki mil ilerlediklerinde bir ayda bu mesafeyi kat edeceklerdi, zaten eğer kara bitip karşılına deniz çıkarsa yolculuğu ne onlar ne de köpekler yorulmadan şalupayla bitirebilirlerdi.

Herkesin genel sağlık durumu mükemmeldi, kış her ne kadar sert geçmişse de ona rahat şartlarda karşı koymuşlardı, herkes doktorun tavsiyelerine uyduğu için bu sert iklime özgü hastalıklara yakalanmamışlardı. Hepsi biraz zayıfla-

miştı ve doktor kendi adına buna çok memnundu. Herkes bu son derece sert varoluş biçimine bedenen ve zihnen alışmıştı ve şimdi bu uyumu sağlayabilen insanlar yorgunluğun ve soğğun en ağır şartlarına karşı yenilmeden mücadele edebilecek durumdaydı.

22 haziranda şalupayı yüklemeye başladılar.

Ve sonra nihayetinde bu yolculuğun amacı olan ulaşılmaz kutba doğru yürüyeceklerdi, artık bundan sonra geri dönmek gibi bir şey söz konusu değildi. Bu seferin beş üyesini birbirine bağlayan dostluk, onların bu cüretkâr teşebbüslerini başarmalarına yardım edecekti ve aralarında hiçbirinin bu başarıdan şüphesi yoktu.

Uzun bir yolculuk öngören doktor arkadaşlarının buna önceden hazırlanmasını ve çok sıkı "antrenman" yapmalarını önerdi.

"Dostlarım, ben size iki günde dokuz kilo, beş günde de on iki kilo kaybeden İngiliz koşucularını taklit edin demiyorum ama uzun bir

yolculuğu başarabilmek için kondisyonumuzu mümkün olan en üst seviyeye çıkarmamız için bir şeyler yapmamız gerekir. Antrenmanın ilk prensibi jokeylerde olduğu gibi koşucularda da vücuttaki yağı eritmektir, bunun için kullanılan yöntemler bağırsak söktürücüler, terleme ve sert egzersizlerdir, bu beyefendiler ilaç yoluyla ne kadar kilo kaybedeceklerini biliyordu ve inanılmaz sonuçlar elde ettiler, öyle ki antrenmandan önce nefesi kesilmeden bir mil koşamayan kişi, antrenmandan sonra yirmi beş mili rahatça koşabiliyordu. Yüz millik mesafeyi hiç durmadan on iki saatte koşan Townsend adlı birinden bahsedilir,” diyordu.

“Güzel sonuç,” diye yanıtladı Johnson, “her ne kadar fazla yağlı olmasak da eğer zayıflamak gerekiyorsa...”

“Buna gerek yok, Johnson, abartmaksızın yapılan antrenmanların da olumlu etkileri inkâr edilemez, kemikler daha dayanıklı hale gelir, kaslar daha esnekleşir, işitme duyusu hassaslaşır ve tabii ki gözlerin keskinleşeceğini de unutmamak gerekir.”

Antrenman yapsalar da yapmasalar da yolcular 23 haziranda artık hazırды, bu bir pazar gününe denk geliyordu ve o günün tamamını dinlenmeye ayırdılar.

Yola çıkma vakti yaklaşıyordu ve Tanrı'nın Lütü Kalesinin sakinleri bu anın gelmesini duyulanarak bekliyordu. Onlar için bir ev olma görevini o kadar iyi yerine getiren bu buzdan kulübeyi, bu Victoria Körfezini, kışın son aylarını geçirdikleri bu sahili terk etme fikri onları hüzün-

lendiriyordu. Dönüşte evlerini yerli yerinde bulacaklar mıydı? Güneş ışınları bu narin duvarları eritmeyecek miydi?

Sonuçta burada iyi vakit geçirmişlerdi. Doktor akşam yemeğinde arkadaşlarına bu duygulu anıları hatırlattı ve onları esirgediği için Tanrı'ya şükretmeyi unutmadı.

Nihayet uyku vakti gelmişti. Herkes sabah erken uyanmak için yatmaya gitti. Tanrı'nın Lütфу Kalesindeki son gece böyle geçti.

Tanrı'nın Lütфу Kalesindeki son gece böyle geçti.

Kuzeye Yürüyüş

Ertesi gün şafakla birlikte Hatteras yola çıkış sinyali verdi. Çok rahat geçen bir kışın ardından iyi beslenmiş ve dinlenmiş köpekler kızığa koşulmuştu, yaz süresince önemli hizmetlerde bulunmamaları için herhangi bir nedenleri yoktu. Hiç nazlanmadan yolculuk koşumlarını taktırdılar.

Bu Grönland köpekleri sonuçta çok iyi hayvanlardı, vahşi doğaları yavaş yavaş değişmişti, kurtlarla yakınlıklarını kaybedip köpek ırkının en gelişmiş temsilcisi olan Dük'e daha çok benzemeye başlamışlardı, kısacası uygarlaşıyorlardı.

Dük'ün onların eğitiminde çok önemli bir payı olduğu kesindi, onlara nasıl terbiyeli olacaklarını gösteriyor ve örnek oluyordu, bir İngiliz olarak samimiyetsizlik konusunda çok hassastı, "kendine takdim edilmeyen" köpeklerle kaynaşması için uzun zaman gerekiyordu ve prensip olarak onlarla konuşmuyordu ama aynı tehlikeleri, aynı sıkıntıları, aynı kaderi paylaşıp paylaşarak farklı ırklardaki bu hayvanlar arasında yavaş yavaş bir ilişki oluştu. Çok iyi kalpli olan Dük ilk adımı attı ve kısa süre sonra bu dört ayaklılar takımı bir arkadaş grubu meydana getirdi.

Doktor Grönland köpeklerini okşarken Dük bu okşayışları hiç kıskançlık göstermeden izliyordu.

İnsanlar da hayvanlar kadar iyi durumdaydı, hayvanlar kızıağı iyi çekecek ve insanlar da iyi yürüyecekti.

Sabah saat altıda güzel bir havada yola çıktılar, körfezin kıyılarını takip edip Washington Burnunu geçtikten sonra yolları Hatteras'ın gösterdiği üzere kuzeye döndü, güneylerinde kalan Tannı'nın Lütfu Kalesinin feneri saat yedide gözden kaybolmuştu.

Yolculuk güzel başlamıştı ve kış ortasında kömür aramaya çıkmalarından çok daha iyiydi. Hatteras o zaman arkasında, içinde isyan ve umutsuzluk bulunan bir gemi bırakıyordu, nereye gideceğinden kesinlikle emin değildi, arkasında bıraktığı mürettebat soğuktan yarı yarıya ölmüş haldeydi, beraber yola çıktığı arkadaşları arktik kışın yol açtığı sefaletler yüzünden bitkin haldeydi, kendisi, bir kuzey adamı, güneye doğru gidiyordu! Şimdiyse tam tersine etrafındaki güçlü ve sağlıklı arkadaşları tarafından desteklenerek, cesaretlendirilerek, teşvik edilerek tüm hayatının tek gayesi olan kutba doğru yürüyordu. Bir adam kendine ve ülkesine büyük ün kazandıracak bir zafere hiç bu kadar çok yaklaşmamıştı.

Şu an içinde bulundukları durumun doğal olarak aklına getirdiği tüm bu şeyleri düşünüyor muydu? Doktor onun bunları düşündüğünü tahmin etmek istiyordu ve onun ne kadar ateşli olduğunu gördüğünde bundan şüphe etmiyordu. İyi yürekli Clawbonny, dostunun mutluluğundan mutluluk duyuyordu ve iki kaptan, iki dostu barıştığından beri kendini insanların en mutlu-

su olarak görüyordu, tüm yaratıkların en iyilerinden biri olan doktora nefret, kıskançlık ve rekabet duyguları çok yabancıydı. Neler olacaktı? Bu yolculuk ne gibi sonuçlar doğuracaktı? Bilmiyordu ama sonuçta iyi başlamıştı. Bu bile büyük bir şeydi.

Sabah saat altıda güzel bir havada yola çıktılar.

Yeni Amerika'nın batı kıyıları Washington Burnundan itibaren bir dizi koyla batıya doğru uzanıyordu, yolcular büyük bir kıvrım yapmamak için Bell Dağının ilk yükseltilerini aştıktan sonra yüksekteki platolardan geçerek kuzeye yöneldi. Böylece yollarını önemli ölçüde kısaltmış oluyorlardı, Hatteras eğer boğazlar ve dağlardan oluşan beklenmedik engeller karşısına çıkmazsa Tanrı'nın Lütфу Kalesinden kutba kadar üç yüz elli millik dümdüz bir hatta ilerlemek istiyordu.

Yolculuk rahat geçiyordu, kızıağın kükürtlenmiş şasileri yüksek ovalardaki geniş beyaz halıların üzerinde rahatlıkla kayıyordu ve ayaklarına kar ayakkabısı giymiş adamlar hızlı ve emin adımlarla yürüyebiliyordu.

Termometre otuz yedi dereceyi (+3° santigratı) gösteriyordu. Hava hep aynı kalmıyordu, bazen açık bazense sisliydi ama ilerlemeye bu denli kararlıkla niyetlenmiş yolcuları ne soğuk ne de tipi durdurabilirdi.

Yolculuk rahat geçiyordu.

Pusula yolu kolaylıkla gösteriyordu, manyetik kutuptan uzaklaştıkça iğnesinin tembelliği geçmişti, artık tereddüt etmiyordu, manyetik noktayı geçtikten sonra geriye dönüp kuzeye yürüyen insanlara güneyi gösteriyordu, ama bu tersine gösterme hesaplamalarda güçlük çıkartmıyordu.

Öte yandan doktor nirengi noktası belirleme işinin kolay bir yöntemini bulmuştu, böylece sürekli pusulaya bakmak gereği duymuyorlardı, açık bir havada pozisyonlarını tespit ettikten sonra iki üç mil ilerideki tam olarak kuzeyde bulunan bir nesneyi belirliyorlardı ve ona ulaşana kadar yürüyorlardı, sonra aynı yönde başka bir nokta daha tespit edip ona doğru ilerliyorlardı ve bu şekilde devam ediyorlardı. Bu yöntem sayesinde yönlerinden çok az sapıyorlardı.

Yolculuğun ilk iki günü boyunca her on iki saatte yirmi mil yürüyorlardı, geri kalan zamanlarını yemek yemeye ve dinlenmeye ayırıyorlardı,

uyuma zamanı geldiğinde çadır onları soğuktan korumaya yetiyordu.

Sıcaklık yükselme eğilimindeydi; zeminin durumuna göre bazı yerlerde kar tamamen erirken bazı bölgelerdeyse tertemiz beyazlığını koruyordu, orada burada büyük su birikintileri oluşuyordu, biraz hayal gücüyle göl olarak nitelendirilebilecek kadar büyük olanlara da sık sık rastlanıyordu, yolcular bazen dizlerine kadar bu sulara gömülüyordu, bu onları güldürüyordu, doktor bu beklenmedik banyolardan ötürü mutluydu.

“Bu ülkede suyun bizi ıslatmaya hakkı yok,” diyordu. “O burada yalnızca katı veya gaz halinde bulunabilir, sıvı halde olması haddini aşmasıdır! Buz veya buhar tamam, ama su, asla!”

Yürürken avlanmayı da unutmuyorlardı, zira taze yiyecek sağlıyordu, bu yüzden Altamont ve Bell fazla uzaklaşmadan yakındaki vadileri araştırıyordu; dağ tavukları, yağmur kuşları, kazlar ve birkaç gri tavşan vuruyorlardı, yavaş yavaş bu hayvanların güvenleri sarsılıp yerini korkuya bırakıyordu, çok ürkekleşiyorlar ve onlara yaklaşmak güçleşiyordu.

Dük olmasa avcılar sık sık boşa kurşun harcayarak dönecekti.

Hatteras onlara bir milden daha fazla uzaklaşmamalarını söylüyordu zira ne bir gün ne de bir saat kaybedecek vakitleri vardı; önlerinde havaların güzel gideceği sadece üç ayları kalmıştı.

Zaten geçilmesi zor, dar bir boğazın veya eğimli bir platonun bulunduğu bölgeye geldiklerinde herkesin kızıağın yanındaki görev yerinde bulunması gerekiyordu; o zaman hepsi kızıağı çekmeye, destek

vermeye, itmeye veya taşımaya yardım ediyordu; birçok kez kızıağı tamamen boşaltmaları gerekmişti ve tüm bunların bile çarpışmayı engelleyemediği durumlarda bir hasar oluştuğunda Bell elinden geldiğince kızıağı tamir ediyordu.

Herkesin kızıağın yanındaki görev yerinde bulunması gerekiyordu.

Üçüncü gün, 26 haziran çarşamba yolcular genişliği birkaç dönüm olan ve güneş ışığı almadığı için hâlâ tamamen donmuş haldeki bir göle rastladı; buz, kızıağın ve yolcuları ağırlığını taşıyacak kadar sertti. Bu göl daha ziyade önceki kıştan bu yana donmuş gibiydi, zira konumu erimesini önlüyordu, arktik yazlarının hiçbir şekilde etkileyemediği yoğun bir ayna gibiydi, kıyısını çevreleyen ve alt katmanları daha önceki yıllarda oluşmuş sert kar bu gözlemi doğruluyordu.

O andan itibaren bölge hissedilir bir şekilde alçalmaya başladı, doktor bundan yola çıkarak kuzeye kadar geniş bir yayılma alanı olamayacağı sonucuna

vardı, öte yandan Yeni Amerika büyük bir ihtimalle bir adaydı ve kutba kadar uzanmıyordu. Zemin git gide düzleşiyordu, batıda uzaklığın ve maviye çalan sisin içinde yüzüyor olması nedeniyle aynı boyda görünen birkaç tepe ancak fark edilebiliyordu.

O andan itibaren bölge hissedilir
bir şekilde alçalmaya başladı.

Yolculuk buraya kadar yorucu geçmemişti, yolcuları rahatsız eden tek şey güneş ışınlarının karlar üzerinde yansmasıydı, bu yoğun yansımalar engellenmesi imkânsız olan kar körlüğüne yol açabilirdi. Başka zamanlarda olsa bundan kaçınmak için gece yolculuk ederlerdi ama burada gece yoktu. Neyse ki karlar eriyor ve suya dönüşmek üzereyken parlaklığını yitiriyordu.

28 haziranda sıcaklık kırk beş dereceye (+7° santigrat) çıktı; yolcular yükselen sıcaklığa eşlik eden yoğun yağmuru aldırmadan, hatta zevkle karşıladı. Yağmur karların erimesini hızlandırmıştı, geyik derisinden yapılma ayakkabılarını giyme-

leri ve kızıağın kayma yöntemini değiştirmeleri gerekmişti. Yürüyüşleri kuşkusuz biraz yavaşlamıştı ama ciddi engeller bulunmadığı için ilerlemeye devam ediyorlardı.

Yolcular yağmuru zevkle karşıladı.

Doktor bazen yerden, dalgalar tarafından yıpratılmış çakıllara benzeyen yuvarlak ya da düz taşlar topluyordu ve o zaman kutup havzasına yakın olduklarını sanıyordu, bununla birlikte önlerindeki ova bitmeyecekmiş gibi göz alabildiğine uzanıyordu.

Herhangi bir yerleşim kalıntısı yoktu; ne bir kulübe, ne bir piramit ne de bir Eskimo sığınağı. Yolcuların bu yeni topraklara ayak basan ilk insanlar olduğu açıktı, arktik toprakların her yerinde görülen Grönland kabileleri bu kadar uzaklara asla gelmemişti, oysa her zaman açlık çeken o zavallılar burada rahatça avlanabilirdi. Bazen küçük grubu izleyen ayılar olduğu görülüyordu ama onlara saldırma niyeti göstermiyorlardı, uzaklarda sürüler halinde misk sığırları ve rengeyikleri

belirliyordu, doktor kızağı çekmek için birkaç rengeyiği yakalamayı çok isterdi ancak geyikler çok ürkekti ve onları canlı yakalamak imkânsızdı.

Ayın 29'unda Bell bir tilki öldürdü, Altamont'un da şansı yaver gitmiş ve orta boy bir misk sığırı vurmuştu ve bunu yaparken arkadaşları onun soğukkanlılığına ve nişancılıktaki ustalığına hayran kalmıştı; gerçekten de harika bir avcıydı ve bu konuda epey bilgili doktor onun avcılık yeteneklerine büyük hayranlık duyuyordu. Sığır parçalandı, bol miktarda taze yiyecek elde etmişlerdi.

Bell bir tilki öldürdü, Altamont
orta boy bir misk sığırı vurdu.

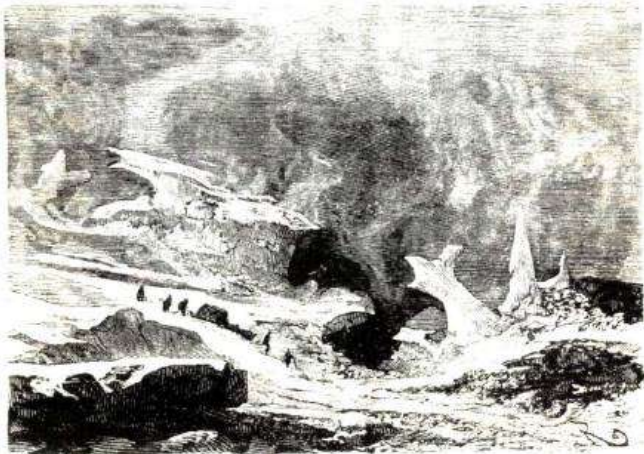
Bu güzel ve lezzetli yemek yeme fırsatları her zaman bir mutluluk kaynağıydı, yemek yemeye en az düşkünler bile bu taze et dilimlerine zevkle bakmaktan kendini alamıyordu. Doktor kendinden geçmiş halde bu dolgun et parçalarına baktığının farkına vardığında kendi kendine gülüyordu.

“Beğenmemezlik yapmayalım, kutup seferlerinde yemek yemek çok önemlidir,” diyordu.

Johnson, “Özellikle de ustaca bir tüfek atışı sayesindeyse!” dedi.

“Haklısınız sevgili Johnson,” diye karşılık verdi doktor, “mutfak fırınında sürekli bir çorbanın kaynadığından emin olduğumuzda yemek yemeyi daha az düşünürüz.”

Ayın 30’unda tahminlerinin aksine ülke çok engebeli bir hal aldı, buralar sanki volkanik faaliyetlere sahne olmuş gibiydi, göz alabildiğine koni şeklinde ya da sivri uçlu yüksek tepeler uzanıyordu.

Ülke çok engebeli bir hal aldı.

Rüzgâr güneydoğudan sert esmeye başladı ve bir süre sonra kasırgaya dönüştü, rüzgâr tepeleri karlı kayalıkların içine ve buzdağlarının arasına daldı, düz alanlarda sadece tepecikler ve buzdağlarının olduğu göz önüne alındığında, bu yüksek tepelerin ve kayalıkların yüksek bir platodaki varlıklarının açıklaması yoktu, hatta her şeyi açıklayan doktor için bile.

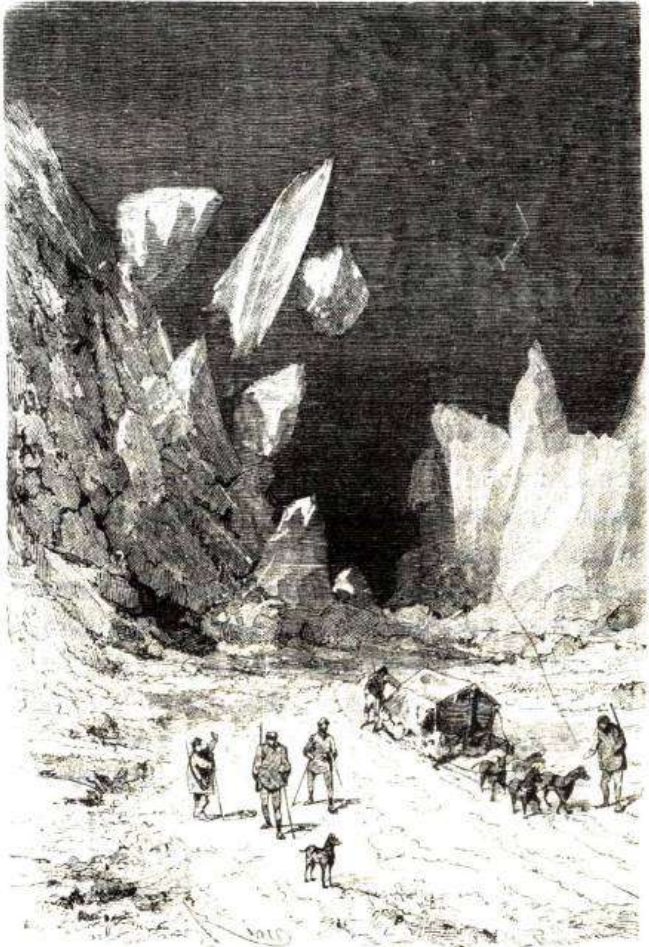
Düz alanlarda sadece tepecikler ve buzdağları vardı.

Fırtına yerini sıcak ve nemli bir havaya bıraktı, bu da gerçek bir erime meydana getirdi; her tarafta çatırdayan buzların yankıları, çığların sağır edici uğuldamalarına karışıyordu.

Yolcular tepelerin yanına yaklaşımdan, hat-ta yüksek sesle konuşmaktan bile özenle kaçını-yordu zira sesin havada yaratacağı titreşim bir felaketi tetikleyebilirdi; sık sık düşen korkunç çığlara tanık oldular ve düşüşlerini tahmin et-meye zaman bile bulamamışlardı. Gerçekten de kutup çığlarının en belirgin özelliği korkunç bir hızla ansızın ortaya çıkmasıydı, bu yönüyle İsviçre veya Norveç'teki çıglardan ayrılıyordu. Oradaki çığlar önce fazla büyük olmayan bir topakla başlıyor, yolu üzerindeki karlar ve ka-yalarla büyüyor, gittikçe hızlanarak düşüyor, ormanları mahvedip köyleri yıkıyordu ama düş-mesi hatırı sayılır bir zaman alıyordu. Oysa ark-tik soğğun pençesindeki bölgeler için durum aynı değildi, buz bloklarının hareketi beklenme-dik ve yıldırım hızındaydı, başlamasıyla düşme-si arasındaki süre sadece bir andı, onun düşme hattında bulunup da sarsıldığını gören kişinin buzlar tarafından ezilmesi kaçınılmazdı, ne top güllesi ne de yıldırım daha hızlıydı, kuzey top-raklarındaki bir çığ için yerinden kopmak, düş-mek ve ezmek tek bir hareketti, bu esnada gök gürültüsünü andıran müthiş bir uğultu ve gü-rültüden ziyade inlemeyi andıran tuhaf yankı-lamalar duyulurdu.

Bu arada şaşkın seyircilerin gözü önünde ba-zen gerçek bir değişim ortaya çıkıyordu, ülke baş-kalaşım geçiriyordu, ani bir erimenin sonucu dağ

ovaya dönüşüyordu, gökten yağan su büyük blokların çatlaklarına sızıp bir gecede soğuktan sertleşiyor, karşı koyulmaz genişlemesi sayesinde tüm engelleri kırıyor, buzlanarak buharlaşmaktan çok daha güçlü hale geliyordu ve bu fenomen bir anda korkunç bir hızla sonlanıyordu.

Gerçek bir erime meydana geldi.

Neyse ki hiçbir tehlike kızağı ve sürücülerini tehdit etmiyordu, aldıkları tedbirler sayesinde tüm tehlikelerden kaçınmayı bildiler. Zaten zirvelerle, dağ kollarıyla, yamaçlarla ve buzdağlarıyla kaplı bu bölge çok geniş değildi ve üç gün sonra, 3 temmuzda yolcular kendilerini ilerlemesi daha kolay ovalarda buldu.

Ama iki dünyanın* bilim insanlarını uzun süre sabırlı araştırmalar yapmaya iten yeni bir fenomeni şaşkınlıkla izlediler. Küçük grup birkaç mil boyunca devam ediyormuş gibi görünen, en fazla elli adım yüksekliğindeki bir tepeler zincirini izliyordu, buranın doğu yamacı karla kaplıydı ama tamamen kırmızı renkte bir karla. Her birinin şaşkınlığını, çılgınlıklarını ve hatta bu uzun kızıl perdeyi ilk görüşlerinde onlar üzerinde yarattığı korkutucu etkiyi anlayabiliriz. Doktor, arkadaşlarını sakinleştiremese bile onları bilgilendirmek için acele etti, bu kızıl karın özelliklerini ve bu konuda Wollaston, Candolle ve Baüer tarafından yapılan kimyasal analiz çalışmalarını biliyordu, bu kara yalnızca arktik bölgelerde rastlanmadığını, Alplerin ortasındaki İsviçre'de de görüldüğünü anlattı, de Saussure 1760'ta Breven'de bunlardan büyük miktarda toplamıştı ve ondan sonra da Kaptan Ross, Kaptan Sabine ve diğer denizciler kuzeye yaptıkları seferleri sırasında bunlardan toplayıp getirmişti.

Altamont doktora bu olağanüstü maddenin yapısı hakkında sorular sordu ve doktor ona, bu rengin yalnızca organik cisimlerin varlığından ileri geldiğini söyledi, kimyacılar uzun süre bu

* Amerika ve Avrupa kastediliyor -çn.

küçük cisimlerin doğasının hayvansal veya bitkisel kökenli olup olmadığını araştırdı ama sonunda bunların, Baüer'in *Uredo nivalis* diye adlandırmayı önerdiği *Uredo* ailesine ait mikroskopik mantarlar olduğu anlaşıldı.

Altamont doktora bu olağanüstü maddenin yapısı hakkında sorular sordu.

Sonrasında doktor ucu demirli sırtığıyla bu karı karıştırdı, arkadaşlarına bu kızıl tabakanın dokuz adım derinliğinde olduğunu gösterdi ve bilim insanlarının bir santimetre karede kırk üç bin kadar mantar saydıklarını ve birkaç millik bir alanda ne kadar bulunabileceğini hesap etmelerini söyledi.

Yamacın konumu göz önüne alındığında bu renklenmenin çok eski bir tarihte oluştuğu anlaşılır zira bu mantarlar ne buharlaşma ne de karların birleşmesi yüzünden bozulur ve renkleri solmaz.

Bu fenomen her ne kadar açıklansa da yine de çok tuhaftı, kırmızı renk doğada geniş alanlarda az yaygındı, güneş ışınlarının bu kızıl halıda yan-

sımaları garip etkiler yaratıyordu, civardaki nesnelere, kayalara, insanlara, hayvanlara sanki bir ocağın başındaymış gibi alev rengi yansıtıyordu ve bu kar eridiğinde sanki yolcuların ayaklarının dibinde kandan bir dere akıyordu.

Doktor bu maddeyi Baffin Denizindeki Crimson-cliffs'de gördüğünde inceleyememişti ama burada rahatça birkaç şişe topladı.

Bu kızıl zemini, "kan tarlası" diye adlandırdıkları bu bölgeyi geçmek üç saatlerini almıştı ve sonrasında bölge alışlageldik görüntüsüne büründü.

20

Kardaki İzler

4 temmuzu yoğun bir sisin içinde geçirdiler. Kuzeye doğru istikametlerini büyük bir zorlukla koruyabildiler, pusulaya sürekli başvurup düzeltmeleri gerekiyordu. Neyse ki bu karanlık süresince herhangi bir kaza yaşanmadı, sadece Bell bir kaya çıkıntısına çarparak kırılan kar ayakkabısını kaybetti.

Johnson, “Mersey ve Tamise’deki sislere alıştıktan sonra artık hiçbir sisin oradakiler kadar yoğun olamayacağını sanırdım ama görüyorum ki yanılmışım,” dedi.

Bell “Londra ve Liverpool’da olduğu gibi biz de meşale yakalım,” dedi.

“Niçin olmasın?” diye karşılık verdi doktor, “bu da bir fikir, yolumuzu pek aydınlatmaz ama en azından kılavuzu görürüz ve yolumuza daha direkt yönlendiririz.”

Bell, “Ama meşaleleri nasıl bulacağız?” dedi.

“Sınıklarımızın ucuna alkole batırılmış kıtık bağlarız.”

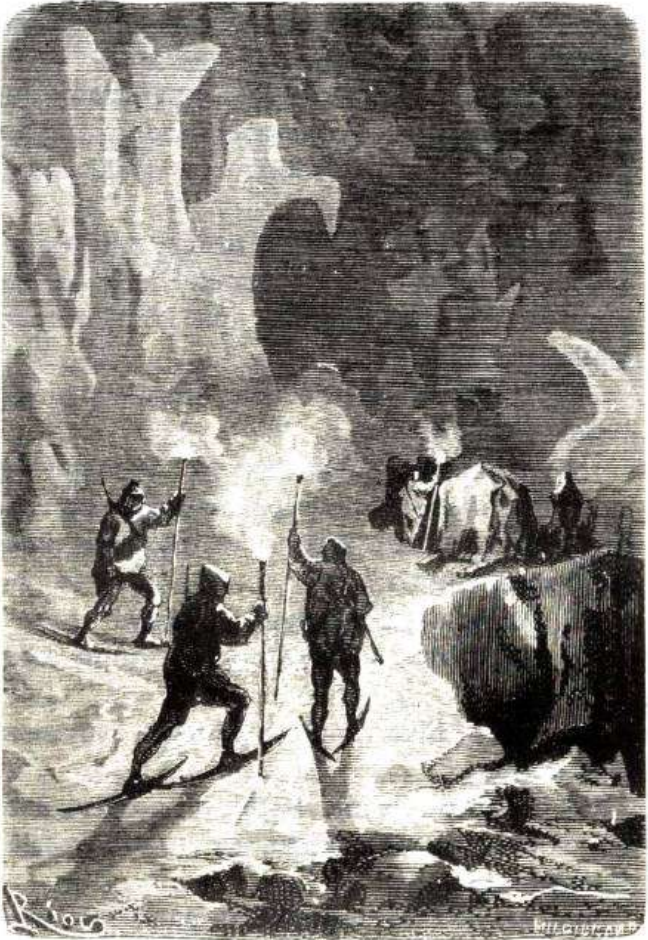
“İyi buluş,” diye yanıtladı Johnson, “yapması uzun sürmez.”

On beş dakika sonra küçük grup ellerindeki meşalelerle nemli karanlığın içindeki yürüyüşlerine tekrar başladı.

Ama her ne kadar doğru yönde gitseler de daha hızlı ilerleyemiyorlardı ve bu karanlık buharlar 6

temmuzdan önce dağılmadı, toprak yeniden soğuduğu için kuzeyden esen bir rüzgâr tüm bu sisi yırtılmış bir kumaşın parçaları gibi alıp götürdü.

Hemen ardından doktor bulundukları pozisyonu tespit etti ve yolcuların bu sisin içinde günde ortalama sekiz mil kat ettiğini gördü.

“Londra ve Liverpool’da olduğu gibi biz de meşale yakalım.”

Doğru yönde gitseler de daha hızlı ilerleyemiyorlardı.

Ayın 6'sında kaybettikleri zamanı geri kazanmak için acele ettiler ve sabah erkenden yola çıktılar. Altamont ve Bell zemini kontrol ederek, av koklayarak kafilenin önündeki yerlerini aldı; Dük onlara eşlik ediyordu. Hava şaşırtıcı değişkenliğiyle yeniden çok açık ve çok kuruydu; kılavuzlar kızıktan iki mil ileride olmasına rağmen doktor onların hiçbir hareketini gözden kaçırmadı.

Bu yüzden onların birdenbire durup şaşkın halde beklediğini hayretle gördü, sanki ufku incelemek ister gibi uzaklara bakıyorlardı.

Sonra yere eğilip dikkatle incelediler ve hayrete düşmüş gibi yeniden doğruldular. Hatta Bell daha ileri gitmek ister gibi bir hareket yaptı ama Altamont elini tutarak onu durdurdu.

Doktor, "Ne yapıyorlar orada?" diye sordu Johnson'a.

"Ben de sizin gibi inceliyorum, Bay Clawbonny," diye yanıtladı yaşlı denizci, "ama hareketlerinden hiçbir şey anlamıyorum."

“Hayvan izi buldular,” diye yanıtladı Hatteras.

“Bu mümkün değil,” dedi doktor.

“Niçin?”

“Çünkü Dük havlardı.”

“Ama onlar izlere bakıyor.”

“Yürüyelim,” dedi Hatteras, “biraz sonra neyle karşı karşıya olduğumuzu öğreniriz.”

Johnson kızağı çeken köpekleri hareketlendirdi ve hızlarını arttırdı.

Yirmi dakika sonra beş yolcu tekrar bir araya gelmişti ve şimdi Hatteras, doktor ve Johnson da Bell ile Altamont'un şaşkınlıklarını paylaşıyordu.

Gerçekten de gözle görülür, tartışma götürmez ve sanki dün olmuş gibi duran karn üzerine dağılmış insan izleri görünüyordu.

“Bunlar Eskimo” dedi Hatteras.

“Evet, haklısınız,” diye yanıtladı doktor, “işte onların lekenlerinin izleri.”

Karn üzerine dağılmış insan izleri görünüyordu.

“Emin misiniz?” dedi Altamont.

“Kesinlikle.”

Altamont birçok kez tekrarlanan başka bir izi göstererek, “Peki ya bu izler?” dedi.

“Bu izler mi?”

“Bunun bir Eskimo'ya ait olduğunu mu iddia ediyorsunuz?”

Doktor dikkatlice inceledi ve hayretler içinde kaldı; çivileriyle, tabanıyla ve topuğuyla bir Avrupalı ayakkabısının izleri kara derince kazılmıştı; şüpheye yer yoktu, bir adam, bir yabancı buradan geçmişti.

Hatteras, “Avrupalılar mı? Burada mı?” diye bağırdı.

“Kesinlikle,” dedi Johnson.

Doktor, “Ama bu o kadar ihtimal dışı ki emin olmadan önce iki kere bakmak lazım,” dedi.

Bunun üzerine doktor izi iki defa, üç defa inceledi ve olağandışı kökenini kabul etmek zorunda kaldı.

Daniel Defoe'un kahramanı,* adasının kumlarında böyle bir ayak izine rastlasaydı ancak bu kadar şaşırabilirdi ama o bundan korku duyacakken Hatteras için bu durum bir hayal kırıklığıydı. Kutbun bu kadar yakınında bir Avrupalı!

İzlerin ne olduğunu anlamak için ilerlemeye başladılar; diğer lekenlerin izleri ayakkabı izlerine karışarak çeyrek mil daha devam ediyordu ve sonrasında da batıya dönüyordu.

O noktaya vardıklarında yolcular bu izleri daha fazla takip edip etmemeleri gerektiğini sordu.

* Robinson Crusoe kastediliyor –çn.

“Hayır,” diye yanıtladı Hatteras. “Gidelim...”

Sözleri doktorun çılgılığıyla kesildi, yerde kökeni hakkında kuşkuya yer bırakmayacak daha inandırıcı bir nesne bulmuştu. Bu bir cep dürbününün merceğiydi.

“Bu kez bir yabancıнын bu topraklardaki varlığından şüphe edemeyiz...” dedi.

“İleri!” diye bağırdı Hatteras.

Bunu o kadar enerjik bir şekilde söylemişti ki herkes onu izledi, kızak bir an ara verdiği yürüyüşüne yeniden başladı.

Büyük bir öfke duyan ve hiçbir şey görmek istemeyen Hatteras dışında herkes dikkatle ufku gözlüyordu. Bununla birlikte bir yolcu grubuyla karşılaşma riski bulunduğu için tedbirler alınmalıydı, bu bilinmedik yolda önünüzde başkalarının olması gerçekten bir talihsizlikti. Doktor, Hatteras kadar kızgın olmasa da filozof yapısına rağmen hayal kırıklığına engel olamıyordu. Altamont’un da bundan hoşnut olmadığı görölüyordu, Johnson ve Bell’in dişlerinin arasından tehditkâr homurdanmalar çıkıyordu.

Doktor sonunda, “Yapacak bir şey yok, talihi-mize boyun eğelim,” dedi.

Johnson, Altamont’u kastetmeden, “İtiraf etmeliyim ki eğer orası bizden önce kapılmışsa kutba yolculuk yapmak bıkkınlık verir,” dedi.

Bell, “Her şeye rağmen başka bir ihtimal olmaz mı?..” dedi.

“Hayır,” diye karşılık verdi doktor, “meseleyi kafamda ne kadar evirip çevirsem de, kendi kendime buna ihtimal yok, imkânsız desem de bu ayakkabının bir bacağın ucunda olmadan ve

bu bacağı da bir insan vücuduna bağlı olmadan karda bu izleri bırakamayacağını kabul etmek gerekir. Eskimoların olmasını kabul edebilirim ama bir Avrupalıyı değil!"

Johnson, "Mesele şu ki dünyanın ucundaki bir handa yatakların hepsinin tutulduğunu görürsek işte bu çok acı olur," dedi.

"Hem de çok acı olur," diye yanıtladı Altamont.

"Sonunda görüp anlayacağız," dedi doktor.

Ve tekrar yürümeye başladılar.

Gün, Yeni Amerika'nın bu bölgesinde yabancı varlığını teyit edecek başka bir olay olmadan sona erdi ve gece kampı kuruldu.

Rüzgâr kuzey yönünden şiddetli estiğinden çadır kurmak için vadinin dibinde korunaklı bir yer aramak gerekiyordu; gökyüzü tehditkârdı, bulutlar havada büyük bir hızla gidip geliyordu, yere çok yakındılar ve onların çılgınca koşuşmasını izleyebilmek güçtü. Bazen bu buhardan birkaç parça yere kadar iniyordu ve çadır kasırgaya karşı güçlkle direniyordu.

Johnson yemekten sonra, "Kötü bir gece bizi bekliyor," dedi.

"Soğuk değil, ama gürültülü olacak," diye yanıtladı doktor, "tedbirlerimizi alalım ve çadırı büyük taşlarla sağlamlaştıralım."

"Haklısınız, Bay Clawbonny, kasırga çadırımızı uçurursa onu nerede bulacağımızı Tanrı bilir."

Bu tehlikeyi önlemek için en küçük bir detayı bile ihmal etmeden tedbirlerini aldılar ve yorgun yolcular uyumaya çalıştı.

Ama bu mümkün olmadı, fırtına iyice azmış ve güneyden kuzeye doğru benzersiz bir şiddet-

te esiyordu. Bulutlar sanki patlamış bir kazandan çıkan buhar gibi gökyüzünde dağılıyordu, kasırganın etkisiyle son çığlar da vadilere düşüyordu ve düşüşlerinin çıkardığı ses boğuk boğuk yankılanıyordu, atmosfer sanki rüzgâr ve su arasındaki müthiş bir savaşa sahne oluyordu, öfkeleri korkunç olan bu iki elementin savaşındaki tek eksik ateşti.

Dikkat kesilmiş kulaklar bu genel gürlemelelerin arasında tuhaf sesler de duyuyordu; bunlar ağır cisimlerin düşüşüne eşlik eden patırtılar değil, açıkça kırılan cisimlerin sesleriydi, sanki bir çeliğin kopmasını andıran kırılma sesleri fırtınanın uzun homurtuları arasında açıkça duyuluyordu.

Çığın çıkardığı gürültüler doğal olarak açıklanabilirdi ama doktor diğerlerinin neden kaynaklandığını bilmiyordu.

Kasırganın daha şiddetli esmeye başlamadan önce durup soluk aldığı bir anın endişeli sessizliğinden faydalanan yolcular tahminlerini birbirleriyle paylaştı.

Doktor, "Sanki buzdağlarıyla buz tarlaları birbirine tosluyormuş gibi çarpışmalar meydana geldi," dedi.

"Evet," diye yanıtladı Altamont, "sanki yerka-
buğu parçalanıyormuş gibi. Bakın, duyuyor musunuz?"

Doktor, "Denize yakın olsaydık buzların kırıldığını düşünürdüm," dedi.

Johnson, "Evet, gerçekten de başka türlü açıklanamaz," dedi.

Hatteras, "Acaba kıyıya mı ulaştık?" dedi.

Korunaklı bir yere çadır kurdular.

“Mümkün,” diye yanıtladı doktor, “bakın, dinleyin çok sert bir kırılmanın ardından ortaya çıkan buzların ezilme sesine benzemiyor mu? Okyanusun çok yakınında olabiliriz.”

“Eğer öyleyse,” diye devam etti Hatteras, “buz tarlalarının içinden geçmekten hiç tereddüt etmem.”

Doktor, “Ah! Böyle bir fırtınadan sonra mutlaka kırılmıştır. Yarın görürüz, her ne olursa olsun böyle bir gecede seyahat eden bir insan grubu varsa tüm kalbimle onlara acıyorum,” dedi.

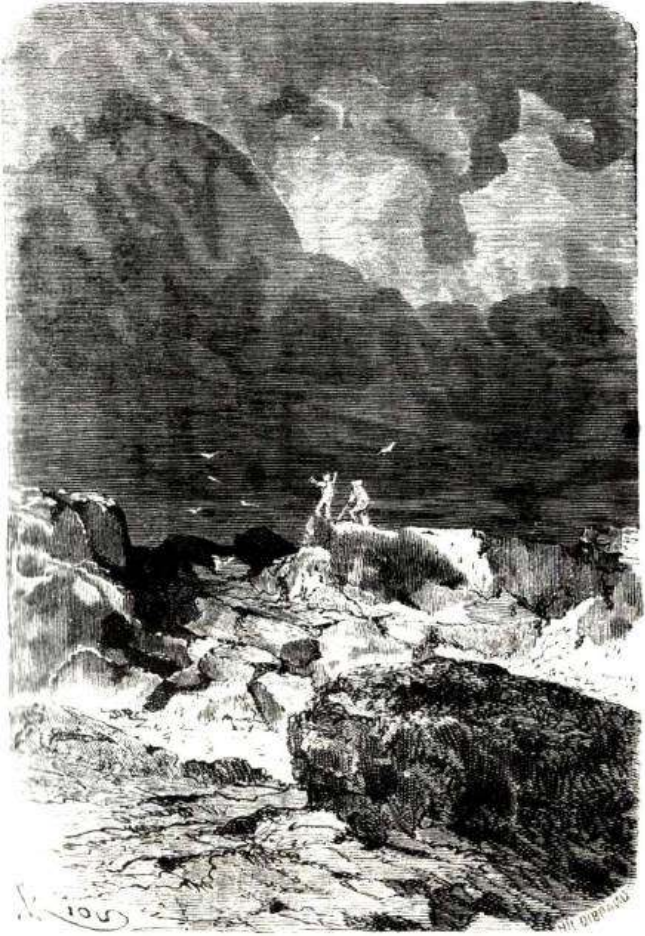
Kasırğa hiç ara vermeden on saat sürdü, çadırda kalanların hiçbiri bir an bile uyuyamadı, gece büyük bir endişe içinde geçti.

Gerçekten de böyle bir durumda her yeni olay, bir fırtına, bir çığ çok ciddi gecikmelere yol açabiliirdi. Doktor dışarı çıkıp neler olup bittiğine bakmayı çok istiyordu ama bu azgın rüzgâra karşı bunu nasıl yapacaktı?

Neyse ki kasırğa günün ilk saatleriyle beraber hafifledi, sonunda fırtınaya çok iyi direnç gösteren bu çadırdan çıkabildiler. Doktor, Hatteras ve Johnson yaklaşık üç yüz adım yüksekliğinde bir tepeye yöneldi ve kolayca zirvesine ulaştılar.

Gözlerinin önünde sert kayalardan, sivri sırtlardan oluşan, buzlardan tamamen arınmış ve değişime uğrayan bir ülke uzanıyordu. Fırtınanın kovduğu kış birdenbire yerini yaza bırakmıştı, kasırğa tarafından keskin bir bıçak gibi kazınan kar suya dönüşmeye zaman bulamamıştı ve zemin tüm ilkel sertliğiyle ortaya çıkmıştı.

Ama Hatteras bakışlarını çabucak kuzeye yönlendirmişti. Ufuk siyaha çalan buharın içinde yüzyor gibiydi.

Doktor, Hatteras ve Johnson bir tepeye yöneldi.

Doktor, “İşte, bu okyanusun yarattığı bir etki olabilir,” dedi.

Hatteras, “Haklısınız, deniz orada olmalı,” diye karşılık verdi.

Johnson, “Biz bu renge serbest suların ‘blink’i diyoruz,” dedi.

“Kesinlikle,” dedi doktor.

“O halde herkes kızağa!” diye bağırdı Hatteras, “ve bu yeni okyanusa doğru yürüyoruz.”

Clawbonny kaptana, “İşte, bu sizin gönlünüzü şenlendiriyor,” dedi.

Kaptan büyük bir hevesle, “Evet, kesinlikle,” diye yanıtladı, “kısa süre içinde kutba varmış olacağız! Peki sevgili doktor bu ihtimal sizi de mutlu etmiyor mu?”

“Ben mi? Ben her zaman mutluyum ve özellikle de diğerleri mutlu olduğu zaman!”

Üç İngiliz vadiye geri dönüp kızağı hazırlayarak eşyalarını topladı. Tekrar yola çıkıldı, herkes bir önceki gün gördükleri izlere yeniden rastlamaktan korkuyordu ama yolun kalanında herhangi bir eskimo veya yabancı ayak izine rastlanmadı. Üç saat sonra kıyıya ulaştılar.

“Deniz! Deniz!” diye hep bir ağızdan bağırdılar.

Kaptan, “Ve buzlardan arınmış deniz!” diye bağırdı.

Sabah saat ondu.

Gerçekten de kasırga kutup havzasında büyük bir temizlik yapmıştı; parçalanmış, birbirinden ayrılmış buzlar her yöne dağılıyordu, en büyükleri küçük buzdağları oluşturarak, gemicilerin deyimiyle “demir alarak” açık denizde dolaşıyordu. Buz tarlası rüzgârın sert bir saldırısına maruz kalmıştı, civardaki kayalıkların üzerine ince buz parçaları ve tozları yayılmıştı. Sahilin hizasında buz tarlasından geriye kalan az miktardaki buzlar da çözülmeye başlamıştı, dalgaların dövdüğü kayaların üzerinde deniz yosunları ve rengi solmuş yosun parçaları uzanıyordu.

“Deniz! Deniz!” diye hep bir ağızdan bağırdılar.

Okyanus göz alabildiğine uzanıyor; ufukta herhangi bir ada, herhangi bir yeni toprak parçası görünmüyordu.

Sahilin doğusundaki ve batısındaki burunlar yavaş yavaş alçalarak dalgaların arasına iniyordu, deniz onların ucunu dövüyordu ve oluşan hafif beyaz köpükler rüzgârın kanatları altında uçuşuyordu, Yeni Amerika toprakları hafif bir eğimle dümdüz alçalarak sakın sakın kutup okyanusuyla

buluşuyordu, iki burunla sınırlanmış çok açık bir körfez gibi kıvrılıyordu. Merkezindeki bir kaya çıkıntısı üç yönden korunaklı doğal bir liman oluşturunuyordu, karaya geniş bir dere yatağından giriyordu, burası genelde kış bittiğinde eriyen karların yatağıydı ve şu an içinden seller akıyordu.

Hatteras sahilin durumunu değerlendirdikten sonra yola çıkış hazırlıklarını aynı gün tamamlamaya karar verdi, şalupayı denize indirecekler, kızağı söküp bir dahaki yolculuklarında kullanmak üzere şalupaya yükleyeceklerdi.

Tüm bunlar gün sonuna kadar sürebilirdi. Çadır kuruldu ve iyi bir yemeğin ardından çalışmalara başladılar, bu sırada doktor aletlerini alarak koyun bir bölümünün hidrografik değerlerini ölçmeye girişti.

Hatteras çalışmaları hızlandırıyordu, yola çıkmak için acele ediyordu, başka bir grubun denize ulaşma ihtimaline karşı karayı terk edip öne geçmek istiyordu.

Akşam saat beşte Johnson ve Bell'in artık kollarını kavuşturmaktan başka yapacak işleri kalmamıştı. Şalupa zarafetle küçük koyda sallanıyordu; direği dikilmiş, flock yelkeni aşağı çekilmiş ve mizanası istinga edilmişti, erzaklar ve kızağın sökülen parçaları şalupaya taşınmıştı, sadece çadır ve birkaç kamp gereci ertesi gün yüklenecekti.

Doktor geri döndüğünde tüm bu hazırlıkların tamamlandığını gördü. Sakince rüzgârdan korunmuş şalupayı gördüğünde bu küçük limana bir isim vermeyi düşündü ve Altamont'un ismini teklif etti.

Teklifi herhangi itiraz görmedi ve herkes bunu doğru buldu.

Şalupa zarafetle küçük koyda sallanıyordu.

Bunun üzerine liman, Altamont Limanı olarak adlandırıldı.

Doktorun hesaplamalarına göre 87 derece 05 dakika enleminde ve Greenwich'in doğusundan itibaren 118 derece 35 dakika boylamında, yani kutba 3 dereceden az bir mesafede bulunuyorlardı.

Yolcular, Victoria Koyundan Altamont Limanına kadar iki yüz mil mesafe kat etmişti.

21

Açık Deniz

Ertesi sabah Johnson ve Bell kamp gereçlerini şalupaya taşıdı. Saat sekizde yola çıkış hazırlıkları bitmişti. Bu sahili terk etmeden önce doktor kafasını sürekli kurcalayan ve birkaç gün önce izlerine rastladıkları yolcuları düşünmeye başladı.

Bu adamlar da kuzeye mi gitmek istiyordu? Kutup okyanusunu geçmek için herhangi bir imkânları var mıydı? Bir daha yollarına çıkacaklar mıydı?

Üç gündür bu yolcuların varlığına dair herhangi bir ize rastlamamışlardı ve her kim olursa olsunlar Altamont Limanına ulaşmamışlardı. Oraya hiçbir insan ayağı değmemişti.

Bununla birlikte doktor düşüncelerinden emin olmak için bölgeye son bir kez göz atmak istedi ve en fazla yüz adım kadar yüksekliğindeki bir tepeye çıktı, oradan güney ufuklarını rahatça görebilirdi.

Tepeye ulaştığında dürbününü gözüne dayadı ama değil uzaklardaki ovaları, birkaç adım ilerisini bile göremediğini fark edince hayretler içinde kaldı. Bu durum ona çok tuhaf geldi, yeniden baktı ve nihayet dürbününü inceledi... Merceği yoktu.

“Mercek!” diye bağırdı.

Zihninde birdenbire nasıl bir aydınlanma meydana geldiği anlaşılabilirdi. Yoldaşlarının duyacağı kadar yüksek sesle bir çığlık atmıştı ve onlar dok-

torun koşarak tepeden aşağıya indiğini gördüklerinde büyük bir endişeye kapılmıştı.

“Yine ne oldu?” diye sordu Johnson.

Nefesi kesilmiş doktor cevap veremiyordu ve sonunda ağzından şu sözler çıktı:

“İzler... Ayak izleri... O grup...”

“Peki ne oldu?” dedi Hatteras, “yabancılar burada mı?”

Tepeye ulaştığında dürbününü gözüne dayadı.

“Hayır!.. Hayır!.. Mercek... Benim merceğim... O benimki...”

Ve parçası eksik aletini gösteriyordu.

“Ah!” diye bağırdı Amerikalı, “kayıp mı ettiniz?”

“Evet”

“Peki ya o izler?”

“Bizim izlerimizi dostlarımız, bizim izlerimiz.” diye bağırdı doktor. “Sisin içinde yolumuzu şaşırdık bir daire çizip durduk ve tekrar başladığımız yere geldik!”

“Ya o ayakbağı izi?” dedi Hatteras.

“Bell’in ayakkabıları, Bell kar ayakkabılarını kaybedince bütün gün kendi ayakkabılarıyla yürümüştü.”

“Doğru,” dedi Bell.

Hata o kadar açıkça ortadaydı ki Hatteras’ın dışında herkes kahkahalarla güldü, ama o da en az diğerleri kadar mutluydu.

Gülüşmeler sakinleştğinde, “Bayağı komik duruma düştük,” diye devam etti doktor, “yaptığımız şu mantıklı tahminlere bir bakın! Sanki bu sahillerde yabancılar olabilirmiş gibi! Demek ki buralarda konuşmadan önce iyi düşünmek gerekiyor. Ama sonunda bu konudaki endişelerimizden kurtulduğumuza göre artık yola çıkabiliriz.”

“Haydi gidiyoruz!” dedi Hatteras.

On beş dakika sonra herkes mizanası açılmış ve floku yukarı çekilmiş halde hızla Altamont Limanını terk eden şalupadaki yerini almıştı.

Bu deniz yolculuğu 10 temmuz çarşamba günü başlamıştı, gemiciler kutba çok yakın bir mesafede idi; tam olarak yüz yetmiş mil, eğer dünyanın bu noktasında bir kara parçası bulunuyorsa deniz yolculuğu çok kısa sürecekti.

Rüzgâr hafif ama uygun esiyordu. Termometre elli dereceyi (+10° santigrat) gösteriyordu, hava gerçekten sıcaktı.

Şalupa kızağın üzerinde yaptığı yolculuktan herhangi bir zarar görmemişti, mükemmel durumdaydı ve rahatça idare ediliyordu. Johnson dümeni tutuyordu; doktor, Bell ve Amerikalı bir kısmı güverteye bir kısmı da aşağıya konulan eşyaların arasında zar zor sığmıştı.

Baş tarafa yerleşen Hatteras, manyetik kutbun mıknatıslı iğnesi gibi karşı konulmaz bir güçle oraya doğru çekildiğini hissettiği bu gizemli noktaya gözünü dikmişti. Eğer herhangi bir kara parçası görürlerse, ilk görenin kendisi olmasını istiyordu. Bu onur gerçekten de ona aitti.

Bu arada kutup okyanusunun yüzeyindeki bantların tıpkı dar denizlerdeki gibi kısa olduğunu fark etti. Bunu yakınlardaki karanın bir göstergesi olarak yorumladı, bu konuda doktor da onunla aynı fikirdeydi.

Hatteras'ın kuzey kutbunda bir kara parçasıyla karşılaşmayı niçin bu kadar çok istediğini anlamak kolaydı. Projesini gerçekleştirmek için küçücük de olsa bir kara parçasının olması gereken yerde belirsiz, uçsuz bucaksız bir denizin olduğunu görmek ne büyük bir hayal kırıklığı olurdu! Gerçekten de okyanusun belirsiz bir bölümüne nasıl özel bir isim verilebilir? Suyun ortasına ülkesinin bayrağını nasıl dikebilirdi? Bu sıvı elementin bir kısmına haşmetli majesteleri adına nasıl sahip çıkabilirdi?

Bu yüzden Hatteras elinde pusulasıyla gözünü bir noktaya dikmişti, adeta bakışlarıyla kuzeyi yutuyordu.

Kutup havzası herhangi bir sınırlama olmadan ufuk çizgisine kadar uzanıyordu, çok uzaklarda bu bölgenin duru gökyüzüyle birleşiyordu. Açık denize doğru giden birkaç buz tepeciği sanki bu cesur denizcilere yol veriyor gibiydi.

Bu bölgenin görüntüsü garip bir yabancılik karakteri sunuyordu. Bu izlenim çok heyecanlı ve olağanüstü gergin yolcuların zihinlerinin ürünü

müydü? Söylemesi zordu. Bununla birlikte doktor, günlüğüne okyanusun bu tuhaf fizyonomisini betimledi; Penny'nin söylediklerini söylüyordu, ona göre bu bölgelerin görünümü milyonlarca canlı yarattığı barındıran bir denizin en çarpıcı aykırılığını sunuyordu.

Lacivertin en çeşitli tonlarıyla renklenmiş bu sıvı ova, aynı zamanda saydamdı ve sanki karbon sülfürden yapılmış gibi inanılmaz bir ayırıcı gücü vardı. Bu berraklık bakışların sonsuz derinlikleri araştırmasına izin veriyordu. Kutup havzası devasa bir akvaryum gibi altından aydınlatılmışa benziyordu, muhtemelen denizin dibinde meydana gelen bazı elektrik fenomenleri daha derin katmanları da aydınlatıyordu. Bu yüzden şalupa dipsiz bir çukurun üstünde asılı duruyor gibiydi.

Bu hayret verici suyun üzerinde fırtınalı havaların yoğun bulutlarına benzer şekilde sayısız kuş sürüsü uçuyordu. Güney ülkelerine has albatroslardan arktik denizlerinin penguenlerine kadar göçmen kuşlar, sahil kuşları, dalgıç kuşları, yani büyük su kuşları ailesinin tüm örneklerinden burada devasa miktarda vardı. Çığlıkları, sürekli bir sağırlığa neden oluyordu. Doktor onlara baktıkça bir doğa bilimci olarak tüm bilgisini kaybediyordu. Olağanüstü sayıdaki bu türlerin isimlerini hatırlayamıyor ve onlar tarif edilmez bir güçle kanatlarını çırpıtlıkları sırada ister istemez başını eğdiğini fark ediyordu.

Bu uçan canavarların bazılarının kanatları yirmi adım uzunluğundaydı, kanatlarıyla şalupayı tamamen kaplıyorlardı, bunlardan binlerce vardı ve kategorileri Londra'daki *Index Ornithologus*'da asla yer almamıştı.

Doktor allak bullak olmuştu ve bilgilerinin yetersizliği karşısında şaşkına dönmüştü.

Sonra bakışlarını gökyüzünün harikalarından ayırarak bu sakin okyanusun yüzeyine çevirdi. Orada da hayvanlar aleminin aynı derecede şaşırtıcı örnekleriyle karşılaştı ve bunların arasında genişlikleri otuz adımı bulan deniz anaları vardı, uçan türlere yiyecek görevi görüyordu ve devasa deniz yosunlarının arasında küçük adacıklar gibi yüzüyorlardı. Ne şaşırtıcı bir durumdu! Scoresby'nin Grönland denizlerinde gözlemlediği diğer mikroskobik deniz analarıyla aralarında ne kadar büyük bir fark vardı, bu denizci iki mil karelik bir alanda bu canlılardan yirmi üç trilyon sekiz yüz doksan sekiz trilyon kere milyar olduğunu hesaplamıştı.*

* Bu rakamı zihin algılayamaz. İngiliz balina avcısı bunu daha anlaşılır kılmak için dünyanın yaradılışından bu yana doksan bin kişinin gece gündüz çalışarak ancak hesaplayabileceğini söylüyordu.

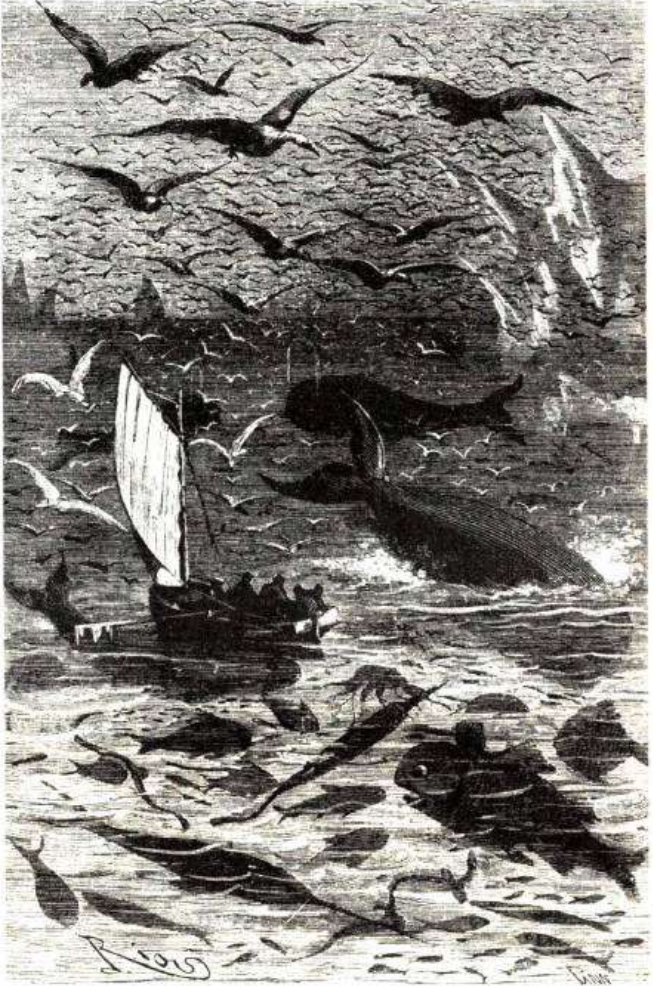
**Bu hayret verici suyun üzerinde
sayısız kuş sürüsü uçuyordu.**

Bakışlar bu sıvı yüzeyin ötesindeki şeffaf sulara daldığında her cinsten binlerce balığın cirit attığı bu dünyanın manzarası da en az diğerleri kadar doğaüstü görünüyordu, bazen bu hayvanlar sıvı kütlenin derinliklerine hızla dalıyordu ve gözler onların yavaş yavaş küçüldüğünü, azaldığını ve hayaletimsi bir şekilde silindiğini görüyordu, bazen de okyanusun derinliklerini terk

ederek su yüzeyine büyüyerek çıkıyorlardı. Deniz canavarları şalupanın varlığından hiç de korkmuşsa benzemiyordu, yanından geçerken kocaman yüzgeçleriyle onu okşuyorlardı; böyle bir yerde meslekten balina avcıları bile haklı olarak korkacakken ve devasa boyutlara ulaşmış bazı deniz sakinlerinin varlığına rağmen, gemiciler karşı karşıya oldukları tehlikenin farkında bile değildi.

Genç deniz inekleri kendi aralarında oynuyordu; unicorn gibi fantastik deniz gergedanı buz tarlalarını biçmeye yarayan harika bir alet olan koni şeklindeki uzun ince boynuzuyla daha korkak balinaları takip ediyordu, sayısız balina burunlarından su ve sümük fışkırtarak havayı tuhaf bir ıslıkla dolduruyorlardı, nord-caper birbirinden ayrık geniş kuyruk yüzgeçleriyle dalgaları benzersiz bir hızla yarıyordu, yolu üzerinde de kendi gibi hızlı olan gades veya scombreslerle besleniyordu, bu sırada daha tembel olan beyaz balina kendi gibi miskin ve sakin olan yumuşakçaları yutuyordu.

Daha derinlerde sivri burunlu Fin balinaları, uzun ve siyaha çalan Grönland anarnackları, tüm denizlere yayılmış bir tür olan devasa kaşalotlar, okyanusu birkaç millik bir alanda kükreten epik savaşların yapıldığı ak amber katmanlarının ortasında yüzüyordu, balina ailesinin silindirik şeklindeki üyeleri, Labrador'un büyük tegusikleri, sırt yüzgeçleri kılıcı andıran yunus balıkları, tüm fok ve mors ailesi, deniz köpekleri, atları, ayları, deniz aslanları, deniz filleri okyanusun bu nemli yemliklerinde yemleniyormuş gibiydi. Doktor bunları sanki zooloji bahçesinin havuzunda balıkları ve kabukluları izliyormuş gibi kolayca seyrediyordu.

Deniz canavarları şalupanın varlığından
hiç de korkmuşa benzemiyordu.

Bu ne büyük bir güzellikti! Ne büyük bir çeşitlilikti! Doğa ne kadar da güçlüydü! Kutbun çevresindeki bu bölgede her şey ne kadar da tuhaf ve olağanüstüydü!

Atmosfer doğaüstü bir saflık kazanmıştı, sanki oksijen fazlası vardı, gemiciler canlarına can katan bu havayı zevkle içlerine çekiyordu, farkına varmadan hakkında zayıf da olsa en küçük bir fikir bile yürütülemeyecek gerçek bir yanmanın etkisindeydiler; duygusal, sindirim, solunum fonksiyonları insanüstü bir enerjiyle çalışıyordu, beyinlerinde aşırı coşan fikirler görkemli hale geliyordu, bir günlük hayatı bir saatte yaşıyorlardı.

Şalupa bazen büyük albatrosların geniş kanatlarıyla harekete geçirdiği tatlı bir esintiyle beraber bu harikalar ve şaşkınlıklar arasında huzurla yol alıyordu.

Akşam üzeri Hatteras ve yoldaşları Yeni Amerika kıyılarını gözden kaybetmişti. Gecenin saati tıpkı ılıman bölgelerde olduğu gibi bu bölgelerde de işliyordu, ama burada güneş kendini genişleterek okyanusunkine tamamen paralel bir daire çiziyordu. Bu eğik ışınların içinde yüzen şalupa, kendisiyle birlikte hareket eden bu ışıklı merkezi terk edemiyordu.

Bununla birlikte uzak kuzeyde yaşayan canlılar, sanki parlak yıldız ufku altına saklanmış gibi, akşamın geldiğini hissetti. Kuşlar, balıklar, balinalar ortadan kayboldu. Ama nereye? Gökyüzünün derinliklerine mi? Denizin derinliklerine mi? Kim bilir... Ama çığlıklarının, ısıklarının, deniz canavarlarının nefesleriyle hareketlenen dalgaların titreşimlerinin yerini kısa sürede sessiz bir hareket-sizlik almıştı, sular dalgalanmaları hissedilmeyen bir uykuya dalmıştı ve gece güneşin ateşli bakışları altında huzur verici gücünü eline aldı.

Altamont Limanından bu yana şalupa kuzeye doğru bir derece ilerlemişti, ertesi gün de ufukta

hiçbir şey belirmemişti, ne karanın varlığını uzaktan gösteren yüksek doruklar ne de bir gemiciye adalara veya kıtalara yaklaştığın hissettiren özel belirtiler.

Rüzgâr sert olmasa da güzel esiyordu, deniz fazla çalkantılı değildi, kuş ve balık sürüleri bir önceki günkü kadar kalabalık olarak geri geldi, doktor suyun yüzeyine eğilmiş derinliklerden yavaş yavaş denizin yüzeyine çıkmaya başlayan balina ailesinin üyelerine bakıyordu; birkaç buzdağcığı ve şurada burada yüzen buz parçaları okyanusun büyük yük monotonluğunu bozan tek unsurlardı.

Ama nihayetinde buzlar nadiren görülüyordu ve teknenin ilerlemesine bir engel teşkil etmiyorlardı. Şunu da belirtmek gerekir ki şalupa şu an soğuk kutbun on derece ilerisindeydi ve bu paralelin sıcaklığı kendinden on derece daha aşağıdaki paralelin sıcaklığıyla aynıydı. Bu yüzden yılın bu döneminde denizin buzdan arınmış olmasında şaşılacak bir şey yoktu, tıpkı Baffin Denizinde bulunan Disko Körfezindeki gibi. Böylece bir gemi yaz aylarında rahatça hareket edebilirdi.

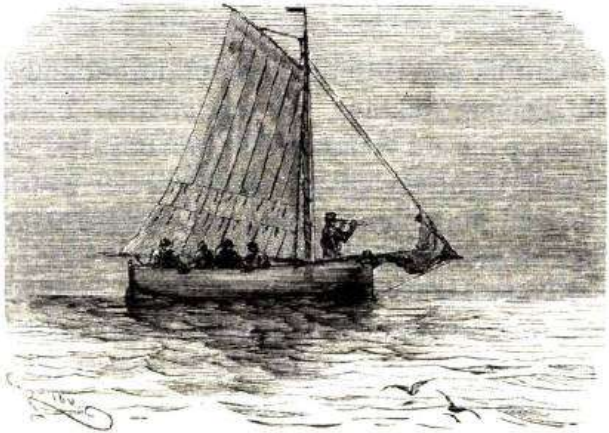
Bu gözlemin pratikte büyük bir önemi vardı, gerçekten de eğer balina gemileri ya Amerika'nın kuzeyindeki denizlerden ya da Asya'nın kuzeyindeki denizlerden geçerek kutup havzasına kadar ulaşabilirse burada hızlıca ambarlarını dolduracakları garantiydi zira okyanusun bu bölümü balinaların, fokların ve tüm deniz hayvanlarının evrensel yaşam alanları, kaynakları gibiydi.

Öğlen saat on ikide denizin çizgisiyle göğün çizgisi hâlâ ufukta birbiriyle çakışıyordu, doktor bu yüksek enlemde bir karanın varlığından kuşkulanmaya başlamıştı.

Bununla beraber biraz düşününce kuzeyde mutlaka bir karanın bulunması gerektiği fikri ağır basıyordu; gerçekten de dünyanın ilk günlerinde yer kabuğunun soğumasının ardından atmosferdeki buharların yoğunlaşması sonucu oluşan sular, merkez kaç kuvvetinin yasalarına uymak zorundaydı, ekvator bölgelerine doğru yayılarak yerkürenin hareketsiz uçlarını terk etmeleri gerekiyordu, buradan da doğal olarak kutba yakın bölgelerde karalar ortaya çıkacaktı; doktor bu mantık yürütmeyi çok doğru buluyordu.

Ve Hatteras da böyle düşünüyordu.

Bu yüzden kaptanın bakışları ufuktaki sisleri delmeye çalışıyordu. Dürbününü gözünden düşürmüyordu. Suyun renginde, dalgaların biçiminde, rüzgârın esintisinde yakınlardaki bir kara parçasının belirtilerini arıyordu. Başını ileri uzatmıştı, aklından geçenleri bilmeyenler ona hayran kalabilirdi ancak davranışlarında enerjik arzular ve endişeli sorgulamalar yatıyordu.

Hatteras dürbününü gözünden düşürmüyordu.

Kutuba Yaklaşmalar

Bu belirsizlikte gün ilerliyordu. Sınırları net olarak belirlenmiş bu dairede hiçbir şey kendini göstermiyordu. Gökyüzünde veya denizde hiçbir nokta belirmemişti. Hatta Amerika'yı keşfetmek için ilerlerken Christophe Colomb'un kalbinin titremesine neden olan bir tutam karasal ot bile su yüzeyinde görünmüyordu.

Hatteras hâlâ bakıyordu.

Nihayet akşam saat altı sıralarında deniz seviyesinin üzerinde belirli bir biçimi olmayan ama bayağı yüksekte bir buhar oluşmuştu, sanki bir duman sütunu gibiydi, hava tamamen berraktı, o halde bu buhar bulutlarla açıklanamazdı, bir an kayboluyor ve sonra hareketli bir şekilde yeniden belirliyordu.

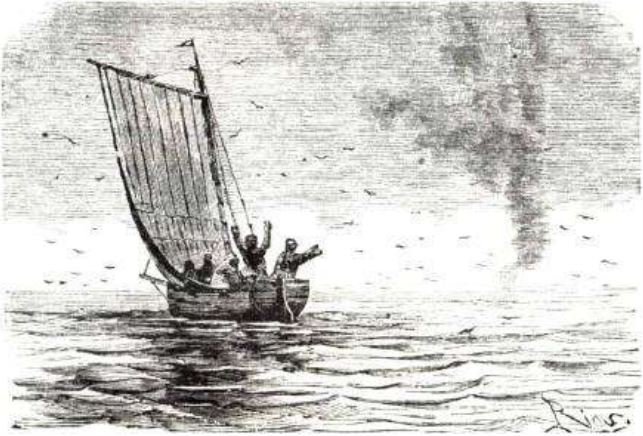
Bunu ilk gören Hatteras oldu; dürbününü bu belli belirsiz noktaya, bu açıklanamaz buhara ayarlayıp hiç ara vermeden bir saat boyunca gözlemledi. Muhtemelen çok açık belirtiler görmüş olacak ki birdenbire kolunu ufka doğru uzatıp ateşli bir sesle bağırdı:

"Kara! Kara!"

Bu sözler üzerine herkes elektrik şokuna maruz kalmış gibi ayağa kalktı.

Denizde belirgin bir duman yükseliyordu.

Doktor, "Görüyorum! Görüyorum!" diye bağırdı.

Buhar sanki bir duman sütunu gibiydi.

Johnson, "Evet, kesinlikle..." dedi.

Altamont, "Bu bir bulut," dedi.

Kendinden son derece emin Hatteras, "Kara! Kara!" diye yanıtladı.

Beş gemici daha dikkatli inceledi dumanı.

Ama genellikle olduğu gibi incelenen nesnelerin uzaklığı onları belirsiz kıldığından, gözlenen nokta kaybolmuş gibiydi. Ama bakışları nesneyi yeniden yakaladı ve hatta doktor yirmi yirmi beş mil kuzeyde çabucak görünüp kaybolan bir ışık da fark etmişti.

"Bu bir volkan!" diye bağırdı.

Altamont, "Bir volkan mı?" diye sordu.

"Kesinlikle."

"Bu kadar yüksek bir enlemde!"

"Niçin olmasın?" diye devam etti doktor, "İzlanda volkanik bir yer değil mi? Hatta volkanlardan oluşmuş bir yer de denemez mi?"

"İzlanda, evet," diye devam etti Amerikalı, "ama kutbun bu kadar yakınında!"

"Bu bir volkan!"

“Peki bizim ünlü vatandaşıımız Komodor James Ross güney kıtasında yüz yetmiş derece boylamda ve yetmiş sekiz derece enlemde Erebus ve Terror isimli ateş püsküren, tam aktif iki dağın varlığını kanıtlamadı mı? O halde kuzey kutbunda da niçin volkanlar bulunmasın?”

“Evet, bu gerçekten de mümkün,” diye yanıtladı Altamont.

“Ah!” diye bağırdı doktor, “şimdi açıkça görüyorum, bu bir volkan!”

“O halde ona doğru koşuyoruz,” dedi Hatteras.

“Rüzgâr baştan esmeye başladı,” dedi Johnson.

“Mizanayı sarın, hem de sonuna kadar.”

Ama bu manevra şalupanın gözlenen noktadan uzaklaşması sonucunu doğurdu ve en dikkatli bakışlar bile orayı tekrar tespit edemedi.

Bununla birlikte kıyının yakında olduğundan şüphe edilemezdi. Yolculuğun hedefi ona henüz tam olarak ulaşamadıysa da görünmüştü ve yirmi dört saatten kısa sürede oraya insan ayağı değeceğinden şüphe yoktu. Kader bu kadar yakınına gelmelerine izin verdikten sonra bu cesur denizcilerin oraya çıkmasına engel olmayacaktı.

Bununla birlikte mevcut koşullarda hiçbirisi bir keşfin yapılmak üzere olduğunu belirten bir sevinç ifade etmiyordu, herkes kendi içine kapanmış, bu kutup toprağının nasıl bir yer olabileceğini sorguluyordu. Hayvanlar oradan kaçıyor gibiydi, akşam olduğunda kuşlar oraya sığınmak yerine büyük bir hızla güneye kanat çırpıyordu. Bir martıya ya da dağ tavuğunun sığınmasına elvermeyecek kadar yaşanmaz bir yer miydi? Balıklar, balinalar bile şeffaf suların arasında bu sahillerden hızla

kaçıyordu. Yerkürenin bu bölgesi tüm canlılara niçin böyle bir korku duygusu yayıyordu?

Gemiciler genel izlenimden etkilenmişti, içinde bulundukları durumun duygusuna kapılmış ve yavaş yavaş hepsi gözkapaklarını ağırlaştıran uykuyu hissetmişti.

Vardiya sırası Hatteras'taydı, dümene geçti; doktor, Altamont, Johnson ve Bell sıralara uzanarak birbirinin ardına uyuyup rüyalar alemine daldı.

Hatteras uykuya direnmeye çalışıyordu, bu değerli zamanın en küçük bir anını bile kaçırmak istemiyordu ama şalupanın yavaş hareketi fark ettirmeden onu beşikteymiş gibi sallıyordu ve istemese de karşı koyulmaz bir şekilde uykuya daldı.

Bu sırada tekne son derece ağır ilerliyordu, rüzgâr yelkeni dolduramıyordu. Uzaklarda batı yönünde hareketsiz duran birkaç buz parçasının üzerinde yansıyan ışık okyanusun ortasında sanki korlar yanıyor gibi bir görüntü oluştuyordu.

Hatteras rüya görmeye başladı. Zihni büyük bir hızla tüm hayatını taradı, rüyanın hiçbir bilginin hesaplayamadığı o tuhaf hızıyla hayatının tüm evrelerinde gezindi, geçmiş günlerine döndü, kışı geçirmesini, Victoria Koyunu, Tanrı'nın Lütфу Kalesini, doktorun evini, Amerikalıyla buzlar altında karşılaşmasını yeniden gördü.

Sonra daha uzak geçmişe gitti, rüyasında gemisini, yanan *Forward*'ı, onu terk eden hain yoldaşlarını gördü. Onlara ne olmuştu? Shandon'ı, Wall'ı, kaba saba Pen'i düşündü. Neredeydiler? Buzları aşp Baffin Denizine ulaşabilmişler miydi?

Bu sırada tekne son derece ağır ilerliyordu.

Sonra rüyası daha eskilere gitti; İngiltere'den çıkışını, daha önceki yolculuklarını, başarısız girişimlerini, talihsizliklerini gördü. O zaman şu anki durumunu, gelecekteki başarısını yarı yarıya gerçekleştirmiş umutlarını unuttu. Gördüğü rüya sonucu içindeki neşe yerini kaygıya bıraktı.

İki saat bu şekilde geçti, sonra düşünceleri yeni bir akış izleyip onu kutba götürdü, sonunda bu İngiliz toprağına ayak basıp Birleşik Krallık bayrağını diktiğini gördü.

O bu şekilde uyuklarken ufukta zeytini renkte devasa bir bulut yükselip okyanusu karartıyordu.

Kasırgaların arktik denizlerini yıldırım hızıyla nasıl da çabucak kaplayacağı tahmin bile edilemez. Ekvator bölgelerinden yükselen buharlar gelip devasa kuzey buzullarının üzerinde yoğunlaşıyor ve karşı koyulmaz bir şiddetle oradaki hava kütlelerini itip yerine geçiyordu. Bu kuzey fırtınalarının gücünü açıklıyordu.

Rüzgârın ilk esintisiyle beraber kaptan ve yol-
daşları manevra yapmaya hazır bir halde uykula-
rından uyanmıştı.

Deniz yüksek dalgalar halinde kabarıyordu,
şiddetli çalkalanmayla sallanan şalupa kırk beş
dereceden daha büyük bir açıyla kah derin çukur-
lara dalıyor kah ince bir dalganın üzerinde yükse-
lip titriyordu.

Hatteras takırdayarak yuvasında oynayan
yekeyi sıkıca kavramıştı, bazen bu yeke şiddetli
bir dalganın etkisiyle onu itiyor ve ister istemez
eğiyordu. Johnson ve Bell şalupa daldığında içine
dolan suyu ara vermeksizin boşaltıyordu.

Altamont oturduğu yerde sıkıca tutunarak,
“İşte, hesapta olmayan bir fırtına,” dedi.

Doktor, “Burada her an her şey olabilir,” diye
yanıtladı.

Bu sözler havadaki ısıkların ve şiddetli rüzgârın
elle tutulmaz sıvı toz haline getirdiği dalgaların
gürültüsü arasında söyleniyordu, birbirlerini duy-
maları neredeyse imkânsızdı.

Rotayı kuzeyde tutmak zordu, yoğun dalga
serpintisi birkaç metreden daha ilerisini görmele-
rine izin vermiyordu, tüm kılavuz noktaları kay-
bolmuştu.

Tam hedeflerine ulaşacakken aniden çıkan bu
fırtına sanki ciddi uyarılar barındırıyormuş gibiy-
di. İyice heyecanlanan zihinlerde daha ileri git-
menin yasak olduğu şeklinde algılanıyordu. Doğa
kutba girişi yasaklamak mı istiyordu? Yerkürenin
bu noktası kasırga ve fırtınalardan oluşan kaleler
tarafından çevrilen ve yaklaşılmamasına izin veril-
meyen bir yer miydi?

“İşte, hesapta olmayan bir fırtına.”

Bununla birlikte bu adamların enerjik yüzlerine bakıldığında onların ne rüzgârlara ne de dalgalara boyun eğmeden sonuna kadar gidecekleri anlaşılabilirdi.

Tüm gün her an ölüme meydan okuyarak, ama kuzeye doğru en ufak bir ilerleme sağlayamadan

mücadele ettiler; ancak ılık bir yağmurdan ve fırtınanın yüzlerine savurduğu dalgalardan sınılsıklam olsalar da geri gitmediler; bazen rüzgârın uğultularına kuşların uğursuz çığlıkları kanşıyordu.

Ama akşam saat altıda dalgaların gazabının iyice azdığı bir sırada hava aniden sakinleşti. Rüzgâr mucizevi bir şekilde sustu. Deniz sanki on iki saat boyunca çalkalanmamış gibi çarşaf gibi düz ve durgundu. Kasırga sanki kutup okyanusunun bu bölgesinde esmemiş gibiydi.

Peki ne olmuştu? Tıpkı Kaptan Sabine'nin Grönland denizlerine yaptığı yolculukları sırasında tanık olduğu gibi olağanüstü ve açıklanamaz bir fenomendi.

Sis dağılmamıştı ama tuhaf bir şekilde ışıltılı hale gelmişti.

Şalupa elektrik ışıklarının olduğu bir bölgede ilerliyordu; ısı vermeyen, ama çok büyük bir Aziz Elmo* ateşi parıldıyordu. Direk, yelken, tüm tekne donanımı gökyüzünün fosfor ısl fonunda benzersiz bir netlikle siyaha boyanmış gibiydi, gemiciler şeffaf ışınların içine dalmıştı ve yüzleri kızıl yansımalarla renkleniyordu.

Denizin bu bölgesindeki ani sakinleşme muhtemelen hava sütunlarının yukarıya doğru yükselme hareketinden ileri geliyordu, bu sırada siklon türünden olan fırtına, bu sakin merkezin etrafında hızla dönüyordu.

Ama bu yanan atmosfer Hatteras'ın aklına bir fikir getirdi.

* Namıdiğer Formialı Erasmus, denizcilerin koruyucu olarak bilinir. Atmosferdeki güçlü bir elektrik alanında oluşan hava fenomenine Aziz Elmo Ateşi adı verilmiştir -ed.n.

Sis dağılmamıştı ama tuhaf bir
şekilde ışıltılı hale gelmişti.

“Volkan!” diye bağırdı.

“Bu mümkün mü?” dedi Bell.

“Hayır! Hayır!” diye yanıtladı doktor, “Eğer alevler bize kadar uzansaydı şu an boğulmuş olurduk.”

Altamont, “Belki de onun sisteki yansımasıdır,” dedi.

“Bu da değil. Bunun için karaya yakın olmamız gerekirdi ve o zamanda patlamanın gürültüsünü duyardık.”

“Peki ne o zaman?” diye sordu kaptan.

“Bu kozmik fenomen,” diye yanıtladı doktor, “şimdiye kadar çok az gözlenebildi. Eğer yolumuza devam edersek kısa süre sonra bu ışıklı küreden çıkıp karanlığa ve fırtınaya dalarız.”

“Her ne olursa olsun ileri!” diye yanıtladı Hatteras.

Yoldaşları bu sakin bölgede soluklanmayı bir an bile düşünmeden, “İleri!” diye bağırdı.

Yelken ateş rengi pileleriyle, ışıldayan direkte sallanıyordu, kor rengi dalgaların içine dalan kürekler çok parlak bir şekilde ışıltılı su damlacıklarından oluşmuş ateş saçan suları kaldırıyordu.

Hatteras elinde pusulayla yeniden kuzey yolunu tuttu, sis yavaş yavaş ışıltısını sonra da şeffaflığını kaybetti, birkaç metre ileride rüzgârın uğultusu duyuluyordu ve kısa sürede sert bir rüzgâra kapılan şalupa fırtına bölgesine girdi.

Neyse ki kasırga daha güneyde bir noktaya dönmüştü, rüzgârı arkasına alan tekne batma tehlikesiyle karşı karşıya kalarak, akıl almaz bir hızla kutba doğru ilerliyordu, suların ortasında her an kayalıklar, sığıklar veya buz belirebilir ve tekneyi paramparça edebilirdi.

Buna rağmen adamlardan hiçbiri itiraz etmiyordu, hiçbiri tedbirli olalım demiyordu. Tehlike çılgınlığına kapılmışlardı. Bilinmeyen sarhoşluğu onları sarmıştı. Böylece kör olmadıkları halde, korkunç bir hızla ilerlemelerine rağmen sabırsızlıkları bu hızı çok yavaş buluyordu ve körlemesine gidiyorlardı. Hatteras fırtınanın kamçılarıyla köpüren dalgaların ortasında dümeni hiç şaşmayan rotasında tutuyordu.

Bu arada kıyıya yaklaştıkları hissediliyordu, havada bunun tuhaf işaretleri vardı.

Sis birdenbire rüzgârın yırttığı bir perde gibi yarıldı ve şimşek hızıyla geçen kısa bir an için ufukta devasa bir alev sütununun göğe yükseldiği görülebildi.

“Volkan! Volkan!..”

Bu tüm ağızlardan çıkan kelimeydi, ama fantastik görüntü kaybolmuştu, güneydoğuya dönen rüzgâr teknenin yönünü değiştirerek bu erişilmez topraklardan tekrar uzaklaştırdı onları.

Hatteras mizanayı toplarken, “Lanet olsun! Aramızda üç mil bile kalmamıştı,” dedi.

Hatteras fırtınanın şiddetine karşı koyamıyordu, ama tarif edilmez bir şekilde azmış rüzgâra boyun da eğmiyor, onu yanlamasına alıyordu. Bazen şalupa tüm gövdesi suya batacakmış gibi yan yatıyordu ama dümenin bir hareketiyle yeniden doğruluyordu, tıpkı bir binicinin bacakları yana eğilen atını mahmuz ve dizgin yardımıyla doğrultması gibi.

Hatteras saçı başı dağınık, eli dümene yapışmış bir halde bu teknenin ruhu gibiydi, tıpkı kentaurlar zamanında atla insanın birleşmesi gibi o da tekneyle bir olmuştu.

Birden gözünün önünde korkunç bir görüntü belirdi.

Yirmi adımdan az bir mesafede, çalkalanan dalgaların tepesinde bir buz sallanıyordu, aynı şalupa gibi o da dalgaların arasında inip çıkıyordu, teknenin üzerine düşme tehlikesi vardı ve sadece dokunması bile şalupayı ezebilirdi.

Ama karanlık sulara düşme tehlikesinin yanı sıra en az onun kadar korkunç başka bir tehlike

daha vardı, zira akıntıya kapılmış bu buz bloğunun üzeri birbirine yaslanmış ve korkudan deliye dönmüş kutup ayılarla doluydu.

Bell boğuk bir sesle, "Ayılar! Ayılar!" diye bağırdı.

Ve herkes dehşet içinde onun gördüğü şeyi gördü.

Bell, "Ayılar! Ayılar!" diye bağırdı.

Buz bloğu korkunç ani sapmalar yapıyordu, bazen o kadar sert bir açıyla yana yatıyordu ki hayvanlar birbirlerinin üzerine yuvarlanıyordu. O an çıkardıkları homurtuların şiddeti fırtınanın gürültüsüyle yarışıyor ve bu yüzen hayvanat bahçesinden müthiş bir konser yükseliyordu.

Eğer bu buzdan sal takla atarsa suya düşen ayılar tekneye çıkmaya teşebbüs edebilirdi.

Bir asır kadar uzun geçen on beş dakika boyunca şalupa ve buz bloğu birlikte yol aldı; bazen birbirlerinden kırk metre kadar uzaklaşıyor, bazen de çarpışacak kadar yakınlaşıyorlardı, zaman zaman biri diğerinden daha yüksekte oluyordu ve bu canavarların tekneye atlamak için kendilerini salıvermeleri yeterliydi. Grönland köpekleri korkudan titriyordu, Dük hareketsiz bekliyordu.

Hatteras ve yoldaşları sessizdi, bu korkunç komşuluktan kurtulmak için dümeni kırmak akıllarına bile gelmiyordu, sarsılmaz bir kararlılıkla yollarına devam ediyorlardı. Korkudan ziyade şaşkınlık içeren belli belirsiz bir duygu içlerini kaplamıştı, hayranlıkla seyrediyorlardı ve bu korkunç manzara elementler arasındaki savaşın eksikliğini tamamlıyordu.

Nihayet rüzgârın ittiği buz bloğu yavaş yavaş uzaklaşmaya başladı, mizanası tamamen sarılan şalupa bu rüzgâra direniyordu, sisin içinde kaybolan buz bloğunun korkunç mürettebatının zaman zaman uzaktan duyulan homurdanmaları onun varlığını belli ediyordu.

Tam bu sırada fırtına şiddetini ikiye katladı, atmosfer dalgalanmaları tarifsiz bir şekilde azmıştı, suların dışına yükselen tekne baş döndü-

rücü bir hızla dönmeye başladı, kopan mizanası büyük beyaz bir kuş gibi karanlıkların içine doğru uçtu, dalgaların çalkantısı arasında dairesel bir çukur, yeni bir Maelstrom oluştu, bu döngüye kapılan gemiciler öyle hızlı hareket ediyordu ki suyun çizgileri hesap edilemez hızlarına rağmen onlara hareketsizmiş gibi geliyordu. Yavaş yavaş dibe iniyorlardı, uçurumun dibinden gelen güçlü bir çekim, karşı konulmaz bir emme onları çekiyor ve canlı canlı yutuyordu.

Beşi birden ayağa kalktı. Korku dolu gözlerle bakıyorlardı. Başları dönüyordu. İçlerinde tarif edilmez bir boşluk duygusu vardı.

Ama birdenbire şalupa dikey olarak kalktı. Baş tarafı anafor çizgisinin üstündeydi, hızı onu çekim merkezinin dışına attı ve saniyede bin tur atan bu çemberin tanjantından bir top güllesinin hızıyla dışarı fırladı.

Altamont, doktor, Johnson, Bell sıralarının üzerine düşmüştü.

Kalktıklarında Hatteras kaybolmuştu.

Saat sabahın ikisiydi.

Döngüye kapılan gemiciler hızlı hareket ediyordu.

23

İngiliz Bayrağı

İlk anlık şaşkınlık yerini dört sineden çıkan çığlı-ğa bıraktı.

“Hatteras?” dedi doktor.

Johnson ve Bell, “Kayboldu!” dedi.

“Yok oldu!”

Etraflarına baktılar, bu çalkantılı denizin üzerinde hiçbir şey görünmüyordu. Dük umutsuzca havlıyordu, dalgaların arasına atılmak istiyordu ve Bell onu tutmakta zorlanıyordu.

“Dümene geçin Altamont,” dedi doktor, “ve zavallı kaptanımızı bulmak için mümkün olan her şeyi yapalım.”

Johnson ve Bell yerlerine oturdu. Altamont dümeni eline aldı ve başıboş dolaşan şalupa tekrar rüzgâr altına girdi.

Johnson ve Bell güçlü yüzmeye başladı, bir saat boyunca felaket bölgesini terk etmediler. Ama aramaları boşunaydı. Kasırganın sürüklediği zavallı Hatteras yitip gitmişti.

Yitip gitmek! Hem de kutbun bu kadar yakınındayken! Sadece bir an için görebildiği hedefine bu kadar yakinken!

Doktor ona seslendi, bağırdı, silahlarıyla ateş etti, Dük’ün içler acısı havlama sesleri ona eşlik etti ama kaptan bu iki dostuna hiçbir şey yanıt vermedi. Bunun üzerine Clawbonny’nin içini de-

rin bir hüznü kapladı, başı ellerinin arasına düştü ve yoldaşları onun ağladığını duydu.

Gerçekten de karaya bu mesafedeyken tutunmak için bir kürek veya bir ağaç parçası olmadan Hatteras kıyıya sağ ulaşamazdı ve eğer bu çok arzuladığı kara parçasına sonunda ondan bir şey doku-nacaksa, bu onun ölü bedeni, şişmiş cesedi olacaktı.

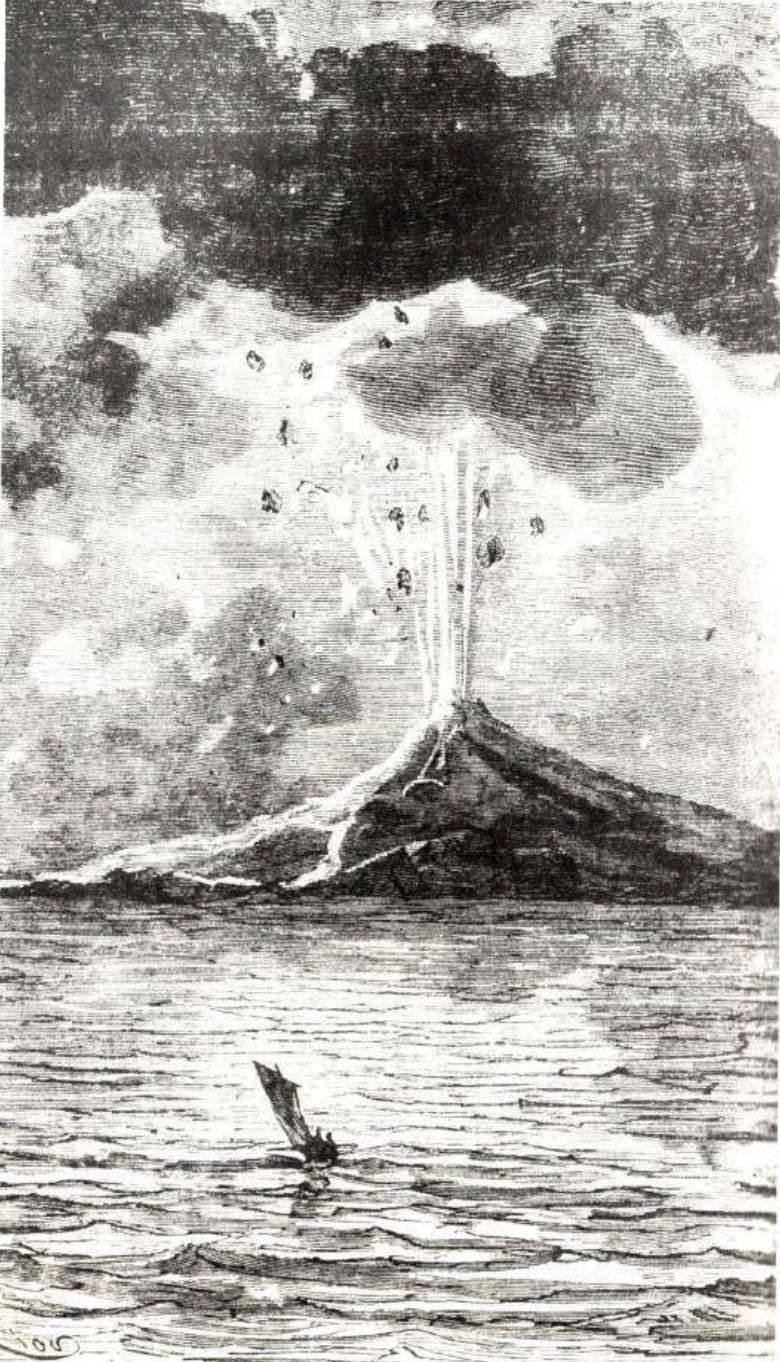
Bir saatlik aramanın ardından tekrardan kuzeye doğru yollarına devam etmeleri ve fırtınanın son kızgınlıklarıyla savaşmaları gerekiyordu.

11 temmuz sabah saat beşte rüzgâr sakinleşti, çalkantı yavaş yavaş azaldı, gökyüzü kutup beraklığına yeniden kavuştu ve kara üç milden daha az bir mesafede tüm görkemiyle kendini gösterdi.

Bu yeni kıta sadece bir adaydı, daha doğrusu dünyanın kuzey kutbunda fener gibi yükselen bir volkandı.

Faal yanardağ, yanan taşlar ve kor halindeki büyük kaya parçaları kusuyordu, bir devin nefes alışığı gibi sarsıntıları birbirini izliyordu. Yoğun bir alev püskürmesinin ve yamaçlarından coşkun seller gibi akan lavların ortasında, yanardağdan fırlayan kütleler gökyüzünde çok yükseklerle çıkı-yordu, burada yılanlar bile tüten kayalar arasında kendilerine bir yol bulmakta zorlanırdı, şurada ateşten şelaleler kızıl bir buharın ortasına düşüyordu ve daha aşağıda ateşten oluşmuş binlerce derenin meydana getirdiği bir ateş ırmağı kayna-yan bir ağızdan denize dökülüyordu.

Volkan ateş sütununun fışkırdığı tek bir kraterden oluşmuşa benziyordu, enine çizgili şimşekler bu harikulade fenomende elektriğin bir rol oynadığını gösteriyordu.

Bu yeni kıta sadece bir adaydı, daha bir volkandı.

Hızlı hızlı soluyan volkanın ağzından çıkan alevlerin üzerinde, dibi kırmızı, tepesi siyah büyük bir duman sütunu dalgalanıyordu. Benzersiz bir görkemle yükseliyor ve kalın kıvrımlar yaparak geniş bir alana yayılıyordu.

Gökyüzünün yüksek katmanı kül rengine bürünüyordu, fırtına boyunca hüküm süren ve doktorun da nedenini bilemediği karanlık, güneş ışınlarını kalın bir perde gibi engelleyen kül sütunlarının sonucuydu. Doktor, 1812'de Barbados Adasında meydana gelen benzer bir olayı hatırladı. Ada, öğlen vakti Saint-Vincent Adasındaki kraterin püskürttüğü kül kütlesi yüzünden koyu bir karanlığa gömülmüştü.

Okyanusun ortasında ateş kusan bu devasa kayanın yüksekliği iki bin metreydi, aşağı yukarı Hecla'nın yüksekliği kadardı.

Kaidesinden tepesine kadar on bir derecelik bir açıyla yükseliyordu.

Şalupa yaklaştıkça o da sanki yavaş yavaş dalgaların ortasından çıkıyormuş izlenimi veriyordu. Bitki bulunduğu dair herhangi bir iz görünmüyordu. Sahili bile yoktu, yamaçları denize dik iniyordu.

“Karaya çıkabilecek miyiz?” diye sordu doktor.

Altamont, “Rüzgâr bizi götürüyor,” diye yanıtladı.

“Ama ayak basabileceğimiz en küçük bir sahil parçası bile göremiyorum.”

Johnson, “Uzaktan böyle görünür, ama tekneyi yerleştirecek bir yer nasıl olsa buluruz, bize lazım olan tek şey de bu,” dedi.

Clawbonny üzgün bir sesle, “Gidelim o zaman,” dedi.

Doktor önünde duran bu tuhaf kara parçasına artık dikkat etmiyordu. Evet, kutup toprağı buradaydı ama onu keşfeden adam yoktu.

Kayaya beş yüz adım kala deniz yer altındaki ateşlerin etkisiyle fokurduyordu. Adanın çevresi en fazla sekiz on mil kadar uzunlukta ve tahminlere göre dünyanın eksenini tam olarak üzerinden geçmesi bile kutba çok yakındı.

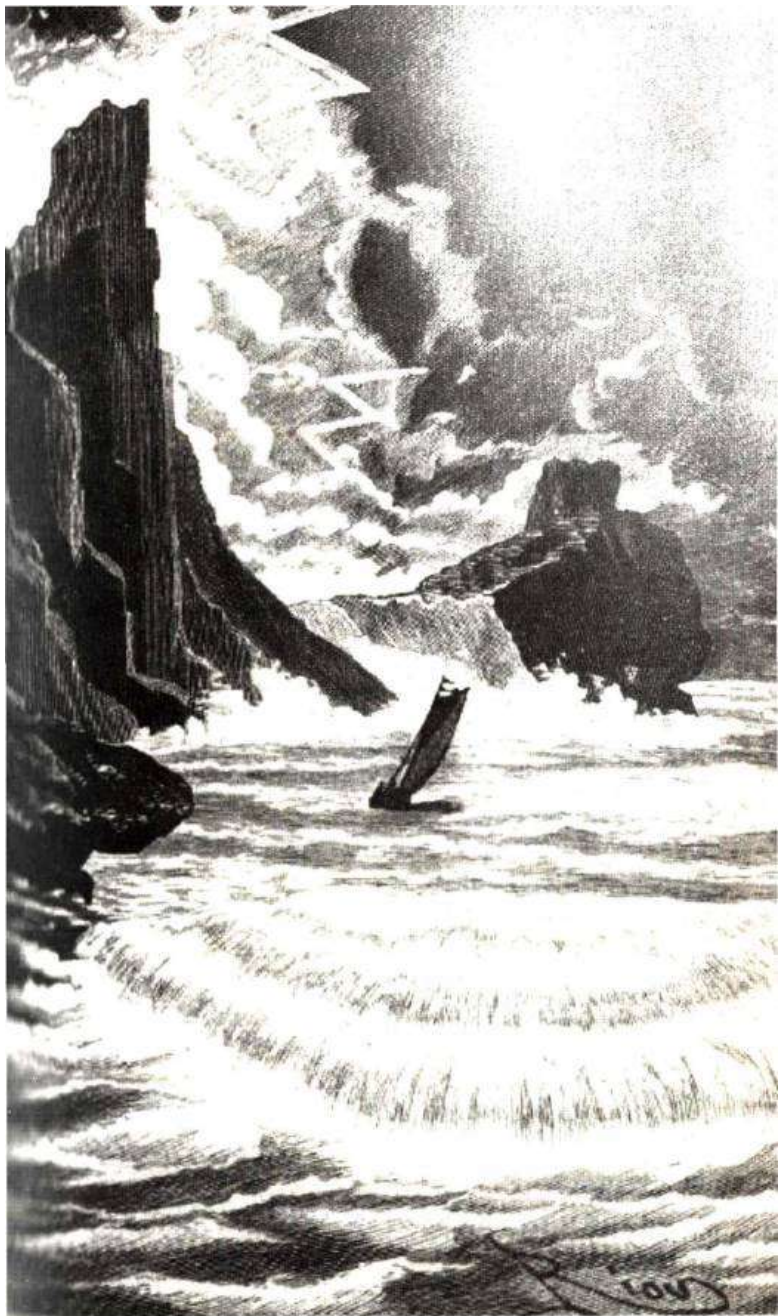
Gemiciler adaya yaklaştığında teknelerine sığınak sağlamaya yetecek büyüklükte minicik bir fiyord gördü, derhal oraya yöneldiler, içlerinde fırtınanın sahile attığı kaptanın bedenini bulma korkusu vardı.

Bununla birlikte orada bir cesedin yatıyor olması zor bir olasılık gibi görünüyordu, sahil yoktu ve deniz sarp kayaları dövüyordu, dalgaların erişebildiğı yerlerin ötesindeki yüzey kalın ve hiçbir insan izi barındırmayan küllerle kaplıydı.

Şalupa nihayet su yüzeyine yakın ve dalgaları köpürten iki kör kayanın arasındaki dar bir geçitten içeri kaydı ve burada kendini dalgalarla tamamen koruyacak bir sığınak buldu.

Bu sırada Dük'ün yürekler acısı ulumaları iki kat arttı, zavallı hayvan kendi dilinde hüznle kaptanı çağırıyordu; bu acımasız denize, bu yanıt vermeyen kayalara onu soruyordu. Boş yere havlıyordu, doktorun okşamaları onu sakinleştirmiyordu ve sadık hayvan, sanki sahibinin yerini doldurmak ister gibi, müthiş bir sıçrayışla kayanın üzerine ilk çıkan oldu, kül tozları havalandırarak çevresinde bir bulut oluşturdu.

Doktor, "Dük! Buraya gel Dük!" diye bağırdı.

Gemiciler minicik bir fiyord gördü.

Ama Dük onu dinlemedi ve gözden kayboldu. Sonrasında tekmeden inmeye başladılar, Clawbonny ve üç yoldaşı karaya çıktı ve şalupa sapa-sağlam bağlandı.

Altamont büyük bir taş yığınının üzerine çıkmaya hazırlanırken uzaktan Dük'ün alışık olunmayan bir enerjiyle çıkarttığı havlama sesleri duyuldu, içinde kızgınlık değil, hüzün barındırıyordu.

"Dinleyin," dedi doktor.

Lostromo, "Hangi hayvanın izini buldu?" dedi.

Doktor titreyerek, "Hayır! Hayır!" dedi, "bunlar onun inlemeleri, ağlamaları, Hatteras'ın bedeni orada."

Busözler üzerine dört adam kendilerini kör eden küllerin arasında Dük'ün izlerinin peşine düştü, bir fiyordun dibine geldiler, burası dalgaların yavaş yavaş sahile vurduğu on adımlık bir alandı.

Dük orada İngiltere bayrağına sarılmış bir cesedin yanında havlıyordu.

Doktor dostunun bedenine koşarak, "Hatteras! Hatteras!" diye bağırdı.

Ama hemen ardından ağzından tarifi imkânsız bir haykırış çıktı.

Görünürde cansız olan bu kan revan içindeki beden, doktorun elinin altında kıpırdamıştı.

"Yaşıyor! Yaşıyor!" diye bağırdı.

"Evet," dedi zayıf bir ses, "fırtınanın beni attığı kutup toprağında hayattayım, Kraliçe Adası'nda hayattayım."

Beş adam hep bir ağızdan, "Yaşasın İngiltere!" diye bağırdı.

Doktor bir elini Hatteras'a, diğerini de Altamont'a uzatarak, "Ve Amerika!" dedi.

Dük de kendi yöntemiyle yaşasın diye bağırıyordu ve en az diğerlerinininki kadar değerliydi.

Bu yiğit insanlar ilk anlarda kaptanlarını görmekten çok mutluydu, gözlerinin yaşlarla dolduğunu hissediyorlardı.

Doktor, Hatteras'ın sağlık durumunu inceledi. Yaraları ağır değildi. Rüzgâr onu yaklaşmanın çok tehlikeli olduğu sahile kadar taşımıştı, birçok kez denize geri atılan cesur denizci büyük bir enerji sarf ederek nihayet bir kaya parçasına tutunmuş ve dalgaların üstüne çıkmayı başarabilmişti.

Bayrağına sarıldıktan sonra orada bayılmış ve Dük'ün okşamaları ve havlamalarıyla kendine gelmişti.

Hatteras ilk tedavisi yapıldıktan sonra ayağa kalkabilmiş ve doktorun koluna girerek şalupanın yolunu tutmuştu.

Yürürken, "Kutup! Kuzey kutbu!" diye tekrarlıyordu.

Doktor, "Mutlusunuz, değil mi?" diye soruyordu.

"Evet, mutluyum! Peki ya siz dostum? Bu mutluluğu, burada bulunmanın sevincini hissetmiyor musunuz? Üzerinde yürüdüğümüz bu toprak kutup toprağı. Geçtiğimiz deniz kutup denizi. Solduğumuz bu hava kutup havası. Ah! Evet, Kuzey kutbu!"

Hatteras böyle konuşarak şiddetli bir coşkunun, bir tür tutku ateşinin etkisi altına girmişti ve doktor boş yere onu sakinleştirmeye çalışıyordu. Gözleri olağanüstü bir parlıltıyla parlıyordu, beyinde ateşli düşünceler kaynıyordu. Clawbonny

bu hararetli durumu kaptanın yaşadığı korkunç tehlikelere bağladı.

Hatteras'ın dinlenmeye ihtiyacı olduğu açıktı ve kamp yapacak bir yer aramakla uğraştılar.

Altamont bir süre sonra düşen kayaların mağara biçimini verdiği bir oyuk buldu, Johnson ve Bell erzakları oraya taşıyıp Grönland köpeklerini çözdüler.

Altamont bir oyuk buldu.

Saat on birde yemek yemek için tüm hazırlıklar tamamlanmıştı, çadırın kumaşı örtü hizmeti görüyordu; yemek pastırmadan, tuzlanmış etten, çay ve kahveden oluşuyordu, hepsi örtüye serilmiş ve yenmeyi bekliyordu.

Ama ondan önce Hatteras adanın konumunun tespitinin yapılmasını istedi, hangi konumda olduğunu tam olarak bilmek istiyordu.

Bunun üzerine doktor ve Altamont ölçüm aletlerini aldı ve yaptıkları gözlem sonucu mağaranın pozisyonunun tam olarak 89 derece 59 dakika 15 saniye enleminde olduğunu tespit ettiler. Bu seviyede boylamların hiçbir önemi yoktu zira bütün meridyenler birkaç yüz adım daha yüksekte birbirine karşıyordu.

Doktor ve Altamont ölçüm aletlerini aldı.

O halde ada gerçekten kuzey kutbundaydı ve doksan derece enlemi buradan sadece kırk beş saniye uzaktaydı, tam olarak 1237 metre, yani volkanın zirvesiydi.

Hatteras bu sunucu öğrendikten sonra bunun iki nüsha olarak tutanağa geçirilmesini ve kıyıda yapılacak bir piramidin içine yerleştirilmesini istedi.

Bunun üzerine doktor hemen kalemi eline aldı ve şimdi bir nüshası Londra Kraliyet Coğrafya arşivinde bulunan şu dokümanı yazdı:

“11 Temmuz 1861 günü 89 derece 59’ dakika 15” saniye kuzey enlemindeki kuzey kutbunda Liverpool’a bağlı *Forward* gemisi kaptanı Hatteras tarafından ‘Kraliçe Adası’ keşfedilmiş ve bu doküman kendisi ve yoldaşları tarafından imzalanmıştır.

“Bu belgeyi bulan kişinin amiralliğe ulaşması rica olunur.

“İmzalar: John HATTERAS, *Forward*’ın Kaptanı, Doktor CLAWBONNY, ALTAMONT, *Porpoise*’ın Kaptanı, JOHNSON lostromo, BELL, marangoz.”

Doktor neşeyle, “Evet dostlarıım, şimdi sofraya,” dedi.

Kutup Kozmografyası Dersi

Yemeklerini yere oturarak yediklerini söylemeye gerek yok.

Clawbonny, “89 derece 59’ 15” kuzey enleminde yemek yemek için dünyanın tüm masalarından ve yemek salonlarından kim vazgeçmez ki?” diyordu.

Gerçekten de herkes içinde bulundukları durumu düşünüyordu, tüm zihinler kuzey kutbu fikrinin baskın etkisi altındaydı. Eşi benzeri olmayan bu başarı, ona ulaşmak için meydan okudukları tehlikeleri, geri dönüşte aşılması gereken güç engelleri unutturmuştu. Ne eskilerin ne de çağdaşların; ne Avrupalıların, ne Amerikalıların ne de Asyalıların şu ana kadar yapamadığı başarılmıştı.

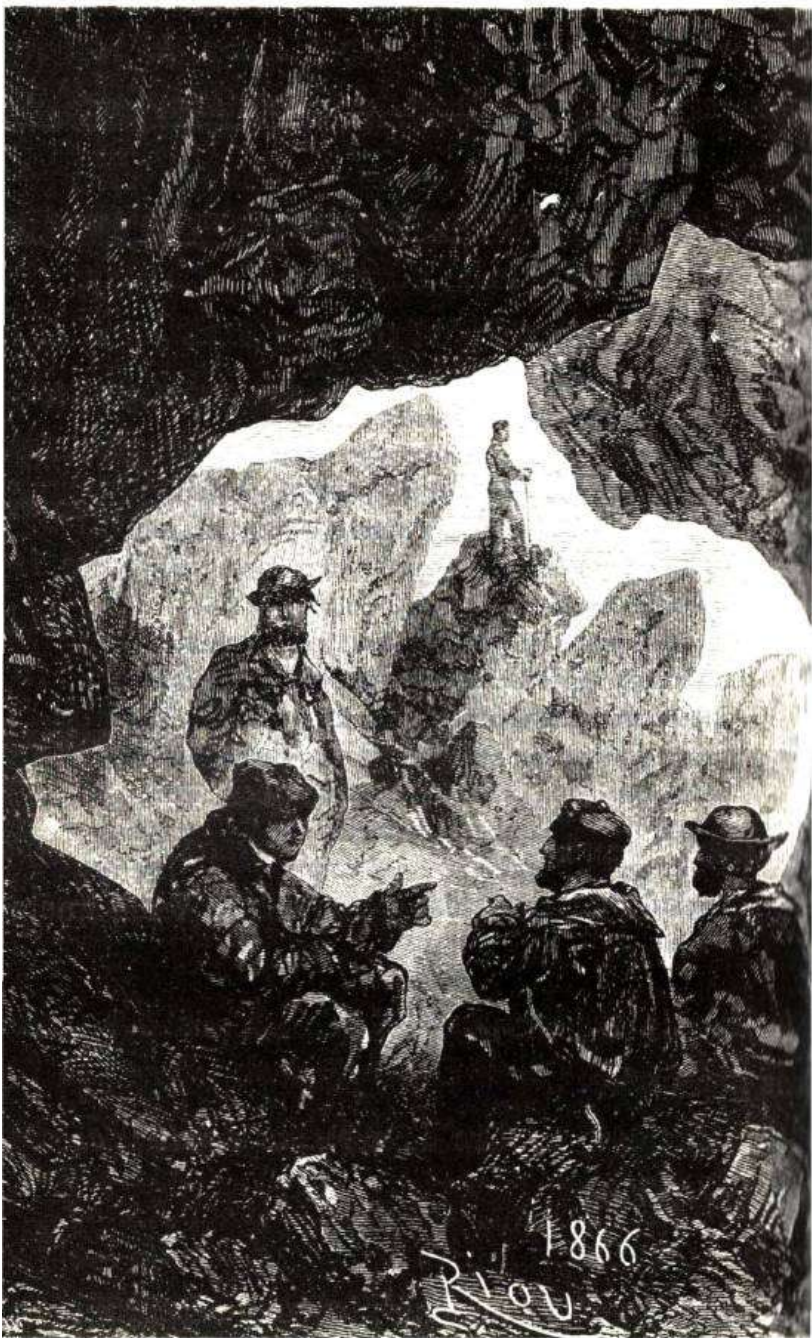
Doktor tüm bilgilerini ve tükenmez hafızasını kullanarak mevcut bir durum hakkında konuştuğunda yoldaşları onu dikkatle dinliyordu.

Büyük bir coşkuyla önce kaptanın onuruna kadeh kaldırmayı teklif etti.

“John Hatteras’a!” dedi.

Yoldaşları hep bir ağızdan, “John Hatteras’a!” diye haykırdı.

“Kuzey kutbuna!” diye yanıtladı kaptan, sesi tuhaf çıkmıştı, o ana kadar soğuk, duygularını belli etmeyen bu adam şimdi karşı koyulmaz bir coşkunun etkisindeydi.

Yoldaşları doktoru dikkatle dinliyordu.

Fincanlar tokuşturuldu ve kadeh kaldırmayı sıcak tokalaşmalar izledi.

Doktor, "İşte zamanımızın en önemli coğrafya olayı!" dedi. "Kim derdi ki bu keşif Orta Afrika'nın veya Avustralya'nın keşfinin önüne geçecek? Gerçekten Hatteras, siz Sturt'lardan ve Livingstone'lardan, Burton'lardan ve Barth'lardan daha yukandасınız! Bu onur size ait!"

"Haklısınız doktor," diye yanıtladı Altamont, "girişimin zorlukları göz önüne alındığında kuzey kutbunun dünyada keşfedilecek son nokta olduğunu sanıyorum. Eğer bir hükümet bir gün Afrika'nın ortasını tanımaya karar verirse, para ve insan feda ederek bunu mutlaka başarır ama burada başarı asla kesin değil, aşılması imkânsız engeller ortaya çıkabilir."

Hatteras ateşli bir şekilde, "Aşılması imkânsız mı?" diye bağırdı, "aşılmaz engel yoktur, sadece güçlü ya da güçsüz irade vardır, hepsi bu kadar!"

Johnson, "Nihayetinde buradayız, bu büyük bir şey. Bay Clawbonny, söyler misiniz kutbu bu kadar özel kılan şey nedir?" diye sordu.

"Sevgili Johnson yerkürenin tüm noktaları çok büyük bir hızla dönerken sabit kalan tek noktası burası."

Johnson, "Ama ben burada Liverpool'dakinden daha hareketsiz olduğumu fark etmiyorum," dedi.

"Hareketinizi de Liverpool'dakinden daha fazla hissetmezsiniz, bunun nedeni her iki durumda da sizin de o harekete veya o durağanlığa eşlik etmenizdir. Ama bu olgunun varlığını değiştirmez. Dünya kendi eksenini etrafında yirmi dört saatte döner ve bu döngünün bir ucu kuzey kutbundan di-

ğer ucu güney kutbundan geçen bir eksen üzerinde gerçekleştiği varsayılır. Güzel! Biz şu an hareketsiz olması gereken bu eksenin bir ucundayız.”

Bell, “Demek yurttaşlarımız hızla dönerken biz hareket etmiyoruz?” diye sordu.

“Aşağı yukarı öyle, zira tam olarak kutup noktasında değiliz.”

Hatteras başını sallayarak ciddi bir tonla, “Haklısınız doktor, tam kutup noktasına ulaşmamıza hâlâ kırk beş saniyelik bir mesafe var.” dedi.

“Bu çok önemli bir şey değil,” dedi Altamont, “Kendimizi hareketsiz sayabiliriz.”

“Evet,” diye devam etti doktor, “ekvatorun her noktasında yaşayanlar şu an saatte üç yüz doksan altı fersah* yapıyor.”

“Ve bunu yaparken de yorulmuyorlar!” dedi Bell. Doktor, “Çok doğru,” dedi.

Johnson, “Ama bu kendi eksenini etrafındaki dönme hareketinden bağımsız olarak dünya güneş etrafında da dönmüyor mu?” dedi.

“Evet, bir yılda tamamladığı döngü.”

“Diğerinden daha mı hızlı?” diye sordu Bell.

“Sonsuz derecede daha hızlı, şunu da söylemeliyim ki kutupta olsak dahi yeryüzündeki diğer tüm insanlar gibi bizi de beraberinde götürüyor. Böylelikle bizim hareketsiz olduğumuz varsayımı bir yanılsamadan başka bir şey olmuyor. Yerkürenin başka bir noktasına göre evet, ama güneşe göre hayır.”

Bell komik bir hayal kırıklığı tavrını takınarak, “Bir an huzurlu bir yer bulduğuma inanmıştım!

* Bir fersah yaklaşık 4 kilometredir –çn.

Artık bu hayalden vazgeçmeliyim! Bu dünyada bir an bile dinlenemeyeceğimiz kesin,” dedi.

“Haklısın, Bell,” diye karşılık verdi Johnson, “peki, Bay Clawbonny, dünyanın güneş etrafında dönme hızı ne kadar?”

“Çok büyük,” diye yanıtladı doktor, “dünya güneşin etrafında saniyede yüz doksan metre hızla giden yirmi dörtlük bir top güllesinden yetmiş altı kere daha hızlı dönüyor. Demek oluyor ki bir saniyenin onda altısı kadar bir sürede yedi fersah yol kat etmektedir. Gördüğünüz üzere bu ekvatoradaki noktaların hareketinden çok farklı bir şey.”

Bell, “Aman Tanrım, bu inanılmaz bir şey Bay Clawbonny! Saniyede yedi fersahtan daha fazla, hem de hareketsiz kalmak o kadar kolayken, tabii Tanrı buna izin verseydi,” dedi.

Altamont, “Öyle mi düşünüyorsunuz Bell? O zaman ne gün ne de gece, ne ilkbahar, ne sonbahar ne de yaz olurdu,” dedi.

Doktor, “Ayrıca çok korkunç başka bir sonucu daha olurdu,” dedi.

“Hangi sonuç?” dedi Johnson.

“Güneşin üstüne düşerdik!”

Bell şaşkınlıkla, “Güneşin üstüne mi düşerdik?” dedi.

“Kesinlikle. Bu döngü hareketi durursa dünya altmış dört buçuk gün sonra güneşe çarpar.”

Johnson, “Altmış dört buçuk günlük düşüş!” dedi.

Doktor, “Ne eksik ne fazla,” diye yanıtladı, “zira aradaki mesafe otuz sekiz milyon fersah.”

Altamont, “Yerkürenin ağırlığı ne kadar?” diye sordu.

“Beş bin sekiz yüz seksen bir katrilyon ton.”

Johnson, "Çok güzel! İşte bunlar kulaklarıma anlamsız gelen rakamlar! Bize bir şey ifade etmiyor!" dedi.

"Sevgili Johnson, daha iyi akılda kalması için şöyle bir karşılaştırma yapayım, dünyanın ağırlığı, yetmiş beş ayın ağırlığına eşit, güneşin ağırlığı ise üç yüz elli bin dünyanın ağırlığı kadar."

Altamont, "Tüm bunlar ezici rakamlar," dedi.

"Ezici, yerinde bir ifade," dedi doktor, "ama tekrar kutba döneyim, dünyanın bu bölgesine dair kozmografya dersi asla bu kadar uygun bir ortamda verilemezdi, tabii sıkılmazsanız."

Altamont, "Devam edin doktor," dedi.

Yoldaşlarının öğrenmekten zevk aldığı ölçüde kendi de öğretmekten zevk alan doktor şöyle devam etti, "Size kutup noktasının dünyanın diğer noktalarına oranla hareketsiz olduğunu söylemiştim. Bu tam olarak doğru değil."

Bell, "Nasıl yani? Bunu da mı yeniden değerlendirmek gerekiyor?" diye sordu.

"Evet, Bell, kutbun yeri her zaman tam olarak aynı değil, çok eskiden kutup yıldızı şimdiki bulunduğu gökyüzü kutbundan daha uzaktaydı. Bu demektir ki bizim kutbumuzda hareket halinde, yaklaşık yirmi altı bin senede bir daire çiziyor. Bu size biraz sonra anlatacağım ekinoksların devrimlerinden ileri gelir."

Altamont, "Ama kutup bir gün daha büyük bir alanda yer değiştiremez mi?" dedi.

Doktor, "Sevgili Altamont," diye yanıtladı, "tam bu noktada ilginç bir keşfin ardından bilim insanlarının uzun zamandır yaptığı bir tartışmaya değiniyorsunuz."

“Ne keşfi?”

“1771’de kuzey buz denizi kıyılarında bir gergedan cesedi bulundu, Sibirya kıyılarında da 1799’da bir fil cesedine rastlandı. Bu kadar yüksek enlemlerde sıcak ülkelerde yaşayan dört ayaklılara nasıl rastlanabilirdi? Bunun üzerine jeologlar arasında tuhaf iddialar dolaştı ama daha sonra onlardan daha yetkin bir bilim insanı olan M. Elie Beaumont adlı bir Fransız bu hayvanların zaten daha yüksek enlemlerde yaşadığını, sellerin ve nehirlerin cesetlerini daha sonra bulundukları yere taşıdığını ispat etti. Ama bu açıklama ortaya konmadan önce bilim insanlarının hayal güçlerinin neleri icat ettiğini tahmin edebiliyor musunuz?”

Altamont gülerek, “Bilim insanları her şeyi yapabilir,” dedi.

“Evet, bir olguyu açıklamak için her şeyi yapabilirler, onlar da eski zamanlarda kutbun ekvator, ekvatorun da kutup olduğunu öne sürdü.”

“Vay canına!”

“Ciddi söylüyorum, şayet öyle olsaydı dünya kutupta beş fersahdan daha fazla basık olduğuna göre merkezkaç kuvvetinin etkisiyle yeni ekvatora taşınan denizler Himalayalar’ın iki katı yüksekliğindeki dağları kaplardı, kutup dairesine yakın olan tüm ülkeler, İsveç, Norveç, Rusya, Sibirya, Grönland, Nouvelle Bretagne beş fersah yüksekliğindeki suların altında kalırdı, bu sırada da kutba atılan ekvator bölgeleri beş fersah yüksekliğinde platolar oluştururdu.”

Johnson, “Ne büyük bir değişiklik!” dedi.

“Oh! Bunlar bilim insanlarını hiç korkutmuyordu.”

Altamont, "Peki bu değişimi nasıl açıkladılar?" diye sordu.

"Bir kuyruklu yıldızın çarpmasıyla. Kuyruklu yıldız bir çeşit Hızır'dır; kozmografyada ne zaman başları sıkışsa bir kuyruklu yıldız yardımlarına çağırırlar. Tanıdığım en yardımsever gök cismidir, bilim insanının en küçük bir işaretiyle koşa koşa durumu düzeltmeye gelir!"

Johnson, "Peki, Bay Clawbonny, sizce bu değişim mümkün değil mi?" diye sordu.

"İmkânsız!"

"Ya olursa?"

"Eğer olursa Ekvator yirmi dört saatte donar."

Bell, "Güzel, böyle bir değişiklik şimdi meydana gelirse kutba gitmediğimizi söyleyebiliriz," dedi.

"Merak etmeyin, Bell. Yeniden dünya ekseninin hareketsizliğine dönecek olursak şu sonuçlar ortaya çıkar: Eğer kışın burada olsaydık yıldızların çevremizde mükemmel bir daire çizdiğini görürdük. Güneşe gelince, 23 martta ilkbahar ekinoksunun gerçekleştiği gün, eğer yansımayı hesaba katmazsak bize ufuk tarafından ikiye bölünmüş gibi görünür ve çok uzun eğimler oluşturarak yavaş yavaş yükselir, ama burada dikkat çekici olan şey belirdiği andan itibaren bir daha batmamasıdır, altı ay boyunca görünür halde kalır, sonra yeniden ufuk çizgisinin hizasına iner ve 22 eylüldeki sonbahar ekinoksu günü batar ve kış boyunca bir daha görünmez."

Johnson, "Biraz önce dünyanın kutuplarda basık olduğundan bahsetmiştiniz, Bay Clawbonny, bunu bana açıklayabilir misiniz?" dedi.

“Bak, Johnson, dünyanın ilk günlerinde yer sıvı haldeydi, o zaman kendi etrafında dönme hareketi yüzünden kütesinin bir kısmını merkezkaç kuvvetinin daha fazla hissedildiği ekvatora ittiğini anlayabilirsiniz. Eğer dünya sabit dursaydı tam bir küre şeklinde olurdu, ama biraz önce size anlattığım olgular yüzünden elipsoit bir biçim alır ve kutup noktaları merkeze Ekvator noktalarından yaklaşık beş buçuk fersah daha yakındır.”

Johnson, “Demek kaptanımız bizi dünyanın merkezine götürmek isteseydi oraya ulaşmak için beş fersah daha az yol kat edecektik,” dedi.

“Tıpkı söylediğiniz gibi dostum.”

“Evet kaptan, o kadar yol aldık işte faydalanılması gereken bir fırsat...”

Hatteras yanıt vermedi. Konuşmalara katılmadığı ortadaydı ya da duymadan dinliyordu.

“Niçin olmasın?” diye yanıtladı doktor, “bazı bilim insanlarının dediklerine bakacak olursak belki de böyle bir sefere girişmenin zamanı gelmiştir.”

Johnson, “Gerçekten mi?” dedi.

“Ama bırakın sözlerimi tamamlayayım,” dedi doktor, “Onu daha sonra anlatırım, önce size dünyanın basık olmasının nasıl ekinoks devinine yol açtığını göstereceğim, yani ilkbahar ekinoksunun niçin her yıl bir gün daha erken geldiğini ve eğer dünya tam bir küre olsaydı bunun olmayacağını anlatacağım. Bunun nedeni, güneşin çekim gücünün dünyanın ekvatordaki şişkin kısmını farklı şekilde etkileyerek geriye doğru bir harekete maruz bırakmasıdır. Ardından daha önce size söylediğim gibi kutup biraz yer değiştirir. Ama bu etkiden bağımsız olarak eğer mate-

matiksel bir duyarlılığa sahip olsaydık bu basıklaşmanın daha ilginç ve daha kişisel etkilerinin farkına varırdık.”

Bell, “Bununla neyi kast ediyorsunuz?” diye sordu.

“Bizim burada Liverpool’dakinden daha ağır olduğumuzu.”

“Daha ağır mı?”

“Evet! Biz, köpeklerimiz, tüfeklerimiz, aletlerimiz.”

“Bu mümkün mü?”

“Kesinlikle ve iki nedenden dolayı: ilki, dünyanın merkezine daha yakınız, dolayısıyla bizi daha fazla çekiyor ve bu çekim gücü yerçekiminden başka bir şey değil. İkincisi, kutupta hiç etkin olmayan dünyanın kendi ekseninde dönme gücü, ekvatorda fazlasıyla belirgin olduğu için nesnelerde dünyadan uzaklaşma eğilimleri meydana getirir ve böylelikle daha hafif olurlar.”

“Nasıl yani?” dedi Johnson, “cidden dünyanın her yerinde ağırlığımız aynı değil mi?”

“Hayır, Johnson, Newton kanununa göre cisimler kütleleriyle doğru, aralarındaki mesafenin karesiyle ters orantılı birbirlerini çeker. Burada daha ağırım çünkü çekim merkezine daha yakıyım, başka bir gezegende gezegenin kütlesine göre daha ağır veya hafif olabilirim.”

Bell, “Öyle mi? Ya ayda?..” diye sordu.

“Liverpool’da yüz kilo geliyorum, ayda ise on altı kilodan fazla gelmem.”

“Peki ya güneşte?”

“Ah! Güneşte iki bin beş yüz kilodan fazla gelirim.”

“Ulu Tanrım!” dedi Bell, “o zaman bacaklarınızı kaldırmak için bir kaldıraç gerekecek.”

Doktor, Bell’in şaşkınlığına gülerek, “Muhtemelen,” diye yanıtladı, “ama burada fark çok hissedilir derecede değil ve Bell bacak kaslarına uygulayacağı aynı güçle Mersey Limanında sıçrayacağı yüksekliğe burada da sıçar.”

Hâlâ şaşkınlığı geçmeyen Bell, “Peki ya güneşte?” diye tekrarlıyordu.

Doktor, “Dostum, tüm bunlarda çıkaracağımız sonuç şu, burada iyiyiz ve başka yerlere atlamak gereksiz,” dedi.

Altamont, “Biraz önce belki de dünyanın merkezine bir yolculuğa teşebbüs etmenin vakti gelmiştir diyordunuz, böyle bir yolculuk yapmak kimsenin aklına gelmedi mi?” dedi.

“Evet ve kutupla ilgili söyleyeceklerimi bununla bitireyim. Dünyada hipotezleri ve hayalleri bu kadar çok meşgul eden başka bir yer yok. Kozmografya konusunda çok cahil olan eski insanlar Hesperides* bahçesini oraya yerleştirdi. Ortaçağda dünyanın kutuplara yerleştirilen pimler tarafından taşındığı ve onların üzerinde döndüğü varsayılıyordu ama kutup dairesi üzerinde kuyruklu yıldızların serbestçe hareket ettiği görülünce bu tür iddiaları terk etmek zorunda kaldılar. Daha sonra Bailly adlı bir Fransız astronomu, Platon’un sözünü ettiği kayıp uygarlığın halkı Atlantislielerin burada yaşamış olduklarını iddia etti. Nihayet günümüzde kutuplarda çok

* Hesperidlerin bahçeleri altın elmalar veren ağaçlarıyla ünlüdür -çn.

büyük bir deliğin olduğu, kuzey ışıklarının oradan çıktığı ve aynı delikten yerkürenin içine girilebileceği iddia edildi, sonra boş kürenin içinde Plüton ve Prosperine adlı iki gezegen ve maruz kaldığı ağır basınç sonucu oluşan ışıklı bir havanın varlığı hayal edildi.”

Altamont, “Tüm bunlar söylendi mi?” diye sordu.

“Ve yazıldı, hem de ciddi ciddi. Vatandaşlarımızdan biri olan Kaptan Synnes, Humphry Davy, Humboldt ve Arago’ya bu yolculuğu denemeyi teklif etti! Ama bu bilim insanları reddetti.”

“İyi yapmışlar.”

“Aynı fikirdeyim. Her neyse, gördüğünüz gibi dostlarım, kutup bölgesi hakkında hayal gücü serbestçe bol bol üretim yaptı, ama er ya da geç basit gerçekliğe geri dönmek gerekir.”

Fikrini değiştirmeyen Johnson, “Zaten bunları ileride görürüz,” dedi.

Yaşlı denizcinin ikna olmadığını gören doktor gülümseyerek, “O halde yarın yola çıkıyoruz,” dedi, “eğer dünyanın merkezine gitmek için özel bir giriş varsa hep beraber gideriz.”

Hatteras Dağı

Bu yararlı konuşmanın ardından herkes mağara-ya elinden geldiğince yerleşip uykuya daldı.

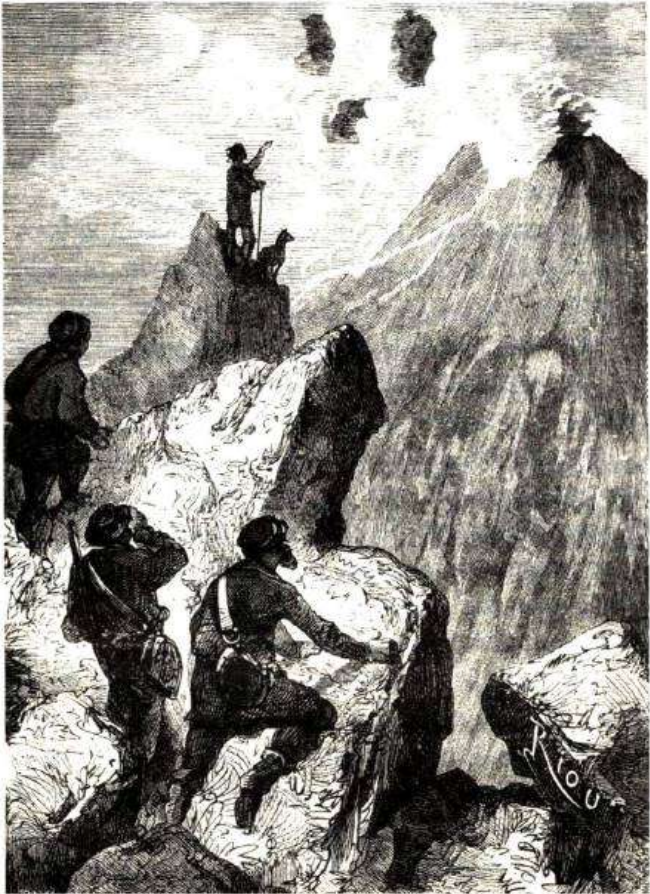
Hatteras dışında herkes. Bu olağanüstü adam niçin uyumuyordu?

Hayatının amacına ulaşmamış mıydı? Çok arzu ettiği cesur projeyi gerçekleştirmemiş miydi? Bu ateşli kalp o kadar çalkantıdan sonra niçin sakinleşmiyordu? Hatteras'ın projelerini gerçekleştirdikten sonra sınırlarının gevşeyip rahatlamasını ve bir tür bitkinlik duymasını beklememiz gerekmiyor muydu? Başarıdan sonra doğal olarak her zaman tatmin edilmiş arzuları izleyen şu hüznün duygusuna kapılması gerekirdi.

Ama hayır. Daha fazla coşmuş görünüyordu. Bununla beraber onu bu kadar ateşli kılan geri dönme düşüncesi değildi. Hâlâ daha ileri mi gitmek istiyordu? Gezgin tutkusunun hiçbir sınırı yok muydu? Tüm Dünyayı dolaştığı için artık Dünya ona küçük mü geliyordu?

Her halükârda Hatteras uyuyamadı. Ve bu sırada dünyanın kutbunda geçirilen bu ilk gece berrak ve sakindi. Adada kesinlikle hiçbir canlı yaşamıyordu. Alevler içindeki atmosferde tek bir kuş, küller içindeki zemininde tek bir hayvan, fokurdayan sularında tek bir balık yoktu. Sadece tepesinin üzerindeki sıcak duman sütununu etrafa dağıtan dağın boğuk homurtuları duyuluyordu.

Bell, Johnson, Altamont ve doktor uyandıklarında Hatteras'ı yanlarında göremedi. Endişeyle mağaradan çıktılar ve kaptanın bir kayanın üzerinde ayakta durduğunu fark ettiler. Volkanın zirvesine diktiği bakışlarını bir an bile ayırmıyordu. Ellerinde aletleri vardı, dağın konumunu tam olarak ölçmek için buraya geldiği açıkça belliydi.

Kaptanın bir kayanın üzerinde ayakta durduğunu fark ettiler.

Doktor ona doğru ilerledi ve bu düşünceli halinden çekip çıkarana kadar birçok kez seslendi. Nihayet kaptan doktorun farkına vardı.

“Yola çıkalım!” dedi doktor, bir yandan da dikkatli bir gözle onu inceliyordu, “adamızın etrafında bir tur atalım, son bir yolculuk için hepimiz hazırız.”

“Son kez,” dedi Hatteras yüksek sesle rüya gören birinin ses tonuyla, “evet, gerçekten de sonuncusu.” Ve ateşli bir şekilde devam ederek, “Aynı zamanda da en harikası.”

Böyle konuşurken içindeki kaynamayı sakinleştirmek için ellerini alnında gezdirdiyordu.

Bu sırada Altamont, Johnson ve Bell onun yanına geldi, Hatteras içinde bulunduğu halüsinasyon durumundan çıkmış gibiydi.

“Dostlarım,” dedi heyecanlı bir sesle, “dostlarım, cesaretinize teşekkür ederim, azminize teşekkür ederim, bizim bu topraklara ayak basmamızı sağlayan insanüstü çabanıza teşekkür ederim.”

Johnson, “Kaptan, biz yalnızca emirlere uyduk, bu şeref sadece size ait,” dedi.

Hatteras coşkun bir içtenlikle, “Hayır! Hayır!” diye devam etti, “benim kadar sizlere de ait, bizim kadar Altamont’a, doktora ait. Kalbimi ellerinize teslim ediyorum. Mutluluk ve minnet duygusunu içinde tutamayarak patlayacak hale geldi.”

Hatteras kendini çevreleyen yiğit yoldaşlarının ellerini sıkıyordu. Bir o tarafa bir bu tarafa gidip geliyordu, kendine hâkim olamıyordu.

Bell, “Biz sadece bir İngilizize düşen görevi yaptık,” dedi.

“Dostluk görevimizi,” diye yanıtladı doktor.

Hatteras içinde bulunduğu halüsinasyon durumundan çıkmış gibiydi.

“Evet,” diye devam etti Hatteras, “ama bu görevi herkes yerine getiremedi. Bazıları buna dayanamadı. Ama yine de ihanet edenleri ve ihanet edenlerin peşinden gidenleri affetmek gerek. Zavallılar! Onları affediyorum. Anlıyor musunuz doktor?”

Hatteras’ın coşkusundan ciddiye başlayan doktor, “Evet,” diye yanıtladı.

Kaptan devam ederek, "Ayrıca bu kadar uzaklarda aradıkları serveti kaybetmelerini de istemiyorum. Hayır! Verdiğim sözlerde bir değişiklik olmayacak ve zengin olacaklar... Tabii İngiltere'ye dönebilirlerse!"

Hatteras'ın bu sözleri söylerken ses tonundan duygulanmamak zordu.

Johnson şaka yapmaya çalışarak, "Ama kaptan sanki vasiyetinizi yazıyor gibisiniz," dedi.

Hatteras çok ciddi bir tonla, "Belki," diye yanıtladı.

"Ama önünüzde büyük bir onurla yaşayacağınız güzel ve uzun bir hayat var," dedi yaşlı denizci.

"Kim bilir?" dedi Hatteras.

Bu sözlerin ardından uzun bir sessizlik oldu. Doktor bu son sözlerin anlamını yorumlamaya korkuyordu.

Ama kısa süre sonra Hatteras sözlerine açıklık getirdi, zar zor hâkim olabildiği aceleci bir sesle şöyle devam etti: "Dostlarım beni dinleyin. Bura ya kadar çok şeyler başardık ancak daha yapılacak çok şey var."

Kaptanın yoldaşları derin bir şaşkınlıkla birbirlerine baktı.

"Evet, biz kutup topraklarındayız ama kutbun tam üzerinde değiliz."

Altamont, "Nasıl yani?" dedi.

Bunu tahmin etmeye çekinen doktor, "Aman Tanrım!" diye bağırdı.

Hatteras kararlılıkla, "Evet!" diye devam etti, "ben bir İngilizin dünyanın kutbuna ayak basacağını söyledim, evet söyledim ve bir İngiliz bunu yapacak."

“Nasıl?” dedi doktor.

Hatteras gittikçe artan bir heyecanla devam ederek, “Biz bu bilinmeyen noktadan hâlâ kırkbeş saniye uzaktayız ve o neredeyse ben oraya gideceğim!” dedi.

“Ama orası volkanın zirvesi,” dedi doktor.

“Gideceğim.”

“Erişilmez bir tepe.”

“Gideceğim.”

“Ateşler içinde geniş bir krater.”

“Gideceğim.”

Hatteras’ın bu son sözleri nasıl güçlü bir inançla söylediğini anlatabilmek imkânsızdı. Dostları donup kalmıştı, ateş püsküren dağa korkuyla bakıyorlardı.

Bunun üzerine doktor söz aldı, ısrar etti, Hatteras’ı projesinden vazgeçirmeye çalıştı, aklına gelebilecek her şeyi söyledi, alçakgönüllülükle yalvardı, dostça tehdit etti, ama “kutup çılgınlığı” diye adlandırılacak türden bir çılgınlığa kapılan kaptanın ateşli ruhunda bir etki yaratamadı.

Felaketine koşan bu çılgını durdurmak için zor kullanmaktan başka bir yol yoktu. Ama bunun ağır sonuçlar doğurabileceğini öngören doktor ancak son çare olarak buna başvurmaya karar verdi.

Öte yandan aşılması imkânsız fiziki engeller karşısında Hatteras’ın projesinden vazgeçmesini umuyordu.

“Madem öyle o halde biz de sizi takip ediyoruz,” dedi.

“Evet,” dedi kaptan, “ama dağın yamacının yarısına kadar, daha uzağa değil. Keşfimizin gerçekliği-

ni kanıtlayan tutanağının bir nüshasını İngiltere'ye götürmeniz gerekmiyor mu? Ya..."

"Ama..."

"Karar verilmiştir," dedi Hatteras kesin bir tonla, "dostların ricaları yeterli olmadığına göre kapitan emrediyor."

Doktor daha fazla ısrar etmek istemedi, küçük grup bir süre sonra zor bir tırmanış için gerekli malzemeleri alarak en önde yürüyen Dük'le birlikte yola çıktı.

Gökyüzü parlıyordu. Termometre elli iki dereceyi (+11° santigrat) gösteriyordu. Atmosfere bu yüksek derecedeki enleme özgü berraklık hâkimdi. Saat sabahın sekiziydi.

Hatteras cesur köpeğiyle birlikte önden yürüyordu; Bell, Altamont, doktor ve Johnson onu takip ediyordu.

Johnson, "Korkuyorum," dedi.

Doktor, "Hayır, hayır, korkacak bir şey yok, biz yanındayız," diye yanıtladı.

Ne tuhaf bir adacıktı. Ve onun yenilik, gençlik kokan yapısı nasıl tarif edilebilirdi? Bu volkan yaşlı bir volkana benzemiyordu, jeologlar oluşumunun yakın bir tarihte gerçekleştiğini söyleyebilirdi.

Birbirine tutunmuş kayalar bir denge mucizesi sayesinde bir aradaydı. Dağ gerçekte yüksekte düşmüş kayaların yığılmasından başka bir şey değildi. Toprak yoktu, bitki örtüsü izine rastlanmıyordu, herhangi bir yosun, cılız bir liken bile yoktu. Kraterin kustuğu karbon asiti, ne suyun hidrojeniyle ne de ışığın etkisiyle organize maddeler oluşturabileceği amonyak bulutlarıyla birleşecek zamanı henüz bulamamıştı.

Denizde kaybolmuş bu ada varlığını volkanın üst üste biriken atıklarına borçluydu, yerküredeki birçok dağ böyle oluşmuştu, bağrından fışkıranlar, oluşumlarına yetmişti. Tıpkı Etna'nın kustuğu lavların kendi kütlesinden çok daha fazla olması gibi, yine tıpkı Napoli yakınlarındaki yirmi dört saat içinde lav külçelerinden Monte-Nuovo'nun oluşması gibi.

Kraliçe Adasını oluşturan bu kaya yığınının toprağın derinliklerinden çıktığı ortadaydı, magmadan oluştuğunu gösteren tüm karakteristik unsurları en belirgin şekilde taşıyordu. Şu an bulunduğu yerde, daha önceleri yerkürenin ilk günlerinde su buharlarının yoğunlaşması sonucu oluşmuş uçsuz bucaksız bir deniz vardı ama eski ve yeni dünyanın volkanları söndükçe, daha doğrusu tıklandıkça yerlerini ateş kusan yeni kraterler aldı.

Gerçekten de dünya küre şeklindeki büyük bir kazana benzetilebilir. Orada merkezinde yanan ateşin etkisiyle binlerce atmosferlik basınca sahip ve eğer dışarıya yerleştirilmiş bu supaplar olmasa yerküreyi patlatacak devasa miktarda buhar birikir.

İşte bu supaplar volkanlardır, biri kapandığında diğeri açılır, muhtemelen basıklaşma yüzünden yer kabuğunun daha ince olduğu kutup bölgelerinde kütlenin su yüzeyine çıkarak birdenbire volkan oluşturması hiç de şaşırtıcı değildir.

Doktor, Hatteras'ı izlerken bir yandan da bu garip özelliklere dikkat ediyordu, adım attığı yerler İzlanda'daki siyenit ve granitlere benzeyen püskürmüş kayalar, volkanik delikli taşlar magmadan oluşmuş süngertaşı ve külle kaplıydı.

Adacığın neredeyse modern zamanlarda ortaya çıktığını düşünmesinin nedeni tortuların oluşmasına henüz zaman bulamamasıydı.

Su da yoktu. Eğer Kraliçe Adası birkaç yüzyıldan beri var olmuş olsaydı, tıpkı diğer volkanların çevresinde olduğu gibi termal sular fışkırırdı. Oysa tek bir sıvı molekül olmadığı gibi, lav derelerinden yükselen buharlarda da kesinlikle su bulunmuyordu.

Anlaşılabileceği üzere bu adanın oluşumu yeniydi ve tıpkı bir gün nasıl ortaya çıkmışsa, başka bir gün de aynı şekilde okyanusun dibine gömülebilirdi.

Yukarıya doğru çıktıkça tırmanış güçleşiyordu, dağın yamaçları dikey olarak birbirine yaklaşıyordu ve heyelanlardan sakınmak için tedbiri elden bırakmamak gerekiyordu. Kül sütunları sıklıkla yolcuların etrafında çember oluşturup onları boğulma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyor veya lav selleri yollarını kesiyordu. Bazı düz zeminlerde lav derelerinin yüzeyi soğuyup sertleşmişken, oluşan kabuğun altından kaynayan lavlar akıyordu. Aniden bu kaynar maddenin içine düşmemek için herkesin bastığı yere dikkat etmesi gerekiyordu.

Krater zaman zaman alevler içindeki gazların arasında, kızarmış büyük kayalar kusuyordu. Bu kütlelerin bazıları havada bomba gibi patlıyor ve parçaları çok büyük bir alana yayılıyordu.

Bu tırmanışın nasıl sayısız tehlikeler barındırdığı ve buna kalkışmanın ne büyük bir delilik olduğu ortadaydı.

Kısa süre sonra karşılarına yaklaşık on adım genişliğinde platoya benzeyen ve etrafı ateşten bir nehir tarafından çevrilmiş daire şeklinde bir kaya

çıktı, bu kızgın nehir daha yukarıdaki bir kayanın kenarında ikiye ayrılıyordu ve Hatteras büyük bir cüretle, oluşan bu daracık tek geçitten sızdı.

Orada durdu ve yoldaşları da yanına gelebildi. Bakışlarıyla aşılacak mesafeyi hesaplıyor gibiydi, kratere, yani matematiksel kutup noktasına olan uzaklığı yatay olarak iki yüz metreden fazla değildi, ama dikey olarak bin beş yüz adım daha tırmanmak gerekiyordu.

Üç saattir tırmanıyorlardı, Hatteras yorulmuşa benzemiyordu, yoldaşlarınınnsa gücü tükenmişti.

Volkanın zirvesi erişilmez gibiydi. Doktor her ne pahasına olursa olsun Hatteras'ın daha yükseğe çıkmasını engellemeye karar verdi. Önce onu tatlılıkla ikna etmeye çalıştı ama kaptanın coşkusu onu kendinden geçirecek boyutlara ulaşmıştı, yol boyunca gittikçe artan çılgınlığının tüm belirtilerini göstermişti ve onu tanıyan, hayatının çeşitli dönemlerinde ona eşlik eden biri buna şaşırmasdı. Hatteras okyanustan yükseldikçe aşırı coşkunu artırıyordu, dağla birlikte büyüdüğüne inanıyordu.

Doktor, "Hatteras yeter! Artık daha fazla dayanacak gücümüz kalmadı," dedi.

Kaptan tuhaf bir sesle, "O zaman siz burada kalın, ben daha yukarı gideceğim," dedi.

"Hayır! Bu yaptığınız şey gereksiz. Siz şu an zaten dünyanın kutbundasınız."

Şuursuz adam, "Daha yukarı! Daha yukarı!" diye tekrarlıyordu.

"Hayır! Daha fazla katlanamaya..."

Doktor daha sözlerini bitirmeden Hatteras insanüstü bir çabayla lav nehrini aştı ve artık yoldaşlarının erişemeyeceği bir noktadaydı.

Arkadaşları bir çığlık attı, Hatteras'ın lav seline düştüğünü sanıyorlardı ama kaptan öbür tarafa sıçramayı başarmıştı, ondan ayrılmak istemeyen köpeği Dük de onu takip etti.

Bir duman perdesinin ardında kayboldu ve o uzaklaşırken gittikçe zayıflayan sesi duyuldu.

“Kuzeye! Kuzeye!” diye bağınyordu, “Hatteras Dağının tepesine! Hatteras Dağını unutmayın!”

Onu takip etmek düşünülecek bir şey değildi, onun delilere özgü bir beceri ve şansla geçtiği bu yerden düşme ihtimali yirmi kat fazlaydı, bu lav selini geçmek veya çevresinden dolanmak mümkün değildi. Altamont boş yere geçmeyi denedi, bunu yaparken ölebilirdi, arkadaşları zorlukla ona engel oldu.

“Hatteras! Hatteras!” diye bağırdı doktor.

Ama kaptan yanıt vermedi ve dağlarda sadece Dük'ün belli belirsiz duyulan havlamaları yankılandı.

“Hatteras! Hatteras!” diye bağırdı doktor.

Bununla birlikte duman sütunlarının ve kül yağmurlarının arasında zaman zaman Hatteras'ı görebiliyorlardı. Bu duman anaforunun arasından bazen kolu bazense kafası belirliyordu. Sonra kayboluyor ve daha yüksekte bir kayaya tutunmuş olarak yeniden belirliyordu. Havalanan bir nesnenin alışılmadık hızıyla bedeni küçülüyordu. Yarım saat sonra neredeyse iki kat küçülmüş gibi görünüyordu.

Atmosfer volkanın boğuk sesleriyle kaplıydı, dağ kaynayan bir kazan gibi homurdanıyor ve yanıkılanıyordu, yamaçlarının sarsıldığı hissediliyordu. Hatteras hâlâ tırmanıyordu. Dük onu izliyordu.

Zaman zaman arkasındaki zeminde kaymalar oluyor, birkaç büyük kaya düşüş sırasında gittikçe hızlanarak tepeciklerden sekiyor ve kutup okyanusunun dibine gömülüyordu.

Hatteras dönüp bakmıyordu bile. Sırgını bir bayrak direği gibi kullanarak İngiliz bayrağını ona bağlamıştı. Dehşet içindeki yoldaşları tek bir hareketini bile gözden kaçırmıyordu. Cüssesi yavaş yavaş mikroskobik bir düzeye inmişti, Dük büyük bir fare boyutlarında görünüyordu.

Bir an rüzgâr onların üzerine geniş bir alev perdesi üfürdü. Doktor endişe dolu bir çığlık attı ama Hatteras bayrağını sallayarak yeniden belirdi.

Bu ürkütücü tırmanış gösterisi bir saatten fazla sürdü. Oynak kayalarla, bu imkânsızın kahramanının yarı beline kadar battığı kül birikintileriyle yapılan bir saatlik mücadele. Bazen kendini yukarı çekmek için belini dağın çıkıntılılarına dayayıp dizinden destek alarak, bazen de elleriyle keskin bir kayaya asılıp bir tutam kuru ot gibi rüzgârda sallanarak.

Hatteras dönüp bakmıyordu bile.

Nihayet volkanın zirvesine, kraterin ağzına ulaştı. Bunun üzerine doktor, artık hedefine ulaşmış zavallının belki geri döneceğini ve artık geri dönüşün tehlikelerinden başka tehlikelere maruz kalmayacağını umdu. Son bir çığlık attı.

“Hatteras! Hatteras!”

Doktor öyle bir çağrı yapmıştı ki Amerikalı ruhunun derinliklerine kadar sarsıldı.

Altamont, “Onu kurtaracağım,” diye bağırdı.

Sonra içine düşme tehlikesini göze alıp lav selini bir sıçrayışta geçerek kayaların arasında gözden kayboldu.

Clawbonny onu durdurmaya zaman bulamamıştı.

Bu sırada dağın zirvesine ulaşan Hatteras, kraterin ağzının üzerinde bulunan bir kayada ilerliyordu. Etrafında taşlar yağıyordu. Dük hâlâ onu takip ediyordu. Zavallı hayvan uçuşunun baş döndürücü çekimine kapılmış gibiydi. Hatteras kızıl yansımalarla aydınlanmış bayrağını sallıyor, kraterin nefesi etaminin kırmızı fonunda uzun kıvrımlar oluşturunuyordu.

Hatteras bir eliyle bayrağı sallıyordu, diğeriyle de göksel kürenin kutup noktasını gösteriyordu. Bu arada tereddüt ediyor gibiydi. Yerkürenin tüm meridyenlerinin birleştiği matematik noktayı arıyor büyük bir inatla oraya ayak basmak istiyordu.

Birdenbire ayağının altındaki kaya düştü. Hatteras kayboldu. Yoldaşlarının korkunç çığlığı dağın tepesine kadar ulaştı. Bir saniye, bir yüzyıl geçti. Clawbonny arkadaşının kaybolduğunu ve volkanın derinliklerine ebediyen gömüldüğünü sandı. Ama Altamont oradaydı, aynı zamanda

Dük de. Adam ve köpek uçuruma düşen zavallıyı tam zamanında yakalamıştı. Hatteras kurtulmuştu, kendine rağmen kurtulmuştu ve yarın saat sonra *Forward*'ın kaptanı tüm bilincini yitirmiş halde ondan umudunu kasen dostlarının kollarında dinleniyordu.

Kendine geldiğinde doktor sessiz bir endişeyle onun bakışlarını inceledi. Ama ona yanıt vermeyen bu bakışlar tıpkı görmeden bakan bir körün gözleri gibi bilinçsizdi.

Johnson, "Yüce Tanrım! Kör oldu," dedi.

"Hayır!" diye yanıtladı Clawbonny, "hayır! Zavallı dostlarım, biz sadece Hatteras'ın bedenini kurtardık. Ruhu bu volkanın tepesinde kaldı. Bilinci öldü."

Altamont ve Johnson yıkılmıştı, "Delirdi mi?"

Doktor, "Evet, delirdi," dedi.

Ve gözlerinden iri iri yaşlar boşandı.

26

Güneye Dönüş

Kaptan Hatteras'ın maceralarının bu hüzünlü sonundan üç saat sonra Clawbonny, Altamont ve iki tayfa volkanın eteğindeki mağarada toplanmıştı.

Clawbonny'ye ne yapılması gerektiğine dair fikirleri soruldu.

“Dostlarım,” dedi, “Kraliçe Adasında daha fazla kalamayız, önümüzde açık bir deniz var, yeterli miktarda erzağımız var, buradan çıkıp acilen Tanrı'nın Lütful Kalesine ulaşmalıyız, gelecek yaza kadar kışı orada geçiririz.”

“Katılıyorum,” diye yanıtladı Altamont, “rüzgâr müsait, hemen yarın denize açılırsınız.”

Gün büyük bir hüzünle geçti. Kaptanın deliliği uğursuz bir işaretti. Johnson, Bell, Altamont geri dönüş hakkındaki düşüncelerini söylediğinde yüzüstü bırakılmış olmalarından, bu kadar uzakta olmalarından dolayı içlerine büyük bir korku düşmüştü. Hatteras'ın atılğan ruhunun eksikliği hissediliyordu. Bununla birlikte enerjik insanlar olduklarından, elementlere karşı yeniden savaşılmaya ve eğer kendilerini zayıf hisse iderlerse kendileriyle de mücadele etmeye hazırlanı yorlardı.

Ertesi gün, 13 temmuz cumartesiydi, kamp geçreçleri yüklendi ve kısa sürede yola çıkmak için her şey hazırlanmıştı.

Ama bu kayalığı bir daha asla dönmemesine terk etmeden önce doktor, Hatteras'ın arzusuna uymak için kaptanın adaya çıktığı yere bir piramit yaptı, bu piramit fark edilmesi kolay olması için üst üste konulan büyük taşlardan ibaretti, tabii volkanın patlamaları zarar vermezse.

Bell yan yatmış bir taşın üzerine basitçe şunları kazıdı:

JOHN HATTERAS

1861

Tutanağın bir nüshası çok iyi kapanmış teneke bir silindire konarak bu büyük keşfe şahitlik etmek üzere piramitin içine yerleştirildi ve bu ıssız kayalığa terk edildi.

Daha sonra dört adam ve kaptan -ruhsuz zavallı bir vücut- ve onun hüzünlü köpeği sadık Dük, geri dönüş yolculuğu için tekneye bindi. Sabah saat ondu. Çadırın beziyle yeni bir yelken yapmışlardı. Arkasına rüzgârı alan şalupa Kraliçe Adasını terk etti ve akşam olduğunda sırasının üzerinde ayakta olan doktor ufukta parıldayan Hatteras Dağına son bir veda gönderdi.

Denizi geçmeleri çok süratli oldu, tamamen buzdan arınmış deniz kolay bir yolculuk yapmalarını sağladı, sanki kutuptan kaçmak ona yaklaşmaktan daha kolaydı.

Ama Hatteras çevresinde olup bitenleri anlayacak durumda değildi, şalupada bakışları sönmüş, göğsünde çaprazlamasına duran kollarıyla sessizce yatıyordu, Dük de onun ayaklarının dibine uzanmıştı. Doktor boş yere onunla konuşmaya çalışıyordu. Hatteras onu duymuyordu.

JOHN HATTERAS, 1861.

Kırk sekiz saat boyunca rüzgâr çok elverişli esti ve deniz fazla çalkantılı değildi. Clawbonny ve yoldaşları kendilerini kuzey rüzgârına emanet etti.

15 temmuzda güneydeki Altamont Limanını gördüler, ama kutup okyanusunda kıyının her tarafı buzlardan arınmış olduğu için Yeni Amerika

topraklarını kızakla geçmektense deniz yoluyla etrafından dolaşıp Victoria Koyuna ulaşmaya karar verdiler.

Bu yol daha hızlı ve daha kolaydı. Gerçekten de yolcuların kızakla on beş günde geçtiği bu alanı geçmek deniz yoluyla en fazla sekiz gün sürdü, sayısız fiyortlardan oluşan sahilin girinti ve çıkıntılarını izleyerek 23 temmuz pazartesi akşamı Victoria Koyuna ulaştılar.

Şalupa kıyıya sağlamca demir attı ve hepsi birden Tanrı'nın Lütфу Kalesine koştu. Ama karşılarında büyük bir yıkım duruyordu. Doktorun Evi, depolar, cephanelik ve surlar güneş ışınlarının etkisiyle yok olmuştu, erzaklar da vahşi hayvanlar tarafından talan edilmişti.

Hüzünlü ve hayal kırıklığı yaratan bir görüntüydü.

Gemicilerin erzakları neredeyse bitmek üzereydi ve eksikliklerini Tanrı'nın Lütфу Kalesinden tamamlamayı hesap ediyorlardı. Kışı burada geçirmelerinin imkânsızlığı ortadaydı. En iyi kararları hızla vermeye alışık insanlar olarak en kısa yoldan Baffin Denizine gitmeye karar verdiler.

"İzleyebileceğimiz başka bir yol yok," dedi doktor, "Baffin Denizi altı yüz milden daha az mesafede, şalupanın içinde yüzebileceği kadar su kalana dek denizde yol alabiliriz, Jones Boğazına gidip oradan Danimarka yerleşkelerine ulaşabiliriz."

Altamont, "Evet, ne kadar erzak kalmışsa toplayalım ve yola çıkalım," dedi.

İyice arayarak şuraya buraya dağılmış birkaç kasa pastırma ve yıkımdan kurtulmuş iki fıçı konserve et buldular. Toplamda altı haftalık erzak

ve yeterli miktarda barutları vardı. Tüm bunlar düzgünce bir araya getirildi, gün ışığından faydalanarak şalupayı kalafatlayıp elden geçirdiler ve ertesi gün, 24 temmuzda tekrar denize açıldılar.

Kara seksen üçüncü enlemden doğuya kıvrınılıyordu. Baffin Denizinin kıyı hattını oluşturan ve Grinnel toprakları olarak bilinen Ellesmere ve kuzey Lincoln'la birleşme ihtimali vardı. Bu yüzden tıpkı Lancastre Boğazı gibi Jones Boğazının da iç denizlere açıldığını varsaymak kesinlikle mümkündü.

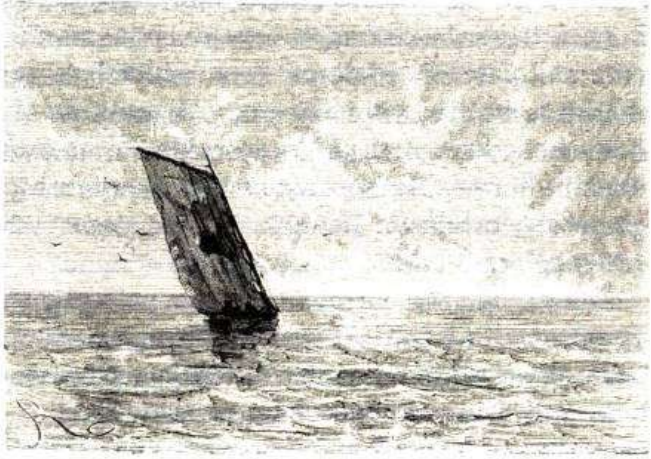
Şalupa büyük bir güçlkle karşılaşmadan yol alıyordu, yüzen buzlardan kolaylıkla kaçınıbiliyordu. Doktor muhtemel gecikmeleri öngörerek yoldaşlarının günlük yiyeceklerini yarıya indirmişti ama fazla yorulmadıkları için sağlıkları iyiydi.

Zaten birkaç el ateş etme fırsatları da karşılarına çıkmıştı; vurdukları ördekler, kazlar ve yağmur kuşları onlara taze ve sağlıklı yiyecekler sağlamıştı. Su ihtiyaçlarına gelince, yolda karşılarına çıkan tatlı su buzlarından kolayca sağlıyorlardı, zira kıyıdan uzaklaşmamaya özen gösteriyorlardı, şalupa onların açık denizde yolculuk etmelerine elverişli değildi.

Yılın bu döneminde termometre sürekli donma noktasının üzerinde seyrediyordu, hava sıklıkla yağmurlu devam ettikten sonra kar yağışı başlamış ve daha karanlık bir hal almıştı, güneş ufka daha yakın geçmeye başlamıştı ve her gün ufkun altına daha çok giriyordu. 30 temmuzda yolcular güneşi ilk kez tamamen gözden kaybetti, yani birkaç dakikalığına gece oldu.

Bununla birlikte şalupa iyi yol alıyordu ve bazen yirmi dört saatte altmış altmış beş mil yol

alacak kadar hız yapıyordu, bir dakika bile durmuyorlardı, bu dar sular birbirlerine yapışmakta gecikmeyecekti ve eğer karadan gitmek zorunda kalırlarsa aşılacak ne büyük engellerle karşılaşacaklarını iyi biliyorlardı, şurada burada genç buzlar oluşuyordu. Yüksek enlemlerde kış, yazın yerini aniden alıyordu, burada ne ilkbahar ne de sonbahar vardı, ara mevsimler yoktu. O halde acele etmeleri gerekiyordu.

Şalupa iyi yol alıyordu.

31 temmuzda güneş battığı sırada hava berrak olduğu için ilk kez tepelerinde yıldızlar görüldü. O günden itibaren sürekli sisli hava denizde yol almayı çok zorlaştırdı.

Doktor kış belirtilerinin arttığını görerek çok endişeleniyordu, Sör John Ross'un gemisini terk ettikten sonra Baffin Denizine ulaşabilmek için nasıl güçlüklerle karşılaştığını biliyordu ve hatta bu cüretkâr denizci buzdan geçmeyi ilk denemesinin ardından gemisine dönerek dördüncü

yılında da kışlamak zorunda kalmıştı ama en azından kötü mevsimden korunacağı bir sığınacağı, erzakı ve yakacağı vardı. Eğer böyle bir felaket *Forward*'dan hayatta kalanların başına gelirse, eğer durup geri dönmek zorunda kalırlarsa ölürlerd, doktor endişelerini yoldaşlarıyla paylaşmadı, ama doğuya mümkün olduğunca hızlı gitmek için onları zorladı.

Nihayet 15 ağustosta, otuz günlük yeterince hızlı bir deniz yolculuğundan sonra, geçitlerde biriken buzlarla kırk sekiz saatlik boğuşmanın, cılız şalupalarını yüzlerce kere tehlikelere atmanın ardından gemiciler durmak zorunda olduklarını, daha ileri gidemeyeceklerini anladı; denizin her tarafı donmuştu ve termometrenin gösterdiği ortalama sıcaklık, on beş dereceydi (-9° santigrat).

Öte yandan tüm kuzeyde ve doğuda dalgaların yıpratmasıyla yuvarlaklaşan ve düzleşen taşlara bakarak bir sahilin yakınlarda olduğu anlaşılabilirdi, tatlı su buzlarına da sıkça rastlanıyordu.

Altamont büyük bir hassasiyetle ölçümlerini yaptı ve enlemin 77 derece 15 dakika, boylamın da 85 derece 02 dakika olduğunu belirledi.

Doktor, "İşte tam olarak pozisyonumuz şu; kuzey Lincoln'a ulaşmış bulunuyoruz, tam olarak Eden Burnuna, Jones Boğazına giriyoruz. Şansımız yaver gitseydi Baffin Denzine kadar buzlardan arınmış bir denizde yolculuk ederdik. Ama durumumuzdan şikâyet etmemize gerek yok. Eğer zavallı Hatteras başlarda böyle kolay bir denizle karşılaşıyaydı kutba çabucak ulaşırdı. Mürettebatı onu terk etmez ve haddinden fazla

üzerine gelen korkunç kaygılar yüzünden aklını yitirmezdi," dedi.

Altamont, "O zaman yapılacak tek şey var, şalupayı bırakıp kızakla Lincoln'ün doğu kıyılarına ulaşmak," dedi.

"Şalupayı bırakıp kızıağı almak tamam," diye yanıtladı doktor, "ama Lincoln'ü geçmek yerine buzların üzerinden Jones Boğazını aşıp kuzey Devon'a gitmeyi öneriyorum."

Altamont, "Peki niçin?" diye sordu.

"Çünkü Lancastre Boğazına yaklaştıkça balina gemilerine rastlama şansımız artar."

"Haklısınız doktor ama buzların henüz bizim geçmemize izin verecek kadar sertleşip tek parça haline gelmediklerinden korkuyorum."

"Deneriz," diye yanıtladı Clawbonny.

Şalupa boşaltıldı, Bell ve Johnson kızıağın parçalarını tekrar birleştirdi, tüm parçaları iyi dutumdaydı, ertesi gün köpekler kızıağa koşuldu ve buz tarlasına ulaşmak için sahili izleyerek yola koyuldular.

Ondan sonra çok kez betimlenen yorucu ve yavaş bir yolculuk yeniden başladı. Altamont buzun durumundan korkmakta haklıydı, Jones Boğazını geçemediler ve Lincoln Kıyısını takip etmeleri gerekti.

21 ağustosta yolcular çaprazlamasına ilerleyerek Glacier Boğazının girişine vardı, oradan buz tarlasında ilerleme riskini göze alarak Coborg Adasına ulaştılar, orayı da kar tipisi altında iki günde geçtiler.

Ondan sonra buz tarlasının üzerinde daha kolay bir yol tuttular ve nihayet 24 ağustosta kuzey Devon'a ayak bastılar.

Doktor, “Şimdi geriye sadece bu bölgeyi geçip Lancastre Boğazının girişindeki Warender Burnuna ulaşmak kaldı,” dedi.

Ama hava korkunç ve çok soğuk bir hal almıştı, kar fırtınaları ve anafolar kışlık şiddetlerine kavuşmuştu, yolcular güçlerinin sonuna geldiklerini hissediyordu. Erzakları bitiyordu ve köpekleri yaptıkları işe göre beslemek için herkes çeyrek tayınla yetiniyordu.

Zeminin yapısı yolculuğu iyice yorucu hale getiriyordu; kuzey Devon arazisi çok engebeliydi, bir yandan doğanın iyice azmış elementleriyle mücadele ederken, bir yandan da geçilmesi neredeyse imkânsız boğazlardan geçerek Trauter Dağlarını aşmaları gerekiyordu. Kızak, insanlar ve köpekler birçok kez ölümden döndü, kutup yolculuğunun yorgunluğuna bu denli alışık ve bu kadar tecrübeli küçük grubu bir umutsuzluk duygusu kapladı. Bu zavallı insanlar farkına varmadan fiziken ve ruhen yıpranmıştı, on sekiz ay boyunca hiç dinmeyen yorgunluğa, birbirini takip eden umutlanmalar ve hayal kırıklıklarına katlanmanın bir bedeli vardı. Öte yandan kutba gidişte onlara güç veren heyecanın, inancın, coşkunun dönüşte eksik olduğunu belirtmek gerekir. Zavallılar zorla adım atabiliyordu; alışanlıkla, deyim yerindeyse hayvani bir enerjinin son kırıntılarıyla iradelerinden bağımsız yürüyorlardı.

30 ağustosta alt kısımlarının orografisine bakarak hakkında hiçbir fikir sahibi olunamayacak bu kaotik dağlardan yanı yana donmuş ve bitkin halde çıktılar. Doktorun arkadaşlarına verdiği

destek yetersiz kalıyordu ve o da gücünün tüendiğini hissediyordu.

Trauter Dağları, oluşumu sırasında engebeli hale gelmiş bir ovanın başında sona eriyordu.

Burada kesinlikle birkaç gün dinlenmeleri gerekiyordu, yolcuların bir adım dahi atacak halleri kalmamıştı, kızıağı çeken köpeklerden ikisi yorgunluktan ölmüştü.

Sıfırın altında iki derece (-19° santigrat) soğukta, bir buz kütesinin ardına sığındılar, kimsenin çadır kuracak takati kalmamıştı.

Erzakları çok azalmıştı, tayınlarını en düşük seviyeye indirmelerine rağmen en fazla sekiz gün yetirdi, av hayvanları daha ılıman bölgelere gittikleri için burada çok nadir bulunuyorlardı. Bu bitkin insanların önünde açlıktan ölme tehlikesi belirmişti.

Büyük bir sadakat ve gerçek bir özveri sergileyen Altamont, gücünün son kırıntılarını kullanarak arkadaşlarına yiyecek sağlamak için avlanmaya karar verdi.

Tüfeğini aldı, Dük'ü çağırdı ve kuzey ovalarına daldı; doktor, Johnson ve Bell onun uzaklaşmasını neredeyse kayıtsızlıkla izledi. Bir saat boyunca tek bir tüfek sesi bile duymadılar ve hiç ateş etmeden geri döndüğünü gördüler ama Amerikalı dehşete düşmüş bir adam gibi koşuyordu.

Doktor, "Ne oldu?" diye sordu.

Altamont ufukta bir noktayı göstererek korku dolu bir sesle, "Orada, karın altında," diye yanıtladı.

"Ne?"

"Bir grup insan!.."

"Yaşıyorlar mı?"

"Ölmüşler... Donmuşlar... Ve hatta..."

Altamont tüfeğini aldı, Dük'ü çağırdı
ve kuzey ovalarına daldı.

Amerikalı düşüncelerini tam olarak ifade etmeye çekiniyordu ama görüntüsü tarif edilmez bir dehşeti dışavuruyordu.

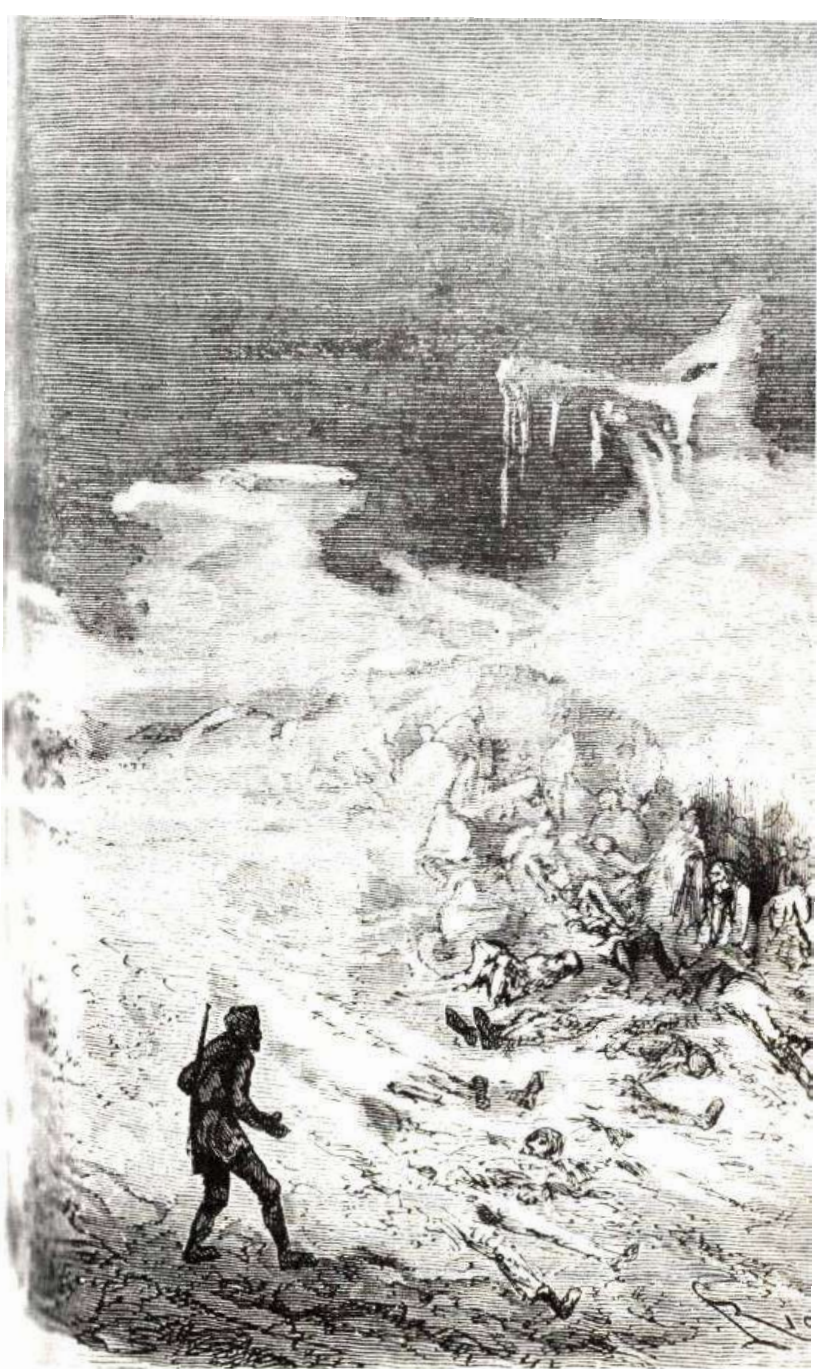
Doktor, Johnson ve Bell bu olay üzere biraz canlanıp payağa kalkacak gücü bulabildi ve Altamont'un izlerini takip ederek onun gösterdiği yere doğru ovada zorlukla ilerlediler.

Bir süre sonra derin bir vadinin dibindeki dar bir alana geldiler, önlerindeki manzara dehşet vericiydi.

Bu beyaz kefenin altına gömülmüş ve kaskatı kesilmiş cesetlerin bazı kısımları şurada burada kar tabakasının üzerine çıkıyordu, şurada bir kol, orada bir bacak, daha ileride büzülmüş bir el, tehditkâr ve umutsuz ifadelerini hâlâ koruyan kafalar.

Doktor yaklaştı ama bembeyaz ve hatları bozulmuş bir yüzle geri çekildi, bu sırada Dük uğursuz bir korkuyla havlıyordu.

"Korkunç!" dedi.

“Ölmüşler... Donmuşlar... Ve hatta...”

Lostromo, "Peki bu ne?" diye sordu.

Doktor kırık dökük bir sesle, "Onları tanımadınız mı?" dedi.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"İyi bakın."

Bu vadi kısa süre önce insanın iklime, umutsuzluğa, hatta açlığa karşı verdiği son savaşa sahne olmuştu, zira bazı korkunç kalıntılar bu zavalıların insan cesedi yediğini gösteriyordu, belki de hâlâ yumuşak olan etleri, doktor onların arasında Shandon'ı, *Forward*'ın mürettebatından sefil Pen'i tanımıştı. Bu talihsizlerin güçleri ve yiyecekleri tükenmişti, muhtemelen şalupaları bir çığ tarafından parçalanmış ya da bir uçuruma düşmüştü, bu yüzden buzlardan arınmış denizden yararlanamamışlardı ve tahminen bu bilinmedik bölgede yollarını kaybetmişlerdi. Zaten isyan dürtüsüyle harekete geçen kişilerin birlikteliği uzun sürmez ve bu birliktelik onların bir şeyler başarmalarını sağlamaz. Bir isyan liderinin sahip olduğu güç hiçbir zaman sağlam değildir. Muhtemelen Shandon da onları kontrol edememişti.

Her ne olursa olsun bu mürettebat bu korkunç felaketle karşılaşana kadar binlerce işkence, binlerce umutsuzluk yaşamış olmalıydı, ama onların çektiği sefaletlerin sırrı kendileriyle beraber kutup karlarının altında ebediyen gömülü kalacaktı.

"Kaçalım! Kaçalım!" diye bağırdı doktor.

Ve yoldaşlarını bu felaket bölgesinden uzaklaştırdı. Dehşet onlara bir süreliğine enerji verdi. Yeniden yola koyuldular.

Sonuç

Bu seferden hayatta kalanların sürekli uğradığı felaketleri daha fazla ağırlaştırmanın ne gereği var? Kendileri bile mürettebattan geriye kalanların korkunç keşfinden sonra geçen sekiz günün detaylarını hafızalarında asla bulamayacaklardı.

Mucizevi bir enerji sonucu 9 eylülde Kuzey Devon'un ucundaki Horsburg Burnuna ulaştılar.

Açlıktan ölüyorlardı, kırk sekiz saattir bir şey yememişlerdi, son yemekleri, son eskimo köpeğinin etiydi. Bell daha fazla ilerleyemezdi, yaşlı Johnson ölmek üzere olduğunu hissediyordu.

Kısmen donmuş Baffin Denizinin kıyısında idiler, yani Avrupa yolu üzerindeydiler. Kıyının üç mil açığında deniz donmamıştı ve dalgalar buz tarlasının keskin kenarlarına gürültüyle çarpıyordu.

Bir balina gemisinin şüpheli geçişini bekleme-leri gerekiyordu ve kaç gün daha bekleyebilirlerdi?

Ama Tanrı bu zavallılara acıdı, zira ertesi gün Altamont ufukta bir yelkeni açıkça farkettiler.

Bu görüntüyü takip eden endişenin, hayal kırıklığı korkusunun nasıl bir şey olduğunu biliriz. Gemi bazen yaklaşıyor, bazen de uzaklaşıyor gibiydi. Bunlar umudun ve umutsuzluğun korkunç seçenekleriydi ve sıklıkla tam kazazedeler kurtulduklarını sandığı anda gördükleri yelken uzaklaşıyor ve ufuktan siliniyordu.

Altamont ufukta bir yelkeni açıkça farkettiler.

Doktor ve yoldaşları tüm bu sınavlardan geçti, birbirlerini iterek, birbirlerini taşıyarak buz tarlasının batı sınırına gelmişlerdi ve geminin kendilerini farketmeden yavaş yavaş kaybolduğunu görüyorlardı. Ona seslendiler ama boşunaydı.

O an doktora şimdiye kadar ona çok iyi hizmet eden becerikli esin perisinden son bir ilham geldi.

Akıntıya kapılan bir buz bloğu, buz tarlasına çarpmıştı.

Eliyle işaret ederek, “Şu buz!” diye bağırdı.

Ne demek istediğini anlamadılar.

“Üzerine binelim! Üzerine binelim!” diye bağırdı.

Hepsinin zihni birdenbire aydınlandı.

Johnson doktorun ellerine sarılarak, “Ah! Bay Clawbonny! Ah! Bay Clawbonny!” diye tekrarlıyordu.

Bell, Altamont’un yardımıyla kızağa koştu, dikmelerinden birini alarak buz bloğuna bir di-

rek gibi sapladı ve iplerle destekledi, iyi kötü bir yelken yapmak için çadırın bezi yırtıldı. Rüzgâr müsaitti, zavallı kazazedeler kırılğan sala binerek denize açıldı.

Olağanüstü bir çabanın ardından iki saat sonra, *Forward*'dan geriye kalan son adamlar, Davis Boğazına giden *Hans Christen* adlı balina gemisinin güvertesindeydiler.

Zavallı kazazedeler kırılğan sala binerek denize açıldı.

Geminin kaptanı, insan görünümünü yitirmiş bu hayaletleri iyi yüreklilikle kabul etti, çektikleri acıları görünce onların hikâyelerini anladı, bakım ve tedavilerinin özenle yapılmasını sağladı ve kazazedeler hayatta kalmayı başardı.

On gün sonra Clawbonny, Johnson, Bell, Altamont ve Kaptan Hatteras, Danimarka'nın Seeland şehrindeki Korsoeur'da karaya çıktı. Buharlı bir tekne onları Kiel'e götürdü oradan da Altona ve Hambourg üzerinden ayın 13'ünde çektikleri uzun acılardan sonra biraz toparlanmış olarak Londra'ya ulaştılar.

Doktorun yaptığı ilk iş Londra'daki Kraliyet Coğrafya Kulübüne başvurarak bir bildirim yapmasına izin vermelerini rica etmek oldu; 15 temmuzda yapılacak toplantıya kabul edildi.

Hatteras'ın dökümanının okunmasından sonra bu bilim insanları topluluğunun şaşkınlığını ve ateşli hurra çığlıklarını artık siz hayal edin.

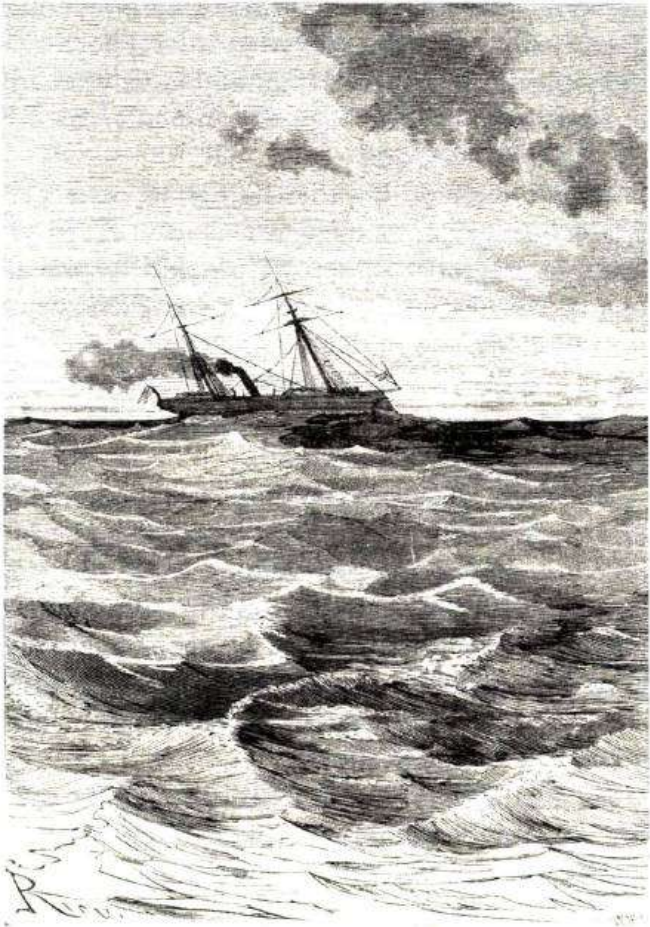
Tarihi kayıtlarda benzeri bulunmayan ve kendi türünde tek olan bu yolculuk, kutup dairesine yapılan tüm geçmiş keşifleri özetliyordu, Parry'lerin, Ross'ların, Franklin'lerin, Mac Clure'lerin seferlerini birbirleriyle bağlantılı hale getiriyor, uzak kuzey bölgesi haritalarının yüzüncüyle yüz on beşinci meridyenler arasındaki bölümünü tamamlıyor ve nihayetinde şu ana kadar yeryüzünün erişilmez noktası olan kutupla son buluyordu.

Ama böyle beklenmedik bir haber, şaşkınlık içindeki İngiltere'de şimdiye kadar asla bu kadar büyük bir etki yapmamıştı.

İngilizler bu büyük coğrafi olaylara karşı çok tutkuludur, lordundan en basit işçisine, tüccar

prensinden, liman işçisine kadar herkes bundan heyecanlanmış ve gurur duymuştu.

Büyük keşfin haberi Birleşik Krallık'ın tüm telgraf tellerinde bir yıldırım hızıyla yayılıyordu, gazeteler, sütunlarının üzerine Hatteras'ın ismini bir şehidin ismi gibi yazıyordu ve İngiltere gururla ürperiyordu.

Buharlı bir tekne onları Kiel'e götürdü.

Haşmetli Majestelerine, Lord Şansölyesi tarafından resmî bir törenle takdim edilen doktor ve yoldaşları her yerde büyük takdir görüyordu.

Hükümet kutuptaki kayalığa verilen Kraliçe Adası, volkana verilen Hatteras Dağı ve Yeni Amerika'daki Altamont Limanı isimlerini tescilledi.

Altamont artık dost olduğu, birlikte sefaleti ve başarıyı paylaştığı yoldaşlarından ayrılmıyordu; doktor, Bell ve Johnson'la birlikte Liverpool'a gitti, hemşerilerinin uzun zamandır ölmüş ve ebedi buzlarla kaplandığını düşünen şehir onları büyük bir coşkuyla karşıladı.

Ama doktor bu başarıyı herkesten daha çok kimin hak ettiğini sürekli belirtiyordu. Ertesi yıl Kraliyet Coğrafya Klübü tarafından yayımlanan ve yolculuğunu anlattığı "The English at the North-Pole [Kuzey Kutbundaki İngiliz]" adlı yazısında Hatteras'a en büyük kaşiflerle eşit bir yer veriyordu, bilimin gelişmesi adına kendini feda eden o cesur adamlara denkti.

Bu arada yüce bir tutkunun zavallı kurbanı Liverpool yakınlarındaki Sten Cottage'daki hastanede huzur içinde yaşıyordu; doktor, dostunu oraya yerleştirmişti. Deliliği hafifti ama konuşmuyordu, artık anlamıyordu ve sanki konuşma yetisi akıyla beraber uçup gitmişti. Onu dış dünyaya bağlayan tek duygu hiçbir zaman ayrılmadığı Dük'e duyduğu dostluktu.

Bu hastalık, bu "kutup çılgınlığı" sakince seyrini izliyordu ve herhangi özel bir semptom göstermiyordu, Clawbonny bir gün zavallı hastasını ziyarete gittiğinde onun görünümünden çok etkilendi.

Kaptan Hatteras bir süredir ona üzgün ve yumuşak gözlerle bakan sadık köpeğiyle birlikte her gün uzun saatler boyunca yürüyordu ama yürüyüşleri hiç değişmeden Sten Cottage'ın belli bir yolunda ve hep aynı yöndeydi. Kaptan yolun ucuna geldiğinde eski yerine gelmek için geri geri gidiyordu. Birileri onu durdurmak mı istiyordu, o zaman parmağıyla gökyüzündeki belli bir noktayı işaret ediyordu; birileri onu geri döndürmek mi istiyordu, o zaman sinirleniyordu ve Dük de onun öfkesini paylaşarak kızgın kızgın havlıyordu.

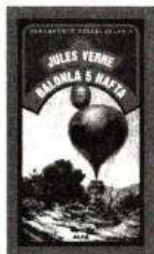
Doktor onun bu tuhaf tutumunu dikkatle inceledi ve bir süre sonra bu garip inadın nedenini anladı, bu gezintinin deyim yerindeyse manyetik bir gücün etkisiyle niçin hep aynı yöne yapıldığını çözebildi.

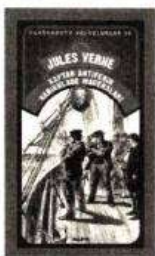
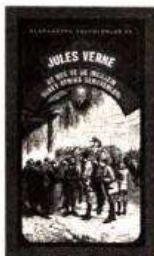
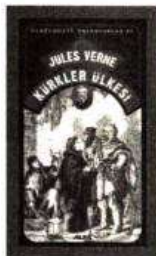
Kaptan John Hatteras, yolunu hiç değiştirmeden kuzeye yürüyordu.

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR

- 1 Buzlar Sfenksi
- 2 Kaptan Grant'ın Çocukları
- 3 Karpatlar Şatosu
- 4 Arzın Merkezine Seyahat
- 5 Güzel San Tuna
- 6 Seksen Günde Devriâlem
- 7 Macellanya'da
- 8 Denizler Altında 20.000 Fersah
- 9 Balonla 5 Hafta
- 10 Yirminci Yüzyılda Paris
- 11 İnatçı Keraban
- 12 Begüm'ün Beş Yüz Milyonu
- 13 Mişel Strogof
- 14 Mathias Sandorf
- 15 Zacharius Usta
- 16 Dr. Ox'un Bir Fantezisi
- 17 Esrarlı Ada
- 18 Çin'de Bir Çinlinin Başına Gelenler
- 19 Buzlar Arasında Bir Kış
- 20 Bütün Öyküler
- 21 Yüzen Şehir
- 22 İki Yıl Okul Tatili
- 23 Dünyanın Ucundaki Fener
- 24 Güney Yıldızı
- 25 Chancellor
- 26 Yeşil Işın
- 27 Fatih Robur
- 28 Chanteleine Kontu
- 29 Robinsonlar Okulu
- 30 Dünyanın Hâkimi
- 31 Bayrağa Karşı
- 32 Meteor Avı
- 33 Kürkler Ülkesi
- 34 Üç Rus ve Üç İngilizin Güney Afrika Serüvenleri
- 35 On Beş Yaşında Bir Kaptan
- 36 Kaptan Antifer'in Harikulade Maceraları

JULES

VERNE

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR 37

KAPTAN HATTERAS'IN YOLCULUKLARI VE MACERALARI

Liverpool tersanelerinde gizemli bir gemi inşa edilmektedir. Güzergahı, hatta gerçek kaptanın bile kim olduğunu bilmeyen mürettebat heyecan ve endişeyle denize açılacakları günü bekler. O gün sonunda geldiğindeyse bilinmezlik içinde uçsuz bucaksız denize yelken açarlar. *Forward* isimli gemi nereye gidecek? Gerçek kaptan kim ve neden kendini gizliyor? Birlikte yola çıktığınız yoldaşlarınıza en kötü anlarda gerçekten ne kadar güvenebilirsiniz? Peki, her şeye rağmen *Forward* bilinmeyen amacını başarabilecek mi?

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR

- 1 Buzlar Sfenksi 2 Kaptan Grant'ın Çocukları 3 Karpatlar Şatosu
4 Arzın Merkezine Seyahat 5 Güzel Sarı Tuna 6 Seksen Günde
Devri Âlem 7 Macellanya'da 8 Denizler Altında 20.000 Fersah
9 Balonla 5 Hafta 10 Yirminci Yüzyılda Paris 11 İnatçı Keraban
12 Begüm'ün Beş Yüz Milyonu 13 Mişel Strogof 14 Mathias
Sandorf 15 Zacharius Usta 16 Dr. Ox'un Bir Fantezisi 17 Esrarlı
Ada 18 Çin'de Bir Çinlinin Başına Gelenler 19 Buzlar Arasında
Bir Kış 20 Bütün Öyküler 21 Yüzen Şehir 22 İki Yıl Okul Tatili
23 Dünyanın Ucundaki Fener 24 Güney Yıldızı 25 Chancellor
26 Yeşil Işın 27 Fatih Robur 28 Chanteleine Kontu
29 Robinsonlar Okulu 30 Dünyanın Hâkimi 31 Bayrağa Karşı
32 Meteor Avı 33 Kürkler Ülkesi 34 Üç Rus ve Üç İngilizin Güney
Afrika Serüvenleri 35 On Beş Yaşında Bir Kaptan 36 Kaptan
Antifer'in Harikulade Maceraları 37 Kaptan Hatteras'ın
Yolculukları ve Maceraları

alfakitap

alfakitap

alfakitap

www.alfakitap.com

9 786254 496851